

ESOPHAGUS

Vol. II

[Illegible text on a label with a blue decorative border]

ISOCRATIS
O R A T I O N E S.

RECOGNOVIT PRAEFATUS EST INDICEM NOMINUM ADDIDIT

GUSTAVUS EDUARDUS BENSELER.

VOL. II.

LIPSIAE
SUMPTIBUS ET TYPIS B. G. TEUBNERI
MDCCCLXXIII.

ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ.

Hac parte (II.) continentur:

Oratio XI. *Busiris.* (p. 1—12.)

ΥΠΟΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΒΟΥΣΙΡΙΔΟΣ ΑΔΗΛΟΤ ΤΟΥ ΓΡΑΨΑΝΤΟΣ.

Τούτον τὸν λόγον γράφει πρὸς Πολυκράτη τινὰ σοφιστὴν, ἐξ ἀνάγκης ἰλθόντα ἐπὶ τὸ σοφιστεῖν διὰ πενίαν, Ἀθηναῖον μὲν τῷ γένει, σοφιστεύοντα δὲ νῦν ἐν Κύπρῳ. γράφει δὲ αὐτῷ ὡς φίλος, ἐπανορθούμενος αὐτὸν δῆθεν ὡς σφαλέντα ἐν τούτοις τοῖς λόγοις οἷς ἔγραψεν, ἐν τε τῷ ἔγκωμιῳ τοῦ Βουσίριδος καὶ ἐν τῇ κατηγορίᾳ τοῦ Σωκράτους. αὐτὸς γὰρ ἐστὶν ὁ παρασχὼν τὸν λόγον τῆς κατηγορίας Σωκράτους τοῖς περὶ Ἄντων καὶ Μέλητων, ἵνα κατηγορηθεῖς ἀποθάνη. κατηγοροῦν δὲ αὐτοῦ, ὡς ὅτι καινὰ δαιμόνια εἰσφέρει τοῖς Ἀθηναίοις, λέγων δεῖν σέβειν ὄρνεα καὶ κύνας καὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ διὰ τοῦτο διαφθείρει τοὺς νέους τοὺς μανθάνοντας. Ἐξήτησαν δὲ τινες, διὰ ποίαν αἰτίαν μὴ φανερώς τὸν κατ' αὐτοῦ λόγον εἰσήλθεν, εἰ γε φεῖδεται τοῦ διδασκάλου; καὶ λέγομεν, ἵνα μὴ ὀργισθῶσιν οἱ Ἀθηναῖοι, ἀγρίως Σωκράτους καταψηφισάμενοι. δοκεῖ οὖν διὰ τοῦτον ὥσπερ ἔλεγχεν αὐτοὺς ὡς καινῶς καταψηφισάμενους, καὶ γὰρ καὶ αὐτοὶ μετέγνωσαν ὕστερον, ὅτι ἀσεβῶς ἐπραξάν καταψηφισάμενοι Σωκράτους, εἴτα καὶ σαφρονισθέντες διὰ τοῦ λοιμοῦ τοῦ ἐγκατασκήψαντος αὐτοῖς διὰ τὸν Σωκράτους θάνατον. ἀπέθανε δὲ ἐπὶ Λάχηςτος ἀρχοντος. ὅθεν λοιπὸν ἐκέλευσαν μηδένα δημοσίᾳ, οἷον ἐν κοινῷ θεάτρῳ, λέγειν περὶ Σωκράτους. ἀμέλει λέγεται τι τοιοῦτον, ὡς ὅτι Ἐδρηπίδου βουλευμένον εἰπεῖν περὶ αὐτοῦ καὶ δεδιότος, ἀναπλάσασθαι Παλαμήδην, ἵνα διὰ τούτου σχολῆ καιρὸν τοῦ αἰνίσασθαι εἰς τὸν Σωκράτη καὶ εἰς τοὺς Ἀθηναίους „ἐκάνετε, ἐκάνετε τῶν Ἑλλήνων τὸν ἀριστον“ ὃ ἐστὶν ἐφονεύσατε. καὶ νοήσαν τὸ θεῖατρον ἅπαν ἰδάνοντες, διότι περὶ Σωκράτους ἤντιετο. Γράφει οὖν αὐτῷ τὸν λόγον τούτον, ὥσπερ εἶπομεν, ἐπιλαμβανόμενος αὐτοῦ. εἰ δὲ τις ζητήσει τὴν αἰτίαν, διὰ τί μὴ καὶ τὸν ἄλλον λόγον εἶπεν εἰς τὸν Σωκράτην, λέγομεν, ὡς ἤδη περὶ τούτου προειρηκάμεν, ἵνα μὴ ὀργισθῶσιν αὐτῷ οἱ Ἀθηναῖοι ἐναγχοῦς καταψηφισάμενοι.

Ἡ δ' ὑπόθεσις τοῦ Βουσίριδος τοιαύτη. Βουσίρις τῆς Λιβύης καὶ Ποσειδάωνος ἐγένετο παῖς· οὗτος τεχθεὶς ἐν Λιβύῃ τῇ χωρᾷ, ὑπερῶν τῆς ἐκεῖ οὐκίσεως ἐπλετο τὴν ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ κτίξει πόλιν ὁμώνυμον αὐτῷ Βουσίριν, ἣτις καὶ νῦν οὕτω κέκληται. αἰτίαν δ' ἔσχεν ὡς ξενηλάτης καὶ ὡς θύων τοὺς ξένους. ὁ οὖν Πολυκράτης, αἶτε δὴ καὶ σοφιστὴς καὶ λογογράφος, ἠθέλησε καὶ ἀπολογίαν γρά

ψαι ὑπὲρ τοῦ Βουσίριδος καὶ ὑπὲρ τούτων ὧν ἐνεκαλεῖτο· εἰς ἣν αὐτοῦ ὁ Ἰσοκράτης ἐπιλαμβάνεται καὶ ὑποτίθεται αὐτὸς, πῶς ἴδεν αὐτὸν γράφει τὸ ἐγκώμιον· διὸ καὶ ὁ λόγος οὗτος τῶν τεσσάρων ἐγκωμίων ἐστίν.

Orat. XII. Panathenaeicus. (p. 13—80.)

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ.

Ὁ δὲ Παναθηναϊκὸς ἐγκώμιόν ἐστι τῆς Ἀθηναίων πόλεως καὶ τῶν προγόνων, ὃν ἀπάραξασθαι μὲν φησι συγγράφειν ἐνεηγήοντα καὶ τετάρτων ἐπὶ τῶν ἡλικίων, νόσου δὲ χαλεπῆς τριετίας κατασχούσης ἐν τῷ ἐνεημιστῷ ἔβδόμῳ εἰς πέραις ἀγαγεῖν τὸν λόγον.

Orat. XIII. Contra Sophistas. (p. 81—86.)

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ἈΝΩΝΤΜΟΤ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΤ.

Οὗτος ὁ λόγος τῶν ἄγαν τεχνικῶς γεγραμμένων ἐστὶν Ἰσοκράτους, εἴπερ τις ἄλλος· ἐν τούτῳ γὰρ σχεδὸν ἅπασαν διέλαβε τὴν ἥτορικὴν· διδάσκει γὰρ ἡμᾶς ἐν αὐτῷ, ὅποιοι ὄφειλε εἶναι ὁ μαθητῆς, οἷος δὲ ὁ διδάσκαλος, καὶ διακεῖται τὸν λόγον εἰς δύο, εἰς τὴν ἥτορικὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν ἀρετήν, ἥ ἐστι τὴν ἥτορικὴν φιλοσοφίαν καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν ἀρετήν, ὡς ἐστὶ τὴν ἥτορικὴν, τοὺς ἐν αὐταῖς κακῶς ἐξεταζομένους ἐξελέξει βουλομένου καὶ λέγει πρῶτον περὶ τῶν ἥτορικῶν, εἰτα περὶ τῶν πολιτικῶν· τὴν μὲν δὲ τοῦτο εἰς δύο, εἰς τε τοὺς ἐπαγγελιομένους διδάσκειν, μὴ εἰδότες δὲ, καὶ εἰς τοὺς γράφοντας τέχνην ἥτορικὴν, πάλιν δὲ καὶ αὐτοὺς ἀγνοούντας. ἐξήτησαν δὲ τινες, διὰ ποίαν αἰτίαν οὕτως ἡμεῖς ἐπὶ τούτῳ τὸν λόγον ὡς ἀπλῶς καταδραμεῖν τούτων. καὶ ἀποκρίθησαν, λέγοντες τὴν αἰτίαν, ἣν προείπομεν, διὰ τὸ ἴδιον ἄριστοτέλειν λυπεῖσθαι αὐτὸν διὰ τὸ ἀφελεῖσθαι τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Θεοδέκτην ὀνόματι· αὕτη δὲ ἡ αἰτία ὡς ἐστὶν εὐήθης οὐ δύσκολοι καταμαθεῖν· οὐδὲ γὰρ κατὰ μόνας φιλοσόφων ποιεῖται τὸν λόγον ἀλλὰ καὶ ἥτορικῶν αὐτῶν. Ποία οὖν εἴη ἡ ἀληθὴς αἰτία ἥ αὕτη διότι ἐώρα ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ λόγου τούτου πολλοὺς ἐπιτηδῶντας ταῖς τέχναις ἀπερισκέπτως καὶ ἐπαγγελιομένους διδάσκειν ἄπερ οὐκ ἔστιν καὶ σοφιστοὺς τὴν ἀλήθειαν· διὸ καὶ ὁ λόγος αὐτῷ ἐπιγράφεται κατὰ τῶν σοφιστῶν, οὐκ ἀπλῶς τῶν σοφιστεῖνόντων ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν σοφιστῶν τὴν ἀλήθειαν· τριχῶς γὰρ τοῦτο τούτου λέγεται παρὰ τοῖς παλαιοῖς· ὅσον οὕτω σοφὸν καλοῦσιν αὐτὸ τὸ ἀπὸ τῆς δὲ καὶ τὸ καλὸν ὄθεν καὶ ὁ Πλάτων φιλόσοφον καλεῖ τὸ πρῶτον αἴτιον, τὸ φιλοῦν αὐτὸ τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ καλόν, ὄθεν καὶ ὁ ἄρθρος πρὸς ὁ μετῴων τὴν φιλοσοφίαν ἐν τούτῳ παρανόμασται, καθὰ καὶ αὐτὸς μιμῆται τὸν θεόν κατὰ τὸ δυνατόν· καὶ πάλιν σοφιστὴν καλοῦσιν αὐτὸν τὸν ἥτορικόν, τὸν διδάσκοντα τοὺς ἥτορικούς· λόγον σοφιστὴν δὲ καὶ τὸν σοφιστῶν τὴν ἀλήθειαν, περὶ οὐκ ἐν τῷ λέγεται· ἐξήτησαν δὲ τινες πάλιν καὶ διὰ τί αὐτὸς ὁ λόγος, εἰ γε ἐστὶ τῶν τεσσάρων ἐγκωμίων, κατὰ τῶν σοφιστῶν ἐπιγράφεται, καὶ ὅτι ὁ ψόγος ἐστὶ καὶ μὴ ὅπερ οἰκείον ἐγκωμίου, τὸ μᾶλλον ὑπὲρ τινος

λέγειν ἢ κατὰ τινος. καὶ λέγομεν, ὅτι, ἐὰν σκοπήσῃ τις, ὑπὸ τί ἀνάγεται καὶ ὁ ψόγος καὶ τὸ ἐγκώμιον, ὅτι ἐκότερον ὑπὸ ἐν εἶδος τι πανηγυρικόν, εὐρήσει τὴν αἰτίαν· ἡ γὰρ οἰκειότης πρὸς τὸ ἐγκώμιον καὶ τὸ τοῖς αὐτοῖς κεφαλαίοις τεμεσθαι τὸν ψόγον, ὡς περὶ καὶ τὸ ἐγκώμιον, ἐποίησε καὶ τὸν ψόγον ἐγκώμιον ὀνομαζεσθαι κατὰ ἀντίφρασιν. εἰ δὲ τις εἴποι· διὰ τί δὲ μὴ δικανικοῦ εἶδους ἐστίν, εἰ γε καταδρομῆ κέρηται, λέγομεν, ἐπειδὴ οὔτε ἐν δικαστηρίῳ ἐλέχθη οὔτε ἡ τιμωρία φησται.

Orat. XIV. Plataicus. (p. 87—101.)

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ἈΝΩΝΤΜΟΤ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΤ.

Περὶ τοὺς χρόνους τοῦ λόγου τούτου πολλοὶ πλανῶνται. ζητοῦσι γὰρ, πῶς δυνατόν εἰρηκεῖναι τὸν Ἰσοκράτην ὑπὲρ Πλαταιέων, κατασκευέντων ἐν τῇ γ' ἱστορίᾳ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, τὸν ὕστερον μετὰ πολλὰ ἔτη γενομένων τῶν Πελοποννησιακῶν. ἐγένετο γὰρ ἡ κατασκαφὴ τῶν Πλαταιέων ἐν τῷ ἔτει τοῦ Πελοποννησιακοῦ· κατέχευε δὲ καὶ ἑπτὰ ἔτη ὁ πᾶς πόλεμος, καὶ τὰ λοιπὰ κβ'. εἴτα ἐν ᾧ ἠρξάν Λακεδαιμόνιοι, τριάκοντα ἔτη, ἦγον πενήτηκοντα δύο [κατὰ] Φιλίππου ἐτὴ εἰρηται ὁ λόγος, ὡς ἀνάγκη τὸν Ἰσοκράτην τριῶν ἐτῶν ὄντα εἰπεῖν τὸν λόγον, ὅπερ ἀδύνατον. πρὸς ὁ καὶ τινες ἀπολογούμενοι λέγουσιν, ὅτι πρὸς μελέτην εἰρηται ὁ λόγος ζητήματος· οὐκ ἐστὶ δὲ ἀλλὰ τὸ δεύτερον κατασκευήσαν οἱ Πλαταιεῖς· ὅτι μὲν ἐν τῷ Πελοποννησιακῷ πολέμῳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων χαρίζομένων Θεβαίους, εἴτα ὅτε ἐπολέμησαν Λακεδαιμόνιοι Θεβαίους μετὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καὶ ἐνίκησαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, πολέμους ὁμοῦρος ἀναστήσαντες Θεβαίους βουλομένου ἀνώνισαν Πλαταιαν· εἴτα ὕστερον νικησαντες οἱ Θεβαῖοι ἐν Λεόντροις, κατέσκαψαν αὐτούς, Πλαταιεῖς, οὗς ὕστερον ἀνοίκησε πάλιν Φίλιππος κατὰ Θεβαίων· κατασκευέντες οὖν οὕτως τὴν δευτέραν κατασκαφὴν ἐρχονται εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀναλαβεῖν βουλομένου τὴν πόλιν διὰ τῶν Ἀθηναίων, εἰς οὗς κατέφυγον, ὡς φησὶν ὁ Ἀριστοτέλης· καὶ ἡ μὲν ὑπόθεσις αὕτη· ἡ δὲ στίσις πραγματικὴ ἄγραφος.

Orat. XV. De Permutatione. (p. 101—177.)

ΤΠΟΘΕΣΙΣ ΕΚ ΤΟΥ ΦΩΤΙΟΥ.

Ὁ δὲ περὶ τῆς ἀντιδόσεως ἐπιγράφομενος λόγος δικανικός· τις εἶναι δοκεῖ καὶ ἀπολογία· ἔχων, ὧν Ἀναξίμαχος κακῶς εἶπεν Ἰσοκράτην. Δύο δὲ καὶ ὀδομήματα ἐτῶν ἦντι οὗτος αὐτῷ μέγιστος ὧν τῶν ἄλλων λόγος συνετάγη. Ἔστι δ' ὁ λόγος σύμμικτος καὶ ποιητικὸς μᾶλλον ἢ οἱ ἄλλοι· παρατίθεται δὲ καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ λόγων περιουσιὰς τινάς, ἐξ ὧν οὐ φθείρειν τοὺς νέους ἀλλ' ἀφελείν τὸ καιρὸν ἐπιδείκνυσιν ἑαυτοῦ.

Orat. XVI. De Bigis. (p. 178—190.)

Orat. XVII. Trapeziticus (ὃν ἔγραψε ξένῳ τιμῶν μαθητῶν κατὰ Πασίανους τοῦ Τραπεζίτου. Dion.). (p. 190—205.)

- Orat. XVIII. *Adversus Callimachum*. (p. 205—221.)
 Orat. XIX. *Aegineticus* (ὑπὲρ κλήρον ἀγωνιζόμενος. Phot.).
 (p. 221—233.)
 Orat. XX. *Contra Lochitem* (ὑβρεως καὶ πηγῶν δίκην ἀπαί-
 τῶν. Phot.). (p. 234—238.)
 Orat. XXI. *Adversus Euthynum* (ὑπὲρ Νικίου. Phot.). (p. 239
 —243.)

16—21.

ΕΚ ΤΟΥ ΔΙΟΝΤΣΙΟΥ.

Τοιοῦτος μὲν δὴ τις ἐν τοῖς συμβουλευτικοῖς λόγοις ὁ ἀνὴρ· ἐν δὲ τοῖς δικανικοῖς τὰ μὲν ἄλλα πᾶν ἀκριβῆς καὶ ἀληθινὸς καὶ τῷ Ἀυσίου χαρακτήρι ἔγγιστα μὲν προσεληλυθῶς, ἐν δὲ τῇ συνθέσει τῶν ὀνομάτων τὸ λεῖον ἐκείνο καὶ εὐπρεπὲς ἔχων ἕλαττον μὲν ἢ ἐν ἄλλοις λόγοις, οὐ μὴν ἄλλ' ἔχων γε. Μηδεὶς δ' ἀγνοεῖν ὑπολάβῃ με, μὴθ' ὅτι Ἀφαρεὺς, ὁ πρόγονός τε καὶ εἰσποίητος Ἰσοκράτει γενόμενος, ἐν τῷ πρὸς Μεγακλειδην περὶ τῆς ἀντιδόσεως λόγῳ διορίζεται μηδεμίαν ὑπὸ τοῦ πατρὸς ὑπόθεσιν εἰς δικαστήριον γεγράφθαι, μὴθ' ὅτι δέσμιος πᾶν πολλὰς δικαστικῶν λόγων Ἰσοκρατεῖων περιφέρεσθαί φησιν ὑπὸ τῶν βιβλιοπωλῶν Ἀριστοτέλης· ἐπίσταμαι γὰρ ταῦτα ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων λεγόμενα· καὶ οὐτ' Ἀριστοτέλει πεῖθουμαι ἠνυπαίνειν τὸν ἄνδρα βουλομένην, οὐτ' Ἀφαρεῖ, τοῦτου γ' ἕνεκα λόγον εὐπρεπῆ πλαττομένο, συντίθεμαι· ἑκατὸν δ' ἡγησάμενος εἶναι τῆς ἀληθείας βεβαιωτὴν τὸν Ἀθηναῖον Κηφισόδορον, ὃς καὶ συνεβίωσεν Ἰσοκράτει καὶ γνησιώτατος ἀκουστής ἐγένετο καὶ τὴν ἀπολογία τὴν πᾶν θαυμαστήν ἐν ταῖς πρὸς Ἀριστοτέλην ἀντιγραφαῖς ἐποίησατο, πιστεύω γεγράφθαι λόγους τινὰς ὑπὸ τοῦ ἀνδρὸς εἰς δικαστήρια, οὐ μόντοι πολλούς.

- Epistola I. *ad Dionysium*. (p. 243—246.)
 Epistola II. *ad Philippum*. (p. 246—251.)
 Epistola III. *ad Philippum*. (p. 252, 253.)
 Epistola IV. *ad Antipatrum*. (p. 253—257.)
 Epistola V. *ad Alexandrum*. (p. 257, 258.)
 Epistola VI. *ad Iasonis liberos*. (p. 258—262.)
 Epistola VII. *ad Timotheum*. (p. 262—265.)
 Epistola VIII. *ad Mytilenaeorum magistratus* (p. 265—268.)
 Epistola IX. *ad Archidamum*. (p. 268—273.)
 Praeterea
 Epistola X. *ad Dionysium*. (p. 273, 274.)
Orationum Isocrati falso adscriptarum enumeratio.
 (p. 275.)
Ars rhetorica. (p. 275, 276.)
Dieta quaedam et sententiae. (p. 276—279.)
Index nominum. (p. 280—314.)

II.

ΒΟΥΣΙΡΙΣ.

(α.) Τὴν μὲν ἐπιείκειαν τὴν σὴν, ὦ Πολύκρατες, 221
 καὶ τὴν τοῦ βίου μεταβολὴν παρ' ἄλλων πυνθανόμε-
 νος οἶδα· τῶν δὲ λόγων τινὰς, ὧν γέγραφας, αὐτὸς
 ἀνεγνωκῶς ἤδιστα μὲν ἂν σοὶ περὶ ὅλης ἐπαρορησιασά-
 μην τῆς παιδεύσεως, περὶ ἣν ἠνάγκασαι διατρίβειν·
 ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀναξίως μὲν δυστυχοῦσιν, ἐκ δὲ
 φιλοσοφίας χρηματίζεσθαι ζητοῦσιν ἅπαντας τοὺς
 πλείω πεπραγματευμένους καὶ μᾶλλον ἀπρηριβωμέ-
 νους προσήκειν ἐθελοντὰς τοῦτον εἰσφέρειν τὸν ἔρα-
 2 νον· ἐπειδὴ δ' οὐπω περικτετυχήκαμεν ἀλλήλοις, περὶ
 μὲν τῶν ἄλλων, ἣν ποτ' εἰς ταῦτόν ἐλθωμεν, τόθ'
 ἡμῖν ἐξέσται διὰ πλειόνων ποιήσασθαι τὴν συνουσίαν,
 ἃ δ' ἐν τῷ παρόντι δυναίμην ἂν εὐεργετήσαι σε, ταῦτα
 δ' ᾤθηθην χρῆναι σοὶ μὲν ἐπιστεῖλαι, πρὸς δὲ τοὺς ἄλ-
 3 λους ὡς οἶόν τε μάλιστα ἀποκρύψασθαι. γιννώσκω
 μὲν οὖν, ὅτι τοῖς πλείστοις τῶν νοθετομένων ἐμ-
 φυτόν ἐστὶ μὴ πρὸς τὰς ἀφελείας ἀποβλέπειν, ἀλλὰ 222
 τοσοῦτῳ χαλεπώτερον ἀκούειν τῶν λεγομένων, ὅσῳ
 περ' ἂν αὐτῶν τις ἀκριβέστερον ἐξετάξῃ τὰς ἀμαρτίας·
 ὁμῶς δ' οὐκ ὀκνητέον ὑπομένειν τὴν ἀπέχθειαν ταύ-
 την τοῖς εὐνοϊκῶς πρὸς τινὰς ἔχουσιν, ἀλλὰ πειρατέον
 μεθιστάναί τὴν δόξαν τῶν οὕτω πρὸς τοὺς συμβου-
 4 λεύοντας διακειμένων. (β.) Αἰσθόμενος οὖν οὐχ ἡκι-
 στά σε μεγαλυνοῦμενον ἐπὶ τῇ Βουσίριδος ἀπολο-
 γίᾳ καὶ τῇ Σωκράτους κατηγορίᾳ, πειράσομαι σοὶ b

ποιῆσαι καταφανές, ὅτι πολὺ τοῦ δέοντος ἐν ἀμφοτέ-
 ροις τοῖς λόγοις διήμαρτες. ἀπάντων γὰρ εἰδόντων,
 ὅτι δεῖ τοὺς μὲν εὐλογεῖν τινὰς βουλομένους πλείω
 τῶν ὑπαρχόντων ἀγαθῶν αὐτοῖς προσόντ' ἀποφαίνειν,
 τοὺς δὲ κατηγοροῦντας τάναντία τούτων ποιεῖν, το-
 5 σοῦτου δέεις οὕτω κεκοῖσθαι τοῖς λόγοις, ὥσθ' ὑπὲρ
 μὲν Βουσίριδος ἀπολογήσασθαι φάσκων οὐχ ὅπως τῆς
 ὑπαρχούσης αὐτὸν διαβολῆς ἀπήλλαξας ἀλλὰ καὶ τη-
 6 λικαυτήν αὐτῷ τὸ μέγεθος παρανομίαν προσήψας, ἥς
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ἂν τις δεινότεραν ἐξευρεῖν δυνηθείη·
 τῶν γὰρ ἄλλων τῶν ἐπιχειρησάντων ἐκείνου λοιδορεῖν
 τοσοῦτον μόνον περὶ αὐτοῦ βλασφημοῦντων, ὡς ἔθνε
 τῶν ξένων τοὺς ἀφικνουμένους, σὺ καὶ κατεσθίειν
 αὐτὸν τοὺς ἀνθρώπους ἠτιάσω· Σωκράτους δὲ κατη-
 γορεῖν ἐπιχειρήσας, ὥσπερ ἐγκωμιάσαι βουλόμενος
 Αλκιβιάδην ἔδωκας αὐτῷ μαθητὴν, ὃν ὑπ' ἐκείνου δ
 μὲν οὐδεὶς ἤσθετο παιδευόμενον, ὅτι δὲ πολὺ διήνεγκε
 7 τῶν ἄλλων, ἅπαντες ἂν ὁμολογήσειαν. τοιγαροῦν εἰ
 γένοιτ' ἔξουσία τοῖς τετελευτηκόσι βουλευέσασθαι περὶ
 τῶν εἰρημένων, ὁ μὲν ἂν σοι τοσαύτην ἔχοι χάριν ὑπὲρ
 τῆς κατηγορίας, ὅσην οὐδενὶ τῶν ἐπαινεῖν αὐτὸν εἰ-
 θισμένων, ὁ δ' εἰ καὶ περὶ τοὺς ἄλλους προάτατος ἦν,
 ἀλλ' οὖν ἐπὶ γε τοῖς ὑπὸ σοῦ λεγομένοις οὕτως ἂν
 ἀγανακτήσειεν ὥστε μηδεμιᾶς ἀποσχέσθαι τιμωρίας.
 καίτοι πῶς οὐκ αἰσχύνεσθαι μᾶλλον ἢ σεμνύνεσθαι
 προσήκει τὸν παρὰ τοῖς λοιδορουμένοις ὑφ' αὐτοῦ e
 μᾶλλον ἀγαπώμενον ἢ παρὰ τοῖς ἐγκωμιαζομένοις;
 8 (γ'.) Οὕτω δ' ἠμέλησας, εἰ μηδὲν ὁμολογούμενον ἐρεῖς,
 ὥστε φῆς μὲν αὐτὸν τὴν Αἰόλου καὶ τὴν Ὀρφέως ζη-
 λῶσαι δόξαν, ἀποφαίνεις δ' οὐδὲν τῶν αὐτῶν ἐκείνοις
 ἐπιτηδεύσαντα. πότερα γὰρ τοῖς περὶ Αἰόλου λεγομέ-
 νοις αὐτὸν παρατάξωμεν; ἀλλ' ἐκείνος μὲν τῶν ξένων 223

τοὺς ἐπὶ τὴν χάραν ἐκπίπτοντας εἰς τὰς αὐτῶν πατρί-
 δας ἀπέστειλεν, ὁ δ' εἰ χρηὶ τοῖς ὑπὸ σοῦ λεγομένοις
 8 πιστεύειν, θύσας κατήσθειεν. ἢ τοῖς Ὀρφέως ἔργοις
 ὁμοιώσωμεν; ἀλλ' ὁ μὲν ἐξ Αἰδοῦ τοὺς τεθνεώτας
 ἀνήγειν, ὁ δὲ πρὸ μοίρας τοὺς ζῶντας ἀπώλλυεν. ὥσθ'
 ἠδέως ἂν εἰδείην, τί ποτ' ἂν ἐποίησεν, εἰ καταφρο-
 νῶν αὐτῶν ἐτύγχανεν, ὅς θαυμάζων τὴν ἀρετὴν τὴν
 ἐκείνων ἅπαντα φαίνεται τάναντία διαπραττόμενος. b
 ὁ δὲ πάντων ἀτοπώτατον, ὅτι περὶ τὰς γενεαλογίας
 ἐσπουδακῶς ἐτόλμησας εἰπεῖν, ὡς τούτους ἐξήλωσεν,
 ὧν οὐδ' οἱ πατέρες πω κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον γε-
 γονότες ἦσαν.

9 (δ'.) Ἴνα δὲ μὴ δοκῶ τὸ προχειρότατον ποιεῖν,
 ἐπιλαμβάνεσθαι τῶν εἰρημένων μηδὲν ἐπιδεικνύς τῶν
 ἑμαυτοῦ, πειράσομαι σοι διὰ βραχέων δηλῶσαι περὶ
 τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, καίπερ οὐ σπονδαίαν οὔσαν οὐ-
 10 δὲ σεμνοῦς λόγους ἔχουσαν, ἐξ ὧν ἔδει καὶ τὸν ἐπαι-
 νον καὶ τὴν ἀπολογίαὶν ποιήσασθαι.

10 (ε'.) Περὶ μὲν οὖν τῆς Βουσίριδος εὐγενείας τίς
 οὐκ ἂν δυνηθείη ῥαδίως εἰπεῖν; ὅς πατὴρ μὲν ἦν
 Ποσειδῶνος, μητὴρ δὲ Λιβύης τῆς Ἐπάφου τοῦ Διὸς,
 ἦν φασι πρώτην γυναῖκα βασιλεύσασαν ὁμώνυμον
 αὐτῇ τὴν χώραν καταστήσαι. τυχῶν δὲ τοιούτων προ-
 γόνων οὐκ ἐπὶ τούτοις μόνοις μέγ' ἐφρόνησεν, ἀλλ' d
 ὥήθη δεῖν καὶ τῆς ἀρετῆς τῆς αὐτοῦ μνημεῖον εἰς
 ἅπαντα τὸν χρόνον καταλιπεῖν.

11 (ς'.) Τὴν μὲν οὖν μητροφῶν ἀρχὴν ὑπερείδεν
 ἐλάττω νομίσας ἢ κατὰ τὴν αὐτοῦ φύσιν εἶναι, πλεί-
 στους δὲ καταστρεψάμενος καὶ μεγίστην δύναμιν κτη-
 σάμενος ἐν Αἰγύπτῳ κατεστήσατο τὴν βασιλείαν, οὐκ
 12 ἐκ τῶν παρουσῶν μόνον ἀλλ' ἐξ ἀπασῶν προκρίνας
 τὴν ἐκεῖ πολὺ διαφέρειν οἴκησιν. εἴωρα γὰρ τοὺς μὲν e

- ἄλλους τόπους οὐκ εὐκαίρως οὐδ' εὐαρμόστως πρὸς τὴν τοῦ σύμπαντος φύσιν ἔχοντας, ἀλλὰ τοὺς μὲν ὑπ' ὄμβρων κατακλυζομένους, τοὺς δ' ὑπὸ κανυμάτων διαφθειρομένους, ταύτην δὲ τὴν χώραν ἐν καλλίστῳ μὲν τοῦ κόσμου κειμένην, πλείστα δὲ καὶ παντοδαπώτατα φέρειν δυναμένην, ἀθανάτῳ δὲ τείχει τῷ Νείῳ τε- 224
- 13 τειχισμένην, ὃς οὐ μόνον φυλακὴν ἀλλὰ καὶ τροφὴν ἱκανὴν αὐτῇ παρέχειν πέφυκεν, ἀνάλωτος μὲν ὢν καὶ δύσμαχος τοῖς ἐπιβουλεύουσιν, εὐαγωγὸς δὲ καὶ πρὸς πολλὰ χρήσιμος τοῖς ἐντὸς αὐτοῦ κατοικοῦσιν. πρὸς γὰρ τοῖς προειρημένοις καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν πρὸς τὴν τῆς γῆς ἐργασίαν ἰσόθεον πεποίηκεν· τῶν γὰρ ὄμβρων καὶ τῶν ἀνέμων τοῖς μὲν ἄλλοις ὁ Ζεὺς ταμίαις ἐστίν, ἐκείνων δ' ἕκαστος ἀμφοτέρων τούτων αὐτὸς b
- 14 αὐτῷ κύριος καθέστηκεν. εἰς τοσαύτην δ' ὑπερβολὴν εὐδαιμονίας ἤκουσιν, ὥστε τῇ μὲν ἀρετῇ καὶ τῇ φύσει τῆς χώρας καὶ τῷ πλήθει τῶν πεδίων ἠπειρον καρποῦνται, τῇ δὲ τῶν περιόντων διαθέσει καὶ τῇ τῶν ἐλλειπόντων κομιδῇ διὰ τὴν τοῦ ποταμοῦ δύναμιν νῆσον οἰκοῦσιν· κύκλω γὰρ αὐτὴν περιέχων καὶ πᾶσαν διαφρέων πολλὴν αὐτοῖς εὐπορίαν ἀμφοτέρων τούτων πεποίηκεν.
- 15 Ἡξῆστο μὲν οὖν ἐντεῦθεν, ὅθεν περὶ χρῆσιν τοὺς εὐφρονοῦντας, ἅμα τὸν τε τόπον ὡς κάλλιστον καταλαβείν καὶ τὴν τροφὴν ἱκανὴν τοῖς περὶ αὐτὸν ἐξευρεῖν. (ζ.) Μετὰ δὲ ταῦτα διελόμενος χωρὶς ἐκάστους τοὺς μὲν ἐπὶ τὰς ἰσραωσύναις κατέστησε, τοὺς δ' ἐπὶ τὰς τέχνας ἔτρεψε, τοὺς δὲ τὰ περὶ τὸν πόλεμον μελετᾶν ἠνάγκασεν, ἠγούμενος τὰ μὲν ἀναγκαῖα καὶ τὰς περιουσίας ἕκτε τῆς χώρας καὶ τῶν τεχνῶν δεῖν ὑπάρχειν, τούτων δ' εἶναι φυλακὴν ἀσφαλεστάτην τὴν τε περὶ τὸν πόλεμον ἐπιμέλειαν καὶ τὴν πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσέβειαν. d

- 16 (η.) Ἄπαντας δὲ τοὺς ἀριθμοὺς περιλαβὼν, ἐξ ὧν ἄριστ' ἂν τις τὰ κοινὰ διοικήσειεν, αἰεὶ τοῖς αὐτοῖς τὰς αὐτὰς πράξεις μεταχειρίζεσθαι προσέταξεν, εἰδὼς τοὺς μὲν μεταβαλλομένους τὰς ἐργασίας οὐδὲ πρὸς ἐν τῶν ἔργων ἀκριβῶς ἔχοντας, τοὺς δ' ἐπὶ ταῖς αὐταῖς πράξεσι συνεχῶς διαμένοντας εἰς ὑπερβολὴν ἕκαστον
- 17 ἀποτελοῦντας. τοιγαροῦν καὶ πρὸς τὰς τέχνας εὐρήσομεν αὐτοὺς πλέον διαφέροντας τῶν περὶ τὰς αὐτὰς ἐπιστήμας ἢ τοὺς ἄλλους δημιουργοὺς τῶν ἰδιωτῶν, καὶ πρὸς τὴν σύνταξιν, δι' ἧς τὴν τε βασιλείαν καὶ τὴν ἄλλην πολιτείαν διαφυλάττουσιν, οὕτω καλῶς ἔχοντας ὥστε καὶ τῶν φιλοσόφων τοὺς ὑπὲρ τῶν τοιούτων λέγειν ἐπιχειροῦντας καὶ μάλιστα εὐδοκιμοῦντας τὴν ἐν Αἰγύπτῳ προαιρεῖσθαι πολιτείαν, καὶ Λα- 225
- 18 κεδαιμονίους μέρος τι τῶν ἐκεῖθεν μιμουμένους ἄριστα διοικεῖν τὴν αὐτῶν πόλιν. καὶ γὰρ τὸ μηδένα τῶν μαχίμων ἄνευ τῆς τῶν ἀρχόντων γνώμης ἀποδημεῖν καὶ τὰ συσσίτια καὶ τὴν τῶν σωματίων ἀσκήσιν, ἔτι δὲ τὸ μηδὲν τῶν ἀναγκαίων ἀποροῦντας τῶν κοινῶν προσταγμάτων ἀμελεῖν, μηδ' ἐπὶ ταῖς ἄλλαις τέχναις διατρέβειν ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ὅπλοις, καὶ ταῖς στρατείαις προσέχειν τὸν νοῦν, ἐκεῖθεν ἅπαντα ταῦτ' εἰλήφασιν. b
- 19 τοσοῦτῳ δὲ χεῖρον κέρηνηται τούτοις τοῖς ἐπιτηδεύμασιν, ὅσον οὗτοι μὲν ἅπαντες στρατιῶται κατασταάντες βία τὰ τῶν ἄλλων λαμβάνειν ἀξιοῦσιν, ἐκεῖνοι δ' οὕτως οἰκοῦσιν, ὥσπερ χρῆσιν τοὺς μῆτε τῶν ἰδίων ἀμελοῦντας μῆτε τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύοντας. γνώη δ' ἂν τις ἐνθένδε τὸ διάφορον ἐκατέρας τῆς πολιτείας.
- 20 εἰ μὲν γὰρ ἅπαντες μιμησαίμεθα τὴν Λακεδαιμονίαν ἀργίαν καὶ πλεονεξίαν, εὐθύς ἂν ἀπολοίμεθα καὶ διὰ τὴν ἔνδειαν τῶν καθ' ἡμέραν καὶ διὰ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς· εἰ δὲ τοῖς Αἰγυπτίαιον νόμοις χρῆ-

σθαι βουληθεῖμεν, καὶ τοῖς μὲν ἐργάζεσθαι, τοῖς δὲ τὰ τούτων σώζειν δόξειεν, ἕκαστοι τὴν αὐτῶν ἔχοντες εὐδαιμόνως ἂν τὸν βίον διατελοῖμεν.

21 (θ'.) Καὶ μὲν δὴ καὶ τῆς περὶ τὴν φρόνησιν ἐπιμελείας εἰκότως ἂν τις ἐκείνους αἰτιοῖ νομίσαιεν. τοῖς γὰρ ἱερεῦσι παρεσκεύασεν εὐπορίαν μὲν ταῖς ἐκ τῶν ἱερῶν προσόδοις, σωφροσύνην δὲ ταῖς ἀγνείαις ταῖς ὑπὸ τῶν νόμων προστεταγμέναις, σχολὴν δὲ ταῖς τῶν κινδύνων καὶ τῶν ἄλλων ἔργων ἀτελείαις· μεθ' ὧν ἐκείνοι βιοτεύοντες τοῖς μὲν σώμασιν ἰατρικὴν ἐξεύρορον ἐπικουρίαν, οὐ διακεκινδυνευμένοις φαρμάκοις χρωμένῃν ἀλλὰ τοιοῦτοις, ἃ τὴν μὲν ἀσφάλειαν ὁμοίαν ἔχει τῇ τροφῇ τῇ καθ' ἡμέραν, τὰς δ' ὠφελείας τεηλικαύτας ὥστ' ἐκείνους ὁμολογουμένως ὑγιεινοτάτους εἶναι καὶ μακροβιωτάτους, ταῖς δὲ ψυχαῖς φιλοσοφίας ἀσκησιν κατέδειξαν, ἣ καὶ νομοθετῆσαι καὶ 22 τὴν φύσιν τῶν ὄντων ζητῆσαι δύναται. καὶ τοὺς μὲν πρεσβυτέρους ἐπὶ τὰ μέγιστα τῶν πραγμάτων ἐταξάν, τοὺς δὲ νεωτέρους ἀμελήσαντας τῶν ἠδονῶν ἐπ' ἀστρο- 226 λογίᾳ καὶ λογισμοῖς καὶ γεωμετρίᾳ διατρίβειν ἐπεισαν, ὧν τὰς δυνάμεις οἱ μὲν ὡς πρὸς ἐνια χρήσιμους ἐπαινοῦσιν, οἱ δ' ὡς πλείστα πρὸς ἀρετὴν συμβαλλομένας ἀποφαίνουσιν ἐπιχειροῦσιν.

24 (ι'.) Μάλιστα δ' ἄξιον ἐπαινεῖν καὶ θαυμάζειν τὴν εὐσέβειαν αὐτῶν καὶ τὴν περὶ τοὺς θεοὺς θεραπείαν. ὅσοι μὲν γὰρ σφᾶς αὐτοὺς οὕτω κατεσχημάτισαν ὥστ' ἢ κατὰ σοφίαν ἢ κατ' ἄλλην τιν' ἀρετὴν ὑπολαμβάνεσθαι μειζόνως ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν, οὗτοι μὲν βλάπτουσι τοὺς ἑξαπατηθέντας· ὅσοι δὲ τῶν θείων πραγμάτων οὕτω προσέτησαν ὥστε καὶ τὰς ἐπιμελείας καὶ τὰς τιμωρίας δοκεῖν εἶναι μείζους τῶν συμβαινόντων, οἱ δὲ τοιοῦτοι πλείστα τὸν βίον τὸν τῶν ἀνθρώ-

25 παν ὠφελούσιν. καὶ γὰρ τὴν ἀρχὴν οἱ τὸν φόβου ἡμῖν ἐνεργασάμενοι τούτων αἰτιοὶ γεγονῶσι τοῦ μὴ παντάπασι θηριωδῶς διακεῖσθαι πρὸς ἀλλήλους. ἐκείνοις εἰς τοῖνν οὕτως ἀγίως περὶ ταῦτα καὶ σεμνῶς ἔχουσιν ὥστε καὶ τοὺς ὄρκους πιστοτέρους εἶναι τοὺς ἐν τοῖς ἐκείνων ἱεροῖς ἢ τοὺς παρὰ τοῖς ἄλλοις καθεστῶτας, καὶ τῶν ἀμαρτημάτων ἕκαστον οἴεσθαι παραχρηματώσειν δίκην ἀλλ' οὐ διαλήσειν τὸν παρόντα χρόνον, οὐδ' εἰς τοὺς παῖδας ἀναβληθήσεσθαι τὰς τιμωρίας.

26 καὶ ταῦτ' εἰκότως δοξάζουσιν· πολλὰς γὰρ αὐτοῖς καὶ παντοδαπὰς ἀσκήσεις τῆς ὀσιότητος ἐκείνος κατέστη- 26 σεν, ὅστις καὶ τῶν ζώων τῶν παρ' ἡμῖν καταφρονουμένων ἔστιν ἃ σέβεσθαι καὶ τιμᾶν ἐνομοθέτησεν, οὐκ ἀγνοῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἀλλ' ἅμα μὲν ἐθίζειν οἰόμενος δεῖν τὸν ὄχλον ἐμμένειν ἅπασιν τοῖς ὑπὸ τῶν 27 ἀρχόντων παραγγελλομένοις, ἅμα δὲ βουλόμενος πείραν λαμβάνειν ἐν τοῖς φανεροῖς, ἥτινα περὶ τῶν ἀφανῶν διάνοιαν ἔχουσιν. ἐνόμιζε γὰρ τοὺς μὲν τούτων ὀλιγωροῦντας τυχόν καὶ τῶν μειζόνων καταφρο- 27 νήσειν, τοὺς δ' ἐπὶ πάντων ὁμοίως ἐμμένοντας τῇ τάξει βεβαίως ἔσεσθαι τὴν αὐτῶν εὐσέβειαν ἐπιδειγμένους.

28 (ια'.) Ἐχοι δ' ἂν τις μὴ σπεύδειν ὠρημένος πολλὰ καὶ θαυμαστά περὶ τῆς ὀσιότητος αὐτῶν διελθεῖν, ἢν οὔτε μόνος οὔτε πρῶτος ἐγὼ τυγχάνω καθεωρακῶς, ἀλλὰ πολλοὶ καὶ τῶν ὄντων καὶ τῶν προγεγενημένων, 227 ὧν καὶ Πυθαγόρας ὁ Σάμιός ἐστιν· ὃς ἀφικόμενος εἰς Αἴγυπτον καὶ μαθητῆς ἐκείνων γενόμενος τὴν τ' ἄλλην φιλοσοφίαν πρῶτος εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισε, καὶ τὰ περὶ τὰς θυσίας καὶ τὰς ἀγιστείας τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιφανέστερον τῶν ἄλλων ἐσπούδασεν, ἡγούμενος, εἰ καὶ μηδὲν αὐτῶν διὰ ταῦτα πλέον γίγνοιτο

παρά τῶν θεῶν, ἀλλ' οὖν παρά γε τοῖς ἀνθρώποις ἐκ β
 29 τούτων μάλιστα εὐδοκίμησιν. ὅπερ αὐτῷ καὶ συνέβη·
 τοσοῦτον γὰρ εὐδοξία τοὺς ἄλλους ὑπερέβαλεν ὥστε
 καὶ τοὺς νεωτέρους ἅπαντας ἐπιθυμεῖν αὐτοῦ μαθη-
 τὰς εἶναι, καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἡδίων ὄραν τοὺς
 παῖδας τοὺς αὐτῶν ἐκείνῳ συγγιγνομένους ἢ τῶν οἰ-
 κείων ἐπιμελουμένους. καὶ τούτοις οὐχ οἷόν τ' ἀπι-
 στεῖν· ἔτι γὰρ καὶ νῦν τοὺς προσποιουμένους ἐκείνου
 μαθητὰς εἶναι μᾶλλον σιγῶντας θαυμάζουσιν ἢ τοὺς
 ἐπὶ τῷ λέγειν μεγίστην δόξαν ἔχοντας.
 30 (ιβ'.) Ἴσως ἂν οὖν τοῖς εἰρημένοις ἀπαντήσεως,
 ὅτι τὴν μὲν χώραν καὶ τοὺς νόμους καὶ τὴν εὐσέβειαν,
 ἔτι δὲ τὴν φιλοσοφίαν ἐπαινῶ τὴν Αἰγυπτίων, ὡς δὲ
 τούτων αἴτιος ἦν, ὃν ὑπεθέμην, οὐδεμίαν ἔχω λέγειν
 ἀπόδειξιν. (ιγ'.) Ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἄλλος τις μοι τὸν τρό-
 πον τούτου ἐπέπληττεν, ἡγούμην ἂν αὐτὸν πεπαιδευ-
 μένως ἐπιτιμᾶν· σοὶ δ' οὐ προσήκει ταύτην ποιεῖσθαι
 31 τὴν ὑπόληψιν. βουλευθεὶς γὰρ Βουσίριον εὐλογεῖν προ-
 εῖλου λέγειν, ὡς τὸν τε Νεῖλον περὶ τὴν χώραν περι-
 ἔρηξε καὶ τῶν ξένων τοὺς ἀφικνουμένους θύων κατ-
 ἤσθιεν· ὡς δὲ ταῦτ' ἐποίησεν οὐδεμίαν πίστιν εἰρη-
 κας. καίτοι πῶς οὐ καταγέλαστόν ἐστι ταῦτα παρὰ τῶν
 ἄλλων ἀπαιτεῖν, οἷς αὐτὸς μηδὲ κατὰ μικρὸν τυγχά-
 32 νεις κερχημένος; ἀλλὰ τοσοῦτῳ πλέον ἡμῶν ἀπέχεις
 τοῦ πιστὰ λέγειν, ὅσον ἐγὼ μὲν οὐδενὸς αὐτὸν αἰτιῶ-
 μαι τῶν ἀδυνάτων ἀλλὰ νόμων καὶ πολιτείας, αἵπερ
 εἰσὶ πράξεις τῶν ἀνδρῶν τῶν καλῶν ἀγαθῶν· σὺ δὲ e
 τοιούτων δημιουργὸν ἀποφαίνεις, ὃν οὐδέτερον οὐ-
 δεις ἂν ἀνθρώπων ποιήσειεν, ἀλλὰ τὸ μὲν τῆς τῶν
 θηρίων ὁμότητος, τὸ δὲ τῆς τῶν θεῶν δυνάμεως ἐρ-
 33 γον ἐστίν. ἔπειτ' εἰ καὶ τυγχάνομεν ἀμφοτέροι ψευδῆ
 λέγοντες, ἀλλ' οὖν ἐγὼ μὲν κέρχημαι τούτοις τοῖς 228

λόγοις, οἷσπερ χρῆ τοὺς ἐπαινοῦντας, σὺ δ' οἷς προσ-
 ἤκει τοὺς λοιδοροῦντας· ὥστ' οὐ μόνον τῆς ἀληθείας
 αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τῆς ιδέας ὅλης, δι' ἧς εὐλογεῖν δεῖ,
 φαίνει διημαρτηκῶς.
 34 (ιδ'.) Χωρὶς δὲ τούτων εἰ δεῖ τῶν σῶν ἀπαλλα-
 γέντα τὸν ἐμὸν λόγον ἐξετάζειν, οὐδεὶς ἂν αὐτῷ δι-
 καίως ἐπιπλήξειεν. εἰ μὲν γὰρ ἄλλος τις ἦν φανερός
 ὁ ταῦτα πράξας, ἀγὼ φημι γεγενῆσθαι δι' ἐκείνου,
 ὁμολογῶ λίαν εἶναι τολμηρός, εἰ περὶ ὧν ἅπαντες b
 35 ἐπίστανται, περὶ τούτων μεταπεῖθειν ἐπιχειρῶ. νῦν
 δ' ἐν κοινῷ τῶν πραγμάτων ὄντων καὶ δοξάσαι δέον
 περὶ αὐτῶν, τίς ἂν τις τῶν ἐκεῖ καθεστῶτων ἐκ τῶν
 εἰκότων σκοπούμενος αἰτιώτερον εἶναι νομίσειεν ἢ
 τὸν ἐκ Ποσειδῶνος μὲν γεγονότα, πρὸς δὲ μητρός ἀπὸ
 Διὸς ὄντα, μεγίστην δὲ δύναμιν τῶν καθ' αὐτὸν κτη-
 σάμενον καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις ὀνομαστότατον γεγενη-
 μένον; οὐ γὰρ δὴ που τοὺς ἀπάντων τούτων ἀπολε- c
 λειμμένους προσήκει μᾶλλον ἢ κείνον τηλικούτων
 ἀγαθῶν εὐρετὰς γενέσθαι.
 36 (ιε'.) Καὶ μὲν δὴ καὶ τοῖς χρόνοις ἁδίως ἂν τις
 τοὺς λόγους τοὺς τῶν λοιδορούντων ἐκείνου ψευδεῖς
 ὄντας ἐπιδείξειεν. οἱ γὰρ αὐτοὶ τῆς τε Βουσίριδος ξε-
 νοφορίας κατηγοροῦσι καὶ φασιν αὐτὸν ὑφ' Ἡρακλέ-
 37 ονς ἀποθανεῖν· ὁμολογεῖται δὲ παρὰ πάντων τῶν λο-
 γοποιῶν Περσέως τοῦ Διὸς καὶ Δανάης Ἡρακλέα μὲν
 εἶναι τέτταρσι γενεαῖς νεώτερον, Βουσίριον δὲ πλέον
 ἢ διακοσίοις ἔτεσι πρεσβύτερον. καίτοι τὸν βουλόμε- d
 νον ἀπολύσασθαι τὴν ὑπὲρ ἐκείνου διαβολὴν πῶς οὐκ
 ἄτοπόν ἐστι ταύτην τὴν πίστιν παραλιπεῖν, τὴν οὕτως
 38 ἐναργῆ καὶ τηλικαύτην δύναμιν ἔχουσαν; (ις'.) Ἀλλὰ
 γὰρ οὐδέν σοι τῆς ἀληθείας ἐμέλησεν, ἀλλὰ ταῖς τῶν
 ποιητῶν βλασφημίαις ἐπηκολούθησας, οἱ δεινότερα

μὲν πεποιηκότες καὶ πεπονθότες ἀποφαίνουσι τοὺς ἐκ τῶν ἀθανάτων γερονότας ἢ τοὺς ἐκ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἀνοσιωτάτων, τοιοῦτους δὲ λόγους περὶ αὐτῶν τῶν θεῶν εἰρήκασιν, οἷους οὐδεὶς ἂν περὶ τῶν ἐχθρῶν εἰπεῖν τολμήσειεν· οὐ γὰρ μόνον κλοπὰς καὶ μοιχείας καὶ παρ' ἀνθρώποις θητείας αὐτοῖς ὠνείδισαν ἀλλὰ καὶ παίδων βρώσεις καὶ πατέρων ἐκτομὰς καὶ μητέρων 229 δεσμούς καὶ πολλὰς ἄλλας ἀνομίας κατ' αὐτῶν ἐλογοποίησαν. ὑπὲρ ὧν τὴν μὲν ἀξίαν δίκην οὐκ ἔδοσαν, 39 οὐ μὴν ἀτιμώρητοί γε διέφυγον, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν ἀλῆται καὶ τῶν καθ' ἡμέραν ἐνδεεῖς κατέστησαν, οἱ δ' ἐτυφλώθησαν, ἄλλος δὲ φεύγων τὴν πατρίδα καὶ τοῖς οἰκειοτάτοις πολεμῶν ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσεν, Ὀρφεὺς δ' ὁ μάλιστα τούτων τῶν λόγων ἀψάμενος, 40 διασπασθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν· ὥστ' ἦν σωφρο- νῶμεν, οὐ μιμησόμεθα τοὺς λόγους τοὺς ἐκείνων, οὐδὲ περὶ μὲν πρὸς ἀλλήλους κακηγορίας νομοθετήσομεν, τῆς δ' εἰς τοὺς θεοὺς παρησίας ὀλιγορήσομεν, ἀλλὰ φυλαξόμεθα καὶ νομιούμεν ὁμοίως ἀσεβεῖν τοὺς τε λέγοντας τὰ τοιαῦτα καὶ τοὺς πιστεύοντας αὐτοῖς.

41 (15.) Ἐγὼ μὲν οὖν οὐχ ὅπως τοὺς θεοὺς, ἀλλ' οὐδὲ τοὺς ἐξ ἐκείνων γερονότας οὐδεμιᾶς ἠγοῦμαι κακίας μετασχεῖν, ἀλλ' αὐτοὺς τε πάσας ἔχοντας τὰς εὐφροσύνας φῦναι καὶ τοῖς ἄλλοις τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων ἠγεμόνας καὶ διδασκάλους γεγενῆσθαι. καὶ γὰρ ἄλογον, εἰ τῆς μὲν ἡμετέρας εὐπαιδίας εἰς τοὺς θεοὺς τὴν αἰτίαν ἀναφέρομεν, τῆς δὲ σφετέρας αὐτῶν μηδὲν αὐτοὺς φροντίζειν νομίζομεν. ἀλλ' εἰ μὲν 42 ἡμῶν τις τῆς τῶν ἀνθρώπων φύσεως κατασταίῃ κύριος, οὐδ' ἂν τοὺς οἰκέτας ἐάσειεν εἶναι πονηροῦς· ἐκείνων δὲ καταγιγνώσκομεν, ὡς καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν d

γερονότας περιεῖδον οὕτως ἀσεβεῖς καὶ παρανόμους ὄντας. καὶ σὺ μὲν οἶμαι καὶ τοὺς μηδὲν προσήκοντας, ἦν σοι πλησιάσωσι, βελτίους ποιήσειν, τοὺς δὲ θεοὺς οὐδεμίαν ἠγεῖ τῆς τῶν παίδων ἀρετῆς ἔχειν ἐπιμέλειαν. καίτοι κατὰ τὸν σὸν λόγον δυοῖν τοῖν αἰσχίστοιον οὐ διαμαρτάνουσι· εἰ μὲν γὰρ μηδὲν δέονται χρηστοὺς αὐτοὺς εἶναι, χείρους εἰσὶ τῶν ἀνθρώπων τὴν διάνοιαν, εἰ δὲ βούλονται μὲν, ἀποροῦσι δ' ὅπως ποιήσωσιν, ἐλάττω τῶν σοφιστῶν τὴν δύναμιν ἔχουσι.

44 (16.) Πολλῶν δ' ὄντων εἰπεῖν, ἐξ ὧν ἂν τις καὶ τὸν ἔπαινον καὶ τὴν ἀπολογίαν μηκύνειεν, οὐχ ἠγοῦμαι δεῖν μακρολογεῖν· οὐ γὰρ ἐπίδειξιν τοῖς ἄλλοις ποιούμενος ἀλλ' ὑποδείξει σοι βουλόμενος, ὡς χρὴ 230 τούτων ἑκάτερον ποιεῖν, διείλεγμα περὶ αὐτῶν, ἐπεὶ τὸν γε λόγον, ὃν συνέγραψας, οὐκ ἀπολογίαν ὑπὲρ Βουσίριδος ἀλλ' ὁμολογίαν τῶν ἐπικαλουμένων διεκαίως ἂν τις εἶναι νομίσειεν. οὐ γὰρ ἀπολύεις αὐτὸν 45 τῶν αἰτιῶν ἀλλ' ἀποφαίνεις, ὡς καὶ τῶν ἄλλων τινὲς ταῦτα πεποιήκασιν, ῥαθυμοτάτην τοῖς ἀμαρτάνουσι εὐρίσκων καταφυγὴν. εἰ γὰρ τῶν μὲν ἀδικημάτων μὴ ῥάδιον εὐρεῖν, ὃ μὴπω τυγχάνει γεγενημένον, τοὺς δ' ἐφ' ἐκάστοις αὐτῶν ἀλίσκομένους μηδὲν ἠγοίμεθα δεινὸν ποιεῖν, ὅταν ἔτεροι ταῦτα φαίνωνται διαπεπραγμένοι, πῶς οὐκ ἂν καὶ τὰς ἀπολογίας ἅπασιν ῥαδίας ποιήσαιμεν, καὶ τοῖς βουλομένοις εἶναι πονηροῖς 46 πολλὴν ἐξουσίαν παρασκευάσαιμεν; (17.) Μάλιστα δ' ἂν κατίδοις τὴν εὐήθειαν τῶν εἰρημένων ἐπὶ σαντοῦ θεωρήσας. ἐνθυμήθητι γὰρ· εἰ μεγάλων καὶ δεινῶν αἰτιῶν περὶ σὲ γεγονυῖαν τοῦτόν τις τὸν τρόπον σοι συνείποι, πῶς ἂν διατεθείης; ἐγὼ μὲν γὰρ οἶδ' ὅτι μᾶλλον ἂν αὐτὸν μισήσειας ἢ τοὺς κατηγοροῦντας.

καίτοι πῶς οὐκ αἰσχρὸν τοιαύτας ὑπὲρ τῶν ἄλλων ποιῆσθαι τὰς ἀπολογίας, ἐφ' αἷς ὑπὲρ σαυτοῦ λεγο-
47 μέναις μάλιστα ἂν ὀργισθείης; (κ'.) Σκέψαι δὲ κἀκεῖνο καὶ διέλθε πρὸς αὐτόν. εἰ τις τῶν σοι συνόντων ἐπαρ-
θείη ποιεῖν, ἃ σὺ τυγχάνεις εὐλογῶν, πῶς οὐκ ἂν ἀθλιώτατος εἴη καὶ τῶν νῦν ὄντων καὶ τῶν πάποτε d
γεγεννημένων; ἄρ' οὖν χρη τοιούτους λόγους γράφειν, οἷς τοῦτο προσέεται μέγιστον ἀγαθόν, ἢν μηδένα πεί-
σαι τῶν ἀκουσάντων δυνηθῶσιν;

48 (κβ'.) Ἀλλὰ γὰρ ἴσως ἂν εἴποις, ὡς οὐδὲ σὲ τοῦτο παρέλαθεν, ἀλλ' ἠβουλήθης τοῖς φιλοσόφοις παρά-
δειγμα καταλιπεῖν, ὡς χρη περὶ τῶν αἰσχρῶν αἰτιῶν καὶ δυσχερῶν πραγμάτων ποιῆσθαι τὰς ἀπολογίας. ἀλλ' εἰ καὶ πρότερον ἠγνόεις, οἶμαί σοι νῦν γεγενῆ- e
σθαι φανερόν, ὅτι πολὺ θάττον ἂν τις σωθείη μηδὲν φθερξάμενος ἢ τοῦτον τὸν τρόπον ἀπολογησάμενος.
49 καὶ μὲν δὴ καὶ τοῦτο δῆλον, ὅτι τῆς φιλοσοφίας ἐπι-
κήρως διακειμένης καὶ φθονουμένης διὰ τοὺς τοιού-
τους τῶν λόγων ἔτι μᾶλλον αὐτὴν μισήσουσιν.

(κβ'.) Ἦν οὖν ἐμοὶ πείδη, μάλιστα μὲν οὐ ποιή- 231
σει τοῦ λοιποῦ πονηρὰς ὑποθέσεις, εἰ δὲ μὴ, τοιαῦτα
ζητήσεις λέγειν, ἐξ ὧν μήτ' αὐτὸς χείρων εἶναι δόξεις
μήτε τοὺς μιμουμένους λυμανεῖ μήτε τὴν περὶ τοὺς
50 λόγους παιδεύσειν διαβαλεῖς. (κγ'.) Καὶ μὴ θαναμάσης,
εἰ νεώτερος ὢν καὶ μηδὲν σοι προσήκων οὕτω προχεί-
ρως ἐπιχειρῶ σε νουθετεῖν· ἠγοῦμαι γὰρ οὐ τῶν πρε-
σβυτάτων οὐδὲ τῶν οἰκειοτάτων ἀλλὰ τῶν πλείστ' εἰ-
δότων καὶ βουλομένων ὠφελεῖν ἔργον εἶναι περὶ τῶν
τοιούτων συμβουλεύειν.

12.

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΣ.

(α'.) Νεώτερος μὲν ὢν προηρούμην γράφειν τῶν 232
λόγων οὐ τοὺς μυθώδεις οὐδὲ τοὺς τερατείας καὶ ψευ-
δολογίας μεστοὺς, οἷς οἱ πολλοὶ μᾶλλον χαίρουσιν ἢ
τοῖς περὶ τῆς αὐτῶν σωτηρίας λεγομένοις, οὐδὲ τοὺς
τὰς παλαιὰς πράξεις καὶ τοὺς πολέμους τοὺς Ἑλληνι-
κοὺς ἐξηγουμένους, καίπερ εἰδὼς δικαίως αὐτοὺς ἐπ-
αινουμένους, οὐδ' αὖ τοὺς ἀπλῶς εἰρησθαι δοκοῦν- 233
τας καὶ μηδεμίαν κομψότητα μετέχοντας, οὗς οἱ δεινοὶ
περὶ τοὺς ἀγῶνας παραινουσι τοῖς νεωτέροις μελετᾶν,
2 εἴπερ βούλονται πλέον ἔχειν τῶν ἀντιδίκων, ἀλλὰ
πάντας τούτους ἐάσας περὶ ἐκείνους ἐπραγματευόμην
τοὺς περὶ τῶν συμφερόντων τῆ τε πόλει καὶ τοῖς ἄλ-
λοις Ἑλλήσι συμβουλευόντας, καὶ πολλῶν μὲν ἐνθυ-
μημάτων γέμοντας, οὐκ ὀλίγων δ' ἀντιθέσεων καὶ b
παρισώσεων καὶ τῶν ἄλλων ἰδεῶν τῶν ἐν ταῖς ῥητο-
ρείαις διαλαμπουσῶν καὶ τοὺς ἀκούοντας ἐπισημαί-
νεσθαι καὶ θορυβεῖν ἀναγκαζουσῶν· νῦν δ' οὐδ'
3 ὅπως οὖν τοὺς τοιούτους. ἠγοῦμαι γὰρ οὐχ ἀρμόττειν
οὔτε τοῖς ἔτεσι τοῖς ἐνενήκοντα καὶ τέτταρσιν, ἀγῶ
τυγχάνω γεγονῶς, οὐθ' ὅλως τοῖς ἤδη πολιὰς ἔχου-
σιν ἐκείνον τὸν τρόπον ἔτι λέγειν, ἀλλ' ὡς ἅπαντες
μὲν ἂν ἐλπίσειαν, εἰ βουληθείεν, οὐδεὶς δ' ἂν δυνη- c
θείη φραδίᾳ πλήν τῶν πονεῖν ἐθελόντων καὶ σφόδρα
4 προσεχόντων τὸν νοῦν. τούτου δ' ἔνεκα ταῦτα προ-
εἶπον, ἵν' ἦν τισιν ὁ μέλλων δειχθήσεσθαι λόγος μα-
λακώτερος ὢν φαίνεται τῶν πρότερον διαθεδομένων,
μὴ παραβάλλωσι πρὸς τὴν ἐκείνων ποικιλίαν, ἀλλὰ

πρὸς τὴν υπόθεσιν αὐτὸν κρίνωσι τὴν ἐν τῷ παρόντι δεδοκιμασμένην.

5 (β.) Διαλέξομαι δὲ περὶ τε τῶν τῆ πόλει πεπραγμένων καὶ περὶ τῆς τῶν προγόνων ἀρετῆς, οὐκ ἀπὸ δα
τούτων ἀρξάμενος ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἐμοὶ συμβεβηκότων·
ἐντεῦθεν γὰρ οἶμαι μᾶλλον κατεπείγειν. (γ.) Πει-
6 ρώμενος γὰρ ἀναμαρτήτως ξῆν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀλύ-
πως, οὐδένα διαλέλοιπα χρόνον ὑπὸ μὲν τῶν σοφιστῶν
τῶν ἀδοκίμων καὶ πονηρῶν διαβαλλόμενος, ὑπ' ἄλ-
λων δὲ τινῶν οὐχ οἷός εἰμι γινωσκόμενος ἀλλὰ τοι-
οὔτος ὑπολαμβάνομαι, οἷον ἂν παρ' ἐτέρων ἀκού-
6 σωσιν. βούλομαι δ' οὖν προδιαλεχθῆναι περὶ τ' ἐμαυ-
τοῦ καὶ περὶ τῶν οὕτω πρὸς με διακειμένων, ἵν' ἦν
πως οἷός τε γένωμαι, τοὺς μὲν παύσω βλασφημοῦν-
τας, τοὺς δ' εἰδέναι ποιήσω, περὶ ἃ τυγχάνω διατρέ-
βων· ἦν γὰρ ταῦτα τῷ λόγῳ δυνηθῶ διοικῆσαι κατὰ
τρόπον, ἐλπίζω τὸν ἐπίλοιπον χρόνον αὐτός τ' ἀλύ- 234
πως διάξειν, καὶ τῷ λόγῳ τῷ μέλλοντι ρηθῆσεσθαι
τοὺς παρόντας μᾶλλον προσέξειν τὸν νοῦν.

7 (δ.) Οὐκ ὀκνήσω δὲ κατεπεῖν οὔτε τὴν νῦν ἐγ-
γιγνομένην ἐν τῇ διανοίᾳ μοι ταραχὴν οὔτε τὴν ἀτο-
πίαν ὣν ἐν τῷ παρόντι τυγχάνω γινώσκων, οὐτ' εἴ-
τι πράττω τῶν δεόντων. ἐγὼ γὰρ μετεσχηκῶς τῶν με-
ρίστων ἀγαθῶν, ὧν ἅπαντες ἂν εὐξαιντο μεταλαβεῖν,
πρῶτον μὲν τῆς περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ὑγείας, b
οὐχ ὡς ἔτυχον ἀλλ' ἐναμίλλως τοῖς μάλιστα περὶ ἐκά-
τερον τούτων εὐτυχηκόσιν, ἔπειτα τῆς περὶ τὸν βίον
εὐπορίας ὥστε μηδενὸς πάποτε' ἀπορῆσαι τῶν μετρίων,
8 μηδ' ὧν ἄνθρωπος ἂν νοῦν ἔχων ἐπιθυμήσειεν, ἔτι
δὲ τοῦ μὴ τῶν καταβεβλημένων εἰς εἶναι, μηδὲ τῶν
κατημελημένων ἀλλ' ἐκείνων, περὶ ὧν οἱ χαριέστατοι
τῶν Ἑλλήνων καὶ μνησθεῖεν ἂν καὶ διαλεχθεῖεν ὡς c

σπουδαίων ὄντων, τούτων ἀπάντων μοι συμβεβηκό-
των, τῶν μὲν ὑπερβαλλόντως, τῶν δ' ἔξαρκούντως,
οὐκ ἀγαπῶ ξῶν ἐπὶ τούτοις, ἀλλ' οὕτω τὸ γῆρας ἐστὶ
δυσάρεστον καὶ μικρολόγον καὶ μεμφίμορον, ὥστε
πολλάκις ἤδη τὴν τε φύσιν τὴν ἐμαντοῦ κατεμεμφά-
9 μην, ὡς οὐδεὶς ἄλλος καταπεφρόνηκε, καὶ τὴν τύχην
ᾧδυνάμην, ταύτη μὲν οὐδὲν ἔχων ἐπικαλεῖν ἄλλο,
πλὴν ὅτι περὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἣν προειλόμην, ἀτυ- d
χίαι τινὲς καὶ συνοφαντίαι γέγονασι, τὴν δὲ φύσιν εἰ-
δὼς πρὸς μὲν τὰς πράξεις ἀρρωστοτέραν καὶ μαλακω-
τέραν οὖσαν τοῦ δέοντος, πρὸς δὲ τοὺς λόγους οὔτε
τελείαν οὔτε πανταχῇ χρησίμην, ἀλλὰ δοξάσαι μὲν
περὶ ἐκάστου τὴν ἀλήθειαν μᾶλλον δυναμένην τῶν εἰ-
δέναι φασκόντων, εἰπεῖν δὲ περὶ τῶν αὐτῶν τούτων
ἐν συλλόγῳ πολλῶν ἀνθρώπων ἀπασῶν ὡς ἔπος εἰ-
πεῖν ἀπολελειμμένην.

10 Οὕτω γὰρ ἐνδεῆς ἀμφοτέρων ἐγενόμην τῶν με- e
ρίστην δύναμιν ἐχόντων παρ' ἡμῖν, φωνῆς ἱκανῆς καὶ
τόλμης, ὡς οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος τῶν πολιτῶν· ὧν οἱ
μὴ τυχόντες ἀτιμότεροι περιέρχονται πρὸς τὸ δοκεῖν
ἄξιοί τινος εἶναι τῶν ὀφειλόντων τῷ δημοσίῳ· τοῖς 235
μὲν γὰρ ἐκτίσειν τὸ καταγνωσθῆν ἐλπίδες ὑπείσιν, οἱ
11 δ' οὐδέποτε' ἂν τὴν φύσιν μεταβάλοιεν. (ε.) Οὐ μὴν
ἐπὶ τούτοις ἀθυμήσας περιεῖδον ἐμαυτὸν ἄδοξον οὐδ'
ἀφανῆ παντάπασιν γενόμενον, ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦ πολι-
τεύεσθαι διήμαρτον, ἐπὶ τὸ φιλοσοφεῖν καὶ ποιεῖν
καὶ γράφειν, ἃ διανοηθεῖην, κατέφυγον, οὐ περὶ μι-
κρῶν τὴν προαίρεσιν ποιούμενος οὐδὲ περὶ τῶν ἰδίων
συμβολαίων οὐδὲ περὶ ὧν ἄλλοι τινὲς ληροῦσιν, ἀλλὰ
περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ βασιλικῶν καὶ πολιτικῶν b
πραγμάτων, δι' ἃ προσήκειν ἕμην μοι τοσοῦτῳ μάλ-
λον τιμᾶσθαι τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα παριόντων, ὅσῳ περ

περὶ μειζόνων καὶ καλλιόνων ἢ κείνοι τοὺς λόγους
 12 ἐποιούμην. ὧν οὐδὲν ἡμῖν ἀποβέβηκεν. καίτοι πάν-
 τες ἴσασι τῶν μὲν ῥητόρων τοὺς πολλοὺς οὐχ ὑπὲρ
 τῶν τῇ πόλει συμφερόντων, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν αὐτοὶ λή-
 ψεσθαι προσδοκῶσι, δημηγορεῖν τολμῶντας, ἐμὲ δὲ
 καὶ τοὺς ἐμὸν οὐ μόνου τῶν κοινῶν ἀπεχομένους
 μᾶλλον τῶν ἄλλων ἀλλὰ καὶ τῶν ἰδίων εἰς τὰς τῆς πό-
 λεως χρείας ὑπὲρ τὴν δύναμιν τὴν ἡμετέραν αὐτῶν
 13 δαπανωμένους, ἔτι δὲ τοὺς μὲν ἢ λοιδορουμένους ἐν
 ταῖς ἐκκλησίαις περὶ μεσεγγυήματος σφίσι αὐτοῖς ἢ
 λυμαινομένους τοὺς συμμαχοὺς ἢ τῶν ἄλλων, ὃν ἂν
 τύχωσι, συκοφαντοῦντας, ἐμὲ δὲ τῶν λόγων ἡγεμόνα
 τούτων γεγενημένον τῶν παρακαλούντων τοὺς Ἑλλη-
 νας ἐπὶ τὴν ὁμόνοιαν τὴν πρὸς ἀλλήλους καὶ τὴν
 14 στρατείαν τὴν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους, καὶ τῶν συμβου-
 λευόντων ἀποικίαν ἐκπέμπειν κοινῇ πάντας ἡμᾶς ἐπὶ
 τοσαύτην χώραν καὶ τοιαύτην, περὶ ἧς, ὅσοι περ ἀκη-
 κόασιν, ὁμολογοῦσιν ἡμᾶς τ' εἰ σωφρονήσασθαι καὶ
 παυσάμεθα τῆς πρὸς ἀλλήλους μανίας, ταχέως ἂν
 ἄνευ πόρων καὶ κινδύνων κατασχεῖν αὐτήν, ἐκείνην
 τε ῥαδίως ἂν ἅπαντας δέξασθαι τοὺς ἐνδεεῖς ἡμῶν ὄν-
 τας τῶν ἐπιτηδείων. ὧν πράξεις, εἰ πάντες συνελ-
 15 θόντες ζητοῖεν, οὐδέποτε ἂν εὗροιεν καλλίους οὐδὲ
 μείζους οὐδὲ μᾶλλον ἅπασιν ἡμῖν συμφερούσας.

15 (ζ.) Ἄλλ' ὁμως οὕτω πολὺ τῇ διανοίᾳ διεστῶτων
 ἡμῶν καὶ τοσοῦτω σπουδαιοτέρων ἐμοῦ πεπονημένου
 τὴν αἴρεσιν οὐ δικαίως οἱ πολλοὶ περὶ ἡμῶν ὑπειλή-
 φασιν ἀλλὰ ταραχῶδως καὶ παντάπασιν ἀλογίστως.
 τῶν μὲν γὰρ ῥητόρων τὸν τρόπον φέροντες προστά-
 τας αὐτοῦ τῆς πόλεως ποιοῦνται καὶ κυρίουσιν ἅπαν-
 των καθιστάσιν, ἐμοῦ δὲ τοὺς λόγους ἐπαινοῦντες αὐ-
 τῷ μοι φθονοῦσι δι' οὐδὲν ἕτερον ἢ διὰ τούτους, οὓς

ἀποδεχόμενοι τυγχάνουσιν· οὕτως ἀτυχῶς φέρομαι
 παρ' αὐτοῖς.

16 (ζ.) Καὶ τί δεῖ θαυμάζειν τῶν πρὸς ἀπάσας τὰς
 ὑπεροχὰς οὕτω διακείσθαι πεφυκότων, ὅπου καὶ τῶν
 οἰομένων διαφέρειν καὶ ζηλούντων ἐμὲ καὶ μιμείσθαι
 γλιγομένων τινὲς ἔτι δυσμενέστερον ἔχουσί μοι τῶν
 ἰδιωτῶν. ὧν τίνας ἂν τις εὗροι πονηροτέρους, εἰρή-
 σεται γὰρ, εἰ καὶ τισὶ δόξω νεώτερα καὶ βαρύτερα λέ-
 γειν τῆς ἡλικίας, οἵτινες οὔτε φράζειν οὐδὲν μέρος
 ἔχοντες τοῖς μαθηταῖς τῶν εἰρημένων ὑπ' ἐμοῦ, τοῖς
 τε λόγοις παραδείγμασι χρώμενοι τοῖς ἐμοῖς καὶ ζών-
 17 τες ἐντεῦθεν τοσοῦτου δέουσι χάριν ἔχειν τούτων,
 ὥστ' οὐδ' ἀμελεῖν ἡμῶν ἐθέλουσιν ἀλλ' ἀεὶ τι φλαυ-
 ρον περὶ ἐμοῦ λέγουσιν. (η.) Ἔως μὲν οὖν τοὺς λό-
 γους ἡμῶν ἐλυμαίνοντο, παραναγιγνώσκοντες ὡς δυ-
 νατὸν κάκιστα τοῖς αὐτῶν καὶ διαιροῦντες οὐκ ὀρθῶς
 καὶ κατακνίζοντες καὶ πάντα τρόπον διαφθείροντες,
 οὐδὲν ἐφρόντιζον τῶν ἀπαγγελλομένων ἀλλὰ ῥαθύ-
 μως εἶχον· μικρὸν δὲ πρὸ τῶν Παναθηναίων τῶν με-
 γάλων ἡχθέσθην δι' αὐτούς. ἅπαντήσαντες γὰρ τινὲς
 18 μοι τῶν ἐπιτηδείων ἔλεγον, ὡς ἐν τῷ Λυκίῳ συγ-
 καθεζόμενοι τρεῖς ἢ τέτταρες τῶν ἀγελαιῶν σοφιστῶν,
 τῶν καὶ πάντα φασκόντων εἰδέναι καὶ ταχέως παντα-
 χοῦ γιγνομένων, διαλέγοντο περὶ τε τῶν ἄλλων ποιη-
 τῶν καὶ τῆς Ἡσιόδου καὶ τῆς Ὀμήρου ποιήσεως, οὐδὲν
 μὲν παρ' αὐτῶν λέγοντες, τὰ δ' ἐκείνων ῥαψφδοῦντες
 καὶ τῶν πρότερον ἄλλοις τισὶν εἰρημένων τὰ χαριέ-
 19 στατα μνημονεύοντες· ἀποδεξαμένων δὲ τῶν περι-
 στώτων τὴν διατριβὴν αὐτῶν ἕνα τὸν τολμηρότατον
 ἐπιχειρῆσαι με διαβάλλειν, λέγονθ' ὡς ἐγὼ πάντων
 καταφρονῶ τῶν τοιούτων, καὶ τὰς τε φιλοσοφίας τὰς
 20 τῶν ἄλλων καὶ τὰς παιδείας ἀπάσας ἀναιρῶ, καὶ φημι
 21

πάντας ληροῦν πλὴν τοὺς μετεσχηκότας τῆς ἐμῆς δια-
 τριβῆς· τούτων δὲ ῥηθέντων ἀηδῶς τινὰς τῶν παρόν-
 20 των διατεθῆναι πρὸς ἡμᾶς. ὡς μὲν οὖν ἔλυπθῆναι καὶ
 συνεταράχθην ἀκούσας ἀποδέξασθαι τινὰς τοὺς λό-
 γους τούτους, οὐκ ἂν δυναίμην εἰπεῖν· ὄμην γὰρ
 οὕτως ἐπιφανῆς εἶναι τοῖς ἀλαζονευομένοις πολεμῶν
 καὶ περὶ ἑμαντοῦ μετρίως διελεγμένος, μᾶλλον δὲ ^b
 ταπεινῶς, ὥστε μηδὲν ἂν ποτε γενέσθαι πιστὸν τῶν
 λεγόντων, ὡς ἐγὼ τοιαύταις ἀλαζονείαις ἐχρησάμην.
 21 ἀλλὰ γὰρ οὐκ ἀλόγως ὠδυράμην ἐν ἀρχῇ τὴν ἀτυχίαν
 τὴν παρακολουθοῦσάν μοι πάντα τὸν χρόνον ἐν τοῖς
 τοιούτοις· αὕτη γὰρ ἐστὶν αἰτία καὶ τῆς ψευδολογίας
 τῆς περὶ με γιγνομένης καὶ τῶν διαβολῶν καὶ τοῦ
 φθόρου καὶ τοῦ μὴ δύνασθαι με τυχεῖν τῆς δόξης, ἧς
 ἀξιός εἰμι, μηδὲ τῆς ὁμολογουμένης, μηδ' ἦν ἐχουσί ^c
 22 των ἡμᾶς. ταῦτα μὲν οὖν οὐχ οἶόν τ' ἄλλως ἔχειν, ἀλλ'
 ἀνάγκη στέργειν τοῖς ἤδη συμβεβηκόσιν. (θ'.) Πολλῶν
 δέ μοι λόγων ἐφεστῶτων ἀπορῶ, πότερον ἀντικατη-
 γορῶ τῶν εἰδισμένων ἀεὶ τι ψευδεσθαι περὶ μου καὶ
 λέγειν ἀνεπιτήδειον· ἀλλ' εἰ φανεῖν σπουδάζω καὶ
 πολλοὺς λόγους ποιούμενος περὶ ἀνθρώπων, οὓς οὐ- ^d
 δεῖς ὑπέλιφεν ἀξιόους εἶναι λόγου, δικαίως ἂν μωρὸς
 23 εἶναι δοκοίην. ἀλλὰ τούτους ὑπεριδῶν ἀπολογῶμαι
 πρὸς τοὺς ἀδίκως μοι τῶν ἰδιωτῶν φθοροῦντας, καὶ
 περὶ μοι διδάσκειν αὐτοὺς, ὡς οὐ δικαίως οὐδὲ προσ-
 ηκόντως περὶ μου ταύτην ἐχουσί τὴν γνώμην· καὶ τίς
 οὐκ ἂν καταγνοίη μου πολλὴν ἀνοιαν, εἰ τοὺς μηδὲν
 δι' ἕτερον δυσκόλως πρὸς με διακειμένους ἢ διὰ τὸ
 δοκεῖν χαριέντως εἰρημέναι περὶ τινῶν, τούτους οἴη-
 24 θείην ὁμοίως διαλεχθεῖς ὥσπερ πρότερον παύσειν ἐπὶ ^e
 τοῖς λεγομένοις λυπουμένους ἀλλ' οὐ μᾶλλον ἀλγίσειν,

ἄλλως τε καὶ φανῶ μηδὲ νῦν πῶ τηλικούτος ὢν πε-
 24 πανμένος παραληρῶν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκεῖνο ποιεῖν
 οὐδεὶς ἂν μοι συμβουλευέσειεν, ἀμελήσαντι τούτων 238
 καὶ μεταξὺ καταβαλόντι περαίνειν τὸν λόγον, ὃν προ-
 ῆρημαι βουλόμενος ἐπιδειξάι τὴν πόλιν ἡμῶν πλειό-
 νων ἀγαθῶν αἰτίαν γεγενημένην τοῖς Ἕλλησιν ἢ τὴν
 Λακεδαιμονίαν· εἰ γὰρ τοῦτ' ἤδη ποιότην, μήτε τέλος
 ἐπιθεῖς τοῖς γεγραμμένοις μήτε συγκλείσας τὴν ἀρχὴν
 τῶν ῥηθήσεσθαι μελλόντων τῇ τελευτῇ τῶν ἤδη προ-
 ερημένων, ὁμοίος ἂν εἶναι δόξαιμι τοῖς εἰκῆ καὶ φορ-
 τικῶς καὶ χυδῆν, ὅ τι ἂν ἐπέλθῃ, λέγουσιν· ἂ φυλα- ^b
 25 κτεόν ἡμῖν ἐστίν. κράτιστον οὖν ἐξ ἀπάντων τούτων,
 περὶ ὧν τὸ τελευταῖόν με διέβαλλον, ἀποφηνάμενον,
 ἂ δοκεῖ μοι, τότε ἤδη λέγειν, περὶ ὧν ἐξ ἀρχῆς διε-
 νοήθην· οἶμαι γὰρ, ἦν ἐξευέγκω γράψας καὶ ποιήσω
 φανεράν, ἦν ἔχω γνώμην περὶ τε τῆς παιδείας καὶ τῶν
 ποιητῶν, παύσειν αὐτοὺς ψευδεῖς πλάττοντας αἰτίας
 καὶ λέγοντας, ὅ τι ἂν τύχῃσιν.
 26 Τῆς μὲν οὖν παιδείας τῆς ὑπὸ τῶν προγόνων
 καταλειφθείσης τοσοῦτου δέω καταφρονεῖν, ὥστε καὶ
 τὴν ἐφ' ἡμῶν κατασταθεῖσαν ἐπαινῶ, λέγω δὲ τὴν τε
 γεωμετρίαν καὶ τὴν ἀστρολογίαν καὶ τοὺς διαλόγους
 τοὺς ἐριστικούς καλουμένους, οἷς οἱ μὲν νεώτεροι
 μᾶλλον χαίρουσι τοῦ δέοντος, τῶν δὲ πρεσβυτέρων
 οὐδεὶς ἐστίν, ὅστις ἂν ἀνεκτοὺς αὐτοὺς εἶναι φῆσειεν.
 27 (ι'.) Ἄλλ' ὅμως ἐγὼ τοῖς ὠρημένοις ἐπὶ ταῦτα παρακε-
 λεύομαι πνεῖν καὶ προσέχειν τὸν νοῦν ἅπασι τούτοις, ^c
 λέγων, ὡς εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο δύναται τὰ μαθήματα
 ταῦτα ποιεῖν ἀγαθόν, ἀλλ' οὖν ἀποτρέπει γε τοὺς
 νεωτέρους πολλῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων. τοῖς μὲν οὖν
 τηλικούτοις οὐδέποτε ἂν εὐρεθῆναι νομίζω διατριβὰς
 28 ὠφελιμωτέρας τούτων οὐδὲ μᾶλλον προεπούσας· τοῖς

δὲ πρεσβυτέροις καὶ τοῖς εἰς ἄνδρας δεδοκίμασμένοις οὐκέτι φημὶ τὰς μελέτας ταύτας ἀρμόττειν. ὁρῶ γὰρ ἐνίοις τῶν ἐπὶ τοῖς μαθήμασι τούτοις οὕτως ἀπηκριβωμένων ὥστε καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκειν, οὐτ' εὐκαίρως ταῖς ἐπιστήμασι αἷς ἔχουσι χρωμένους, ἐν τε ταῖς ἄλλαις πραγματείαις ταῖς περὶ τὸν βίον ἀφρονεστέρους ὄντας τῶν μαθητῶν· ὁκνῶ γὰρ εἰπεῖν τῶν οἰκετῶν.

29 τὴν αὐτὴν δὲ γνώμην ἔχω καὶ περὶ τῶν δημηγορεῖν δυναμένων καὶ τῶν περὶ τὴν γραφὴν τὴν τῶν λόγων εὐδοκίμουτων, ὅλως δὲ περὶ πάντων τῶν περὶ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς δυνάμεις διαφερόντων. οἶδα γὰρ καὶ τούτων τοὺς πολλοὺς οὐτε τὰ περὶ σφᾶς αὐτοὺς καλῶς διφρηκτότας οὐτ' ἐν ταῖς ἰδίαις συνουσίαις ἀνεκτοὺς ὄντας, τῆς τε δόξης τῆς τῶν συμπολιτενομένων ὀλιγοροῦντας, ἄλλων τε πολλῶν καὶ μεγάλων ἀμαρτημάτων γέμοντας· ὥστ' οὐδὲ τούτους 239 ἠγοῦμαι μετέχειν τῆς ἔξεως, περὶ ἧς ἐγὼ τυγχάνω δια-

30 λεγόμενος. (ια'.) Τίνας οὖν καλῶ πεπαιδευμένους, ἐπειδὴ τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας καὶ τὰς δυνάμεις ἀποδοκιμάζω; πρῶτον μὲν τοὺς καλῶς χρωμένους τοῖς πράγμασι τοῖς κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην προσπίπτονσι, καὶ τὴν δόξαν ἐπιτυχῆ τῶν καιρῶν ἔχοντας καὶ δυναμένην ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ στοχάζεσθαι τοῦ συμφέροντος·

31 ἔπειτα τοὺς πρεπόντως καὶ δικαίως ὁμιλοῦντας τοῖς β' αἰεὶ πλησιάζουσι, καὶ τὰς μὲν τῶν ἄλλων ἀηδίας καὶ βαρύτητας εὐκόλως καὶ ῥαδίως φέροντας, σφᾶς δ' αὐτοὺς ὡς δυνατόν ἐλαφροτάτους καὶ μετριωτάτους τοῖς συνοῦσι παρέχοντας· ἐτι δὲ τοὺς τῶν μὲν ἡδονῶν αἰεὶ κρατοῦντας, τῶν δὲ συμφορῶν μὴ λίαν ἠττωμένους, ἀλλ' ἀνδρωδῶς ἐν αὐταῖς διακειμένους καὶ τῆς φύσεως

32 ἀξίως, ἧς μετέχοντες τυγχάνομεν· τέταρτον, ὅπερ μέγιστον, τοὺς μὴ διαφθειρομένους ὑπὸ τῶν εὐπραγιῶν c

μηδ' ἐξισταμένους αὐτῶν μηδ' ὑπερηφάνους γιγνομένους ἀλλ' ἐμμένοντας τῇ τάξει τῇ τῶν εὐφρονούντων, καὶ μὴ μᾶλλον χαίροντας τοῖς διὰ τύχην ὑπάρξασιν ἀγαθοῖς ἢ τοῖς διὰ τὴν αὐτῶν φύσιν καὶ φρόνησιν ἐξ ἀρχῆς γιγνομένοις. τοὺς δὲ μὴ μόνον πρὸς ἐν τούτων ἀλλὰ καὶ πρὸς ἅπαντα ταῦτα τὴν ἔξιν τῆς ψυχῆς εὐάρμοστον ἔχοντας, τούτους φημὶ καὶ φρονίμους εἶναι καὶ τελείους ἄνδρας καὶ πάσας ἔχειν τὰς ἀρετάς.

33 περὶ μὲν οὖν τῶν πεπαιδευμένων τυγχάνω ταῦτα γινώσκων. (ιβ'.) Περὶ δὲ τῆς Ὀμήρου καὶ τῆς Ἡσιόδου καὶ τῆς τῶν ἄλλων ποιήσεως ἐπιθυμῶ μὲν εἰπεῖν, οἶμαι γὰρ ἂν παῦσαι τοὺς ἐν τῷ Λυκίῳ ῥαψωδοῦντας τὰ κείνων καὶ ληροῦντας περὶ αὐτῶν, αἰσθάνομαι δ' ἔμμαντόν ἐξω φερόμενον τῆς συμμετρίας τῆς συντα-

34 ταγμένης τοῖς προοιμίοις. ἔστι δ' ἀνδρὸς νοῦν ἔχοντος μὴ τὴν εὐπορίαν ἀγαπᾶν, ἣν ἔχη τις περὶ τῶν αὐτῶν πλείω τῶν ἄλλων εἰπεῖν, ἀλλὰ τὴν εὐκαιρίαν διαφυλάττειν, ὑπὲρ ὧν ἂν αἰεὶ τυγχάνη διαλεγόμενος· ὅπερ ἐμοὶ ποιητέον ἐστίν. περὶ μὲν οὖν τῶν ποιητῶν αὐθις ἐροῦμεν, ἣν μὴ με προανέλη τὸ γῆρας, ἢ περὶ σπουδαιοτέρων πραγμάτων ἔχω τι λέγειν ἢ τούτων. 240

35 (ιγ'.) Περὶ δὲ τῶν τῆς πόλεως εὐεργεσιῶν τῶν εἰς τοὺς Ἕλληνας ἤδη ποιήσομαι τοὺς λόγους, οὐχ ὡς οὐ πλείους ἐπαίνους πεποιημένος περὶ αὐτῆς ἢ σύμπαντες οἱ περὶ τὴν ποιήσιν καὶ τοὺς λόγους ὄντες· οὐ μὴν ὁμοίως καὶ νῦν. τότε μὲν γὰρ ἐν λόγοις περὶ ἐτέρων πραγμάτων ἐμεινήμην αὐτῆς, νῦν δὲ περὶ

36 ταύτης τὴν ὑπόθεσιν ποιησάμενος. οὐκ ἀγνοῶ δ' ἡλικος ὧν ὅσον ἔργον ἐνίσταμαι τὸ μέγεθος, ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς καὶ πολλακίς εἰρηκῶς, ὅτι τὰ μὲν μικρὰ b τῶν πραγμάτων ῥάδιον τοῖς λόγοις ἀξῆσαι, τοῖς δ' ὑπερβάλλουσι τῶν ἔργων καὶ τῷ μεγέθει καὶ τῷ κάλλει

- 37 χαλεπὸν ἐξιῶσαι τοὺς ἐπαίνους. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν μᾶλλον ἀποστατέον αὐτῶν ἐστὶν ἀλλ' ἐπιτελεστέον, ἣν περ ἔτι ζῆν δυνηθῶμεν, ἄλλως τε καὶ πολλῶν με παροξυνόντων γράφειν αὐτὸν, πρῶτον μὲν τῶν εἰθι-
σμένων ἀσελγῶς κατηγορεῖν τῆς πόλεως ἡμῶν, ἔπειτα τῶν χαριέντως μὲν, ἀπειροτέρως δὲ καὶ καταδεστέρας c
38 ἐπαινούντων αὐτήν, ἔτι δὲ τῶν ἐτέρων μᾶλλον εὐλογεῖν τολμῶντων οὐκ ἀνθρωπίνως ἀλλ' οὕτως ὥστε πολλοὺς ἀντιτάττεσθαι πρὸς αὐτοὺς, πάντων δὲ μάλιστα τῆς ἡλικίας τῆς παρουσίας, ἢ τοὺς ἄλλους πέφυκεν ἀπο-
τρέπειν· ἐλπίζω γὰρ, ἣν μὲν κατορθώσω, μεῖζω λήψε-
σθαι δόξαν τῆς ὑπαρχούσης, ἣν δ' ἐνδεέστερον τύχω διαλεχθεῖς, πολλῆς συγγνώμης τεύξεσθαι παρὰ τῶν ἀκούοντων.
- 39 (ιδ'.) Ἄ μὲν οὖν ἠβουλήθη καὶ περὶ ἐμαντοῦ καὶ d
περὶ τῶν ἄλλων ὥσπερ χορὸς πρὸ ἀγῶνος προαναβα-
λέσθαι, ταῦτ' ἐστίν. ἡγοῦμαι δὲ χοῖναι τοὺς βουλο-
μένους ἐγκωμιάσαι τινὰ τῶν πόλεων ἀκριβῶς καὶ δι-
καίως μὴ μόνον περὶ αὐτῆς ποιῆσθαι τοὺς λόγους ἢς
προσηρημένοι τυγχάνουσιν, ἀλλ' ὥσπερ τὴν πορφύραν
καὶ τὸν χρυσὸν θεωροῦμεν καὶ δοκιμάζομεν ἕτερα πα-
ραδεικνύοντες τῶν καὶ τὴν ὄψιν ὁμοίαν ἐχόντων καὶ e
40 τῆς τιμῆς τῆς αὐτῆς ἀξιουμένων, οὕτω καὶ ταῖς πόλεσι
παριστάναι μὴ τὰς μικρὰς ταῖς μεγάλας, μηδὲ τὰς
πάντα τὸν χρόνον ὑπ' ἐτέροις οὕσας ταῖς ἀρχαῖν εἰθι-
σμέναις, μηδὲ τὰς σώζεσθαι δεομένας πρὸς τὰς σώζειν 241
δυναμένας ἀλλὰ τὰς παραπλησίαν καὶ τὴν δύναμιν
ἐχούσας καὶ περὶ τὰς αὐτὰς πράξεις γεγενημένας καὶ
ταῖς ἐξουσίαις ὁμοίαις κεχορημένας· οὕτω γὰρ ἂν μᾶ-
41 λιστα τῆς ἀληθείας τύχοιεν. ἦν δὴ τις ἡμᾶς τὸν τρό-
πον τοῦτον σκοπῆται καὶ παραβάλλῃ μὴ πρὸς τὴν τυ-
χοῦσαν πόλιν ἀλλὰ πρὸς τὴν Σπαρτιατῶν, ἣν οἱ μὲν

- πολλοὶ μετρίως ἐπαινοῦσιν, ἔτιοι δὲ τινες ὥσπερ τῶν b
ἡμιθέων ἐκεῖ πεπολιτευμένων μέμνηται περὶ αὐτῶν,
φανησόμεθα καὶ τῇ δυνάμει καὶ ταῖς πράξεσι καὶ ταῖς
εὐεργεσίαις ταῖς περὶ τοὺς Ἕλληνας πλέον ἀπολελοι-
πότες αὐτοὺς ἢ καῖνοι τοὺς ἄλλους.
- 42 (ιε'.) Τοὺς μὲν οὖν παλαιοὺς ἀγῶνας τοὺς ὑπὲρ
τῶν Ἑλλήνων γεγενημένους ὕστερον ἐροῦμεν, νῦν δὲ
ποιήσομαι περὶ ἐκείνων τοὺς λόγους ἀρχάμενος, ἐπει-
δὴ κατέσχον τὰς πόλεις τὰς Ἀχαιίδας καὶ πρὸς Ἀργεῖους c
καὶ Μεσσηνίους διείλοντο τὴν χώραν· ἐντεῦθεν γὰρ
προσῆκει διαλέγεσθαι περὶ αὐτῶν. οἱ μὲν τοίνυν ἡμέ-
τεροι πρόγονοι φανήσονται τὴν τε πρὸς τοὺς Ἕλληνας
ὁμόνοιαν καὶ τὴν πρὸς τοὺς βαρβάρους ἔχθραν, ἣν
παρέλαβον ἐκ τῶν Τρωικῶν, διαφυλάττοντες καὶ μέ-
43 νοντες ἐν τοῖς αὐτοῖς. (ισ'.) Καὶ πρῶτον μὲν τὰς Κυ-
κλάδας νήσους, περὶ ἃς ἐγένοντο πολλαὶ πραγματεῖαι
κατὰ τὴν Μίνω τοῦ Κρητὸς δυναστείαν, ταύτας τὸ τε-
λευταῖον ὑπὸ Καρῶν κατεχομένας, ἐκβαλόντες ἐκεῖ- d
νοὺς οὐκ ἐξειδίωσασθαι τὰς χώρας ἐτόλμησαν, ἀλλὰ
τοὺς μάλιστα βίον τῶν Ἑλλήνων δεομένους κατώκισαν
44 εἰς αὐτάς· καὶ μετὰ ταῦτα πολλὰς πόλεις ἐφ' ἑκατέρω
τῶν ἡπείρων καὶ μεγάλας ἔκτισαν, καὶ τοὺς μὲν βαρ-
βάρους ἀνέστειλαν ἀπὸ τῆς θαλάττης, τοὺς δ' Ἕλληνας
ἐδίδαξαν, ὃν τρόπον διοικοῦντες τὰς αὐτῶν πατρίδας
καὶ πρὸς οὓς πολεμοῦντες μεγάλην ἂν τὴν Ἑλλάδα
45 ποιήσειαν. Λακεδαιμόνιοι δὲ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον e
τοσοῦτον ἀπέσχον τοῦ πράττειν τι τῶν αὐτῶν τοῖς ἡμέ-
τεροις καὶ τοῦ τοῖς μὲν βαρβάρους πολεμεῖν, τοὺς δ' Ἕλ-
ληνας εὐεργετεῖν, ὥστ' οὐδ' ἡσυχίαν ἀγειν ἠθέλησαν,
ἀλλ' ἐχόντες πόλιν ἀλλοτρίαν καὶ χώραν οὐ μόνον
ἱκανὴν, ἀλλ' ὄσην οὐδεμίᾳ πόλιν τῶν Ἑλληνίδων, οὐκ 242
46 ἔσθερξεν ἐπὶ τούτοις, ἀλλὰ μαθόντες ἐξ αὐτῶν τῶν

συμβεβηκότων κατὰ μὲν τοὺς νόμους τὰς τε πόλεις καὶ τὰς χώρας τούτων εἶναι δοκούσας τῶν ὀρθῶς καὶ νομίμως κτησαμένων, κατὰ δὲ τὴν ἀλήθειαν τούτων γιγνομένης τῶν τὰ περὶ τὸν πόλεμον μάλιστα ἀσούντων καὶ νικᾶν ἐν ταῖς μάχαις τοὺς πολεμίους δυναμένων, ταῦτα διανοηθέντες, ἀμελήσαντες γεωργιῶν καὶ τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, οὐδὲν ἐπαύοντο κατὰ ἑμῖαν ἐκάστην τῶν πόλεων τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πολιορκοῦντες καὶ κακῶς ποιοῦντες, ἕως ἀπάσας κατεστρέψαντο πλὴν τῆς Ἀργείων. συνέβαινε οὖν ἕξ ὧν μὲν ἡμεῖς ἐπράττομεν, ἀξάνεσθαι τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Εὐρώπην κρείττω γίνεσθαι τῆς Ἀσίας, καὶ πρὸς τούτοις τῶν μὲν Ἑλλήνων τοὺς ἀποροῦντας πόλεις λαμβάνειν καὶ χώρας, τῶν δὲ βαρβάρων τοὺς εἰδισμένους ὑβρίζειν ἐκπίπτειν ἐκ τῆς αὐτῶν καὶ φρονεῖν ἢ ἐλάττω ἢ πρότερον· ἕξ ὧν δὲ Σπαρτιάται, τὴν ἐκείνων μόνην μεγάλην γίνεσθαι, καὶ πασῶν μὲν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πόλεων ἄρχειν, ταῖς δ' ἄλλαις φοβεράν εἶναι καὶ πολλῆς θεραπείας τυγχάνειν παρ' αὐτῶν. ἐπαινεῖν μὲν οὖν δίκαιόν ἐστι τὴν τοῖς ἄλλοις πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίαν γεγενημένην, δεινὴν δὲ νομίζειν τὴν αὐτῇ τὰ συμφέροντα διαπραττομένην, καὶ φίλους μὲν ποιεῖσθαι τοὺς ὁμοίως αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις χωμένους, φοβεῖσθαι δὲ καὶ δεδιέναι τοὺς πρὸς σφᾶς μὲν αὐτοὺς ὡς δυνατὸν οἰκειότατα διακειμένους, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους ἀλλοτριῶς καὶ πολεμικῶς τὴν αὐτῶν διοικοῦντας. τὴν μὲν οὖν ἀρχὴν ἐκατέρω τοῖν πολέοις τοιαύτην ἐποίησατο.

49 (ιζ'.) Χρόνῳ δ' ὕστερον γενομένου τοῦ Περσικοῦ πολέμου, καὶ Ξέρξου τοῦ τότε βασιλεύοντος τριήρεις μὲν συναγαγόντος τριακοσίας καὶ χιλίας, τῆς δὲ πεζῆς στρατιᾶς πεντακοσίας μὲν μυριάδας τῶν ἀπάντων, e

ἑβδομήκοντα δὲ τῶν μαχίμων, τηλικαύτη δὲ δυνάμει 50 στρατεύσαντος ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας, Σπαρτιάται μὲν ἄρχοντες Πελοποννησίων εἰς τὴν ναυμαχίαν τὴν ποιήσανσαν τροπὴν ἅπαντος τοῦ πολέμου δέκα μόνον συνεβάλλοντο τριήρεις, οἱ δὲ πατέρες ἡμῶν ἀνάστατοι γε- 243 γενημένοι καὶ τὴν πόλιν ἐκλελοιπότες διὰ τὸ μὴ τετειχίσθαι κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον πλείους ναῦς παρέσχοντο καὶ μείζω δύναμιν ἐχούσας ἢ σύμπαντες οἱ 51 συγκινδυνεύσαντες· καὶ στρατηγὸν οἱ μὲν Εὐρυβιάδην, ὃς εἰ τέλος ἐπέθηκεν οἷς διενόηθη πράττειν, οὐδὲν ἂν ἐκώλυεν ἀπολωλέναι τοὺς Ἕλληνας, οἱ δ' ἡμέτεροι Θεμιστοκλέα τὸν ὁμολογουμένως ἅπασιν αἰτιῶν εἶναι δόξαντα καὶ τοῦ τὴν ναυμαχίαν γενέσθαι ἢ κατὰ τρόπον καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν ἐν ἐκείνῳ 52 τῷ χρόνῳ κατορθωθέντων. τεκμήριον δὲ μέγιστον· ἀφελόμενοι γὰρ Λακεδαιμονίους τὴν ἡγεμονίαν οἱ συγκινδυνεύσαντες τοῖς ἡμετέροις παρέδοσαν. καίτοι τίνας ἂν τις κριτὰς ἰκανωτέρους ποιήσαιτο καὶ πιστοτέρους τῶν τότε πραχθέντων ἢ τοὺς ἐν αὐτοῖς τοῖς ἀγῶσι παραγενομένους; τίς δ' ἂν εὐεργεσίαν εἰπεῖν ἔχοι ταύτης μελῶ τῆς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα σῶσαι δυ- c νηθείσης;

53 (ιη'.) Μετὰ ταῦτα τοίνυν συνέβη κυρίαν ἐκατέραν εἶναι τῆς ἀρχῆς τῆς κατὰ θάλατταν, ἣν ὁπότεροι ἂν κατάσχουσιν, ὑπηκόους ἔχουσι τὰς πλείστας τῶν πόλεων. ὅλως μὲν οὖν οὐδετέραν ἐπαινω· πολλὰ γὰρ ἂν τις αὐταῖς ἐπιτιμήσειεν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ περὶ τὴν ἐπιμέλειαν ταύτην οὐκ ἐλάττω αὐτῶν διηνέγκαμεν 54 ἢ περὶ τὰς πράξεις τὰς ὀλίγῳ πρότερον εἰρημένας. οἱ μὲν γὰρ ἡμέτεροι πατέρες ἐπειθον τοὺς συμμάχους d ποιεῖσθαι πολιτεῖαν ταύτην, ἣν περ αὐτοὶ διετέλουν ἀγαπῶντες· ὃ σημεῖόν ἐστιν εὐνοίας καὶ φιλίας, ὅταν

τινὲς παραινῶσι τοῖς ἄλλοις χρῆσθαι τούτοις, ἅπερ ἂν σφίσι αὐτοῖς συμφέρειν ὑπολάβωσιν. Λακεδαιμόνιοι δὲ κατέστησαν οὐδ' ὅμοιαν τῇ παρ' αὐτοῖς οὔτε ταῖς ἄλλοθι πού γεγενημέναις, ἀλλὰ δέκα μόνους ἄνδρας κυρίου ἐκάστης τῆς πόλεως ἐποίησαν, ὧν ἐπιχειρήσας e ἂν τις κατηγορεῖν τρεῖς ἢ τέτταρας ἡμέρας συνεχῶς οὐδὲν ἂν μέρος εἰρηκέναι δόξειε τῶν ἐκείνοις ἡμαρτη-
 55 μένων. καθ' ἕκαστον μὲν οὖν διεξιέναι περὶ τῶν τοιούτων καὶ τοσοῦτων τὸ πλῆθος ἀνόητόν ἐστιν· ὀλίγα δὲ καθ' ἀπάντων εἰπεῖν, ἃ τοῖς ἀκούσασιν ὀργῆν 244 ἀξίαν ἐμποιήσειεν ἂν τῶν πεπραγμένων, νεώτερος μὲν ὧν ἴσως ἂν ἐξεῦρον, νῦν δ' οὐδὲν ἐπὶ ἔρχεται μοι τοιοῦτον, ἀλλ' ἅπερ ἅπασιν, ὅτι τοσοῦτον ἐκείνοι διήνεγκαν ἀνομία καὶ πλεονεξία τῶν προγεγενημένων, ὥστ' οὐ μόνον αὐτοὺς ἀπάλεσαν καὶ τοὺς φίλους καὶ τὰς πατρίδας τὰς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ Λακεδαιμονίους πρὸς τοὺς συμμάχους διαβαλόντες εἰς τοιαύτας καὶ τοσαύτας συμφορὰς ἐνέβαλον, ὅσας οὐδεὶς πάποτ' b αὐτοῖς γενήσεσθαι προσεδόκησεν.

56 (1θ'.) Μάλιστα μὲν οὖν ἐντεῦθεν ἂν τις δυνήθειν κατιδεῖν, ὅσῳ μετριώτερον καὶ πραότερον ἡμεῖς τῶν πραγμάτων ἐπεμελήθημεν, δευτέρου δ' ἐκ τοῦ δηθήσεσθαι μέλλοντος· Σπαρτιάται μὲν γὰρ ἔτη δέκα μόλις ἐπεστάτησαν αὐτῶν, ἡμεῖς δὲ πέντε καὶ ἐξήκοντα συνεχῶς κατέσχομεν τὴν ἀρχήν. καί τοι πάντες ἴσασι c τὰς πόλεις τὰς ὑφ' ἑτέροις γιγνομένας, ὅτι πλείστον χρόνον τούτοις παραμένουσιν, ὑφ' ὧν ἂν ἐλάχιστα
 57 κακὰ πάσχουσαι τυγχάνωσιν. ἐκ τούτων τοίνυν ἀμφοτέραι μισηθεῖσαι κατέστησαν εἰς πόλεμον καὶ ταρχήν, ἐν ἧ τὴν μὲν ἡμετέραν εὔροι τις ἂν, ἀπάντων αὐτῇ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐπιθεμέ-
 νων, ἔτη δέκα τούτοις ἀντισχεῖν δυνήθεισαν, Λακε-

δαιμονίους δὲ κρατοῦντας ἔτι κατὰ γῆν, πρὸς Θηβαί- d οὺς μόνους πολεμήσαντας καὶ μίαν μάχην ἠττηθέντας, ἀπάντων ἀποστερηθέντας ὧν εἶχον, καὶ παραπλησίαις ἀτυχίαις χρησαμένους καὶ συμφορὰς αἰσπερ ἡμεῖς, 58 καὶ πρὸς τούτοις τὴν μὲν ἡμετέραν πόλιν ἐν ἐλάττοσιν ἔτεσιν ἀναλαβοῦσαν αὐτὴν ἢ κατεπολεμήθη, Σπαρτιάτας δὲ μετὰ τὴν ἠτταν μηδ' ἐν πολλαπλασίῳ χρόνῳ δυνηθέντας καταστῆσαι σφᾶς αὐτοὺς εἰς τὴν αὐτὴν ἔξιν, ἐξ ἧσπερ ἐξέπεσον, ἀλλ' ὁμοίως ἔτι καὶ e νῦν ἔχοντας.

59 (κ'.) Τὰ τοίνυν πρὸς τοὺς βαρβάρους ὡς ἐκάτεροι προσηνέχθημεν, δηλωτέον ἔτι γὰρ τοῦτο λοιπὸν ἐστιν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς ἡμετέρας δυναστείας οὐκ ἔξην αὐτοῖς οὔτ' ἐντὸς Ἄλως περὶ στρατοπέδῳ καταβαίνειν οὔτε μακροῖς πλοίοις ἐπὶ τὰδε πλεῖν Φασήλιδος· ἐπὶ δὲ τῆς Λακεδαιμονίων οὐ μόνον τοῦ πορεύεσθαι καὶ πλεῖν, 245 ὅποι βουληθεῖεν, ἐξουσίαν ἔλαβον, ἀλλὰ καὶ δεσπότηαι
 60 πολλῶν Ἑλληνίδων πόλεων κατέστησαν. (κα'.) Τὴν δὴ καὶ τὰς συνθήκας τὰς πρὸς βασιλέα γενναιοτέρας καὶ μεγαλοφρονετέρας ποιησαμένην, καὶ τῶν πλείστων καὶ μεγίστων τοῖς μὲν βαρβάροις κακῶν, τοῖς δ' Ἑλλήσιν ἀγαθῶν αἰτίαν γεγενημένην, ἔτι δὲ τῆς Ἀσίας τὴν παραλίαν καὶ πολλὴν ἄλλην χώραν τοὺς μὲν πο- b λεμίους ἀφελομένην, τοῖς δὲ συμμάχοις κτησαμένην,
 61 καὶ τοὺς μὲν ὑβρίζοντας, τοὺς δ' ἀποροῦντας παύσα-
 σαν, πρὸς δὲ τούτοις ὑπὲρ αὐτῆς τε πολεμήσασαν ἄμεινον τῆς εὐδοκιμούσης περὶ τὰ τοιαῦτα καὶ τὰς συμφορὰς θάττον διαλυσαμένην τῶν αὐτῶν τούτων, πῶς οὐ δίκαιον ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν μᾶλλον ἢ τὴν ἐν ἅπασι τούτοις ἀπολελειμμένην; περὶ μὲν οὖν τῶν πραχθέντων παρ' ἄλληλα καὶ τῶν κινδύνων τῶν ἅμα c

καὶ πρὸς τοὺς αὐτοὺς γενομένων ἐν τῷ παρόντι ταῦτ' εἶχον εἰπεῖν.

- 62 (κβ'.) Οἶμαι δὲ τοὺς ἀηδῶς ἀκούοντας τῶν λόγων τούτων τοῖς μὲν εἰρημένοις οὐδὲν ἀντερεῖν ὡς οὐκ ἀληθέσιν οὖσιν, οὐδ' αὖ πράξεις ἐτέρας ἔξειν εἰπεῖν, περὶ ἃς Λακεδαιμόνιοι γενόμενοι πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίοι τοῖς Ἑλλήσι κατέστησαν, κατηγορεῖν δὲ τῆς πό-
- 63 λεως ἡμῶν ἐπιχειρήσειν, ὅπερ ἀεὶ ποιεῖν εἰώθασι, καὶ διεξιέναι τὰς δυσχερεστάτας τῶν πράξεων τῶν δ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κατὰ θάλατταν γεγενημένων, καὶ τὰς τε δίκας καὶ τὰς κρίσεις τὰς ἐνθάδε γιγνομένας τοῖς συμμάχοις καὶ τὴν τῶν φόρων εἰσπραξίν διαβαλεῖν, καὶ μάλιστα διατρέψειν περὶ τὰ Μηλίων πάθη καὶ Σιωναίων καὶ Τορωναίων, οἰομένους ταῖς κατηγορίαις ταύταις καταρροπανεῖν τὰς τῆς πόλεως ἐν-
- 64 εργεσίας τὰς ὀλίγω πρότερον εἰρημένας. (κγ'.) Ἐγὼ δὲ πρὸς ἅπαντα μὲν τὰ δικαίως ἂν ῥηθέντα κατὰ τῆς πόλεως οὐτ' ἂν δυναίμην ἀντιπεῖν οὐτ' ἂν ἐπιχειρή-
σαιμι τοῦτο ποιεῖν· καὶ γὰρ ἂν αἰσχυνοίμην, ὅπερ εἶπον ἤδη καὶ πρότερον, εἰ τῶν ἄλλων μηδὲ τοὺς θεοὺς ἀναμαρτήτους εἶναι νομιζόντων ἐγὼ γλιχοίμην καὶ πειροίμην πείθειν, ὡς περὶ οὐδὲν πώποτε τὸ κοι-
- 65 νὸν ἡμῶν πεπλημμύληκεν οὐ μὴν ἀλλ' ἐκεῖνό γ' οἶμαι 246 ποιήσειν, τὴν τε πόλιν τὴν Σπαρτιατῶν ἐπιδείξειν περὶ τὰς πράξεις τὰς προειρημένας πολὺ πικροτέραν καὶ χαλεπωτέραν τῆς ἡμετέρας γεγενημένην, τοὺς δ' ὑπὲρ ἐκείνων βλασφημοῦντας καθ' ἡμῶν ὡς δυνατὸν ἀφρονέστατα διακειμένους καὶ τοῦ κακῶς ἀκούειν
- 66 ὑφ' ἡμῶν τοὺς φίλους αὐτῶν αἰτίους ὄντας· ἐπειδὴν γὰρ τὰ τοιαῦτα κατηγορῶσιν, οἷς ἔνοχοι Λακεδαιμόνιοι μᾶλλον τυγχάνουσιν ὄντες, οὐκ ἀποροῦμεν τοῦ β περὶ ἡμῶν ῥηθέντος μείζον ἀμάρτημα κατ' ἐκείνων

- εἰπεῖν. (κδ'.) Οἶον καὶ νῦν, ἣν μνησθῶσι τῶν ἀγῶ-
νων τῶν τοῖς συμμάχοις ἐνθάδε γιγνομένων, τίς ἐστὶν οὕτως ἀφνης, ὅστις οὐχ εὐρήσει πρὸς τοῦτ' ἀντιπεῖν, ὅτι πλείους Λακεδαιμόνιοι τῶν Ἑλλήνων ἀκρίτους ἀπεκτόνασι τῶν παρ' ἡμῖν, ἔξ οὗ τὴν πό-
λιν οἰκοῦμεν, εἰς ἀγῶνα καὶ κρίσιν καταστάντων;
- 67 (κε'.) Τοιαῦτα δὲ καὶ περὶ τῆς εἰσπραξέως τῶν φόρων ἣν τι λέγῶσιν, ἔξομεν εἰπεῖν· πολὺ γὰρ ἐπι-
δείξομεν συμφορώτερα πράξαντας τοὺς ἡμετέρους ἢ Λακεδαιμονίους ταῖς πόλεσι ταῖς τὸν φόρον ἐνεργού-
σαις. πρῶτον μὲν γὰρ οὐ προσταχθὲν ὑφ' ἡμῶν τοῦτ' ἐποιοῦν, ἀλλ' αὐτοὶ γνόντες, ὅτε περὶ τὴν ἡγεμονίαν
- 68 ἡμῖν τὴν κατὰ θάλατταν ἔδοσαν· ἐπειτ' οὐχ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ἡμετέρας ἔφερον ἀλλ' ὑπὲρ τῆς δημο-
κρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς αὐτῶν καὶ τοῦ μὴ περιπεσεῖν ὀλιγαρχίας γενομένης τηλικούτοις κακοῦ δ
τὸ μέγεθος, ἠλίκοις ἐπὶ τῶν δεκαρχιῶν καὶ τῆς δυ-
ναστείας τῆς Λακεδαιμονίων. ἔτι δ' οὐκ ἐκ τούτων ἔφερον, ἔξ ὧν αὐτοὶ διέσωσαν, ἀλλ' ἀφ' ὧν δι' ἡμᾶς
- 69 εἶχον ὑπὲρ ὧν, εἰ καὶ μικρὸς λογισμὸς ἐνῆν αὐτοῖς, δικαίως ἂν χάριν εἶχον ἡμῖν. παραλαβόντες γὰρ τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς μὲν παντάπασιν ἀναστάτους γεγε-
νημένας ὑπὸ τῶν βαρβάρων, τὰς δὲ πεπορθημένας, εἰς τοῦτο προηγάρομεν ὥστε μικρὸν μέρος τῶν γι-
γνομένων ἡμῖν διδόντας μηδὲν ἐλάττους ἔχειν τοὺς οἴκους Πελοποννησίων τῶν οὐδένα φόρον ὑποτε-
λούντων.
- 70 (κς'.) Περὶ τοίνυν τῶν ἀναστάτων γεγενημένων ὑφ' ἐκατέρας τῶν πόλεων, ὃ μόνους τινὲς ἡμῖν ὄνει-
δίξουσιν, ἐπιδείξομεν πολὺ δεινότερα πεποιηκότας, 247
οὓς ἐπαινοῦντες διατελοῦσιν. ἡμῖν μὲν γὰρ συνέπεσε περὶ νησύδρια τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ἔξα-

μαρτεῖν, ἃ πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων οὐδ' ἰσασιν, ἐκείνοι δὲ τὰς μεγίστας πόλεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τὰς πανταχῇ προεχούσας τῶν ἄλλων ἀναστάτους ποιήσαν-
 71 τες αὐτοὶ τὰ κείνων ἔχουσιν, ὥς ἄξιον ἦν, εἰ καὶ μηδὲν αὐταῖς πρότερον ὑπῆρχεν ἀγαθόν, τῆς μεγίστης δω-
 ρεῆς παρὰ τῶν Ἑλλήνων τυχεῖν διὰ τὴν στρατείαν ^b τὴν ἐπὶ Τροίαν, ἐν ἣ σφᾶς τ' αὐτὰς παρέσχον πρωτευ-
 ούσας καὶ τοὺς ἡγεμόνας ἀρετὰς ἔχοντας οὐ μόνον τὰς τοιαύτας, ὧν πολλοὶ καὶ τῶν φαύλων κοινωνοῦσιν, ἀλλὰ ἀκείνας, ὧν οὐδεὶς ἂν πονηρὸς ὧν δυνηθεῖη
 72 μετασχεῖν. Μεσσήνη μὲν γὰρ Νέστορα παρέσχε τὸν φρονιμώτατον ἀπάντων τῶν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον γενομένων, Λακεδαιμόνων δὲ Μενέλαον τὸν διὰ σωφρο-
 σύνην καὶ δικαιοσύνην μόνου ἀξιωθέντα Διὸς γε-
 νέσθαι κηδεστήν, ἣ δ' Ἀργείων πόλις Ἀγαμέμνονα τὸν οὐ μίαν οὐδὲ δύο σχόντα μόνου ἀρετὰς ἀλλὰ πά-
 73 ἄλλ' ὑπερβαλλόντως· οὐδένα γὰρ εὐρήσομεν τῶν ἀπάντων οὐτ' ἰδιωτέρας πράξεις μεταχειρισάμενον οὔτε καλλίους οὔτε μέζους οὔτε τοῖς Ἑλλήσιν ὠφελι-
 μωτέρας οὔτε πλειόνων ἐπαίνων ἀξίας. καὶ τούτοις οὕτω μὲν ἀπρηθιμημένοις εἰκότως ἂν τινεὶ ἀπιστή-
 74 σειαν, μικρῶν δὲ περὶ ἐκάστου ῥηθέντων ἀπαντες ἂν ἀληθῆ με λέγειν ὁμολογήσειαν.
 (κζ'.) Οὐ δύναμαι δὲ κατιδεῖν ἄλλ' ἀπορῶ, ποίοις ἂν λόγοις μετὰ ταῦτα χρῆσάμενος ὀρθῶς εἴην βεβου-
 λενμένος. αἰσχύνομαι μὲν γὰρ, εἰ τοσαῦτα περὶ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρετῆς προειρηκῶς μηδενὸς μνησθήσο-
 μαι τῶν ὑπ' ἐκείνου πεπραγμένων ἀλλὰ δόξω τοῖς ἀκούουσιν ὅμοιος εἶναι τοῖς ἀλαζονευομένοις καὶ λέ-
 γουσι, ὅτι ἂν τύχωσιν· ὀρῶ δὲ τὰς πράξεις τὰς ἔξω ^e λεγομένας τῶν ὑποθέσεων οὐκ ἐπαινουμένας ἀλλὰ

ταραχάδεις εἶναι δοκούσας, καὶ πολλοὺς μὲν ὄντας τοὺς κακῶς χρωμένους αὐταῖς, πολὺ δὲ πλείους τοὺς ἐπιτιμῶντας. διὸ δέδοικα, μὴ καὶ περὶ ἐμὲ συμβῆ τι ²⁴⁸
 75 τοιοῦτον. οὐ μὴν ἄλλ' αἰροῦμαι βοηθῆσαι τῷ ταύτῳ ἐμοὶ τε καὶ πολλοῖς πεπονθότι καὶ διημαρτηκότι τῆς δόξης, ἣς προσῆκε τυχεῖν αὐτὸν, καὶ μεγίστων μὲν ἀγαθῶν αἰτίῳ γεγενημένῳ περὶ ἐκείνου τὸν χρόνον, ἦττον δ' ἐπαινουμένῳ τῶν οὐδὲν ἄξιον λόγον δια-
 πεπραγμένων.
 76 (κη'.) Τί γὰρ ἐκείνος ἐνέλιπεν, ὅς τηλικαύτην μὲν ἔσχε τιμὴν, ἣς εἰ πάντες συνελθόντες μείζω ζητοῖεν, οὐδέποτε ἂν εὐρεῖν δυνήθεεν; μόνος γὰρ ἀπάσης τῆς ^b Ἑλλάδος ἠξιώθη γενέσθαι στρατηγός. ὁπότερον δ' εἶθ' ὑπὸ πάντων αἰρεθεὶς εἶτ' αὐτὸς κτησάμενος, οὐκ ἔχω λέγειν. ὁποτέρως δ' οὖν συμβέβηκεν, οὐδεμίαν ^c ὑπερβολὴν λέλοιπε τῆς περὶ αὐτὸν δόξης τοῖς ἄλλοις ^c πῶς τιμηθεῖσιν. ταύτην δὲ λαβὼν τὴν δύναμιν οὐκ ἔστιν ἦντινα τῶν Ἑλληνίδων πόλεων ἐλύπησεν, ἀλλ' οὕτως ἦν πόρρω τοῦ περὶ τινεὶς ἔξαμαρτεῖν, ὥστε πα-
 77 ραλαβὼν τοὺς Ἑλληνας ἐν πολέμῳ καὶ ταραχαῖς καὶ πολλοῖς κακοῖς ὄντας τούτων μὲν αὐτοὺς ἀπήλλαξεν, ^c εἰς ὁμόνοιαν δὲ καταστήσας τὰ μὲν περικτὰ τῶν ἔρ-
 γων καὶ τερατώδη καὶ μηδὲν ὠφελούντα τοὺς ἄλλους ὑπερεῖδε, στρατόπεδον δὲ συστήσας ἐπὶ τοὺς βαρβά-
 78 ρους ἤγαγεν. τούτου δὲ κάλλιον στρατήγημα καὶ τοῖς Ἑλλήσιν ὠφελιμώτερον οὐδεὶς φανήσεται πράξας οὔτε τῶν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον εὐδοκίμησάντων οὔτε τῶν ὕστερον ἐπιγενομένων. ἀκείνος πράξας καὶ τοῖς ἄλ-
 λοις ὑποδείξας οὐκ οὕτως εὐδοκίμησεν, ὥς προσῆκεν αὐτὸν, διὰ τοὺς μᾶλλον ἀγαπώντας τὰς θαυματο- ^d ποιίας τῶν εὐεργεσιῶν καὶ τὰς ψευδολογίας τῆς ἀλη-

θείας, ἀλλὰ τοιοῦτος γενόμενος ἐλάττω δόξαν ἔχει τῶν οὐδὲ μιμήσασθαι τολμησάντων αὐτόν.

- 79 (κθ'.) Οὐ μόνον δ' ἐπὶ τούτοις ἂν τις ἐπαινέσειεν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ ἐφ' οἷς περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον ἔπραξεν. εἰς τοῦτο γὰρ μεγαλοφροσύνης ἦλθεν, ὥστ' οὐκ ἀπέχρησεν αὐτῷ λαβεῖν στρατιώτας τῶν ἰδιωτῶν ὁπόσους ἐξ ἐκάστης ἠβουλήθη τῆς πόλεως, ἀλλὰ τοὺς βασιλέας τοὺς ποιοῦντας ἐν ταῖς αὐτῶν, ὅτι βουλη-
θῆεν, καὶ τοῖς ἄλλοις προστάττοντας, τούτους ἐπεισεν ὑφ' αὐτῷ γενέσθαι, καὶ συνακολουθεῖν, ἐφ' οὓς ἂν ἠγῆται, καὶ ποιεῖν τὸ προσταττόμενον καὶ βασιλικὸν
80 βίον ἀφέντας στρατιωτικῶς ζῆν, ἔτι δὲ κινδυνεύειν καὶ πολεμεῖν οὐχ ὑπὲρ τῆς σφετέρως αὐτῶν πατριδος 249 καὶ βασιλείας, ἀλλὰ λόγῳ μὲν ὑπὲρ Ἑλένης τῆς Με-
νελάου γυναικός, ἔργῳ δ' ὑπὲρ τοῦ μὴ τὴν Ἑλλάδα πάσχειν ὑπὸ τῶν βαρβάρων μήτε τοιαῦτα μήθ' οἷα πρότερον αὐτῇ συνέπεσε περὶ τὴν Πέλοπος μὲν ἀπά-
σης Πελοποννήσου κατάληψιν, Δαναοῦ δὲ τῆς πόλεως τῆς Ἀργείων, Κάδμου δὲ Θηβῶν· ὧν τίς ἄλλος φανή-
σεται προνοηθεῖς, ἢ τίς ἐμποδῶν καταστάς τοῦ μηδὲν
ἔτι γενέσθαι τοιοῦτον, πλὴν τῆς ἐκείνου φύσεως καὶ
81 δυνάμεως; (λ'.) Τὸ τοίνυν ἐχόμενον, ὃ τῶν μὲν προ-
ειρημένων ἐλαττόν ἐστι, τῶν δὲ πολλὰκις ἐγκεκα-
μιασμένων μείζον καὶ λόγου μᾶλλον ἄξιον· στρατό-
πεδον γὰρ συνεληλυθὸς ἐξ ἀπασῶν τῶν πόλεων, τοσοῦτον τὸ πλήθος, ὅσον εἰκός, ὃ πολλοὺς εἶχεν ἐν αὐτῷ τοὺς μὲν ἀπὸ θεῶν, τοὺς δ' ἐξ αὐτῶν τῶν θεῶν γε-
γονότας, οὐχ ὁμοίως διακειμένους τοῖς πολλοῖς οὐδ' ἴσον φρονοῦντας τοῖς ἄλλοις ἀλλ' ὀργῆς καὶ θυμοῦ
82 καὶ φθόρου καὶ φιλοτιμίας μεστούς· ἀλλ' ὅμως τὸ τοιοῦτον ἔτη δέκα κατέσχευεν οὐ μισθοφοραῖς μεγάλαις οὐδὲ χρημάτων δαπάναις, αἷς νῦν ἅπαντες δυνα-

- στεύουσιν, ἀλλὰ τῷ καὶ τῇ φρονήσει διαφέρειν καὶ δύνασθαι τροφήν ἐκ τῶν πολεμίων τοῖς στρατιώταις πορίζειν, καὶ μάλιστα τῷ δοκεῖν ἐκείνον ἄμεινον ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων βουλευέσθαι σωτηρίας ἢ τοὺς ἄλλους
83 περὶ σφῶν αὐτῶν. τὸ τοίνυν τέλος, ὃ πᾶσι τούτοις δ' ἐπέθηκεν, οὐθενὸς ἦττον προσήκει θαυμάζειν· οὐ γὰρ ἀπρεπὲς οὐδ' ἀνάξιον τῶν προειρημένων φανή-
σεται ποιησάμενος, ἀλλὰ λόγῳ μὲν πρὸς μίαν πόλιν πολεμήσας, ἔργῳ δ' οὐ μόνον πρὸς ἅπαντας τοὺς τὴν Ἀσίαν κατοικοῦντας ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλα γένη πολλὰ τῶν βαρβάρων κινδυνεύων οὐκ ἀπέπειν οὐδ' ἀπῆλθε, πρὶν τὴν τε πόλιν τοῦ τολμησαντος ἐξαμαρτεῖν ἐξη-
δραποδίσατο καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπαυσεῖν ὑβρίζοντας.
84 (λα'.) Οὐκ ἄγνωθόν δὲ τὸ πλήθος τῶν εἰρημένων περὶ τῆς Ἀγαμέμνονος ἀρετῆς, οὐδ' ὅτι τούτων καθ' ἕν μὲν ἕκαστον, εἴ τινες σκοποῖντο, τί ἂν ἀποδοκιμά-
σειαν, οὐδεὶς ἂν οὐδὲν αὐτῶν ἀφελεῖν τολμήσειεν, 250 ἐφεξῆς δ' ἀναγινωσκομένων ἅπαντες ἂν ἐπιτιμήσειαν
85 ὡς πολὺ πλείοσιν εἰρημένοις τοῦ δέοντος. (λβ'.) Ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἔλαθον ἑμαυτὸν πλεονάζων, ἡσχυνόμην ἂν, εἰ γράφειν ἐπιχειρῶν, περὶ ὧν μηδεὶς ἂν ἄλλος ἐτόλμησεν, οὕτως ἀναισθητῶς διεκείμην· νῦν δ' ἀκριβέ-
στερον ἦδειν τῶν ἐπιπλήττειν μοι τολμησόντων, ὅτι πολλοὶ τούτοις ἐπιτιμήσουσιν· ἀλλὰ γὰρ ἠγῆσάμην οὐχ οὕτως ἔσεσθαι δεινόν, ἢν ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου
δόξω τισὶ τῶν καιρῶν ἀμελεῖν, ὡς ἦν περὶ ἀνδρὸς τοιοῦτου διαλεγόμενος παραλίπω τι τῶν ἐκείνῳ τε
86 προσόντων ἀγαθῶν κάμωι προσηκόντων εἰπεῖν. ὦμην δὲ καὶ παρὰ τοῖς χαριστάτοις τῶν ἀκροατῶν εὐδοκί-
μήσειν, ἢν φαίνωμαι περὶ ἀρετῆς μὲν τοὺς λόγους ποιοῦμενος, ὅπως δὲ ταύτης ἀξίως ἐγὼ μᾶλλον σπου-
δάξω ἢ περὶ τὴν τοῦ λόγου συμμετρίαν, καὶ ταῦτα

σαφῶς εἰδῶς τὴν μὲν περὶ τὸν λόγον ἀκαιρίαν ἀδοξό-
τερον ἐμὲ ποιήσουσαν, τὴν δὲ περὶ τὰς πράξεις ἐν-
βουλίαν αὐτοὺς τοὺς ἐπαινουμένους ἀφελήσουσαν·
ἀλλ' ὅμως ἐγὼ τὸ λυσιτελὲς ἐάσας τὸ δίκαιον εἰλόμην.

87 οὐ μόνον δ' ἂν εὐρεθείην ἐπὶ τοῖς νῦν λεγομένοις
ταύτην ἔχων τὴν διάνοιαν ἀλλ' ὁμοίως ἐπὶ πάντων,
ἐπεὶ καὶ τῶν πεπλησιακότων μοι φανείην ἂν μᾶλλον
χαίρων τοῖς ἐπὶ τῷ βίῳ καὶ ταῖς πράξεσιν εὐδοκιμοῦσιν
ἢ τοῖς περὶ τοὺς λόγους δεινοῖς εἶναι δοκοῦσιν. καίτοι δ
τῶν μὲν εὖ ῥηθέντων εἰ καὶ μηδὲν συμβαλομένη,
ἅπαντες ἂν ἐμοὶ τὴν αἰτίαν ἀναθεῖεν, τῶν δ' ὀρθῶς
πραττομένων εἰ καὶ πάντες εἰδείην με σύμβουλον γε-
γεννημένου, οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν αὐτὸν τὸν μεταχειρι-
ζόμενον τὰς πράξεις ἐπαινέσειεν.

88 (λγ'.) Ἀλλὰ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅποι τυχάνω φερόμε-
νος· ἀεὶ γὰρ οἰόμενος δεῖν προστιθέναι τὸ τῶν προ-
ειρημένον ἔχόμενον, παντάπασι πόρρω γέγονα τῆς ε
ὑποθέσεως. λοιπὸν οὖν ἐστὶν οὐδὲν ἄλλο πλὴν αἰτη-
σάμενον τῷ γήρῳ συγγνώμην ὑπὲρ τῆς λήθης καὶ τῆς
μακρολογίας, τῶν εἰθισμένων παραγίνεσθαι τοῖς τη-
λικούτοις, ἐπανελθεῖν εἰς τὸν τόπον ἐκείνου, ἐξ οὐπερ

89 εἰσέπεσον εἰς τὴν περιττολογίαν ταύτην. οἶμαι δ' ἤδη 251
καθορᾶν, ὅθεν ἐπλανήθην. (λδ'.) Τοῖς γὰρ ὄνειδί-
ζουσιν ἡμῶν τῇ πόλει τὰς Μηλίων καὶ τὰς τῶν τοι-
ούτων πολιχνίων συμφορὰς ἀντέλεγον, οὐχ ὡς οὐχ
ἡμαρτημένων τούτων, ἀλλ' ἐπιδεικνύον τοὺς ἀγαπα-
μένους ὑπ' αὐτῶν πολὺ πλείους πόλεις καὶ μείζους
ἡμῶν ἀναστάτους πεποικηκότας, ἐν οἷς καὶ περὶ τῆς
ἀρετῆς τῆς Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου καὶ Νέστορος
διελέχθην, ψεῦδος μὲν οὐδὲν λέγων, πλείω δ' ἴσως
90 τῶν μετρίων. τοῦτο δ' ἐποίουν, ὑπολαβῶν οὐδενὸς δ
ἐλαττον ἀμάρτημα τοῦτο δόξειν εἶναι τῶν τολμησάν-

των ἀναστάτους ποιῆσαι τὰς πόλεις τὰς γεννησάσας
καὶ θρεψάσας τοιούτους ἄνδρας, περὶ ὧν καὶ νῦν ἔχοι
τις ἂν πολλοῖς καὶ καλοῖς χρήσασθαι λόγοις. ἀλλὰ γὰρ
ἀνόητόν ἐστι περὶ μίαν πράξιν διατρίβειν, ὥσπερ ἀπο-
ρίας οὔσης, τί ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν περὶ τῆς ὁμότητος
καὶ χαλεπότητος τῆς Λακεδαιμονίων, ἀλλ' οὐ πολλῆς ε
91 ἀφθονίας ὑπαρχούσης. (λε'.) Οἷς οὐκ ἐξήρκεσε περὶ
τὰς πόλεις ταύτας καὶ τοὺς ἄνδρας τοὺς τοιούτους
ἐξαμαρτεῖν ἀλλὰ καὶ περὶ τοὺς ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρμη-
θέντας καὶ κοινὴν τὴν στρατείαν ποιησαμένους καὶ
τῶν αὐτῶν κινδύνων μετασχόντας, λέγω δὲ περὶ Ἀρ-
γείων καὶ Μεσσηνίων. καὶ γὰρ τούτους ἐπεθύμησαν
ταῖς αὐταῖς συμφοραῖς περιβαλεῖν αἴσπερ ἐκείνους·
καὶ Μεσσηνίους μὲν πολιορκοῦντες οὐ πρότερον ἐπαύ- d
σαντο, πρὶν ἐξέβαλον ἐκ τῆς χώρας, Ἀργείοις δ' ὑπὲρ
92 τῶν αὐτῶν τούτων ἔτι καὶ νῦν πολεμοῦσιν. ἂ τοίνυν
περὶ Πλαταιέας ἐπραξάν, ἄτοπος ἂν εἴην, εἰ ταῦτ'
εἰρηκῶς ἐκείνων μὴ μνησθείην· ὧν ἐν τῇ χώρᾳ στρα-
τοπεδευσάμενοι μεθ' ἡμῶν καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων
καὶ παραταξάμενοι τοῖς πολεμίοις καὶ θυσάμενοι τοῖς
θεοῖς τοῖς ὑπ' ἐκείνων ἰδρυσμένοις οὐ μόνον ἠλευθε-
93 ρώσαμεν τῶν Ἑλλήνων τοὺς μεθ' ἡμῶν ὄντας ἀλλὰ e
καὶ τοὺς ἀναγκασθέντας γενέσθαι μετ' ἐκείνων, καὶ
ταῦτ' ἐπράξαμεν Πλαταιέας λαβόντες μόνους Βοιω-
τῶν συναγωνιστάς· οὐς οὐ πολὺν χρόνον διαλιπόντες
Λακεδαιμόνιοι, χαριζόμενοι Θηβαίοις, ἐκπολιορκήσαν-
τες ἅπαντας ἀπέκτειναν πλὴν τῶν ἀποδρᾶναι δυνη- 252
θέντων. περὶ οὓς ἡ πόλις ἡμῶν οὐδὲν ὁμοίᾳ γέγονεν
94 ἐκείνοις· οἱ μὲν γὰρ περὶ τε τοὺς εὐεργέτας τῆς Ἑλ-
λάδος καὶ τοὺς συγγενεῖς τοὺς αὐτῶν τὰ τοιαῦτ' ἐξ-
αμαρτάνειν ἐτόλμησαν, οἱ δ' ἡμέτεροι Μεσσηνίων μὲν
τοὺς διασωθέντας εἰς Ναύπακτον κατώκησαν, Πλα
3*

ταίων δὲ τοὺς περιγενομένους πολίτας ἐποίησαντο καὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῖς ἀπάντων μετέδωσαν. ὥστ' εἰ μὴδὲν ἔχοιμεν ἄλλο περὶ τοῖν πολέοιν εἰπεῖν, ἐκ τούτων ῥᾶδιον εἶναι καταμαθεῖν τὸν τρόπον ἐκατέρως αὐτῶν, καὶ ποτέρα πλείους πόλεις καὶ μείζους ἀναστάτους πεποίηκεν.

95 (λς.) Αἰσθάνομαι δὲ πάθος μοι συμβαῖνον ἐναντίον τοῖς ὀλίγω πρότερον εἰρημένοις· τότε μὲν γὰρ εἰς ἄγνοιαν καὶ πλάνον καὶ λήθην ἐνέπεσον, νῦν δ' οἶδα σαφῶς ἑμαυτὸν οὐκ ἐμμένοντα τῇ πραότητι τῇ περὶ τὸν λόγον, ἣν εἶχον, ὅτ' ἠρχόμεν γράφειν αὐτὸν, ἀλλὰ λέγειν τ' ἐπιχειροῦντα, περὶ ὧν οὐκ ὦμην ἐρεῖν, ε θρασυτέρον τε διακείμενον ἢ κατ' ἑμαυτὸν, ἀκρατῆ τε γιγνόμενον ἐνίων ὧν λέγω διὰ τὸ πλῆθος τῶν 96 εἰπεῖν ἐπιρροεῦντων. ἐπειδὴ περ οὖν ἐπελήλυθέ μοι τὸ παρορησιάζεσθαι, καὶ λέλυκα τὸ στόμα καὶ τοιαύτην τὴν ὑπόθεσιν ἐποίησάμην ὥστε μήτε καλὸν εἶναι μοι μήτε δυνατὸν παραλιπεῖν τὰς τοιαύτας πράξεις, ἐξ ὧν οἶόν τ' ἐστὶν ἐπιδεικνύναι πλείονος ἀξίαν τὴν πόλιν ἡμῶν γεγενημένην περὶ τοὺς Ἑλληνας τῆς Λακεδαιμονίων, οὐ κατασιωπητέον οὐδὲ περὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν οὐπω μὲν εἰρημένων, ἐν δὲ τοῖς Ἑλλησι γεγενημένων, ἀλλ' ἐπιδεικτέον τοὺς μὲν ἡμετέρους ὀψιμαθεῖς αὐτῶν γεγενημένους, Λακεδαιμονίους δὲ τὰ μὲν πρώτους, τὰ δὲ μόνους ἐξαμαρτόντας.

97 (λς.) Πλείστοι μὲν οὖν κατηγοροῦσιν ἀμφοῖν τοῖν πολέοιν, ὅτι προσποιούμεναι κινδυνεῦσαι πρὸς τοὺς βαρβάρους ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων οὐκ εἶασαν τὰς πόλεις αὐτονόμους εἶναι καὶ διοικῆσαι τὰ σφέτερόν αὐτῶν, ὅπως ἐκάστη συνέφερεν, ἀλλ' ὥσπερ αἰχμαλώτους ἐλληφύται διελόμεναι κατεδουλώσαντο πάσας αὐτάς, καὶ παραπλήσιον ἐποίησαν τοῖς παρὰ μὲν τῶν ἄλλων

τοὺς οἰκέτας εἰς ἐλευθερίαν ἀφαιρουμένοις, σφίσι δ' 98 αὐτοῖς δουλεύειν ἀναγκάζουσιν. (λή.) Τοῦ δὲ λέγεσθαι τὰυτα καὶ πολὺ πλείω καὶ πικρότερα τούτων 253 οὐχ ἡμεῖς αἴτιοι γεγόναμεν, ἀλλ' οἱ νῦν μὲν ἐν τοῖς λεγομένοις ἡμῖν ἀντιτεταγμένοι, τὸν δ' ἄλλον χρόνον ἐνοχοὶ τοῖς πεπραγμένοις ἅπασιν. τοὺς μὲν γὰρ ἡμετέρους προγόνους οὐδεὶς ἂν ἐπιδείξειεν ἐν τοῖς ἐπείκεινα χρόνοις τοῖς ἀναριθμητοῖς οὐδεμιᾶς πόλεως οὔτε μείζονος οὔτ' ἐλάττονος ἄρχειν ἐπιχειρήσαντας. Λακεδαιμονίους δὲ πάντες ἴσασιν, ἀφ' οὐπερ εἰς Πελοπόννησον εἰσῆλθον, οὐδὲν ἄλλο πράττοντας οὐδὲ β 99 ἄρξουσιν, εἰ δὲ μὴ, Πελοποννησίων. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς στάσεις καὶ τὰς σφαγὰς καὶ τὰς τῶν πολιτειῶν μεταβολὰς, ἃς ἀμφοτέροις τινὲς ἡμῖν ἐπιφέρουσιν, ἐκεῖνοι μὲν ἂν φανεῖεν ἀπάσας τὰς πόλεις πλὴν ὀλίγων μεστὰς πεποιηκότες τῶν τοιούτων συμφορῶν καὶ νοσημάτων, τὴν δ' ἡμετέραν πόλιν οὐδεὶς ἂν οὐδ' εἰπεῖν τολμήσειε πρὸ τῆς ἀτυχίας τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ c 100 γενομένης ὡς τοιοῦτον ἐν τοῖς συμμαχοῖς τι διαπραξαμένην. ἀλλ' ἐπειδὴ Λακεδαιμόνιοι κύριοι καταστάντες τῶν Ἑλλήνων πάλιν ἐξέπιπτον ἐκ τῶν πραγμάτων, ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς στασιαζουσῶν τῶν ἄλλων πόλεων δὲ ἢ τρεῖς τῶν στρατηγῶν τῶν ἡμετέρων, οὐ γὰρ ἀποκρούσομαι τάληθές, ἐξήμαρτον περὶ τινὰς αὐτῶν ἐλπίζοντες, ἣν μιμήσονται τὰς Σπαρτιατῶν 101 πράξεις, μᾶλλον αὐτὰς θυνήσεσθαι κατασχεῖν. ὥστε δ δικαίως ἂν ἐκείνοις μὲν ἅπαντες ἐγκαλέσειαν ὡς ἀρχηγοῖς γεγενημένοις καὶ διδασκάλοις τῶν τοιούτων γεγονόσιν ἔργων, τοῖς δ' ἡμετέροις ὥσπερ τῶν μαθητῶν τοῖς ὑπὸ τῶν ὑπισχνουμένων ἐξηπατημένοις καὶ διημαρτηκόσι τῶν ἐλπίδων εἰκότως ἂν συγγνώμην ἔχοιεν.

- 102 (18'.) Τὸ τοίνυν τελευταῖον, ὃ μόνοι καὶ καθ' αὐτοὺς ἔπραξαν, τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι κοινῆς ἡμῖν τῆς ἐχθρας ὑπαρχούσης τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους καὶ τοὺς βασιλέας αὐτῶν, ἡμεῖς μὲν ἐν πολέμοις πολλοῖς γιγνόμενοι καὶ μεγάλαις συμφοραῖς ἐνίοτε περιπίπτοντες καὶ τῆς χώρας ἡμῶν θαμὰ πορθουμένης καὶ τεμνομένης οὐδεπώποτε ἔβλεψαμεν πρὸς τὴν ἐκείνων φιλίαν καὶ συμμαχίαν, ἀλλ' ὑπὲρ ὧν τοῖς Ἑλλήσιν ἐπεβούλευσαν μισοῦντες αὐτοὺς διετελέσαμεν μᾶλλον
- 103 ἢ τοὺς ἐν τῷ παρόντι κακῶς ἡμᾶς ποιοῦντας· Λακε- 254 δαιμόνιοι δ' οὔτε πάσχοντες κακῶν οὐδὲν οὔτε μέλλοντες οὔτε δεδιότες εἰς τοῦτ' ἀπληστίας ἤλθον, ὥστ' οὐκ ἐξήρκεσεν αὐτοῖς ἔχειν τὴν κατὰ γῆν ἀρχήν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατὰ θάλατταν δύναμιν οὕτως ἐπεθύμησαν λαβεῖν, ὥστε κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοὺς τε συμμαχούς τοὺς ἡμετέρους ἀφίστασαν ἐλευθερώσειν αὐτοὺς ὑπισχνούμενοι, καὶ βασιλεῖ περὶ φιλίας διελέγοντο καὶ συμμαχίας, παραδώσειν αὐτῷ φάσκοντες
- 104 ἅπαντας τοὺς ἐπὶ τῆς Ἀσίας κατοικοῦντας· πίστει δὲ ὄντες τούτοις ἀμφοτέροις καὶ καταπολεμήσαντες ἡμᾶς, οὓς μὲν ἐλευθερώσειν ᾤμοσαν, κατεδουλώσαντο μᾶλλον ἢ τοὺς Ἑλλήνας, βασιλεῖ δὲ τοιαύτην χάριν ἀπέδοσαν, ὥστ' ἔπεισαν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Κύρον ὄντα νεώτερον ἀμφισβητεῖν τῆς βασιλείας, καὶ στρατόπεδον αὐτῷ συναγαγόντες, στρατηγὸν Κλέαρχον
- 105 ἐπιστήσαντες, ἀνέπεμψαν ἐπ' ἐκείνον· ἀτυχήσαντες δ' ἐν τούτοις καὶ γνωσθέντες, ὧν ἐπεθύμουν, καὶ μισηθέντες ὑπὸ πάντων εἰς πόλεμον καὶ ταραχὰς τοσαύτας κατέστησαν, ὅσας εἰκὸς τοὺς καὶ περὶ τοὺς Ἑλλήνας καὶ τοὺς βαρβάρους ἐξημαρτηκότας. περὶ ὧν οὐκ οἶδ' ὅ τι δεῖ πλείω λέγοντα διατρέβειν, πλὴν ὅτι καταναυμαχηθέντες ὑπὸ τῆς βασιλέως δυνάμεως

- καὶ τῆς Κόνωνος στρατηγίας τοιαύτην ἐποίησαντο τὴν
- 106 εἰρήνην, ἧς οὐδεὶς ἂν ἐπιδείξειεν οὔτ' αἰσχίῳ πάποτε γενομένην οὔτ' ἐπονειδιστοτέραν οὔτ' ὀλιγωροτέραν τῶν Ἑλλήνων οὔτ' ἐναντιωτέραν τοῖς λεγομένοις ὑπὸ τινων περὶ τῆς ἀρετῆς τῆς Λακεδαιμονίων· οἵτινες, ὅτε μὲν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς δεσπότης τῶν Ἑλλήνων κατέστησεν, ἀφελῆσθαι τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἅπασαν ἐπεχείρησαν, ἐπειδὴ δὲ καταναυμαχίσας ταπεινοὺς ἐποίησεν, οὐ μικρὸν μέρος αὐτῶν τῶν Ἑλλήνων παρέδωκαν ἀλλὰ πάντας τοὺς τὴν
- 107 Ἀσίαν οἰκοῦντας, διαρρηθὴν γράψαντες χρῆσθαι τοῦτ' ὅτι ἂν αὐτὸς βούληται, καὶ οὐκ ἠσχύνθησαν τοιαύτας ποιοῦμενοι τὰς ὁμολογίας περὶ ἀνδρῶν, οἷς χρώμενοι συμμαχοῖς ἡμῶν τε περιεγέροντο καὶ τῶν Ἑλλήνων κύριοι κατέστησαν καὶ τὴν Ἀσίαν ἅπασαν ἤλπισαν κατασχῆσειν, ἀλλὰ τὰς τοιαύτας συνθήκας 255 αὐτοὶ τ' ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῖς σφετέροις αὐτῶν ἀνέγραψαν καὶ τοὺς συμμαχοὺς ἠνάγκασαν.
- 108 (μ'.) Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους οὐκ οἶμαι πράξεων ἐτέρων ἐπιθυμήσειν ἀκούειν ἀλλ' ἐκ τῶν εἰρημένων ἱκανῶς μεμαθηκέναι νομιεῖν, ὅποια τις τοῖν πολέοις ἐκατέρω περὶ τοὺς Ἑλληνας γέγονεν· ἐγὼ δ' οὐχ οὕτω τυγχάνω διακείμενος, ἀλλ' ἠγοῦμαι τὴν ὑπόθεσιν, ἣν ἐποίησάμην, ἄλλων τε πολλῶν προσδεῖσθαι λόγων καὶ μάλιστα τῶν ἐπιδειξόντων τὴν ἄνοιαν τῶν ἀντιλέγειν τοῖς εἰρημένοις ἐπιχειροῦντων· οὓς οἶμαι
- 109 ῥαδίως εὐρήσειν. (μα'.) Τῶν γὰρ ἀποδεχομένων ἀπάσας τὰς Λακεδαιμονίων πράξεις τοὺς μὲν βελτίστους αὐτῶν ἠγοῦμαι καὶ πλεῖστον νοῦν ἔχοντας τὴν μὲν Σπαρτιατῶν πολιτείαν ἐπαινέσεσθαι καὶ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν περὶ αὐτῆς, ἣν περὶ πρότερον, περὶ δὲ τῶν εἰς τοὺς Ἑλληνας πεπραγμένων ὁμοιοῦσιν

- 110 τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις, τοὺς δὲ φανυλοτέρους οὐ μόνου τούτων ὄντας ἀλλὰ καὶ τῶν πολλῶν, καὶ περὶ μὲν ἄλλου πράγματος οὐδενὸς ἂν οἶους τε γενομένους ἀνεκτῶς εἰπεῖν, περὶ δὲ Λακεδαιμονίων οὐ δυναμένους σιωπᾶν ἀλλὰ προσδοκῶντας, ἣν ὑπερβάλλοντας τοὺς ἐπαίνους περὶ ἐκείνων ποιῶνται, τὴν αὐτὴν λήψεσθαι δόξαν τοῖς ἀδροτέροις αὐτῶν καὶ πολὺ βελτίοσιν εἶναι
- 111 δοκοῦσι· τοὺς δὴ τοιοῦτους, ἐπειδὴν αἰσθῶνται τοὺς δότους ἅπαντας προκατειλημμένους καὶ μηδὲ πρὸς ἐν ἀντειπεῖν ἔχουσι τῶν εἰρημένων, ἐπὶ τὸν λόγον οἶμαι τρέψεσθαι τὸν περὶ τῶν πολιτειῶν, καὶ παραβάλλοντας τάκει καθεστῶτα τοῖς ἐνθάδε, καὶ μάλιστα τὴν σωφροσύνην καὶ πειθαρχίαν πρὸς τὰς παρ' ἡμῖν ὀλιγωρίας, ἐκ τούτων ἐγκωμιάσειν τὴν Σπάρτην.
- 112 (μβ'.) Ἦν δὴ τοιοῦτον ἐπιχειρῶσί τι ποιεῖν, προσήκει ε τοὺς εὖ φρονοῦντας ληρεῖν νομίζειν αὐτούς. ἐγὼ γὰρ ὑπεθέμην οὐχ ὡς περὶ τῶν πολιτειῶν διαλεξόμενος ἀλλ' ὡς ἐπιδείξων τὴν πόλιν ἡμῶν πολὺ πλείονος ἀξίαν Λακεδαιμονίων περὶ τοὺς Ἕλληνας γεγενημένην. ἣν μὲν οὖν ἀναιρῶσί τι τούτων ἢ πράξεις ἐτέρας κοινὰς λέγωσι, περὶ ἃς ἐκείνοι βελτίους ἡμῶν γερῶνασιν, εἰκότως ἂν ἐπαίνου τυγχάνοιεν· ἣν δὲ λέγειν 256 ἐπιχειρῶσι, περὶ ὧν ἐγὼ μηδεμίαν μυεῖαν ποιησαίμην, δικαίως ἂν ἅπασιν ἀναισθητῶς ἔχειν δοκοῖεν. (μγ'.)
- 113 Οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ περ αὐτούς οἶμαι τὸν λόγον τὸν περὶ τῶν πολιτειῶν εἰς τὸ μέσον ἐμβαλεῖν, οὐκ ὀκνήσω διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν· οἶμαι γὰρ ἐν αὐτοῖς τούτοις τὴν πόλιν ἡμῶν ἐπιδείξειν πλεον διευεγκοῦσαν ἢ τοῖς ἤδη προειρημένοις.
- 114 (μδ'.) Καὶ μηδεὶς ὑπολάβῃ με ταῦτ' εἰρηκέναι περὶ ταύτης τῆς πολιτείας, ἣν ἀναγκασθέντες μετέλαβόμεν, ἀλλὰ περὶ τῆς τῶν προγόνων, ἧς οὐ κατα- b

- φρονήσαντες οἱ πατέρες ἡμῶν ἐπὶ τὴν νῦν καθεστηκυῖαν ὄρμησαν, ἀλλὰ περὶ μὲν τὰς ἄλλας πράξεις πολὺ σπουδαιοτέραν ἐκείνην προκρίναντες, περὶ δὲ τὴν δύναμιν τὴν κατὰ θάλατταν, ταύτην χρησιμωτέραν εἶναι νομίζοντες, ἣν λαβόντες καὶ καλῶς ἐπιμεληθέντες οἰοί τ' ἐγένοντο καὶ τὰς ἐπιβουλάς τὰς Σπαρτιατικῶν ἀμύνασθαι καὶ τὴν Πελοποννησίων ἀπάντων ὄρωμην, ὧν κατήπειγε τὴν πόλιν περὶ ἐκείνον τὸν χρόνον μάλιστα c
- 115 περιγεγέσθαι πολεμοῦσαν. ὥστ' οὐδεὶς ἂν δικαίως ἐπιτιμήσειε τοῖς ἐλομένοις αὐτὴν· οὐ γὰρ διήμαρτον τῶν ἐλπίδων, οὐδ' ἠγνόησαν οὐδὲν οὔτε τῶν ἀγαθῶν οὔτε τῶν κακῶν τῶν προσόντων ἐκατέρα τῶν δυνάμεων, ἀλλ' ἀκριβῶς ἤδεσαν τὴν μὲν κατὰ γῆν ἡγεμονίαν ὑπ' εὐταξίας καὶ σωφροσύνης καὶ πειθαρχίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων μελετωμένην, τὴν δὲ κατὰ
- 116 θάλατταν δύναμιν οὐκ ἐκ τούτων ἀξαναομένην ἀλλ' d ἐκ τε τῶν τεχνῶν τῶν περὶ τὰς ναῦς καὶ τῶν ἐλαύνειν αὐτὰς δυναμένων καὶ τῶν τὰ σφέτερα μὲν αὐτῶν ἀπολωλεκότων, ἐκ δὲ τῶν ἀλλοτρίων πορίζεσθαι τὸν βίον εἰδισμένων· ὧν εἰσπεσόντων εἰς τὴν πόλιν οὐκ ἄδηλος ἦν ὅ τε κόσμος ὁ τῆς πολιτείας τῆς πρότερον ὑπαρχούσης λυθησόμενος, ἢ τε τῶν συμμαχῶν εὖνοια ταχέως ληψομένη μεταβολὴν, ὅταν οἷς πρότερον χώρας ἐδίδοσαν καὶ πόλεις, τούτους ἀναγκάξωσι συντάξεις e καὶ φόρους ὑποτελεῖν, ἢν' ἔχουσι μισθὸν διδόναι τοῖς
- 117 τοιοῦτοις, οἷους ὀλίγω πρότερον εἶπον. ἀλλ' ὅμως οὐδὲν ἀγνοοῦντες τῶν προειρημένων ἐνόμιζον τῆ πόλει, τῇ τηλικαύτῃ μὲν τὸ μέγεθος, τοιαύτην δ' ἐχούση δόξαν, λυσιτελεῖν καὶ πρόπειν ἀπάσας ὑπομείναι τὰς δυσχερείας μᾶλλον ἢ τὴν Λακεδαιμονίων ἀρχήν· 257
- θυοῦν γὰρ πραγμάτων προτεινομένοι μὴ σπουδαίον, κρείττω τὴν αἴρεσιν εἶναι τοῦ δεινὰ ποιεῖν ἐτέρους ἢ

- πάσχειν αὐτοὺς καὶ τοῦ μὴ δικαίως τῶν ἄλλων ἄρχειν
 μᾶλλον ἢ φεύγοντας τὴν αἰτίαν ταύτην ἀδίκως Λακε-
 118 δαιμονίοις δουλεύειν. ἅπερ ἅπαντες μὲν ἂν οἱ νοῦν
 ἔχοντες ἔλοιτο καὶ βουληθεῖεν, ὀλίγοι δ' ἂν τινες τῶν
 προσποιουμένων εἶναι σοφῶν ἐρωτηθέντες οὐκ ἂν
 φήσειαν. αἱ μὲν οὖν αἰτίαι, δι' ἃς μετέλαβον τὴν πο-
 λιτείαν τὴν ὑπὸ τινῶν ψεγομένην ἀντὶ τῆς ὑπὸ πάν-
 των ἐπαινουμένης, διὰ μακροτέρων μὲν αὐτὰς διήλ-
 θον, αὐταὶ δ' οὖν ἦσαν.
- 119 (μέ.) Ἦδη δὲ περὶ θ' ἧς ὑπεθέμην καὶ τῶν προγό-
 νων ποιήσομαι τοὺς λόγους, ἐκείνων τῶν χρόνων ἐπι-
 λαβόμενος, ὅτ' οὐκ ἦν οὔτ' ὀλιγαρχίας οὔτε δημοκρα-
 τίας ὄνομά πω λεγόμενον, ἀλλὰ μοναρχία καὶ τὰ γένη c
 τὰ τῶν βαρβάρων καὶ τὰς πόλεις τὰς Ἑλληνίδας ἀπά-
 120 σας διαῶκον. διὰ τοῦτο δὲ προειλόμην πορρωτέρωθεν
 ποιήσασθαι τὴν ἀρχὴν, πρῶτον μὲν ἡγούμενος προσ-
 ἤκειν τοῖς ἀμφισβητοῦσιν ἀρετῆς εὐθύς ἀπὸ γενεᾶς
 διαφέροντας εἶναι τῶν ἄλλων, ἔπειτ' ἀισχυρόμενος,
 εἰ περὶ ἀνδρῶν ἀγαθῶν μὲν, οὐδὲν δέ μοι προσηκόν-
 των πλείω διαλεχθεῖς τῶν μετρίων, περὶ τῶν προγόνων
 τῶν τὴν πόλιν κάλλιστα διοικησάντων μὴδὲ μικρὰν d
 121 ποιήσομαι μνησίαν, οἱ τοσοῦτον βελτίους ἐγένοντο τῶν
 τοιαύτας δυναστείας ἐχόντων, ὅσον περ ἄνδρες οἱ
 φρονημώτατοι καὶ πραότατοι διενέγκοιεν ἂν θηρίων
 τῶν ἀγριωτάτων καὶ πλείστης ὠμότητος μεστῶν.
 (μζ.) Τί γὰρ οὐκ ἂν εὐροιμεν τῶν ὑπερβαλλόντων
 ἀνοσιότητι καὶ δεινότητι πεπραγμένον ἐν ταῖς ἄλλαις
 πόλεσι, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς μεγίσταις καὶ τότε νομι-
 ζομέναις καὶ νῦν εἶναι δοκούσαις; οὐ φόνους ἀδελφῶν e
 122 καὶ πατέρων καὶ ξένων παμπληθεῖς γεγεννημένους; οὐ
 σφαγὰς μητέρων καὶ μήξεις καὶ παιδοποιίας, ἐξ ὧν
 ἐτύγχανον αὐτοὶ πεφυκότες; οὐ παίδων βρωσιν ὑπὸ

- τῶν οἰκειοτάτων ἐπιβεβουλευμένην; οὐκ ἐβολὰς ὧν
 ἐγέννησαν, καὶ καταποντισμοὺς καὶ τυφλώσεις καὶ 258
 τοσαύτας τὸ πλῆθος κακοποιίας ὥστε μηδένα πάποτε
 ἀπορῆσαι τῶν εἰθισμένων καθ' ἕναστον τὸν ἐνιαυτὸν
 εἰσφέρειν εἰς τὸ θέατρον τὰς τότε γεγεννημένας συμ-
 φοράς;
- 123 (μζ.) Ταῦτα δὲ διήλθον, οὐκ ἐκείνους λοιδορῆσαι
 βουλόμενος ἀλλ' ἐπιδείξει παρὰ τοῖς ἡμετέροις οὐ
 μόνου οὐδὲν τοιοῦτον γεγεννημένον· τοῦτο μὲν γὰρ
 ἂν σημεῖον ἦν οὐκ ἀρετῆς, ἀλλ' ὡς οὐχ ὅμοιοι τὰς
 φύσεις ἦσαν τοῖς ἀνοσιωτάτοις γεγεννημένοις· δεῖ δὲ
 τοὺς ἐπιχειροῦντας καθ' ὑπερβολὴν τινὰς ἐπαινεῖν b
 μὴ τοῦτο μόνον ἐπιδεικνύναι, μὴ πονηροὺς ὄντας αὐ-
 τοὺς, ἀλλ' ὡς ἀπάσαις ταῖς ἀρεταῖς καὶ τῶν τότε καὶ
 τῶν νῦν διήνεγκαν. ἅπερ ἔχει τις ἂν καὶ περὶ τῶν
 124 προγόνων τῶν ἡμετέρων εἰπεῖν. (μῆ.) Οὕτω γὰρ
 ὀσίως καὶ καλῶς καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν καὶ τὰ περὶ
 σφᾶς αὐτοὺς διέφκησαν, ὥσπερ προσῆκον ἦν τοὺς ἀπὸ
 θεῶν μὲν γεγονότας, πρῶτους δὲ καὶ πόλιν οἰκήσαν-
 τας καὶ νόμοις χρησαμένους, ἅπαντα δὲ τὸν χρόνον
 ἡσυχρότας εὐσέβειαν μὲν περὶ τοὺς θεοὺς, δικαιοσύ- c
 νην δὲ περὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὄντας δὲ μὴτε μιγάδας
 μῆτ' ἐπήλυδας ἀλλὰ μόνους αὐτόχθονας τῶν Ἑλλή-
 125 νων, καὶ ταύτην ἔχοντας τὴν χάραν τροφὸν, ἐξ ἧσπερ
 ἔφυσαν ἡμῖν, καὶ στέργοντας αὐτὴν ὁμοίως ὥσπερ οἱ
 βέλτιστοι τοὺς πατέρας καὶ τὰς μητέρας τὰς αὐτῶν,
 πρὸς δὲ τούτοις οὕτω θεοφιλεῖς ὄντας, ὥσθ' ὃ δοκεῖ
 χαλεπώτατον εἶναι καὶ σπανιώτατον, εὐρεῖν τινὰς τῶν
 οἰκῶν τῶν τυραννικῶν καὶ βασιλικῶν ἐπὶ τέτταρας ἢ d
 πέντε γενεὰς διαμείναντας, καὶ τοῦτο συμβῆναι μόν-
 126 νοις ἐκείνοις. Ἐρχιθόνιος μὲν γὰρ ὁ φύς ἐξ Ἡφαίστου
 καὶ Γῆς παρὰ Κέκροπος ἄπαιδος ὄντος ἀρρέων παί-

δων τὸν οἶκον καὶ τὴν βασιλείαν παρέλαβεν· ἐντεῦ-
θεν δ' ἀρξάμενοι πάντες οἱ γενόμενοι μετ' ἐκείνων,
ὄντες οὐκ ὀλίγοι, τὰς κτήσεις τὰς αὐτῶν καὶ τὰς δυ-
ναστείας τοῖς αὐτῶν παισὶ παρέδωσαν μέχρι Θησέως.
(μθ'.) Περὶ οὗ πρὸ πολλοῦ ἂν ἐποιησάμην μὴ διει- e
λέχθαι πρότερον περὶ τῆς ἀρετῆς καὶ τῶν πεπραγμέ-
νων αὐτῶ· πολὺ γὰρ ἂν μᾶλλον ἤρμοσεν ἐν τῷ λόγῳ
127 τῷ περὶ τῆς πόλεως διελθεῖν περὶ αὐτῶν. ἀλλὰ γὰρ
χαλεπὸν ἦν, μᾶλλον δ' ἀδύνατον, τὰ κατ' ἐκείνων
ἐπελθόντα τὸν χρόνον εἰς τοῦτον ἀποθέσθαι τὸν και- 259
ρὸν, ὃν οὐ προήδειν ἐσόμενον· ἐκεῖνα μὲν οὖν ἐάσο-
μεν, ἐπειδὴ πρὸς τὸ παρὸν αὐτοῖς κατεχρησάμην, μιᾶς
δὲ μόνον μνησθήσομαι πράξεως, ἣ συμβέβηκε μῆτ'
εἰρησθαι πρότερον μῆτε πεπραχθαι μῆδ' ὑφ' ἐνὸς
ἄλλου πλην ὑπὸ Θησέως, σημεῖον δ' εἶναι μέγιστον
128 τῆς ἀρετῆς τῆς ἐκείνου καὶ φρονήσεως. (ν'.) Ἐχων γὰρ
βασιλείαν ἀσφαλεστάτην καὶ μεγίστην, ἐν ἣ πολλὰ καὶ
καλὰ διαπεπραγμένος ἦν καὶ κατὰ πόλεμον καὶ περὶ b
διοίκησιν τῆς πόλεως, ἅπαντα ταῦθ' ὑπερείδεν, καὶ
μᾶλλον εἴλετο τὴν δόξαν τὴν ἀπὸ τῶν πόνων καὶ τῶν
ἀγῶνων εἰς ἅπαντα τὸν χρόνον μνημονευθησομένην
ἢ τὴν ῥαθυμίαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τὴν διὰ τὴν βα-
129 σιλείαν ἐν τῷ παρόντι γιγνομένην. καὶ ταῦτ' ἐπραξεν,
οὐκ ἐπειδὴ πρεσβύτερος γενόμενος ἀπολελαυκῶς ἦν
τῶν ἀγαθῶν τῶν παρόντων, ἀλλ' ἀκμάζων τὴν μὲν
πόλιν, ὡς λέγεται, διοικεῖν τῷ πλήθει παρέδωκεν, ἀν- c
τὸς δ' ὑπὲρ ταύτης τε καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων διετέ-
λει κινδυνεύων.

130 (να'). Περὶ μὲν οὖν τῆς Θησέως ἀρετῆς νῦν μὲν
ὡς οἶόν τ' ἦν ἀνεμνήσαμεν, πρότερον δ' ἀπάσας αὐ-
τοῦ τὰς πράξεις οὐκ ἀμελῶς διήλθομεν· περὶ δὲ τῶν
παραλαβόντων τὴν τῆς πόλεως διοίκησιν, ἦν ἐκεῖνος

παρέδωκεν, οὐκ ἔχω, τίνας ἐπαίνους εἰπὼν ἀξίους ἂν
εἶην εἰρηκῶς τῆς ἐκείνων διανοίας. οἵτινες ἄπειροι
πολιτειῶν ὄντες, οὐ διήμαρτον αἰρούμενοι τῆς ὑπὸ d
πάντων ἂν ὁμολογηθείσης οὐ μόνον εἶναι κοινοτάτης
καὶ δικαιοτάτης ἀλλὰ καὶ συμφωροτάτης ἅπασι καὶ
131 τοῖς χρωμένοις ἡδίστης. κατεστήσαντο γὰρ δημοκρα-
τίαν οὐ τὴν εἰκῆ πολιτευομένην καὶ νομίζουσαν τὴν
μὲν ἀκολασίαν ἐλευθερίαν εἶναι, τὴν δ' ἔξουσίαν ὅ τι
βούλεται τις ποιεῖν εὐδαιμονίαν, ἀλλὰ τὴν τοῖς τοι-
ούτοις μὲν ἐπιτιμῶσαν, ἀριστοκρατία δὲ χρωμένην· e
ἦν οἱ μὲν πολλοὶ χρησιμωτάτην οὖσαν ὥσπερ τὴν ἀπὸ
τῶν τιμημάτων ἐν ταῖς πολιτείαις ἀριθμοῦσιν, οὐ δι'
ἀμαθίαν ἀγνοοῦντες, ἀλλὰ διὰ τὸ μηδὲν πάποτ' αὐ-
132 τοῖς μελήσαι τῶν δεόντων. (υβ'.) Ἐγὼ δὲ φημι τὰς
μὲν ιδέας τῶν πολιτειῶν τρεῖς εἶναι μόνας, ὀλιγαρχίαν,
δημοκρατίαν, μοναρχίαν, τῶν δ' ἐν ταύταις οἰκούν- 260
των ὅσοι μὲν εἰώθασιν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς καθιστάναι καὶ
τὰς ἄλλας πράξεις τοὺς ἰκανωτάτους τῶν πολιτῶν καὶ
τοὺς μέλλοντας ἀρίστα καὶ δικαιοτάτα τῶν πραγμά-
των ἐπιστατήσειν, τούτους μὲν ἐν ἁπάσαις ταῖς πολι-
τεῖαις καλῶς οἰκῆσειν καὶ πρὸς σφᾶς αὐτοὺς καὶ πρὸς
133 τοὺς ἄλλους· τοὺς δὲ τοῖς θρασυτάτοις καὶ πονηρο-
τάτοις ἐπὶ ταῦτα χρωμένους, καὶ τῶν μὲν τῇ πόλει b
συμπερόντων μηδὲν φροντίζουσιν, ὑπὲρ δὲ τῆς αὐτῶν
πλευραξίας ἐτοίμοις οὖσιν ὀτιοῦν πάσχειν, τὰς δὲ τού-
των πόλεις ὁμοίως οἰκήσεσθαι ταῖς τῶν προεστώτων
πονηρίαις· τοὺς δὲ μῆθ' οὕτω μῆθ' ὡς πρότερον εἶ-
πον, ἀλλ' ὅταν μὲν θαρροῶσι, τούτους μάλιστα τιμῶν-
τας τοὺς πρὸς χάριν λέγοντας, ὅταν δὲ δεισῶσιν, ἐπὶ
τοὺς βελτίστους καὶ φρονιμωτάτους καταφεύγοντας, c
τοὺς δὲ τοιούτους ἐναλλάξ τοτὲ μὲν χειρὸν, τοτὲ δὲ
134 βέλτιον πράξειν. (γγ'.) Αἱ μὲν οὖν φύσεις καὶ δυνά-

μεις τῶν πολιτειῶν οὕτως ἔχουσιν, ἡγοῦμαι δὲ ταῦτα μὲν ἑτέροις πολὺ πλείους λόγους παρέξειν τῶν νῦν εἰρημένων, ἐμοὶ δ' οὐκέτι περὶ ἀπασῶν αὐτῶν εἶναι διαλεκτέον ἀλλὰ περὶ μόνης τῆς τῶν προγόνων ταύτην γὰρ ὑπεσχόμην ἐπιδείξειν σπουδαιότεραν καὶ πλειόνων ἀγαθῶν αἰτίαν οὐσαν τῆς ἐν Σπάρτῃ καθεστη-
 135 κυίας. (νδ'.) Ἔσται δ' ὁ λόγος τοῖς μὲν ἠδέως ἂν ἀκούσασι πολιτείαν χρηστὴν ἐμοῦ διεξιόντος οὐτ' ὀχληρὸς οὐτ' ἀκαιρὸς ἀλλὰ σύμμετρος καὶ προσήκων τοῖς πρότερον εἰρημένοις, τοῖς δὲ μὴ χαίρουσι τοῖς μετὰ πολλῆς σπουδῆς εἰρημένοις ἀλλὰ τοῖς ἐν ταῖς πανηγύρεσι μάλιστα μὲν λοιδορουμένοις, ἣν δ' ἀπόσχονται τῆς μανίας ταύτης, ἐγκωμιάζουσιν ἢ τὰ φαυλότατα τῶν ὄντων ἢ τοὺς παρανομοτάτους τῶν γεγενημένων. τούτοις δ' αὐτὸν οἶμαι δόξειν πολὺ μακρότερον εἶναι τοῦ
 136 δέοντος. ἐμοὶ δὲ τῶν μὲν τοιούτων ἀκροατῶν οὐδὲν πάποτ' ἐμέλησεν, οὐδὲ τοῖς ἄλλοις τοῖς εὐφρονοῦσιν, ἐκεῖνα δὲ τῶν ἅ τε προεῖπον πρὸ ἅπαντος τοῦ λόγου μνημονευσόντων, τῷ τε πλήθει τῶν λεγομένων οὐκ
 261 ἐπιτιμησόντων, οὐδ' ἦν μυρίων ἐπῶν ἢ τὸ μῆκος, ἀλλ' ἐφ' αὐτοῖς εἶναι νομιούντων τοσοῦτον ἀναγνῶναι μέρος καὶ διελεθεῖν, ὁπόσον ἂν αὐτοὶ βουλευθῶσιν, πάντων δὲ μάλιστα τῶν οὐδενὸς ἂν ἥδιον ἀκουόντων ἢ λόγον διεξιόντος ἀνδρῶν ἀρετὰς καὶ πόλεως τρόπον
 137 καλῶς οἰκουμένης, ἅπερ εἰ μιμήσασθαι τινες βουλευθεῖεν καὶ δυνηθεῖεν, αὐτοὶ τ' ἂν ἐν μεγάλῃ δόξῃ τὸν βίον διαγάγοιεν καὶ τὰς πόλεις τὰς αὐτῶν εὐδαίμονας ποιήσαιεν. οἷους μὲν οὖν εὐξαίμην ἂν εἶναι τοὺς
 262 ἀκουσομένους τῶν ἐμῶν, εἰρηκα, δέδοικα δὲ μὴ τοιούτων γενομένων πολὺ καταδεέστερον εἶπω τῶν πραγμάτων, περὶ ὧν μέλλω ποιῆσθαι τοὺς λόγους. ὅμως δ' οὕτως, ὅπως ἂν οἷός τ' ᾶ, πειράσομαι δια-

138 λεχθῆναι περὶ αὐτῶν. (νε'.) Τοῦ μὲν οὖν διαφερόντως τῶν ἄλλων οἰκείσθαι τὴν πόλιν ἡμῶν κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον δικαίως ἂν ἐπενέγκοιμεν τὴν αἰτίαν τοῖς βασιλεύσασιν αὐτῆς, περὶ ὧν ὀλίγω πρότερον διελέχθη. ἐκεῖνοι γὰρ ἦσαν οἱ παιδεύσαντες τὸ πλήθος ἐν ἀρετῇ καὶ πολλῇ σωφροσύνῃ, καὶ διδάξαντες ἐξ ὧν διώκουν, ἅπερ ἐγὼ φανείην ἂν ὕστερον εἰρηκῶς ἢ κείνοι πράξαντες, ὅτι πᾶσα πολιτεία ψυχῇ πόλεως ἐστὶ, τοσαύτην ἔχουσα δύναμιν, ὅσην περ ἐν σώματι φρόνησις· αὕτη γὰρ ἐστὶν ἢ βουλευομένη περὶ ἀπάντων, καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ διαφυλάττουσα, τὰς δὲ συμφορὰς διαφεύγουσα, καὶ πάντων αἰτία τῶν ταῖς πόλεσι
 139 συμβαινόντων. (νεζ'.) Ἄ μαθῶν ὁ δῆμος οὐκ ἐπελάθετο διὰ τὴν μεταβολὴν, ἀλλὰ μᾶλλον τούτῳ προσεῖχεν [τὸν νοῦν] ἢ τοῖς ἄλλοις, ὅπως ἤσεται τοὺς ἡγεμόνας δημοκρατίας μὲν ἐπιθυμοῦντας, τὸ δ' ἦθος τοιοῦτον ἔχοντας, οἷον περ οἱ πρότερον ἐπιστατοῦντες αὐτῶν, καὶ μὴ λήσουσι σφᾶς αὐτοὺς κυρίους ἀπάντων τῶν κοινῶν καταστήσαντες, οἷς οὐδεὶς ἂν οὐδὲν τῶν
 140 ἰδίων ἐπιτρέψειεν, μηδὲ περιόψονται πρὸς τὰ τῆς πόλεως προσιόντας τοὺς ὁμολογουμένως ὄντας πονηροὺς, μηδ' ἀνέχονται τὴν φωνὴν τῶν τὰ μὲν σώματα τὰ σφέτερόν αὐτῶν ἐπονειδίστως διατιθεμένων, συμβουλεύειν δὲ τοῖς ἄλλοις ἀξιούντων, ὃν τρόπον τὴν πόλιν διοικοῦντες σωφρονοῖεν ἂν καὶ βέλτιον πράττοιεν,
 262 μηδὲ τῶν ἅ μὲν παρὰ τῶν πατέρων παρέλαβον εἰς αἰσχρὰς ἡδονὰς ἀνηλωκότων, ἐκ δὲ τῶν κοινῶν ταῖς ἰδίαις ἀπορίαις βοηθεῖν ζητούντων, μηδὲ τῶν πρὸς χάριν μὲν ἀεὶ λέγειν γλιχομένων, εἰς πολλὰς δ' ἀηδίας
 141 καὶ λύπας τοὺς πειθομένους ἐμβαλλόντων, ἀλλὰ τοὺς τε τοιοῦτους ἅπαντας ἀπείργειν ἀπὸ τοῦ συμβουλευεῖν ἕκαστος οἴησεται δεῖν, καὶ πρὸς τούτοις ἐκείνους

τοὺς τὰ μὲν τῶν ἄλλων κτήματα τῆς πόλεως εἶναι ἢ
 φάσκοντας, τὰ δὲ ταύτης ἴδια κλέπτειν καὶ διαρπά-
 ζειν τολμῶντας, καὶ φιλεῖν μὲν τὸν δῆμον προσποι-
 ουμένους, ὑπὸ δὲ τῶν ἄλλων ἀπάντων αὐτὸν μισεῖ-
 142 σθαι ποιοῦντας, καὶ λόγῳ μὲν δεδιότας ὑπὲρ τῶν
 Ἑλλήνων, ἔργῳ δὲ λυμαινόμενους καὶ συκοφαντοῦν-
 τας καὶ διατιθέντας αὐτοὺς οὕτω πρὸς ἡμᾶς ὥστε τῶν
 πόλεων τὰς εἰς τὸν πόλεμον καθισταμένας ἥδιον ἂν
 καὶ θάττον ἐνίας εἰσδέξασθαι τοὺς πολιορκοῦντας ἢ
 τὴν παρ' ἡμῶν βοήθειαν. ἀπείποι δ' ἂν τις γράφων, ἢ
 εἰ πάσας τὰς κακοηθείας καὶ πονηρίας ἐξαριθμῆν ἐπι-
 143 χειρήσειεν. (νξ.) Ἄς ἐκεῖνοι μισήσαντες καὶ τοὺς
 ἔχοντας αὐτὰς ἐποιοῦντο συμβούλους καὶ προστάτας
 οὐ τοὺς τυχόντας ἀλλὰ τοὺς βελτίστους καὶ φρονιμι-
 τάτους καὶ κάλλιστα βεβιωκότας, καὶ τοὺς αὐτοὺς τού-
 τους στρατηγούς ἤρουντο καὶ πρέσβεις, εἴ που δεή-
 σειεν, ἔπεμπον, καὶ πάσας τὰς ἡγεμονίας τὰς τῆς πό-
 λεως αὐτοῖς παρεδίδοσαν, νομίζοντες τοὺς ἐπὶ τοῦ
 βήματος βουλομένους καὶ δυναμένους τὰ βέλτιστα ἢ
 συμβουλεύειν, τούτους καὶ καθ' αὐτοὺς γενομένους
 ἐν ἅπασι τοῖς τόποις καὶ περὶ ἀπάσας τὰς πράξεις
 τὴν αὐτὴν γνώμην ἔξειν· ἅπερ αὐτοῖς συνέβαιεν.
 144 (νη.) Διὰ γὰρ τὸ ταῦτα γινώσκειν ἐν ὀλίγαις ἡμέ-
 ραις ἐώρων τοὺς τε νόμους ἀναγεγραμμένους, οὐχ
 ὁμοίους τοῖς νῦν κειμένοις, οὐδὲ τοσαύτης ταραχῆς
 καὶ τοσοῦτων ἐναντιώσεων μεστοὺς ὥστε μηδὲν ἂν
 δυνηθῆναι συνιδεῖν μήτε τοὺς χρησίμους μήτε τοὺς ἢ
 ἀχρήστους αὐτῶν, ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὀλίγους, ἱκανοὺς
 δὲ τοῖς χορῆσθαι μέλλουσι καὶ ῥαδίους [συνιδεῖν], ἔπει-
 τα δικαίους καὶ συμφέροντας καὶ σφίσι αὐτοῖς ὁμο-
 λογουμένους, καὶ μᾶλλον ἐσπουδασμένους τοὺς περὶ
 τῶν κοινῶν ἐπιτηδευμάτων ἢ τοὺς περὶ τῶν ἰδίων 263

συμβολαίων, οἷους περ εἶναι χρὴ παρὰ τοῖς καλῶς
 145 πολιτενομένοις. περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καθί-
 στασαν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τοὺς προκριθέντας ὑπὸ τῶν φυ-
 λετῶν καὶ δημοτῶν, οὐ περιμαχῆτους αὐτὰς ποιήσαντες
 οὐδ' ἐπιθυμίας ἀξίας, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον λειτουργίαις
 ὁμοίας ταῖς ἐνοχλούσαις μὲν, οἷς ἂν προσταχθῶσι, τι-
 μὴν δὲ τινὰ περιτιθείσαις αὐτοῖς· ἔδει γὰρ τοὺς ἀρ-
 χεῖν ἀρεθέντας τῶν τε κτημάτων τῶν ἰδίων ἀμελεῖν ἢ
 καὶ τῶν λημμάτων τῶν εἰθισμένων δίδοσθαι ταῖς
 ἀρχαῖς ἀπέχεσθαι μηδὲν ἥττον ἢ τῶν ἰερῶν, ἢ τίς ἂν
 146 ἐν τοῖς νῦν καθεστῶσιν ὑπομείνειεν; καὶ τοὺς μὲν
 ἀκριβεῖς περὶ ταύτας γιγνομένους μετρίως ἐπαινεθέν-
 τας ἐφ' ἑτέραν ἐπιμέλειαν τάττεσθαι τοιαύτην, τοὺς
 δὲ καὶ μικρὸν παραβάντας ταῖς ἐσχάταις αἰσχύναις
 καὶ μεγίσταις ζημίαις περιπίπτειν· ὥστε μηδένα τῶν
 πολιτῶν ὥσπερ νῦν διακείσθαι πρὸς τὰς ἀρχὰς ἀλλὰ ἢ
 147 μᾶλλον τότε ταύτας φεύγειν ἢ νῦν διώκειν, καὶ πάν-
 τας νομίζειν μηδέποτε ἂν γενέσθαι δημοκρατίαν ἀλη-
 θεστέραν μηδὲ βεβαιοτέραν μηδὲ μᾶλλον τῷ πλήθει
 συμφέρουσαν τῆς τῶν μὲν τοιούτων πραγματειῶν
 ἀτέλειαν τῷ δήμῳ διδούσης, τοῦ δὲ τὰς ἀρχὰς κατα-
 στήσαι καὶ λαβεῖν δίκην παρὰ τῶν ἐξαμαρτόντων κύ-
 ριον ποιούσης, ἅπερ ὑπάρχει καὶ τῶν τυράννων τοῖς
 148 εὐδαιμονεστάτοις. (νθ.) Σημεῖον δὲ μέγιστον, ὅτι ἢ
 ταῦτ' ἡγάπων μᾶλλον ἢ γὰρ λέγω· φαίνεται γὰρ ὁ δῆ-
 μος ταῖς μὲν ἄλλαις πολιτείαις ταῖς οὐκ ἀρεσκούσαις
 μαχόμενος καὶ καταλύων καὶ τοὺς προεστῶτας αὐτῶν
 ἀποκτείνων, ταύτη δὲ χρώμενος οὐκ ἐλάττω χιλίων
 ἐτῶν, ἀλλ' ἐμμεΐνας, ἅφ' οὐπερ ἔλαβε, μέχρι τῆς Σό-
 λωνος μὲν ἡλικίας, Πεισιστράτου δὲ δυναστείας, ὅς
 δημαγωγὸς γενόμενος καὶ πολλὰ τὴν πόλιν λυμηνά-
 μενος καὶ τοὺς βελτίστους τῶν πολιτῶν ὡς ὀλιγαρχι-
 ISOCRATES. II. 4

κούς ὄντας ἐκβαλῶν, τελευτῶν τὸν τε δῆμον κατέλυσε e
καὶ τύραννον αὐτὸν κατέστησεν.

- 149 (ξ.) Τάχ' οὖν ἂν τινες ἄτοπον εἶναι με φήσειαν,
οὐδὲν γὰρ κωλύει διαλαβεῖν τὸν λόγον, ὅτι τομῶ
λέγειν ὡς ἀκριβῶς εἰδῶς περὶ πραγμάτων, οἷς οὐ παρ- 264
ῆν πραττομένοις. ἐγὼ δ' οὐδὲν τούτων ἄλογον οἶμαι
ποιεῖν. εἰ μὲν γὰρ μόνος ἐπίστευον τοῖς τε λεγομένοις
περὶ τῶν παλαιῶν καὶ τοῖς γράμμασι τοῖς ἐξ ἐκείνου
τοῦ χρόνου παραδεδομένοις ἡμῖν, εἰκότως ἂν ἐπιτι-
μῶμην· νῦν δὲ πολλοὶ καὶ νοῦν ἔχοντες ταῦτόν ἐμοὶ
150 φανεῖεν ἂν πεπονηότες. χωρὶς δὲ τούτων, εἰ κατα-
σταίην εἰς ἔλεγχον καὶ λόγον, δυνηθείην ἂν ἐπιδειξάι
πάντας ἀνθρώπους πλείους ἐπιστήμας ἔχοντας διὰ b
τῆς ἀκοῆς ἢ τῆς ὄψεως, καὶ μείζους πράξεις καὶ καλ-
λοῦς εἰδότας, ἅς παρ' ἑτέρων ἀκηκόασιν, ἢ κείνας,
αἷς αὐτοὶ παραγεγενημένοι τυγχάνουσιν. ἀλλὰ γὰρ
οὔτ' ἄμελεῖν καλῶς ἔχει τῶν τοιούτων ὑπολήψων,
τυχὸν γὰρ μηδενὸς ἀντειπόντος λυμήναιντ' ἂν τὴν
ἀλήθειαν, οὔτ' αὖ πολὺν χρόνον ἀντιλέγοντα δια-
τρίβειν ἐν αὐταῖς, ἀλλ' ὅσον ὑποδείξαντας μόνον τοῖς
ἄλλοις, ἐξ ὧν ληροῦντας ἂν αὐτοὺς ἐπιδείξαιμεν, πά-
λιν ἐπανελθόντας περαινέειν καὶ λέγειν, ὅθεν ἀπέλι- c
πον· ὅπερ ἐγὼ ποιήσω.

- 151 (ξα.) Τὸ μὲν οὖν σύνταγμα τῆς τότε πολιτείας
καὶ τὸν χρόνον, ὅσον αὐτῇ χρώμενοι διετέλεσαν, ἐξ-
αρκοῦντως δεδηλώκαμεν· λοιπὸν δ' ἡμῖν τὰς πράξεις
τὰς ἐκ τοῦ καλῶς πολιτεύεσθαι γεγενημένας διελθεῖν.
ἐκ τούτων γὰρ ἔτι μᾶλλον ἔσται καταμαθεῖν, ὅτι καὶ
τὴν πολιτείαν εἶχον ἡμῶν οἱ πρόγονοι βελτίως τῶν ἄλ-
λων καὶ σωφρονεστέραν, καὶ προστάταις καὶ συμβού- d
λοις ἐχρῶντο τοιούτοις, οἷοις χρὴ τοὺς εὐφρονοῦντας.
152 (ξβ.) Οὐ μὴν οὐδὲ ταυτὰ μοι πρότερον λεκτέον ἐστὶ,

πρὶν ἂν μικρὰ προείπω περὶ αὐτῶν. ἦν γὰρ ὑπερ-
ιδῶν τὰς ἐπιτιμήσεις τὰς τῶν οὐδὲν ἄλλο ποιεῖν ἢ
τοῦτο δυναμένων ἐφεξῆς διηγῶμαι περὶ τε τῶν ἄλλων
τῶν πεπραγμένων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν περὶ
τὸν πόλεμον, οἷς οἱ πρόγονοι χρώμενοι τῶν τε βαρ-
βάρων περιεγέροντο καὶ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐδοκί-
μησαν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ φήσουσί τινές με διεξιέναι e
τοὺς νόμους, οὓς Λυκούργος μὲν ἔθηκε, Σπαρτιάται
δ' αὐτοῖς χρώμενοι τυγχάνουσιν.

- 153 (ξγ.) Ἐγὼ δ' ὁμολογῶ μὲν εἶναι πολλὰ τῶν ἐκεῖ
καθεστῶτων, οὐχ ὡς Λυκούργου τι τούτων εὐρόντος
ἢ διανοηθέντος, ἀλλ' ὡς μιμησαμένου τὴν διοίκησιν 265
ὡς δυνατόν ἄριστα τὴν τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων,
καὶ τὴν τε δημοκρατίαν καταστήσαντος παρ' αὐτοῖς
τὴν ἀριστοκρατίαν μεμιγμένην, ἢ περὶ ἢ παρ' ἡμῖν, καὶ
154 τὰς ἀρχὰς οὐ κληρωτὰς ἀλλ' αἰρετὰς ποιήσαντος, καὶ
τὴν τῶν γερόντων αἰρεσιν τῶν ἐπιστατούντων ἅπασι
τοῖς πράγμασι μετὰ τοσαύτης σπουδῆς ποιεῖσθαι νο-
μοθετήσαντος, μεθ' ὅσης πέρ φασι καὶ τοὺς ἡμετέ-
ρους περὶ τῶν εἰς Ἄρειον πάγον ἀναβήσεσθαι μελ- b
λόντων, ἔτι δὲ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῖς περιθέντος
τὴν αὐτὴν, ἢ περὶ ἢ διὰ καὶ τὴν βουλὴν ἔχουσαν τὴν
155 παρ' ἡμῖν. (ξδ.) Ὅτι μὲν οὖν τὸν αὐτὸν τρόπον
τάκει καθέστηκεν, ὥσπερ εἶχε τὸ παλαιὸν καὶ τὰ παρ'
ἡμῖν, παρὰ πολλῶν ἔσται πυνθέσθαι τοῖς εἰδέναι βου-
λομένοις· ὡς δὲ καὶ τὴν ἐμπειρίαν τὴν περὶ τὸν πό-
λεμον οὐ πρότερον ἤσκησαν, οὐδ' ἄμεινον ἐχρήσαντο
Σπαρτιάται τῶν ἡμετέρων, ἐκ τῶν ἀγώνων καὶ τῶν c
πολέμων τῶν ὁμολογουμένων γενέσθαι κατ' ἐκείνον
τὸν χρόνον οὕτως οἶμαι σαφῶς ἐπιδείξειν ὥστε μήτε
τοὺς ἀνοήτως λακωνίζοντας ἀντειπεῖν δυνήσεσθαι
τοῖς ὀρθοῖσι μήτε τοὺς τὰμὰ τε θαυμάζοντας καὶ βα-
4*

- 156 σκαίνοντας καὶ μιμείσθαι γλιχομένους. (ξέ.) Ποιή-
σομαι δὲ τὴν ἀρχὴν τῶν λεχθησομένων ἀκούσαι μὲν
ἴσως τισὶν ἀηδῆ, ῥηθῆναι δ' οὐκ ἀσύμφορον. εἰ γάρ
τις φαίη τῷ πόλει τούτῳ πλείστων ἀγαθῶν αἰτίας γε- d
γενῆσθαι τοῖς Ἑλλήσι καὶ μεγίστων κακῶν μετὰ τὴν
Ξέρξου στρατείαν, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἀληθῆ δόξειεν
ἂν λέγειν τοῖς εἰδόσι τι περὶ τῶν τότε γεγενημένων.
- 157 ἠγωνίσαντό τε γὰρ ὡς δυνατὸν ἀριστα πρὸς τὴν ἐκεί-
νου δύναμιν, ταῦτά τε πράξασαι, προσῆκον αὐταῖς
καὶ περὶ τῶν ἐχομένων βουλευσασθαι καλῶς, εἰς τοῦτ' e
ἦλθον οὐκ ἀνοίας ἀλλὰ μανίας, ὥστε πρὸς μὲν τὸν
ἐπιστρατεύσαντα καὶ βουληθέντα τῷ μὲν πόλει τούτῳ
παντάπασιν ἀνελεῖν, τοὺς δ' ἄλλους Ἑλληνας κατα-
- 158 δουλώσασθαι, πρὸς μὲν τὸν τοιοῦτον, κρατήσασθαι
ῥαδίως ἂν αὐτοῦ καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν,
εἰρήνην εἰς ἅπαντα συνεγράψαντο τὸν χρόνον ὥσπερ
πρὸς εὐεργέτην γεγενημένον, φθονήσασθαι δὲ ταῖς
ἀρεταῖς ταῖς αὐτῶν, εἰς πόλεμον καταστᾶσαι πρὸς ἄλ- 266
λήλας καὶ φιλονεικίαν, οὐ πρότερον ἐπαύσαντο σφᾶς
τ' αὐτὰς ἀπολλύουσαι καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας, πρὶν
κύριον ἐποίησαν τὸν κοινὸν ἐχθρὸν τὴν τε πόλιν τὴν
ἡμετέραν εἰς τοὺς ἐσχάτους καταστήσασθαι κινδύνους διὰ
τῆς δυνάμεως τῆς Λακεδαιμονίων, καὶ πάλιν τὴν ἐκεί-
νων διὰ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας. καὶ τοσοῦτον ἀπο-
λειφθέντες τῆς τοῦ βαρβάρου φρονήσεως, οὔτ' ἐν b
ἐκείνοις τοῖς χρόνοις ἤλγησαν ἀξίως ὧν ἔπαθον οὐδ'
ὡς προσῆκον αὐτοὺς, οὔτε νῦν αἰ μέγιστα τῶν Ἑλ-
ληνίδων πόλεων αἰσχύνονται διακολακευόμεναι πρὸς
τὸν ἐκείνου πλοῦτον, ἀλλ' ἢ μὲν Ἀργείων καὶ Θη-
βαίων Αἴγυπτον αὐτῷ συγκατεπολέμησεν, ἵν' ὡς με-
γίστην ἔχων δύναμιν ἐπιβουλεύῃ τοῖς Ἑλλήσιν, ἡμεῖς
δὲ καὶ Σπαρτιάται συμμαχίας ἡμῖν ὑπαρχούσης ἀλ-

- λοτριώτερον ἔχομεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ἢ πρὸς οὓς e
160 ἐκάτεροι πολεμοῦντες τυγχάνομεν. σημείον δ' οὐ μι-
κρόν· κοινῆ μὲν γὰρ οὐδὲ περὶ ἐνὸς πράγματος βου-
λευόμεθα, χωρὶς δ' ἐκάτεροι πρέσβεις πέμπομεν ὡς
ἐκείνου, ἐλπίζοντες, ὅποτεροις ἂν οἰκειότερον διατεθῆ,
κυρίου τούτους γενήσεσθαι τῆς ἐν τοῖς Ἑλλήσι πλεο-
νεξίας, κακῶς εἰδότες, ὡς τοὺς μὲν θεραπεύοντας
αὐτὸν ὑβρίζειν εἰθίσται, πρὸς δὲ τοὺς ἀντιταττομένους
καὶ καταφρονοῦντας τῆς ἐκείνου δυνάμεως ἐκ παντὸς
τρόπου διαλύεσθαι πειράται τὰς διαφορὰς. d
- 161 (ξέ.) Ταῦτα δὲ διήλθον οὐκ ἀγνοῶν, ὅτι λέγειν
τινὲς τολμήσουσιν, ὡς ἔξω τῆς ὑποθέσεως τοῖς λόγοις
τούτοις ἐχρησάμην. ἐγὼ δ' οὐδέποτε ἂν οἶμαι τοῖς
προειρημένοις οἰκειότερους λόγους ῥηθῆναι τούτων,
οὐδ' ἔξ ὧν ἂν τις σαφέστερον ἐπιδείξειε τοὺς προ-
γόνους ἡμῶν φρονιμωτέρους ὄντας περὶ τὰ μέγιστα
τῶν τὴν τε πόλιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὴν Σπαρτιατῶν
μετὰ τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Ξέρξην διοικησάντων.
- 162 αὐταὶ μὲν γὰρ ἂν φανεῖεν ἐν ἐκείνοις τοῖς χρόνοις e
πρὸς μὲν τοὺς βαρβάρους εἰρήνην ποιησάμεναι, σφᾶς
αὐτὰς καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας ἀπολλύουσαι, νῦν δὲ 267
τῶν μὲν Ἑλλήνων ἄρχειν ἀξιοῦσαι, πρὸς δὲ τὸν βα-
σιλέα πρέσβεις πέμπονσαι περὶ φιλίας καὶ συμμαχίας·
οἱ δὲ τότε τὴν πόλιν οἰκοῦντες οὐδὲν τούτων ἐπρα-
τον ἀλλὰ πᾶν τοῦναντίον· τῶν μὲν γὰρ Ἑλληνίδων
πόλεων οὕτως αὐτοῖς ἀπέχεσθαι σφόδρα δεδογμένον
ἦν, ὥσπερ τοῖς εὐσεβεστάτοις τῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀνα-
κειμένων, τῶν δὲ πολέμων ὑπελάμβανον ἀναγκαιότα-
τον μὲν εἶναι καὶ δικαιοτάτον τὸν μετὰ πάντων ἀν-
θρώπων πρὸς τὴν ἀγριότητα τὴν τῶν θηρίων γιγνώ- b
μενον, δεύτερον δὲ τὸν μετὰ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς
βαρβάρους τοὺς καὶ φύσει πολεμίους ὄντας καὶ πάντα

- 164 τὸν χρόνον ἐπιβουλεύοντας ἡμῖν. τοῦτον δ' εἶρηκα τὸν λόγον οὐκ αὐτὸς εὐρῶν ἄλλ' ἐκ τῶν ἐκείνοις πεπραγμένων συλλογισάμενος. (ξζ.) Ὅρῶντες γὰρ τὰς μὲν ἄλλας πόλεις ἐν πολλοῖς κακοῖς καὶ πολέμοις καὶ ταραχαῖς οὖσας, τὴν δ' αὐτῶν μόνην καλῶς διοικουμένην, οὐχ ἠγήσαντο δεῖν τοὺς ἄμεινον τῶν ἄλλων φρονούντας καὶ πράττοντας ἀμελεῖν, οὐδὲ περιορᾶν τὰς τῆς αὐτῆς συγγενείας μετεχούσας ἀπολλυμένας ἀλλὰ σκεπτόεν εἶναι καὶ πρακτέον, ὅπως ἀπάσας ἀπαλλάξουσιν τῶν κακῶν τῶν παρόντων. ταῦτα δὲ διανοηθέντες τῶν μὲν ἦντιον νοσοῦσῶν πρεσβείαις καὶ λόγοις ἐξαιρεῖν ἐπειρῶντο τὰς διαφορὰς, εἰς δὲ τὰς μᾶλλον στασιαζούσας ἐξέπεμπον τῶν πολιτῶν τοὺς μεγίστην δ παρ' αὐτοῖς δόξαν ἔχοντας, οἳ περὶ τε τῶν παρόντων πραγμάτων αὐταῖς συνεβούλευον, καὶ συγγιγνώμενοι τοῖς τε μὴ δυναμένοις ἐν ταῖς αὐτῶν ζῆν καὶ τοῖς χείρονον γεγυῖσιν ὧν οἱ νόμοι προστάττουσιν, οἵπερ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λυμαίνονται τὰς πόλεις, ἐπειθον μεθ' αὐτῶν στρατεύεσθαι καὶ βίον ζητεῖν βελτίω τοῦ παρόντος. πολλῶν δὲ γιγνομένων τῶν ταῦτα βουλομένων καὶ πειθομένων, στρατόπεδα συνιστάντες ἐξ αὐτῶν, ε τοὺς τε τὰς νήσους κατέχοντας τῶν βαρβάρων καὶ τοὺς ἐφ' ἑκατέρως τῆς ἡπείρου τὴν παραλίαν κατοικοῦντας καταστρεφόμενοι, καὶ πάντας ἐκβαλόντες, τοὺς μάλιστα βίου δεομένους τῶν Ἑλλήνων κατὰ κίβητον. καὶ ταῦτα πράττοντες καὶ τοῖς ἄλλοις ὑποδεικνύοντες 268 διετέλουν, ἕως ἤκουσαν Σπαρτιάτας τὰς πόλεις τὰς ἐν Πελοποννήσῳ κατοικούσας, ὥσπερ εἶπον, ὑφ' αὐτοῖς πεποιημένους· μετὰ δὲ ταῦτα τοῖς ἰδίους ἠγαγκά ζοντο προσέχειν τὸν νοῦν.
- 167 (ξη.) Τί οὖν ἐστὶ τὸ συμβεβηκὸς ἀγαθὸν ἐκ τοῦ πολέμου τοῦ περὶ τὰς ἀποικίας καὶ πραγματείας;

- τοῦτο γὰρ οἶμαι μάλιστα ποθεῖν ἀκούσαι τοὺς πολλούς. τοῖς μὲν Ἑλλήσιν εὐπορωτέροις γενέσθαι τὰ περὶ τὸν βίον καὶ μᾶλλον ὁμονοεῖν τοσοῦτων τὸ πλήθος καὶ τοιούτων ἀνθρώπων ἀπαλλαγῆσι, τοῖς δὲ βαρβάρους ἐκπίπτειν ἐκ τῆς αὐτῶν καὶ φρονεῖν ἔλαττον ἢ πρότερον, τοῖς δ' αἰτίοις τούτων γεγενημένοις εὐδοκιμεῖν καὶ δοκεῖν διπλάσιαν πεποιημένην τὴν Ἑλλάδα τῆς ἐξ ἀρχῆς συστάσης. (ξθ.) Μείζον μὲν οὖν εὐεργέτημα τούτου καὶ κοινότερον τοῖς Ἑλλήσιν γεγενημένον παρὰ τῶν προγόνων τῶν ἡμετέρων οὐκ ἀνδυναίμην ἐξευρεῖν· οἰκειότερον δὲ τῇ περὶ τὸν πόλεμον ἐπιμελείᾳ καὶ δόξης οὐκ ἐλάττονος ἄξιον καὶ πᾶσι φανερώτερον ἴσως ἔξομεν εἰπεῖν. (ο.) Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ἢ τίς οὐκ ἀκήκοε τῶν τραγωδοδιδασκάλων Διονυσίοις τὰς Ἀδράστῳ γενομένας ἐν Θήβαις συμφορὰς, 169 ὅτι κατάγειν βουληθεῖς τὸν Οἰδίπου μὲν νῖδον, αὐτοῦ δὲ κηδεστὴν, παμπληθεῖς μὲν Ἀργείων ἀπώλεσεν, ἅπαντας δὲ τοὺς λοχαγοὺς ἐπέειδε διαφθαρέντας, αὐτὸς δ' ἐπονειδίστως σωθεῖς, ἐπειδὴ σπονδῶν οὐχ οἷός τ' ἦν τυχεῖν οὐδ' ἀνελέσθαι τοὺς τετελευτηκότας, κίετης γενόμενος τῆς πόλεως ἐτι Θησεῶς αὐτὴν διοικοῦντος ἔδειτο μὴ περιιδεῖν τοιούτους ἄνδρας ἀτάφους γενομένους μηδὲ παλαιὸν ἔθος καὶ πάτριον νόμον καταλυόμενον, ᾧ πάντες ἄνθρωποι χρώμενοι διατελοῦσιν οὐχ ὡς ὑπ' ἀνθρωπίνης κειμένη φύσεως 170 ἀλλ' ὡς ὑπὸ δαιμονίας προστεταγμένῳ δυνάμεως. ὧν ἀκούσας οὐδένα χρόνον ἐπισχῶν ὁ δῆμος ἐπεμψε πρεσβείαν εἰς Θήβας, περὶ τε τῆς ἀναιρέσεως συμβουλεύουσας αὐτοῖς ὀσιώτερον βουλευσασθαι καὶ τὴν ἀπόκρισιν νομιμωτέραν ποιήσασθαι τῆς πρότερον γενομένης, ἀκείν' ὑποδείξοντας, ὡς ἡ πόλις αὐτοῖς οὐκ ἐπιτρέψει παραβαίνουσι τὸν νόμον τὸν κοινόν

- 171 ἀπάντων τῶν Ἑλλήνων. ὧν ἀκούσαντες οἱ κύριοι 269
τότε Θηβαίων ὄντες οὐχ ὁμοίως ἐγνωσαν οὔτε ταῖς
δόξαις αἷς ἔχουσι τινες περὶ αὐτῶν, οὐδ' οἷς ἐβουλεύ-
σαντο πρότερον, ἀλλὰ μετρίως περὶ αὐτῶν τε διαλε-
χθέντες καὶ τῶν ἐπιστρατευσάντων κατηγορήσαντες
- 172 ἔδοσαν τῇ πόλει τὴν ἀναίρεσιν. (οἶ.) Καὶ μηδεὶς οἶ-
έσθω μ' ἀγνοεῖν, ὅτι τάναντία τυχάνω λέγων οἷς ἐν
τῷ Πανηγυρικῷ λόγῳ φανείην ἂν περὶ τῶν αὐτῶν
τούτων γεγραφώς· ἀλλὰ γὰρ οὐδένα νομίζω τῶν b
ταῦτα συνιδεῖν ἂν δυνηθέντων τοσαύτης ἀμαθίας
εἶναι καὶ φθόνου μεστόν, ὅστις οὐκ ἂν ἐπαινεσείε με
καὶ σωφρονεῖν ἠγήσασθαι τότε μὲν ἐκείνως, νῦν δ'
- 173 οὔτω διαλεχθέντα περὶ αὐτῶν. περὶ μὲν οὖν τούτων
οἶδ' ὅτι καλῶς γέγραφα καὶ συμφερόντως· ὅσον δ' ἢ
πόλις ἡμῶν διέφερε τὰ περὶ τὸν πόλεμον κατ' ἐκείνον
τὸν χρόνον, τοῦτο γὰρ ἀποδείξει βουλούμενος διήλθον
τὰ γενόμενα Θήβῃσιν, ἠγοῦμαι τὴν πράξιν ἐκείνην c
ἅπασι σαφῶς δηλοῦν τὴν τὸν μὲν βασιλέα τὸν Ἀργεί-
ων ἀναγκάσασαν ἰκέτην γενέσθαι τῆς πόλεως τῆς ἡ-
- 174 μετέρας, τοὺς δὲ κυρίους ὄντας Θηβαίων οὔτω δια-
θεῖσαν ὥσθ' ἐλέσθαι μᾶλλον αὐτοὺς ἐμμεῖναι τοῖς
λόγοις τοῖς ὑπὸ τῆς πόλεως πεμφθεῖσιν ἢ τοῖς νόμοις
τοῖς ὑπὸ τοῦ δαίμονιον κατασταθεῖσιν· ὧν οὐδὲν ἂν
οἶα τ' ἐγένετο διοικῆσαι κατὰ τρόπον ἢ πόλις ἡμῶν,
εἰ μὴ καὶ τῇ δόξῃ καὶ τῇ δυνάμει πολὺ διήνεγκε d
τῶν ἄλλων.
- 175 (οἶβ.) Ἐχων δὲ πολλὰς καὶ καλὰς πράξεις περὶ
τῶν προγόνων εἰπεῖν, σκοποῦμαι, τίνα τρόπον δια-
λεχθῶ περὶ αὐτῶν. μέλει γὰρ μοι τούτων μᾶλλον ἢ
τῶν ἄλλων· τυχάνω γὰρ ὧν περὶ τὴν ὑπόθεσιν, ἣν
ἐποίησάμην τελευταίαν, ἐν ἣ προείπον, ὡς ἐπιδείξω
τοὺς προγόνους ἡμῶν ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς μάχαις

- πλέον διενεγκόντας Σπαρτιατῶν ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν.
- 176 ἔσται δ' ὁ λόγος παράδοξος μὲν τοῖς πολλοῖς, ὁμοίως e
δ' ἀληθῆς τοῖς ἄλλοις. ἄρτι μὲν οὖν ἠπόρουν, ποτέ-
ρων διεξίω πρότερον τοὺς κινδύνους καὶ τὰς μάχας
τὰς Σπαρτιατῶν ἢ τὰς τῶν ἡμετέρων· νῦν δὲ προαι-
ροῦμαι λέγειν τὰς ἐκείνων, ἵν' ἐν ταῖς καλλίωσι καὶ δι-
καιότεραις καταλύω τὸν λόγον τὸν περὶ τούτων.
- 177 (οἶγ.) Ἐπειδὴ γὰρ Ἀσπιδίων οἱ στρατεύσαντες εἰς 270
Πελοπόννησον τριχᾶ διείλουτο τὰς πόλεις καὶ τὰς χώ-
ρας ἀφείλουτο τοὺς δικαίως κεκτημένους, οἱ μὲν Ἀρ-
γος λαχόντες καὶ Μεσσήνην παραπλησίως διώκουν τὰ
σφέτερον αὐτῶν τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσι, τὸ δὲ τρίτον μέρος
αὐτῶν, οὓς καλοῦμεν νῦν Λακεδαιμονίους, στασιάσαι
μὲν φασιν αὐτοὺς οἱ τῶν ἐκείνων ἀκριβοῦντες ὡς οὐδέ-
νας ἄλλους τῶν Ἑλλήνων, περιγενομένους δὲ τοὺς μεί-
ζον τοῦ πλήθους φρονοῦντας οὐδὲν τῶν αὐτῶν βου- b
λεύσασθαι περὶ τῶν συμβεβηκότων τοῖς τοιαῦτα δια-
- 178 πεπραγμένοις· τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους συνοίκους ἔχειν
ἐν τῇ πόλει τοὺς στασιάσαντας καὶ κοινωνοὺς ἅπαν-
των πλὴν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν τιμῶν· οὓς οὐκ εὖ φρο-
νεῖν ἠγεῖσθαι Σπαρτιατῶν τοὺς νοῦν ἔχοντας, εἰ νομί-
ζουσιν ἀσφαλῶς πολιτεύεσθαι μετὰ τούτων οἰκοῦντες,
περὶ οὓς τὰ μέγιστα τυχάνουσιν ἐξημαρτηκότες· αὐ- c
τοὺς δ' οὐδὲν τούτων ποιεῖν, ἀλλὰ παρὰ σφίσι μὲν
αὐτοῖς ἰσονομίαν καταστήσαι καὶ δημοκρατίαν τοιαύ-
την, οἷαν περὶ χρητῶν τοὺς μέλλοντας ἅπαντα τὸν χρόνον
ὁμοιοῦσιν, τὸν δὲ δῆμον περιοίκους ποιήσασθαι,
καταδουλωσαμένους αὐτῶν τὰς ψυχὰς οὐδὲν ἦττον ἢ
- 179 τὰς τῶν οἰκετῶν· ταῦτα δὲ πράξαντας τῆς χώρας, ἣς
προσῆμεν ἴσον ἔχειν ἕκαστον, αὐτοὺς μὲν λαβεῖν ὀλί-
γους ὄντας οὐ μόνον τὴν ἀρίστην ἀλλὰ καὶ τοσαύτην,
ὅσῃν οὐδένας τῶν Ἑλλήνων ἔχουσι, τῷ δὲ πλήθει τη- d

λικουῦτον ἀπονεῖμαι μέρος τῆς χειρίστης ὥστ' ἐπιπόνως
 ἐργαζομένους μόλις ἔχειν τὸ καθ' ἡμέραν· μετὰ δὲ
 ταῦτα διελόντας τὸ πλῆθος αὐτῶν ὡς οἶόν τ' ἦν εἰς
 ἐλαχίστους εἰς τόπους κατοικίσαι μικροὺς καὶ πολλοὺς,
 ὀνόμασι μὲν προσαγορευομένους ὡς πόλεις οἰκοῦντας,
 τὴν δὲ δύναμιν ἔχοντας ἐλάττω τῶν δήμων τῶν παρ'
 180 ἡμῶν· ἀπάντων δ' ἀποστρέψαντας αὐτοὺς, ὧν προσ-
 ἦκει μετέχειν τοὺς ἐλευθέρους, τοὺς πλείστους ἐπι-
 θεῖναι τῶν κινδύνων αὐτοῖς· ἐν τε γὰρ ταῖς στρατείαις
 αἷς ἡγείται βασιλεὺς, κατ' ἄνδρα συμπαράταττεσθαι 271
 σφίσιν αὐτοῖς, ἐνίοις δὲ καὶ τῆς πρώτης τάττειν, ἂν
 τέ που δεῖσαν αὐτοὺς ἐκπέμψαι βοήθειαν φοβηθῶσιν
 ἢ τοὺς πόρους ἢ τοὺς κινδύνους ἢ τὸ πλῆθος τοῦ χρό-
 νου, τούτους ἀποστέλλειν προκινδυνεύουσας τῶν
 181 ἄλλων. καὶ τί δεῖ μακρολογεῖν ἀπάσας διεξιόντα τὰς
 ὕβρεις τὰς περὶ τὸ πλῆθος γιγνομένης ἀλλὰ μὴ τὸ β
 μέγιστον εἰπόντα τῶν κακῶν ἀπαλλαγῆναι τῶν ἄλλων,
 τῶν γὰρ οὕτω μὲν ἐξ ἀρχῆς δεινὰ πεπονθότων, ἐν δὲ
 τοῖς παροῦσι καιροῖς χρησίμων ὄντων, ἔξεστι τοῖς ἐφό-
 ροις ἀκρίτους ἀποκτείνειν τοσοῦτους, ὁπόσους ἂν βου-
 ληθῶσιν· ἂ τοῖς ἄλλοις Ἑλλήσιν οὐδὲ τοὺς πονηρο-
 τάτους τῶν οἰκετῶν ὁσίων ἐστι μισοφρονεῖν.
 182 (οδ'.) Τούτου δ' ἔνεκα περὶ τῆς οἰκειότητος καὶ
 τῶν ἡμαρτημένων εἰς αὐτοὺς διὰ πλειόνων διήλθον,
 ἵν' ἔρωμαι τοὺς ἀποδεχομένους ἀπάσας τὰς Σπαρτια-
 τῶν πράξεις, εἰ καὶ ταύτας ἀποδέχονται, καὶ τὰς μάχας
 εὐσεβεῖς εἶναι νομίζουσι καὶ καλὰς τὰς πρὸς τούτους
 183 γεγενημένας. ἐγὼ μὲν γὰρ ἠροῦμαι μεγάλας μὲν αὐ-
 τὰς γεγενῆσθαι καὶ δεινὰς καὶ πολλῶν αἰτίας τοῖς μὲν
 ἠττηθεῖσι κακῶν, τοῖς δὲ κατορθώσασιν λημμάτων, ὧν
 περὶ ἔνεκα πολεμοῦντες ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦ-
 σιν, οὐ μὴν ὁσίας οὐδὲ καλὰς οὐδὲ πρεπούσας τοῖς ἀρε-

τῆς ἀντιποιοιμένοις, μὴ τῆς ἐπὶ τῶν τεχνῶν ὀνομα-
 ζομένης καὶ πολλῶν ἄλλων ἀλλὰ τῆς τοῖς καλοῖς κάγα- d
 θοῖς τῶν ἀνδρῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς μετ' εὐσεβείας καὶ
 δικαιοσύνης ἐγγιγνομένης, περὶ ἧς ἅπας ὁ λόγος ἐστίν.
 184 ἧς ὀλιγορῶντές τινες ἐγκωμιάζουσι τοὺς πλείω τῶν
 ἄλλων ἡμαρτηκότας, καὶ οὐκ αἰσθάνονται τὰς δια-
 νοίας ἐπιδεικνύοντες τὰς σφετέρως αὐτῶν, ὅτι κακεί-
 νους ἂν ἐπαινεῖσαν τοὺς πλείω μὲν κεκτημένους τῶν
 ἱκανῶν, ἀποκτείνει δ' ἂν τολμήσαντας τοὺς ἀδελφοὺς
 τοὺς αὐτῶν καὶ τοὺς ἑταίρους καὶ τοὺς κοινωνοὺς ὥστε e
 καὶ τὰ κείνων λαβεῖν· ὅμοια γὰρ τὰ τοιαῦτα τῶν ἔργων
 ἐστὶ τοῖς ὑπὸ Σπαρτιατῶν πεπραγμένοις, ἂ τοὺς ἀπο-
 δεχομένους ἀναγκαῖόν ἐστι καὶ περὶ τῶν εἰρημίων
 185 ἄρτι τὴν αὐτὴν ἔχειν γνώμην. (οε'.) Θανμάζω δ' εἰ 272
 τινες τὰς μάχας καὶ τὰς νίκας τὰς παρὰ τὸ δίκαιον
 γιγνομένας μὴ νομίζουσιν αἰσχίους εἶναι καὶ πλειόνων
 ὀνειδῶν μεστὰς ἢ τὰς ἡττας τὰς ἄνευ κακίας συμβαι-
 νούσας, καὶ ταῦτ' εἰδότες, ὅτι μεγάλαι δυνάμεις, πο-
 νηραὶ δὲ, πολλάκις γίνονται κρείττους ἀνδρῶν σπου-
 δαίων καὶ κινδυνεύειν ὑπὲρ τῆς πατρίδος αἰρουμένων.
 186 οὗς πολὺ ἂν δικαιότερον ἐπαινοῖμεν ἢ τοὺς περὶ τῶν
 ἀλλοτρίων ἐτοίμως ἀποθνήσκων ἐθέλοντας καὶ τοῖς b
 ξενικοῖς στρατεύμασιν ὁμοίους ὄντας· ταῦτα μὲν γὰρ
 ἐστὶν ἔργα πονηρῶν ἀνθρώπων, τὸ δὲ τοὺς χρηστοὺς
 ἐνίοτε χεῖρον ἀγωνίζεσθαι τῶν ἀδικῶν βουλομένων
 187 θεῶν ἂν τις ἀμέλειαν εἶναι φῆσειεν. ἔχοιμι δ' ἂν τῶ
 λόγῳ ταύτῳ χρήσασθαι καὶ περὶ τῆς συμφορᾶς τῆς
 Σπαρτιάταις ἐν Θερμοπύλαις γενομένης, ἣν ἅπαντες
 ὅσοι περὶ ἀκηκόασιν ἐπαινοῦσι καὶ θανμάζουσι μᾶλλον
 ἢ τὰς μάχας καὶ τὰς νίκας τὰς κρατησάσας μὲν τῶν c
 ἐναντίων, πρὸς οὗς δ' οὐκ ἔχρην γεγενημένας· ἄς εὐ-
 λογεῖν τινὲς τολμῶσι, κακῶς εἰδότες, ὡς οὐδὲν οὐθ'

ὄσιον οὔτε καλόν ἐστὶ τῶν μὴ μετὰ δικαιοσύνης καὶ
 188 λεγομένων καὶ πραττομένων. ὧν Σπαρτιάταις μὲν
 οὐδὲν πάποτ' ἐμέλησεν· βλέπουσι γὰρ εἰς οὐδὲν ἄλλο
 πλὴν ὅπως ὡς πλείστα τῶν ἀλλοτρίων κατασχήσουσιν.
 (οἷ.) Οἱ δ' ἡμέτεροι περὶ οὐδὲν οὕτω τῶν ὄντων ἐσπού-
 दाζον ὡς τὸ παρὰ τοῖς Ἑλλησιν εὐδοκίμειν· ἡγοῦντο δ
 γὰρ οὐδεμίαν ἂν γενέσθαι κρίσιν οὔτ' ἀληθεστέραν
 οὔτε δικαιοτέραν τῆς ὑπὸ παντὸς τοῦ γένους γνω-
 189 σθείσης. δῆλοι δ' ἦσαν οὕτως ἔχοντες ἐν τε τοῖς ἄλλοις
 οἷς διώκουν τὴν πόλιν καὶ τοῖς μεγίστοις τῶν πραγμά-
 των. τριῶν γὰρ πολέμων γενομένων ἄνευ τοῦ Τρωϊ-
 κοῦ τοῖς Ἑλλησι πρὸς τοὺς βαρβάρους, ἐν ἅπασι τού-
 τοις πρωτεύουσαν αὐτὴν παρέσχον. ὧν εἰς μὲν ἦν ὁ
 πρὸς Ξέρξην, ἐν ᾧ πλέον διήνεγκαν Λακεδαιμονίων e
 190 ἐν ἅπασι τοῖς κινδύνοις ἢ κείνοι τῶν ἄλλων, δεύτε-
 ρος δ' ὁ περὶ τὴν κτίσιν τῶν ἀποικιῶν, εἰς ὃν Δωριέ-
 ων μὲν οὐδεὶς ἦλθεν ἡμῖν συμπολεμήσων, ἢ δὲ πόλις
 ἡμῶν ἡγεμῶν καταστᾶσα τῶν οὐκ εὐπορούντων καὶ 273
 τῶν ἄλλων τῶν βουλομένων τοσοῦτον τὰ πράγματα
 μετέστησεν, ὥστ' εἰθισμένων τῶν βαρβάρων τὸν ἄλλον
 χρόνον τὰς μεγίστας πόλεις τῶν Ἑλληνίδων καταλαμ-
 βάνειν ἐποίησε τοὺς Ἑλληνας, ἃ πρότερον ἔπασχον,
 ταῦτα δύνασθαι ποιεῖν.

191 (οἷ.) Περὶ μὲν οὖν τοῖν δυοῖν πολέμοις ἐν τοῖς
 ἔμπροσθεν ἰκανῶς εἰρήκαμεν, περὶ δὲ τοῦ τρίτου ποι-
 ῆσομαι τοὺς λόγους, ὃς ἐγένετο τῶν μὲν Ἑλληνίδων
 πόλεων ἄρτι κατοικισμένων, τῆς δ' ἡμετέρας ἔτι βασι-
 λευομένης. ἐφ' ὧν καὶ πόλεμοι πλείστοι καὶ κίνδυνοι b
 μέγιστοι συνέπεσον, οὓς ἅπαντας μὲν οὔθ' εὐρεῖν οὔτ'
 192 εἰπεῖν ἂν δυνήθαι, παραλιπῶν δὲ τὸν πλείστον ὄχλον
 τῶν ἐν ἐκείνῳ μὲν τῷ χρόνῳ πραχθέντων, ῥηθῆναι δὲ
 νῦν οὐ κατεπειγόντων, ὡς ἂν δύνωμαι συντομώτατα

πειράσομαι δηλῶσαι τοὺς τ' ἐπιστρατεύσαντας τῇ πό-
 λει καὶ τὰς μάχας τὰς ἀξίας μνημονευθῆναι [καὶ ῥη-
 θῆναι] καὶ τοὺς ἡγεμόνας αὐτῶν, ἔτι δὲ τὰς προφάσεις,
 αἷς ἔλεγον, καὶ τὴν δύναμιν τῶν γενῶν τῶν συνακο- c
 λουθησάντων αὐτοῖς· ἰκανὰ γὰρ ἔσται ταῦτ' εἰπεῖν
 193 πρὸς οἷς περὶ τῶν ἐναντίων εἰρήκαμεν. (οἷ.) Θραῖκες
 μὲν γὰρ μετ' Εὐμόλπου τοῦ Ποσειδῶνος εἰσέβαλον εἰς
 τὴν χώραν ἡμῶν, ὃς ἡμφισβήτησεν Ἐρεχθεὶ τῆς πό-
 λεως, φάσκων Ποσειδῶ πρότερον Ἀθηναῖς καταλαβεῖν
 αὐτήν· Σκύθαι δὲ μετ' Ἀμαζόνων τῶν ἐξ Ἀρεως γε-
 νομένων, αἱ τὴν στρατείαν ἐφ' Ἴππολύτην ἐποίησαντο d
 τὴν τοὺς τε νόμους παραβᾶσαν τοὺς παρ' αὐταῖς κει-
 μένους, ἐρασθείσάν τε Θησεῶς καὶ συνακολουθήσα-
 194 σαν ἐκείθεν καὶ συνοικήσασαν αὐτῷ· Πελοποννήσιοι
 δὲ μετ' Εὐφροσθέως, ὃς Ἡρακλεῖ μὲν οὐκ ἔδωκε δίκην
 ὧν ἡμάρτανεν εἰς αὐτὸν, στρατεύσας δ' ἐπὶ τοὺς ἡμε-
 τέρους προγόνους ὡς ἐκληψόμενος βία τοὺς ἐκείνου
 παῖδας, παρ' ἡμῖν γὰρ ἦσαν καταπεφευγότες, ἔπαθεν, e
 ἃ προσῆκεν αὐτόν· τοσοῦτον γὰρ ἔδεδῆσε κύριος γε-
 νέσθαι τῶν ἰκετῶν, ὥστ' ἠττηθεὶς μάχῃ καὶ ζωρηθεὶς
 ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, αὐτὸς ἰκέτης γενόμενος τούτων,
 195 οὓς ἔξαιτῶν ἦλθε, τὸν βίον ἐτελεύτησεν. μετὰ δὲ τοῦ-
 τον οἱ πεμφθέντες ὑπὸ Δαρείου τὴν Ἑλλάδα πορθή-
 σοντες, ἀποβάντες εἰς Μαραθῶνα, πλείοσι κακοῖς καὶ 274
 μέλθοσι συμφοραῖς περιπεσόντες ὧν ἠλπισαν τὴν πό-
 λιν ἡμῶν ποιήσειν, ὄχοντο φεύγοντες ἐξ ἀπάσης τῆς
 196 Ἑλλάδος. (οἷ.) Τούτους δ' ἅπαντας, οὓς διῆλθον,
 οὐ μετ' ἀλλήλων εἰσβαλόντας οὐδὲ κατὰ τοὺς αὐτοὺς
 χρόνους, ἀλλ' ὡς οἱ τε καιροὶ καὶ τὸ συμφέρον ἐκά-
 στοις καὶ τὸ βούλεσθαι συνέπιπτε, μάχῃ νικήσαντες
 καὶ τῆς ὕβρεως παύσαντες οὐκ ἐξέστησαν αὐτῶν, τη- b
 λικαῦτα διαπραξάμενοι τὸ μέγεθος, οὐδ' ἔπαθον ταῦ-

τὸν τοῖς διὰ μὲν τὸ καλῶς καὶ φρονίμως βουλευσάσθαι καὶ πλούτους μεγάλους καὶ δόξας καλὰς κτησαμένοις, διὰ δὲ τὰς ὑπερβολὰς τὰς τούτων ὑπερηφάνοις γενομένοις καὶ τὴν φρόνησιν διαφθαρεῖσι καὶ κατενεχθεῖσιν εἰς χεῖρω πρᾶγματα καὶ ταπεινότερα τῶν πρότερον
 197 αὐτοῖς ὑπαρχόντων, ἀλλὰ πάντα τὰ τοιαῦτα διαφυγόντες ἐνέμειναν τοῖς ἤθεσιν οἷς εἶχον διὰ τὸ πολιτεύεσθαι καλῶς, μείζον φρονούντες ἐπὶ τῇ τῆς ψυχῆς ἔξει καὶ ταῖς διανοαῖς ταῖς αὐτῶν ἢ ταῖς μάχαις ταῖς γεγεννημέναις, καὶ μᾶλλον ὑπὸ τῶν ἄλλων θαυμαζόμενοι διὰ τὴν καρτερίαν ταύτην καὶ σφροσύνην ἢ
 198 διὰ τὴν ἀνδρίαν τὴν ἐν τοῖς κινδύνοις αὐτοῖς παραγενομένην· ἐώρων γὰρ πάντες τὴν μὲν εὐφυλίαν τὴν πολεμικὴν πολλοὺς ἔχοντας καὶ τῶν ταῖς κακοουργαίαις ὑπερβαλλόντων, τῆς δὲ χρησίμης ἐπὶ πᾶσι καὶ πάντας δ
 δυναμένης ὠφελεῖν οὐ κοινωνούντας τοὺς πονηροὺς, ἀλλὰ μόνοις ἐγγιγνομένην τοῖς καλῶς γενομένοις καὶ τεθραμμένοις καὶ πεπαιδευμένοις, ἅπερ προσῆν τοῖς τότε τὴν πόλιν διοικοῦσι καὶ τῶν εἰρημένων ἀγαθῶν ἀπάντων αἰτίοις καταστάσιν.

199 (π'.) Τοὺς μὲν οὖν ἄλλους ὁρῶ περὶ τὰ μέγιστα τῶν ἔργων καὶ μάλιστα μνημονευθησόμενα τοὺς λόγους καταλύοντας, ἐγὼ δὲ σφροεῖν μὲν νομίζω τοὺς ταῦτα γιγνώσκοντας καὶ πράττοντας, οὐ μὴν συμβά-
 νει μοι ταῦτόν ποιεῖν ἐκείνοις, ἀλλ' ἔτι λέγειν ἀναγκάζομαι. τὴν δ' αἰτίαν, δι' ἣν, ὀλίγον ὕστερον ἐρῶ, μικρὰ τῶν πάννυ προδιαλεχθεῖς.

200 (πα'.) Ἐπὶ πρῶτον μὲν γὰρ τὸν λόγον τὸν μέχρι τῶν ἀναγνωσθέντων γεγραμμένον μετὰ μειρακίων τριῶν ἢ τετάρων τῶν εἰθισμένων μοι συνδιατρίβειν· 275
 ἐπειδὴ δὲ διεξιούσιν ἡμῖν ἐδόκει καλῶς ἔχειν καὶ προσδεῖσθαι τελευτῆς μόνου, ἔδοξέ μοι μεταπέψασθαι τι-

να τῶν ἐμοὶ μὲν πεπλησιακότων, ἐν ὀλιγαρχίᾳ δὲ πεπολιτευμένοι προσηρημένοι Λακεδαιμονίους ἐπαινεῖν, ἢν' εἴ τι παρελάθην ἡμᾶς ψεῦδος εἰρημένον, ἐκεῖνος
 201 κατιδὼν δηλώσειεν ἡμῖν. ἔλθων δ' ὁ κληθεὶς καὶ διαναγνοὺς τὸν λόγον, τὰ γὰρ μεταξὺ τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν; ἔδυσχέρανε μὲν ἐπ' οὐδενὶ τῶν γεγραμμένων, b
 ἐπήνεσε δ' ὡς δυνατόν μάλιστα, καὶ διελέχθη περὶ ἐκάστου τῶν μερῶν παραπλησίως οἷς ἡμεῖς ἐγγινώσκουμεν· οὐ μὴν ἀλλὰ φανερὸς ἦν οὐχ ἠδέως ἔχων ἐπὶ
 202 τοῖς περὶ Λακεδαιμονίων εἰρημένοις. ἐδήλωσε δὲ διὰ ταχέων· ἐτόλμησε γὰρ εἰπεῖν, ὡς εἰ καὶ μηδὲν ἄλλο πεποιθήκασιν τοὺς Ἕλληνας ἀγαθόν, ἀλλ' οὖν δι' ἐκεῖνό γε δικαίως ἂν αὐτοῖς ἅπαντες χάριν ἔχοιεν, ὅτι τὰ
 κάλλιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων εὐρόντες αὐτοὶ τε χρόν-
 203 ται καὶ τοῖς ἄλλοις κατέδειξαν.

(πβ'.) Τοῦτο δὲ ῥηθὲν οὕτω βραχὺ καὶ μικρὸν αἴτιον ἐγένετο τοῦ μήτε καταλύσαι με τὸν λόγον ἐφ' ὧν ἠβουλήθη, ὑπολαβεῖν θ' ὡς αἰσχρὸν ποιήσω καὶ
 δεινὸν, εἰ παρῶν περιόψομαι τινα τῶν ἐμοὶ πεπλησιακότων πονηροῖς λόγοις χρώμενον. ταῦτα δὲ διανοηθεὶς ἠρόμην αὐτόν, εἰ μηδὲν φροντίζει τῶν παρόντων, μὴδ' αἰσχύνεται λόγον εἰρηκῶς ἀσεβῆ καὶ ψευδῆ καὶ
 204 πολλῶν ἐναντιώσεων μεστόν. „γνώσει δ' ὡς ἔστι τοι-
 οὔτος, ἦν ἐρωτήσης τινὰς τῶν εὖ φρονούντων, ποῖα τῶν ἐπιτηδευμάτων κάλλιστα νομίζουσιν εἶναι, καὶ μετὰ ταῦτα πόσος χρόνος ἐστίν, ἐξ οὗ Σπαρτιάται τυγχάνουσιν ἐν Πελοποννήσῳ κατοικοῦντες. οὐδεὶς γὰρ ὅστις οὐ τῶν μὲν ἐπιτηδευμάτων προκρίνει τὴν εὐσέβειαν τὴν περὶ τοὺς θεοὺς καὶ τὴν δικαιοσύνην τὴν περὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὴν φρόνησιν τὴν περὶ τὰς ἄλλας πράξεις, Σπαρτιάτας δ' ἐνταῦθα κατοικεῖν
 205 οὐ πλείω φήσουσιν ἐτῶν ἑπτακοσίων. τούτων δ' οὐ-

τως ἐχόντων εἰ μὲν τυγχάνεις ἀληθῆ λέγειν, τούτους φάσκων εὐρετὰς γεγενῆσθαι τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων, ἀναγκαῖόν ἐστι τοὺς πολλὰς γενεαῖς πρότερον γεγονότας πρὶν Σπαρτιάτας ἐνταῦθα κατοικῆσαι, μὴ μετέχειν αὐτῶν, μήτε τοὺς ἐπὶ Τροίαν στρατευσαμένους μήτε τοὺς περὶ Ἡρακλέα καὶ Θησέα γεγονότας μήτε Μίνω τὸν Διὸς μήτε Ραδάμανθυν μὴτ' Αἰακὸν μήτε τῶν ἄλλων μηδένα τῶν ὑμνουμένων ἐπὶ ταῖς ἀρεταῖς ταύταις, ἀλλὰ ψευδῆ τὴν δόξαν ταύτην ἀπαντας ἔχειν· εἰ δὲ σὺ μὲν φλυαρῶν τυγχάνεις, προσῆκει δὲ τοὺς ἀπὸ θεῶν γεγονότας καὶ χρῆσθαι ταύταις μᾶλλον τῶν ἄλλων καὶ καταδείξει τοῖς ἐπιγυγνομένοις, ὅτι οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ μαίνεσθαι δόξεις ἅπασιν τοῖς ἀκούσασιν, οὕτως εἰκὴ καὶ παρανόμως οὐς ἂν τύχῃς ἐπαινῶν.

„Ἐπειτ' εἰ μὲν εὐλόγεις αὐτοὺς οὐδὲν ἀκηκοῦς τῶν ἐμῶν, ἐλήθεις μὲν ἂν, οὐ μὴν ἐναντία γε λέγων ἐφαίρου σαυτῶ· νῦν δ' ἐπηρεκῶτι σοι τὸν ἐμὸν λόγον, τὸν ἐπιδεικνύοντα πολλὰ καὶ δεινὰ Λακεδαιμονίους περὶ τε τοὺς συγγενεῖς τοὺς αὐτῶν καὶ περὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας διαπεπραγμένους, πῶς οἷόν τ' ἦν ἐτι σοὶ λέγειν τοὺς ἐνόχους ὄντας τούτοις, ὡς τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων ἠγεμόνες γεγονῶσιν; (πγ.) Πρὸς δὲ τούτοις ἀκείνῳ σε λέληθεν, ὅτι τὰ παραλειμμένα τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐχ οἱ τυχόντες εὐφρίσκουσιν, ἀλλ' οἱ τὰς τε φύσεις διαφέροντες καὶ μαθεῖν πλεῖστα τῶν πρότερον εὐρημένων δυνηθέντες καὶ προσέχειν τὸν νοῦν τῷ ζητεῖν μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐθελήσαντες. ὧν Λακεδαιμόνιοι πλεον ἀπέχουσι τῶν βαρβάρων· οἱ μὲν γὰρ ἂν φανεῖεν πολλῶν εὐρημάτων καὶ μαθητῶν καὶ διδασκαλοὶ γεγονότες, οὗτοι δὲ τοσοῦτον ἀπολελειμμένοι τῆς κοινῆς παιδείας καὶ φιλοσοφίας εἶσιν, ὥστ' οὐδὲ

γράμματα μαυθάνουσιν, ἃ τηλικαύτην ἔχει δύναμιν ὥστε τοὺς ἐπισταμένους καὶ χρωμένους αὐτοῖς μὴ μόνον ἐμπείρους γίνεσθαι τῶν ἐπὶ τῆς ἡλικίας τῆς αὐτῶν πραχθέντων ἀλλὰ καὶ τῶν πῶποτε γενομένων.

210 ἀλλ' ὅμως σὺ καὶ τοὺς τῶν τοιούτων ἀμαθεῖς ὄντας ἐτόλμησας εἰπεῖν, ὡς εὐρεταὶ τῶν καλλίστων ἐπιτηδευμάτων γεγονῶσιν, καὶ ταῦτ' εἰδὼς, ὅτι τοὺς παῖδας τοὺς αὐτῶν ἐθίζουσι περὶ τοιαύτας πραγματείας διατρέβειν, ἐξ ὧν ἐλπίζουσι αὐτοὺς οὐκ εὐεργέτας γενήσεσθαι τῶν ἄλλων ἀλλὰ κακῶς ποιεῖν μάλιστα δυνήσεσθαι τοὺς Ἕλληνας. (πδ.) Ἄς πάσας μὲν διεξιῶν πολὺν ὄχλον ἐμαυτῷ τ' ἂν παράσχοιμι καὶ τοῖς ἀκούουσιν, μίαν δὲ μόνον εἰπὼν, ἣν ἀγαπῶσι καὶ περὶ ἣν μάλιστα σπουδάζουσιν, οἶμαι δηλώσειν ἅπαντα τὸν τρόπον αὐτῶν. ἐκείνοι γὰρ καθ' ἐκάστην τὴν ἡμέραν εὐθύς ἐξ εὐνῆς ἐκπέμπουσι τοὺς παῖδας, μεθ' ὧν ἂν ἕκαστοι βουλευθῶσι, λόγῳ μὲν ἐπὶ θήραν, ἔργῳ δ' ἐπὶ κλωπεῖαν τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς κατοικούντων· ἐν ἣ συμβαίνει τοὺς μὲν ληφθέντας ἀργύριον ἀποτίνειν καὶ πληγὰς λαμβάνειν, τοὺς δὲ πλεῖστα κακουργήσαντας καὶ λαθεῖν δυνηθέντας ἐν τε τοῖς παισὶν εὐδοκιμεῖν μᾶλλον τῶν ἄλλων, ἐπειδὴν δ' εἰς ἄνδρας συντελῶσιν, ἦν ἐμμελῶσι τοῖς ἤθεσιν οἷς παῖδες ὄντες ἐμελέτησαν, ἐγγὺς εἶναι τῶν μεγίστων ἀρχῶν.

213 καὶ ταύτης ἦν τις ἐπιδείξη παιδείαν μᾶλλον ἀγαπώμενην ἢ σπουδαιότεραν παρ' αὐτοῖς εἶναι νομιζομένην, ὁμολογῶ μηδὲν ἀληθὲς εἰρηκέναι μηδὲ περὶ ἐνὸς πῶποτε πράγματος. καίτοι τί τῶν τοιούτων ἔργων καλόν ἐστιν ἢ σεμνὸν ἀλλ' οὐκ αἰσχύνῃς ἄξιον; πῶς δ' οὐκ ἀνοήτους χρὴ νομίζειν τοὺς ἐπαινοῦντας τοὺς τοσοῦτον τῶν νόμων τῶν κοινῶν ἐξεστῶτας καὶ μηδὲν τῶν αὐτῶν ἢ μήτε τοῖς Ἕλλησι μήτε τοῖς βαρβάροις

- 214 γιγνώσκοντας; οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τοὺς κακοῦργοῦντας καὶ κλέπτοντας πονηροτάτους τῶν οἰκετῶν νομίζου-
σιν, ἐκεῖνοι δὲ τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις τῶν ἔργων πρω-
τεύοντας βελτίστους εἶναι τῶν παιδῶν ὑπολαμβάνουσι
καὶ μάλιστα τιμῶσιν. καίτοι τίς ἂν τῶν εὖ φρονοῦν-
των οὐκ ἂν τρεῖς ἀποθανεῖν ἔλοιτο μᾶλλον ἢ διὰ τοι-
ούτων ἐπιτηδευμάτων γνωσθῆναι τὴν ἀσκησιν τῆς
ἀρετῆς ποιούμενος;“
- 215 (πέ.) Ταῦτ' ἀκούσας θρασέως μὲν οὐδὲ πρὸς ἔν
ἀντεῖπε τῶν εἰρημένων, οὐδ' αὖ παντάπασιν ἀπειώ-
πησεν ἀλλ' ἔλεγεν, ὅτι „σὺ μὲν πεποιήσαι τοὺς λό-
γους“ ἐμὲ λέγων „ὡς ἅπαντ' ἀποδεχομένου μου τάκει e
καὶ καλῶς ἔχειν νομίζοντος· ἐμοὶ δὲ δοκεῖς περὶ μὲν
τῆς τῶν παιδῶν αὐτονομίας καὶ περὶ ἄλλων πολλῶν
εἰκότως ἐπιτιμῶν ἐκεῖνοις, ἐμοῦ δ' οὐ δικαίως κατηγο-
216 ρεῖν. ἐγὼ γὰρ ἐλυπήθην μὲν τὸν λόγον ἀναγινώ-
σκων ἐπὶ τοῖς περὶ Λακεδαιμονίων εἰρημένους, οὐ μὴν 278
οὕτως ὡς ἐπὶ τῷ μηδὲν ἀντειπεῖν ὑπὲρ αὐτῶν δύνα-
σθαι τοῖς γεγραμμένοις, εἰδισμένος τὸν ἄλλον χρόνον
ἐπαινεῖν. εἰς τοιαύτην δ' ἀπορίαν καταστάς εἶπον,
ὅπερ ἦν λοιπὸν, ὡς εἰ καὶ μηδὲν δι' ἄλλο, διὰ γ'
ἐκεῖνο δικαίως ἂν αὐτοῖς ἅπαντες χάριν ἔχοιμεν, ὅτι
τοῖς καλλίστοις τῶν ἐπιτηδευμάτων χρώμενοι τυγχά-
217 νουσιν. ταῦτα δ' εἶπον οὐ πρὸς τὴν εὐσέβειαν οὐδὲ b
πρὸς τὴν δικαιοσύνην οὐδὲ πρὸς τὴν φρόνησιν ἀπο-
βλέψας, ἃ σὺ διηλθες, ἀλλὰ πρὸς τὰ γυμνάσια τάκει
καθεστῶτα καὶ πρὸς τὴν ἀσκησιν τῆς ἀνδρίας καὶ τὴν
ὁμόνοιαν καὶ συνόλως τὴν περὶ τὸν πόλεμον ἐπιμέ-
λειαν, ἅπερ ἅπαντες ἂν εἴποιεν, καὶ μάλιστ' ἂν αὐτοῖς
ἐκεῖνους χρῆσθαι φήσειαν.“
- 218 (πς.) Ταῦτα δ' αὐτοῦ διαλεχθέντος ἀπεδεξάμην
μὲν οὐχ ὡς διαλυόμενόν τι τῶν κατηγορημένων, ἀλλ'

- ὡς ἀποκρυπτόμενον τὸ πικρότατον τῶν τότε φηθέν- e
των, οὐκ ἀπαιδευτῶς ἀλλὰ νοῦν ἔχόντως, καὶ περὶ
τῶν ἄλλων ἀπολελογημένων σωφρονέστερον ἢ τότε
παρρησιασάμενον. (πς.) Οὐ μὴν ἀλλ' ἐκεῖν' ἕστας
περὶ αὐτῶν ἔφασκον κατηγορίαν ἔχειν πολὺ δεινότε-
219 ραν ἢ περὶ τῆς τῶν παιδῶν κλωπείας. „ἐκεῖνοις μὲν
γὰρ τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἐλυμαίνοντο τοὺς αὐτῶν παι-
δας, οἷς δ' ὀλίγω πρότερον σὺ διηλθες, τοὺς Ἕλληνας
ἀπόλλυσαν. ῥάδιον δ' ὡς οὕτως εἶχε ταῦτα, συνιδεῖν. d
οἶμαι γὰρ ἅπαντας ἂν ὁμολογήσαι κακίστους ἀνδρας
εἶναι καὶ μερίστης ζημίας ἀξίους, ὅσοι τοῖς πράγμασι
τοῖς εὐρημένοις ἐπ' ὠφελείᾳ, τούτοις ἐπὶ βλάβῃ χρώ-
220 μενοι τυγχάνουσι, μὴ πρὸς τοὺς βαρβάρους μηδὲ πρὸς
τοὺς ἁμαρτάνοντας μηδὲ πρὸς τοὺς εἰς τὴν αὐτῶν
χώραν εἰσβάλλοντας ἀλλὰ πρὸς τοὺς οἰκειοτάτους καὶ
τῆς αὐτῆς συγγενείας μετέχοντας· ἅπερ ἐποιοῦν
Σπαρτιάται. καίτοι πῶς ὀσιόν ἐστι φάσκειν καλῶς
χρῆσθαι τοῖς περὶ τὸν πόλεμον ἐπιτηδεύμασιν, οἵτινες e
οὐς προσήκε σῶζειν, τούτους ἀπολλύντες ἅπαντα
221 τὸν χρόνον διετέλεσαν; (πῆ.) Ἀλλὰ γὰρ οὐ σὺ μό-
νος ἀγνοεῖς τοὺς κακῶς χρωμένους τοῖς πράγμασιν,
ἀλλὰ σχεδὸν οἱ πλείστοι τῶν Ἑλλήνων. ἐπειδὴν γὰρ
τινας ἰδῶσιν ἢ πύθωνται παρὰ τινῶν ἐπιμελῶς δια- 279
τρίβοντας περὶ τὰ δοκοῦντ' εἶναι καλὰ τῶν ἐπιτηδευ-
μάτων, ἐπαινοῦσι καὶ πολλοὺς λόγους ποιοῦνται περὶ
222 αὐτῶν, οὐκ εἰδότες τὸ συμβησόμενον. χρῆ δὲ τοὺς
ὀρθῶς δοκιμάζειν βουλομένους περὶ τῶν τοιούτων ἐν
ἀρχῇ μὲν ἡσυχίαν ἄγειν καὶ μηδεμίαν δόξαν ἔχειν
περὶ αὐτῶν, ἐπειδὴν δ' εἰς τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἔλθω-
σιν, ἐν ᾧ καὶ λέγοντας καὶ πράττοντας αὐτοὺς ὀφου-
ται καὶ περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν κοινῶν, τότε h
223 θεωρεῖν ἀκριβῶς ἕκαστον αὐτῶν, καὶ τοὺς μὲν νομί-
5*

μῶς καὶ καλῶς χρωμένους οἷς ἐμελέτησαν ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν, τοὺς δὲ πλημμελοῦντας καὶ κακουργοῦντας ψέγειν καὶ μισεῖν καὶ φυλάττεσθαι τὸν τρόπον αὐτῶν, ἐνθυμουμένους, ὡς οὐχ αἱ φύσεις αἱ τῶν πραγμάτων οὐτ' ἀφελούσιν οὔτε βλάπτουσιν ἡμᾶς, ἀλλ' ὡς αἱ τῶν ἀνθρώπων χρήσεις καὶ πράξεις ἀπάντων ἡμῶν αἰτίαι τῶν συμβαινόντων εἰσίν. γνοίη δ' ἂν τις ἐκεῖθεν· τὰ γὰρ αὐτὰ πανταχῆ καὶ μηδαμῆ διαφέροντα τοῖς μὲν ὠφέλιμα, τοῖς δὲ βλαβερὰ γίνονται. καίτοι τὴν μὲν φύσιν ἔχειν ἕκαστον τῶν ὄντων τὴν ἐναντίαν αὐτῇ αὐτῇ καὶ μὴ τὴν αὐτῇ οὐκ εὐκόλον ἐστίν· τὸ δὲ μηδὲν τῶν αὐτῶν συμβαίνειν τοῖς ὀρθῶς καὶ δικαίως πράττουσι καὶ τοῖς ἀσελγῶς τε καὶ κακῶς, τίνι τῶν ὀρθῶς λογιζομένων οὐκ ἂν εἰκότως ταῦτα γίνεσθαι δόξειεν; (πθ'.) Ὁ δ' αὐτὸς οὗτος λόγος καὶ περὶ τὰς ὁμοιοῦσας ἂν ἀρμόσειεν· καὶ γὰρ ἐκεῖναι τὴν φύσιν εἰσὶν οὐκ ἀνόμοιαι τοῖς εἰρημένοις, ἀλλὰ τὰς μὲν αὐτῶν εὐροίμεν ἂν πλείστων ἀγαθῶν αἰτίας γιγνομένας, τὰς δὲ τῶν μερίστων κακῶν καὶ συμφορῶν.

„Ὡν μίαν εἶναι φημι καὶ τὴν Σπαρτιατῶν· εἰρησεται γὰρ τάληθες, εἰ καὶ τισὶ δόξω λίαν παράδοξα λέγειν. οὗτοι γὰρ τῶ ταῦτα γινώσκουσιν περὶ τῶν ἔξω πραγμάτων ἀλλήλοις στασιάζουσιν τοὺς Ἕλληνας ὥσπερ τέχνην ἔχοντες ἐποιοῦν, καὶ τὸ χαλεπώτατον ταῖς ἄλλαις πόλεσι τῶν κακῶν γιγνόμενον, τοῦθ' αὐτοῖς ἀπάντων συμφορώτατον ἐνόμιζον εἶναι· τὰς γὰρ οὕτω διακειμένας ἐξῆν αὐτοῖς, ὅπως ἠβούλοντο, διοικεῖν. ὥστ' οὐδεὶς ἂν αὐτοὺς διὰ γε τὴν ὁμόνοιαν δικαίως ἐπαινεῖσειεν, οὐδὲν μᾶλλον ἢ τοὺς καταποτιστάς καὶ ληστὰς καὶ τοὺς περὶ τὰς ἄλλας ἀδικίας ὄντας· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι σφίσι αὐτοῖς ὁμοιοῦντες τοὺς ἄλλους ἀπολλύουσιν. εἰ δὲ τισὶ δοκῶ τὴν παρα-

βολὴν ἀπρεπῆ πεποιῆσθαι πρὸς τὴν ἐκείνων δόξαν, ταύτην μὲν ἐγὼ, λέγω δὲ Τριβαλλοῦς, οὓς ἅπαντες φασὶν ὁμοιοῦν μὲν ὡς οὐδένας ἄλλους ἀνθρώπους, ἀπολλύουσι δ' οὐ μόνον τοὺς ὁμόρους καὶ τοὺς πλησίον οἰκοῦντας ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄλλους, ὅσων ἂν ἐφίστασθαι δυνηθῶσιν. οὓς οὐ χρεὶ μίμεισθαι τοὺς ἀρετῆς ἀντιποιουμένους ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον τὴν τῆς σοφίας καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ τῶν ἄλλων ἀρετῶν δύναμιν. αὐταὶ μὲν γὰρ οὐ τὰς σφετέρας αὐτῶν φύσεις εὐεργετοῦσιν, ἀλλ' οἷς ἂν παραγεγνημένοι παραμείνωσιν, εὐδαιμόνας καὶ μακαρίους ποιοῦσιν. Λακεδαιμόνιοι δὲ τούναντιον, οἷς μὲν ἂν πλησιάζουσιν, ἀπολλύουσιν, τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἀγαθὰ πάντα περὶ σφῶν αὐτοὺς ποιοῦνται.

(γ'.) Ταῦτ' εἰπὼν κατέσχευε, πρὸς δὲ τοὺς λόγους ἐποιοῦμένην, ἄνδρα δεινὸν καὶ πολλῶν ἐμπειρον καὶ περὶ τὸ λέγειν γεγυμνασμένον οὐδενὸς ἤττον τῶν ἐμοὶ πεπλησιακότων. οὐ μὴν τὰ μερικά τὰ πᾶσι παραγεγενημένα τούτοις τὴν αὐτῇ ἐμοὶ γνώμην ἔσχευε, ἀλλ' ἐμὲ μὲν ἐπήνεσαν ὡς διειλεγμένον τε νεαρωτέρως ἢ προσεδόκησαν, ἠγωνισμένον τε καλῶς, ἐκείνου δὲ κατεφρόνησαν, οὐκ ὀρθῶς γινώσκοντες ἀλλὰ διημαρτηκότες ἀμφοτέρων ἡμῶν. ὁ μὲν γὰρ ἀπῆει διημαρτηκότης ἀμφοτέρων ἡμῶν. ὁ μὲν γὰρ ἀπῆει φρονιμώτερος γεγενημένος καὶ συνεσταλμένην ἔχων τὴν διάνοιαν, ὥσπερ χρεὶ τοὺς εὖ φρονοῦντας, καὶ πεπονητῶς τὸ γεγραμμένον ἐν Δελφοῖς, αὐτὸν τ' ἐγνωκῶς καὶ τὴν Λακεδαιμονίῳ φύσιν μᾶλλον ἢ πρότερον· ἐγὼ δ' ὑπελειπόμην ἐπιτυχῶς μὲν ἴσως διειλεγμένος, ἀνοητότερος δὲ δι' αὐτὸ τοῦτο γεγενημένος, καὶ φρονῶν μείζον ἢ προσῆκε τοὺς τηλικούτους, καὶ ταραχῆς μειρακιώδους μεστὸς ὢν. (ζα'.) Δῆλος δ' ἦν οὕτω διακείμενος· ἐπειδὴ γὰρ ἠσυχίας ἐπελαβόμην,

οὐ πρότερον ἐπανσάμην, πρὶν ὑπέβαλον τῷ παιδί
τὸν λόγον, ὃν ὀλίγω μὲν πρότερον μεθ' ἡδονῆς διηλ-
θον, μικρῷ δ' ὕστερον ἡμελλέ με λυπήσειν. τριῶν 281
γὰρ ἢ τετάρων ἡμερῶν διαλειφθεισῶν ἀναγινώ-
σκων αὐτὰ καὶ διεξιῶν, ἐπὶ μὲν οἷς περὶ τῆς πόλεως
ἦν εἰρηκῶς, οὐκ ἠχθόμην, καλῶς γὰρ καὶ δικαίως ἦν
232 ἅπαντα περὶ αὐτῆς γεγραφῶς, ἐπὶ δὲ τοῖς περὶ Λακε-
δαιμονίων ἐλυπήθην καὶ βαρέως ἔφερον· οὐ γὰρ με-
τρῶς ἐδόκουν μοι διειλέχθαι περὶ αὐτῶν οὐδ' ὁμοί-
ως τοῖς ἄλλοις ἀλλ' ὀλιγῶς καὶ λίαν πικρῶς καὶ
παντάπασιν ἀνοήτως· ὥστε πολλὰκις ὀρηκῶς ἐξ-
αλείφειν αὐτὸν ἢ κατακάειν μετεγίνωσκον, ἐλεῶν
τὸ γῆρας τοῦμαυτοῦ καὶ τὸν πόνον τὸν περὶ τὸν λό-
γον γεγενημένου.

233 (ζβ'). Ἐν τοιαύτῃ δέ μοι ταραχῇ καθεστῶτι καὶ
μεταβολᾷ ποιουμένῳ πολλὰς ἔδοξε μὲν κράτιστον
εἶναι παρακαλέσαντι τῶν πεπλησιακότων τοὺς ἐπι-
δημοῦντας βουλευσασθαι μετ' αὐτῶν, πότερον ἀφα-
νιστέος παντάπασιν ἐστὶν ἢ διαδοτέος τοῖς βουλο-
μένοις λαμβάνειν, ὁπότερα δ' ἂν ἐκείνοις δόξη, ταῦτα c
ποιεῖν. τούτων γνωσθέντων οὐδεμίαν διατριβὴν
ἐποιήσαμην, ἀλλ' εὐθύς παρεκέληντο μὲν, οὓς εἶπον,
προειρηκῶς δ' ἦν αὐτοῖς, ἐφ' ᾧ συνεληλυθότες ἦσαν,
ἀνέγνωστο δ' ὁ λόγος, ἐπηνημένος δ' ἦν καὶ τεθορυ-
βημένος καὶ τετυχηκῶς ὥνπερ οἱ κατορθοῦντες ἐν
234 ταῖς ἐπιδείξεσιν. (ζγ'). Ἀπάντων δὲ τούτων ἐπιτετε-
λεσμένων οἱ μὲν ἄλλοι διελέγοντο πρὸς σφᾶς αὐτοὺς,
δῆλον, ὅτι περὶ τῶν ἀναγνωσθέντων· ὃν δ' ἐξ ἀρχῆς
μετεπεμψάμεθα σύμβουλον, τὸν Λακεδαιμονίων ἐπαι-
νήτην, πρὸς ὃν πλείω διελέχθη τὸν δέοντος, σιωπῆν
ποιησάμενος καὶ πρὸς ἐμὲ βλέψας ἀπορεῖν ἐφασκεν,

ὅτι χρήσεται τοῖς παρούσιν· οὔτε γὰρ ἀπιστεῖν βού-
λεσθαι τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις οὔτε πιστεύειν δύ-
235 νασθαι παντάπασιν αὐτοῖς. „θαυμάζω γὰρ, εἰδ' οὐ-
τως ἐλυπήθης καὶ βαρέως ἔσχες, ὥσπερ φῆς, ἐπὶ τοῖς
περὶ Λακεδαιμονίων εἰρημένους, οὐδὲν γὰρ ἐν αὐτοῖς
ὄρω τοιοῦτον γεγραμμένον, εἴτε συμβούλοις περὶ τοῦ
λόγον χρήσασθαι βουλόμενος ἡμᾶς συνήγαγες, οὓς e
οἶσθ' ἀκριβῶς ἅπαν, ὅ τι ἂν σὺ λέγῃς ἢ πράττῃς,
ἐπαινοῦντας. εἰθισμένοι δ' εἰσὶν οἱ νοῦν ἔχοντες ἀνα-
κοινοῦσθαι, περὶ ὧν ἂν σπουδάξωσι, μάλιστα μὲν τοῖς
ἄμεινον αὐτῶν φρονοῦσιν, εἰ δὲ μὴ, τοῖς μέλλουσιν 282
ἀποφαίνεσθαι τὴν αὐτῶν γνώμην· ὧν τὰναντία σὺ
236 πεποίηκας. τούτων μὲν οὖν οὐδέτερον ἀποδέχομαι
τῶν λόγων, δοκεῖς δέ μοι ποιήσασθαι τὴν τε παρά-
κλησιν τὴν ἡμετέραν καὶ τὸν ἐπαινον τὸν τῆς πόλεως
οὐχ ἀπλῶς, οὐδ' ὡς διελέξαί πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμῶν
μὲν πείραν λαβεῖν βουλόμενος, εἰ φιλοσοφοῦμεν καὶ
μεμνήμεθα τῶν ἐν ταῖς διατριβαῖς λεγομένων καὶ
συνιδεῖν δυνηθεῖμεν ἂν, ὃν τρόπον ὁ λόγος τυγχάνει b
237 γεγραμμένος, τὴν δὲ πόλιν ἐπαινεῖν προσελέσθαι τὴν
σαυτοῦ σωφρονῶν, ἵνα τῷ τε πλήθει τῷ τῶν πολι-
τῶν χάριση καὶ παρὰ τοῖς εὐνοικῶς πρὸς ἡμᾶς διακει-
μένοις εὐδοκιμήσῃ. (ζδ'). Ταῦτα δὲ γνούς ὑπέλαβες,
ὡς εἰ μὲν περὶ μόνῃς αὐτῆς ποιήσει τοὺς λόγους καὶ
τὰ μυθώδη περὶ αὐτῆς ἔρεις, ἃ πάντες θρολοῦσιν,
ὅμοια φανέται τὰ λεγόμενα τοῖς ὑπὸ τῶν ἄλλων γε-
γραφμένοις, ἐφ' ᾧ σὺ μάλιστ' ἂν αἰσχυνθείης καὶ λυ- c
238 πηθείης· ἂν δ' ἔσας ἐκείνα λέγῃς τὰς πράξεις τὰς
ὁμολογουμένας καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰτίας τοῖς Ἑλ-
λησι γεγενημένας, καὶ παραβάλλῃς αὐτὰς πρὸς τὰς
Λακεδαιμονίων, καὶ τὰς μὲν τῶν προγόνων ἐπαινήσῃ,
τῶν δ' ἐκείνοις πεπραγμένων κατηγορήσῃ, ὅ τε λόγος

ἐναργέστερος εἶναι δόξει τοῖς ἀκούουσι καὶ σὺ μεις
 ἐν τοῖς αὐτοῖς, ὃ μᾶλλον ἄντινες θαυμάσειαν τῶν τοῖς
 239 ἄλλοις γεγραμμένων. ἐν ἀρχῇ μὲν οὖν οὕτω μοι φαί-
 νει τάξασθαι καὶ βουλευσασθαι περὶ αὐτῶν. (46.) Εἰ-
 δὼς δὲ σαυτὸν ἐπηρεκότες τὴν Σπαρτιατῶν διοίκησιν
 ὡς οὐδεὶς ἄλλος, φοβείσθαι τοὺς ἀκηκοτάς, μὴ δό-
 ξης ὅμοιος εἶναι τοῖς λέγουσιν, ὅτι ἂν τύχῃσι, καὶ
 τούτους νῦν φέγειν, οὓς πρότερον ἐπήμεις μᾶλλον
 τῶν ἄλλων· ταῦτ' ἐνθυμηθεὶς σκοπεῖσθαι, ποίους
 τινὰς ἂν ἐκατέρους εἶναι φήσας ἀληθῆ τε λέγειν δό-
 ξιας περὶ ἀμφοτέρων, ἔχοις τ' ἂν τοὺς μὲν προγό-
 νους ἐπαινέειν, οὓσπερ βούλει, Σπαρτιατῶν δὲ δοκεῖν
 μὲν κατηγορεῖν τοῖς ἀγῶνι πρὸς αὐτοὺς διακειμένοις,
 μηδὲν δὲ ποιεῖν τοιοῦτον ἀλλὰ λανθάνειν ἐπαινῶν
 240 αὐτούς· ζητῶν δὲ τὰ τοιαῦτα ῥαδίως εὐρεῖν λόγους
 ἀμφιβόλους καὶ μηδὲν μᾶλλον μετὰ τῶν ἐπαινοῦντων
 ἢ τῶν ψεγόντων ὄντας ἀλλ' ἐπαμφοτερίζειν δυναμέ- 283
 νους καὶ πολλὰς ἀμφισβητήσεις ἔχοντας, οἷς χρῆσθαι
 περὶ μὲν συμβολαίων καὶ περὶ πλεονεξίας ἀγωνιζό-
 μενον αἰσχρὸν καὶ πονηρίας οὐ μικρὸν σημεῖον, περὶ
 δὲ φύσεως ἀνθρώπων διαλεγόμενον καὶ πραγμάτων
 241 καλὸν καὶ φιλόσοφον. οἷός περ ὁ λόγος ὁ διαγνω-
 σθεὶς ἐστίν, ἐν ᾧ πεποίηκας τοὺς μὲν σοὺς προγόνους
 εἰρημικοὺς καὶ φιλέλληνας καὶ τῆς ἰσότητος τῆς ἐν
 ταῖς πολιτείαις ἡγεμόνας, Σπαρτιάτας δ' ὑπεροπι- b
 κούς καὶ πολεμικούς καὶ πλεονέκτας, οἷους περ αὐ-
 τοὺς εἶναι πάντες ὑπελήφασιν. (47.) Τοιαύτην δ'
 ἐκατέρων ἔχόντων τὴν φύσιν τοὺς μὲν ὑπὸ πάντων
 ἐπαινεῖσθαι καὶ δοκεῖν εὖνους εἶναι τῷ πλήθει, τοῖς
 δὲ τοὺς μὲν πολλοὺς φθονεῖν καὶ δυσμενῶς ἔχειν,
 242 ἔστι δ' οὓς καὶ ἐπαινέειν αὐτοὺς καὶ θαυμάζειν, καὶ
 τολευᾶν λέγειν, ὡς ἀγαθὰ μείζω τυγχάνουσιν ἔχοντες

τῶν τοῖς προγόνους τοῖς σοῖς προσόντων· τὴν τε γὰρ e
 ὑπεροψίαν σεμνότητος μετέχειν, εὐδοκίμον πράγμα-
 τος, καὶ δοκεῖν ἅπαντας μεγαλοφρονεστέρους εἶναι
 τοὺς τοιοῦτους ἢ τοὺς τῆς ἰσότητος προεστῶτας, τοὺς
 τε πολεμικούς πολὺ διαφέρειν τῶν εἰρημικῶν· τοὺς
 μὲν γὰρ οὐτε κτητικούς εἶναι τῶν οὐκ ὄντων οὔτε φύ-
 λακας δεινούς τῶν ὑπαρχόντων, τοὺς δ' ἀμφοτέρω
 δύνασθαι καὶ λαμβάνειν, ὧν ἂν ἐπιθυμῶσι, καὶ σώ-
 ζειν, ἅπερ ἂν ἅπαξ κατάσχωσιν· ἃ ποιοῦσιν οἱ τέλειοι d
 243 δοκοῦντες εἶναι τῶν ἀνθρώπων. ἀλλὰ μὴν καὶ περὶ τῆς
 πλεονεξίας καλλίους ἔχειν οἶονται λόγους τῶν εἰρη-
 μένων· τοὺς μὲν γὰρ ἀποστεροῦντας τὰ συμβόλαια
 καὶ τοὺς παρακρουομένους καὶ παραλογιζομένους οὐχ
 ἡγοῦνται δικαίως καλεῖσθαι πλεονεκτικούς, διὰ γὰρ
 τὸ πονηρὰν ἔχειν τὴν δόξαν ἐν ἅπασιν αὐτοὺς ἐλατ-
 τοῦσθαι τοῖς πράγμασι, τὰς δὲ Σπαρτιατῶν πλεονε-
 ξίας καὶ τὰς τῶν βασιλέων καὶ τὰς τῶν τυράννων εὐ- e
 244 κτὰς μὲν εἶναι, καὶ πάντας αὐτῶν ἐπιθυμῶν, οὐ μὴν
 ἀλλὰ λουδορεῖσθαι καὶ καταρᾶσθαι τοῖς τὰς τηλικαύτας
 ἔχουσι δυναστείας· οὐδένα δὲ τοιοῦτον εἶναι τὴν φύ-
 σιν, ὅστις οὐκ ἂν εὐξαιτο τοῖς θεοῖς μάλιστα μὲν αὐ-
 τὸς τυχεῖν τῆς ἐξουσίας ταύτης, εἰ δὲ μὴ, τοὺς οἰκειο- 284
 τάτους· ᾧ καὶ φανερόν ἐστιν, ὅτι μέγιστον τῶν ἀγα-
 θῶν ἅπαντες εἶναι νομίζομεν τὸ πλέον ἔχειν τῶν ἄλλων.
 τὴν μὲν οὖν περιβολὴν τοῦ λόγου δοκεῖς μοι ποιήσα-
 245 σθαι μετὰ τοιαύτης διανοίας. (48.) Εἰ μὲν οὖν ἡγοῦμην
 ἀφέξεσθαι σε τῶν εἰρημένων καὶ παραλείψειν ἀνεπι-
 τίμητον τὸν λόγον τοῦτον, οὐδ' ἂν αὐτὸς ἔτι λέγειν
 ἐπεχείρουν· νῦν δ' ὅτι μὲν οὐκ ἀπεφηνάμην, περὶ ὧν b
 παρεκλήθην σύμβουλος, οὐδὲν οἶμαί σοι μελήσειν,
 οὐδὲ γὰρ ὅτε συνήγες ἡμᾶς, ἐδόκεις μοι σπουδάζειν
 246 περὶ αὐτῶν, ὅτι δὲ προελόμενος συνθεῖναι λόγον μη-

δὲν ὅμοιον τοῖς ἄλλοις, ἀλλὰ τοῖς μὲν θαυμάως ἀνα-
 γινώσκουσιν ἀπλοῦν εἶναι δόξοντα καὶ ῥάδιον κατα-
 μαθεῖν, τοῖς δ' ἀκριβῶς διεξιούσιν αὐτὸν, καὶ πειρω-
 μένοις κατιδεῖν, ὃ τοὺς ἄλλους λέληθεν, χαλεπὸν φα-
 νοῦμενον καὶ δυσκαταμάθητον, καὶ πολλῆς μὲν ἰστο-
 ρίας γέμοντα καὶ φιλοσοφίας, παντοδαπῆς δὲ μεστὸν
 ποιικιλίας καὶ ψευδολογίας, οὐ τῆς εἰθισμένης μετὰ
 κακίας βλάπτειν τοὺς συμπολιτευομένους ἀλλὰ τῆς
 δυναμένης μετὰ παιδείας ὠφελεῖν ἢ τέρπειν τοὺς
 247 ἀκούοντας· ὧν οὐδὲν ἔασαντά με φήσεις τὸν τρόπον
 τοῦτον ἔχειν, ὡς ἐβουλεύσω σὺ περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ τὴν
 τε δύναμιν τῶν λεγομένων διδάσκοντα καὶ τὴν σὴν
 διάνοιαν ἐξηγούμενον οὐκ αἰσθάνεσθαι τοσοῦτον τὸν
 λόγον ἀδοξότερον δι' ἐμὲ γιγνόμενον, ὅσῳ περ αὐτὸν
 φανερώτερον ἐποίουν καὶ γνωριμώτερον τοῖς ἀναγι-
 γνώσκουσιν· ἐπιστήμην γὰρ τοῖς οὐκ εἰδόσιν ἐνεργα-
 ζόμενον ἔρημον τὸν λόγον με ποιεῖν καὶ τῆς τιμῆς
 ἀποστερεῖν τῆς γιγνομένης ἂν αὐτῷ διὰ τοὺς ποιοῦν-
 248 τας καὶ πράγματα σφίσιν αὐτοῖς παρέχοντας. (ζη'.) Ἐγὼ
 δ' ὁμολογῶ μὲν ἀπολελείφθαι τὴν ἐμὴν φρόνησιν τῆς
 σῆς ὡς δυνατὸν πλείστον, οὐ μὴν ἄλλ' ὥσπερ τοῦτ'
 οἶδα, κάκεινο τυγχάνω γινώσκων, ὅτι τῆς πόλεως
 τῆς ὑμετέρας βουλευομένης περὶ τῶν μεγίστων οἱ μὲν
 ἄριστα φρονεῖν δοκοῦντες ἐνίοτε διαμαρτάνουσι τοῦ
 συμφέροντος, τῶν δὲ φαύλων νομιζομένων εἶναι καὶ
 καταφρονουμένων ἔστιν ὅτε κατώρθωσεν ὁ τυχῶν καὶ
 249 βέλτεστα λέγειν ἔδοξεν· ὥστ' οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ
 περὶ τοῦ νῦν ἐνεστῶτος τοιοῦτον τι συμβέβηκεν, ὅπου
 σὺ μὲν οἶσι μάλιστα εὐδοκιμήσεις, ἦν ὡς πλείστον χρό-
 νον διαλάθης, ἦν ἔχων γνώμην τὰ περὶ τὸν λόγον
 ἐπραγματεύθης, ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι βέλτεστά σε πράξειν,
 ἦν δυνήθης τὴν διάνοιαν, ἢ χρώμενος αὐτὸν συνέθη-

κας, ὡς τάχιστα φανερὰν ποιῆσαι τοῖς τ' ἄλλοις ἅπασιν ἡ
 καὶ Λακεδαιμονίοις, περὶ ὧν πεποιήσαι πολλοὺς
 λόγους, τοὺς μὲν δίκαιους καὶ σεμνοὺς, τοὺς δ'
 250 ἀσελγεῖς καὶ λίαν φιλαπεχθήμονας· οὓς εἰ τις ἐπέ-
 δεῖξεν αὐτοῖς πρὶν ἐμὲ διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν, οὐκ
 ἔστιν ὅπως οὐκ ἂν ἐμίσησαν καὶ δυσκόλως πρὸς σὲ
 διετέθησαν ὡς κατηγορίαν γεγραφότα καθ' αὐτῶν.
 νῦν δ' οἶμαι τοὺς μὲν πλείστους Σπαρτιατῶν ἐμμενεῖν
 τοῖς ἤθεσιν οἷσπερ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον, τοῖς δὲ λό-
 γοις τοῖς ἐνθάδε γραφομένοις οὐδὲν μᾶλλον προσέξειν
 τὸν νοῦν ἢ τοῖς ἔξω τῶν Ἡρακλέους στηλῶν λεγομένοις,
 251 τοὺς δὲ φρονιμωτάτους αὐτῶν καὶ τῶν λόγων τινὰς
 ἔχοντας τῶν σῶν καὶ θαυμάζοντας, τοῦτους, ἦν λάβωσι
 τὸν ἀναγνωσόμενον καὶ χρόνον ὥστε συνδιατρέφαι
 σφίσιν αὐτοῖς, οὐδὲν ἀγνοήσειν τῶν λεγομένων ἀλλὰ
 καὶ τῶν ἐπαίνων αἰσθήσεσθαι τῶν μετ' ἀποδείξεως
 εἰρημένων περὶ τῆς πόλεως τῆς αὐτῶν, καὶ τῶν λοι-
 πορῶν καταφρονήσειν τῶν εἰκῆ μὲν τοῖς πράγμασι
 λεγομένων, πικρῶς δὲ τοῖς ὀνόμασι κεχρημένων, καὶ
 νομίζειν τὰς μὲν βλασφημίας τὰς ἐνούσας ἐν τῷ βιβλίῳ
 252 τὸν φθόνον ὑποβαλεῖν, τὰς δὲ πράξεις καὶ τὰς μάχας,
 ἐφ' αἷς αὐτοῖ τε μέγα φρονοῦσι καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις
 εὐδοκιμοῦσι, σὲ γεγραφέναι καὶ μνημονεύεσθαι πε-
 ποιηκένας, συναγαρόντα πάσας αὐτάς καὶ θέντα παρ'
 ἀλλήλας, αἰτιον δ' εἶναι καὶ τοῦ πολλοὺς ποθεῖν ἀνα-
 γνῶναι καὶ διελθεῖν αὐτάς, οὐ τὰς ἐκείνων ἐπιθυ-
 253 μούντας ἀκοῦσαι πράξεις, ἀλλὰ πῶς σὺ διείλεξαι περὶ
 αὐτῶν μαθεῖν βουλομένους. (ζη'.) Ταῦτ' ἐνθυμουμέ-
 νους καὶ διεξιόντας οὐδὲ τῶν παλαιῶν ἔργων ἀμνη-
 μονήσειν, δι' ὧν ἐγκεκαμίας τοὺς προγόνους ἀν-
 286 τῶν, ἀλλὰ καὶ πολλάκις διαλέξεσθαι πρὸς σφᾶς αὐτοὺς,
 πρῶτον μὲν, ὅτι Λωριεῖς ὄντες, ἐπειδὴ κατείδον τὰς

πόλεις τὰς αὐτῶν ἀδόξους καὶ μικρὰς καὶ πολλῶν ἐν-
 δεῖς οὖσας, ὑπεριδόντες ταύτας ἐστράτευσαν ἐπὶ τὰς
 ἐν Πελοποννήσῳ πρωτενοῦσας, ἐπ' Ἄργος καὶ Λακεδαί-
 254 μονα καὶ Μεσσηνήν, μάχῃ δὲ νικήσαντες τοὺς μὲν ἡτ-
 τηθέντας ἐκ τε τῶν πόλεων καὶ τῆς χώρας ἐξέβαλον,
 αὐτοὶ δὲ τὰς κτήσεις ἀπάσας τὰς ἐκείνων τότε κατα- b
 σχόντες ἔτι καὶ νῦν ἔχουσιν, οὐ μείζον ἔργον καὶ
 θαυμαστότερον οὐδεὶς ἐπιδείξει κατ' ἐκείνον τὸν χρό-
 νον γενόμενον, οὐδὲ πρᾶξιν εὐτυχεστέραν καὶ θεοφι-
 λεστέραν τῆς τοὺς χρησαμένους τῆς μὲν οἰκείας ἀπο-
 ρίας ἀπαλλαγᾶς, τῆς δ' ἄλλοτρίας εὐδαιμονίας κυ-
 255 ρίους ποιησάσης. καὶ ταῦτα μὲν μετὰ πάντων συστρα-
 τευσαμένων ἐπραξαν. (ρ'.) Ἐπειδὴ δὲ πρὸς Ἀργείους
 καὶ Μεσσηνίους τὴν χώραν διείλουτο καὶ καθ' αὐτοὺς c
 ἐν Σπάρτῃ κατώκησαν, ἐν τούτοις τοῖς καιροῖς τοσοῦ-
 τον φρονῆσαι φῆς αὐτοὺς ὡστ' ὄντας οὐ πλείους τότε
 δισχίλιον οὐχ ἡγήσασθαι σφᾶς αὐτοὺς ἀξίους εἶναι
 ξῆν, εἰ μὴ δεσπότηαι πασῶν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ πό-
 256 λεων γενέσθαι δυναθεῖεν, ταῦτα δὲ διανοηθέντας καὶ
 πολεμεῖν ἐπιχειρήσαντας οὐκ ἀπειπεῖν, ἐν πολλοῖς
 κακοῖς καὶ κινδύνοις γιγνομένους, πρὶν ἀπάσας ταύ-
 τας ὑφ' αὐτοῖς ἐποίησαντο πλὴν τῆς πόλεως τῆς Ἀρ- d
 γείων, ἔχοντας δ' ἤδη καὶ χώραν πλείστην καὶ δυνάμιν
 μεγίστην καὶ δόξαν τσαυτήν, ὅσην προσήκει τοὺς
 τηλικαῦτα διαπεπραγμένους, οὐχ ἥττον διακείσθαι
 φιλοτίμως, ὅτι λόγος ὑπῆρχεν αὐτοῖς ἴδιος καὶ καλὸς
 257 μόνους τῶν Ἑλλήνων· ἐξεῖναι γὰρ εἰπεῖν αὐτοῖς, ὅτι
 σφεῖς μὲν ὄντες οὕτως ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν οὐδεμιᾶ
 πάποτε τῶν μυριάδων πόλεων ἠκολούθησαν οὐδ' e
 ἐποίησαν τὸ προσταττόμενον ἀλλ' αὐτόνομοι διετέλε-
 σαν ὄντες, αὐτοὶ δ' ἐν τῷ πολέμῳ τῷ πρὸς τοὺς βαρ-
 βάρους πάντων τῶν Ἑλλήνων ἡγεμόνες κατέστησαν,

καὶ τῆς τιμῆς ταύτης ἔτυχον οὐκ ἀλόγως ἀλλὰ διὰ τὸ
 μάχας ποιησάμενοι πλείστας ἀνθρώπων κατ' ἐκείνον
 τὸν χρόνον μηδεμίαν ἡττηθῆναι τούτων ἡγουμένων
 258 βασιλέως ἀλλὰ νενικηκέναι πάσας· οὐ τεκμηρίον οὐ- 287
 δεῖς ἂν δύνατο μείζον εἰπεῖν ἀνδρίας καὶ καρτερίας
 καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίας, πλὴν ἢ τὸ ῥηθήσε-
 σθαι μέλλον· τοσοῦτων γὰρ τὸ πλῆθος τῶν πόλεων
 τῶν Ἑλληνίδων οὐσῶν, τῶν μὲν ἄλλων οὐδέν' ἂν εἰ-
 πείν οὐδ' εὐρεῖν ἦτις οὐ περιπέπτωκε ταῖς συμφοραῖς
 259 ταῖς εἰθισμέναις γίνεσθαι ταῖς πόλεσιν, ἐν δὲ τῇ
 Σπαρτιατῶν οὐδεὶς ἂν ἐπιδείξειεν οὔτε στάσιν οὔτε
 σφαγὰς οὔτε φυγὰς ἀνόμους γεγενημένας, οὐδ' ἀρ-
 παγὰς χρημάτων οὐδ' ἀσχύνας γυναικῶν καὶ παίδων, b
 ἀλλ' οὐδὲ πολιτείας μεταβολὴν οὐδὲ χρῶν ἀποκοπὰς
 οὐδὲ γῆς ἀναδασμὸν οὐδ' ἄλλ' οὐδὲν τῶν ἀνηκέστων
 κακῶν. περὶ ὧν διεξιόντας οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ καὶ σοῦ,
 60 τοῦ τ' ἀθροίσαντος καὶ διαλεχθέντος οὕτω καλῶς περὶ
 αὐτῶν, μεμνήσεσθαι καὶ πολλὴν χάριν ἔξειν. (ρα'.)
 Οὐ τὴν αὐτὴν δὲ γνώμην ἔχω περὶ σοῦ νῦν καὶ πρό-
 τερον. ἐν μὲν γὰρ τοῖς παρελθούσι χρόνοις ἐθαύμα-
 ζόν σου τὴν τε φύσιν καὶ τὴν τοῦ βίου τάξιν καὶ φι- c
 λοπονίαν καὶ μάλιστα τὴν ἀλήθειαν τῆς φιλοσοφίας,
 νῦν δὲ ζηλῶ σε καὶ μακαρίζω τῆς εὐδαιμονίας· δοκεῖς
 γὰρ μοι ζῶν μὲν λήψεσθαι δόξαν οὐ μείζω μὲν, ἣς
 ἄξιος εἶ, χαλεπὸν γὰρ, παρὰ πλείοσι δὲ καὶ μᾶλλον
 ὁμολογουμένην τῆς νῦν ὑπαρχούσης, τελευτήσας δὲ
 τὸν βίον μεθέξειν ἀθανασίας, οὐ τῆς τοῖς θεοῖς παρ-
 ούσης ἀλλὰ τῆς τοῖς ἐπιγιγνομένοις περὶ τῶν διενεγ-
 κόντων ἐπὶ τινι τῶν καλῶν ἔργων μνήμην ἐμποιούσης. d
 261 καὶ δικαίως τεύξει τούτων· ἐπήνεκας γὰρ τὰς πόλεις
 ἀμφοτέρας καλῶς καὶ προσηκόντως, τὴν μὲν κατὰ τὴν
 δόξαν τῆν τῶν πολλῶν, ἣς οὐδεὶς τῶν ὀνομαστῶν ἀν-

δρωῶν καταπεφρόνηκεν, ἀλλ' ἐπιθυμοῦντες τυχεῖν αὐ-
τῆς οὐκ ἔστιν ὄντινα κίνδυνον οὐχ ὑπομένουσι, τὴν
δὲ κατὰ τὸν λογισμὸν τῶν πειρωμένων στοχάζεσθαι
τῆς ἀληθείας, παρ' οἷς εὐδοκμεῖν ἂν τινες ἔλαιντο
μᾶλλον ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις διπλάσιος γενομένοις ἢ
νῦν εἰσίν.^c

- 262 (ρβ'.) „Ἀπλήστως δὲ διακείμενος ἐν τῷ παρόντι
πρὸς τὸ λέγειν καὶ πόλλ' ἂν εἰπεῖν ἔχων ἔτι καὶ περὶ
σοῦ καὶ περὶ τοῖν πολέοιν καὶ περὶ τοῦ λόγου ταῦτα
μὲν εἶσω, περὶ ὧν δὲ παρακληθῆναι με σὺ φῆς, περὶ 288
τούτων ἀποφανοῦμαι. συμβουλεύω γὰρ σοι μῆτε κα-
τακάειν τὸν λόγον μῆτ' ἀφανίζειν, ἀλλ' εἴ τις ἐν-
δεῆς ἔστι, διορθώσαντα καὶ προσγράψαντα πάσας τὰς
διατριβὰς τὰς περὶ αὐτὸν γεγενημένας διδόναι τοῖς
263 βουλομένοις λαμβάνειν, εἴπερ βούλει χαρίζεσθαι μὲν
τοῖς ἐπιεικεστάτοις τῶν Ἑλλήνων καὶ τοῖς ὡς ἀληθῶς
φιλοσοφοῦσιν ἀλλὰ μὴ προσποιουμένοις, λυπησάι δὲ
τοὺς θαναμάζοντας μὲν τὰ σὰ μᾶλλον τῶν ἄλλων, λοι-
δορομένους δὲ τοῖς λόγοις τοῖς σοῖς ἐν τοῖς ὄχλοις τοῖς
πανηγυρικοῖς, ἐν οἷς πλείους εἰσὶν οἱ καθεύδοντες
τῶν ἀκροωμένων, καὶ προσδοκῶντας, ἢν παρακρού-
σωνται τοὺς τοιούτους, ἐναμίλλους τοὺς αὐτῶν γενή-
σεσθαι τοῖς ὑπὸ σοῦ γεγραμμένοις, κακῶς εἰδότας, ὅτι
πλέον ἀπολελειμμένοι τῶν σῶν εἰσὶν ἢ τῆς Ὀμήρου
δόξης οἱ περὶ τὴν αὐτὴν ἐκείνῳ ποιήσιν γεγονότες.“^c
- 264 (ργ'.) Ταῦτ' εἰπόντος αὐτοῦ καὶ τοὺς παρόντας ἀξιό-
σαντος ἀποφῆναι, περὶ ὧν παρεκλήθησαν, οὐκ
ἔθορῶβησαν, ὃ ποιεῖν εἰσάσασιν ἐπὶ τοῖς χαριέντως
διειλεγμένοις, ἀλλ' ἀνεβόησαν ὡς ὑπερβαλλόντως εἰ-
ρηκός, καὶ περιστάνας αὐτὸν ἐπῆρουν, ἐξήλουν,
ἐμακάριζον, καὶ προσθεῖναι μὲν οὐδὲν εἶχον τοῖς εἰ-
ρημένοις οὐδ' ἀφελεῖν, συναπεφαίνοντο δὲ καὶ συνε-

- 265 βούλευόν μοι ποιεῖν, ἄπερ ἐκεῖνος παρήνευσεν. οὐ μὴν
οὐδ' ἐγὼ παρεστῶς εἰσιώπων, ἀλλ' ἐπήνεσα τὴν τε
φύσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, περὶ δὲ τῶν ἄλλων d
οὐδὲν ἐφθεγγάμην ὧν εἶπεν, οὐθ' ὡς ἔτυχε ταῖς ὑπο-
νοίαις τῆς ἐμῆς διανοίας, οὐθ' ὡς διήμαρτεν, ἀλλ' εἶων
αὐτὸν οὕτως ἔχειν, ὥσπερ αὐτὸς αὐτὸν διέδηκεν.
- 266 (ρδ'.) Περὶ μὲν οὖν ὧν ὑπεθέμην, ἱκανῶς εἰρη-
σθαι νομίζω· τὸ γὰρ ἀναμιμνήσκειν καθ' ἕναστον
τῶν εἰρημένων οὐ πρέπει τοῖς λόγοις τοῖς τοιούτοις·
βούλομαι δὲ διαλεχθῆναι περὶ τῶν ἰδία μοι περὶ τὸν e
λόγον συμβεβηκότων. ἐγὼ γὰρ ἐνεστησάμην μὲν αὐ-
267 τὸν ἔτη γεγωνῶς, ὅσα περ ἐν ἀρχῇ προεῖπον· ἤδη δὲ 289
τῶν ημισέων γεγραμμένων, ἐγγενομένου μοι νοσήμα-
τος θηθῆναι μὲν οὐκ εὐπρεποῦς, δυναμένου δ' ἀναι-
ρεῖν οὐ μόνον τοὺς πρεσβυτέρους ἐν τρισίν ἢ τέτταρσιν
ἡμέραις ἀλλὰ καὶ τῶν ἀκμαζόντων πολλούς, τούτῳ
διατελῶ τρι' ἔτη μαχόμενος, οὕτω φιλοπόνως ἐκάστην
τὴν ἡμέραν διάγων ὥστε τοὺς εἰδότας καὶ τοὺς παρὰ
268 καρτερίαν ταύτην ἢ δι' ἄ πρότερον ἐπηνούμην. ἤδη
δ' ἀπειρηκός, καὶ διὰ τὴν νόσον καὶ διὰ τὸ γῆρας b
τῶν ἐπισκοπούντων τινὲς μὲν καὶ πολλάκις ἀνεγνω-
κότων τὸ μέρος τοῦ λόγου τὸ γεγραμμένον ἐδέοντό
μου καὶ συνεβούλευον μὴ καταλιπεῖν αὐτὸν ἡμιτελῆ
μηδ' ἀδιέργαστον ἀλλὰ πονῆσαι μικρὸν χρόνον καὶ
269 προσέχειν τοῖς λοιποῖς τὸν νοῦν, οὐχ ὁμοίως δὲ διελέ-
γοντο περὶ τούτων τοῖς ἀφοσιουμένοις, ἀλλ' ὑπερπαι-
νοῦντες μὲν τὰ γεγραμμένα, τοιαῦτα δὲ λέγοντες, ὧν c
εἴ τινες ἤκουον μῆτε συνήθεις ἡμῖν ὄντες μῆτ' εὐνοίαν
μηδεμίαν ἔχοντες, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐκ ἂν ὑπέλαβον
τοὺς μὲν φενακίζειν, ἐμὲ δὲ διεφθάρθαι καὶ παντά-
270 πασιν εἶναι μωρὸν, εἰ πείσομαι τοῖς λεγομένοις. οὕτω

δ' ἔχων, ἐφ' οἷς εἰπεῖν ἐτόλμησαν, ἐπέισθην, τί γὰρ δεῖ μακρολογεῖν; γενέσθαι πρὸς τῇ τῶν λοιπῶν πραγματεία, γεγυῶς μὲν ἔτη τρία μόνον ἀπολείποντα τῶν ἑκατὸν, οὕτω δὲ διακέμενος, ὡς ἕτερος ἔχων οὐχ ὅπως δ λόγον ἂν γράφειν ἐπεχείρησεν ἀλλ' οὐδ' ἄλλου δεικνύοντος καὶ πονήσαντος ἠθέλησεν ἀκροατῆς γενέσθαι.

- 271 (ρσ'). Τίνος οὖν ἔνεκα ταῦτα διήλθον; οὐ συγγνώμης τυχεῖν ἀξιῶν ὑπὲρ τῶν εἰρημένων, οὐ γὰρ οὕτως οἶμαι διειλέχθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλὰ δηλῶσαι βουλόμενος τὰ τε περὶ ἐμὲ γεγενημένα, καὶ τῶν ἀκροατῶν ἐπαινέσαι μὲν τοὺς τόν τε λόγον ἀποδεχομένους τοῦτον καὶ τῶν ἄλλων σπουδαιότερους καὶ φιλοσοφωτέρους εἶναι νομίζοντας τοὺς διδασκαλικοὺς καὶ τεχνικοὺς τῶν πρὸς τὰς ἐπιδείξεις καὶ τοὺς ἀγῶνας γεγραμμένων, καὶ τοὺς τῆς ἀληθείας στοχαζομένους τῶν τὰς δόξας τῶν ἀκροαμένων παρακρούεσθαι ζητούντων, καὶ τοὺς ἐπιπλήττοντας τοῖς ἀμαρτανομένοις καὶ νοθευοῦντας τῶν πρὸς ἠδονὴν καὶ χάριν λεγομένων, 290
- 272 συμβουλευσαὶ δὲ τοῖς τάναντία τούτων γινώσκουσι πρῶτον μὲν μὴ πιστεῦειν ταῖς αὐτῶν γνώμαις, μηδὲ νομίζειν ἀληθεῖς εἶναι τὰς κρίσεις τὰς ὑπὸ τῶν ἄφρομούντων γινόμενας, ἐπειτα μὴ προπετῶς ἀποφαίνεσθαι περὶ ὧν οὐκ ἴσασιν, ἀλλὰ περιμένειν, ἕως ἂν ὁμοιοῆσαι δυνήθῃσι τοῖς τῶν ἐπιδεικνυμένων πολλὴν ἐμπειρίαν ἔχουσιν· τῶν γὰρ οὕτω διοικούντων τὰς αὐτῶν διανοίας οὐκ ἔστιν ὅστις ἂν τοὺς τοιοῦτους ἀνοήτους εἶναι νομίσαιεν.

13.

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΟΦΙΣΤΩΝ.

(α'). *Εἰ πάντες ἤθελον οἱ παιδεύειν ἐπιχειροῦν*— 291
τες ἀληθῆ λέγειν καὶ μὴ μείζους ποιεῖσθαι τὰς ὑποσχέσεις ὧν ἤμελλον ἐπιτελεῖν, οὐκ ἂν κακῶς ἤκουον ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν· νῦν δ' οἱ τολμῶντες λίαν ἀπερισκέπτως ἀλαζονεύεσθαι πεποιήκασιν ὥστε δοκεῖν ἄμεινον βουλευέσθαι τοὺς ἄφρομυεῖν αἰρουμένους τῶν περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατριβόντων.

(β'). *Τίς γὰρ οὐκ ἂν μισήσαιεν ἅμα καὶ καταφρονήσαιεν πρῶτον μὲν τῶν περὶ τὰς ἐριδας διατριβόντων, οἳ προσποιοῦνται μὲν τὴν ἀληθεῖαν ζητεῖν, εὐθύς δ' ἐν ἀρχῇ τῶν ἐπαγγελμάτων ψευδῆ λέγειν ἐπιχειροῦσιν;*
 2 *οἶμαι γὰρ ἅπασιν εἶναι φανερόν, ὅτι τὰ μέλλοντα προγγινώσκειν οὐ τῆς ἡμετέρας φύσεώς ἐστιν, ἀλλὰ τοσοῦτον ἀπέχομεν ταύτης τῆς φρονήσεως, ὥσθ' Ὅμηρος ὁ μερίστην ἐπὶ σοφίᾳ δόξαν εἰληφώς καὶ τοὺς θεοὺς πεποίηκεν ἔστιν ὅτε βουλευομένους ὑπὲρ αὐτῶν, οὐ τὴν ἐκείνων γνώμην εἰδὼς ἀλλ' ἡμῖν ἐνδείξασθαι βουλόμενος, ὅτι τοῖς ἀνθρώποις ἐν τούτῳ τῶν ἀδυνάτων ἐστίν.*

3 (γ'). *Οὗτοι τοίνυν εἰς τοῦτο τόλμης ἐληλύθασιν, ὥστε πειρωῖνται πείθειν τοὺς νεωτέρους, ὡς ἦν αὐτοῖς πλησιάζουσιν, ἃ τε πρακτέον ἐστὶν εἴδονται καὶ διὰ ταύτης τῆς ἐπιστήμης εὐδαιμονες γενήσονται. καὶ τηλικούτων ἀγαθῶν αὐτοὺς διδασκάλους καὶ κυρίους καταστήσαντες οὐκ ἀσχύνονται τρεῖς ἢ τέτταρας μῶς ὑπὲρ τούτων*
 4 *αἰτοῦντες. ἀλλ' εἰ μὲν τι τῶν ἄλλων κτημάτων πολλοστοῦ μέρους τῆς ἀξίας ἐπώλουν, οὐκ ἂν ἠμφισβήτησαν, ὡς οὐκ εὐφρονοῦντες τυγχάνουσι, σύμπασαν δὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὕτως ὀλίγου τι-*

μῶντες, ὡς νοῦν ἔχοντες διδάσκαλοι τῶν ἄλλων ἀξι-
οῦσι γίνεσθαι. καὶ λέγουσι μὲν, ὡς οὐδὲν δέονται
χρημάτων, ἀργυρίδιον καὶ χρυσίδιον τὸν πλοῦτον e
ἀποκαλοῦντες, μικροῦ δὲ κέρδους ὀρεγόμενοι μόνον
οὐκ ἀθανάτους ὑπισχνοῦνται τοὺς συνόντας ποιήσειν.
5 ὁ δὲ πάντων καταγελαστότατον, ὅτι παρ' ὧν δεῖ λαβεῖν
αὐτοὺς, τούτοις μὲν ἀπιστοῦσιν, οἷς μέλλουσι τὴν δι- 292
καιοσύνην παραδώσειν, ὧν δ' οὐδεπώποτε διδάσκαλοι
γεγόνασι, παρὰ τούτοις τὰ παρὰ τῶν μαθητῶν μεσεγ-
γυοῦνται, πρὸς μὲν τὴν ἀσφάλειαν εὖ βουλευόμενοι,
6 τῷ δ' ἐπαγγέλματι τάναντία πράττοντες. τοὺς μὲν γὰρ
ἄλλο τι παιδεύοντας προσήκει διακριβοῦσθαι περὶ τῶν
διαφερόντων· οὐδὲν γὰρ κωλύει τοὺς περὶ ἕτερα δει-
νοὺς γενομένους μὴ χρηστοὺς εἶναι περὶ τὰ συμβόλαια·
τοὺς δὲ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν σωφροσύνην ἐνεργαζομέ- b
νους πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι μὴ τοῖς μαθηταῖς μάλιστα
πιστεύειν; οὐ γὰρ δή που περὶ τοὺς ἄλλους ὄντες κα-
λοὶ κἀγαθοὶ καὶ δίκαιοι περὶ τούτους ἐξαμαρτήσονται,
7 δι' οὓς τοιοῦτοι γέγονασιν. (δ'.) Ἐπειδὴν οὖν τῶν
ιδιωτῶν τινὲς ἅπαντα ταῦτα συλλογισάμενοι κατίδωσι
τοὺς τὴν σοφίαν διδάσκοντας καὶ τὴν εὐδαιμονίαν
παραδιδόντας αὐτοὺς τε πολλῶν δεομένους καὶ τοὺς
μαθητὰς μικρὸν πραττομένους, καὶ τὰς ἐναντιώσεις c
ἐπὶ μὲν τῶν λόγων τηροῦντας, ἐπὶ δὲ τῶν ἔργων μὴ
καθορῶντας, ἔτι δὲ περὶ μὲν τῶν μελλόντων εἰδέναί
8 προσποιουμένους, περὶ δὲ τῶν παρόντων μηδὲν τῶν
δεόντων μήτ' εἰπεῖν μήτε συμβουλευῆσαι δυναμένους,
ἀλλὰ μᾶλλον ὁμοιοῦντας καὶ πλείω κατορθοῦντας
τοὺς τὰς δόξαις χρωμένους ἢ τοὺς τὴν ἐπιστήμην ἔχειν
ἐπαγγελλομένους, εἰκότως, οἶμαι, καταφρονοῦσι καὶ
νομίζουσιν ἀδολεσχίαν καὶ μικρολογίαν ἄλλ' οὐ τῆς d
ψυχῆς ἐπιμέλειαν εἶναι τὰς τοιαύτας διατριβὰς.

- 9 (ε'.) Οὐ μόνον δὲ τούτοις ἀλλὰ καὶ τοῖς τοὺς πο-
λιτικοὺς λόγους ὑπισχνουμένοις ἄξιον ἐπιτιμῆσαι·
καὶ γὰρ ἐκεῖνοι τῆς μὲν ἀληθείας οὐδὲν φροντίζουσιν,
ἠγοῦνται δὲ τοῦτ' εἶναι τὴν τέχνην, ἣν ὡς πλείστους
τῇ μικρότητι τῶν μισθῶν καὶ τῷ μεγέθει τῶν ἐπαγ-
γελμάτων προσαγάγονται καὶ λαβεῖν τι παρ' αὐτῶν
δυνηθῶσιν· οὕτω δ' ἀναισθήτως αὐτοὶ τε διάκεινται e
καὶ τοὺς ἄλλους ἔχειν ὑπειλήφασιν, ὥστε χεῖρον γρά-
φοντες τοὺς λόγους ἢ τῶν ιδιωτῶν τινὲς ἀντοσχεδιά-
ξουσιν, ὅμως ὑπισχνοῦνται τοιοῦτους ῥήτορας τοὺς
συνόντας ποιήσειν ὥστε μηδὲν τῶν ἐνότων ἐν τοῖς
10 πράγμασι παραλιπεῖν. καὶ ταύτης τῆς δυνάμεως οὐ- 293
δὲν οὔτε ταῖς ἐμπειρίαις οὔτε τῇ φύσει τῇ τοῦ μαθη-
τοῦ μεταδιδόασιν ἀλλὰ φασιν ὁμοίως τὴν τῶν λόγων
ἐπιστήμην ὥσπερ τὴν τῶν γραμμάτων παραδώσειν,
ὡς μὲν ἔχει τούτων ἐκάτερον οὐκ ἐξετάσαντες, οἴόμε-
νοι δὲ διὰ τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἐπαγγελλμάτων αὐτοὶ τε
θανυμασθήσεσθαι καὶ τὴν παιδεύειν τὴν τῶν λόγων
πλείους ἀξίαν δόξαι εἶναι, κακῶς εἰδότες, ὅτι με-
γάλας ποιοῦσι τὰς τέχνας οὐχ οἱ τολμῶντες ἀλαζονεύ- b
εσθαι περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οἵτινες ἂν, ὅσον ἐνεστιν ἐν
ἐκάστη, τοῦτ' ἐξευρεῖν δυνηθῶσιν.
- 11 (ς'.) Ἐγὼ δὲ πρὸ πολλῶν μὲν ἂν χρημάτων ἐτι-
μησάμην τηλικούτου δύνασθαι τὴν φιλοσοφίαν, ὅσον
οὔτοι λέγουσιν, ἴσως γὰρ οὐκ ἂν ἡμεῖς πλείστον ἀπε-
λείφθημεν, οὐδ' ἂν ἐλάχιστον μέρος ἀπελεύσαμεν
αὐτῆς· ἐπειδὴ δ' οὐχ οὕτως ἔχει, βουλοίμην ἂν παύ-
σασθαι τοὺς φλυαροῦντας· ὁρῶ γὰρ οὐ μόνον περὶ
τοὺς ἐξαμαρτάνοντας τὰς βλασφημίας γιγνομένας ἀλ- c
λά καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας συνδιαβαλλομένους τοὺς
περὶ τὴν αὐτὴν διατριβὴν ὄντας.
- 12 (ζ'.) Θαυμάζω δ' ὅταν ἴδω τούτους μαθητῶν ἀξι-
6*

οιόμενος, οὐ ποιητικοῦ πράγματος τεταγμένην τέχνην
 παράδειγμα φέροντες λελήθασι σφᾶς αὐτούς. τίς γὰρ
 οὐκ οἶδε πλὴν τούτων, ὅτι τὸ μὲν τῶν γραμμάτων ἀκι-
 νητώως ἔχει καὶ μένει κατὰ ταῦτόν, ὥστε τοῖς αὐτοῖς
 αἰεὶ περὶ τῶν αὐτῶν χρώμενοι διατελοῦμεν, τὸ δὲ τῶν
 λόγων πᾶν τούναντίον πέπονθεν· τὸ γὰρ ὑφ' ἑτέρου δ
 φηθέν τῷ λέγοντι μετ' ἐκείνου οὐχ ὁμοίως χρήσιμόν
 ἔστιν, ἀλλ' οὗτος εἶναι δοκεῖ τεχνικώτατος, ὅστις ἂν
 ἀξίως μὲν λέγῃ τῶν πραγμάτων, μηδὲν δὲ τῶν αὐτῶν
 13 τοῖς ἄλλοις εὐρίσκειν δύνηται. μέγιστον δὲ σημεῖον
 τῆς ἀνομοιότητος αὐτῶν· τοὺς μὲν γὰρ λόγους οὐχ
 οἶόν τε καλῶς ἔχειν, ἢν μὴ τῶν καιρῶν καὶ τοῦ προεπόν-
 τως καὶ καινῶς ἔχειν μετάσχωσι, τοῖς δὲ γραμμασιν
 οὐδενὸς τούτων προσεδέησεν. ὥσθ' οἱ χρώμενοι τοῖς e
 τοιοῦτοις παραδείγμασι πολὺ ἂν δικαιότερον ἀποτί-
 νοιεν ἢ λαμβάνοιεν ἀργύριον, ὅτι πολλῆς ἐπιμελείας
 αὐτοὶ δεόμενοι παιδεύειν τοὺς ἄλλους ἐπιχειροῦσιν.
 14 (η'.) Εἰ δὲ δεῖ μὴ μόνον κατηγορεῖν τῶν ἄλλων
 ἀλλὰ καὶ τὴν ἑαυτοῦ δηλῶσαι διάνοιαν, ἡγοῦμαι 294
 πάντας ἂν μοι τοὺς εὐ φρονοῦντας συνειπείν, ὅτι
 πολλοὶ μὲν τῶν φιλοσοφησάντων ἰδιῶται διετελέσαν
 ὄντες, ἄλλοι δὲ τινες οὐδενὶ πάποτε συγγενόμενοι
 τῶν σοφιστῶν καὶ λέγειν καὶ πολιτεύεσθαι δεινοὶ γε-
 γόνασιν. αἱ μὲν γὰρ δυνάμεις καὶ τῶν λόγων καὶ τῶν
 ἄλλων ἔργων ἀπάντων ἐν τοῖς εὐφρονέσιν ἐγγίγνονται
 15 καὶ τοῖς περὶ τὰς ἐμπειρίας γυμνασμένοις· ἡ δὲ
 παιδευσίς τοὺς μὲν τοιοῦτους τεχνικωτέρους καὶ πρὸς
 τὸ ζητεῖν εὐπορωτέρους ἐποίησεν· οἷς γὰρ νῦν ἐντυγ- b
 χάνουσι πλανώμενοι, ταῦτ' ἐξ ἐτοιμοτέρου λαμβάνειν
 αὐτοὺς ἐδίδαξεν, τοὺς δὲ καταδεεστέραν τὴν φύσιν
 ἔχοντας ἀγωνιστὰς μὲν ἀγαθοὺς ἢ λόγων ποιητὰς οὐκ
 ἂν ἀποτελέσειεν, αὐτοὺς δ' ἂν αὐτῶν προαγάγοι καὶ

πρὸς πολλὰ φρονιμωτέρως διακείσθαι ποιήσειεν.
 16 (θ'.) Βούλομαι δ' ἐπειδὴ περ εἰς τοῦτο προήλ-
 θον, ἔτι σαφέστερον εἰπεῖν περὶ αὐτῶν. φημί γὰρ c
 ἐγὼ τῶν μὲν ἰδεῶν, ἐξ ἧν τοὺς λόγους ἅπαντας καὶ
 λέγομεν καὶ συντίθεμεν, λαβεῖν τὴν ἐπιστήμην οὐκ
 εἶναι τῶν πᾶν χαλεπῶν, ἢν τις αὐτὸν παραδῶ μὴ
 τοῖς ῥαδίως ὑπισχνουμένοις ἀλλὰ τοῖς εἰδόσι τι περὶ
 αὐτῶν· τὸ δὲ τούτων ἐφ' ἐκάστῳ τῶν πραγμάτων ἄς
 δεῖ προελέσθαι καὶ μῆσασθαι πρὸς ἀλλήλας καὶ τάξα-
 σθαι κατὰ τρόπον, ἔτι δὲ τῶν καιρῶν μὴ διαμαρτεῖν
 ἀλλὰ καὶ τοῖς ἐνθυμημασι προεπόντως ὅλον τὸν λόγον d
 καταποικίλαι καὶ τοῖς ὀνόμασιν εὐρύθμως καὶ μουσι-
 17 κῶς εἰπεῖν, ταῦτα δὲ πολλῆς ἐπιμελείας δεῖσθαι καὶ
 ψυχῆς ἀνδρικῆς καὶ δοξαστικῆς ἔργον εἶναι, καὶ δεῖν
 τὸν μὲν μαθητὴν πρὸς τῷ τὴν φύσιν ἔχειν ὅταν χρῆ,
 τὰ μὲν εἶδη τὰ τῶν λόγων μαθεῖν, περὶ δὲ τὰς χρήσεις
 αὐτῶν γυμνασθῆναι, τὸν δὲ διδάσκαλον τὰ μὲν οὐ-
 τως ἀκριβῶς οἶόν τ' εἶναι διελθεῖν ὥστε μηδὲν τῶν
 διδακτῶν παραλιπεῖν, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν τοιοῦτου e
 18 αὐτὸν παράδειγμα παρασχεῖν ὥστε τοὺς ἐκτυπωθέν-
 τας καὶ μιμήσασθαι δυναμένους εὐθύς ἀνθηρότερον
 καὶ χαριέστερον τῶν ἄλλων φαίνεσθαι λέγοντας. καὶ
 τούτων μὲν ἀπάντων συμπεσόντων τελείως ἔξουσιν
 οἱ φιλοσοφοῦντες· καθ' ὃ δ' ἂν ἔλλειφθῇ τι τῶν εἰ- 295
 19 ρημένων, ἀνάγκη ταύτη χειρὸν διακείσθαι τοὺς πλη-
 σιάζοντας.
 (ι'.) Οἱ μὲν οὖν ἄρτι τῶν σοφιστῶν ἀναφρόμενοι
 καὶ νεωστὶ προσπεπτωκότες ταῖς ἀλαζονείαις, εἰ καὶ νῦν
 πλεονάζουσιν, εὐ οἶδ' ὅτι πάντες ἐπὶ ταύτην κατενε-
 χθῆσονται τὴν ὑπόθεσιν. (ια'.) Λοιποὶ δ' ἡμῖν εἰδὶν
 οἱ πρὸ ἡμῶν γενόμενοι καὶ τὰς καλουμένας τέχνας
 γραφαὶ τολμήσαντες, οὓς οὐκ ἀφετέον ἀνεπιτιμήτους

οἷτινες ὑπέσχοντο δικάζεσθαι διδάξαι, ἐκλεξάμενοι ὁ
 τὸ δυσχερέστατον τῶν ὀνομάτων, ὃ τῶν φθονού-
 των ἔργον ἢ λέγειν ἄλλ' οὐ τῶν προεσιῶτων τῆς
 20 τοιαύτης παιδείσεως, καὶ ταῦτα τοῦ πράγματος, καθ'
 ὅσον ἐστὶ διδακτὸν, οὐδὲν μᾶλλον πρὸς τοὺς δικανι-
 κοὺς λόγους ἢ πρὸς τοὺς ἄλλους ἅπαντας ὠφελεῖν
 δυναμένου. τοσοῦτω δὲ χείρους ἐγένοντο τῶν περὶ
 τὰς ἔριδας καλινδουμένων, ὅσον οὗτοι μὲν τοιαῦτα
 λογίδια διεξιόντες, οἷς εἴ τις ἐπὶ τῶν πράξεων ἐμεί-
 21 νειεν, εὐθύς ἂν ἐν πᾶσιν εἴη κακοῖς, ὅμως ἀρετὴν
 ἐπηγγείλαντο καὶ σωφροσύνην περὶ αὐτῶν, ἐκείνοι δ'
 ἐπὶ τοὺς πολιτικοὺς λόγους παρακαλοῦντες, ἀμελή-
 σαντες τῶν ἄλλων τῶν προσόντων αὐτοῖς ἀγαθῶν,
 πολυπραγμοσύνης καὶ πλεονεξίας ὑπέστησαν εἶναι
 διδάσκαλοι.

21 Καίτοι τοὺς βουλομένους πειθαρχεῖν τοῖς ὑπὸ
 τῆς φιλοσοφίας ταύτης προσταττομένοις πολὺ ἂν θάτ-
 τον πρὸς ἐπιείκειαν ἢ πρὸς ῥητορείαν ὠφελήσειεν. ὁ
 καὶ μηδεὶς οἰέσθω με λέγειν, ὡς ἐστὶ δικαιοσύνη δι-
 22 δακτὸν· ὅλως μὲν γὰρ οὐδεμίαν ἡγοῦμαι τοιαύτην
 εἶναι τέχνην, ἥτις τοῖς κακῶς πεφνκόσιν ἀρετὴν ἂν
 καὶ δικαιοσύνην ἐμποιήσειεν· οὐ μὴν ἀλλὰ συμπαρα-
 κελεύσασθαι γε καὶ συνασκήσαι μάλιστα ἂν οἶμαι τὴν
 τῶν λόγων τῶν πολιτικῶν ἐπιμέλειαν.

22 (β'.) Ἴνα δὲ μὴ δοκῶ τὰς μὲν τῶν ἄλλων ὑπο-
 σχέςεις διαλύειν, αὐτὸς δὲ μεῖζω λέγειν τῶν ἐνό-
 των, ἐξ ὧν περ αὐτὸς ἐπίεσθην οὕτω ταῦτ' ἔχειν,
 ῥαδίως οἶμαι καὶ τοῖς ἄλλοις φανερόν καταστήσειν.

Λεῖπει πολλά.

14.

ΠΛΑΤΑΙΚΟΣ.

(α'.) Εἰδότες ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τοῖς 296
 ἀδικουμένοις προθύμως βοηθεῖν εἰθισμένους καὶ τοῖς
 εὐεργέταις μερίστην χάριν ἀποδιδόντας, ἤκομεν ἱκε- 297
 τεύουστές μὴ περιδεῖν ἡμᾶς εἰρήνης οὔσης ἀναστά-
 τούς ὑπὸ Θηβαίων γεγενημένους. πολλῶν δ' ἤδη
 πρὸς ὑμᾶς καταφυγόντων καὶ διαπραξαμένων ἅπανθ'
 ὅσων ἐδεήθησαν, ἡγοῦμεθα μάλιστα ὑμῖν προσήκειν
 2 περὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως ποιήσασθαι πρόνοιαν·
 οὔτε γὰρ ἂν ἀδικώτερον οὐδένας ἡμῶν εὔροιτε τηλι-
 καύταις συμφοραῖς περιπεπτωκότας, οὔτ' ἐκ πλείονος ὁ
 χρόνον πρὸς τὴν ὑμετέραν πόλιν οἰκειότερον διακει-
 μένους. ἐπὶ δὲ τοιούτων καὶ τοιαύτε δεισόμενοι πάρ-
 3 εσμεν, ἐν οἷς κίνδυνος μὲν οὐδεὶς ἐνεστί, ἅπαντες
 δ' ἀνθρωπονομοῦσιν ὑμᾶς πειθομένους ὀσιωτάτους
 καὶ δικαιοτάτους εἶναι τῶν Ἑλλήνων.

3 (β'.) Εἰ μὲν οὖν μὴ Θηβαίους ἐωρῶμεν ἐκ παν-
 τὸς τρόπου παρεσκευασμένους πείθειν ὑμᾶς, ὡς οὐ-
 δὲν εἰς ἡμᾶς ἐξημαρτήκασι, διὰ βραχέων ἂν ἐποιήσα-
 4 μεθα τοὺς λόγους· ἐπειδὴ δ' εἰς τοῦθ' ἤκομεν ἀτυ-
 χίας ὥστε μὴ μόνον ἡμῖν εἶναι τὸν ἀγῶνα πρὸς
 τούτους ἀλλὰ καὶ τῶν ῥητόρων πρὸς τοὺς δυνατω-
 τάτους, οὓς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων αὐτοῖς οὔτοι παρε-
 σκευάσαντο συνηγόρους, ἀναγκαῖον διὰ μακροτέρων
 δηλῶσαι περὶ αὐτῶν.

4 (γ'.) Χαλεπὸν μὲν οὖν μηδὲν καταδέεστερον εἰ-
 πεῖν ὧν πεπόνθαμεν· ποῖος γὰρ ἂν λόγος ἐξισωθεῖη
 ταῖς ἡμετέραις δυσπραξίαις ἢ τίς ἂν ῥήτωρ ἱκα-
 νὸς γένοιτο κατηγορεῖσθαι τῶν Θηβαίους ἡμαρτη-

μένων; ὅμως δὲ πειρατέον οὕτως ὅπως ἂν δυνάμεθα
5 φανεράν καταστήσαι τὴν τούτων παρανομίαν. πολὺ δὲ
δὲ μάλιστα ἀγανακτοῦμεν, ὅτι τοσοῦτου δέομεν τῶν
ἴσων ἀξιούσθαι τοῖς ἄλλοις Ἑλλησιν, ὥστ' εἰρήνης
οὔσης καὶ συνθηκῶν γεγενημένων οὐχ ὅπως τῆς κοι-
νῆς ἐλευθερίας μετέχομεν ἀλλ' οὐδὲ δουλείας μετρίας
τυχεῖν ἠξιώθημεν.

6 (δ.) Δεόμεθ' οὖν ὑμῶν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι τῶν λεγομένων, ἐνθυμη-
θέντας, ὅτι πάντων ἂν ἡμῖν ἀλογώτατον εἴη συμβε-
βηκός, εἰ τοῖς μὲν ἅπαντα τὸν χρόνον δυσμενῶς πρὸς e
τὴν πόλιν ὑμῶν διακειμένοις αἴτιοι γεγένησθε τῆς
ἐλευθερίας, ἡμεῖς δὲ μηδ' ἰκετεύοντες ὑμᾶς τῶν αὐ-
τῶν τοῖς ἐχθίστοις τύχοιμεν.

7 (ε.) Περὶ μὲν οὖν τῶν γεγενημένων οὐκ οἶδ' ὅ 298
τι δεῖ μακρολογεῖν· τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι καὶ τὴν
χώραν ἡμῶν κατανεμένηται καὶ τὴν πόλιν κατεσκά-
φασιν; ἃ δὲ λέγοντες ἐλπίζουσιν ἐξαπατήσειν ὑμᾶς,
περὶ τούτων πειρασόμεθα διδάσκειν.

8 (ς.) Ἐνίοτε γὰρ ἐπιχειροῦσι λέγειν, ὡς διὰ τοῦτο
πρὸς ἡμᾶς οὕτω προσηνέχθησαν, ὅτι συντελεῖν αὐ-
τοῖς οὐκ ἠθέλομεν. ἡμεῖς δ' ἐνθυμείσθε πρῶτον μὲν,
εἰ δίκαιόν ἐστιν ὑπὲρ τηλικούτων ἐγκλημάτων οὕτως b
ἀνόμους καὶ δεινὰς ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας, ἔπειτ' εἰ
προσῆκειν ὑμῖν δοκεῖ μὴ πεισθεῖσαν τὴν Πλαταιέων
πόλιν ἀλλὰ βιασθεῖσαν Θηβαίοις συντελεῖν. ἐγὼ μὲν
γὰρ οὐδένας ἠγοῦμαι τολμηροτέρους εἶναι τούτων,
οὔτινες τὰς μὲν ἰδίας ἡμῶν ἐκάστων πόλεις ἀφανί-
ζουσι, τῆς δὲ σφετέρας αὐτῶν πολιτείας οὐδὲν δεο-
9 μένους κοινῶν ἀναγκάζουσιν. πρὸς δὲ τούτοις
οὐδ' ὁμολογούμενα φαίνονται διαπραττόμενοι πρὸς c
τε τοὺς ἄλλους καὶ πρὸς ἡμᾶς. ἐχρῆν γὰρ αὐτοὺς,

ἐπειδὴ πείθειν ἡμῶν τὴν πόλιν οὐχ οἶοί τ' ἦσαν,
ὥσπερ τοὺς Θεσπιέας καὶ τοὺς Ταναγραίους, συντε-
λεῖν μόνον εἰς τὰς Θήβας ἀναγκάζειν· οὐδὲν γὰρ ἂν
τῶν ἀνηκέστων κακῶν ἡμεν πεπονθότες. νῦν δὲ φα-
νεροὶ γεγόνασιν οὐ τοῦτο διαπραξασθαι βουλευθέντες
10 ἀλλὰ τῆς χώρας ἡμῶν ἐπιθυμήσαντες. θαναμάζω δὲ,
πρὸς τί τῶν γεγενημένων ἀναφέροντες καὶ πῶς ποτὲ d
τὸ δίκαιον κρίνοντες ταῦτα φήσουσι προστάττειν ἡμῖν.
εἰ μὲν γὰρ τὰ πάτρια σκοποῦσιν, οὐ τῶν ἄλλων αὐ-
τοῖς ἀρκτέον ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον Ὀρχομενίοις φόρον
οἰστέον· οὕτω γὰρ εἶχε τὸ παλαιόν· εἰ δὲ τὰς συνθη-
κας ἀξιούσιν εἶναι κυρίας, ὅπερ ἐστὶ δίκαιον, πῶς οὐχ
ὁμολογήσουσιν ἀδικεῖν καὶ παραβαίνειν αὐτάς; ὁ-
μοίως γὰρ τὰς τε μικρὰς τῶν πόλεων καὶ τὰς μεγάλας
αὐτονόμους εἶναι κελεύουσιν.

11 (ζ.) Οἶμαι δὲ περὶ μὲν τούτων οὐ τολμήσειν e
αὐτοὺς ἀναισχυντεῖν, ἐπ' ἐκείνους δὲ τρέψεσθαι τὸν
λόγον, ὡς μετὰ Λακεδαιμονίων ἐπολεμοῦμεν, καὶ
πάσῃ τῇ συμμαχίᾳ διαφθειραντες ἡμᾶς τὰ συμφέ-
12 ροντα πεποιήκασιν. (η.) Ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι μὲν χρῆναι
μηδεμίαν μὴτ' αἰτίαν μῆτε κατηγορίαν μείζον δύνα- 299
σθαι τῶν ὄρκων καὶ τῶν συνθηκῶν· οὐ μὴν ἀλλ' εἰ
δεῖ τινὰς κακῶς παθεῖν διὰ τὴν Λακεδαιμονίων συμ-
μαχίαν, οὐκ ἂν Πλαταιεῖς ἐξ ἁπάντων τῶν Ἑλλήνων
προσῆκίθησαν δίκαιως· οὐ γὰρ ἐκόντες ἀλλ' ἀναγ-
13 κασθέντες αὐτοῖς ἐδουλεύομεν. τίς γὰρ ἂν πιστεύ-
σειεν εἰς τοῦθ' ἡμᾶς ἀνοίας ἐλθεῖν ὥστε περὶ πλεί-
ονος ποιήσασθαι τοὺς ἐξανδραποδισαμένους ἡμῶν
τὴν πατρίδα μᾶλλον ἢ τοὺς τῆς πόλεως τῆς αὐτῶν b
μεταδόντας; ἀλλὰ γὰρ, οἶμαι, χαλεπὸν ἦν νεωτερίζειν
αὐτοὺς μὲν μικρὰν πόλιν οἰκοῦντας, ἐκείνων δ' οὕτω
μεγάλην δύναμιν κεκτημένων, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις

ἀρμοστον καθεστῶτος καὶ φρουρᾶς ἐνούσης καὶ τηλι-
 14 κούτου στρατεύματος ὄντος Θεσπιᾶσιν, ὑφ' ὧν οὐ
 μόνον ἂν θᾶττον ἢ Θηβαίων διεφθάρημεν ἀλλὰ καὶ
 δικαιότερον· τούτους μὲν γὰρ εἰρήνης οὔσης οὐ
 προσῆκε μνησικακεῖν περὶ τῶν τότε γεγενημένων, ^c
 ἐκείνοι δ' ἐν τῷ πολέμῳ προδοθέντες εἰκότως ἂν παρ'
 15 ἡμῶν τὴν μεγίστην δίκην ἐλάμβανον. ἡγοῦμαι δ'
 ὑμᾶς οὐκ ἄγνοεῖν, ὅτι πολλοὶ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλή-
 των τοῖς μὲν σώμασι μετ' ἐκείνων ἀκολουθεῖν ἠναγ-
 κάζοντο, ταῖς δ' εὐνοίαις μεθ' ὑμῶν ἦσαν. οὓς τίνα
 χρῆ προσδοκᾶν γνώμην ἔξειν, ἣν ἀκούσωσιν, ὅτι
 Θηβαῖοι τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων πεπεύκασιν, ὡς
 οὔθενός ἐστι φειστέον τῶν ὑπὸ Λακεδαιμονίοις γενο-
 16 μένων; ὁ γὰρ τούτων λόγος οὐδὲν ἄλλ' ἢ τοῦτο φα-
 νήσεται δυνάμενος· οὐ γὰρ ἰδίαν κατηγορίαν ποιού-
 μενοι κατὰ τῆς πόλεως τῆς ἡμετέρας ἀπολωλέκασιν
 αὐτήν, ἀλλ' ἦν ὁμοίως καὶ κατ' ἐκείνων ἔξουσιν εἰ-
 πεῖν. ὑπὲρ ὧν βουλευέσθαι χρῆ καὶ σκοπεῖν, ὅπως
 μὴ τοὺς πρότερον μισοῦντας τὴν ἀρχὴν τὴν Λακε-
 δαιμονίων ἢ τούτων ὕβρις διαλλάξει καὶ ποιήσει τὴν
 ἐκείνων συμμαχίαν αὐτῶν νομίζειν εἶναι σωτηρίαν.
 17 (θ'.) Ἐνθυμείσθε δ' ὅτι τὸν πόλεμον ἀνείλεσθε
 τὸν ὑπογυϊότατον οὐχ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ^e
 οὐδ' ὑπὲρ τῆς τῶν συμμάχων ἐλευθερίας, ἀπασὶ γὰρ
 ὑπῆρχεν ἡμῖν, ἀλλ' ὑπὲρ τῶν παρὰ τοὺς ὄρκους καὶ
 τὰς συνθήκας τῆς αὐτονομίας ἀποστερουμένων. ὁ
 δὲ καὶ πάντων σχελιώτατον, εἰ τὰς πόλεις, ἃς οὐκ
 ᾔεσθε δεῖν Λακεδαιμονίοις δουλεύειν, ταύτας περι-
 18 300 ὄψεσθε νῦν ὑπὸ Θηβαίων ἀπολλυμένας, οἱ τοσοῦτου
 δέουσι μιμείσθαι τὴν πραότητα τὴν ἡμετέραν, ὥσθ'
 ὁ δοκεῖ πάντων δεινότατον εἶναι, δοριαλώτους γενέ-
 σθαι, τοῦτο κρείττον ἢν ἡμῖν παθεῖν ὑπὸ ταύτης τῆς

πόλεως ἢ τούτων τυχεῖν ὁμόρους ὄντας· οἱ μὲν γὰρ
 ὑφ' ὑμῶν κατὰ κράτος ἀλόντες εὐθύς μὲν ἀρμοστοῦ
 καὶ δουλείας ἀπηλλάγησαν, νῦν δὲ τοῦ συνεδρίου
 καὶ τῆς ἐλευθερίας μετέχουσιν· οἱ δὲ τούτων πλησίον ^b
 οἰκοῦντες οἱ μὲν οὐδὲν ἦττον τῶν ἀργυρωνήτων δου-
 λεύουσι, τοὺς δ' οὐ πρότερον παύσονται πρὶν ἂν
 19 οὕτως ὥσπερ ἡμᾶς διαθῶσιν. καὶ Λακεδαιμονίων μὲν
 κατηγοροῦσιν, ὅτι τὴν Καθμεῖαν κατέλαβον καὶ
 φρουρᾶς εἰς τὰς πόλεις καθίστασαν, αὐτοὶ δ' οὐ φύ-
 λακας εἰσπέμποντες, ἀλλὰ τῶν μὲν τὰ τεῖχη κατασκά-
 ποντες, τοὺς δ' ἄρδην ἀπολλύοντες οὐδὲν οἴονται
 δεινὸν ποιεῖν, ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀναισχυντίας ἐληλύθα- ^c
 σιν, ὥστε τῆς μὲν αὐτῶν σωτηρίας τοὺς συμμάχους
 ἅπαντας ἀξιοῦσιν ἐπιμελεῖσθαι, τῆς δὲ τῶν ἄλλων
 20 δουλείας αὐτοὺς κυρίους καθιστᾶσιν. καίτοι τίς οὐκ
 ἂν μισήσειε τὴν τούτων πλεονεξίαν, οἱ τῶν μὲν ἀσθε-
 νεστέρων ἄρχειν ζητοῦσι, τοῖς δὲ κρείττοσιν ἴσον ἔχειν
 οἴονται δεῖν, καὶ τῇ μὲν ἡμετέρᾳ πόλει τῆς γῆς τῆς
 ὑπ' Ὠρωπίων δεδομένης φθοροῦσιν, αὐτοὶ δὲ βία
 τὴν ἀλλοτριαν χώραν κατανέμονται;
 21 (ι'.) Καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις κακοῖς λέγουσιν, ὡς ^d
 ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν συμμάχων ταῦτ' ἐπραξαν. καί-
 τοι χρῆν αὐτοὺς, ὄντος ἐνθάδε συνεδρίου καὶ τῆς
 ἡμετέρας πόλεως ἄμεινον βουλευέσθαι δυναμένης ἢ
 τῆς Θηβαίων, οὐχ ὑπὲρ τῶν πεπραγμένων ἦκειν ἀπο-
 λογησομένους, ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαι τι τούτων ἐλθεῖν
 22 ὡς ὑμᾶς βουλευσομένους. νῦν δὲ τὰς μὲν οὐσίας τὰς
 ἡμετέρας ἰδίᾳ διηρπάκασι, τῆς δὲ διαβολῆς ἀπασὶ τοῖς
 συμμάχοις ἦκουσι μεταδώσοντες. ἦν ὑμεῖς, ἦν σω- ^e
 φρονῆτε, φυλάξεσθε· πολὺ γὰρ κάλλιον τούτους
 ἀναγκάσαι μιμῆσασθαι τὴν ὁσιότητα τὴν ἡμετέραν ἢ
 τῆς τούτων παρανομίας αὐτοὺς πεισθῆναι μετασχεῖν,

- 23 οἷ μὴδὲν τῶν αὐτῶν τοῖς ἄλλοις γινώσκουσιν. οἶμαι γὰρ ἅπασι φανερόν εἶναι, διότι προσήκει τοὺς εὖ 301 φρονοῦντας ἐν μὲν τῷ πολέμῳ σκοπεῖν, ὅπως ἐκ παντὸς τρόπου πλεονέξουσιν τῶν ἐχθρῶν, ἐπειδὴ δ' εἰρήνη γένηται, μὴδὲν περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τῶν ὄρων καὶ τῶν συνθηκῶν. οὗτοι δὲ τότε μὲν ἐν ἀπάσαις ταῖς πρεσβείαις ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς αὐτονομίας ἐποιοῦντο τοὺς λόγους· ἐπειδὴ δὲ νομίζουσιν αὐτοῖς ἄθειαν γεγενησθαι, πάντων τῶν ἄλλων ἀμελήσαντες ὑπὲρ τῶν ἰδίων κερδῶν καὶ τῆς αὐτῶν βίας λέγειν τολμῶσι, καὶ φασὶ τὸ Θηβαίους ἔχειν τὴν ἡμετέραν, τοῦτο συμφέρον εἶναι τοῖς συμμάχοις, κακῶς εἰδότες, ὡς οὐδὲν τοῖς παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτοῦσιν οὐδὲ πρόποτε συνήνεγκεν, ἀλλὰ πολλοὶ δὴ τῆς ἀλοτριᾶς ἀδίκως ἐπιθυμήσαντες περὶ τῆς αὐτῶν δικαίως εἰς τοὺς μεγίστους κινδύνους κατέστησαν.
- 26 (ια.) Ἄλλὰ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ἔξουσιν λέγειν, ὡς αὐτοὶ μὲν, μεθ' ὧν ἂν γένωνται, πιστοὶ διατελοῦσιν ὄντες, ἡμᾶς δ' ἄξιον φοβεῖσθαι, μὴ νομισάμενοι τὴν χάραν πρὸς Λακεδαιμονίους ἀποστῶμεν· εὐρήσετε γὰρ ἡμᾶς μὲν δις ἐκπεπολιορκημένους ὑπὲρ τῆς φιλίας τῆς ὑμετέρας, τούτους δὲ πολλάκις εἰς ταύτην τὴν πόλιν ἐξημαρτηκότας. (ιβ.) Καὶ τὰς μὲν παλαιὰς προδοσίας πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν· γενομένου δὲ τοῦ Κορινθιακοῦ πολέμου διὰ τὴν ὕβριν τὴν τούτων, καὶ Λακεδαιμονίων μὲν ἐπ' αὐτοὺς στρατευσάντων, δι' ὑμᾶς δὲ σωθέντες οὐχ ὅπως τούτων χάριν ἀπέδοσαν, ἀλλ' ἐπειδὴ διελέλυσθε τὸν πόλεμον, ἀπολιπόντες ὑμᾶς εἰς τὴν Λακεδαιμονίων συμμαχίαν εἰσῆλθον.
- 28 καὶ Χῆται μὲν καὶ Μυτιληναῖοι καὶ Βυζάντιοι συμπαρέμειναν, οὗτοι δὲ τηλικαύτην πόλιν οἰκοῦντες οὐδὲ κοινούς σφᾶς αὐτοὺς παρασχέειν ἐτόλμησαν ἀλλ' εἰς

- τοῦτ' ἀνανδρίας καὶ πονηρίας ἤλθον, ὥστ' ὤμοσαν ἢ μὴν ἀκολουθήσειν μετ' ἐκείνων ἐφ' ὑμᾶς τοὺς διασώσαντας τὴν πόλιν αὐτῶν· ὑπὲρ ὧν δόντες τοῖς θεοῖς δίκην καὶ τῆς Καδμείας καταληφθείσης ἠναγκάσθησαν ἐνθάδε καταφυγεῖν. ὅθεν καὶ μάλιστ' ἐπεδείξαντο τὴν αὐτῶν ἀπιστίαν· σωθέντες γὰρ πάλιν διὰ τῆς ὑμετέρας δυνάμεως καὶ κατελθόντες εἰς τὴν αὐτῶν οὐδένα χρόνον ἐνέμειναν ἀλλ' εὐθύς εἰς Λακεδαίμονα πρέσβεις ἀπέστειλλον, ἔτοιμοι δουλεύειν ὄντες καὶ μὴδὲν κινεῖν τῶν πρότερον πρὸς αὐτοὺς ἀμολογημένων. καὶ τί δεῖ μακρολογεῖν; εἰ γὰρ μὴ προσέταττον ἐκεῖνοι τοὺς τε φεύγοντας καταδέχεσθαι καὶ τοὺς αὐτόχειρας ἐξείργειν, οὐδὲν ἂν ἐκώλυεν αὐτοὺς μετὰ τῶν ἡδικηκότων ἐφ' ὑμᾶς τοὺς εὐεργέτας στρατεύεσθαι.
- 30 (ιγ.) Καὶ τοιοῦτοι μὲν νεωστὶ περὶ τὴν πόλιν τήνδε γεγενημένοι, τὸ δὲ παλαιὸν ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος προδότηι καταστάντες, αὐτοὶ μὲν ὑπὲρ οὔτως ἐκουσίων καὶ μεγάλων ἀδικημάτων συγγνώμης τυχεῖν ἠξιώθησαν, ἡμῖν δ' ὑπὲρ ὧν ἠναγκάσθημεν, οὐδεμίαν ἔχειν οἴονται δεῖν, ἀλλὰ τολμῶσιν ὄντες Θηβαῖοι λακωνισμόν ἐτέροις ὀνειδίξειν, οὓς πάντες ἴσμεν πλεστον χρόνον Λακεδαιμονίοις δεδουλενκότας καὶ προθυμότερον ὑπὲρ τῆς ἐκείνων ἀρχῆς ἢ τῆς αὐτῶν σωτηρίας πεπολεμηκότας. ποίας γὰρ εἰσβολῆς ἀπελείφθησαν τῶν εἰς ταύτην τὴν χώραν γεγενημένων; ἢ τίνων οὐκ ἐχθρίους ὑμῖν καὶ δυσμενέστεροι διετέλεσαν ὄντες; οὐκ ἐν τῷ Δεκελειῷ πολέμῳ πλειόνων αἴτιοι κακῶν ἐγένοντο τῶν ἄλλων τῶν συνεισβαλόντων; οὐδυστυχησάντων ὑμῶν μόνοι τῶν συμμάχων ἔθεντο τὴν ψῆφον, ὡς χρὴ τὴν τε πόλιν ἐξανδραποδίσασθαι καὶ τὴν χώραν ἀνεῖναι μηλόβοτον ὥσπερ τὸ Κρισαῖον

32 πεδίον; ὥστ' εἰ Λακεδαιμόνιοι τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχον Θηβαίοις, οὐδὲν ἂν ἐκώλυε τοὺς ἅπασιν τοῖς Ἕλλησιν αἰτίους τῆς σωτηρίας γενομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἐξανδραποδισθῆναι καὶ ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσεῖν. καίτοι τίνα τηλικαύτην εὐεργεσίαν ἔχοιεν ἂν εἰπεῖν, ἣτις ἱκανῆ γενήσεται διαλύσαι τὴν ἐχθρὰν τὴν ἐκ τούτων δικαίως ἂν ὑπάρχουσαν πρὸς αὐτούς;

33 (ιδ'). Τούτοις μὲν οὖν οὐδεὶς λόγος ὑπολείπεται τηλικαῦτα τὸ μέγεθος ἐξαμαρτηκόσι, τοῖς δὲ συναγορεύειν βουλομένοις ἐκεῖνος μόνος, ὡς νῦν μὲν ἡ Βοιωτία προπολεμεί τῆς ὑμετέρας χώρας, ἣν δὲ διαλύσησθε τὴν πρὸς τούτους φιλίαν, ἀσύμφορα τοῖς συμμάχοις διαπράξεσθε· μεγάλην γὰρ ἔσεσθαι τὴν ῥοπήν, εἰ μετὰ Λακεδαιμονίων ἢ τούτων γενήσεται πόλις.

34 (ιε'). Ἐγὼ δ' οὔτε τοῖς συμμάχοις ἠγοῦμαι λυσitteλεῖν τοὺς ἀσθενεστέρους τοῖς κρείττοσι δουλεύειν, καὶ γὰρ τὸν παρελθόντα χρόνον ὑπὲρ τούτων ἐπολεμήσαμεν, οὔτε Θηβαίους εἰς τοῦτο μανίας ἤξειν ὥστ' ἀποστάντας τῆς συμμαχίας Λακεδαιμονίοις ἐνδώσειν τὴν πόλιν, οὐχ ὡς πιστεύω τοῖς τούτων ἦθεσιν, ἀλλ' οἶδ' ὅτι γινώσκουσιν, ὡς θυοῦν θάτερον ἀναγκαῖον ἐστὶν αὐτοῖς, ἢ μένοντας ἀποθνήσκειν καὶ πάσχειν, οἷά περ ἔποιήσαν, ἢ φεύγοντας ἀπορεῖν καὶ τῶν ἐλπίδων ἀκασῶν ἐστερηθῆσθαι. πότερα γὰρ τὰ πρὸς τοὺς πολίτας αὐτοῖς ἔχει καλῶς, ἢ τὸν μὲν ἀποκτείναντες, τοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐκβαλόντες διηρηπάκασιν τὰς οὐσίας, ἢ τὰ πρὸς τοὺς ἄλλους Βοιωτοὺς, ἢ τὸν οὐκ ἄρχειν μόνον ἀδίκως ἐπιχειροῦσιν, ἀλλὰ τῶν μὲν τὰ εἰρήνην κατεσκάψασιν, τῶν δὲ καὶ τὴν χώραν ἀπεστερήκασιν; ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐπὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν οἷόν τ' αὐτοῖς ἐπανελεθεῖν ἐστὶν, ἣν οὕτω συνεχῶς φανήσονται προ-

διδόντες. ὥστ' οὐκ ἐστὶν ὅπως βουλήσονται πρὸς ὑμᾶς ὑπὲρ τῆς ἀλλοτριᾶς διενεχθέντες τὴν αὐτῶν πόλιν οὕτως εἰκῆ καὶ προδήλως ἀποβαλεῖν, ἀλλὰ πολὺ κοσμιώτερον διακείσονται πρὸς ἀπάσας τὰς πράξεις, καὶ τοσοῦτω πλείω ποιήσονται θεραπείαν ὑμῶν, ὅσῳ περ ἂν μᾶλλον περὶ σφῶν αὐτῶν δεδίωσιν. ἐπεδείξαντο δ' ὑμῖν, ὡς χρὴ τῇ φύσει χρῆσθαι τῇ τούτων, ἔξ ὧν ἐπράξαν περὶ Ὠρωπόν· ὅτε μὲν γὰρ ἐξουσίαν ἠῆλπισαν αὐτοῖς ἔσεσθαι ποιεῖν, ὅ τι ἂν βουληθῶσιν, οὐχ ὡς συμμάχοις ὑμῖν προσηνέχθησαν, ἀλλ' ἄπερ ἂν εἰς τοὺς πολεμιωτάτους ἐξαμαρτεῖν ἐτόλμησαν· ἐπειδὴ δ' ἐκσπόνδους αὐτοὺς ἀντὶ τούτων ἐψηφίσασθε ποιεῖσαι, πανσάμενοι τῶν φρονημάτων ἦλθον ὡς ὑμᾶς, ταπεινότερον διατεθέντες ἢ νῦν ἡμεῖς τυγχάνομεν ἔχοντες. ὥστ' ἢν τινες ὑμᾶς ἐκφοβῶσι τῶν θητόρων, ὡς κίνδυνός ἐστι, μὴ μεταβάλλωνται καὶ γένωνται μετὰ τῶν πολεμίων, οὐ χρὴ πιστεύειν· τοιαῦτα γὰρ αὐτοὺς ἀνάγκαι κατελήφασιν, ὥστε πολὺ ἂν θάττον τὴν ὑμετέραν ἀρχὴν ἢ τὴν Λακεδαιμονίαν συμμαχίαν ὑπομείνειαν.

39 (ις'). Εἰ δ' οὖν καὶ τὰναντία μέλλοιεν ἅπαντα πράξειν, οὐδ' οὕτως ἠγοῦμαι προσήκειν ὑμῖν τῆς Θηβαίων πόλεως πλείω ποιήσασθαι λόγον ἢ τῶν ὄρκων καὶ τῶν συνθηκῶν, ἐνθυμουμένους πρῶτον μὲν, ὡς οὐ τοὺς κινδύνους ἀλλὰ τὰς ἀδοξίας καὶ τὰς αἰσχύνας φοβείσθαι πάτριον ὑμῖν ἐστὶν, ἐπειδ' ὅτι συμβαίνει κρατεῖν ἐν τοῖς πολέμοις οὐ τοὺς βίβ' τὰς πόλεις καταστρεφόμενους ἀλλὰ τοὺς ὀσιώτερον καὶ πρῶτον τὴν Ἑλλάδα διοικοῦντας. (ιζ'). Καὶ ταῦτ' ἐπὶ πλείονων μὲν ἂν τις παραδειγμάτων ἔχοι διελθεῖν· τὰ δ' οὖν ἐφ' ἡμῶν γενόμενα τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι Λακεδαιμόνιοι τὴν δύναμιν τὴν ὑμετέραν ἀνυ-

πόστατον δοκοῦσαν εἶναι κατέλυσαν, μικρὰς μὲν ἀφορμὰς εἰς τὸν πόλεμον τὸν κατὰ θάλατταν τὸ πρῶτον ἔχοντες, διὰ δὲ τὴν δόξαν ταύτην προσαγόμενοι τοὺς Ἕλληνας, καὶ πάλιν ὑμεῖς τὴν ἀρχὴν ἀφείλεσθε τὴν ἐκείνων, ἔξ ἀτειχίστου μὲν τῆς πόλεως ὀρηθέντες καὶ κακῶς πραττούσης, τὸ δὲ δίκαιον ἔχοντες σύμμαχον; καὶ τούτων ὡς οὐ βασιλεὺς αἴτιος ἦν ὁ τελευταῖος χρόνος σαφῶς ἐπέδειξεν· ἔξω γὰρ αὐτοῦ τῶν πραγμάτων γεγενημένου, καὶ τῶν μὲν ὑμετέρων ἀνελπίστως ἐχόντων, Λακεδαιμονίους δὲ σχεδὸν ἀπασῶν τῶν πόλεων δουλευουσῶν, ὅμως αὐτῶν τοσοῦτον περιεγένεσθε πολεμοῦντες ὥστ' ἐκείνους ἀγαπητῶς ἰδεῖν τὴν εἰρήνην γενομένην.

42 (ιγ'.) Μηδεὶς οὖν ὑμῶν ὀρρωδεῖτω μετὰ τοῦ δικαίου ποιούμενος τοὺς κινδύνους, μηδ' οἰέσθω συμμάχων ἀπορήσειν, ἂν τοῖς ἀδικουμένοις ἐθέλητε βοηθεῖν ἀλλὰ μὴ Θηβαίοις μόνοις· οἷς νῦν τάναντία ψηφισάμενοι πολλοὺς ἐπιθυμεῖν ποιήσετε τῆς ὑμετέρας φιλίας. ἦν γὰρ ἐνδείξῃσθ' ὡς ὁμοίως ἅπασιν ὑπὲρ τῶν συνθηκῶν παρεσκευάσθε πολεμεῖν, τίνες εἰς τοῦτ' ἀνοίας ἤξουσιν ὥστε μετὰ τῶν καταδουλομένων εἶναι μᾶλλον ἢ μεθ' ὑμῶν τῶν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων; εἰ δὲ μὴ, τί λέγοντες, ἦν πάλιν γένηται πόλεμος, ἀξιώσετε προσάγεσθαι τοὺς Ἕλληνας, εἰ τὴν αὐτονομίαν προτείνοντες ἐνδώσετε πορθεῖν Θηβαίους, ἦντιν' ἂν βούλωνται τῶν πόλεων; πῶς δ' οὐ τάναντία φανήσεσθε πράττοντες ὑμῖν αὐτοῖς, εἰ Θηβαίους μὲν μὴ διακωλύσετε παραβαίνοντας τοὺς ὅρκους καὶ τὰς συνθήκας, πρὸς δὲ Λακεδαιμονίους ὑπὲρ τῶν αὐτῶν τούτων προσποήσεσθε πολεμεῖν; καὶ τῶν μὲν κτημάτων τῶν ὑμετέρων αὐτῶν ἀπέστητε, βουλόμενοι τὴν συμμαχίαν ὡς

μερίστην ποιῆσαι, τούτους δὲ τὴν ἀλλοτριάν ἔχειν ἑάσετε καὶ τοιαῦτα ποιεῖν, ἔξ ὧν ἅπαντες χείρους εἶναι νομιοῦσιν ὑμᾶς; ὁ δὲ πάντων δεινότατον, εἰ τοῖς μὲν συνεχῶς μετὰ Λακεδαιμονίων γεγενημένοις δεδογμένον ὑμῖν ἐστὶ βοηθεῖν, ἦν τι παράσπονδον αὐτοῖς ἐκείνοι προστάττωσιν, ἡμᾶς δ' οἱ τὸν μὲν πλεῖστον χρόνον μεθ' ὑμῶν ὄντες διατετελέκαμεν, τὸν δὲ τελευταῖον μόνον πόλεμον ὑπὸ Λακεδαιμονίοις ἠναγκάσθημεν γενέσθαι, διὰ ταύτην τὴν πρόφασιν ἀθλιώτατα πάντων ἀνθρώπων περιόψεσθε διακειμένους.

46 (ιδ'.) Τίνας γὰρ ἂν ἡμῶν εὖροι τις δυστυχεστέρους, οἵτινες καὶ πόλεως καὶ χώρας καὶ χρημάτων ἐν μιᾷ στερηθέντες ἡμέρα, πάντων τῶν ἀναγκαίων ὁμοίως ἐνδεεῖς ὄντες ἀλήται καὶ πτωχοὶ καθέσταμεν, ἀποροῦντες, ὅποι τραπώμεθα, καὶ πάσας δυσχεραίνοντες τὰς οἰκήσεις· ἦν τε γὰρ δυστυχοῦντας καταλάβωμεν, ἀλγοῦμεν ἀναγκαζόμενοι πρὸς τοῖς οἰκείοις κακοῖς καὶ τῶν ἀλλοτριῶν κοινωνεῖν· ἦν δ' ὡς εὖ πράττοντας ἔλθωμεν, ἔτι χαλεπώτερον ἔχομεν, οὐ ταῖς ἐκείνων φθοροῦντες εὐπορίαις ἀλλὰ μᾶλλον ἐν τοῖς τῶν πέλας ἀγαθοῖς τὰς ἡμετέρας αὐτῶν συμφορὰς καθορῶντες, ἐφ' αἷς ἡμεῖς οὐδεμίαν ἡμέραν ἀδακρυτὴν διάγομεν ἀλλὰ πενθοῦντες τὴν πατρίδα καὶ θρηνοῦντες τὴν μεταβολὴν τὴν γεγενημένην ἅπαντα τὸν χρόνον διατελοῦμεν. τίνα γὰρ ἡμᾶς οἰεσθε γνώμην ἔχειν ὀρῶντας καὶ τοὺς ρουέας αὐτῶν ἀναξίως γηροτροφομένους καὶ τοὺς παῖδας οὐκ ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν αἷς ἐποησάμεθα παιδευομένους, ἀλλὰ πολλοὺς μὲν μικρῶν ἕνεκα συμβολαίων δουλεύοντας, ἄλλους δ' ἐπὶ θητείαν ἰόντας, τοὺς δ' ὅπως ἕκαστοι δύνανται τὸ καθ' ἡμέραν πορριζομένους, ἀπρεπῶς καὶ τοῖς τῶν προγόνων ἔργοις καὶ ταῖς αὐτῶν ἡλικίαις καὶ τοῖς φρονήμασι τοῖς ἡμε-

49 τέροις; ὁ δὲ πάντων ἄριστον, ὅταν τις ἴδη χωριζο-
 μένους ἀπ' ἀλλήλων μὴ μόνον πόλτας ἀπὸ πολιτῶν
 ἀλλὰ καὶ γυναῖκας ἀπ' ἀνδρῶν καὶ θυγατέρας ἀπὸ
 μητέρων καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν διαλυομένην, ὃ
 πολλοῖς τῶν ἡμετέρων [πολιτῶν] διὰ τὴν ἀπορίαν
 συμβέβηκεν· ὁ γὰρ κοινὸς βίος ἀπολωλὼς ἰδίᾳ τὰς ^b
 50 ἐλπίδας ἕκαστον ἡμῶν ἔχειν πεποίηκεν. οἶμαι δ'
 ὑμᾶς οὐδὲ τὰς ἄλλας αἰσχύναις ἀγνοεῖν τὰς διὰ πε-
 νίαν καὶ φυγὴν γιγνομένας, ἃς ἡμεῖς τῇ μὲν διανοίᾳ
 χαλεπώτερον τῶν ἄλλων φέρομεν, τῷ δὲ λόγῳ παρα-
 λείπομεν, αἰσχυρόμενοι λίαν ἀκριβῶς τὰς ἡμετέρας
 αὐτῶν ἀτυχίας ἐξετάζειν.

51 (κ'). Ὡν αὐτοὺς ὑμᾶς ἀξιοῦμεν ἐνθυμουμένους
 ἐπιμέλειάν τινα ποιήσασθαι περὶ ἡμῶν. καὶ γὰρ οὐδ' ^c
 ἀλλότριον τυγχάνομεν ὑμῖν ὄντες, ἀλλὰ ταῖς μὲν εὐ-
 νοίαις ἅπαντες οἰκείοι, τῇ δὲ συγγενείᾳ τὸ πλῆθος
 ἡμῶν· διὰ γὰρ τὰς ἐπιγαμίας τὰς δοθείσας ἐκ πολι-
 τίδων ἡμετέρων γεγόναμεν· ὥστ' οὐχ οἶόν θ' ὑμῖν
 52 ἀμελήσαι, περὶ ὧν ἐληλύθαμεν δεησόμενοι. καὶ γὰρ
 ἂν πάντων εἴη δεινότερον, εἰ πρότερον μὲν ἡμῖν μετέ-
 δοτε τῆς πατρίδος τῆς ἡμετέρας αὐτῶν, νῦν δὲ μηδὲ
 τὴν ἡμετέραν ἀποδοῦναι δόξειεν ὑμῖν. ἔπειτ' οὐδ'
 εἰκὸς ἓνα μὲν ἕκαστον ἐλεεῖσθαι τῶν παρὰ τὸ δίκαιον ^d
 δυστυχοῦντων, ὅλην δὲ πόλιν οὕτως ἀνόμως διε-
 φθαμένην μηδὲ κατὰ μικρὸν οἴκτου δυνήθηται τυ-
 χεῖν, ἄλλως τε καὶ παρ' ὑμᾶς καταφυγοῦσαν, οἷς οὐδὲ
 τὸ πρότερον αἰσχυρῶς οὐδ' ἀκλεῶς ἀπέβη τοὺς ἱκέτας
 53 ἐλεήσασιν. (κ'). Ἐλθόντων γὰρ Ἀργείων ὡς τοὺς
 προγόνους ὑμῶν καὶ δεηθέντων ἀνελέσθαι τοὺς ὑπὸ
 τῇ Καδμείᾳ τελεντήσαντας, πεισθέντες ὑπ' ἐκείνων
 καὶ Θηβαίους ἀναγκάσαντες βουλευσάσθαι νομιμῶ- ^e
 τερον οὐ μόνον αὐτοὶ κατ' ἐκείνους τοὺς καιροὺς εὐ-

δοκίμησαν, ἀλλὰ καὶ τῇ πόλει δόξαν ἀείμνηστον εἰς
 ἅπαντα τὸν χρόνον κατέλιπον, ἧς οὐκ ἄξιον προδότας
 γενέσθαι. καὶ γὰρ αἰσχυρὸν φιλοτιμείσθαι μὲν ἐπὶ τοῖς ³⁰⁷
 τῶν προγόνων ἔργοις, φαίνεσθαι δ' ἐκείνοις τάναν-
 54 τία περὶ τῶν ἱκετῶν πράττοντας. (κβ'). Καίτοι πολὺ
 περὶ μειζόνων καὶ δικαιότερων ἤκομεν ποιησόμενοι
 τὰς δεήσεις· οἱ μὲν γὰρ ἐπὶ τὴν ἀλλοτρίαν στρατεύ-
 σαντες ἱκέτενον ὑμᾶς, ἡμεῖς δὲ τὴν ἡμετέραν αὐτῶν
 ἀπολωλεκότες, ἀκείνοι μὲν παρεκάλου ἐπὶ τὴν τῶν
 νεκρῶν ἀναίρεσιν, ἡμεῖς δ' ἐπὶ τὴν τῶν λοιπῶν σωτη-
 55 ρίαν. ἔστι δ' οὐκ ἴσον κακὸν οὐδ' ὅμοιον τοὺς τε- ^b
 θνεῶτας ταφῆς εἶργεσθαι καὶ τοὺς ζῶντας πατρίδος
 ἀποστερεῖσθαι καὶ τῶν ἄλλων ἀγαθῶν ἀπάντων,
 ἀλλὰ τὸ μὲν δεινότερον τοῖς κωλύουσιν ἢ τοῖς ἀτυ-
 χοῦσι, τὸ δὲ μηδεμίαν ἔχοντα καταφυγὴν ἀλλ' ἀπο-
 λιν γενόμενον καθ' ἐκάστην τὴν ἡμέραν κακοπαθεῖν
 καὶ τοὺς αὐτοῦ περιορᾶν μὴ δυνάμενον ἐπαρκεῖν, τί
 δεῖ λέγειν, ὅσον τὰς ἄλλας συμφορὰς ὑπερβέβηκεν;
 56 (κγ'). Ὑπὲρ ὧν ἅπαντας ὑμᾶς ἱκετεύομεν ἀπο-
 δοῦναι τὴν χώραν ἡμῖν καὶ τὴν πόλιν, τοὺς μὲν πρε- ^c
 σβυτέρους ὑπομιμνήσκοντες, ὡς οἰκτρὸν τοὺς τηλικού-
 τους ὀρᾶσθαι δυστυχοῦντας καὶ τῶν καθ' ἡμέραν
 ἀποροῦντας, τοὺς δὲ νεωτέρους ἀντιβολοῦντες καὶ
 δεόμενοι βοηθῆσαι τοῖς ἡλικιωταῖς καὶ μὴ περιδεῖν
 57 ἔτι πλείω κακὰ τῶν εἰρημένων παθόντας. ὀφείλετε δὲ
 μόνοι τῶν Ἑλλήνων τοῦτον τὸν ἔρανον, ἀναστάτοις
 ἡμῖν γεγενημένοις ἐπαμῦναι. καὶ γὰρ τοὺς ἡμετέρους
 προγόνους φασὶν ἐκλιπόντων τῶν ἡμετέρων πατέρων ^d
 ἐν τῷ Περσικῷ πολέμῳ ταύτην τὴν χώραν μόνους
 τῶν ἔξω Πελοποννήσου κοινωνοὺς ἐκείνοις τῶν κιν-
 δύνων γενομένων συνανασᾶσαι τὴν πόλιν αὐτοῖς·
 ὥστε δικαίως ἂν τὴν αὐτὴν εὐεργεσίαν ἀπολάβοιμεν,
 7*

ἤνπερ αὐτοὶ τυγχάνομεν εἰς ὑμᾶς ὑπάρξαντες. (κδ.)
 58 Εἰ δ' οὖν καὶ μηδὲν ὑμῖν τῶν σωμάτων τῶν ἡμετέ-
 ρων δέδοκται φροντίζειν, ἀλλὰ τὴν γε χάραν οὐ πρὸς ε
 ὑμῶν ἐστὶν ἀνέχεσθαι πεπορθημένην, ἐν ἣ μέγιστα
 σημεῖα τῆς ἀρετῆς τῆς ὑμετέρας καὶ τῶν ἄλλων τῶν
 59 συναγωνισαμένων καταλείπεται· τὰ μὲν γὰρ ἄλλα
 τρόπαια πόλει πρὸς πόλιν γέγονεν, ἐκεῖνα δ' ὑπὲρ
 ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος πρὸς ὅλην τὴν ἐκ τῆς Ἀσίας δύ-
 ναμιν ἔστηκεν. ἂ Ἰθηβαῖοι μὲν εἰκότως ἀφανίζουσι, 308
 τὰ γὰρ μνημεῖα τῶν τότε γενομένων αἰσχύνῃ τούτοις
 ἐστὶν, ὑμῖν δὲ προσήκει διασώζειν· ἐξ ἐκείνων γὰρ
 60 τῶν ἔργων ἠγεμόνες κατέστητε τῶν Ἑλλήνων. ἄξιον
 δὲ καὶ τῶν θεῶν καὶ τῶν ἡρώων μνησθῆναι τῶν ἐκει-
 ρον τὸν τόπον κατεχόντων καὶ μὴ περιορᾶν τὰς τι-
 μὰς αὐτῶν καταλυόμενας, οἷς ὑμεῖς καλλιερησάμενοι
 τοιοῦτον ὑπέσθητε κίνδυνον, ὃς καὶ τούτους καὶ τοὺς
 ἄλλους ἅπαντας Ἑλληνας ἠλευθέρωσεν. χρηὴ δὲ καὶ
 τῶν προγόνων ποιήσασθαι τινα πρόνοιαν καὶ μὴ b
 παραμελεῖσθαι μηδὲ τῆς περὶ ἐκείνους εὐσεβείας, οἷ
 61 πῶς ἂν διατεθεῖεν, εἰ τις ἄρα τοῖς ἐκεῖ φρονήσις ἐστὶ
 περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, εἰ κυρίων ὑμῶν ὄντων
 αἰσθόιντο τοὺς μὲν δουλεύειν τοῖς βαρβάροις ἀξιώ-
 σαντας δεσπότας τῶν ἄλλων καθισταμένους, ἡμᾶς δὲ
 τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας συναγωνισαμένους μόνους
 τῶν Ἑλλήνων ἀναστάτους γεγεννημένους, καὶ τοὺς μὲν c
 τῶν συγκινδυνευσάντων τάφους μὴ τυγχάνοντας τῶν
 νομιζομένων σπᾶνει τῶν ἐποιούντων, Ἰθηβαίους δὲ
 τοὺς ἀναντία παραταξαμένους κρατοῦντας τῆς χά-
 62 ρας ἐκείνης; ἐνθυμείσθε δ' ὅτι Λακεδαιμονίων με-
 γίστην ἐποιείσθε κατηγορίαν, ὅτι Ἰθηβαίους χαριζόμε-
 νοι τοῖς τῶν Ἑλλήνων προδόταις ἡμᾶς τοὺς εὐεργέτας
 διέφθειραν. μὴ τοίνυν ἐάσητε ταύτας τὰς βλασφημίας

περὶ τὴν ὑμετέραν γενέσθαι πόλιν, μηδὲ τὴν ὕβριν d
 τὴν τούτων ἀντὶ τῆς παρούσης Ἐλησθε δόξης.
 63 (κε.) Πολλῶν δ' ὄντων εἰπεῖν, ἐξ ὧν ἂν τις ὑμᾶς
 ἐπαγάγοι μᾶλλον φροντίσαι τῆς ἡμετέρας σωτηρίας,
 οὐ δύναμαι πάντα περιλαβεῖν, ἀλλ' αὐτοὺς χρηὴ καὶ
 τὰ παραλελειμμένα συνιδόντας καὶ μνησθέντας μά-
 λιστα μὲν τῶν ὄρκων καὶ τῶν συνθηκῶν, ἔπειτα δὲ
 καὶ τῆς ἡμετέρας εὐνοίας καὶ τῆς τούτων ἐχθρας, ψη-
 φίσασθαι τι περὶ ἡμῶν δίκαιον. e

15.

ΠΕΡΙ ΑΝΤΙΔΟΣΕΩΣ.

(α.) Εἰ μὲν ὁμοῖος ἦν ὁ λόγος ὁ μέλλων ἀνα- 310
 γνωσθήσεσθαι τοῖς ἢ πρὸς τοὺς ἀγῶνας ἢ πρὸς τὰς
 ἐπιδείξεις γιγνομένοις, οὐδὲν ἂν οἶμαι προδιαλεχθῆ-
 ναι περὶ αὐτοῦ· νῦν δὲ διὰ τὴν καινότητα καὶ τὴν
 διαφορὰν ἀναγκαῖόν ἐστι προειπεῖν τὰς αἰτίας, δι'
 ἃς οὕτως ἀνόμοιον αὐτὸν ὄντα τοῖς ἄλλοις γράφειν
 προειλόμην· μὴ γὰρ τούτων δηλωθεῖσῶν πολλοῖς ἂν b
 2 ἴσως ἄτοπος εἶναι δόξειεν. (β.) Ἐγὼ γὰρ εἰδὼς
 ἐνίους τῶν σοφιστῶν βλασφημοῦντας περὶ τῆς ἐμῆς
 διατριβῆς καὶ λέγοντας, ὡς ἐστὶ περὶ δικογραφίαν, καὶ
 παραπλήσιον ποιοῦντας, ὥσπερ ἂν εἰ τις Φειδίαν τὸν
 τὸ τῆς Ἀθηναῶν ἔδος ἐργασάμενον τολμῶν καλεῖν κο-
 ροπλάθου, ἢ Ζεῦξιν καὶ Παρράσιον τὴν αὐτὴν ἔχειν
 φαίη τέχνην τοῖς τὰ πινάκια γράφουσιν, ὅμως οὐδὲ
 πώποτε τὴν μικρολογίαν ταύτην ἡμννάμην αὐτῶν,
 3 ἠγοούμενος τὰς μὲν ἐκείνων φλυαρίας οὐδεμίαν δύ- c
 ναμιν ἔχειν. αὐτὸς δὲ πᾶσι τοῦτο πεποιηκέναι φανε-

ρόν, ὅτι προήρημαι καὶ λέγειν καὶ γράφειν οὐ περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων ἀλλ' ὑπὲρ τηλικούτων τὸ μέγεθος καὶ τοιούτων πραγμάτων, ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς ἂν ἄλλος ἐπιχειρήσειε πλὴν τῶν ἐμοὶ πεπλησιακότων ἢ τῶν τούτους μιμείσθαι βουλομένων.

† Μέχρι μὲν οὖν πόρρω τῆς ἡλικίας ᾤμην καὶ διὰ τὴν προαίρεσιν ταύτην καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἀπραγμοσύνην ἐπεικῶς ἔχειν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἰδιώτας· ἤδη δ' ὑπογυίου μοι τῆς τοῦ βίου τελευτῆς οὔσης, ἀντιδόσεως γενομένης περὶ τριηραρχίας καὶ περὶ ταύτης ἀγῶνος, ἐγνων καὶ τούτων τινὰς οὐχ οὕτω πρὸς με διακειμένους, ὥσπερ ἠλπίζον, ἀλλὰ τοὺς μὲν πολὺ διεψευσμένους τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ ἔβροντας ἐπὶ τὸ πείθεσθαι τοῖς ἀνεπιτηδεῖόν τι λέγουσι, τοὺς δὲ σαφῶς μὲν εἰδότες, περὶ ἃ τυγχάνω διατρέβων, φθονοῦντας δὲ καὶ ταυτόν πεπονθότες σοφισταῖς καὶ χαίροντας ἐπὶ τοῖς ψευδῇ περὶ μου δόξαν ἔχουσιν. ἐδήλωσαν δ' οὕτω διακείμενοι· τοῦ γὰρ ἀντιδίκου, περὶ μὲν ὧν ἡ κρίσις ἦν, οὐδὲν λέγοντος β δίκαιον, διαβάλλοντος δὲ τὴν τῶν λόγων τῶν ἐμῶν δύναμιν καὶ καταλαξονευομένου περὶ τε τοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ πλήθους τῶν μαθητῶν, ἐγνώσαν ἐμὴν εἶναι τὴν λειτουργίαν. τὴν μὲν οὖν δαπάνην οὕτως ἠνέγκαμεν, ὥσπερ προσήκει τοὺς μῆτε λίαν ὑπὸ τῶν τοιούτων ἐκταραττομένους μῆτε παντάπασιν ἀσώτως μὴδ' ὀλιγώρως πρὸς χρήματα διακειμένους.

5 (γ.) Ἡσθημένος δ' ὥσπερ εἶπον, πλείους ὄντας ὧν ᾤμην τοὺς οὐκ ὀρθῶς περὶ μου γινώσκοντας, ἐνεθυμούμην, πῶς ἂν δηλώσαιμι καὶ τούτοις καὶ τοῖς ἐπιγιννομένοις καὶ τὸν τρόπον, ὃν ἔχω, καὶ τὸν βίον, ὃν ζῶ, καὶ τὴν παιδείαν, περὶ ἣν διατρέβω, καὶ μὴ περιύδοιμι περὶ τῶν τοιούτων ἄκριτον ἔμμαντὸν ὄντα,

μὴδ' ἐπὶ τοῖς βλασφημεῖν εἰδισμένοις ὥσπερ νῦν γέ-
7 νόμενον· σκοπούμενος οὖν εὗρισκον οὐδαμῶς ἂν ἄλλως τοῦτο διαπραξόμενος, πλὴν εἰ γραφείη λόγος δ ὥσπερ εἰκῶν τῆς ἐμῆς διανοίας καὶ τῶν ἄλλων τῶν βεβιωμένων· διὰ τοῦτου γὰρ ἠλπίζον καὶ τὰ περὶ ἐμὲ μάλιστα γνωσθήσεσθαι καὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον μνη-
8 μείον μου καταλειφθήσεσθαι πολὺ κάλλιον τῶν χαλκῶν ἀναθημάτων. (δ.) Εἰ μὲν οὖν ἐπαινεῖν ἔμμαντὸν ἐπιχειροῖην, ἐώρων οὔτε περιλαβεῖν ἅπαντα, περὶ ὧν διελθεῖν προηροῦμην, οἷός τε γενησόμενος, οὔτ' ἐπιχαρίτως οὐδ' ἀνεπιφθόνως εἰπεῖν περὶ αὐτῶν δυ-
9 νησόμενος· εἰ δ' ὑποθείμην ἀγῶνα μὲν καὶ κίνδυνόν τινα περὶ ἐμὲ γιννόμενον, συκοφάντην δ' ὄντα τὸν γε-
γραμμένον καὶ πράγματά μοι παρέχοντα, κάκεινον μὲν ταῖς διαβολαῖς χρώμενον ταῖς ἐπὶ τῆς ἀντιδόσεως φηθείσαις, ἔμμαντὸν δ' ἐν ἀπολογίας σχήματι τοὺς λό-
10 γους ποιοῦμενον, οὕτως ἂν ἐκγενέσθαι μοι μάλιστα 312 διαλεχθῆναι περὶ ἁπάντων ὧν τυγχάνω βουλόμενος.

(ε.) Ταῦτα δὲ διανοηθεὶς ἔγραψον τὸν λόγον τοῦτου, οὐκ ἀκμάζων ἀλλ' ἔτη γεγονώς δύο καὶ ὀγδοήκοντα. διόπερ χρηὴ συγγνώμην ἔχειν, ἣν μαλακώτερος ὧν φανῆται τῶν παρ' ἐμοῦ πρότερον ἐκδεδομένων. καὶ γὰρ οὐδὲ ῥάδιος ἦν οὐδ' ἀπλοῦς ἀλλὰ πολ-
10 λὴν ἔχων πραγματεῖαν. ἔστι γὰρ τῶν γεγραμμένων ἕνα μὲν ἐν δικαστηρίῳ πρέποντα φηθῆναι, τὰ δὲ πρὸς μὲν τοὺς τοιούτους ἀγῶνας οὐχ ἀρμόττοντα, β περὶ δὲ φιλοσοφίας πεπαρησιασμένα καὶ δεδηλωκότα τὴν δύναμιν αὐτῆς· ἔστι δέ τι καὶ τοιοῦτον, ὃ τῶν νεωτέρων τοῖς ἐπὶ τὰ μαθήματα καὶ τὴν παιδείαν ὀρμῶσιν ἀκούσασιν ἂν συνενέγκοι, πολλὰ δὲ καὶ τῶν ὑπ' ἐμοῦ πάλαι γεγραμμένων ἐγκαταμειγμένα τοῖς νῦν λεγομένοις οὐκ ἀλόγως οὐδ' ἀκαιῶς ἀλλὰ προσ-

- 11 ηκόντως τοῖς ὑποκειμένοις. τοσοῦτον οὖν μήκος λό-
 γον συνιδεῖν καὶ τοσαύτας ἰδέας καὶ τοσοῦτον ἀλλή-
 λων ἀφροσύνας συναρμόσαι καὶ συναγαγεῖν καὶ τὰς
 ἐπιφερομένας οἰκείωσαι ταῖς προειρημέναις καὶ πάσας
 ποιῆσαι σφίσιν αὐταῖς ὁμολογουμένας οὐ πᾶν μι-
 κρόν ἦν ἔργον. ὅμως δ' οὐκ ἀπέστην, καίπερ τηλι-
 κοῦτος ᾧν, πρὶν αὐτὸν ἀπετέλεσα μετὰ πολλῆς μὲν
 ἀληθείας εἰρημένον, τὰ δ' ἄλλα τοιοῦτον, οἷος ἂν
 12 εἶναι δόξῃ τοῖς ἀκροαμένοις. (ζ.) Χρῆ δὲ τοὺς διεξ-
 ἰόντας αὐτὸν πρῶτον μὲν ὡς ὄντος μικτοῦ τοῦ λό-
 γου καὶ πρὸς ἀπάσας τὰς ὑποθέσεις ταύτας γεγραμ-
 μένου ποιῆσθαι τὴν ἀκρόασιν, ἔπειτα προσέχειν τὸν
 νοῦν ἔτι μᾶλλον τοῖς λέγεσθαι μέλλουσιν ἢ τοῖς ἤδη
 προειρημένοις, πρὸς δὲ τούτοις μὴ ζητεῖν εὐθύς ἐπ-
 ελθόντας ὅλον αὐτὸν διελθεῖν ἀλλὰ τοσοῦτον μέρος,
 ὅσον μὴ λυπήσει τοὺς παρόντας. ἦν γὰρ ἐμμείνητε
 τούτοις, μᾶλλον δυνήσεσθε κατιδεῖν, εἰ τι τυγχάνο-
 μεν λέγοντες ἄξιον ἡμῶν αὐτῶν.
- 13 (ζ.) Ἄ μὲν οὖν ἀναγκαῖον ἦν προειπεῖν, ταῦτ' e
 ἐστίν· ἤδη δ' ἀναγινώσκετε τὴν ἀπολογία τὴν
 προσποιουμένην μὲν περὶ κρίσεως γεγράφθαι, βου-
 λομένην δὲ περὶ ἐμοῦ δηλῶσαι τὴν ἀλήθειαν, καὶ
 τοὺς μὲν ἀγνοοῦντας εἰδέναί ποιεῖσαι, τοὺς δὲ φθο-
 νοῦντας ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τῆς νόσου ταύτης λυπεῖσθαι. 313
 μείζω γὰρ δίκην οὐκ ἂν δυναίμην λαβεῖν παρ' αὐτῶν.
- 14 (η.) Πάντων ἡγοῦμαι πονηροτάτους εἶναι καὶ
 μεγίστης ζημίας ἀξίους, οἷτινες οἷς αὐτοὶ τυγχάνου-
 σιν ὄντες ἔνοχοι, ταῦτα τῶν ἄλλων τολμῶσι κατηγο-
 ρεῖν, ὅπερ Ἀνσίμαχος πεποίηκεν. οὗτος γὰρ αὐτὸς
 συγγεγραμμένα λέγων περὶ τῶν ἐμῶν συγγραμμάτων
 πλείω πεποιήται λόγον ἢ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάν-
 των, ὁμοίον ἐργαζόμενος, ὥσπερ ἂν εἰ τις ἱεροσυλίας

- ἕτερον διαώκων αὐτὸς τὰ τῶν θεῶν ἐν τοῖν χερσίν b
 15 ἔχων φανείη. πρὸ πολλοῦ δ' ἂν ἐποησάμην οὕτως
 αὐτὸν νομίζειν εἶναί με δεινὸν, ὥσπερ ἐν ὑμῖν εἰρη-
 κεν· οὐ γὰρ ἂν ποτέ μοι πράγματα ποιεῖν ἐπεχείρη-
 σεν. νῦν δὲ λέγει μὲν, ὡς ἐγὼ τοὺς ἥττους λόγους
 κρείττους δύναμαι ποιεῖν, τοσοῦτον δέ μου καταπε-
 φρόνηκεν, ὥστ' αὐτὸς ψευδόμενος ἐμοῦ τάληθ' ἰε-
 16 γοντος ἐλπίζει ῥαδίως ἐπικρατήσκειν. οὕτω δέ μοι δυσ-
 κόλως ἅπαντα συμβέβηκεν, ὥστ' οἱ μὲν ἄλλοι τοῖς c
 λόγοις διαλύονται τὰς διαβολὰς, ἐμοῦ δὲ Ἀνσίμαχος
 αὐτοὺς τοὺς λόγους μάλιστα διαβέβληκεν, ἵν' ἦν μὲν
 ἱκανῶς δόξω λέγειν, ἔνοχος ᾧν φανῶ τοῖς ὑπὸ τού-
 του περὶ τῆς δεινότητος τῆς ἐμῆς προειρημένοις, ἦν
 δ' ἐνδεέστερον τύχῳ διαλεχθεῖς ᾧν οὗτος ὑμᾶς προσ-
 δοκᾶν πεποίηκε, τὰς πράξεις ἠγήρησθέ μου χείρους
 εἶναι.
- 17 Δέομαι δ' οὖν ὑμῶν μήτε πιστεύειν πῶ μήτ'
 ἀπιστεῖν τοῖς εἰρημένοις, πρὶν ἂν διὰ τέλους ἀκού- d
 σῆτε καὶ τὰ παρ' ἡμῶν, ἐνθουμουμένους, ὅτι μηδὲν
 ἂν ἔδει δίδοσθαι τοῖς φεύγουσιν ἀπολογία, εἶπερ
 οἷόν τ' ἦν ἐκ τῶν τοῦ διαώκοντος λόγων ἐψηφίσθαι
 τὰ δίκαια. νῦν δ' εἰ μὲν εὐ τυγχάνει κατηγορητῶς
 ἢ κακῶς, οὐδεὶς ἂν τῶν παρόντων ἀγνοήσειεν· εἰ δ'
 ἀληθέσι κέχρηται τοῖς λόγοις, οὐκέτι τοῦτο τοῖς κρί-
 νουσι γυνῶναι ῥαδίον, ἔξ ᾧν ὁ πρότερος εἰρηκεν, ἀλλ'
 ἀραπητόν ἦν ἔξ ἀμφοτέρων τῶν λόγων ἐκλαβεῖν du- e
 18 νηθῶσι τὸ δίκαιον. (θ.) Οὐ θαναμάζω δὲ τῶν πλείω
 χρόνον διατριβόντων ἐπὶ ταῖς τῶν ἐξαπατώντων κα-
 τηγορίας ἢ ταῖς ὑπὲρ αὐτῶν ἀπολογίαις, οὐδὲ τῶν
 λεγόντων, ὡς ἔστι μέγιστον κακὸν διαβολή· τί γὰρ
 ἂν γένοιτο ταύτης κακουργότερον, ἢ ποιῆι τοὺς μὲν 314
 ψευδομένους εὐδοκίμειν, τοὺς δὲ μηδὲν ἡμαρτηκότας

δοκεῖν ἀδικεῖν, τοὺς δὲ δικάζοντας ἐπιορκεῖν, ὅλας δὲ τὴν μὲν ἀλήθειαν ἀφανίζει, ψευδῆ δὲ δόξαν παραστήσασα τοῖς ἀκούουσιν ὃν ἂν τύχη τῶν πολιτῶν ἀδί-
 19 κως ἀπόλλυσιν; ἂ φυλακτέον ἐστίν, ὅπως μηδὲν ὑμῖν συμβήσεται τοιοῦτον, μηδ' ἂ τοῖς ἄλλοις ἂν ἐπιτιμήσαιτε, τούτοις αὐτοὶ φανήσεσθε περιπίπτοντες. οἴμαι δ' ὑμᾶς οὐκ ἀγνοεῖν, ὅτι τῇ πόλει πολλὰκις οὕτως ἤδη μετεμέλησε τῶν κρίσεων τῶν μετ' ὀργῆς καὶ β
 μὴ μετ' ἐλέγχου γενομένων, ὥστ' οὐ πολὺν χρόνον διαλιποῦσα παρά μὲν τῶν ἐξαπατησάντων δίκην λαβείν ἐπεθύμησε, τοὺς δὲ διαβληθέντας ἠδέως ἂν εἰ-
 20 δεν ἄμεινον ἢ πρότερον πράττοντας. (ι.) Ὡν χρημεινημένους μὴ προπετῶς πιστεύειν τοῖς τῶν κατηγόρων λόγοις, μηδὲ μετὰ θορύβου καὶ χαλεπότητος ἀκροᾶσθαι τῶν ἀπολογουμένων. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ἐπὶ μὲν τῶν ἄλλων πραγμάτων ἐλεημονεστάτους ὁμολο-
 γεῖσθαι καὶ πραοτάτους ἀπάντων εἶναι τῶν Ἑλλήνων, ἐπὶ δὲ τοῖς ἀγῶσι τοῖς ἐνθάδε γιγνομένοις τάναντία
 21 τῇ δόξῃ ταύτῃ φαίνεσθαι πράττοντας· καὶ παρ' ἐτέροις μὲν, ἐπειδὴν περὶ ψυχῆς ἀνθρώπου δικάζωσι, μέρος τι τῶν ψήφων ὑποβάλλεσθαι τοῖς φεύγουσι, παρ' ὑμῖν δὲ μηδὲ τῶν ἴσων τυγχάνειν τοὺς κινδυνεύοντας τοῖς συκοφαντοῦσιν, ἀλλ' ὁμνύειν μὲν καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν ἢ μὴν ὁμοίως ἀκροᾶσθαι τῶν
 22 κατηγορούντων καὶ τῶν ἀπολογουμένων, τοσοῦτον δὲ τὸ μεταξὺ ποιεῖν ὥστε τῶν μὲν αἰτιωμένων ὅτι ἂν λέγωσιν ἀποδέχεσθαι, τῶν δὲ τούτους ἐξελέγχειν πειρωμένων ἐνίοτε μηδὲ τὴν φωνὴν ἀκούοντας ἀνέχεσθαι, καὶ νομίζειν μὲν ἀοικήτους εἶναι ταύτας τῶν πόλεων, ἐν αἷς ἀκριτοὶ τινες ἀπόλλυνται τῶν πολιτῶν, ἀγνοεῖν δ' ὅτι τοῦτο ποιοῦσιν οἱ μὴ κοινὴν τὴν
 23 εὐνοίαν τοῖς ἀγωνιζομένοις παρέχοντες. ὁ δὲ πάντων

δεινότατον, ὅταν τις αὐτὸς μὲν κινδυνεύων κατηγορῇ τῶν διαβαλλόντων, ἐτέρω δὲ δικάζων μὴ τὴν αὐτὴν ἔχη γνώμην περὶ αὐτῶν.

Καίτοι χρημεινόμενοι τοιοῦτους εἶναι κριτὰς τοῖς ἄλλοις, οἷον περ ἂν αὐτοὶ τυγχάνειν ἀξιώσειαν, λογιζομένους, ὅτι διὰ τοὺς συκοφαντεῖν τολ-
 315 μῶντας ἄδηλον ὅστις εἰς κίνδυνον καταστάς ἀναγκασθήσεται λέγειν, ἅπερ ἐγὼ νῦν, πρὸς τοὺς μέλλοντας
 24 περὶ αὐτοῦ τὴν ψήφον διοίσειν. (ια.) Οὐ γὰρ δὴ τῷ γε κοσμίως ζῆν ἄξιον πιστεύειν, ὡς ἀδεῶς ἐξέσται τὴν πόλιν οἰκεῖν· οἱ γὰρ προηρημένοι τῶν μὲν ἰδίων ἀμελεῖν, τοῖς δ' ἄλλοτριόις ἐπιβουλεύειν, οὐ τῶν μὲν σωφρόνως πολιτευομένων ἀπέχονται, τοὺς δὲ κακόν τι δρῶντας εἰς ὑμᾶς εἰσάγουσιν, ἀλλ' ἐν τοῖς μηδὲν
 ἀδικοῦσιν ἐπιδειξάμενοι τὰς αὐτῶν δυνάμεις παρὰ τῶν φανερωῶς ἐξημαρτηκότων πλέον λαμβάνουσιν ἀρ-
 25 γύριον. (ιβ.) Ἄπερ Λυσίμαχος διανοηθεὶς εἰς τουτοῦ τὸν κίνδυνόν με κατέστησεν, ἠγούμενος τὸν ἀγῶνα τὸν πρὸς ἐμὲ παρ' ἐτέρων αὐτῷ χρηματισμὸν ποιή-
 σειν, καὶ προσδοκῶν, ἦν ἐμοῦ περιγένηται τοῖς λόγοις, ὃν φησι διδάσκαλον εἶναι τῶν ἄλλων, ἀνυπόστατον
 26 τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἅπασιν εἶναι δόξειν. ἐλπίζει δὲ ἑαδίως τοῦτο ποιήσειν· ὀρᾷ γὰρ ὑμᾶς μὲν λίαν τα-
 χέως ἀποδεχομένους τὰς αἰτίας καὶ τὰς διαβολὰς, ἐμὲ δ' ὑπὲρ αὐτῶν οὐ δυνησόμενον ἀξίως τῆς δόξης ἀπολογήσασθαι καὶ διὰ τὸ γῆρας καὶ διὰ τὴν ἀπειρίαν
 27 τῶν τοιοούτων ἀγῶνων. οὕτω γὰρ βεβίωκα τὸν παρελθόντα χρόνον ὥστε μηδένα μοι πώποτε μῆτ' ἐν ὀλιγαρχίᾳ μῆτ' ἐν δημοκρατίᾳ μῆθ' ὕβριον μῆτ' ἀδικίαν ἐγκαλέσαι, μηδ' εἶναι μῆτε διαιτητὴν μῆτε δικαστήν, ὅστις περὶ τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων φανήσεται γεγε-
 νημενος· ἠπιστάμην γὰρ αὐτὸς μὲν εἰς τοὺς ἄλλους

μηδὲν ἐξαμαρτάνειν, ἀδικούμενος δὲ μὴ μετὰ δικαστηρίου ποιείσθαι τὰς τιμωρίας ἀλλ' ἐν τοῖς φίλοις τοῖς ἐκείνων διαλύεσθαι περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων.

28 ὧν οὐδὲν μοι πλέον γέγονεν, ἀλλ' ἀνεγκλητὴί μέχρι ταυτησί τῆς ἡλικίας βεβιωκῶς εἰς τὸν αὐτὸν καθέστηκα κίνδυνον, εἰς ὅνπερ ἂν εἰ πάντας ἐτύγγαλον ἡδίκηκῶς.

Οὐ μὲν παντάπασιν ἀθυμῶ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ τιμήματος, ἀλλ' ἂν περ ἐθέλησῃτε μετ' εὐνοίας ἀκροάσασθαι, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω τοὺς μὲν διεφθυσμένους τῶν ἐμῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ πεπεισμένους ὑπὸ τῶν βουλομένων βλασφημεῖν ταχέως μεταπεισθήσεσθαι περὶ αὐτῶν, τοὺς δὲ τοιοῦτον εἶναι με νομίζοντας, οἷός περ εἰμι, βεβαιότερον ἔτι ταύτην ἔξειν τὴν 29 διάνοιαν. ἵνα δὲ μὴ λίαν ἐνοχλῶ πολλὰ πρὸ τοῦ πράγματος λέγων, ἀφέμενος τούτων, περὶ ὧν οἴσεται τὴν ψῆφον, ἥδη πειράσομαι διδάσκειν ὑμᾶς. καὶ μοι τὴν γραφὴν ἀνάγνωθι.

ΓΡΑΦΗ.

30 (15') Ἐκ μὲν τοίνυν τῆς γραφῆς πειράται με διαβάλλειν ὁ κατήγορος, ὡς διαφθείρω τοὺς νεωτέρους λέγειν διδάσκων καὶ παρὰ τὸ δίκαιον ἐν τοῖς ἀγῶσι πλεονεκτεῖν, ἐκ δὲ τῶν ἄλλων λόγων ποιεῖ με τηλικούτου, ὅσος οὐδεὶς πώποτε γέγονεν οὔτε τῶν περὶ τὰ δικαστήρια καλινδουμένων οὔτε τῶν περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατριψάντων· οὐ γὰρ μόνον ἰδιώτας φησὶ μου γεγενῆσθαι μαθητὰς ἀλλὰ καὶ δῆτορας καὶ στρατηγούς καὶ βασιλέας καὶ τυράννους, καὶ χρήματα παρ' αὐτῶν παμπληθῆ τὰ μὲν εἰληφέναι, τὰ δ' ἔτι καὶ νῦν 31 λαμβάνειν. τοῦτον δὲ τὸν τρόπον πεποιήται τὴν κατηγορίαν, ἡρούμενος ἐκ μὲν ὧν καταλαξομένουται περὶ

μου καὶ τοῦ πλοῦτου καὶ τοῦ πλήθους τῶν μαθητῶν φθόρου ἅπασι τοῖς ἀκούουσιν ἐμποιήσειν, ἐκ δὲ τῆς περὶ τὰ δικαστήρια πραγματείας εἰς ὀργὴν καὶ μῖσος ὑμᾶς καταστήσειν· ἅπερ ὅταν πάθωσιν οἱ κρίνοντες, χαλεπώτατοι τοῖς ἀγωνιζομένοις εἰσὶν.

(16') Ὡς οὖν τὰ μὲν μεῖζω τοῦ προσήκοντος εἴρηκα, τὰ δ' ὄλως ψεύδεται, ἁδίδως οἶμαι φανερόν 32 ποιήσειν. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς τοῖς μὲν λόγοις οἷς πρότερον ἀκηκόατε περὶ μου τῶν βλασφημεῖν καὶ διαβάλλειν βουλομένων μὴ προσέχειν τὸν νοῦν, μηδὲ πιστεύειν τοῖς μήτε μετ' ἐλέγχου μήτε μετὰ κρίσεως εἰρη- 33 μένοις, μηδὲ ταῖς δόξαις χρῆσθαι ταῖς ἀδίκως ὑπ' ἐκείνων ὑμῖν ἐγγεγεννημέναις, ἀλλ' ὁποῖός τις ἂν ἐκ τῆς κατηγορίας τῆς νῦν καὶ τῆς ἀπολογίας φαίνωμαι, τοιοῦτον εἶναι με νομίζειν· οὕτω γὰρ γινώσκοντες αὐτοῖ τε δόξετε καλῶς κρίνειν καὶ νομίμως, ἐγὼ τε 317 τεύξομαι πάντων τῶν δικαίων.

33 (16') Ὅτι μὲν οὖν οὐδεὶς οὔθ' ὑπὸ τῆς δεινότητος τῆς ἐμῆς οὔθ' ὑπὸ τῶν συγγραμμάτων βέβλαπται τῶν πολιτῶν, τὸν ἐνεστῶτα κίνδυνον ἡρούμαι μέγιστον εἶναι τεκμήριον. εἰ γὰρ τις ἦν ἡδίκημένος, εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν εἶχεν, οὐκ ἂν ἡμέλησε τοῦ καιροῦ τοῦ παρόντος, ἀλλ' ἦλθεν ἂν ἦτοι κατηγορήσων ἢ καταμαρτυρήσων. ὅπου γὰρ ὁ μὴδ' ἀκηκῶς 34 μὴδὲν πώποτε φλαῦρον εἰς ἀγῶνά με τηλικουτοῦ κατέστησεν, ἢ που σφόδρ' ἂν οἱ κακῶς πεπονθότες ἐπει- 34 ρῶντ' ἂν δίκην παρ' ἐμοῦ λαμβάνειν. οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἔστιν οὔτ' εἰκὸς οὔτε δυνατόν, ἐμὲ μὲν περὶ πολλοὺς ἡμαρτηκέναι, τοὺς δὲ ταῖς συμφοραῖς δι' ἐμὲ περιπεπτωκότας ἡσυχίαν εἶχειν καὶ μὴ τολμᾶν ἐγκαλεῖν ἀλλὰ προκατέρους ἐν τοῖς ἐμοῖς εἶναι κινδύνους τῶν μὴδὲν ἡδίκημένων, ἐξὸν αὐτοῖς δηλώσασιν, ἅ

πεπόνθασι, τὴν μεγίστην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν τιμωρίαν.
 35 ἀλλὰ γὰρ οὔτε πρότερον οὔτε νῦν οὐδεὶς μοι φανή-
 σεται τοιοῦτον οὐδὲν ἐγκαλέσας. ὥστ' εἰ συγχωρή-
 σαιμι τῷ κατηγορῶν καὶ προσομολογήσαιμι πάντων
 ἀνθρώπων εἶναι δεινότετος καὶ συγγραφεὺς τῶν λό-
 γων τῶν λυπούντων ὑμᾶς τοιοῦτος, οἷος οὐδεὶς ἄλλος
 γέρονε, πολὺ ἂν δικαιότερον ἐπεικῆς εἶναι δοκοῖν ἢ
 36 ζημιωθεῖν. τοῦ μὲν γὰρ γενέσθαι προέχοντα τῶν
 ἄλλων ἢ περὶ τοὺς λόγους ἢ περὶ τὰς πράξεις εἰκό-
 τως ἂν τις τὴν τύχην αἰτιάσασαιτο, τοῦ δὲ καλῶς καὶ
 μετρίως κεχρησθαι τῇ φύσει δικαίως ἂν ἅπαντες τὸν
 τρόπον τὸν ἐμὸν ἐπαινέσειαν.

(15.) Οὐ μὴν οὐδ' εἰ ταῦτ' ἔχων περὶ ἐμαντοῦ λέ-
 γειν, οὐδ' οὕτω φανήσομαι περὶ τοὺς λόγους τοὺς τοι-
 37 ούτους γεγεννημένος. γνώσεσθε δ' ἐκ τῶν ἐπιτηδευμά-
 των τῶν ἐμῶν, ἐξ ὧν περ οἶόν τ' ἐστὶν εἰδέναι τὴν ἀλή-
 θειαν πολὺ μᾶλλον ἢ παρὰ τῶν διαβαλλόντων. οἶμαι
 γὰρ οὐδένα τοῦτ' ἀγνοεῖν, ὅτι πάντες ἄνθρωποι περὶ ε
 τὸν τόπον τοῦτον εἰώθασι διατρίβειν, ὅθεν ἂν προέ-
 38 λωνται τὸν βίον πορίζεσθαι. τοὺς μὲν τοίνυν ἀπὸ τῶν
 συμβολαίων τῶν ὑμετέρων ζῶντας καὶ τῆς περὶ ταῦτα
 πραγματείας ἴδοιτ' ἂν μόνον οὐκ ἐν τοῖς δικαστηρίοις
 οἰκοῦντας, ἐμὲ δ' οὐδεὶς πάποθ' ἐώρακεν οὔτ' ἐν τοῖς 318
 συνεδρίοις οὔτε περὶ τὰς ἀνακρίσεις οὔτ' ἐπὶ τοῖς δι-
 καστηρίοις οὔτε πρὸς τοὺς δαιτηταῖς, ἀλλ' οὕτως ἀπέ-
 χρομαι τούτων ἀπάντων, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τῶν πολι-
 39 τῶν. ἐπειτ' ἐκείνους μὲν ἂν εὖροιτε παρ' ὑμῖν μό-
 νοις χρηματίζεσθαι δυναμένους, εἰ δ' ἄλλοσέ ποι
 πλεύσειαν, ἐνδεεῖς ἂν ὄντας τῶν καθ' ἡμέραν, ἐμοὶ
 δὲ τὰς εὐπορίας, περὶ ὧν οὗτος μειζόνως εἴρηκεν,
 ἐξῶθεν ἀπάσας γεγεννημένας· ἐτι δὲ τοῖς μὲν πλησιά 319
 ζοντας ἢ τοὺς ἐν κακοῖς αὐτοὺς ὄντας ἢ τοὺς ἐτέροις

πράγματα παρέχειν βουλομένους, ἐμοὶ δὲ τοὺς πλεί-
 40 στην σχολὴν τῶν Ἑλλήνων ἄγοντας. ἠκούσατε δὲ καὶ
 τοῦ κατηγοροῦ λέγοντος, ὅτι παρὰ Νικοκλέους τοῦ
 Σαλαμινίου βασιλέως πολλὰς ἔλαβον καὶ μεγάλας δω-
 ρεάς. καίτοι τίνοι πιστὸν ὑμῶν ἐστίν, ὡς Νικοκλῆς
 ἔδωκέ μοι ταύτας, ἵνα δίκας μανθάνῃ λέγειν, ὅς καὶ
 τοῖς ἄλλοις περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ὥσπερ δεσπό-
 41 τῆς ἐδίκαζεν; ὥστ' ἐξ ὧν αὐτὸς οὗτος εἴρηκεν, ῥᾶδιον
 καταμαθεῖν, ὅτι πόρρω τῶν πραγματειῶν εἰμι τῶν
 περὶ τὰ συμβόλαια γιγνομένων. ἀλλὰ μὴν κάκεινο
 πᾶσι φανερόν ἐστιν, ὅτι παμπληθεῖς εἰσὶν οἱ παρα-
 σκευάζοντες τοὺς λόγους τοῖς ἐν τοῖς δικαστηρίοις
 ἀγωνιζομένοις. τούτων μὲν τοίνυν τοσοῦτων ὄντων
 οὐδεὶς πάποτε φανήσεται μαθητῶν ἠξιωμένος, ἐγὼ
 δὲ πλείους εἰληφὼς, ὡς φησὶν ὁ κατήγορος, ἢ σύμ-
 παντες οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν διατρίβοντες. καίτοι δ
 πῶς εἰκὸς τοὺς τοσοῦτον τοῖς ἐπιτηδευμασιν ἀλλή-
 λων ἀφεστῶτας περὶ τὰς αὐτὰς πράξεις ἠγεῖσθαι δια-
 τρίβειν;

(15.) Ἐχων δὲ πολλὰς εἰπεῖν διαφορὰς περὶ τοῦ
 βίου τοῦ τ' ἐμοῦ καὶ τῶν περὶ τὰς δίκας, ἐκείνως
 ὑμᾶς ἠγοῦμαι τάχιστ' ἂν ἀφέσθαι τῆς δόξης ταύτης,
 εἰ τις ὑμῖν ἐπιδειξείη μὴ τούτων τῶν πραγμάτων μα-
 42 θητάς μου γιγνομένους ἂν ὁ κατήγορος εἴρηκε, μηδὲ
 περὶ τοὺς λόγους ὄντα με δεινὸν τοὺς περὶ τῶν ἰδίων
 43 συμβολαίων. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς, ἐξελεγχομένης τῆς αἰ-
 τίας ἧς εἶχον πρότερον, ζητεῖν ἑτέραν μεταλαβεῖν
 διάνοιαν, καὶ ποθεῖν ἀκοῦσαι, περὶ ποίους ἄλλους
 λόγους γεγεννημένος τηλικαύτην δόξαν ἔλαβον. εἰ μὲν 319
 οὖν μοι συνοίσει κατειπόντι τὴν ἀλήθειαν, οὐκ οἶδα
 χαλεπὸν γὰρ στοχάζεσθαι τῆς ὑμετέρας διανοίας· οὐ
 44 μὴν ἀλλὰ παρησιάζομαι γε πρὸς ὑμᾶς. καὶ γὰρ ἂν

αἰσχυνθεῖν τοὺς πλησιάζοντας, εἰ πολλάκις εἰρη-
κῶς, ὅτι δεξαίμην ἂν ἅπαντας εἰδέναι τοὺς πολίτας
καὶ τὸν βίον, ὃν ζῶ, καὶ τοὺς λόγους, οὓς λέγω, νῦν
μὴ δηλοῖν ὑμῖν αὐτοὺς ἀλλ' ἀποκρυπτόμενος φα-
νείην. ὥς οὖν ἀκουσόμενοι τὴν ἀλήθειαν, οὕτω προσ-
έχετε τὸν νοῦν.

- 45 (ιη'.) Πρῶτον μὲν οὖν ἐκεῖνο δεῖ μαθεῖν ὑμᾶς,
ὅτι τρόποι τῶν λόγων εἰσὶν οὐκ ἐλάττους ἢ τῶν μετὰ
μέτρον ποιημάτων. οἱ μὲν γὰρ τὰ γένη τὰ τῶν ἡμι-
θέων ἀναζητοῦντες τὸν βίον τὸν αὐτῶν κατέτριψαν, οἱ
δὲ περὶ τοὺς ποιητὰς ἐφιλοσόφησαν, ἕτεροι δὲ τὰς πρά-
ξεις τὰς ἐν τοῖς πολέμοις συναγαγεῖν ἤβουλήθησαν,
ἄλλοι δὲ τινες περὶ τὰς ἐρωτήσεις καὶ τὰς ἀποκρίσεις
46 γερόνασιν, οὓς ἀντιλογικοὺς καλοῦσιν. εἴη δ' ἂν οὐ^c
μικρὸν ἔργον, εἰ πάσας τις τὰς ιδέας τὰς τῶν λόγων
ἐξαριθμεῖν ἐπιχειρήσειεν· ἧς δ' οὖν ἐμοὶ προσήκει,
ταύτης μνησθεὶς ἐάσω τὰς ἄλλας. εἰσὶ γὰρ τινες, οἱ
τῶν μὲν προειρημένων οὐκ ἀπείρως ἔχουσι, γράφειν
δὲ προήρηται λόγους οὐ περὶ τῶν ὑμετέρων συμβο-
λαίων ἀλλ' Ἑλληνικοὺς καὶ πολιτικοὺς καὶ πανηγυ-
ρικοὺς, οὓς ἅπαντες ἂν φήσειαν ὁμοιοτέρους εἶναι
τοῖς μετὰ μουσικῆς καὶ ὄνθμων πεποιημένοις ἢ τοῖς
47 ἐν δικαστηρίῳ λεγομένοις. καὶ γὰρ τῇ λέξει ποιητι-^d
κωτέρῃ καὶ ποιικιλωτέρῃ τὰς πράξεις δηλοῦσι καὶ τοῖς
ἐνθυμήμασιν ὀγκωδεστέροις καὶ καινότεροις χρῆσθαι
ζητοῦσιν, ἔτι δὲ ταῖς ἄλλαις ιδέαις ἐπιφανεστέραις καὶ
πλείοσιν ὅλον τὸν λόγον διοικοῦσιν. ὧν ἅπαντες μὲν
ἀκούοντες χαίρουσιν οὐδὲν ἤττον ἢ τῶν ἐν τοῖς μέτροις
πεποιημένων, πολλοὶ δὲ καὶ μαθηταὶ γίνεσθαι βού-
λονται, νομίζοντες τοὺς ἐν τούτοις πρωτεύοντας πολὺ
σοφωτέρους καὶ βελτίους καὶ μᾶλλον ὠφελεῖν δυνα-
48 μένους εἶναι τῶν τὰς δίκας εὖ λεγόντων. συνίσασι

- γὰρ τοὺς μὲν διὰ πολυπραγμοσύνην ἐμπείρους τῶν
ἀγῶνων γεγεννημένους, τοὺς δ' ἐκ φιλοσοφίας ἐκεί-
νων τῶν λόγων ὧν ἄρτι προείπον τὴν δύναμιν εἰλη- 320
φότητας, καὶ τοὺς μὲν δικανικοὺς δοκοῦντας εἶναι ταύ-
την τὴν ἡμέραν μόνην ἀνεκτοὺς ὄντας, ἐν ἧπερ ἂν
ἀγωνιζόμενοι τυγχάνωσι, τοὺς δ' ἐν ἀπάσαις ταῖς ὁ-
μιλίαις καὶ παρὰ πάντα τὸν χρόνον ἐντίμους ὄντας
49 καὶ δόξης ἐπιεικοὺς τυγχάνοντας· ἔτι δὲ τοὺς μὲν,
ἣν ὀφθῶσι δις ἢ τρις ἐπὶ τῶν δικαστηρίων, μισοιμέ-
νους καὶ διαβαλλομένους, τοὺς δ' ὅσῃ περ ἂν πλείοσι
καὶ πλεονάκις συγγίγνωται, τοσοῦτῃ μᾶλλον θαν-^b
μαζομένους· πρὸς δὲ τούτοις τοὺς μὲν περὶ τὰς δίκας
δεινοὺς πόρρω τῶν λόγων ἐκείνων ὄντας, τοὺς δ' εἰ
βουληθεῖεν ταχέως ἂν ἐλεῖν καὶ τούτους δυνηθέντας.
50 ταῦτα λογιζόμενοι καὶ πολὺ κρείττω νομίζοντες εἶναι
τὴν αἴρεσιν, βούλονται μετασχεῖν τῆς παιδείας ταύ-
της, ἧς οὐδ' ἂν ἐγὼ φανεῖν ἀπεληλαμένος ἀλλὰ πολ-
λῶν χαριεστέραν δόξαν εἰληφῶς. (ιθ'.) Περὶ μὲν
οὖν τῆς ἐμῆς εἴτε βούλεσθε καλεῖν δυνάμεως εἴτε
φιλοσοφίας εἴτε διατριβῆς, ἀκηκόατε πᾶσαν τὴν ἀλή-^c
θειαν.
51 Βούλομαι δὲ περὶ ἑαυτοῦ καὶ νόμον θεῖναι χα-
λεπώτερον ἢ περὶ τῶν ἄλλων καὶ λόγον εἰπεῖν θρα-
σύτερον ἢ κατὰ τὴν ἐμὴν ἡλικίαν· ἀξιῶ γὰρ οὐ μό-
νον, εἰ βλαβεροῖς χρῶμαι τοῖς λόγοις, μηδεμίᾳς συγ-
γνώμης τυγχάνειν παρ' ὑμῶν, ἀλλ' εἰ μὴ τοιοῦτοις,
οἷοις οὐδέις ἄλλοις, τὴν μεγίστην ὑποσχεῖν τιμωρίαν.
οὐχ οὕτω δ' ἂν τολμηρὰν ἐποιησάμην τὴν ὑπόσχεσιν,
εἰ μὴ καὶ δείξειν ἡμελλον ὑμῖν καὶ θαδίαν ποιήσειν^d
52 τὴν διάγνωσιν αὐτῶν. (κ'.) Ἐχει γὰρ οὕτως· ἐγὼ
καλλίστην ἠγοῦμαι καὶ δικαιοτάτην εἶναι τὴν τοιαύ-
την ἀπολογία, ἣτις εἰδέναι ποιεῖ τοὺς δικάζοντας ὥς
ISOCRATES. II. 8

δυνατὸν μάλιστα, περὶ ὧν τὴν ψῆφον οἴσουσι, καὶ
 μὴ πλανᾶσθαι τῇ διανοίᾳ μηδ' ἀμφιγνοεῖν τοὺς τά-
 53 ληθῆ λέγοντας. εἰ μὲν τοίνυν ἠγωνιζόμεν ὡς περὶ
 πράξεις τινὰς ἡμαρτηκῶς, οὐκ ἂν οἴος τ' ἦν ἰδεῖν
 ὑμῖν αὐτὰς παρασχεῖν, ἀλλ' ἀναγκαίως εἶχεν εἰκάζου-
 τας ὑμᾶς ἐκ τῶν εἰρημένων διαγιγνώσκειν, ὅπως e
 ἐτύχετε, περὶ τῶν πεπραγμένων· ἐπειδὴ δὲ περὶ τοὺς
 λόγους ἔχω τὴν αἰτίαν, οἶμαι μᾶλλον ὑμῖν ἐμφανεῖν
 54 τὴν ἀλήθειαν. αὐτοὺς γὰρ ὑμῖν δεῖξω τοὺς εἰρημέ-
 νους ὑπ' ἐμοῦ καὶ γεγραμμένους, ὥστ' οὐ δοξάσαν-
 τες ἀλλὰ σαφῶς εἰδότες, ὁποῖοί τινές εἰσι, τὴν ψῆφον
 οἴσετε περὶ αὐτῶν. ἅπαντας μὲν οὖν διὰ τέλους 321
 εἰπεῖν οὐκ ἂν δυναίμην· ὁ γὰρ χρόνος ὁ δεδομένος
 ἡμῖν ὀλίγος ἐστίν· ὥσπερ δὲ τῶν καρπῶν, ἐξευεργεῖν
 ἐκάστου δείγμα πειράσομαι. μικρὸν γὰρ μέρος ἀκού-
 σαντες ἡδύως τό τ' ἐμὸν ἦθος γνωριεῖτε καὶ τῶν λό-
 55 γων τὴν δύναμιν ἀπάντων μαθήσεσθε. δέομαι δὲ
 τῶν πολλὰκίς ἀνεγνωκότων τὰ μέλλοντα ρηθῆσεσθαι
 μὴ ζητεῖν ἐν τῷ παρόντι παρ' ἐμοῦ καινοὺς λόγους,
 μηδ' ὀχληρὸν με νομίζειν, ὅτι λέγω τοὺς πάλαι παρ' b
 ὑμῖν διατεθρολημένους. εἰ μὲν γὰρ ἐπίδειξιν ποιού-
 μενος ἔλεγον αὐτοὺς, εἰκότως ἂν εἶχον τὴν αἰτίαν
 ταύτην· νῦν δὲ κρινόμενος καὶ κινδυνεύων ἀναγκά-
 56 ζομαι χρῆσθαι τοῦτον τὸν τρόπον αὐτοῖς. καὶ γὰρ ἂν
 πάντων εἶην καταγελαστότατος, εἰ τοῦ κατηγοροῦ
 διαβάλλουτος, ὅτι τοιούτους γράφω λόγους, οἱ καὶ
 τὴν πόλιν βλάπτουσι καὶ τοὺς νεωτέρους διαφθεί-
 ρουσι, δι' ἑτέρων ποιόμην τὴν ἀπολογία, ἔξδὸν αὐ-
 τοὺς δεῖξαντι τούτους ἀπολύσασθαι τὴν διαβολὴν c
 τὴν λεγομένην περὶ ἡμῶν.

Ἰμᾶς μὲν οὖν ἄξιῶ μοι διὰ ταῦτα συγγνώμην
 ἔχειν καὶ συναγωνιστὰς γίνεσθαι τοῖς ἄλλοις, τοὺς δὲ

λόγους ἤδη περαινέειν ἐπιχειρήσω, μικρὸν ἔτι προ-
 ειπῶν, ἵνα ῥᾶον ἐπακολουθῶσι τοῖς λεγομένοις. (κ'.)
 57 Ὁ μὲν γὰρ λόγος ὁ μέλλων πρῶτος ὑμῖν δειχθήσεσθαι
 κατ' ἐκείνους ἐγράφη τοὺς χρόνους, ὅτε Λακεδαιμό-
 νιοι μὲν ἦρχον τῶν Ἑλλήνων, ἡμεῖς δὲ ταπεινῶς
 ἐπράττομεν. ἔστι δὲ τοὺς μὲν Ἑλληνας παρακαλῶν d
 ἐπὶ τὴν τῶν βαρβάρων στρατείαν, Λακεδαιμονίους δὲ
 58 περὶ τῆς ἡγεμονίας ἀμφισβητῶν. τοιαύτην δὲ τὴν
 ὑπόθεσιν ποιησάμενος ἀποφαίνω τὴν πόλιν ἀπάντων
 τῶν ὑπαρχόντων τοῖς Ἑλλήσιν ἀγαθῶν αἰτίαν γεγε-
 νημένην. ἀφορισάμενος δὲ τὸν λόγον τὸν περὶ τῶν
 τοιούτων εὐεργεσιῶν καὶ βουλόμενος τὴν ἡγεμονίαν
 ἔτι σαφέστερον ἀποφαίνειν, ὡς ἔστι τῆς πόλεως, ἐν- e
 θένδε ποθέν ἐπιχειρῶ διδάσκω περὶ τούτων, ὡς τῇ
 πόλει τιμᾶσθαι προσήκει πολὺ μᾶλλον ἐκ τῶν περὶ
 59 τὸν πόλεμον κινδύνων ἢ τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν. ὦμην
 μὲν οὖν αὐτὸς δυνήσεσθαι διελεθεῖν περὶ αὐτῶν· νῦν
 δέ με τὸ γῆρας ἐμποδίζει καὶ ποιεῖ προαπαγορεύειν.
 ἵν' οὖν μὴ παντάπασιν ἐκλυθῶ πολλῶν ἔτι μοι λε- 322
 κτέων ὄντων, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς παραγραφῆς ἀνά-
 γνωθι τὰ περὶ τῆς ἡγεμονίας αὐτοῖς.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΥ.

Ἡγοῦμαι δὲ τοῖς προγόνοις ἡμῶν οὐχ ἦττον ἐκ
 τῶν κινδύνων τιμᾶσθαι προσήκειν ἢ τῶν ἄλλων εὐ-
 εργεσιῶν (p. 51, §. 51)
 μέχρι τοῦ

καὶ τότε προταχθέντες ὑπὲρ ἀπάντων νῦν ἐτέ- 332
 ροις ἀκολουθεῖν ἀναγκασθῆμεν (p. 61, §. 99).

60 (κβ'.) Περὶ μὲν οὖν τῆς ἡγεμονίας, ὡς δικαίως
 ἂν εἶη τῆς πόλεως, ῥᾶδιον ἐκ τῶν εἰρημένων κατα-
 μαθεῖν. ἐνθυμήθητε δὲ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, εἰ δοκῶ
 τοῖς λόγοις διαφθεῖρειν τοὺς νεωτέρους ἀλλὰ μὴ προ-

τρέπειν ἐπ' ἀρετὴν καὶ τοὺς ὑπὲρ τῆς πόλεως κινδύ-
 νους, ἢ δικαίως ἂν δοῦναι δίκην ὑπὲρ τῶν εἰρημένων d
 ἀλλ' οὐκ ἂν χάριν κομίσασθαι παρ' ὑμῶν τὴν μεγί-
 61 στην, ὅς οὕτως ἐγκεκομῖακα τὴν πόλιν καὶ τοὺς προ-
 γόνους καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς ἐν ἐκείνοις τοῖς χρό-
 νοῖς γεγενημένους, ὥστε τοὺς τε πρότερον γράψαντας
 περὶ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην ἅπαντας ἠφανικῆναι τοὺς
 λόγους, αἰσχυνομένους ὑπὲρ τῶν εἰρημένων αὐτοῖς,
 τοὺς τε νῦν δοκοῦντας εἶναι δεινούς μὴ τολμᾶν εἶ e
 λέγειν περὶ τούτων ἀλλὰ καταμέμφεσθαι τὴν δύναμιν
 τὴν σφετέραν αὐτῶν.

62 (κγ'.) Ἄλλ' ὅμως, τούτων οὕτως ἐχόντων, φα-
 νήσονται τινες τῶν εὐρεῖν μὲν οὐδὲν οὐδ' εἰπεῖν
 ἄξιον λόγου δυναμένων, ἐπιτιμᾶν δὲ καὶ βασκαίνειν
 τὰ τῶν ἄλλων μεμελετηκότων, οἳ χαριέντως μὲν εἰ- 333
 ρῆσθαι ταῦτα φήσουσι, τὸ γὰρ εὖ φθονήσουσιν εἰ-
 πεῖν, πολὺ μὲντοι χρησιμωτέρους εἶναι τῶν λόγων
 καὶ κρείττους τοὺς ἐπιπλήττουσας τοῖς νῦν ἀμαρτα-
 νομένοις ἢ τοὺς τὰ πεπραγμένα πρότερον ἐπαινοῦν-
 τας, καὶ τοὺς ὑπὲρ ὧν δεῖ πράττειν συμβουλευόντας
 ἢ τοὺς τὰ παλαιὰ τῶν ἔργων διεξιόντας. (κδ'.) Ἴν'
 63 οὖν μηδὲ ταῦτ' ἔχωσιν εἰπεῖν, ἀφόμενος τοῦ βοηθεῖν
 τοῖς εἰρημένοις πειράσομαι μέρος ἕτερον λόγου τοσοῦ- b
 του, ὅσον περ' ἄρτι, διελθεῖν ὑμῖν, ἐν ᾧ φανήσομαι
 περὶ τούτων ἀπάντων πολλὴν ἐπιμέλειαν πεποιημέ-
 νος. ἔστι δὲ τὰ μὲν ἐν ἀρχῇ λεγόμενα περὶ τῆς εἰρήνης
 64 τῆς πρὸς Χίους καὶ Ῥοδίουσιν καὶ Βυζαντίους, ἐπιδείξας
 δ' ὡς συμφέροι τῇ πόλει διαλύσασθαι τὸν πόλεμον,
 κατηγορῶ τῆς δυναστείας τῆς ἐν τοῖς Ἑλλήσι καὶ τῆς
 ἀρχῆς τῆς κατὰ θάλατταν, ἀποφαίνων αὐτὴν οὐδὲν δια-
 φέρουσαν οὔτε ταῖς πράξεσιν οὔτε τοῖς πάθεσι τῶν μο- c
 ναρχῶν ἀναμνησκῶ δὲ καὶ τὰ συμβάντα δι' αὐτὴν

τῇ πόλει καὶ Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ἄπασιν.
 65 διαλεχθεῖς δὲ περὶ τούτων καὶ τὰς τῆς Ἑλλάδος συμ-
 φορὰς ὀδυράμενος καὶ τῇ πόλει παραινέσας, ὡς χρὴ
 μὴ περιορᾶν αὐτὴν οὕτω πράττουσαν, ἐπὶ τελευτῆς
 ἐπὶ τε τὴν δικαιοσύνην παρακαλῶ καὶ τοῖς ἀμαρτα-
 νομένοις ἐπιπλήττω καὶ περὶ τῶν μελλόντων συμβου- d
 λέω. λαβὼν οὖν ἀρχὴν ταύτην, ὅθεν διαλέγομαι
 περὶ αὐτῶν, ἀνάγνωθι καὶ τοῦτο τὸ μέρος αὐτοῖς.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ.

66 Ἦγοῦμαι δὲ δεῖν ἡμᾶς οὐ μόνον ψηφισαμένους
 τὴν εἰρήνην ἐκ τῆς ἐκκλησίας ἀπελθεῖν, ἀλλὰ καὶ
 βουλευσαμένους, ὅπως ἄξομεν αὐτὴν (p. 164, §. 25)
 μέχρι τοῦ

ἐπιλίποι δ' ἂν με τὸ λοιπὸν μέρος τῆς ἡμέρας, 339
 εἰ πάσας τὰς πλημμελείας τὰς ἐν τοῖς πράγμασιν
 ἐγγεγενημένας ἐξετάξω ἐπιχειρήσομαι (p. 170,
 §. 56).

εἴτ' ἐξελὼν τὰ μέσα συνῆψεν οὕτως·

τίς οὖν ἀπαλλαγὴ γενήσεται τῆς ταραχῆς ταύτης; 340
 καὶ πῶς ἐπανορθωσόμεθα τὰ τῆς πόλεως καὶ βελ-
 τίω ποιήσομεν; πρῶτον μὲν, ἣν πανσώμεθα δη-
 μοτικούς μὲν εἶναι νομίζοντες τοὺς συκοφάντας,
 ὀλιγαρχικούς δὲ τοὺς καλοὺς κἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν
 (p. 186, §. 133),

καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ βιβλίου.

67 (κε'.) Ἄνοιθ' μὲν τοίνυν λόγοι ἀκηκόατε· βού- 342
 λομαι δὲ καὶ τοῦ τρίτου μικρὰ διελθεῖν, ἵν' ὑμῖν εἶ c
 μᾶλλον γένηται καταφανές, ὅτι πάντες οἱ λόγοι πρὸς
 ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην συντείνουσιν. ἔστι δ' ὁ μέλ-
 λων δειχθήσεσθαι Νικοκλεῖ τῷ Κυπρίῳ, τῷ κατ' ἐκεί-
 νον τὸν χρόνον βασιλεῖ, συμβουλευόντων, ὡς δεῖ τῶν
 πολιτῶν ἄρχειν· οὐχ ὁμοίως δὲ γέγραπται τοῖς ἀνε-

- 68 γνωσμένοις. οὔτοι μὲν γὰρ τὸ λεγόμενον ὁμολογούμενον αἰετῶ προειρημένῳ καὶ συγκεκριμένῳ ἔχουσιν, ἐν δὲ τούτῳ τὸναντίον· ἀπολύσας γὰρ ἀπὸ τοῦ προτέρου καὶ χωρὶς ὡσπερ τὰ καλούμενα κεφάλαια ποιήσας πειρῶμαι διὰ βραχέων ἕκαστον ὧν συμβου-
69 λεύω φράζειν. τούτου δ' ἕνεκα ταύτην ἐποιησάμην τὴν ὑπόθεσιν, ἡγούμενος ἐκ τοῦ παραινεῖν τὴν τε διάνοιαν τὴν ἐκείνου μάλιστ' ὠφελήσειν καὶ τὸν τρόπον τὸν ἑμαντοῦ τάχιστα δηλώσειν. διὰ τὴν αὐτὴν δὲ ταύτην πρόφασιν καὶ νῦν αὐτὸν ὑμῖν δεῖξαι ε προειλόμην, οὐχ ὡς ἄριστα τῶν λοιπῶν γεγραμμένον, ἀλλ' ὡς ἐκ τούτου μάλιστα φανερὸς γενησόμενος, ὃν τρόπον εἰθίσμαι καὶ τοῖς ἰδιώταις καὶ τοῖς δυνάσταις
70 πλησιάζειν· φανήσομαι γὰρ πρὸς αὐτὸν ἐλευθέρως καὶ τῆς πόλεως ἀξίως διειλεγμένος, καὶ οὐ τὸν ἐκείνου πλοῦτον οὐδὲ τὴν δύναμιν θεραπεύων ἀλλὰ τοῖς ἀρχομένοις ἐπαμύνων, καὶ παρασκευάζων καθ' ὅσον ἡδυνάμην τὴν πολιτείαν αὐτοῖς ὡς οἶόν τε πραοτάτην. ὅπου δὲ βασιλεῖ διαλεγόμενος ὑπὲρ τοῦ δήμου τοὺς λόγους ἐποιούμην, ἤπου τοῖς ἐν δημοκρατία πολιτευομένοις σφόδρ' ἂν παρακελευσαίμην τὸ πλη-
71 θος θεραπεύειν. (κς'.) Ἐν μὲν οὖν τῷ προοιμίῳ καὶ τοῖς πρώτοις λεγομένοις ἐπιτιμῶ ταῖς μοναρχίαις, ὅτι β δέον αὐτοὺς τὴν φρόνησιν ἀσκεῖν μᾶλλον τῶν ἄλλων, χεῖρον παιδεύονται τῶν ἰδιωτῶν. διαλεχθεὶς δὲ περὶ τούτων παραινῶ τῷ Νικοκλεῖ μὴ ἔραθνυμῖν μηδ' ὡσπερ ἱερῶσύνην εἰληφῶτα τὴν βασιλείαν, οὕτω τὴν γνώμην ἔχειν, ἀλλὰ τῶν ἡδονῶν ἀμελήσαντα προσ-
72 ἔχειν τὸν νοῦν τοῖς πράγμασιν. ἐπιχειρῶ δὲ καὶ τούτο πείθειν αὐτὸν, ὡς χρῆ δεινὸν νομίζειν, ὅταν ὁρᾷ τοὺς μὲν χείρους τῶν βελτιόνων ἀρχοντας καὶ τοὺς ἀνοητοτέρους τοῖς φρονηματέροις προστάττοντας, λέγων,

ὡς ὅσῳ περ ἂν ἐρρωμενέστερον τὴν τῶν ἄλλων ἄγνοιαν ἀτιμάσῃ, τοσοῦτῳ μᾶλλον τὴν αὐτοῦ διάνοιαν ἀσκήσει. ποιησάμενος οὖν ἀρχὴν, ἣν ἐγὼ τελεντήν, ἀνάγνωθι καὶ τούτου τοῦ λόγου τὸ λοιπὸν μέρος αὐτοῖς.

73 ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΚΛΕΑ.

Μάλιστα δ' ἂν αὐτὸς ὑπὸ σπαντοῦ παρακληθείης, εἰ δεινὸν ἡγήσαιο τοὺς χείρους τῶν βελτιόνων ἄρχειν καὶ τοὺς ἀνοητοτέρους τοῖς φρονηματέροις προστάττειν (p. 17, §. 14)

μέχρι τοῦ

σοφοὺς νόμιζε μὴ τοὺς περὶ μικρῶν ἀκριβῶς ἐρίζοντας ἀλλὰ τοὺς εὖ περὶ τῶν μεγάλων λέγοντας. χρῶ τοῖς εἰρημένοις, ἢ ζήτει βελτίω τούτων (p. 37, §. 39).

- 74 (κς'.*α'.) Τῶν μὲν τοίνυν λόγων ἄλις ἡμῖν ἔστω τῶν ἀναγινωσκόμενων καὶ τηλικούτο μῆκος ἔχόντων· ἐπεὶ μικροῦ γε μέρους τῶν πάσαι γεγραμμένων οὐκ ἂν ἀποσχοίμην ἀλλ' εἶποιμ' ἂν, εἴ τί μοι δόξειε πρόπον εἶναι τῷ παρόντι καιρῷ· καὶ γὰρ ἂν ἄτοπος εἶην, εἰ τοὺς ἄλλους ὁρῶν τοῖς ἑμοῖς χρωμένους ἐγὼ μόνος ἀπεχοίμην τῶν ὑπ' ἐμοῦ πρότερον εἰρημένων, ἄλλως τε καὶ νῦν, ὅτ' οὐ μόνον μικροῖς μέρεσιν ἀλλ' ὅλοις εἶδеси προειλόμην χρῆσθαι πρὸς ὑμᾶς. ταῦτα μὲν οὖν, ὅπως ἂν ἡμῖν συμπίπτῃ, ποιήσομεν.

- 75 Εἶπον δὲ πού πρὶν ἀναγινώσκεσθαι τούτους, ὡς ἄξιός εἶην οὐ μόνον, εἰ βλαβεροῖς χρωῶμαι τοῖς λόγοις, δοῦναι δίκην ὑμῖν τὴν μεγίστην, ἀλλ' εἰ μὴ τοιούτοις, οἷοις οὐδεὶς ἄλλος, τῆς μεγίστης τυχεῖν τιμωρίας. εἴ τινες οὖν ὑμῶν ὑπέλαβον τότε λαν ἀλαζονικὸν εἶναι καὶ μέγα τὸ ἡθρῆν, οὐκ ἂν δικαίως ἔτι τὴν γνώμην ταύτην ἔχοιεν· οἶμαι γὰρ ἀποδεδοκέναι

τὴν ὑπόσχεσιν καὶ τοιοῦτους εἶναι τοὺς λόγους τοὺς
 76 ἀναγνωσθέντας, οἷους περ ἐξ ἀρχῆς ὑπεθέμην. βού-
 λουμαι δ' ὑμῖν διὰ βραχείων ἀπολογήσασθαι περὶ
 ἐκάστου καὶ ποιῆσαι μᾶλλον ἔτι καταφανέες, ὡς ἀληθῆ
 καὶ τότε προεῖπον καὶ νῦν λέγω περὶ αὐτῶν. (κς.* β'.)
 Καὶ πρῶτον μὲν ποῖος γένοιτ' ἂν λόγος ὀσιώτερος ἢ 59
 δικαιότερος τοῦ τοὺς προγόνους ἐγκωμιάζοντος ἀξίως
 τῆς ἀρετῆς τῆς ἐκείνων καὶ τῶν ἔργων τῶν πεπραγ-
 77 μένων αὐτοῖς; ἔπειτα τίς ἂν πολιτικώτερος καὶ μᾶλ-
 λον πρόβουλος τῇ πόλει τοῦ τὴν ἡγεμονίαν ἀποφαίνον-
 τος ἕκ τε τῶν ἄλλων εὐεργεσιῶν καὶ τῶν κινδύνων
 ἡμετέραν οὖσαν μᾶλλον ἢ Λακεδαιμονίων; ἔτι δὲ τίς
 ἂν περὶ καλλιόνων καὶ μειζόνων πραγμάτων τοῦ τοὺς
 Ἑλλήνας ἐπὶ τε τὴν τῶν βαρβάρων στρατείαν παρα-
 78 καλοῦντος καὶ περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίας συμ-
 βουλευόντος; ἐν μὲν τοίνυν τῷ πρώτῳ λόγῳ περὶ
 τούτων τυγχάνω διειλεγμένος, ἐν δὲ τοῖς ὑστέροις περὶ
 ἐλαττόνων μὲν ἢ τηλικούτων, οὐ μὴν περὶ ἀχρηστο-
 79 τέρων οὐδ' ἦττον τῇ πόλει συμφερόντων. γινώσθε
 δὲ τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἣν παραβάλλητε πρὸς ἕτερα
 τῶν εὐδοκιμούντων καὶ τῶν ὠφελίμων εἶναι δο-
 κούντων.
 80 Οἶμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογῆσαι τοὺς νόμους
 πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους εἶναι τῷ βίῳ
 τῶν ἀνθρώπων· ἀλλ' ἢ μὲν τούτων χρῆσις τοῦτ'
 ὠφελεῖν μόνον πέφυκε, τὰ κατὰ τὴν πόλιν καὶ τὰ
 συμβόλαια τὰ γιννόμενα πρὸς ἡμᾶς αὐτούς· εἰ δὲ
 τοῖς λόγοις πείθοισθε τοῖς ἑμοῖς, ὅλην τὴν Ἑλλάδα
 80 καλῶς ἂν διοικοῖτε καὶ δικαίως καὶ τῇ πόλει συμφε-
 ρόντως· χρῆ δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ ἀμφοτέρω
 μὲν ταῦτα σπουδάξουσιν, αὐτοῖν δὲ τούτοις τὸ μείζον 60
 καὶ τὸ πλείονος ἄξιον προτιμᾶν, ἔπειτα κάκεινο γι-

γνωσκεῖν, ὅτι νόμους μὲν θεῖναι μυρῖοι καὶ τῶν ἄλ-
 λων Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἴκανοὶ γέγονασιν,
 εἰπεῖν δὲ περὶ τῶν συμφερόντων ἀξίως τῆς πόλεως
 81 καὶ τῆς Ἑλλάδος οὐκ ἂν πολλοὶ δυνηθεῖεν· ὧν ἕνεκα
 τοὺς ἔργον ποιουμένους τοὺς τοιοῦτους λόγους εὐρί-
 σκειν τοσοῦτῳ χρῆ περὶ πλείονος ποιεῖσθαι τῶν τοὺς
 νόμους τιθέντων καὶ γραφόντων, ὅσῳ πέρ εἰσι σπανι-
 82 ὅτεροι καὶ χαλεπώτεροι καὶ ψυχῆς φρονιμωτέρας δεό-
 μενοι τυγχάνουσιν, ἄλλως τε δὴ καὶ νῦν. ὅτε μὲν γὰρ
 ἤρχετο τὸ γένος τὸ τῶν ἀνθρώπων γίνεσθαι καὶ συν-
 οικήζεσθαι κατὰ πόλεις, εἰκὸς ἦν παραπλησίαν εἶναι
 τὴν ζήτησιν αὐτῶν· ἐπειδὴ δ' ἐνταῦθα προεληλύθα-
 83 μεν ὥστε καὶ τοὺς λόγους τοὺς εἰρημένους καὶ τοὺς
 νόμους τοὺς κειμένους ἀναριθμήτους εἶναι, καὶ τῶν
 μὲν νόμων ἐπαινεῖσθαι τοὺς ἀρχαιοτάτους, τῶν δὲ
 λόγων τοὺς καινοτάτους, οὐκέτι τῆς αὐτῆς διανοίας
 83 ἔργον ἐστίν, ἀλλὰ τοῖς μὲν τοὺς νόμους τιθέναι προ-
 αἰρουμένοις προὔργου γέγονε τὸ πλῆθος τῶν κειμέ-
 νων, οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς δεῖ ζητεῖν ἕτερος, ἀλλὰ τοὺς
 παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐδοκιμούντας πειραθῆναι συναγα-
 γεῖν, ὃ ἁδίως ὅστις ἂν οὖν βουλευθεῖς ποιήσεις, τοῖς
 δὲ περὶ τοὺς λόγους πραγματευομένοις διὰ τὸ προκατ- 61
 ειλῆφθαι τὰ πλείστα τὸνναντίον συμβέβηκε· λέγον-
 τες μὲν γὰρ ταῦτα τοῖς πρότερον εἰρημένοις ἀναι-
 σχυντεῖν καὶ ληρεῖν δόξουσι, καινὰ δὲ ζητοῦντες ἐπι-
 πόνως εὐρήσουσιν. διόπερ ἔφρασκον ἀμφοτέροις μὲν
 ἐπαινεῖσθαι προσήκειν, πολὺ δὲ μᾶλλον τοῖς τὸ χαλε-
 πώτερον ἐξεργάζεσθαι δυναμένοις.
 84 Ἄλλὰ μὴν καὶ τῶν ἐπὶ τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν
 δικαιοσύνην προσποιουμένων προτρέπειν ἡμεῖς ἂν
 ἀληθέστεροι καὶ χρησιμώτεροι φανείμεν ὄντες. οἱ μὲν
 γὰρ παρακαλοῦσιν ἐπὶ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν φρόνησιν

τὴν ὑπὸ τῶν ἄλλων μὲν ἀγνοουμένην, ὑπ' αὐτῶν δὲ
 τούτων ἀντιλεγομένην, ἐγὼ δ' ἐπὶ τὴν ὑπὸ πάντων
 85 ὁμολογουμένην· κἀκείνοις μὲν ἀπόχρη τοσοῦτον, ἢν
 ἐπαγαγέσθαι τινὰς τῆ δόξῃ τῆ τῶν ὀνομάτων δυνη-
 θῶσιν εἰς τὴν αὐτῶν ὁμιλίαν, ἐγὼ δὲ τῶν μὲν ἰδιω-
 τῶν οὐδένα πάποτε φανήσομαι παρακαλέσας ἐπ' ἑμαυ-
 τὸν, τὴν δὲ πόλιν ὅλην πειρωῶμαι πείθειν τοιοῦτοις
 πράγμασιν ἐπιχειρεῖν, ἐξ ὧν αὐτοὶ τ' εὐδαιμονήσουσι
 86 καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλ-
 λάξουσιν. καίτοι τὸν πάντας τοὺς πολίτας προτρέ-
 πειν προθυμούμενον πρὸς τὸ βέλτιον καὶ δικαιοτέ-
 ρον προστῆναι τῶν Ἑλλήνων, πῶς εἰκὸς τοῦτον τοὺς
 συνόντας διαφθεῖρειν; τίς δὲ τοιοῦτους λόγους εὐρί-
 σκειν δυνάμενος πονηροὺς ἂν καὶ περὶ πονηρῶν
 πραγμάτων ζητεῖν ἐπιχειρήσειεν, ἄλλως τε καὶ διαπε- 62
 πραγμένος ἀπ' αὐτῶν ἄπερ ἐγώ;

87 (κς. *γ'.) Τούτων γὰρ γραφέντων καὶ διαδοθέν-
 των καὶ δόξαν ἔσχον παρὰ πολλοῖς καὶ μαθητὰς πολ-
 λοὺς ἔλαβον, ὧν οὐδεὶς ἂν παρέμεινεν, εἰ μὴ τοιοῦ-
 τον ὄντα με κατέλαβον, οἷόν περ προσεδόκησαν· νῦν
 δὲ τοσοῦτων γεγεννημένων, καὶ τῶν μὲν ἔτη τρία, τῶν
 δὲ τέτταρα συνδιαιτηθέντων, οὐδεὶς οὐδὲν φανήσεται
 88 τῶν παρ' ἐμοὶ μεψάμενος, ἀλλ' ἐπὶ τελευτῆς, ὅτ' ἤδη
 μέλλοιεν ἀποπλεῖν ὡς τοὺς γονέας καὶ τοὺς φίλους
 τοὺς αὐτῶν, οὕτως ἡγάπων τὴν διατριβὴν ὥστε μετὰ
 πόθου καὶ δακρύων ποιείσθαι τὴν ἀπαλλαγὴν. καίτοι
 πότερα χρὴ πιστεύειν ὑμᾶς τοῖς σαφῶς ἐπισταμένοις
 καὶ τοὺς λόγους καὶ τὸν τρόπον τὸν ἐμὸν, ἢ τῶ μη-
 δὲν μὲν εἰδότε τῶν ἐμῶν, προσηρημένῳ δὲ συκοφαν-
 89 τεῖν; ὃς εἰς τοσοῦτον πονηρίας καὶ τόλμης ἐλήλυθεν,
 ὥστε γραψάμενος, ὡς λόγους διδάσκω, δι' ὧν πλεο-
 νεκτήσουσι παρὰ τὸ δίκαιον, ἀπέδειξιν μὲν οὐδεμίαν

τούτων ἤνεγκε, λέγων δὲ διατετέλεκεν, ὡς δεινόν
 ἐστὶ διαφθεῖρεσθαι τοὺς τηλικούτους, ὥσπερ ἀντιλέ-
 γοντός τινος περὶ τούτων, ἢ τοῦτο δέον αὐτὸν ἀπο-
 φαίνειν, ὃ πάντες ὁμολογοῦσιν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνο μό-
 νον διδάσκειν, ὡς ἐγὼ τυγχάνω ταῦτα διαπραττόμε-
 90 νος. καὶ εἰ μὲν τις τοῦτον ἀπαγαγὼν ἀνδραποδιστὴν
 καὶ κλέπτην καὶ λωποδύτην μηδὲν μὲν αὐτὸν ἀπο-
 φαίνοι τούτων εἰρασμένον, διεξίλοι δ' ὡς δεινὸν ἕκα- 63
 στόν ἐστὶ τῶν κακουργημάτων, ληρεῖν ἂν φαίη καὶ
 μαίνεσθαι τὸν κατήγορον, αὐτὸς δὲ τοιοῦτοις λόγοις
 91 κεχηρημένος οἴεται λανθάνειν ὑμᾶς. ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι
 τοῦτό γε καὶ τοὺς ἀμαθεστάτους γιννώσκων, ὅτι δεῖ
 πιστὰς εἶναι καὶ μέγα δυναμένους τῶν κατηγοριῶν, οὐχ
 αἷς ἔξεστι χρήσασθαι καὶ περὶ τῶν μηδὲν ἡδίκηκότων,
 ἀλλ' ἄς οὐχ οἷόν τ' εἰπεῖν ἀλλ' ἢ κατὰ τῶν ἡμαρτη-
 κότων· ὧν αὐτὸς ὀλιγορήσας οὐδὲν προσήκοντας τῆ
 92 γραφῆ λόγους εἰρηκεν. ἔδει γὰρ αὐτὸν καὶ τοὺς λό-
 γους δεικνύναι τοὺς ἐμοὺς, οἷς διαφθεῖρω τοὺς συν-
 όντας, καὶ τοὺς μαθητὰς φράζειν τοὺς χείρους διὰ
 τὴν συνουσίαν τὴν ἐμὴν γεγεννημένους· νῦν δὲ τού-
 των μὲν οὐδέτερον πεποίηκε, παραλιπὼν δὲ τὴν δι-
 καιοτάτην τῶν κατηγοριῶν ἑξαπατᾶν ὑμᾶς ἐπεχειρή-
 σεν. ἐγὼ δ' ἐξ αὐτῶν τούτων, ἐξ ὧν περ προσήκει
 καὶ δίκαιόν ἐστι, ποιήσομαι τὴν ἀπολογίαν.
 93 Καὶ τοὺς μὲν λόγους ὀλίγω πρότερον ἀνέγνωμεν
 ὑμῖν, τοὺς δὲ κεχηρημένους ἐκ μειρακίων μοι μέτροι
 γήρως δηλώσω, καὶ μάρτυρας ὑμῶν αὐτῶν παρέξο-
 μαι, περὶ ὧν ἂν λέγω, τοὺς κατὰ τὴν ἡλικίαν τὴν
 ἐμὴν γεγεννημένους. ἤρξαντο μὲν οὖν ἐν πρώτοις Εὐ-
 νομός μοι καὶ Ἀνσιθείδης καὶ Κάλλιππος πλησιάζειν,
 μετὰ δὲ τούτους Ὀνήτωρ, Ἀντικλῆς, Φιλωνίδης, Φι-
 94 λόμηλος, Χαρμαντίδης. τούτους ἅπαντας ἢ πόλις 64

χρυσοῖς στεφάνοις ἐστεφάνωσεν, οὐχ ὡς τῶν ἄλλο-
 τριῶν ἐφιεμένους ἀλλ' ὡς ἄνδρας ἀγαθοὺς ὄντας καὶ
 πολλὰ τῶν ἰδίων εἰς τὴν πόλιν ἀνηλωκότας. πρὸς οὓς
 ὅπως βούλεσθε θέτε με διακεισθαι· πρὸς γὰρ τὸ παρ-
 95 ὄν πανταχῶς ἔξει μοι καλῶς. ἦν τε γὰρ ὑπολάβητε
 σύμβουλον εἶναί με καὶ διδάσκαλον τούτων, δικαίως
 ἂν ἔχοιτέ μοι πλείω χάριν ἢ τοῖς δι' ἀρετὴν ἐν προ-
 τανείῳ σιτουμένοις· τούτων μὲν γὰρ ἕκαστος αὐτὸν
 μόνον παρέσχε καλὸν κάγαθόν, ἐγὼ δὲ τοσοῦτους τὸ
 96 πλῆθος, ὅσους ὀλίγω πρότερον διήλθον ὑμῖν. εἰ τε
 τῶν μὲν πεπραγμένων ἐκείνοις μηδὲν συναίτιος ἐγε-
 νόμην, ὡς ἐταίροις δὲ καὶ φίλοις αὐτοῖς ἐχρῶμην, ἱκα-
 νὴν ὑπὲρ ὧν φεύγω τὴν γραφὴν ἠγοῦμαι καὶ ταύτην
 εἶναι τὴν ἀπολογία· εἰ γὰρ τοῖς μὲν δι' ἀρετὴν δω-
 ρεὰς εἰληφόσιον ἤρρεσκον, τῷ δὲ συκοφάντῃ μὴ τὴν
 αὐτὴν ἔχω γνώμην, πῶς ἂν εἰκότως γνωσθεῖν τοὺς
 97 συνόντας διαφθεῖρειν; ἢ πάντων γ' ἂν εἴην δυστυ-
 χέστατος, εἰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ἐκ τε τῶν ἐπιτη-
 δευμάτων καὶ τῶν συνοουσιῶν τῶν μὲν χεῖρω, τῶν δὲ
 βελτίω δόξαν λαμβανόντων ἐγὼ μόνος μὴ τύχοιμι τῆς
 δοκιμασίας ταύτης, ἀλλὰ τοιούτοις μὲν ἀνδράσι συμ-
 βεβιωκῶς, ἀνέγκλητον δ' ἐμαυτὸν μέχρι ταυτησὶ τῆς
 ἡλικίας παρεσχηκῶς, ὅμοιος εἶναι δόξαιμι τοῖς ἐκ τε
 τῶν ἐπιτηδευμάτων καὶ τῶν ἄλλων συνοουσιῶν δια- 65
 βεβλημένοις. ἠδέως δ' ἂν εἰδείην, τί ποτ' ἂν ἐπαθον,
 εἰ τίς μοι τοιοῦτος ἦν συγγεγενημένος, οἷός πέφ' ἐστίν
 ὁ κατήγορος, ὃς μισῶν ἅπαντας τοὺς τοιούτους καὶ
 μισοῦμενος εἰς τουτουὶ καθέστηκα τὸν κίνδυνον.
 98 Καὶ μὴν οὐδ' ἐκείνος ὁ λόγος δικαίως ἂν με βλά-
 ψειεν, ὃν ἴσως ἂν τινες τολμήσειαν εἰπεῖν τῶν παν-
 τάσσι πρὸς με δυσκόλως διακειμένων, ὡς τούτοις
 μὲν οἷς εἰρηκα τοσοῦτον μόνον ἐχρῶμην, ὅσον ὀφθη-

ναι διαλεγόμενος, ἕτεροι δὲ τινές μοι πολλοὶ καὶ πο-
 λυπράγμονες μαθηταὶ γεγόνασιν, οὓς ἀποκρύπτομαι
 99 πρὸς ὑμᾶς. ἀξιῶ γὰρ, εἰ μὲν τινες τῶν ἐμοὶ συγγεγε-
 νημένων ἄνδρες ἀγαθοὶ γεγόνασι περὶ τὴν πόλιν καὶ
 τοὺς φίλους καὶ τὸν ἰδιον οἶκον, ἐκείνους ὑμᾶς ἐπαι-
 νεῖν, ἐμοὶ δὲ μηδεμίαν ὑπὲρ τούτων χάριν ἔχειν, εἰ
 δὲ πονηροὶ καὶ τοιοῦτοι τὰς φύσεις, οἷοι φαίνεσθαι καὶ
 γράφεσθαι καὶ τῶν ἄλλοτριῶν ἐπιθυμεῖν, παρ' ἐμοῦ
 100 δίκην λαμβάνειν. καίτοι τίς ἂν πρόκλησις γένοιτο
 ταύτης ἀνεπιφθονωτέρα καὶ ταπεινωτέρα τῆς τῶν μὲν
 καλῶν κάγαθῶν οὐκ ἀμφισβητούσης, εἰ δὲ τινες πο-
 νηροὶ γεγόνασιν, ὑπὲρ τούτων δίκην ὑποσχεῖν ἐθε-
 λούσης; καὶ ταῦτ' οὐ λόγος μάτην εἰρημένος ἐστίν,
 ἀλλὰ παραχωρῶ καὶ τῷ κατηγόρῳ καὶ τῷ βουλομένῳ 66
 τῶν ἄλλων, εἰ τις ἔχει τινὰ φράσαι τοιοῦτον, οὐχ
 ὡς οὐχ ἠδέως ἂν τινῶν μου καταφενεσαμένων, ἀλλ' ὡς
 εὐθύς φανερῶν ἐσομένων ὑμῖν καὶ τῆς ζημίας ἐκεί-
 νοις ἀλλ' οὐκ ἐμοὶ γενησομένης.
 101 Περὶ μὲν οὖν ὧν φεύγω τὴν γραφὴν καὶ τοῦ μὴ
 διαφθεῖρειν τοὺς συνόντας, οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν σαφέ-
 στερον ἐπιδείξαι δυνηθεῖην· (κς'· δ'·) Ἐμνήσθη δὲ
 καὶ τῆς πρὸς Τιμόθεόν μοι φιλίας γεγενημένης καὶ δια-
 βάλλειν ἡμᾶς ἀμφοτέρους ἐπεχειρήσεν, οὐδ' ἠσχύνθη
 περὶ ἀνδρὸς τετελευτηκότος καὶ πολλῶν ἀγαθῶν αἰ-
 τίου τῇ πόλει γεγενημένου βλασφήμους καὶ λίαν ἀσελ-
 102 γεῖς λόγους εἰπῶν. ἐγὼ δ' ὦμην μὲν, εἰ καὶ φανερωῶς
 ἐξηλεγχόμην ἀδικῶν, διὰ τὴν πρὸς ἐκείνου φιλίαν
 σώξασθαι μοι προσήκειν· ἐπειδὴ δὲ Λυσίμαχος καὶ
 τοῖς τοιούτοις ἐπιχειρεῖ με βλάπτειν, ἔξ ὧν δικαίως
 ἂν ὠφελόμην, ἀναγκαίως ἔχει διαλεχθῆναι περὶ αὐ-
 τῶν. διὰ τοῦτο δ' οὐχ ἅμα περὶ τούτου καὶ τῶν
 ἄλλων ἐπιτηδείων ἐποίησάμην τὴν μνείαν, ὅτι πολὺ

103 τα πράγματα διέφερεν αὐτῶν. περὶ μὲν γὰρ ἐκείνων οὐδὲν φλαῦρον εἶπειν ὁ κατήγορος ἐτόλμησε, περὶ δὲ τὴν Τιμοθέου κατηγορίαν μᾶλλον ἐσπούδασεν ἢ περὶ ὧν ἀπήνεγκε τὴν γραφὴν· ἐπειθ' οἱ μὲν ὀλίγων ἐπεστίατησαν ἀγώνων, τῶν δ' ἐκάστῳ προσταχθέντων οὕτως ἐπεμελήθησαν ὥστε τυχεῖν τῆς τιμῆς τῆς ὀλίγῳ πρότερον ὑπ' ἐμοῦ λεχθείσης, ὁ δὲ πολλῶν καὶ μεγάλων πραγμάτων κατέστη κύριος πολὺν χρόνον. ὥστ' οὐκ ἂν ἤρμοσεν ἅμα περὶ τούτου καὶ τῶν ἄλλων χρησασθαι τοῖς λόγοις, ἀλλ' ἀναγκάως εἶχεν οὕτω διελῆσθαι καὶ διατάξασθαι περὶ αὐτῶν. 67

104 χρὴ δὲ τὸν ὑπὲρ ἐκείνου λόγον οὐκ ἄλλοτριον εἶναι νομίζειν τοῖς ἐνεστώσι πράγμασιν οὐδ' ἐμὲ λέγειν ἔξω τῆς γραφῆς· τοῖς μὲν γὰρ ἰδιώταις ὑπὲρ ὧν ἕκαστος ἐπραξε προσήκει διαλεχθεῖσι καταβαίνειν ἢ δοκεῖν περιεργάζεσθαι, τοῖς δ' ὑπολαμβανομένοις συμβούλοις εἶναι καὶ διδασκάλους ὁμοίως ὑπὲρ τῶν συγγεγενημένων ὥσπερ ὑπὲρ αὐτῶν ἀναγκαῖον ποιεῖσθαι τὴν ἀπολογίαν, ἄλλως τ' ἦν καὶ τύχη τις διὰ τὴν αἰτίαν ταύτην κρινόμενος ὄπερ ἐμοὶ συμβέβηκεν. 68

105 ἐτέρῳ μὲν οὖν ἀπέχρησεν ἂν τοῦτ' εἶπειν, ὡς οὐ δίκαιόν ἐστι μετέχειν, εἴ τι Τιμόθεος πράττων μὴ κατάρθωσεν· οὐδὲ γὰρ τῶν δωρεῶν οὐδὲ τῶν τιμῶν οὐδεὶς αὐτῷ μετέδωκε τῶν ἐκείνῳ ψηφισθεισῶν, ἀλλ' οὐδ' ἐπαινεῖσαι τῶν δητόρων οὐδεὶς ἤξιωσεν ὡς σύμβουλον γεγενημένον· εἶναι δὲ δίκαιον ἢ καὶ τῶν ἀγαθῶν κοινωνεῖν ἢ μηδὲ

106 τῶν ἀτυχιῶν ἀπολαύειν. ἐγὼ δὲ ταῦτα μὲν αἰσχυνθείην ἂν εἶπειν, τὴν αὐτὴν δὲ ποιοῦμαι πρόκλησιν, ἤνπερ καὶ περὶ τῶν ἄλλων· ἀξιῶ γὰρ, εἰ μὲν κακὸς ἀνήρ γέγονε Τιμόθεος καὶ πολλὰ περὶ ὑμᾶς ἐξήμαρτε, μετέχειν καὶ δίκην δίδοναι καὶ πάσχειν ὅμοια τοῖς ἀδικούσιν· ἦν δ' ἐπιδειχθῆ καὶ πολίτης ὧν ἀγαθὸς καὶ

στρατηγὸς τοιοῦτος, οἷος οὐδεὶς ἄλλος ἂν ἡμεῖς ἴσμεν, ἐκείνον μὲν οἶμαι δεῖν ὑμᾶς ἐπαινεῖν καὶ χάριν ἔχειν αὐτῷ, περὶ δὲ ταυτησί τῆς γραφῆς ἐκ τῶν ἐμοὶ πεπραγμένων, ὅ τι ἂν ὑμῖν δίκαιον εἶναι δοκῆ, τοῦτο γιγνώσκειν.

107 (κς. * ε.) Ἀθροώτατον μὲν οὖν τοῦτ' εἶπειν ἔχω περὶ Τιμοθέου καὶ μάλιστα καθ' ἀπάντων, ὅτι τοσαύτας ἤρηκε πόλεις κατὰ κράτος, ὅσας οὐδεὶς πώποτε τῶν ἐστρατηγηκότων, οὔτε τῶν ἐκ ταύτης τῆς πόλεως οὔτε τῶν ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος, καὶ τούτων ἑνίας, ὧν ληφθεισῶν ἅπας ὁ τόπος ὁ περιέχων οἰκείος ἠναγκάσθη τῇ πόλει γενέσθαι· τηλικαύτην ἕκαστη δύναμιν εἶχεν. 69

108 τίς γὰρ οὐκ οἶδε Κόρκυραν μὲν ἐν ἐπικαιροτάτῳ καὶ κάλλιστα κειμένην τῶν περὶ Πελοπόννησον, Σάμον δὲ τῶν ἐν Ἰωνίᾳ, Σηστόν δὲ καὶ Κριθιώτην τῶν ἐν Ἑλλησπόντῳ, Ποτίδαιαν δὲ καὶ Τορώνην τῶν ἐπὶ Θρᾷκης; ὡς ἐκείνος ἀπάσας κτησάμενος παρέδωκεν ὑμῖν, οὐ δαπάναις μεγάλαις, οὐδὲ τοὺς ὑπάρχοντας συμμάχους λυμηνάμενος, οὐδὲ πολ-

109 λὰς ὑμᾶς εἰσφορὰς ἀναγκάσας εἰσενεγκεῖν, ἀλλ' εἰς μὲν τὸν περιίπλου τὸν περὶ Πελοπόννησον τρία καὶ δέκα μόνον τάλαντα δούσης αὐτῷ τῆς πόλεως καὶ τριῆρεις πεντήκοντα Κόρκυραν εἶλε, πόλιν ὀγδοήκοντα τριῆρεις κειτημένην, καὶ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον Λακεδαιμονίους ἐνίκησε ναυμαχῶν, καὶ ταύτην ἠνάγκασεν αὐτοὺς συνθέσθαι τὴν εἰρήνην, ἢ τοσαύτην μεταβολὴν ἑκατέρῳ τῶν πόλεων ἐποίησεν, ὥσθ' ἡμᾶς μὲν ἀπ' ἐκείνης τῆς ἡμέρας θύειν αὐτῇ καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν ὡς οὐδεμιᾶς ἄλλης οὕτω τῇ πόλει συνενεγκούσης, Λακεδαιμονίαν δὲ μετ' ἐκείνον τὸν χρόνον μηδ' ὑφ' ἐνὸς ἐωραῖσθαι μήτε ναυτικὸν ἐντὸς Μαλέας περιπλέον μήτε πεζὸν στρατόπεδον δι' Ἴσθμοῦ

πορευόμενον, ὅπερ αὐτοῖς τῆς περὶ Λεῦκτρα συμφο-
 111 ρᾶς εὖροι τις ἂν αἴτιον γεγεννημένον. μετὰ δὲ ταύτας
 τὰς πράξεις ἐπὶ Σάμον στρατεύσας, ἣν Περικλῆς ὁ
 μεγίστην ἐπὶ σοφία καὶ δικαιοσύνη καὶ σωφροσύνη
 δόξαν εἰληφῶς ἀπὸ διακοσίων νεῶν καὶ χιλίων τα-
 λάντων κατεπολέμησε, ταύτην οὔτε πλέον οὔτ' ἔλατ-
 τον παρ' ὑμῶν λαβῶν οὔτε παρὰ τῶν συμμάχων ἐκλέ-
 ξας, ἐν δέκα μηνσὶν ἐξεπολιόρησεν ὀκτακισχιλλοῖς
 112 σιν ἐκ τῆς πολεμίας τὸν μισθὸν ἀπέδωκεν. καίτοι
 τοιοῦτον ἔργον ἂν τις ἄλλος φανῆ πεποιηκῶς, ὁμο-
 λογῶ ληθεῖν, ὅτι διαφερόντως ἐπαινεῖν ἐπιχειρῶ τὸν
 οὐδὲν περιττότερον τῶν ἄλλων διαπεπραγμένον. ἐν-
 τεῦθεν τοίνυν ἀναπλεύσας Σηστὸν καὶ Κριθώτην
 ἔλαβε, καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἀμελουμένης Χερρονή-
 113 σου προσέχειν ὑμᾶς αὐτῇ τὸν νοῦν ἐποίησεν. τὸ δὲ
 τελευταῖον Ποτίδαιαν, εἰς ἣν ἡ πόλις τετρακόσια καὶ 70
 δισχίλια τάλαντα τὸ πρότερον ἀνήλωσε, ταύτην εἴλεν
 ἀπὸ τῶν χρημάτων ὧν αὐτὸς ἐπόρισε καὶ τῶν συν-
 τάξεων τῶν ἀπὸ Θοράκης· καὶ προσέτι Χαλκιδικᾶς ἅπαν-
 τας κατεπολέμησεν. εἰ δὲ δεῖ μὴ καθ' ἕναστος ἀλλὰ
 διὰ βραχέων εἰπεῖν, τεττάρων καὶ εἰκοσι πόλεων κυ-
 ρίους ὑμᾶς ἐποίησεν, ἐλάττω δαπανήσας ὧν οἱ πατέ-
 ρες ἡμῶν εἰς τὴν Μηλίῶν πολιορκίαν ἀνήλωσαν.
 114 Ἡβουλόμην δ' ἂν, ὥσπερ ἐξαριθμῆσαι τὰς πρά-
 ξεις ῥᾶδιον γέγονεν, οὕτως οἶδόν τ' εἶναι συντόμως
 δηλῶσαι τοὺς καιροὺς, ἐν οἷς ἕκαστα τούτων ἐπρά-
 χθη, καὶ τὰ τῆς πόλεως, ὡς εἶχε, καὶ τὴν τῶν πολε-
 μίων δύναμιν· πολὺ γὰρ ἂν ὑμῖν αἰ τ' εὐεργεσίαι
 μείζους κακείνος πλείονος ἄξιος ἔδοξεν εἶναι. νῦν δὲ
 115 ταῦτα μὲν ἑάσω διὰ τὸ πλήθος. (κς. *ς.) Ἡγοῦμαι
 δ' ὑμᾶς ἀδεῶς ἂν ἀκοῦσαι, διὰ τί ποτε τῶν μὲν εὐδο-

κιμούντων ἀνδρῶν παρ' ὑμῖν καὶ πολεμικῶν εἶναι
 δοκούντων οὐδὲ κώμην ἐνιοὶ λαβεῖν ἠδυνήθησαν,
 Τιμόθεος δ' οὔτε τὴν τοῦ σώματος φύσιν ἔχων ἐρ-
 ρωμένην οὔτ' ἐν τοῖς στρατοπέδοις τοῖς πλανωμένοις
 κατατετριμμένος ἀλλὰ μεθ' ὑμῶν πολιτευόμενος τη-
 λικαῦτα διεπράξατο τὸ μέγεθος. ἔστι δ' ὁ λόγος ὁ
 περὶ τούτων φιλαπεχθήμων μὲν, ῥηθῆναι δ' οὐκ
 116 ἀσύμφορος. ἐκείνος γὰρ τούτῳ τῶν ἄλλων διήνεγκεν,
 ὅτι περὶ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ συμμαχικῶν πραγμάτων
 καὶ τῆς ἐπιμελείας τῆς τούτων οὐ τὴν αὐτὴν ὑμῖν 71
 γνώμην εἶχεν. ὑμεῖς μὲν γὰρ χειροτονεῖτε στρατη-
 γοὺς τοὺς εὐρωστοτάτους τοῖς σώμασι καὶ πολλάκις
 ἐν τοῖς ξενικοῖς στρατεύμασι γεγεννημένους, ὡς διὰ
 τούτων διαπραζάμενοί τι τῶν δεόντων. ὁ δὲ τοῖς μὲν
 117 τοιούτοις λοχαγοῖς ἐχρήτο καὶ ταξιάρχους, αὐτὸς δὲ
 περὶ ταῦτα δεινὸς ἦν, περὶ ἅπερ χρηρὸν εἶναι
 τὸν στρατηγὸν τὸν ἀγαθόν. ἔστι δὲ ταῦτα τίνα δύνα-
 μιν ἔχοντα; δεῖ γὰρ οὐχ ἀπλῶς εἰπεῖν ἀλλὰ σαφῶς
 φράσαι περὶ αὐτῶν. πρῶτον μὲν δύνασθαι γινῶναι,
 πρὸς τίνας πολεμητέον καὶ τίνας συμμάχους ποιητέον·
 ἀρχὴ γὰρ αὕτη στρατηγίας ἐστίν, ἧς ἦν διαμάχη τις,
 ἀνάγκη τὸν πόλεμον ἀσύμφορον καὶ χαλεπὸν καὶ πε-
 118 ρίεργον εἶναι. περὶ τοίνυν τὴν τοιαύτην προαίρεσιν
 οὐ μόνον οὐδεὶς τοιοῦτος γέγονεν ἀλλ' οὐδὲ παρα-
 πλήσιος. ῥᾶδιον δ' ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων γινῶναι·
 πλείστους γὰρ πολέμους ἄνευ τῆς πόλεως ἀνελόμενος
 ἅπαντας τούτους κατώρθωσε καὶ δικαίως [ἅπασιν]
 τοῖς ἄλλοις ἔδοξεν αὐτοὺς ποιήσασθαι. καίτοι τοῦ
 καλῶς βουλευσασθαι τίς ἂν ἀπόδειξιν ἔχοι σαφεστέ-
 119 ραν καὶ μείζω ταύτης παρασχέσθαι; δεύτερον τί
 προσήκει τὸν στρατηγὸν τὸν ἀγαθόν; στρατόπεδον
 συναγαγεῖν ἀρόντιον τῷ πολέμῳ τῷ παρόντι, καὶ 72

τοῦτο συντάξει καὶ χρῆσασθαι συμφερόντως. ὡς μὲν
 τοίνυν ἠπίστατο χρῆσθαι καλῶς, αἱ πράξεις αὐταὶ δε-
 δηλώκασιν· ὡς δὲ καὶ πρὸς τὸ παρασκευάσασθαι με-
 γαλοπρεπῶς καὶ τῆς πόλεως ἀξίως ἀπάντων διήνεγ-
 κεν, οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἂν ἄλλως εἰπεῖν τολ-
 μήσειεν. ἔτι τοίνυν πρὸς τούτοις ἀπορίας ἐνεργεῖν
 120 στρατοπέδου καὶ πενίας, καὶ πάλιν εὐπορίας εὐρεῖν,
 τίς οὐκ ἂν τῶν συνεστρατευμένων πρὸς ἀμφοτέρω
 ταῦτα διαφέρειν ἐκείνον προκρίνειεν; συνίσασι γὰρ
 αὐτῷ κατὰ μὲν ἀρχάς τῶν πολέμων διὰ τὸ μηδὲν παρὰ
 τῆς πόλεως λαμβάνειν εἰς τὰς ἐσχάτας ἐνδείας καθι-
 στάμενον, ἐκ δὲ τούτων εἰς τοῦτο τὰ πράγματα περι-
 ιστάμενον ὥστε καὶ τῶν πολεμίων περιγι-
 γνεσθαι καὶ τοῖς στρατιώταις ἐντελεῖς ἀποδιδόναι τοὺς
 121 μισθοὺς. οὕτω τοίνυν τούτων μεγάλων ὄντων καὶ σφό-
 δρα κατεπειγόντων ἐπὶ τοῖς ἐχομένοις δικαίως ἂν τις
 αὐτὸν ἔτι μᾶλλον ἐπαινέσειεν. ὄρων γὰρ ὑμᾶς τού-
 τους μόνους ἄνδρας νομίζοντας, τοὺς τ' ἀπειλοῦντας
 καὶ τοὺς ἐκφοβοῦντας τὰς ἄλλας πόλεις καὶ τοὺς αἰέ-
 τι νεωτερίζοντας ἐν τοῖς συμμαχοῖς, οὐκ ἐπηκολού-
 θησε ταῖς ὑμετέραις γνώμαις, οὐδ' ἠβουλήθη βλά-
 πτων τὴν πόλιν εὐδοκιμεῖν, ἀλλὰ τοῦτ' ἐφιλοσόφει
 καὶ τοῦτ' ἐπραττεν, ὅπως μηδεμία τῶν πόλεων αὐ-
 τὸν φοβήσεται τῶν Ἑλληνίδων, ἀλλὰ πᾶσαι θαρρη-
 122 σουσι πλὴν τῶν ἀδικουσῶν. ἠπίστατο γὰρ τοὺς τε δε-
 73 διότας, ὅτι μισοῦσι, δι' οὓς ἂν τοῦτο πεπονθότες τυγ-
 χάνωσι, τὴν τε πόλιν διὰ μὲν τὴν φιλίαν τὴν τῶν
 ἄλλων εὐδαιμονεστάτην καὶ μεγίστην γενομένην, διὰ
 δὲ τὸ μῖσος μικρὸν ἀπολιποῦσαν τοῦ μὴ ταῖς ἐσχάταις
 συμφοραῖς περιπεσεῖν. ὦν ἐνθυμούμενος τῇ μὲν δυν-
 νάμει τῇ τῆς πόλεως τοὺς πολεμίους κατεστρέφετο,
 τῷ δ' ἤθει τὴν εὐνοιαν τὴν τῶν ἄλλων προσήγετο,

νομίζων τοῦτο στρατήγημα μείζον εἶναι καὶ κάλλιον
 ἢ πολλὰς πόλεις ἐλεῖν καὶ πολλάκις νικῆσαι μαχόμε-
 123 νος. οὕτω δ' ἐσπούδαζε περὶ τὸ μηδεμίαν τῶν πόλεων
 μηδὲ μικρὰν ὑποψίαν περὶ αὐτοῦ λαβεῖν ὡς ἐπιβου-
 λεύοντος, ὥσθ' ὅποτε μέλλοι τινὰ παραπλεῖν τῶν μὴ
 τὰς συντάξεις διδουσῶν, πέμψας προηγόρευε τοῖς
 ἄρχουσιν, ἵνα μὴ πρὸ τῶν λιμένων ἐξαίφνης ὄφθῃς
 124 εἰς θόρυβον καὶ ταραχὴν αὐτοὺς καταστήσειεν. εἰ δὲ
 τύχοι καθορμισθεὶς πρὸς τὴν χώραν, οὐκ ἂν ἐφήκε
 τοῖς στρατιώταις ἀρπάζειν καὶ κλέπτειν καὶ πορθεῖν
 τὰς οἰκίας, ἀλλὰ τὸσαύτην εἶχεν ἐπιμέλειαν ὑπὲρ τοῦ
 μηδὲν γίνεσθαι τοιοῦτον, ὅσῃν περ οἱ δεσπότηαι τῶν
 χρημάτων· οὐ γὰρ τούτῳ προσεῖχε τὸν νοῦν, ὅπως
 ἐκ τῶν τοιούτων αὐτὸς εὐδοκιμήσει παρὰ τοῖς στρα-
 125 τιώταις, ἀλλ' ὅπως ἡ πόλις παρὰ τοῖς Ἑλλησιν. πρὸς
 δὲ τούτοις τὰς δοριαλώτους τῶν πόλεων οὕτω πράως 74
 διώκει καὶ νομίμως, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τὰς συμμαχίδας,
 ἠγούμενος, εἰ τοιοῦτος ὦν φαίνοιτο περὶ τοὺς πολε-
 μήσαντας, τὴν μεγίστην πίστιν ἐσεσθαι δεδωκῶς, ὡς
 οὐδέποτε ἂν περὶ γε τοὺς ἄλλους ἐξαμαρτεῖν τολμη-
 126 σειεν. τοιγάρτοι διὰ τὴν δόξαν τὴν ἐκ τούτων γιγνο-
 μένην πολλὰ τῶν πόλεων τῶν πρὸς ὑμᾶς δυσκόλως
 εχουσῶν ἀναπεπταμέναις αὐτὸν ἐδέχοντο ταῖς πύλαις·
 ἐν αἷς ἐκείνος οὐδεμίαν ταραχὴν ἐποίησεν, ἀλλ' ὥσ-
 περ οἰκουμένης αὐτὰς εἰσιῶν κατέλαβεν, οὕτως ἐξιῶν
 127 κατέλειπεν. κεφάλαιον δὲ πάντων τούτων· εἰθισμέ-
 νων γὰρ τὸν ἄλλον χρόνον πολλῶν γίνεσθαι καὶ
 δεινῶν ἐν τοῖς Ἑλλησιν, ἐπὶ τῆς ἐκείνου στρατηγίας
 οὐδεὶς ἂν οὔτ' ἀναστάσεις εὖροι γεγενημένας οὔτε
 πολιτειῶν μεταβολὰς οὔτε σφαγὰς καὶ φυγὰς οὔτ'
 ἄλλ' οὐδὲν τῶν κακῶν τῶν ἀνηκέστων, ἀλλ' οὕτως
 αἱ τοιαῦται συμφοραὶ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐλώ-
 9*

φησαν, ὥστε μόνος ὦν ἡμεῖς μνημονεύομεν ἀνέγκλη-
 128 τον τὴν πόλιν τοῖς Ἑλλησι παρέσχεν. καίτοι χρηστρά-
 τηγόν ἄριστον νομίζειν, οὐκ εἴ τις μᾶ τύχη τηλικού-
 τόν τι κατώρθωσεν ὥσπερ Λύσανδρος, ὃ μηδενὶ τῶν
 ἄλλων διαπράξασθαι συμβέβηκεν, ἀλλ' ὅστις ἐπὶ πολ-
 λῶν καὶ παντοδαπῶν καὶ δυσκόλων πραγμάτων ὄρ-
 θῶς αἰεὶ πράττων καὶ νοῦν ἐχόντως διατετέλεκεν, ὅπερ
 Τιμοθέω συμβέβηκεν.

129 (κς.* ζ.) Οἶμαι δ' ὑμῶν τοὺς πολλοὺς θαυμά- 75
 ζειν τὰ λεγόμενα καὶ νομίζειν τὸν ἔπαινον τὸν ἐκεί-
 νου κατηγορίαν εἶναι τῆς πόλεως, εἰ τοσαύτας μὲν
 πόλεις ἐλόντα, μηδεμίαν δ' ἀπολέσαντα περὶ προδο-
 σίας ἐκρινε, καὶ πάλιν εἰ διδόντος εὐθύνας αὐτοῦ, καὶ
 τὰς μὲν πράξεις Ἰφικράτους ἀναδεχομένου, τὸν δ'
 ὑπὲρ τῶν χρημάτων λόγον Μενεσθέως, τούτους μὲν
 ἀπέλυσε, Τιμόθεον δὲ τοσοῦτοις ἐξημίωσε χρήμασιν,
 130 ὅσοις οὐδένα πώποτε τῶν προγεγενημένων. ἔχει δ'
 οὕτως· βούλομαι γὰρ καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς πόλεως λόγον
 εἰπεῖν. εἰ μὲν ὑμεῖς πρὸς αὐτὸ τὸ δίκαιον ἀποβλέπόν-
 τες σιέψεσθε περὶ τούτων, οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ δεινὰ
 καὶ σκέτλια πᾶσιν εἶναι δόξει τὰ πεπραγμένα περὶ
 Τιμόθεον· ἦν δ' ἀναλογίσθησθε τὴν ἄγνοιαν, ὅσην
 ἔχομεν πάντες ἄνθρωποι, καὶ τοὺς φθόνους τοὺς
 ἐγγιγνομένους ἡμῖν, ἐτι δὲ τὰς ταραχὰς καὶ τὴν τύρβην,
 ἐν ἧ ἕωμεν, οὐδὲν τούτων ἀλόγως οὐδ' ἔξω τῆς ἀν-
 θρωπίνης φύσεως εὐρεθήσεται γεγενημένον, ἀλλὰ
 καὶ Τιμόθεος μέρος τι συμβεβλημένος τοῦ μὴ κατὰ
 131 τρόπον γνωσθῆναι περὶ αὐτῶν. ἐκεῖνος γὰρ οὔτε μι-
 σόδημος ὦν οὔτε μισάνθρωπος οὔθ' ὑπερήφανος
 οὔτ' ἄλλ' οὐδὲν ἔχων τῶν τοιούτων κακῶν διὰ τὴν
 μεγαλοφροσύνην τὴν τῆ στρατηγίᾳ μὲν συμφέρουσαν,
 πρὸς δὲ τὰς χρεῖας τῶν αἰεὶ προσπιπτόντων οὐχ ἄρ-

μόττουσαν, ἅπασιν ἔδοξεν ἔνοχος εἶναι τοῖς προειρη- 76
 μένοις· οὕτω γὰρ ἀφυῆς ἦν πρὸς τὴν τῶν ἀνθρώπων
 θεραπείαν ὥσπερ δεινὸς περὶ τὴν τῶν πραγμάτων
 132 ἐπιμέλειαν. καίτοι πολλὰκις καὶ παρ' ἐμοῦ τοιούτους
 λόγους ἤκουσεν, ὡς χρηστὸς τοὺς πολιτευομένους καὶ
 βουλομένους ἀρέσκειν προαιρεῖσθαι μὲν τῶν τε πρά-
 ξεων τὰς ὠφελιμωτάτας καὶ βελτίστας καὶ τῶν λόγων
 τοὺς ἀληθεστάτους καὶ δικαιοτάτους, οὐ μὴν ἀλλὰ
 κακῆϊνο παρατηρεῖν καὶ σκοπεῖν, ὅπως ἐπιχαρίτως καὶ
 φιλανθρώπως ἅπαντα φανήσονται καὶ λέγοντες καὶ
 πράττοντες· ὡς οἱ τούτων ὀλιγορῶντες ἐπαχθέστε-
 ροὶ καὶ βαρύτεροὶ δοκοῦσιν εἶναι τοῖς συμπολιτενο-
 133 μένοις, ὁρᾶς δὲ τὴν φύσιν τὴν τῶν πολλῶν ὡς διά-
 κείται πρὸς τὰς ἡδονὰς, καὶ διότι μᾶλλον φιλοῦσι
 τοὺς πρὸς χάριν ὀμιλοῦντας ἢ τοὺς εὐ ποιοῦντας, καὶ
 τοὺς μετὰ φαιδρότητος καὶ φιλανθρωπίας φενακίζον-
 τας ἢ τοὺς μετ' ὄγκου καὶ σεμνότητος ὠφελούντας.
 ὦν οὐδὲν σοὶ μεμέληκεν, ἀλλ' ἦν ἐπιεικῶς τῶν ἔξω
 πραγμάτων ἐπιμεληθῆς, οἷε σοὶ καὶ τοὺς ἐνθάδε
 134 πολιτευομένους καλῶς ἔξειν. τὸ δ' οὐχ οὕτως ἀλλὰ
 τούναντίον φιλεῖ συμβαίνειν. ἦν γὰρ τούτοις ἀρέ-
 σκης, ἅπαν, ὅ τι ἂν πράξης, οὐ πρὸς τὴν ἀλήθειαν
 κρινούσιν ἀλλὰ πρὸς τὸ σοὶ συμφέρον ὑπολήφονται,
 καὶ τὰ μὲν ἀμαρτανόμενα παρόφονται, τὸ δὲ κατορ-
 θῶθῃν οὐρανόμηκες ποιήσουσιν· ἢ γὰρ εὐνοια πάν-
 135 τας οὕτω διατίθησιν. ἦν σὺ τῇ μὲν πόλει παρὰ τῶν
 ἄλλων ἐκ παντὸς τρόπου κτήσασθαι ζητεῖς, ἡγρούμε-
 νος μέριστον εἶναι τῶν ἀγαθῶν, αὐτὸς δὲ σαντιῶ
 παρὰ τῆς πόλεως οὐκ οἶε δεῖν τὴν αὐτὴν ταύτην πα-
 ρασκευάζειν, ἀλλὰ πλείστων ἀγαθῶν αἴτιος γεγενη-
 μένος χεῖρον διάκεισαι τῶν οὐδὲν ἄξιον λόγου διαπε-
 136 πραγμένων. εἰκότως· οἱ μὲν γὰρ τοὺς ρήτορας καὶ

τοὺς ἐν τοῖς ἰδίοις συλλόγοις λογοποιεῖν δυναμένους
καὶ πάντα προσποιουμένους εἰδέναι θεραπεύουσι, σὺ
δ' οὐ μόνον ἀμελεῖς ἀλλὰ καὶ πολεμεῖς τοῖς μέγιστον
ἀεὶ δυναμένοις αὐτῶν. καίτοι πόσους οἶμαι διὰ τὰς
τούτων ψευδολογίας τοὺς μὲν συμφοραῖς περιπετω-
κέναι, τοὺς δ' ἀτίμους εἶναι, πολὺ σπουδαιοτέρους
καὶ πλείονος ἀξίους γεγενημένους τῶν ἀδομένων καὶ
τραγωδουμένων; ἀλλ' οἱ μὲν, οἶμαι, ποιητῶν ἔτυχον
137 καὶ λογοποιῶν, οἱ δ' οὐκ ἔσχον τοὺς ὑμνήσοντας. ἦν
οὖν ἐμοὶ περὶ τῆς καὶ νοῦν ἔχης, οὐ καταφρονήσεις τῶν
ἀνδρῶν τούτων, οἷς τὸ πλῆθος εἰθισται πιστεύειν οὐ
μόνον περὶ ἐνὸς ἐκάστου τῶν πολιτῶν ἀλλὰ καὶ περὶ
ὅλων τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐπιμέλειάν τινα ποιήσει
καὶ θεραπείαν αὐτῶν, ἵν' εὐδοκιμήσης δι' ἀμφοτέρα,
καὶ διὰ τὰς σαυτοῦ πράξεις καὶ διὰ τοὺς τούτων λό-
138 γους. ταῦτα δ' ἀκούων ὀρθῶς μὲν ἔφασκέ με λέγειν,
οὐ μὴν οἷός τ' ἦν τὴν φύσιν μεταβαλεῖν, ἀλλ' ἦν μὲν 78
καλὸς κἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἑλλάδος
ἄξιος, οὐ μὴν σύμμετρός γε τοῖς τοιούτοις τῶν ἀν-
θρώπων, ὅσοι τοῖς ὑπὲρ αὐτοὺς πεφυκόσιν ἀχθόμενοι
τυγχάνουσι. τοιγαροῦν οἱ μὲν ῥήτορες ἔργον εἶχον
αἰτίας περὶ αὐτοῦ πολλὰς καὶ ψευδεῖς πλάττειν, τὸ δὲ
139 πλῆθος ἀποδέχεσθαι τὰς ὑπὸ τούτων λεγομένας. περὶ
ᾧν ἡδέως ἂν ἀπελογησάμην, εἰ καιρὸν εἶχον· οἶμαι
γὰρ ἂν ὑμᾶς ἀκούσαντας μισῆσαι τοὺς τε προαγα-
γόντας τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν ὀργὴν τὴν πρὸς ἐκεῖνον καὶ
τοὺς φλαυρόντι περὶ αὐτοῦ λέγειν τολμῶντας. (κς.*η'.)
νῦν δὲ ταῦτα μὲν εἴσω, περὶ ἑμαυτοῦ δὲ καὶ τῶν ἐν-
εστῶτων πραγμάτων πάλιν ποιήσομαι τοὺς λόγους.
140 Ἀπορῶ δ' ὅ τι χρήσωμαι τοῖς ὑπολοίποις καὶ τί-
νος πρώτου μνησθῶ καὶ ποίου δευτέρου· τὸ γὰρ
ἐφεξῆς με λέγειν διαπέφευγεν. ἴσως οὖν ἀναγκαῖον

ἔστιν, ὡς ἂν ἕκαστον τύχη προσπεσόν, οὕτως εἰπεῖν
περὶ αὐτῶν ἂ δ' οὖν μοι νῦν ἐπελήλυθε, καὶ περὶ
ᾧν ἐγὼ μὲν ἐνόμιζον εἶναι δηλωτέον, ἄλλος δὲ τίς
μοι συνεβούλευε μὴ λέγειν, οὐκ ἀποκρούσομαι πρὸς
141 ὑμᾶς. ἐπειδὴ γὰρ ἀπήνεγκε τὴν γραφὴν, ἐσκόπουν
περὶ αὐτῶν τούτων ὡσπερ ἂν ὑμῶν ἕκαστος, καὶ τὸν
τε βίον τὸν ἑμαυτοῦ καὶ τὰς πράξεις ἐξήταζον καὶ
πλείστον χρόνον περὶ τὰς τοιαύτας διέτριβον, ἐφ' αἷς
ᾧμην ἐπαινεῖσθαι με προσήκειν. ἀκροώμενος δὲ τις 79
τῶν ἐπιτηδείων ἐτόλμησεν εἰπεῖν πρὸς με λόγον πάν-
των σχετιωτάτον, ὡς ἄξια μὲν εἴη τὰ λεγόμενα φι-
λοτιμίας, οὐ μὴν ἀλλ' αὐτός γε δεδιέναι ταῦτα μάλι-
142 στα, μὴ πολλοὺς λυπήσῃ τῶν ἀκούοντων. „οὕτω γὰρ“
ἔφη „τινὲς ὑπὸ τοῦ φθόνου καὶ τῶν ἀποριῶν ἐξη-
γρίωνται καὶ δυσμενῶς ἔχουσιν, ὡστ' οὐ ταῖς πονη-
ρίαις ἀλλὰ ταῖς εὐπραγίαις πολεμοῦσι, καὶ μισοῦσιν
οὐ μόνον τῶν ἀνθρώπων τοὺς ἐπιεικεστάτους ἀλλὰ
καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τὰ βέλτιστα, καὶ πρὸς τοῖς
ἄλλοις κακοῖς τοῖς μὲν ἀδικοῦσι συναγωνίζονται καὶ
συγγνώμην ἔχουσιν, οἷς δ' ἂν φθονήσωσιν ἀπολλύ-
143 ουσιν, ἦνπερ δυνηθῶσιν. ταῦτα δὲ δρωῦντες οὐκ
ἀγνοοῦσι, περὶ ᾧν τὴν ψῆφον οἴσουσιν, ἀλλ' ἀδική-
σειν μὲν ἐλπίζοντες, ὀφθῆσεσθαι δ' οὐ προσδοκῶντες,
σώζοντες οὖν τοὺς ὁμοίους σφίσι αὐτοῖς βοηθεῖν
νομίζουσιν. τούτου δ' ἕνεκά σοι ταῦτα διηλθον, ἵνα
προειδῶς ἄμεινον προσφέρῃ καὶ τοῖς λόγοις ἀσφαλε-
στέρους χρῆ πρὸς αὐτοὺς, ἐπεὶ νῦν γε τίνα χρῆ προσ-
δοκᾶν γνώμην ἔξειν τοὺς τοιούτους, ὅταν τὸν τε βίον
τὸν σαυτοῦ καὶ τὰς πράξεις διεξίης μηδὲ κατὰ μικρὸν
ὁμοίως οὔσας ταῖς τούτων, ἀλλ' οἷας περ πρὸς ἐμὲ λέ-
144 γειν ἐπιχειρεῖς; ἀποφαίνεις γὰρ τοὺς τε λόγους, οὐς
γέγραφας, οὐ μέμψεως ἀλλὰ χάριτος τῆς μεγίστης

ἀξιούς ὄντας, τῶν τε πεπλησιακότων σοι τοὺς μὲν οὐδὲν ἡδικοκτότας οὐδ' ἡμαρτηκότας, τοὺς δὲ δι' ἀρε- 80 τὴν ὑπὸ τῆς πόλεως ἐστεφανωμένους, τὰ τε καθ' ἡμέραν οὕτω κοσμίως καὶ τεταγμένως βεβιωκότα σαυτὸν ὡς οὐκ οἶδ' εἰ τις ἄλλος τῶν πολιτῶν, ἐτι δὲ μήτε δεδικασμένον μηδενὶ μήτε πεφευγότα πλὴν περὶ ἀντιδόσεως μήτ' ἑτέροις συνηγωνισμένον μήτε μεμαρτυρηκότα μήτ' ἄλλο πεποιηκότα μηδὲν, ἐν οἷς ἅπαν- 145 τες πολιτευόμενοι τυγχάνουσιν. πρὸς δὲ τούτοις οὐ τῶς ἰδίους οὐσι καὶ περιττοῖς κἀκεῖνο λέγεις, ὡς τῶν μὲν ἀρχῶν καὶ τῶν ὠφελειῶν τῶν ἐντεῦθεν γιγνομένων καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων τῶν κοινῶν ἐξέστηκας, εἰς δὲ τοὺς διακοσίους καὶ χίλους τοὺς εἰσφέροντας καὶ λειτουργοῦντας οὐ μόνον αὐτὸν παρέχεις ἀλλὰ καὶ τὸν υἱόν, καὶ τρεῖς μὲν ἤδη τετριηραρχήκατε, τὰς δ' ἄλλας λειτουργίας πολυτελέστερον λειτουργήκατε 146 καὶ κάλλιον ἢ οἱ νόμοι προστάττουσιν. ταῦτ' ἀκούοντας τοὺς τὰναντία πᾶσι τοῖς προειρημένοις ἐπιτετηθευκότας οὐκ οἶε βαρέως οἰσειν καὶ νομιεῖν ἐλέγχεσθαι τὸν βίον τὸν αὐτῶν οὐ σπουδαῖον ὄντα; καὶ γὰρ εἰ μὲν μετὰ πόνου καὶ ταλαιπωρίας ἡσθάνοντό σε ποριζόμενον εἰς τε τὰς λειτουργίας καὶ περὶ τὴν ἄλλην διοίκησιν, οὐκ ἂν ὁμοίως ἐμελεν αὐτοῖς· νῦν δὲ τὰ τε παρὰ τῶν ξένων σοι γιγνόμενα πολὺ πλείω 147 νομίζουσιν εἶναι τῶν διδομένων, αὐτόν τε σὲ ὄραθυμότερον ἡγοῦνται ζῆν οὐ μόνον τῶν ἄλλων ἀλλὰ καὶ 81 τῶν περὶ τὴν φιλοσοφίαν καὶ τὴν αὐτὴν σοι πραγματεῖαν ὄντων. ὁρῶσι γὰρ ἐκείνων μὲν τοὺς πλείστους πλὴν τῶν τὸν σὸν βίον καὶ τὸν τρόπον ἡγαπηκότων ἐν τε ταῖς πανηγύρεσι καὶ τοῖς ἰδίους συλλόγοις ἐπιδείξεις ποιουμένους καὶ διαγωνιζομένους πρὸς ἀλλήλους, καθ' ὑπερβολὴν ὑπισχνουμένους, ἐρίζοντας,

148 λουδοφουμένους, οὐδὲν ἀπολείποντας κακῶν, ἀλλὰ σφίσι μὲν αὐτοῖς πράγματα παρέχοντας, τοῖς δ' ἀκρωμένοις ἐξουσίαν παραδιδόντας τοῖς μὲν καταγελάσαι τῶν λεγομένων, ἐνίοις δ' ἐπαινέσαι, τοῖς δὲ πλείστοις μισῆσαι, τοῖς δ' ὅπως ἕκαστοι βούλονται διατεθῆναι πρὸς αὐτούς· σὲ δ' οὐδενὸς μετέχοντα τούτων ἀλλ' ἀνομοίως ζῶντα καὶ τοῖς σοφισταῖς καὶ τοῖς ἰδιώταις καὶ τοῖς πολλὰ κερτημένοις καὶ τοῖς ἀπόρως διακει- 149 μένοις. ἐφ' οἷς οἱ μὲν λογίζεσθαι δυνάμενοι καὶ νοῦν ἔχοντες ἴσως ἂν σε ζηλώσειαν, οἱ δὲ καταδεέστερον πράττοντες καὶ λυπεῖσθαι μᾶλλον εἰσθότες ἐπὶ ταῖς τῶν ἄλλων ἐπιεικείαις ἢ ταῖς αὐτῶν ἀτυχίαις οὐκ ἔστιν ὅπως οὐ δυσκολανούσι καὶ χαλεπῶς οἰσουσιν. ὡς οὖν οὕτως αὐτῶν διατεθησομένων σκόπει, τί σοι λεκτέον τούτων καὶ τί παραλειπτέον ἐστίν.“ 150 Ἐγὼ δὲ κἀκεῖνου τότε ταῦτα λέγοντος καὶ νῦν ἡγοῦμαι πάντων ἀνθρώπων ἀτοπιωτάτους εἶναι καὶ σχετλιαστάτους, οἵτινες βαρέως ἂν ἀκούοιεν, εἰ λει- 82 τουργοῦντα μὲν ἑμαυτὸν τῇ πόλει παρέχω καὶ ποιῶντα τὸ προσταττόμενον, μηδὲν δὲ δέομαι μήτε κληροῦσθαι τῶν ἀρχῶν ἕνεκα μήτε λαμβάνειν, ἢ τοῖς ἄλλοις ἢ πόλις δίδωσι, μήτ' αὐ φεύγειν δίκας μήτε 151 διώκειν. ταῦτα γὰρ συνεταξάμην οὐ διὰ πλοῦτον οὐδὲ δι' ὑπερφανίαν οὐδὲ καταφρονῶν τῶν μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐμοὶ ζῶντων, ἀλλὰ τὴν μὲν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀπραγμοσύνην ἀγαπῶν, μάλιστα δ' ὄρων τοὺς τοιούτους καὶ παρ' ὑμῖν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐδοκμοῦντας, ἔπειτα τὸν βίον ἡδίω νομίσας εἶναι τοῦτον ἢ τὸν τῶν πολλὰ πραιτόντων, ἐτι δὲ ταῖς διατριβαῖς ταῖς ἐμαῖς πρεπωδέστερον, αἷς ἐξ ἀρχῆς κατε- 152 στησάμην. τούτων μὲν ἕνεκα τοῦτον τὸν τρόπον ζῆν προειλόμην· τῶν δὲ λημμάτων τῶν παρὰ τῆς πόλεως

ἀπεσχόμεν, δεινὸν ἡγησάμενος, εἰ δυνάμενος ἐκ τῶν
ιδίων τρέφειν ἑμαυτὸν ἐμποδῶν τῷ γενήσομαι τῶν
ἐντεῦθεν ζῆν ἡναγκασμένων λαβεῖν τὸ διδόμενον ὑπὸ
τῆς πόλεως, καὶ διὰ τὴν ἐμὴν παρουσίαν ἐνδεής τις
γενήσεται τῶν ἀναγκαίων. ὑπὲρ ὧν ἐπαίνου τυγχά-
153 νειν ἄξιος ἦν μᾶλλον ἢ διαβολῆς. νῦν δ' εἰς πολλὴν
ἀπορίαν καθέστηκε, τί δρωὶν ἀρέσαι δυνηθείην ἂν
τοῖς τοιούτοις. εἰ γὰρ ἅπαντα τὸν χρόνον ἔργον ποι-
οῦμενος, ὅπως μηδένα μὴτ' ἀδικήσω μὴτ' ἐνοχλήσω
μῆτε λυπήσω, δι' αὐτὰ ταῦτα λυπῶ τινὰς, τί ποιῶν
ἂν χαριζοίμην; ἢ τί λοιπὸν ἔστι πλὴν ἐμὲ μὲν ἀτυχή, 83
τοὺς δὲ τοιούτους ἀμαθεῖς δοκεῖν εἶναι καὶ δυσκό-
λους τοῖς συμπολιτευομένοις;

154 (κς.*θ'.) Πρὸς μὲν οὖν τοὺς μηδὲν τῶν αὐτῶν
τοῖς ἄλλοις γιννώσκοντας ἀλλὰ χαλεπωτέρους ὄντας
τοῖς μὴ κακῶς πράττουσιν ἢ τοῖς ἀδικοῦσι μωρόν
ἔστιν ἀπολογία ζητεῖν· ὅσῳ γὰρ ἂν τις ἐπεικίστε-
ρον αὐτὸν ἐπιδείξῃ, δῆλον ὅτι τοσοῦτῳ χεῖρον ἀγω-
νιέεται παρ' αὐτοῖς· πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους, περὶ ὧν
155 Ἀνσίμαχος διέβαλεν, ὡς παμπληθῆ κεκτῆμεθα τὴν
οὐσίαν, ἀναγκαῖόν ἐστιν εἰπεῖν, ἵνα μὴ πιστευθεῖς
ὁ λόγος εἰς μείζους καὶ πλείους ἡμᾶς ἐμβάλῃ λειτουρ-
γίας ὧν ὑπενεγκεῖν ἂν δυνηθεῖμεν. ὅλως μὲν οὖν
οὐδεὶς εὐρεθήσεται τῶν καλουμένων σοφιστῶν πολλὰ
χρήματα συλλεξάμενος, ἀλλ' οἱ μὲν ἐν ὀλίγοις, οἱ δ'
ἐν πάντῳ μετρίοις τὸν βίον διαγαγόντες· ὁ δὲ πλείστα
κτησάμενος ὧν ἡμεῖς μνημονεύομεν, Γοργίας ὁ Λεον-
τίνος, οὗτος διατρίψας μὲν περὶ Θετταλίαν, ὅτ' εὐ-
δαιμονέστατοι τῶν Ἑλλήνων ἦσαν, πλείστον δὲ χρό-
νον βιοῦς καὶ περὶ τὸν χρηματισμὸν τοῦτον γενόμε-
156 νος, πόλιν δ' οὐδεμίαν καταπαγίως οἰκήσας οὐδὲ περὶ
τὰ κοινὰ δαπανηθεῖς οὐδ' εἰσφορὰν εἰσενεγκὴν ἀναγ-

κασθεῖς, ἐτι δὲ πρὸς τούτοις οὔτε γυναῖκα γήμας
οὔτε παῖδας ποιησάμενος ἀλλ' ἀτελής γενόμενος καὶ
ταύτης τῆς λειτουργίας τῆς ἐνδελεχεστάτης, τοσοῦτον 84
προλαβὼν πρὸς τὸ πλείω κτήσασθαι τῶν ἄλλων χι-
157 λίους μόνους στατήρας κατέλιπεν. καίτοι χρῆ περὶ
τῆς οὐσίας τῆς ἀλλήλων μὴ τοῖς αἰτιωμένοις εἰκῆ πι-
στεύειν, μὴδὲ τὰς ἐργασίας ἴσας νομίζειν τὰς τε τῶν
σοφιστῶν καὶ τὰς τῶν ὑποκριτῶν, ἀλλὰ τοὺς ἐν ταῖς
αὐταῖς τέχναις ὄντας πρὸς ἀλλήλους κρίνειν καὶ τοὺς
ὁμοίαν ἐν ἐκάστη τὴν δύναμιν λαβόντας παραπλησίαν
158 καὶ τὴν οὐσίαν ἔχειν νομίζειν. ἦν οὖν ἐξισώσητέ με
τῷ πλείστον ἐξεργασμένῳ καὶ θῆτε πρὸς ἐκείνον,
οὔθ' ὑμεῖς παντάπασιν ἀσκέπτως εἰκάξειν δόξετε περὶ
τῶν τοιούτων, οὔθ' ἡμεῖς εὐρεθεῖμεν ἂν οὔτε τὰ
περὶ τὴν πόλιν οὔτε τὰ περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς κακῶς διω-
κηκότες ἀλλ' ἀπ' ἐλαττόνων ζῶντες ὧν εἰς τὰς λει-
τουργίας ἀνηλώκαμεν. καίτοι τοὺς εὐτελεστέρους ἐν
τοῖς ἰδίοις ἢ τοῖς κοινοῖς ὄντας δίκαιόν ἐστιν ἐπαινεῖν.

159 (κς.*ι'.) Ἐνθνυμοῦμαι δὲ μεταξὺ λέγων, ὅσον
τὰ τῆς πόλεως μεταπέπτωκε, καὶ τὰς διανοίας ὡς οὐ-
δὲν ὁμοίας περὶ τῶν πραγμάτων οἱ νῦν τοῖς πρότε-
ρον πεπολιτευμένοις ἔχουσιν. ὅτε μὲν γὰρ ἐγὼ παῖς
ἦν, οὕτως ἐνομλζετο τὸ πλουτεῖν ἀσφαλὲς εἶναι καὶ
σεμνόν, ὥστ' ὀλίγον δεῖν πάντες προσεποιοῦντο πλείω
κεκτῆσθαι τὴν οὐσίαν ἢς ἔχοντες ἐτύγχανον, βουλό-
160 μενοι μετασχεῖν τῆς δόξης ταύτης· νῦν δ' ὑπὲρ τοῦ
μὴ πλουτεῖν ὥσπερ τῶν μεγίστων ἀδικημάτων ἀπο- 85
λογίαν δεῖ παρασκευάζεσθαι καὶ σκοπεῖν, εἰ μέλλει
τις σωθῆσεσθαι. πολὺ γὰρ δεινότερον καθέστηκε τὸ
δοκεῖν εὐπορεῖν ἢ τὸ φανερῶς ἀδικεῖν· οἱ μὲν γὰρ ἢ
συγγνώμης ἔτυχον ἢ μικροῖς ἐξημιώθησαν, οἱ δ' ἄρ-
δην ἀπόλλυνται, καὶ πλείους ἂν εὐροίμεν τοὺς ἐκ

τῶν ὄντων ἐκλεπτωκότας ἢ τοὺς δίκην ὑπὲρ τῶν
 161 ἀμαρτημάτων δεδωκότας. καὶ τί δεῖ λέγειν περὶ τῶν
 κοινῶν; αὐτὸς γὰρ οὐ μικρὸν διήμαρτον διὰ ταύτην
 τὴν μεταβολὴν τῶν ἑμαντοῦ πραγμάτων. ὅτε γὰρ ἐπα-
 μύνειν ἠρχόμην τοῖς ἰδίοις ἀπολομένων ἐν τῷ πο-
 λέμῳ τῷ πρὸς Λακεδαιμονίους ἀπάντων τῶν ὑπαρ-
 χόντων ἡμῖν, ἀφ' ὧν ὁ πατήρ ἅμα τῇ τε πόλει χρή-
 σιμον αὐτὸν παρεῖχεν ἡμᾶς θ' οὕτως ἐπιμελῶς ἐπαί-
 δευσεν ὥστ' ἐπιφανέστερον εἶναι με τότε καὶ γνωρι-
 μώτερον ἐν τοῖς ἡλικιώταις καὶ συμπαιδευομένοις ἢ
 162 νῦν ἐν τοῖς συμπολιτευομένοις, ὅτε δ' οὖν, ὥσπερ
 εἶπον, ἠρχόμην πλησιάζειν τισὶν, ὦμην, εἰ δυνηθεῖην
 πλείω κτήσασθαι καὶ περιποιήσασθαι τῶν ἐπὶ τὸν αὐ-
 τὸν βίον ὀρησάντων, ἀμφοτέρω δόξειν, καὶ περὶ
 τὴν φιλοσοφίαν διαφέρειν καὶ κοσμιώτερον βεβιωκέ-
 163 ναι τῶν ἄλλων. ἐμοὶ δὲ τούναντίον ἀποβέβηκεν. εἰ
 μὲν γὰρ μήτ' ἄξιός μιν ἐγενόμην μήτε περιποι-
 ῆσάμην μηδὲν, οὐδεὶς ἂν μοι πράγματα παρεῖχεν,
 ἀλλὰ φανερώς ἀδικῶν ἀσφαλῶς ἂν ἔξω ἐνεκά γε τῶν
 86 συγκοφαντῶν. νῦν δ' ἀντὶ τῆς δόξης ἧς προσεδόκων
 ἀγῶνες περὶ με καὶ κίνδυνοι καὶ φθόνοι καὶ διαβολαὶ
 164 γηγόνασιν. οὕτω γὰρ ἡ πόλις ἐν τῷ παρόντι χαίρει
 τοὺς μὲν ἐπιεικῆς πιέξουσ' ἂν καὶ ταπεινοὺς ποιοῦσα,
 τοῖς δὲ πονηροῖς ἔξουσίαν διδοῦσα καὶ λέγειν καὶ ποι-
 εῖν ὅ τι ἂν βουληθῶσιν, ὥστε Λυσίμαχος μὲν ὁ προ-
 ηρημένος ζῆν ἐκ τοῦ συγκοφαντεῖν καὶ κακῶς αἰεὶ τινα
 ποιεῖν τῶν πολιτῶν κατηγορήσων ἡμῶν ἀναβέβηκεν,
 ἐγὼ δ' ὅς οὐδὲ περὶ ἓνα πάποτ' ἐξήμαρτον, ἀλλὰ
 τῶν μὲν ἐνθένδε λημμάτων ἀπεσχόμην, παρὰ ξένων
 δὲ καὶ νομιζόντων εὐπάσχειν ἐπορισάμην τὰς ὠφε-
 165 λείας, ὡς δεινὰ ποιῶν εἰς τηλικουτοῦ καθέστηκα κίν-
 δυνον. καίτοι προσῆκε τοὺς εὐφρονοῦντας εὐχεσθαι

τοῖς θεοῖς ὡς πλείστοις τῶν πολιτῶν παραγενέσθαι
 τὴν δύναμιν ταύτην, δι' ἣν ἡμελλοῦ παρ' ἐτέρων
 λαμβάνοντες χρησίμους αὐτοὺς ὥσπερ ἐγὼ τῇ πόλει
 παρέξειν. πολλῆς δ' ἀλογίας περὶ με γεγενημένης
 πάντων ἂν συμβαίη δεινότατον, εἰ μὲν οἱ δεδωκότες
 μοι χρήματα τοσαύτην ἔχοιεν χάριν ὥστ' ἔτι καὶ νῦν
 με θεραπεύειν, ὑμεῖς δ' εἰς οὐδ' ἀνήλωκα τὰμαντοῦ,
 166 δίκην ἐπιθυμήσατε παρ' ἐμοῦ λαβεῖν. ἔτι δὲ δεινό-
 τερον, εἰ Πίνδαρον μὲν τὸν ποιητὴν οἱ πρὸ ἡμῶν γε-
 ρουότες ὑπὲρ ἑνὸς μόνου ὄηματος, ὅτι τὴν πόλιν
 ἔρρισμα τῆς Ἑλλάδος ἀνόμασεν, οὕτως ἐτίμησαν ὥστε 87
 καὶ πρόξενον ποιήσασθαι καὶ δωρεὰν μυριάς αὐτῷ
 δοῦναι δραχμᾶς, ἐμοὶ δὲ πολὺ πλείω καὶ κάλλιον
 ἐγκεκωμιακότι καὶ τὴν πόλιν καὶ τοὺς προγόνους μὴδ'
 ἀσφαλῶς ἐγγένοιτο καταβιῶναι τὸν ἐπίλοιπον χρόνον.
 167 Περὶ μὲν οὖν τούτων καὶ τῶν ἄλλων τῶν κατη-
 γορηθέντων ἱκανὴν εἶναι νομίζω τὴν εἰρημένην ἀπο-
 λογίαν. (κς.*ιά.) Οὐκ ὀκνήσω δὲ πρὸς ὑμᾶς, οὐθ'
 ὡς ἔχω νῦν πρὸς τὸν ἐνεστῶτα κίνδυνον, κατειπεῖν
 τὴν ἀλήθειαν, οὐθ' ὡς τὸ πρῶτον διετέθη πρὸς αὐ-
 τόν. ἐγὼ γὰρ ὑπὲρ μὲν τῶν ἰδίων πολλὰς ἐλπίδας εἶ-
 168 χον καλῶς ἀγωνιεῖσθαι. καὶ γὰρ τοῖς βεβιωμένοις
 καὶ τοῖς πεπραγμένοις ἐπίστευον, καὶ πολλοὺς λό-
 γους καὶ δικαίους ὦμην ἔχειν ὑπὲρ αὐτῶν. ὁρῶν δ'
 οὐ μόνον δυσκόλως διακειμένους περὶ τὴν τῶν λόγων
 παιδείαν τοὺς εἰθισμένους ἅπασιν χαλεπαίνειν ἀλλὰ
 καὶ τῶν ἄλλων πολιτῶν πολλοὺς τραχέως πρὸς αὐ-
 τὴν διακειμένους ἐφοβούμην, μὴ τὰ μὲν ἰδιά μου
 παραμεληθῆ, τῆς δὲ κοινῆς περὶ τοὺς σοφιστὰς δια-
 169 βολῆς ἀπολαύσω τι φλαῦρον. ἐπειδὴ δὲ χρόνων ἐπι-
 γιγνομένων εἰσέπεσον εἰς τὸ λογίζεσθαι καὶ σκοπεῖν,
 τί χρήσομαι τοῖς παροῦσιν, ἐπαυσάμην τοῦ δέους καὶ

τῆς ταραχῆς ταύτης, οὐκ ἀλόγως ἀλλ' ἐκ τῶν εἰ-
 κότων ὑπολογισάμενος καὶ παραμυθησάμενος ἐμαν-
 170 τόν· τοὺς τε γὰρ ἐπεικεῖς ὑμῶν, πρὸς οὓσπερ ἐγὼ
 ποιήσομαι τοὺς λόγους, ἠπιστάμην οὐκ ἐμμένοντα⁸⁸
 ταῖς δόξαις ταῖς ἀδίκως ἐγγεγενημέναις ἀλλ' ἐπακο-
 λουθοῦντα⁸⁸ ταῖς ἀληθείαις καὶ μεταπειθομένους ὑπὸ
 τῶν λεγόντων τὰ δίκαια, τὴν τε φιλοσοφίαν ἐκ πολ-
 λῶν ἐνόμιζον ἐπιδειξείν ἀδίκως διαβεβλημένην καὶ
 πολὺ ἂν δικαιότερως ἀγαπωμένην αὐτήν ἢ μισουμέ-
 νην. ἔχω δὲ καὶ νῦν ἐτι ταύτην τὴν γνώμην.

171 Οὐκ ἄξιον δὲ θανατῶσαι, εἴ τι τῶν καλῶν ἐπι-
 τηδευμάτων ἠγγρόηται καὶ διαλέληθεν, οὐδ' εἴ διεψευ-
 σμένοι τινὲς αὐτοῦ τυγχάνουσι· καὶ γὰρ περὶ ἡμῶν
 αὐτῶν καὶ περὶ ἄλλων πραγμάτων ἀναριθμητῶν οὐ-
 τως ἔχοντες ἂν εὐρεθείμεν. ἢ γὰρ πόλις ἡμῶν πολ-
 λῶν ἀγαθῶν αἰτία καὶ νῦν οὐσα καὶ πρότερον γεγε-
 νημένη καὶ τοῖς πολίταις καὶ τοῖς ἄλλοις Ἑλλησι καὶ
 πολλῶν ἠδονῶν γέμουσα τοῦτ' ἔχει δυσκολώτατον·

172 διὰ γὰρ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐνοικούντων
 οὐκ εὐσύνοπτός ἐστιν οὐδ' ἀκριβής, ἀλλ' ὥσπερ χει-
 μάρορος, ὅπως ἂν ἕκαστον ὑπολαβοῦσα τύχη καὶ τῶν
 ἀνθρώπων καὶ τῶν πραγμάτων, οὕτω κατήνεγκε, καὶ
 δόξαν ἐνίοις τὴν ἐναντίαν τῆς προσηκούσης περιέθη-

173 κεν· ὅπερ καὶ τῇ παιδείᾳ ταύτῃ συμβέβηκεν. ὦν ἐν-
 θυμονόμος χρῆ μὴδεὸς πράγματος ἀνεὺ λόγου
 καταγιγνώσκειν, μὴδ' ὁμοίως διακείσθαι δικάζοντας
 ὥσπερ ἐν ταῖς ἰδίαις διατριβαῖς ἀλλὰ διακριβοῦσθαι
 περὶ ἕκαστον καὶ τὴν ἀλήθειαν ζητεῖν, μεμνημένους⁸⁹
 τῶν ὄρκων καὶ τῶν νόμων, καθ' οὓς συνελήλυθατε
 δικάσοντες· ἔστι δ' οὐ περὶ μικρῶν οὐθ' ὁ λόγος οὐθ'
 ἢ κρίσις, ἐν ἣ καθέσταμεν, ἀλλὰ περὶ τῶν μεγίστων·
 οὐ γὰρ περὶ ἐμοῦ μέλλετε μόνον τὴν ψῆφον διοίσειν

ἀλλὰ καὶ περὶ ἐπιτηδεύματος, ᾧ πολλοὶ τῶν νεωτέρων
 174 προσέχουσιν τὸν νοῦν. οἶμαι δ' ὑμᾶς οὐκ ἀγνοεῖν, ὅτι
 τὰ πράγματα τῆς πόλεως τοῖς ἐπιγιγνομένοις καὶ τοῖς
 τοιούτοις οἱ πρεσβύτεροι παραδιδόασιν. τοιαύτης οὖν
 αἰεὶ τῆς περιόδου γιγνομένης ἀναγκαῖόν ἐστιν, ὅπως
 ἂν οἱ νεώτεροι παιδευθῶσιν, οὕτω τὴν πόλιν πρᾶτ-
 τουσαν διατελεῖν· ὥστ' οὐ ποιητέον τοὺς συκοφάν-
 τας κυρίους τηλικούτου πράγματος, οὐδὲ τοὺς μὲν
 μὴ δίδοντας τοῦτοις ἀργύριον τιμωρητέον, παρ' ὧν
 δ' ἂν λάβωσιν ἑατέον ποιεῖν ὅ τι ἂν βουλευθῶσιν,

175 ἀλλ' εἴ μὲν ἢ φιλοσοφία τοιαύτην ἔχει δύναμιν ὥστε
 διαφθεῖρειν τοὺς νεωτέρους, οὐ τοῦτον χρῆ μόνον
 κολάζειν, ὃν ἂν γράψῃται τις τούτων, ἀλλὰ πάντας
 ἐκποδῶν ποιείσθαι τοὺς περὶ τὴν διατριβὴν ταύτην
 ὄντας· εἴ δὲ τούναντίον πέφυκεν ὥστ' ὠφελεῖν καὶ
 βελτίους ποιεῖν τοὺς πλησιάζοντας καὶ πλείονος ἀξι-
 ούς, τοὺς μὲν διαβεβλημένους πρὸς αὐτὴν παυστέον,
 τοὺς δὲ συκοφαντοῦντας ἀτιμητέον, τοῖς δὲ νεωτέ-
 ροις συμβουλευτέον ἐν ταύτῃ διατρέβειν μᾶλλον ἢ
 τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν.

90

176 (κς' *ιβ'). Πρὸ πολλῶν δ' ἂν ἐποιησάμην, εἶπερ ἦν
 εἰμαρμένον μοι φεύγειν τὴν γραφὴν ταύτην, ἀκμάζον-
 τί μοι προσπεσεῖν τὸν κίνδυνον· οὐ γὰρ ἂν ἠθύμου
 ἀλλὰ μᾶλλον οἷός τ' ἂν ἐγενόμην καὶ τον κατήγορον
 ἀμύνασθαι καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ βοηθῆσαι· νῦν δὲ φοβοῦ-
 μαί, μὴ διὰ ταύτην ὑπὲρ ἄλλων πραγμάτων ἐπεικῶς
 εἰρηκῶς περὶ αὐτῆς ταύτης χεῖρον τύχῳ διαλεχθεῖς ἢ

177 περὶ ὧν ἤττόν μοι σπουδάσαι προσῆκεν. καίτοι δεξαί-
 μην ἂν, εἰρήσεται γὰρ τάληθες, εἴ καὶ μωρός ὁ λόγος
 ἐστίν, ἢ ἤδη τελευτήσῃ τὸν βίον, ἀξίως εἰπὼν τῆς ὑποθέ-
 σεως καὶ πείσας ὑμᾶς τοιαύτην νομίζειν τὴν τῶν λόγων
 μελέτην, οἷα περὶ ἐστὶ, μᾶλλον ἢ ζῆν πολυπλασίῳ χρο-

ρον, ἐφορῶν οὕτως αὐτὴν ὥσπερ νῦν παρ' ὑμῖν φερο-
 178 μένην. τῆς μὲν οὖν ἐπιθυμίας οἶδ' ὅτι πολὺ καταδεέ-
 στερον ἐροῦμεν· ὅμως δ' ὅπως ἂν δύνωμαι πειράσο-
 μαι διελθεῖν τὴν τε φύσιν αὐτῆς καὶ τὴν δύναμιν, ἣν
 ἔχει, καὶ ποῖα τῶν ἄλλων τεχνῶν ὁμοιοειδῆς ἐστὶ καὶ
 τί τοὺς συνόντας ὠφελεῖ, καὶ ποίας τινὰς ἡμεῖς ποι-
 ούμεθα τὰς ὑποσχέσεις· οἶμαι γὰρ ὑμᾶς μαθόντας
 τὴν ἀλήθειαν ἄμεινον καὶ βουλευέσθαι καὶ διαγνώ-
 179 σεσθαι περὶ αὐτῆς. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ἣν ἄρα φαίνομαι
 λόγους διεξιῶν πολὺ τῶν εἰθισμένων λέγεσθαι παρ'
 ὑμῖν ἐξηλλαγμένους, μὴ δυσχεραίνειν ἀλλ' ἔχειν συγ-
 γνώμην, ἐνθυμουμένους, ὅτι τοὺς περὶ πραγμάτων 91
 ἀνομοίον τοῖς ἄλλοις ἀγωνιζομένους ἀναγκαῖον ἐστὶ
 καὶ τοῖς λόγοις τοιοῦτοις χρῆσθαι περὶ αὐτῶν. ὑπο-
 μέιναντες οὖν τὸν τρόπον τῶν λεγομένων καὶ τὴν
 παρρησίαν καὶ τὸν χρόνον ἐάσαντες ἀναλωσάμενοι τὸν
 δεδομένον ταῖς ἀπολογίαῖς, ὅπως ἂν ὑμῶν ἐκάστω
 δοκῇ δίκαιον εἶναι καὶ νόμιμον, οὕτω φέρετε τὴν
 ψῆφον.

180 (κς' *ιγ'.) Βούλομαι δὲ περὶ τῆς τῶν λόγων παι-
 δείας ὥσπερ οἱ γενεαλογοῦντες πρῶτον διελθεῖν πρὸς
 ὑμᾶς. ὁμολογεῖται μὲν γὰρ τὴν φύσιν ἡμῶν ἐκ τοῦ
 σώματος συγκείσθαι καὶ τῆς ψυχῆς. αὐτοῖν δὲ τού-
 τοι οὐδεὶς ἐστὶν ὅστις οὐκ ἂν φήσειεν ἡγεμονικώτερον
 πεφυκέναι τὴν ψυχὴν καὶ πλείονος ἀξίαν· τῆς μὲν γὰρ
 ἔργον εἶναι βουλευέσθαι καὶ περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ
 τῶν κοινῶν, τοῦ δὲ σώματος ὑπηρετῆσαι τοῖς ὑπὸ τῆς
 181 ψυχῆς γνωσθεῖσιν. οὕτω δὲ τούτων ἐχόντων ὁρῶν-
 τές τινες τῶν πολὺ πρὸ ἡμῶν γεγονότων περὶ μὲν τῶν
 ἄλλων πολλὰς τέχνας συνεστηκυίας, περὶ δὲ τὸ σῶμα
 καὶ τὴν ψυχὴν οὐδὲν τοιοῦτον συνεταγμένον, εὐ-
 ρόντες διττὰς ἐπιμελείας κατέλιπον ἡμῖν περὶ μὲν τα

σώματα τὴν παιδοτριβικὴν, ἣς ἡ γυμναστικὴ μέρος
 ἐστὶ, περὶ δὲ τὰς ψυχὰς τὴν φιλοσοφίαν, περὶ ἣς ἐγὼ
 182 μέλλω ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, ἀντιστρόφους καὶ σύ-
 ζυγας καὶ σφίσιν αὐταῖς ὁμολογουμένας, δι' ὧν οἱ
 προσετώτες αὐτῶν τὰς τε ψυχὰς φρονιματώτερας καὶ τὰ 92
 σώματα χρησιμώτερα παρασκευάζουσιν, οὐ πολὺ δια-
 στησάμενοι τὰς παιδείας ἀπ' ἀλλήλων ἀλλὰ παρα-
 πλησίαις χρώμενοι καὶ ταῖς διδασκαλίαις καὶ ταῖς
 183 γυμνασίαις καὶ ταῖς ἄλλαις ἐπιμελείαις. ἐπειδὴν γὰρ
 λάβωσι μαθητὰς, οἱ μὲν παιδοτριβεῖν τὰ σχήματα τὰ
 πρὸς τὴν ἀγωνίαν εὐρημένα τοὺς φοιτῶντας διδά-
 σκουσιν, οἱ δὲ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες τὰς ἰδέας
 ἀπάσας, αἷς ὁ λόγος τυγχάνει χρώμενος, διεξέρχον-
 184 ται τοῖς μαθηταῖς. ἐμπείρους δὲ τούτων ποιήσαντες
 καὶ διακριβώσαντες ἐν τούτοις πάλιν γυμνάζουσιν
 αὐτοὺς καὶ πονεῖν ἐθίζουσι καὶ συνείρειν καθ' ἐν
 ἑκάστον ὧν ἔμαθον ἀναγκάζουσιν, ἵνα ταῦτα βεβαιό-
 τερον κατάσχωσι καὶ τῶν καιρῶν ἐγγυτέρω ταῖς δό-
 ξαις γένωνται. τῷ μὲν γὰρ εἰδέναι περιλαβεῖν αὐτοὺς
 οὐχ οἷόν τ' ἐστίν· ἐπὶ γὰρ ἀπάντων τῶν πραγμάτων
 διαφεύγουσι τὰς ἐπιστήμας· οἱ δὲ μάλιστα προσέχον-
 185 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πλειστάκις αὐτῶν τυγχάνουσιν. τοῦ-
 τον δὲ τὸν τρόπον ἐπιμελούμενοι καὶ παιδεύοντες
 μέχρι μὲν τοῦ γενέσθαι βελτίους αὐτοὺς αὐτῶν τοὺς
 μαθητὰς, καὶ ἔχειν ἄμεινον τοὺς μὲν τὰς διανοίας,
 τοὺς δὲ τὰς τῶν σωμάτων ἕξεις, ἀμφοτέροι δύνανται
 προαγαγεῖν· ἐκείνην δὲ τὴν ἐπιστήμην οὐδέτεροι
 τυγχάνουσιν ἔχοντες, δι' ἣς ἂν οἱ μὲν ἀθλητὰς οὐς 93
 βουληθεῖεν, οἱ δὲ ῥήτορας ἱκανοὺς ποιήσειαν, ἀλλὰ
 μέρος μὲν ἂν τι συμβάλουντο, τὸ δ' ὅλον αἱ δυνάμεις

αὐται παραγίγνονται τοῖς καὶ τῇ φύσει καὶ ταῖς ἐπι-
μελείαις διενεργουῦσιν.

- 186 Ὁ μὲν οὖν τύπος τῆς φιλοσοφίας τοιοῦτός τις
ἔστιν. (κς.* ιδ'.) Ἐγούμαι δ' ὑμᾶς μᾶλλον ἂν ἔτι
καταμαθεῖν τὴν δύναμιν αὐτῆς, εἰ διέλθοιμι τὰς ὑπο-
σχέσεις, ἃς ποιούμεθα πρὸς τοὺς πλησιάζειν ἡμῖν
187 βουλομένους. λέγομεν γὰρ, ὡς δεῖ τοὺς μέλλοντας
διοίσειν ἢ περὶ τοὺς λόγους ἢ περὶ τὰς πράξεις ἢ περὶ
τὰς ἄλλας ἐργασίας πρῶτον μὲν πρὸς τοῦτο πεφυκέ-
ναι καλῶς, πρὸς ὅπερ ἂν προηρημένοι τυγχάνωσιν,
ἔπειτα παιδευθῆναι καὶ λαβεῖν τὴν ἐπιστήμην, ἣτις ἂν
ἢ περὶ ἐκάστου, τρίτον ἐντριβεῖς γενέσθαι καὶ γυμνα-
σθῆναι περὶ τὴν χρεῖαν καὶ τὴν ἐμπειρίαν αὐτῶν· ἐκ
τούτων γὰρ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐργασίαις τελείους γί-
188 γνεσθαι καὶ πολὺ διαφέροντας τῶν ἄλλων. εἶναι δὲ
τούτων προσήκον ἐκατέροις, τοῖς τε διδάσκουσι καὶ
τοῖς μανθάνουσιν, ἰδιον μὲν τοῖς μὲν εἰσενέγκασθαι
τὴν φύσιν, οἷαν δεῖ, τοῖς δὲ δύνασθαι παιδεῦσαι τοὺς
τοιούτους, κοινὸν δ' ἀμφοτέρων τὸ περὶ τὴν ἐμπει-
ρίαν γυμνάσιον· δεῖν γὰρ τοὺς μὲν ἐπιμελῶς ἐπι-
στατῆσαι τοῖς παιδευομένοις, τοὺς δ' ἐγκρατῶς ἐμ-
189 μέναι τοῖς προσταττομένοις. ταῦτα μὲν οὖν ἔστιν, ἃ
κατὰ πασῶν λέγομεν τῶν τεχνῶν· εἰ δὲ δὴ τις ἀφέ-
μενος τῶν ἄλλων ἔροιστό με, τί τούτων μεγίστην ἔχει
94 δύναμιν πρὸς τὴν τῶν λόγων παιδείαν, ἀποκριναίμην
ἂν, ὅτι τὸ τῆς φύσεως ἀνυπέροβλητόν ἐστι καὶ πολὺ
πάντων διαφέρει· τὸν γὰρ ἔχοντα τὴν μὲν ψυχὴν εὐ-
ρεῖν καὶ μαθεῖν καὶ ποιῆσαι καὶ μνημονεῦσαι δυνα-
μένην, τὴν δὲ φωνὴν καὶ τὴν τοῦ στόματος σαφήνειαν
τοιαύτην ὥστε μὴ μόνοις τοῖς λεγομένοις ἀλλὰ καὶ
190 ταῖς τούτων εὐαρμοστικαῖς συμπεῖθειν τοὺς ἀκούου-
σας, ἔτι δὲ τὴν τόλμαν μὴ τὴν ἀναισχυντίας σημείον

- γιγνομένην ἀλλὰ τὴν μετὰ σωφροσύνης οὕτω παρα-
σκευάζουσαν τὴν ψυχὴν ὥστε μηδὲν ἥττον θαρρεῖν
ἐν δὴ πᾶσι τοῖς πολίταις τοὺς λόγους ποιούμενον ἢ
πρὸς αὐτὸν διανοούμενον, τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι τυχῶν
ὁ τοιοῦτος παιδείας μὴ τῆς ἀπηκριβωμένης ἀλλὰ τῆς
ἐπιπολαίου καὶ πᾶσι κοινῆς τοιοῦτος ἂν εἴη ῥήτωρ,
191 οἷος οὐκ οἶδ' εἰ τις τῶν Ἑλλήνων γέγονεν; καὶ μὲν
δὴ κάκεινους ἴσμεν τοὺς καταδεστέραν μὲν τούτων
τὴν φύσιν ἔχοντας, ταῖς δ' ἐμπειρίαις καὶ ταῖς ἐπι-
μελείαις προέχοντας, ὅτι γίνονται κρείττους οὐ μόν-
ον αὐτῶν ἀλλὰ καὶ τῶν εὐ μὲν πεφυκότων, λίαν δ'
αὐτῶν κατημεληκότων· ὥσθ' ἐκάτερόν τε τούτων
δεινὸν ἂν καὶ λέγειν καὶ πράττειν ποιήσειεν, ἀμφο-
τερά τε γενόμενα περὶ τὸν αὐτὸν ἀνυπέροβλητον ἂν
192 τοῖς ἄλλοις ἀποτελέσειεν. περὶ μὲν οὖν τῆς φύσεως
καὶ τῆς ἐμπειρίας ταῦτα γινώσκω· περὶ δὲ τῆς παι- 95
δείας οὐκ ἔχω τοιοῦτον λόγον εἰπεῖν· οὔτε γὰρ ὁμοίαν
οὔτε παραπλησίαν ἔχει τούτοις τὴν δύναμιν. εἰ γάρ
τις διακούσειεν ἅπαντα τὰ περὶ τοὺς λόγους καὶ δια-
κριβωθείη μᾶλλον τῶν ἄλλων, λόγων μὲν ποιητῆς
τυχὸν ἂν χαριέστερος γένοιτο τῶν πολλῶν, εἰς ὄχλον
δὲ καταστάς, τούτον μόνον ἀποστερηθεὶς τοῦ τολμᾶν,
οὐδ' ἂν φθέγγασθαι δυνηθείη.
- 193 (κς.* ιε'.) Καὶ μηδεὶς οἰέσθω με πρὸς μὲν ὑμᾶς
συστέλλειν τὴν ὑπόσχεσιν, ἐπειδὴν δὲ διαλέγωμαι
πρὸς τοὺς συνειναί μοι βουλομένους, ἅπασαν ὑπ'
ἐμαντῶ ποιέσθαι τὴν δύναμιν· φεύγων γὰρ τὰς τοι-
αύτας αἰτίας, ὅτι ἠρχόμεν περὶ ταύτην εἶναι τὴν
πραγματείαν, λόγον διέδωκα γράψας, ἐν ᾧ φανήσο-
μαι τοῖς τε μείζους ποιουμένοις τὰς ὑποσχέσεις ἐπιτι-
194 μῶν καὶ τὴν ἐμαντοῦ γνώμην ἀποφαινόμενος. ἃ μὲν
οὖν κατηγορῶ τῶν ἄλλων παραλείψω· καὶ γὰρ ἔστι
10*

πλείω τοῦ καιροῦ τοῦ παρόντος· ἂ δ' αὐτὸς ἀποφαίνομαι πειράσομαι διελθεῖν ὑμῖν. ἄρχομαι δ' ἐνθ' ἐνδε ποθέν.

ΕΚ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΣΟΦΙΣΤΩΝ.

Εἰ δὲ δεῖ μὴ μόνον κατηγορεῖν τῶν ἄλλων ἀλλὰ καὶ τὴν ἑμᾶντοῦ δηλῶσαι διάνοιαν (p. 293, §. 14)

μέχρι τοῦ

καθ' ὃ δ' ἂν ἐλλειφθῆ τι τῶν εἰρημένων, ἀνάγκη ταύτη χειρὸν διακείσθαι τοὺς πλησιάζοντας (p. 295, §. 18).

195 Ταῦτα κομψοτέρως μὲν πέφρασται τῶν ἔμπροσθεν εἰρημένων, βούλεται δὲ ταῦτά δηλοῦν ἐκείνοις. ὃ χρὴ μέγιστον ὑμῖν γενέσθαι τεκμήριον τῆς ἐμῆς ἐπιεικείας· οὐ γὰρ, ὅτε μὲν ἦν νεώτερος, ἀλαζονευόμενος φαίνομαι καὶ μεγάλας τὰς ὑποσχέσεις ποιούμενος, ἐπειδὴ δ' ἀπολέλανκα τοῦ πράγματος καὶ προσβύτερος γέγονα, τηλικαῦτα ταπεινὴν ποιῶν τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλὰ τοῖς αὐτοῖς λόγοις χρώμενος ἀκμάζων καὶ πανόμενος αὐτῆς καὶ θαρρῶν καὶ κινδυνεύων καὶ πρὸς τοὺς βουλομένους πλησιάζειν καὶ πρὸς τοὺς μέλλοντας περὶ μου τὴν ψῆφον οἴσειν, ὥστ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν τις ἀληθέστερος ἢ δικαιότερος περὶ αὐτὴν ἐπιδειχθεῖη γεγενημένος.

196 Ταῦτα μὲν οὖν ἐκείνοις προσκείσθω τοῖς προτερον περὶ ἡμῶν εἰρημένοις. (κς.* ις.) Οὐκ ἄγνοῶ δ' ὅτι τοὺς δυσκόλως διακειμένους οὐδὲν πω τῶν εἰρημένων ἰκανόν ἐστιν ἀπαλλάξαι τῆς διανοίας ταύτης, ἀλλὰ πολλῶν ἐτι θέονται λόγων καὶ παντοδαπῶν, εἰ μέλλουσιν ἑτέραν μεταλήψεσθαι δόξαν ἀνθ' ἧς νῦν τυγχάνουσιν ἔχοντες. δεῖ δὲ μὴδ' ἡμᾶς προαπειπεῖν διδάσκοντας καὶ λέγοντας, ἐξ ὧν, δυοῖν θάτερον, ἢ

μεταστήσομεν τὰς γνώμας αὐτῶν ἢ τὰς βλασφημίας καὶ κατηγορίας, αἷς χρῶνται καθ' ἡμῶν, ἐξελέγξομεν ψευδεῖς οὔσας. εἰσὶ δὲ διτταί. λέγουσι γὰρ οἱ μὲν, ὡς ἔστιν ἡ περὶ τοὺς σοφιστὰς διατριβὴ φλυαρία καὶ φενακισμός· οὐδεμία γὰρ εὔρηται παιδεία τοιαύτη, δι' ἧς γένοιτό τις ἂν ἢ περὶ τοὺς λόγους δεινότερος ἢ περὶ τὰς πράξεις φρονημώτερος, ἀλλ' οἱ προέχοντες ἐν τούτοις τῇ φύσει τῶν ἄλλων διαφέρουσιν· οἱ δὲ δεινότερους μὲν ὁμολογοῦσιν εἶναι τοὺς περὶ τὴν μελέτην ταύτην ὄντας, οὐ μὴν ἀλλὰ διαφθείρεσθαι καὶ γίνεσθαι χείρους· ἐπειδὴν γὰρ λάβωσι δύναμιν, τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν. ὡς οὖν οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' ἀληθὲς οὐδέτεροι τούτων λέγουσι, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω πᾶσι φανερόν ποιήσειν.

99

199 Πρῶτον δ' ἐνθυμήθητε περὶ τῶν φλυαρίαν φασκόντων εἶναι τὴν παιδείαν, ὡς αὐτοὶ λίαν καταφανῶς ληροῦσιν. διασύρουσι μὲν γὰρ αὐτὴν ὡς οὐδὲν ὠφελεῖν δυναμένην ἀλλ' ἀπάτην καὶ φενακισμόν οὔσαν, ἀξιοῦσι δὲ τοὺς συνόντας ἡμῖν εὐθύς μὲν προσελθόντας διαφέρειν αὐτοὺς αὐτῶν, ὀλίγας δ' ἡμέρας συνδιατρίψαντας σοφωτέρους ἐν τοῖς λόγοις καὶ κρείττους φαίνεσθαι τῶν καὶ ταῖς ἡλικίαις καὶ ταῖς ἐμπειρίαις προεχόντων, ἐνιαυτὸν δὲ μόνον παραμειναντας ῥήτορας ἅπαντας ἀγαθούς εἶναι καὶ τελείους καὶ μηδὲν φαυλοτέρους τοὺς ἀμελεῖς τῶν πονεῖν ἐθελόντων μηδὲ τοὺς ἀφνεῖς τῶν τὰς ψυχὰς ἀνδρικὰς ἐχόντων. καὶ ταῦτα προστάττουσιν, οὔθ' ἡμῶν ἀκηκοότες τοιαύτας ποιουμένων τὰς ὑποσχέσεις οὔτ' ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις καὶ παιδείαις οὐδὲν ἑωρακότες τούτων συμβαῖνον, ἀλλὰ μόλις μὲν ἡμῖν τὰς ἐπιστήμας παραγιγνομένας, οὐχ ὁμοίως δ' ἀλλήλοις ὅτι ἂν μάθωμεν ἐξεργαζομένους, ἀλλὰ δύο μὲν ἢ τρεῖς ἐξ

ἀπάντων τῶν διδασκαλείων ἀγωνιστὰς γιγνομένους, τοὺς δ' ἄλλους ἐξ αὐτῶν ἰδιώτας ἀπαλλαττομένους.
 202 καίτοι πῶς οὐκ ἄφρονας εἶναι χρὴ νομίζειν τοὺς τὰς δυνάμεις τὰς ἐν ταῖς ὁμολογουμέναις τῶν τεχνῶν οὐκ ἐνούσας, ταύτας ἀπαιτεῖν τολμῶντας παρὰ ταύτης, ἢν οὐκ εἶναι φασί, καὶ πλείους τὰς ὠφελείας ἀξιοῦντας γίνεσθαι παρὰ τῆς ἀπιστομένης ὑφ' αὐτῶν 100
 203 ἢ παρὰ τῶν ἀκριβῶς εὐρησθαι δοκουσῶν; χρὴ δὲ τοὺς νοῦν ἔχοντας οὐκ ἀνωμάλως ποιεῖσθαι τὰς κρίσεις περὶ τῶν ὁμοίων πραγμάτων οὐδ' ἀποδοκιμάζειν τὴν παιδείαν τὴν ταῦτα ταῖς πλείσταις τῶν τεχνῶν ἀπεργαζομένην. τίς γὰρ οὐκ οἶδεν ὑμῶν πολλοὺς τῶν ὑπὸ τοῖς σοφισταῖς γενομένων οὐ φενακισθέντας οὐδ'
 204 οὕτω διατεθέντας, ὡς οὗτοι λέγουσιν, ἀλλὰ τοὺς μὲν αὐτῶν ἱκανοὺς ἀγωνιστὰς ἀποτελεσθέντας, τοὺς δὲ παιδεύειν ἑτέροισι δυνηθέντας, ὅσοι δ' αὐτῶν ἰδιωτεύειν ἠβουλήθησαν, ἐν τε ταῖς ὁμιλίαις χαριστέροισι ὄντας ἢ πρότερον ἦσαν, τῶν τε λογῶν κριτὰς καὶ συμβούλους ἀκριβεστέροισι τῶν πλείστων γεγενημέ-
 205 ῶν; ὥστε πῶς χρὴ τῆς τοιαύτης διατριβῆς καταφρονεῖν τῆς τοὺς κεραιμένους αὐτῇ τοιοῦτους παρασκευ-
 205 ᾶζειν δυναμένης; ἀλλὰ μὴν καὶ τότε πάντες ἂν ὁμολογήσειαν, ὅτι τοῦτους τεχνικωτάτους εἶναι νομίζομεν ἐπὶ πασῶν τῶν τεχνῶν καὶ χειρουργιῶν, ὅτινες ἂν τοὺς μαθητὰς ὡς οἶόν θ' ὁμοιωτάτους ἐργάτας ἀλλήλοις ἀποδείξωσιν. τῇ τοίνυν φιλοσοφίᾳ φανήσεται
 206 καὶ τοῦτο συμβεβηκός. ὅσοι γὰρ ἡγεμόνος ἔτυχον ἀληθινοῦ καὶ νοῦν ἔχοντος, εὐρεθεῖεν ἂν ἐν τοῖς λόγοις οὕτως ὁμοίαν τὴν δύναμιν ἔχοντες ὥστε πᾶσιν εἶναι φανερόν, ὅτι τῆς αὐτῆς παιδείας μετεσχῆμασιν. καίτοι μηδεὶς ἔθους αὐτοῖς ἐγγενομένου κοινοῦ 101
 μηδὲ διατριβῆς τεχνικῆς ὑπαρξάσης οὐκ ἔστιν ὅπως

207 ἂν εἰς τὴν ὁμοιότητα ταύτην κατέστησαν. ἔτι τοίνυν ὑμῶν αὐτῶν οὐδεὶς ἔστιν, ὅστις οὐκ ἂν εἰπεῖν ἔχοι πολλοὺς τῶν συμπαιδευθέντων, οἱ παῖδες μὲν ὄντες ἀμαθέστατοι τῶν ἡλικιωτῶν ἔδοξαν εἶναι, πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι πλέον διήνεγκαν πρὸς τὸ φρονεῖν καὶ λέγειν τῶν αὐτῶν τούτων, ὧν παῖδες ὄντες ἀπελείφθησαν. ὅθεν μάλιστα ἂν τις γνῶναι τὴν ἐπιμέλειαν, ὅσην ἔχει δύναμιν· δῆλον γὰρ, ὅτι τότε μὲν ἅπαντες τοιαύταις ἐχρῶντο ταῖς διανοίαις, οἷα περὶ ἐξ ἀρχῆς ἔφυσαν ἔχοντες, ἄνδρες δὲ γενόμενοι τούτων διήνεγκαν καὶ μετήλλαξαν τὴν φρόνησιν τῶν τοὺς μὲν ἐκκεχυμένως ζῆν καὶ ἠαθύμως, τοὺς δὲ τοῖς τε πράγμασι
 208 καὶ σφίσι αὐτοῖς προσέχειν τὸν νοῦν. ὅπου δὲ καὶ διὰ τὰς αὐτῶν ἐπιμελείας γίνονται τινες βελτίους, πῶς οὐκ ἂν οὗτοι λαβόντες ἐπιστάτην καὶ πρεσβύτερον καὶ πολλῶν πραγμάτων ἐμπειρον, καὶ τὰ μὲν παρειληφότα, τὰ δ' αὐτὸν εὐρηκότα, πολὺ ἂν ἔτι πλέον καὶ σφῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων διήνεγκαν;
 209 Οὐ μόνον δ' ἐκ τούτων ἀλλὰ καὶ τῶν λοιπῶν εἰκότως ἂν ἅπαντες τὴν ἀγνοίαν θαυμάσειαν τῶν τολμῶντων οὕτως εἰκῆ καταφρονεῖν τῆς φιλοσοφίας, πρῶτον μὲν εἰ πάσας τὰς πράξεις καὶ τὰς τέχνας εἰδότες ταῖς μελέταις καὶ ταῖς φιλοπονίαις ἀλίσκομένας πρὸς τὴν τῆς φρονήσεως ἀσκήσιν ταῦτα μηδεμίαν 102
 210 ἠγούνται δύναμιν ἔχειν, ἔπειτ' εἰ τῶν μὲν σωμάτων μηδὲν οὕτως ἂν φήσειαν εἶναι φαῦλον, ὅτι γυμνασθὲν οὐκ ἀπονήσαν οὐκ ἂν εἴη βέλτιον, τὰς δὲ ψυχὰς τὰς ἄμεινον πεφυκνίας τῶν σωμάτων μηδὲν ἂν νομίζουσι γενέσθαι σπουδαιοτέρας παιδευθείσας καὶ τυ-
 211 χούσας τῆς προσηκούσης ἐπιμελείας· ἔτι δ' εἰ περὶ τοὺς ἵππους καὶ τοὺς κύνες καὶ τὰ πλείστα τῶν ζώων ὀφῶντες τέχνας ἔχοντάς τινας, αἷς τὰ μὲν ἀνδρειότερα,

- τὰ δὲ πραότερα, τὰ δὲ φρονιμώτερα ποιούσι, περὶ τῶν ἀνθρώπων φύσιν μηδεμίαν οἴονται τοιαύτην εὐρησθαι παιδείαν, ἣτις ἂν αὐτοὺς ἐπὶ τι τούτων ἀντιπερὶ καὶ τὰ θηρία δυνήθειη προαγαγεῖν, ἀλλὰ τοσαύτην ἀπάντων ἡμῶν ἀτυχίαν κατεργάσασιν, ὥσθ' ὁμολογήσειαν μὲν ἂν ταῖς ἡμετέραις διανοαῖς ἕκαστον τῶν ὄντων βέλτιον γίνεσθαι καὶ χρησιμώτερον, αὐτοὺς δ' ἡμᾶς τοὺς ἔχοντας τὴν φρόνησιν ταύτην, ἣ πάντα πλείονος ἄξια ποιούμεν, τολμῶσι λέγειν, ὡς οὐδὲν ἂν ἀλλήλους πρὸς ἐπιείκειαν εὐεργετήσασιν.
- 213 ὁ δὲ πάντων δεινότατον, ὅτι καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν θεωροῦντες ἐν τοῖς θαύμασι τοὺς μὲν λέοντας πραότερον διακειμένους πρὸς τοὺς θεραπεύοντας ἢ τῶν ἀνθρώπων ἔνιοι πρὸς τοὺς εὖ ποιῶντας, τὰς δ' ἄριτους καλινδουμένας καὶ παλαιούσας καὶ μιμουμέ- 103
- 214 νας τὰς ἡμετέρας ἐπιστήμας, οὐδ' ἐκ τούτων δύνανται γινῶναι τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, ὅσην ἔχει δύναμιν, οὐδ' ὅτι ταῦτα πολὺ ἂν θάττον τὴν ἡμετέραν φύσιν ἢ τὴν ἐκείνων ὠφελήσειεν· ὥστ' ἀπορῶ, πότερον ἂν τις δικαιότερον θαυμάσειε τὰς πραότητας τὰς τοῖς χαλεπωτάτοις τῶν θηρίων ἐγγιγνομένας ἢ τὰς ἀγριότητας τὰς ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τοιούτων ἀνθρώπων ἐνούσας.
- 215 Ἐχοι δ' ἂν τις πλείω περὶ τούτων εἰπεῖν· ἀλλὰ γὰρ ἦν πολλὰ λίαν λέγω περὶ τῶν παρὰ τοῖς πλείστοις ὁμολογουμένων, δέδοικα, μὴ περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων ἀπορεῖν δόξω. (κς'.*ιζ'.) Πανσάμενος οὖν τούτων ἐπ' ἐκείνους τρέφομαι τοὺς οὐ καταφρονοῦντας μὲν τῆς φιλοσοφίας, πολὺ δὲ πικρότερον κατηγοροῦντας αὐτῆς, καὶ μεταφέροντας τὰς πονηρίας τὰς τῶν φασκόντων μὲν εἶναι σοφιστῶν, ἄλλο δὲ τι πρακτόντων ἐπὶ τοὺς οὐδὲν τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἐπι-

- 216 τηδεύοντας. ἐγὼ δ' οὐχ ὑπὲρ ἀπάντων τῶν προσποιουμένων δύνασθαι παιδεύειν ποιούμεναι τοὺς λόγους ἀλλ' ὑπὲρ τῶν δικαίως τὴν δόξαν ταύτην ἔχόντων. οἶμαι δὲ σαφῶς ἐπιδείξειν τοὺς κατηγοροῦντας ἡμῶν πολὺ τῆς ἀληθείας διημαρτηκότας, ἤνπερ ἔθελλήσῃτε διὰ τέλους ἀκοῦσαι τῶν λεγομένων.
- 217 Πρῶτον μὲν οὖν ὀρίσασθαι δεῖ, τίνων ὀρεγόμενοι καὶ τίνος τυχεῖν βουλόμενοι τολμῶσι τινες ἀδικεῖν· ἦν γὰρ ταῦτα καλῶς περιλάβωμεν, ἄμεινον 104 γνώσεσθε τὰς αἰτίας τὰς καθ' ἡμῶν λεγομένας, εἴτ' ἀληθεῖς εἰσὶν εἴτε ψευδεῖς. ἐγὼ μὲν οὖν ἡδονῆς ἢ κέρδους ἢ τιμῆς ἕνεκα φημὶ πάντας πάντα πράττειν· ἔξω γὰρ τούτων οὐδεμίαν ἐπιθυμίαν ὁρῶ τοῖς ἀν-
- 218 θρώποις ἐγγιγνομένην. εἰ δὲ ταῦθ' οὕτως ἔχει, λοιπὸν ἔστι σκέψασθαι, τί τούτων ἂν ἡμῖν γένοιτο διαφθειροῦσι τοὺς νεωτέρους. πότερον ἂν ἡσθεῖμεν ὀρῶντες ἢ καὶ πυνθανόμενοι πονηροὺς αὐτοὺς ὄντας καὶ δοκοῦντας τοῖς συμπολιτευομένοις; καὶ τίς οὕτως ἔστιν ἀναίσθητος, ὅστις οὐκ ἂν ἀλγήσειε τοιαύτης
- 219 διαβολῆς περὶ αὐτὸν γιγνομένης; ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἂν θαυμασθεῖμεν οὐδὲ τιμῆς μεγάλης τύχοιμεν τοιούτους τοὺς συνόντας ἀποπέμποντες, ἀλλὰ πολὺ ἂν μᾶλλον καταφρονηθεῖμεν καὶ μισηθεῖμεν τῶν ταῖς ἄλλαις πονηρίαις ἐνόχων ὄντων. καὶ μὴν οὐδ' εἰ ταῦτα παρίδοιμεν, χρήματα πλεῖστ' ἂν λάβοιμεν οὕτω
- 220 τῆς παιδείας προεστῶτες. οἶμαι γὰρ δήπου τοῦτό γε πάντας γινώσκειν, ὅτι σοφιστῆ μισθὸς κάλλιστός ἐστι καὶ μέγιστος, ἦν τῶν μαθητῶν τινὲς καλοὶ κάραθοι καὶ φρόνιμοι γίνονται καὶ παρὰ τοῖς πόλιταις εὐδοκιμοῦντες· οἱ μὲν γὰρ τοιοῦτοι πολλοὺς μετασχέειν τῆς παιδείας εἰς ἐπιθυμίαν καθιστάσιν, οἱ δὲ πονηροὶ καὶ τοὺς πρότερον συνεῖναι διανοομένους

ἀποτρέπουσιν. ὥστε τίς ἂν ἐν τούτοις τὸ κρείττον 105
ἀγνοήσκειν, οὕτω μεγάλην τὴν διαφορὰν τῶν πραγ-
μάτων ἔχοντων;

- 221 (κς.*ιη.) Ἴσως οὖν ἂν τις πρὸς ταῦτα τολμήσειεν
εἰπεῖν, ὡς πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὰς ἀκρασίας οὐκ
ἐμμένουσι τοῖς λογισμοῖς ἀλλ' ἀμελήσαντες τοῦ συμφέ-
ροντος ἐπὶ τὰς ἡδονὰς ὀρῶσιν. ἐγὼ δ' ὁμολογῶ καὶ
τῶν ἄλλων πολλοὺς καὶ τῶν προσποιουμένων εἶναι
222 σοφιστῶν ἔχειν τινὰς τὴν φύσιν ταύτην. [ἀλλ' ὅμως
οὐδὲ τῶν τοιούτων οὐδεὶς ἐστὶν οὕτως ἀκρατής, ὅστις
ἂν δέξαιτο καὶ τοὺς μαθητὰς εἶναι τοιούτους· τῶν
μὲν γὰρ ἡδονῶν τῶν διὰ τὴν ἀκρασίαν ἐκείνοις συμ-
βαινουσῶν οὐκ ἂν δύναίτο μετασχεῖν, τῆς δὲ δόξης
τῆς διὰ τὴν πονηρίαν γιγνομένης αὐτὸς ἂν τὸ πλεί-
στον μέρος ἀπολαύσειεν. ἔπειτα τινὰς ἂν καὶ δια-
φθεῖραιεν καὶ τοὺς πῶς διακειμένους λάβοιεν ἂν μα-
223 θητὰς; ἄξιον γὰρ καὶ ταῦτα διελεθεῖν. πότερον τοὺς
ἤδη κακοῦθεις ὄντας καὶ πονηροὺς; καὶ τίς ἂν, ἂ παρὰ
τῆς αὐτοῦ φύσεως ἐπίσταται, ταῦτα παρ' ἑτέρου μαν-
θάνειν ἐπιχειρήσειεν; ἀλλὰ τοὺς ἐπιεικείς καὶ χρη-
στῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπιθυμοῦντας; ἀλλ' οὐδ' ἂν εἰς
τῶν τοιούτων τοῖς κακόν τι λέγουσιν ἢ πράττουσι
224 διαλεχθῆναι τολμήσειεν]. (κς.*ιθ.) Ἀλλὰ γὰρ οὐ
δίκαιον διὰ τοὺς ἀκρατεῖς καὶ πονηροὺς διαβάλλεσθαι
καὶ τοὺς καλῶς τῇ φιλοσοφίᾳ χρωμένους· οὐδὲ γὰρ
εἰ τινες τῶν σοφιστῶν συνοφάνται καὶ κακοπραγμο-
νες τυγχάνουσιν ὄντες ὥσπερ ὁ κατήγορος, προσήκει
καὶ τοὺς ἄλλους ἅπαντας δοκεῖν εἶναι τοιούτους, ἀλλὰ
δεῖ χωρὶς περὶ ἐκάστου διαγινώσκειν· τοῦτου δ'
ἔνεκα καὶ τοὺς λόγους ὑμῖν προανέγνων καὶ τοὺς πλη-
σιάζαντάς μοι διήλθον, [δηλώσαι] βουλόμενος, ὅσον
διέσταμεν ἀλλήλων· εὐφρήσετε γὰρ οὐδὲν τῶν αὐτῶν

- ἡμᾶς οὐτ' ἐπιτηδεύοντας οὔτε λέγοντας οὐτ' ἀσκοῦν-
τας οὐδ' ὑπισχνουμένους· ἀλλ' οὐδὲ τοὺς πλησιά-
ζοντας ἑκατέρωθεν τῶν αὐτῶν ἔνεκα συνόντας· ἀλλὰ
τοὺς μὲν ἀλαστονείας, τοὺς δὲ παιδείας μετασχεῖν βου-
λομένους. πρὸς δὲ τούτοις ἴδοιτ' ἂν τοὺς μὲν δικαί-
ως ἂν μισηθέντας ἐν ἀπάσαις ταῖς Ἑλληνίσιν πόλεσιν
ἐνοχλοῦντας καὶ ζητοῦντας, οὔστινας ἐξαπατήσουσιν,
ἐπὶ δὲ τοὺς ἀληθεστέρους καὶ σπουδαιοτέρους ἐξ ἀ-
πάντων τῶν τόπων αὐτοὺς πλέοντας. περὶ ὧν ἂν
ἡδέως Λυσιμάχου πυθοίμην, τίνα ποτὲ γνώμην εἶχε
περὶ τῶν ἐκ Σικελίας καὶ τοῦ Πόντου καὶ τῶν ἄλλων 106
τόπων δεῦρο πλεόντων ὡς ἡμᾶς, ἵνα παιδευθῶσιν.
πότερον αὐτοὺς οἶται σπανίζοντας ἐκεῖ πονηρῶν
ἀνθρώπων ἐνθάδε ποιείσθαι τὴν πορείαν; ἀλλὰ παν-
ταχοῦ πολλὴν ἀφθονίαν εὔροι τις ἂν τῶν συμπονη-
225 ρεῦσθαι καὶ συνεξαμαρτάνειν βουλομένων. ἀλλ'
ἵνα κακοπραγμονες καὶ συνοφάνται γένωνται, πολλὰ
χρήματα τελέσαντες; ἀλλὰ πρῶτον μὲν οἱ ταύτην
ἔχοντες τὴν γνώμην πολὺ ἂν ἥδιον τὰ τῶν ἄλλων λά-
βοιεν ἢ δοῖεν ἑτέροις ὅτιοῦν τῶν σφετέρων αὐτῶν·
εἴτι δὲ τίνες ἂν ὑπὲρ πονηρίας ἀργύριον ἀναλώσειαν,
ἔξον αὐτοῖς μηδὲν θαυμάσειεν εἶναι τοιούτους, ὅπό-
ταν βουληθῶσιν; οὐ γὰρ μαθεῖν ἀλλ' ἐπιχειρήσαι
226 μόνον δεῖ τοῖς τοιούτοις τῶν ἔργων. ἀλλὰ δῆλον ὅτι
καὶ πλέουσι καὶ χρήματα διδόασιν καὶ πάντα ποιούσιν
νομίζοντες αὐτοὶ τε βελτίους γενήσεσθαι καὶ τοὺς
ἐνθάδε παιδεύοντας πολὺ φρονιμωτέρους εἶναι τῶν
παρὰ σφίσιν αὐτοῖς· ἐφ' οἷς ἄξιον ἦν ἅπαντας τοὺς
πολίτας φιλοτιμείσθαι καὶ περὶ πολλοῦ ποιείσθαι
τοὺς αἰτίους τῇ πόλει τῆς δόξης ταύτης γενομένους.
227 ἀλλὰ γὰρ οὕτω τινὲς ἀγνωμόνως ἔχουσιν ὥστ' εἰδό-
τες καὶ τοὺς ξένους τοὺς ἀφικνουμένους καὶ τοὺς

προεστῶτας τῆς παιδείας οὐδὲν κακὸν ἐπιτηδεύοντας, ἀλλ' ἀπραγμουεστάτους μὲν ὄντας τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ πλείστην ἡσυχίαν ἄγοντας, προσέχοντας δὲ τὸν 107 νοῦν σφίσι· αὐτοῖς καὶ τὰς συνουσίας μετ' ἀλλήλων 228 ποιουμένους, ἔτι δὲ τὰ καθ' ἡμέραν εὐτελέστατα καὶ κοσμιώτατα ζῶντας καὶ τῶν λόγων ἐπιθυμοῦντας, οὐ τῶν ἐπὶ τοῖς ἰδίοις συμβολαίοις λεγομένων οὐδὲ τῶν λυπούντων τινὰς ἀλλὰ τῶν παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις εὐδοκιμούντων, ὅμως τολμῶσι βλασφημεῖν περὶ αὐτῶν καὶ λέγειν, ὡς ταύτην ποιοῦνται τὴν μελέτην, 229 ἢ ἐν τοῖς ἀγῶσι παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτῶσιν. καί τοι τίνες ἂν ἀδικίαν καὶ κακίαν ἀσκοῦντες σωφρονέστερον τῶν ἄλλων ζῆν ἐθελήσειαν; τίνες δὲ πάποθ' ἑωράκασιν οἱ ταῦτα λέγοντες ἀναβαλλομένους καὶ θησανριζομένους τὰς πονηρίας ἀλλ' οὐκ εὐθύς τῇ φύσει τῇ παρούσῃ χρωμένους;

230 (κς.*κ'.) Χωρὶς δὲ τούτων, εἶπερ ἢ περὶ τοὺς λόγους δεινότης ποιεῖ τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν, προσῆκεν ἅπαντας τοὺς δυναμένους εἰπεῖν πολυπράγμονας καὶ συκοφάντας εἶναι· τὸ γὰρ αἴτιον ἐν ἅπασιν 231 ταῦτόν πεφνκεν ἐνεργάζεσθαι. νῦν δ' εὐρήσετε καὶ τῶν ἐν τῷ παρόντι πολιτενομένων καὶ τῶν νεωστὶ τετελευτηκότων τοὺς πλείστην ἐπιμέλειαν τῶν λόγων ποιουμένους βελτίστους ὄντας τῶν ἐπὶ τὸ βῆμα παρ- 232 ιόντων, ἔτι δὲ τῶν παλαιῶν τοὺς ἀρίστους ρήτορας καὶ μεγίστην δόξαν λαβόντας πλείστων ἀγαθῶν αἰτίους τῇ πόλει γεγεννημένους, ἀρξαμένους ἀπὸ Σό- 232 λωνος. ἐκεῖνός τε γὰρ προστάτης τοῦ δήμου καταστάς 108 οὕτως ἐνομοθέτησε καὶ τὰ πράγματα διέταξε καὶ τὴν πόλιν κατεσκεύασεν ὥστ' ἔτι καὶ νῦν ἀγαπᾶσθαι τὴν διοίκησιν τὴν ὑπ' ἐκείνου συνταχθεῖσαν· μετὰ δὲ ταῦτα Κλεισθένης ἐκπεσὼν ἐκ τῆς πόλεως ὑπὸ τῶν

τυράννων, λόγῳ πείσας τοὺς Ἀμφικτύονας δανείσαι τῶν τοῦ θεοῦ χρημάτων αὐτῷ, τὸν τε δῆμον κατήγαγε καὶ τοὺς τυράννους ἐξέβαλε καὶ τὴν δημοκρατίαν ἐκείνην κατέστησε τὴν αἰτίαν τοῖς Ἑλλησι τῶν μεγί- 233 στων ἀγαθῶν γενομένην· ἐπὶ δὲ τούτῳ Θεμιστοκλῆς ἡγεμῶν ἐν τῷ πολέμῳ τῷ Περσικῷ γενόμενος, συμβουλεύσας τοῖς προγόνοις ἡμῶν ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν, ὃ τίς ἂν οἶός τ' ἐγένετο πείσαι μὴ πολὺ τῷ λόγῳ διενεγκῶν; εἰς τοῦτ' αὐτῶν τὰ πράγματα προήγαγεν, ὥστ' ὀλίγας ἡμέρας ἀνάστατοι γενόμενοι πολὺν χρό- 234 νον δεσπόται τῶν Ἑλλήνων κατέστησαν· τὸ δὲ τελευταῖον Περικλῆς καὶ δημαγωγὸς ὢν ἀγαθὸς καὶ ρήτωρ ἄριστος οὕτως ἐκόσμησε τὴν πόλιν καὶ τοῖς ἱεροῖς καὶ τοῖς ἀναθήμασι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὥστ' ἔτι καὶ νῦν τοὺς εἰσαφικνουμένους εἰς αὐτὴν νομίζειν μὴ μόνον ἄρχειν ἀξίαν εἶναι τῶν Ἑλλήνων ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων, καὶ πρὸς τούτοις εἰς τὴν ἀκρό- 235 πολιν οὐκ ἐλάττω μυρίων ταλάντων ἀνήνεγκεν. καὶ τούτων τῶν ἀνδρῶν τῶν τηλικαῦτα διαπραξαμένων οὐδεὶς λόγων ἠμέλησεν, ἀλλὰ τοσοῦτῳ μᾶλλον τῶν 109 ἄλλων προσέσχον αὐτοῖς τὸν νοῦν, ὥστε Σόλων μὲν τῶν ἐπὶ τὰ σοφιστῶν ἐκλήθη καὶ ταύτην ἔσχε τὴν ἐπωνυμίαν τὴν νῦν ἀτιμαζομένην καὶ κρινομένην παρ' ὑμῖν, Περικλῆς δὲ δυοῖν ἐγένετο μαθητῆς, Ἀναξαγόρου τε τοῦ Κλαζομενίου καὶ Δάμωνος τοῦ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον φρονιμωτάτου δόξαντος εἶναι τῶν 236 πολιτῶν. ὥστ' ἐκ τίνων ἂν τις ὑμῖν σαφέστερον ἐπιδείξειεν, ὡς οὐχ αἱ δυνάμεις αἱ τῶν λόγων κακοπράγμονας τοὺς ἀνθρώπους ποιοῦσιν; ἀλλ' οἱ τοιαύτην φύσιν ἔχοντες, οἷαν περὶ ὁ κατήγορος, πονηροῖς, οἶμαι, καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς πράγμασι χρωμένοι διατελοῦσιν.

- 237 (κς.* κἀ.) Ἐχω δὲ δεῖξαι καὶ τόπους, ἐν οἷς ἔξεστιν ἰδεῖν τοῖς βουλευμένοις τοὺς πολυπράγμονας καὶ τοὺς ταῖς αἰτίαις ἐνόχους ὄντας, ἃς οὗτοι τοῖς σοφισταῖς ἐπιφέρουσιν. ἐν γὰρ ταῖς σανίσι ταῖς ὑπὸ τῶν ἀρχόντων ἐκτιθεμέναις ἀναγκαῖόν ἐστιν, ἐν μὲν ταῖς τῶν θεσμοθετῶν ἀμφοτέρους ἐνεῖναι, τοὺς τε τὴν πόλιν ἀδικοῦντας καὶ τοὺς συκοφαντοῦντας, ἐν δὲ ταῖς τῶν ἑνδεκα τοὺς τε κακουργοῦντας καὶ τοὺς τοῦτοις ἐφεστῶτας, ἐν δὲ ταῖς τῶν τετταράκοντα τοὺς τ' ἐν τοῖς ἰδίοις πράγμασι ἀδικοῦντας καὶ τοὺς μὴ
- 238 δικαίως ἐγκαλοῦντας· ἐν αἷς τοῦτον μὲν καὶ τοὺς τοῦτου φίλους εὖροιτ' ἂν ἐν πολλαῖς ἐγγεγραμμένων, ἐμὲ δὲ καὶ τοὺς περὶ τὴν αὐτὴν ἐμοὶ διατριβὴν ὄντας οὐδ' ἐν μιᾷ τούτων ἐνόχτας ἄλλ' οὕτω τὰ 110 περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς διοικοῦντας ὥστε μηδὲν δεῖσθαι
- 239 τῶν ἀγῶνων τῶν παρ' ὑμῖν. καίτοι τοὺς μήτ' ἐν ταῖς πραγματείαις ταύταις ὄντας μήτ' ἀκολάστως ζῶντας μήτε περὶ ἄλλην πράξιν μηδεμίαν αἰσχρὰν γεγενημένους πῶς οὐκ ἐπαινεῖσθαι προσήκει μᾶλλον ἢ κρίνεσθαι; δῆλον γὰρ, ὅτι τοιαῦτα τοὺς συνόντας παιδεύομεν, οἳά περ αὐτοὶ τυγχάνομεν ἐπιτηδεύοντες.
- 240 (κς.* κβ.) Ἐτι τοίνυν γνώσεσθε σαφέστερον ἐκ τῶν ῥηθῆσθαι μελλόντων, ὡς πόρρω τοῦ διαφθεῖρειν τοὺς νεωτέρους ἐσμέν. εἰ γὰρ τι τοιοῦτον ἐποιούμεν, οὐκ ἂν Λυσίμαχος ἦν ὁ λυπούμενος ὑπὲρ αὐτῶν οὐδ' ἄλλος οὐδεὶς τῶν τοιούτων, ἀλλὰ τοὺς πατέρας ἂν ἐωρᾶτε τῶν συνόντων ἡμῖν καὶ τοὺς οἰκείους ἀγανακτοῦντας καὶ γραφομένους καὶ δίκην
- 241 ζητοῦντας παρ' ἡμῶν λαμβάνειν. νῦν δ' ἐκείνοι μὲν συνιστᾶσι τοὺς παῖδας τοὺς αὐτῶν καὶ χρήματα δόδοσι καὶ χαίρουσιν, ὅποταν ὀρῶσιν αὐτοὺς μεθ' ἡμῶν ἡμερεῦοντας, οἱ δὲ συκοφάνται διαβάλλουσι καὶ

- πραγματα παρέχουσιν ἡμῖν, ὧν τίνες ἂν ἥδιον ἰδοίεν πολλοὺς τῶν πολιτῶν διαφθειρομένους καὶ πονηροὺς γιγνομένους; ἴσασι γὰρ σφᾶς αὐτοὺς ἐν μὲν τοῖς τοιοῦτοις δυναστεύοντας, ὑπὸ δὲ τῶν καλῶν κἀγαθῶν καὶ νοῦν ἐχόντων ἀπολλυμένους, ὅποταν ληφθῶσιν.
- 242 ὥσθ' οὗτοι μὲν σωφρονοῦσιν ἀναρρεῖν ζητοῦντες ἀπάσας τὰς τοιαύτας διατριβάς, ἐν αἷς ἡγοῦνται βελτίους γενομένους χαλεπωτέρους ἔσεσθαι ταῖς αὐτῶν πονηρίαις καὶ συκοφαντίαις, ὑμᾶς δὲ προσήκει τὰναντία τοῦτοις πράττειν καὶ ταῦτα νομίζειν εἶναι κάλλιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων, οἷς ἂν τούτους ὀρᾶτε μάλιστα πολεμοῦντας. 111
- 243 (κς.* κγ.) Ἄτοπον δὲ τι τυγχάνω πεπονθῶς· εἰρήσεται γὰρ, εἰ καὶ τινες λίαν εὐμετάβολον εἶναι μεφῆσουσιν. ὀλίγω μὲν γὰρ πρότερον ἔλεγον, ὡς πολλοὶ τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἀνδρῶν διεψευσμένοι τῆς φιλοσοφίας τραχύτερον πρὸς αὐτὴν ἔχουσι, νῦν δ' οὕτως ἐναργεῖς ὑπέειληφα τοὺς λόγους εἶναι τοὺς εἰρημένους καὶ πᾶσι φανεροὺς, ὥστ' οὐδεὶς ἀγνοεῖν μοι δοκεῖ τὴν δύναμιν αὐτῆς οὐδὲ καταγινώσκειν ἡμῶν, ὡς διαφθείρομεν τοὺς μαθητὰς, οὐδὲ πεπονθῆναι τοιοῦτον οὐδὲν, οἷον αὐτοὺς ὀλίγω πρότερον
- 244 ἠτιώμην· ἀλλ' εἰ δεῖ τάληθῆς εἰπεῖν καὶ τὸ νῦν ἐν τῇ διανοίᾳ μοι παρεστηκός, ἡγοῦμαι πάντας τοὺς φιλοτίμως διακειμένους, ἐπιθυμητικῶς ἔχοντας τοῦ φρονεῖν εὖ καὶ λέγειν, αὐτοὺς μὲν ἀμελεῖν τούτων, τοὺς μὲν διὰ ῥαθυμίας, τοὺς δὲ καταμεμορφόμενος τὴν φύσιν τὴν αὐτῶν, τοὺς δὲ δι' ἄλλας τινὰς προφάσεις,
- 245 παμπληθεῖς δ' εἰσὶ, πρὸς δὲ τοὺς πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιουμένους καὶ τυχεῖν βουλομένους, ὧν εἰς ἐπιθυμίαν αὐτοὶ καθεστᾶσι, δυσκόλως ἔχειν καὶ ζηλοτυπεῖν καὶ τὰς ψυχὰς τεταραγμένως διακεῖσθαι καὶ πεπονθῆ- 112

ναι παραπλήσια τοῖς ἑρῶσι· τίνα γὰρ ἂν τις αὐτοῖς
 246 ἐπενεγκεῖν αἰτίαν ἔχοι προπεθεστέραν ταύτης; οὔτι-
 νες μακαρίζουσι μὲν καὶ ζηλοῦσι τοὺς καλῶς χρῆσθαι
 τῷ λόγῳ δυναμένους, ἐπιτιμῶσι δὲ τῶν νεωτέρων τοῖς
 τυχεῖν ταύτης τῆς τιμῆς βουλομένοις. καὶ τοῖς μὲν
 θεοῖς οὐδεὶς ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν εὖξαιτο μάλιστα μὲν
 αὐτὸς δύνασθαι λέγειν, εἰ δὲ μὴ, τοὺς παῖδας καὶ τοὺς
 247 οἰκείους τοὺς αὐτοῦ· τοὺς δὲ πόνῳ καὶ φιλοσοφίᾳ
 τοῦτο κατεργάσασθαι πειρωμένους, ὃ παρὰ τῶν θεῶν
 αὐτοὶ βούλονται λαβεῖν, οὐδὲν φασὶ τῶν δεόντων
 πράττειν, ἀλλ' ἐνίοτε μὲν ὡς ἐξηπατημένων καὶ πεφε-
 νακισμένων προσποιῶνται καταγελᾶν αὐτῶν, ὁπόταν
 δὲ τύχῳσι, μεταβαλόντες ὡς περὶ πλεονεκτεῖν δυνα-
 248 μένων τοὺς λόγους ποιοῦνται. καὶ συμβούλοις μὲν,
 ὅταν κίνδυνός τις καταλάβῃ τὴν πόλιν, τοῖς ἄριστα
 περὶ τῶν πραγμάτων λέγουσι τούτοις χρῶνται, καὶ
 πράττουσιν, ὅτι ἂν οἱ τοιοῦτοι παραινέσωσι· περὶ δὲ
 τοὺς ἔργον ποιομένους, ὅπως χρησίμους αὐτοὺς ἐν
 τοῖς καιροῖς τοῖς τοιοῦτοις τῇ πόλει παρασχῆσουσι,
 βλασφημεῖν οἴονται χρῆναι. καὶ Θηβαίοις μὲν καὶ τοῖς
 ἄλλοις ἐχθροῖς τὴν ἀμαθίαν ὀνειδίξουσι, τοὺς δ' ἐκ
 παντὸς τρόπου ζητοῦντας τὴν νόσον ταύτην διαφυγεῖν
 249 λοιδοροῦντες διατελοῦσιν. ὃ δ' οὐ μόνον ταραχῆς ση- 113
 μεῖόν ἐστιν ἀλλὰ καὶ τῆς περὶ τοὺς θεοὺς ὀλιγωρίας·
 τὴν μὲν γὰρ Πειθῶ μίαν τῶν θεῶν νομίζουσιν εἶναι
 καὶ τὴν πόλιν ὀρῶσι καθ' ἕκαστον τὸν ἐνιαυτὸν θυ-
 σίαν αὐτῇ ποιουμένην, τοὺς δὲ τῆς δυνάμεως ἧς ἡ θεὸς
 ἔχει μετασχεῖν βουλομένους ὡς κακοῦ πράγματος ἐπι-
 250 θυμοῦντας διαφθείρεσθαι φασιν. ὃ δὲ πάντων δεινό-
 τατον, ὅτι προκρίνειαν μὲν ἂν τὴν ψυχὴν σπουδαιοτέ-
 ραν εἶναι τοῦ σώματος, οὕτω δὲ γιγνώσκοντες ἀποδέ-
 χονται μᾶλλον τοὺς γυμναζομένους τῶν φιλοσοφοῦν-

των. καίτοι πῶς οὐκ ἄλογον τοὺς τοῦ φανλοτέρου
 ποιουμένους τὴν ἐπιμέλειαν ἐπαινεῖν μᾶλλον ἢ τοὺς
 τοῦ σπουδαιοτέρου, καὶ ταῦτα πάντων εἰδότες διὰ
 μὲν εὐεξίαν σώματος οὐδὲν πώποτε τὴν πόλιν τῶν
 ἐλλογίμων ἔργων διαπραξαμένην, διὰ δὲ φρόνησιν
 ἀνδρὸς εὐδαιμονεστάτην καὶ μεγίστην τῶν Ἑλληνί-
 δων πόλεων γενομένην;
 251 (κς'. *κδ'.) Πολὺ δ' ἂν τις ἔχοι πλείους τούτων
 ἐναντιώσεις συναγαγεῖν τῶν ἀκμαζόντων τε μᾶλλον
 ἢ γὰρ καὶ τοῦ καιροῦ τοῦ παρόντος μὴ φροντιζόντων·
 ἐπεὶ καὶ τάδε περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ἔνεστιν εἰπεῖν.
 φέρε γὰρ, εἰ τινες πολλὰ χρήματα παρὰ τῶν προγό-
 νων παραλαβόντες τῇ μὲν πόλει μηδὲν εἶεν χρήσιμοι,
 τοὺς δὲ πολίτας ὑβρίζοιεν καὶ τοὺς τε παῖδας καὶ τὰς
 γυναῖκας αἰσχύνοιεν, ἔστιν ὅστις ἂν τοὺς αἰτίους τοῦ
 πλοῦτου μέμψασθαι τολμήσειεν ἀλλ' οὐκ ἂν αὐτοὺς 114
 252 τοὺς ἐξαμαρτάνοντας κολάζειν ἀξιώσειεν; τί δ' εἰ τι-
 νες ὀπλομαχεῖν μαθόντες πρὸς μὲν τοὺς πολεμίους
 μὴ χρῶντο ταῖς ἐπιστήμασι, ἐπανάστασιν δὲ ποιήσαν-
 τες πολλοὺς τῶν πολιτῶν διαφθείρειαν, ἢ καὶ πυ-
 κτεύειν καὶ παγκρατιάζειν ὡς οἷόν τ' ἄριστα παιδευ-
 θέντες τῶν μὲν ἀγώνων ἀμελοῖεν, τοὺς δ' ἀπαντῶντας
 τύπτοιεν, τίς οὐκ ἂν τούτων τοὺς μὲν διδασκάλους
 ἐπαινέσειε, τοὺς δὲ κακῶς χρωμένους οἷς ἔμαθον
 253 ἀποκτείνειεν; οὐκοῦν χρῆ καὶ περὶ τῶν λόγων τὴν
 αὐτὴν ἔχειν διάνοιαν, ἣν περὶ καὶ περὶ τῶν ἄλλων, καὶ
 μὴ περὶ τῶν ὁμοίων ἀναντιὰ γιγνώσκειν, μηδὲ πρὸς
 τοιοῦτον πρᾶγμα θυσμενῶς φαίνεσθαι διακειμένους,
 ὃ πάντων τῶν ἐνόντων ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων φύσει
 πλείστων ἀγαθῶν αἰτιόν ἐστιν. τοῖς μὲν γὰρ ἄλλοις
 οἷς ἔχομεν, ἅπερ ἤδη καὶ πρότερον εἶπον, οὐδὲν τῶν
 ζώων διαφέρομεν, ἀλλὰ πολλῶν καὶ τῷ τάχει καὶ τῇ
 ISOCRATES. II. 11

ὁώμη καὶ ταῖς ἄλλαις εὐπορίαις καταδεέστεροι τυγχά-
 254 νομεν ὄντες· ἐγγενομένου δ' ἡμῖν τοῦ πείθειν ἀλλή-
 λους καὶ δηλοῦν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς, περὶ ὧν ἂν βου-
 ληθῶμεν, οὐ μόνον τοῦ θηριωδῶς ζῆν ἀπηλλάγημεν
 ἀλλὰ καὶ συνελθόντες πόλεις ὠκίσσαμεν καὶ νόμους
 ἐθέμεθα καὶ τέχνας εὗρομεν, καὶ σχεδὸν ἅπαντα τὰ
 255 δι' ἡμῶν μεμηχανημένα λόγος ἡμῖν ἐστὶν ὁ συγκατα-
 σκευάσας. οὗτος γὰρ περὶ τῶν δικαίων καὶ τῶν ἀδί- 115
 κων καὶ τῶν καλῶν καὶ τῶν αἰσχυρῶν ἐνομοθέτησεν,
 ὧν μὴ διαταχθέντων οὐκ ἂν οἴοι τ' ἡμεῖν οἰκεῖν μετ'
 ἀλλήλων. τούτῳ καὶ τοὺς κακοὺς ἐξελέγχομεν καὶ
 τοὺς ἀγαθοὺς ἐγκωμιάζομεν. διὰ τούτου τοὺς τ' ἀνο-
 ῆτους παιδεύομεν καὶ τοὺς φρονίμους δοκιμάζομεν·
 τὸ γὰρ λέγειν ὡς δεῖ τοῦ φρονεῖν εὐ μέγιστον ση-
 256 μεῖον ποιοῦμεθα, καὶ λόγος ἀληθῆς καὶ νόμιμος καὶ
 δίκαιος ψυχῆς ἀγαθῆς καὶ πιστῆς εἰδωλὸν ἐστίν. μετὰ
 τούτου καὶ περὶ τῶν ἀμφισβητησίμων ἀγωνιζόμεθα
 καὶ περὶ τῶν ἀγνοουμένων σκοποῦμεθα· ταῖς γὰρ
 257 πίστεσιν, αἷς τοὺς ἄλλους λέγοντες πείθομεν, ταῖς
 αὐταῖς ταύταις βουλευόμενοι χρώμεθα, καὶ ῥητορι-
 κοὺς μὲν καλοῦμεν τοὺς ἐν τῷ πλήθει λέγειν δυνα-
 μένους, εὐβούλους δὲ νομίζομεν, οἵτινες ἂν αὐτοὶ
 πρὸς αὐτοὺς ἄριστα περὶ τῶν πραγμάτων διαλεχθῶ-
 258 σιν. εἰ δὲ δεῖ συλλήβδην περὶ τῆς δυνάμεως ταύτης
 εἰπεῖν, οὐδὲν τῶν φρονίμως πραττομένων εὐρήσομεν
 ἀλόγως γιγνόμενον ἀλλὰ καὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν δια-
 νοημάτων ἀπάντων ἡγεμόνα λόγον ὄντα καὶ μάλιστα
 χρωμένους αὐτῷ τοὺς πλείστον νοῦν ἔχοντας. ὧν οὐ-
 259 δὲν ἐνθυμηθεὶς Λυσίμαχος κατηγορεῖν ἐτόλμησε τῶν
 ἐπιθυμούντων τοιοῦτου πράγματος, ὃ τοσοῦτων τὸ
 πλῆθος καὶ τηλικούτων τὸ μέγεθος ἀγαθῶν αἰτιὸν
 ἐστίν.

258 (κς.* κέ.) Καὶ τί δεῖ τούτου θαυμάζειν, ὅπου
 καὶ τῶν περὶ τὰς ξριδας σπουδαζόντων ἐνιοὶ τινες 116
 ὁμοίως βλασφημοῦσι περὶ τῶν λόγων τῶν κοινῶν καὶ
 τῶν χρησίμων ὥσπερ οἱ φαυλότατοι τῶν ἀνθρώπων,
 οὐκ ἀγνοοῦντες τὴν δύναμιν αὐτῶν, οὐδ' ὅτι τάχιστ'
 ἂν οὔτοι τοὺς χρωμένους ὠφελήσειαν, ἀλλ' ἐλπίζον-
 259 τες, ἢν τούτους διαβάλλωσι, τοὺς αὐτῶν ἐντιμοτέ-
 ρους ποιήσειν. περὶ ὧν δυνηθεῖην μὲν ἂν ἴσως δια-
 λεχθῆναι πολὺ πικρότερον ἢ κείνοι περὶ ἡμῶν, οὐ-
 δέτερον δ' οἶμαι δεῖν, οὐθ' ὁμοίος γίνεσθαι τοῖς
 ὑπὸ τοῦ φθόνου διεφθαρμένοις, οὔτε ψέγειν τοὺς μη-
 260 δὲν μὲν κακὸν τοὺς συνόντας ἐργαζομένους, ἤττον
 δ' ἐτέρον εὐεργετῆν δυναμένους. οὐ μὴν ἀλλὰ μι-
 κρὰ γε μνησθήσομαι περὶ αὐτῶν, μάλιστα μὲν ὅτι
 κἀκεῖνοι περὶ ἡμῶν, ἐπειθ' ὅπως ἂν ὑμεῖς σαφέστε-
 261 ρον εἰδότες τὴν δύναμιν αὐτῶν οὕτω διακήσθε πρὸς
 ἑκάστους ἡμῶν, ὥσπερ δίκαιόν ἐστι, πρὸς δὲ τούτοις
 ἴνα καὶ τοῦτο ποιήσω φανερόν, ὅτι περὶ τοὺς πολιτι-
 262 κοὺς λόγους ἡμεῖς ὄντες, οὐς ἐκεῖνοι φασὶν εἶναι
 φιλαπεχθήμονας, πολὺ προότεροι τυγχάνομεν αὐτῶν
 ὄντες· οἱ μὲν γὰρ αἰεὶ τι περὶ ἡμῶν φλαῦρον λέγου-
 σιν, ἐγὼ δ' οὐδὲν ἂν εἴποιμι τοιοῦτον, ἀλλὰ ταῖς ἀλη-
 263 θεαῖς χρῆσομαι περὶ αὐτῶν. ἡγοῦμαι γὰρ καὶ τοὺς
 ἐν τοῖς ἐριστικοῖς λόγοις δυναστεύοντας καὶ τοὺς περὶ
 τὴν ἀστρολογίαν καὶ γεωμετρίαν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν
 μαθημάτων διατρίβοντας οὐ βλέπτειν ἀλλ' ὠφελεῖν 117
 τοὺς συνόντας, ἐλάττω μὲν ὧν ὑπισχυοῦνται, πλείω
 264 δ' ὧν τοῖς ἄλλοις δοκοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ πλείστοι τῶν
 ἀνθρώπων ὑπειλήφασιν ἀδολεσχίαν καὶ μικρολογίαν
 εἶναι τὰ τοιαῦτα τῶν μαθημάτων· οὐδὲν γὰρ αὐτῶν
 οὔτ' ἐπὶ τῶν ἰδίων οὔτ' ἐπὶ τῶν κοινῶν εἶναι χρή-
 σιμον, ἀλλ' οὐδ' ἐν ταῖς μνείαις οὐδένα χρόνον ἐμμέ-

νειν ταῖς τῶν μαθόντων διὰ τὸ μήτε τῷ βίῳ παρακο-
 λουθεῖν μήτε ταῖς πράξεσιν ἐπαμύνειν ἄλλ' ἔξω
 263 παντάπασιν εἶναι τῶν ἀναγκαίων. ἐγὼ δ' οὐθ' οὐ-
 τως οὔτε πόρρω τούτων ἔγνωκα περὶ αὐτῶν, ἀλλ' οἷ
 τε νομίζοντες μηδὲν χρησίμην εἶναι τὴν παιδείαν
 ταύτην πρὸς τὰς πράξεις ὀρθῶς μοι δοκοῦσι γιννώ-
 σκειν, οἷ τ' ἐπαινοῦντες αὐτὴν ἀληθῆ λέγειν. διὰ
 τοῦτο δ' οὐχ ὁμολογούμενον αὐτὸν αὐτῷ τὸν λόγον
 εἶρηκα, διότι καὶ ταῦτα τὰ μαθήματα τὴν φύσιν οὐ-
 264 δὲν ὁμοίαν ἔχει τοῖς ἄλλοις οἷς διδασκόμεθα. τὰ μὲν
 γὰρ ἄλλα τότε ὀφελεῖν ἡμᾶς πέφυκεν, ὅταν λάβωμεν
 αὐτῶν τὴν ἐπιστήμην, ταῦτα δὲ τοὺς μὲν ἀπηκριβω-
 μένους οὐδὲν ἂν εὐεργετήσῃε πλὴν τοὺς ἐντεῦθεν
 ζῆν προσηρημένους, τοὺς δὲ μαυθάνοντας ὀνίνησι·
 περὶ γὰρ τὴν περιττολογίαν καὶ τὴν ἀκρίβειαν τῆς
 265 ἀστρολογίας καὶ γεωμετρίας διατρίβοντες καὶ δυσκα-
 ταμαθήτοις πράγμασιν ἀναγκαζόμενοι προσέχειν τὸν
 νοῦν, ἔτι δὲ συνεπιζόμενοι λέγειν καὶ πονεῖν ἐπὶ τοῖς
 λεγομένοις καὶ δεικνυμένοις καὶ μὴ πεπλανημένην 118
 ἔχειν τὴν διάνοιαν, ἐν τούτοις γυμνασθέντες καὶ παρ-
 οξυνθέντες ῥᾶον καὶ θάττον τὰ σπουδαιότερα καὶ
 πλείονος ἄξια τῶν πραγμάτων ἀποδέχεσθαι καὶ μαν-
 266 θάνειν δύνανται. φιλοσοφίαν μὲν οὖν οὐκ οἶμαι δεῖν
 προσαγορεύειν τὴν μηδὲν ἐν τῷ παρόντι μήτε πρὸς
 τὸ λέγειν μήτε πρὸς τὸ πράττειν ὀφελούσαν, γυμνα-
 σίαν μὲντοι τῆς ψυχῆς καὶ παρασκευὴν τῆς φιλοσο-
 φίας καλῶ τὴν διατριβὴν τὴν τοιαύτην, ἀνδρικωτέραν
 μὲν ἢς οἱ παῖδες ἐν τοῖς διδασκαλείοις ποιοῦνται, τὰ
 267 δὲ πλείστα παραπλησίαν· καὶ γὰρ ἐκείνων οἱ περὶ
 τὴν γραμματικὴν καὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ἄλλην
 παιδείαν διαπονηθέντες πρὸς μὲν τὸ βέλτιον εἰπεῖν
 ἢ βουλευσασθαι περὶ τῶν πραγμάτων οὐδεμίαν πω

λαμβάνουσιν ἐπίδοσιν, αὐτοὶ δ' αὐτῶν εὐμαθέστεροι
 γίνονται πρὸς τὰ μείζω καὶ σπουδαιότερα τῶν μα-
 268 θημάτων. διατρίψαι μὲν οὖν περὶ τὰς παιδείας ταύ-
 τας χρόνον τινὰ συμβουλευσάμ' ἂν τοῖς νεωτέροις,
 μὴ μέντοι περιδεῖν τὴν φύσιν τὴν αὐτῶν κατασκελε-
 τευθεῖσαν ἐπὶ τούτοις μηδ' ἐξοκείλασαν εἰς τοὺς λό-
 γους τοὺς τῶν παλαιῶν σοφιστῶν, ὧν ὁ μὲν ἄπειρον
 τὸ πλήθος ἔφησεν εἶναι τῶν ὄντων, Ἐμπεδοκλῆς δὲ
 τέτταρα καὶ νεῖκος καὶ φιλίαν ἐν αὐτοῖς, Ἴων δ' οὐ
 πλείω τριῶν, Ἀλκμαίων δὲ δύο μόνα, Παρμενίδης δὲ
 269 καὶ Μέλισσος ἐν, Γοργίας δὲ παντελῶς οὐδέν. ἡγοῦ- 119
 μαι γὰρ τὰς μὲν τοιαύτας περιττολογίας ὁμοίας εἶναι
 ταῖς θανατοποιούαις, ταῖς οὐδὲν μὲν ὀφελούσαις, ὑπὸ
 δὲ τῶν ἀνοήτων περιστάτοις γιγνομέναις, δεῖν δὲ
 τοὺς προὔργου τι ποιεῖν βουλομένους καὶ τῶν λόγων
 τοὺς ματαίους καὶ τῶν πράξεων τὰς μηδὲν πρὸς τὸν
 βίον φερούσας ἀναιρεῖν ἐξ ἅπασων τῶν διατριβῶν.
 270 (κς.* κς.) Περὶ μὲν οὖν τούτων ἀπόχρη μοι τὸ
 νῦν εἶναι ταῦτ' εἰρηκέναι καὶ συμβεβουλευκέναι·
 περὶ δὲ σοφίας καὶ φιλοσοφίας τοῖς μὲν περὶ ἄλλων
 τινῶν ἀγωνιζομένοις οὐκ ἂν ἀρμόσειε λέγειν περὶ
 τῶν ὀνομάτων τούτων, ἔστι γὰρ ἀλλότρια πάσαις ταῖς
 πραγματείαις, ἐμοὶ δ' ἐπειδὴ καὶ κρίνομαι περὶ τῶν
 τοιούτων καὶ τὴν καλουμένην ὑπὸ τινῶν φιλοσοφίαν
 οὐκ εἶναι φημί, προσήκει τὴν δικαίως ἂν νομιζομένην
 271 ὀρίσαι καὶ δηλῶσαι πρὸς ὑμᾶς. ἀπλῶς δὲ πως τυγχά-
 νω γιννώσκων περὶ αὐτῶν. ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἔνεστιν
 ἐν τῇ φύσει τῇ τῶν ἀνθρώπων ἐπιστήμην λαβεῖν, ἢν
 ἔχοντες ἂν εἰδείμεν ὅ τι πρακτέον ἢ λεκτέον ἐστίν,
 ἐκ τῶν λοιπῶν σοφοὺς μὲν νομίζω τοὺς ταῖς δόξαις
 ἐπιτυγχάνειν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοῦ βελτίστου δυναμέ-
 νους, φιλοσόφους δὲ τοὺς ἐν τούτοις διατρίβοντας,

- 272 ἐξ ὧν τάχιστα λήφονται τὴν τοιαύτην φρόνησιν. ἂ δ' ἐστὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων ταύτην ἔχοντα τὴν δύναμιν ἔχω μὲν εἰπεῖν, ὅκνω δὲ λέγειν· οὕτω γὰρ ἐστὶ 120 σφόδρα καὶ παράδοξα καὶ πολὺ τῆς τῶν ἄλλων ἀφροσύνης διανοίας, ὥστε φοβοῦμαι, μὴ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἀκούσαντες θοροῦβον καὶ βοῆς ἅπαν ἐμπλήσῃτε τὸ δικαστήριον. ὅμως δὲ καίπερ οὕτω διακείμενος ἐπιχειρήσω διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν· ἀσχύνομαι γὰρ, εἰ τισι δόξω δεδιῶς ὑπὲρ γῆρας καὶ μικροῦ βίου προ-
- 273 διδόναι τὴν ἀλήθειαν. δέομαι δ' ὑμῶν μὴ προκαταγῶναι μου τοιαύτην μανίαν, ὡς ἄρ' ἐγὼ κινδυνεύων προειλόμην ἂν λόγους εἰπεῖν ἐναντίους ταῖς ὑμετέραις γνώμας, εἰ μὴ καὶ τοῖς προειρημένοις ἀκολούθους αὐτοὺς ἐνόμιζον εἶναι καὶ τὰς ἀποδείξεις ἀληθεῖς καὶ
- 274 σαφεῖς ᾧ μὴν ἔχειν ὑπὲρ αὐτῶν. ἠγοῦμαι δὲ τοιαύτην μὲν τέχνην, ἣτις τοῖς κακῶς πεφυκόσιν ἀρετὴν ἐνεργάσαιτ' ἂν καὶ δικαιοσύνην, οὔτε πρότερον οὔτε νῦν οὐδεμίαν εἶναι, τοὺς τε τὰς ὑποσχέσεις ποιουμένους περὶ αὐτῶν πρότερον ἀπερεῖν καὶ παύσεσθαι ληροῦν-
- 275 τας πρὶν εὐρεθῆναι τινα παιδείαν τοιαύτην, οὐ μὴν ἀλλ' αὐτοὺς γ' αὐτῶν βελτίους ἂν γίνεσθαι καὶ πλείονος ἀξίους, εἰ πρὸς τε τὸ λέγειν εὖ φιλοτίμως διατεθεῖεν καὶ τοῦ πείθειν δύνασθαι τοὺς ἀκούοντας ἐρασθεῖεν καὶ πρὸς τούτοις τῆς πλεονεξίας ἐπιθυμήσειαν, μὴ τῆς ὑπὸ τῶν ἀνοήτων νομιζομένης ἀλλὰ τῆς ὡς ἀληθῶς τὴν δύναμιν ταύτην ἐχούσης.
- 276 καὶ ταῦθ' ὡς οὕτω πέφυκε ταχέως οἶμαι δηλώσειν. 121 πρῶτον μὲν γὰρ ὁ λέγειν ἢ γράφειν προαιρούμενος λόγους ἀξιότους ἐπαίνου καὶ τιμῆς οὐκ ἔστιν ὅπως ποιῆσεται τὰς ὑποθέσεις ἀδίκους ἢ μικρὰς ἢ περὶ τῶν ἰδίων συμβολαίων ἀλλὰ μεγάλας καὶ καλὰς καὶ φιλανθρωπικὰς καὶ περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων· μὴ

- γὰρ τοιαύτας εὐρίσκων οὐδὲν διαπράττεται τῶν θεόντων. ἔπειτα τῶν πράξεων τῶν συντεινουσῶν πρὸς τὴν ὑπόθεσιν ἐκλέγεται τὰς προπωδεστάτας καὶ μάλιστα συμφερούσας· ὁ δὲ τὰς τοιαύτας συνεπιζόμενος θεωρεῖν καὶ δοκιμάζειν οὐ μόνον περὶ τῶν ἐνεστώτων λόγον ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς ἄλλας πράξεις τὴν αὐτὴν ἔξει ταύτην δύναμιν, ὥσθ' ἅμα τὸ λέγειν εὖ καὶ τὸ φρονεῖν παραγενήσεται τοῖς φιλοσόφως καὶ φιλοτίμως πρὸς τοὺς λόγους διακειμένοις. καὶ μὴν οὐδ' ὁ 278 πείθειν βουλόμενος ἀμελήσει τῆς ἀρετῆς ἀλλὰ τούτω μάλιστα προσέξει τὸν νοῦν, ὅπως δόξαν ὡς ἐπιεικεστάτην λήψεται παρὰ τοῖς συμπολιτενομένοις. τίς γὰρ οὐκ οἶδε καὶ τοὺς λόγους ἀληθεστέρους δοκούντας εἶναι τοὺς ὑπὸ τῶν εὖ διακειμένων λεγομένους ἢ τοὺς ὑπὸ τῶν διαβεβλημένων, καὶ τὰς πίστεις μείζον δυνάμενας τὰς ἐκ τοῦ βίου γεγενημένας ἢ τὰς ὑπὸ τοῦ λόγου πεπορισμένας; ὥσθ' ὅσα περ ἂν τις ἐρωμενεστέως ἐπιθυμῇ πείθειν τοὺς ἀκούοντας, τοσοῦτω μᾶλλον ἀσκήσει καλὸς ἀγαθὸς 122
- 279 εἶναι καὶ παρὰ τοῖς πολίταις εὐδοκιμεῖν. καὶ μηδεὶς ὑμῶν οἰέσθω τοὺς μὲν ἄλλους ἅπαντας γυμνάσκειν, ὅσων ἔχει ῥοπὴν εἰς τὸ πείθειν τὸ τοῖς κρίνουσιν ἀρέσκειν, τοὺς δὲ παρὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντας μόνους ἀγνοεῖν τὴν τῆς εὐνοίας δύναμιν· πολὺ γὰρ ἀκριβέστερον τῶν ἄλλων καὶ ταῦτ' ἴσασιν, καὶ πρὸς τούτοις, ὅτι τὰ μὲν εἰκότα καὶ τὰ τεκμήρια καὶ πᾶν τὸ τῶν πίστεων εἶδος τοῦτο μόνον ἀφελεῖ τὸ μέρος, ἐφ' ᾧ περ ἂν αὐτῶν ἕκαστον τύχη ἔθδεν, τὸ δὲ δοκεῖν εἶναι καλὸν ἀγαθὸν οὐ μόνον τὸν λόγον πιστότερον ἐποίησεν ἀλλὰ καὶ τὰς πράξεις τοῦ τὴν τοιαύτην δόξαν ἔχοντος ἐντιμωτέρας κατέστησεν, ὑπὲρ οὗ σπουδαστέον ἐστὶ τοῖς εὖ φρονούσι μᾶλλον ἢ περὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων

281 (κς.* κς.) Τὸ τοίνυν περὶ τὴν πλεονεξίαν, ὃ
 δυσχερέστατον ἦν τῶν ῥηθέντων· εἰ μὲν τις ὑπολαμ-
 βάνει τοὺς ἀποστεροῦντας ἢ παραλογιζομένους ἢ
 κακόν τι ποιοῦντας πλεονεκτεῖν, οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκεν·
 οὐδένες γὰρ ἐν ἅπαντι τῷ βίῳ μᾶλλον ἐλαττοῦνται
 τῶν τοιούτων, οὐδ' ἐν πλείοσιν ἀπορίαις εἶδιν, οὐδ'
 ἐπονειδιστότερον ζῶσιν, οὐδ' ὅλως ἀθλιώτεροι τυγχά-
 282 νουσιν ὄντες· χρηὴ δὲ καὶ νῦν πλέον ἔχειν ἠγεῖσθαι
 καὶ πλεονεκτῆσειν νομίζειν παρὰ μὲν τῶν θεῶν τοὺς
 εὐσεβεστάτους καὶ τοὺς περὶ τὴν θεραπείαν τὴν ἐκεί-
 νων ἐπιμελεστάτους ὄντας, παρὰ δὲ τῶν ἀνθρώπων
 τοὺς ἄριστα πρὸς τούτους, μεθ' ὧν ἂν οἰκῶσι καὶ 123
 πολιτεύωνται, διακειμένους, καὶ τοὺς βελτίστους αὐ-
 283 τοὺς εἶναι δοκοῦντας· καὶ ταῦτα καὶ ταῖς ἀληθείαις
 οὕτως ἔχει καὶ συμφέρει τὸν τρόπον τοῦτον λέγεσθαι
 περὶ αὐτῶν, ἐπεὶ νῦν γ' οὕτως ἀνέστραπται καὶ
 συγκέχυται πολλὰ τῶν κατὰ τὴν πόλιν, ὥστ' οὐδὲ τοῖς
 ὀνόμασιν ἐνιοὶ τινες ἐτι χροῶνται κατὰ φύσιν ἀλλὰ
 μεταφέρουσιν ἀπὸ τῶν καλλίστων πραγμάτων ἐπὶ τὰ
 284 φανυλότατα τῶν ἐπιτηδευμάτων. τοὺς μὲν γὰρ βωμολο-
 χουμένους καὶ σκώπτειν καὶ μιμῆσθαι δυναμένους
 εὐφυεῖς καλοῦσι, προσῆκον τῆς προσηγορίας ταύτης
 τυγχάνειν τοὺς ἄριστα πρὸς ἀρετὴν πεφυκότας· τοὺς
 δὲ ταῖς κακοηθείαις καὶ ταῖς κακουργίαις χρωμένους,
 καὶ μικρὰ μὲν λαμβάνοντας, πονηρὰν δὲ δόξαν κτω-
 μένους, πλεονεκτικούς νομίζουσιν, ἀλλ' οὐ τοὺς ὀσιω-
 285 τάτους καὶ δικαιοτάτους, οἳ περὶ τῶν ἀγαθῶν ἀλλ' οὐ
 τῶν κακῶν πλεονεκτοῦσι· τοὺς δὲ τῶν μὲν ἀναγκαί-
 ων ἀμελοῦντας, τὰς δὲ τῶν παλαιῶν σοφιστῶν τερα-
 τολογίας ἀγαπῶντας φιλοσοφεῖν φασιν, ἀμελήσαντες
 ἐπαινεῖν τοὺς τὰ τοιαῦτα μαθάνοντας καὶ μελετῶν-
 τας, ἐξ ὧν καὶ τὸν ἴδιον οἶκον καὶ τὰ κοινὰ τὰ τῆς πό-

λεως καλῶς διοικήσουσιν, ὧν περὶ ἕνεκα καὶ πονητέον
 καὶ φιλοσοφητέον καὶ πάντα πρακτέον ἐστίν. ἀφ' ὧν
 ἡμεῖς πολὺν ἤδη χρόνον ἀπελαύνετε τοὺς νεωτέρους,
 ἀποδεχόμενοι τοὺς λόγους τῶν διαβαλλόντων τὴν τοι- 124
 286 αὐτὴν παιδείαν. καὶ γὰρ τοι πεποιήκατε τοὺς μὲν
 ἐπιεικεστάτους αὐτῶν ἐν πότοις καὶ συνουσίαις καὶ
 ῥαθυμίαις καὶ παιδιαῖς τὴν ἡλικίαν διάγειν, ἀμελή-
 σαντες τοῦ σπουδάζειν, ὅπως ἔσονται βελτίους, τοὺς
 δὲ χεῖρω τὴν φύσιν ἔχοντας ἐν τοιαύταις ἀκολασίαις
 ἡμερεύειν, ἐν αἷς πρότερον οὐδ' ἂν οἰκίτης ἐπιεικῆς
 287 οὐδέ τις ἐτόλμησεν· οἳ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπὶ τῆς Ἑννεα-
 κρούου ψύχουσιν οἶνον, οἳ δ' ἐν τοῖς καπηλείοις
 πίνουσιν, ἕτεροι δ' ἐν τοῖς σκιραφείοις κυβέουσι,
 πολλοὶ δ' ἐν τοῖς τῶν ἀνλητρίδων διδασκαλείοις δια-
 τρίβουσιν. καὶ τοὺς μὲν ἐπὶ ταῦτα προτρέποντας οὐ-
 δεῖς πώποτε τῶν κήδεσθαι φασκόντων τῆς ἡλικίας
 ταύτης εἰς ἡμᾶς εἰσήγαγεν· ἡμῖν δὲ κακὰ παρέχουσιν,
 οἷς ἄξιον ἦν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου, τοῦτον γὰρ χάριν
 ἔχειν, ὅτι τοὺς συνόντας τῶν τοιούτων ἐπιτηδευμά-
 288 των ἀποτρέπομεν. οὕτω δ' ἐστὶ δυσμενὲς ἅπασιν τὸ
 τῶν συνοφαντῶν γένος, ὥστε τοῖς μὲν λυομένοις εἰ-
 κοσι καὶ τριάκοντα μνῶν τὰς μελλούσας καὶ τὸν ἄλλον
 οἶκον συναναιρήσειν οὐχ ὅπως ἂν ἐπιπλήξειαν, ἀλλὰ
 καὶ συγκαίρουσι ταῖς ἀσωτίαις αὐτῶν, τοὺς δ' εἰς τὴν
 αὐτῶν παιδείαν ὀτιοῦν ἀναλίσκοντας διαφθείρεσθαι
 φασιν. ὧν τίνες ἂν ἀδικώτερον ἔχοιεν τὴν αἰτίαν
 289 ταύτην; οἷτινες ἐν ταύταις μὲν ταῖς ἀκμαῖς ὄντες 125
 ὑπερεῖδον τὰς ἡδονὰς, ἐν αἷς οἳ πλείστοι τῶν τηλικού-
 των μάλιστ' αὐτῶν ἐπιθυμοῦσιν, ἐξὸν δ' αὐτοῖς ῥα-
 θυμεῖν μηδὲν δαπανωμένοις εἴλοντο πονεῖν, χρήματα
 τελέσαντες, ἄρτι δ' ἐκ παίδων ἐξεληλυθότες ἐγνώσαν,
 290 ἃ πολλοὶ τῶν πρεσβυτέρων οὐκ ἴσασιν, ὅτι δεῖ τὸν

δοθῶς καὶ πρεπόντως προεστῶτα τῆς ἡλικίας καὶ καλὴν ἀρχὴν τοῦ βίου ποιούμενου αὐτοῦ πρότερον ἢ τῶν αὐτοῦ ποιήσασθαι τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ μὴ σπεύδειν καὶ ζητεῖν ἐτέρων ἀρχεῖν, πρὶν ἂν τῆς αὐτοῦ διανοίας λάβῃ τὸν ἐπιστατήσοντα, μηδ' οὕτω χαίρειν μηδὲ μέγα φρονεῖν ἐπὶ τοῖς ἄλλοις ἀγαθοῖς ὡς ἐπὶ τοῖς ἐν τῇ ψυχῇ διὰ τὴν παιδείαν ἐγγιγνομένοις. καίτοι τοὺς τοιοῦτον λογισμῶ κεχορημένους πῶς οὐκ ἐπαινεῖσθαι χρὴ μᾶλλον ἢ ψέγεσθαι, καὶ νομίζεσθαι βελτίστους εἶναι καὶ σωφρονεστάτους τῶν ἡλικιωτῶν;

- 291 Θαυμάζω δ' ὅσοι τοὺς μὲν φύσει δεινοὺς ὄντας εἰπεῖν εὐδαιμονίζουσιν ὡς ἀγαθοῦ καὶ καλοῦ πράγματος αὐτοῖς συμβεβηκότος, τοὺς δὲ τοιοῦτους γενέσθαι βουλομένους λοιδοροῦσιν ὡς ἀδίκου καὶ κακοῦ παιδεύματος ἐπιθυμοῦντας. καίτοι τί τῶν φύσει καλῶν ὄντων μελέτη κατεργασθὲν αἰσχρὸν ἢ κακόν ἐστιν; οὐδὲν γὰρ εὐρήσομεν τοιοῦτον, ἀλλ' ἐν γε τοῖς ἄλλοις ἐπαινοῦμεν τοὺς ταῖς φιλοποιίαις ταῖς αὐτῶν ἀγαθόν τι κτήσασθαι δυναθέντας μᾶλλον ἢ τοὺς παρὰ
292 τῶν προγόνων παραλαβόντας, εἰκότως· συμφέρει γὰρ ἐπὶ τε τῶν ἄλλων ἀπάντων καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν λόγων μὴ τὰς εὐτυχίας ἀλλὰ τὰς ἐπιμελείας εὐδοκίμεν. οἱ μὲν γὰρ φύσει καὶ τύχῃ δεινοὶ γενόμενοι λέγειν οὐ πρὸς τὸ βέλτιστον ἀποβλέπουσιν, ἀλλ' ὅπως ἂν τύχῃσιν, οὕτω χρῆσθαι τοῖς λόγοις εἰώθασιν· οἱ δὲ φιλοσοφία καὶ λογισμῶ τὴν δύναμιν ταύτην λαβόντες, οὐδὲν ἀσκέπτως λέγοντες, ἤττον περὶ τὰς
293 πράξεις πλημμελοῦσιν. ὥσθ' ἅπασιν μὲν βούλεσθαι προσήκει πολλοὺς εἶναι τοὺς ἐκ παιδείας δεινοὺς εἰπεῖν γιγνομένους, μάλιστα δ' ὑμῖν· καὶ γὰρ αὐτοὶ προέχετε καὶ διαφέρετε τῶν ἄλλων οὐ ταῖς περὶ τὸν πόλεμον ἐπιμελείαις, οὐδ' ὅτι κάλλιστα πολιτεύεσθε

καὶ μάλιστα φυλάττετε τοὺς νόμους, οὓς ὑμῖν οἱ πρόγονοι κατέλιπον, ἀλλὰ τοῦτοις, οἷσπερ ἡ φύσις ἢ τῶν ἀνθρώπων τῶν ἄλλων ζώων καὶ τὸ γένος τὸ τῶν
294 Ἑλλήνων τῶν βαρβάρων, τῶ καὶ πρὸς τὴν φρόνησιν καὶ πρὸς τοὺς λόγους ἀμεινον πεπαιδευθαι τῶν ἄλλων. ὥστε πάντων ἂν συμβαίῃ δεινότατον, εἰ τοὺς βουλομένους τοῖς αὐτοῖς τούτοις διενεργεῖν τῶν ἡλικιωτῶν, οἷσπερ ὑμεῖς ἀπάντων, διαφθείρεσθαι ψηφίσαισθε, καὶ τοὺς τῇ παιδείᾳ ταύτῃ χρωμένους, ἧς ὑμεῖς ἡγεμόνες γεγένησθε, συμφορὰ τινὲ περιβάλοιτε.

- 295 (κς' * κη'.) Χρὴ γὰρ μηδὲ τοῦτο λανθάνειν ὑμᾶς, ὅτι πάντων τῶν δυναμένων λέγειν ἢ παιδεύειν ἢ πόλις 127 ἡμῶν δοκεῖ γεγενῆσθαι διδάσκαλος, εἰκότως· καὶ γὰρ ἄθλα μέγιστα τιθεῖσαν αὐτὴν ὁρᾷσι τοῖς τὴν δύναμιν ταύτην ἔχουσι καὶ γυμνάσια πλείστα καὶ παντοδαπάτα παρέχουσιν τοῖς ἀγωνίζεσθαι προηρημένοις καὶ περὶ τὰς τοιαύτας γυμνάζεσθαι βουλομένοις, ἐπι
296 δὲ τὴν ἐμπειρίαν, ἥπερ μάλιστα ποιεῖ δύνασθαι λέγειν, ἐνθένδε πάντας λαμβάνοντας· πρὸς δὲ τούτοις καὶ τὴν τῆς φωνῆς κοινότητα καὶ μετριότητα καὶ τὴν ἄλλην εὐτραπελίαν καὶ φιλολογίαν οὐ μικρὸν ἡγοῦνται συμβαλέσθαι μέρος πρὸς τὴν τῶν λόγων παιδείαν. ὥσθ' οὐκ ἀδίκως ὑπολαμβάνουσιν ἅπαντας τοὺς λέγειν ὄντας δεινοὺς τῆς πόλεως εἶναι μαθητάς. σκοπεῖτ' οὖν,
297 μὴ παντάπασιν ἢ καταγέλαστον τῆς δόξης ταύτης φλαυρόν τι καταγιγνώσκειν, ἣν ὑμεῖς ἔχετε παρὰ τοῖς Ἑλλήσι πολὺ μᾶλλον ἢ γὰρ παρ' ὑμῖν· οὐδὲν γὰρ ἄλλ' ἢ φανερῶς ὑμῶν αὐτῶν ἔσεσθε κατεψηφισμένοι τὴν
298 τοιαύτην ἀδικίαν καὶ πεποικότες ὁμοιον, ὥσπερ ἂν εἰ Λακεδαιμόνιοι τοὺς τὰ περὶ τὸν πόλεμον ἀσκούοντας ζημιοῦν ἐπιχειροῦτεν ἢ Θετταλοὶ παρὰ τῶν ἰππεύειν μελετώντων δίκην λαμβάνειν ἀξιοῦτεν. ὑπὲρ ὧν

φυλακτέον ἔστιν, ὅπως μηδὲν τοιοῦτον ἐξαμαρτήσε-
 σθε περὶ ὑμᾶς αὐτοὺς, μηδὲ πιστοτέρους ποιήσετε
 τοὺς λόγους τοὺς τῶν κατηγορούντων τῆς πόλεως ἢ 128
 299 τοὺς τῶν ἐπαινούντων. (κς. * κθ'.) Οἶμαι δ' ὑμᾶς
 οὐκ ἀγνοεῖν, ὅτι τῶν Ἑλλήνων οἱ μὲν δυσκόλως
 πρὸς ὑμᾶς ἔχουσιν, οἱ δ' ὡς οἶόν τε μάλιστα φιλοῦσι
 καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας ἐν ὑμῖν ἔχουσιν. καί
 φασιν οἱ μὲν τοιοῦτοι μόνην εἶναι ταύτην πόλιν,
 τὰς δ' ἄλλας κώμας, καὶ δικαίως ἂν αὐτὴν ἄστὴν
 τῆς Ἑλλάδος προσαγορεύεσθαι καὶ διὰ τὸ μέγεθος
 καὶ διὰ τὰς εὐπορίας τὰς ἐνθένδε τοῖς ἄλλοις γιγνο-
 μένας καὶ μάλιστα διὰ τὸν τρόπον τῶν ἐνοικούν-
 300 ταν· οὐδένας γὰρ εἶναι πραοτέρους οὐδὲ κοινοτέρους,
 οὐδ' οἷς οἰκειότερον ἂν τις τὸν ἅπαντα βίον συνδια-
 τρήσειεν. οὕτω δὲ μεγάλας χρῶνται ταῖς ὑπερβολαῖς,
 ὥστ' οὐδὲ τοῦτ' ὀκνοῦσι λέγειν, ὡς ἦδιον ἂν ὑπ' ἀν-
 δρὸς Ἀθηναίου ζημιωθεῖεν ἢ διὰ τῆς ἐτέρων ἀμότη-
 τος εὐπάθοιεν. οἱ δὲ ταῦτα μὲν διασύρουσι, διεξι-
 ούμενοι δὲ τὰς τῶν συνοφαντῶν πικρότητας καὶ κακο-
 πραγίας ὅλης τῆς πόλεως ὡς ἀμίκτου καὶ χαλεπῆς οὐ-
 301 σης κατηγοροῦσιν. ἔστιν οὖν δικαστῶν νοῦν ἔχόντων
 τοὺς μὲν τῶν τοιούτων λόγων αἰτίους γιγνομένους
 ἀποκτείνειν ὡς μεγάλην ἀσχύνην τῇ πόλει περιποι-
 οῦντας, τοὺς δὲ τῶν ἐπαινῶν τῶν λεγομένων περὶ
 αὐτῆς μέρος τι συμβαλλομένους τιμᾶν μᾶλλον ἢ τοὺς
 ἀθλητὰς τοὺς ἐν τοῖς στεφανίταις ἀγῶσι νικῶντας·
 302 πολὺ γὰρ καλλίω δόξαν ἐκείνων κτώμενοι τῇ πόλει
 τυγχάνουσι καὶ μᾶλλον ἀρμόττουσαν. περὶ μὲν γὰρ 129
 τὴν τῶν σωματῶν ἀγωνίαν πολλοὺς τοὺς ἀμφισβη-
 τοῦντας ἔχομεν, περὶ δὲ τὴν παιδείαν ἅπαντες ἂν ἡμᾶς
 πρωτεύειν προκρίνειαν. χρηὴ δὲ τοὺς μικρὰ λογιζε-
 σθαι δυναμένους τοὺς ἐν τοῖς τοιούτοις τῶν ἔργων

διαφέροντας, ἐν οἷς ἡ πόλις εὐδοκίμει, τιμῶντας
 φαίνεσθαι καὶ μὴ φθονερῶς ἔχειν μηδ' ἐναντία τοῖς
 303 ἄλλοις Ἑλλήσι γιγνώσκειν περὶ αὐτῶν. ὧν ὑμῖν οὐ-
 δὲν πάποτ' ἐμέλησεν, ἀλλὰ τοσοῦτον διημαρτήκατε
 τοῦ συμφέροντος, ὥσθ' ἦδιον ἔχετε, δι' οὓς ἀκούετε
 κακῶς ἢ δι' οὓς ἐπαινεῖσθε, καὶ δημοτικωτέρους εἶναι
 νομίζετε τοὺς τοῦ μισεῖσθαι τὴν πόλιν ὑπὸ πολλῶν
 αἰτίους ὄντας ἢ τοὺς ἅπαντας, οἷς πεπλησιάκασι,
 304 εὐ διακεισθαι πρὸς αὐτὴν πεποιηκότας. ἦν οὖν σω-
 φρονῆτε, τῆς μὲν ταραχῆς παύσεσθε ταύτης, οὐχ
 οὕτω δ' ὥσπερ νῦν οἱ μὲν τραχέως, οἱ δ' ὀλιγώ-
 ρως διακείσεσθε πρὸς τὴν φιλοσοφίαν, ἀλλ' ὑπο-
 λαβόντες κάλλιστον εἶναι καὶ σπουδαιότατον τῶν
 ἐπιτηδευμάτων τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν προτρέ-
 ψετε τῶν νεωτέρων τοὺς βίον ἱκανὸν κεκτημένους
 καὶ σχολὴν ἄγειν δυναμένους ἐπὶ τὴν παιδείαν καὶ
 305 τὴν ἄσκησιν τὴν τοιαύτην, καὶ τοὺς μὲν πονεῖν ἐθέ-
 λοντας καὶ παρασκευάζειν σφᾶς αὐτοὺς χρησίμους τῇ
 πόλει περὶ πολλοῦ ποιήσεσθε, τοὺς δὲ καταβεβλη-
 μένωσ ζῶντας καὶ μηδενὸς ἄλλου φροντίζοντας, πλην 130
 ὅπως ἀσελγῶς ἀπολαύσουσι τῶν καταλειφθέντων,
 τούτους δὲ μισήσετε καὶ προδότας νομίζετε καὶ τῆς
 τῶν προγόνων δόξης· μόλις γὰρ, ἦν οὕτως ὑμᾶς αἰ-
 σθῶνται πρὸς ἑκατέρους αὐτῶν διακειμένους, ἐθελή-
 σουσιν οἱ νεώτεροι καταφρονήσαντες τῆς ἡθρυμίας
 προσέχειν σφίσι αὐτοῖς καὶ τῇ φιλοσοφίᾳ τὸν νοῦν.
 306 ἀναμνήσθητε δὲ τὸ κάλλος καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἔργων
 τῶν τῇ πόλει καὶ τοῖς προγόνοις πεπραγμένων, καὶ διέλ-
 θετε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς καὶ σκέψασθε, ποῖός τις ἦν καὶ
 πῶς γεγονῶς καὶ τίνα τρόπον καὶ πεπαιδευμένος ὁ
 τοὺς τυράννους ἐκβαλὼν καὶ τὸν δῆμον καταγαγὼν
 καὶ τὴν δημοκρατίαν καταστήσας, ποῖος δέ τις ὁ τοὺς

βαρβάρους Μαραθῶνι τῇ μάχῃ νικήσας καὶ τὴν δόξαν τὴν ἐκ ταύτης γεγενημένην τῇ πόλει κτησάμενος, 307 τίς δ' ἦν ὁ μετ' ἐκείνου τοὺς Ἕλληνας ἐλευθερώσας καὶ τοὺς προγόνους ἐπὶ τὴν ἡγεμονίαν καὶ τὴν δυναστείαν, ἦν ἔσχον, προαγαγῶν, ἔτι δὲ τὴν φύσιν τὴν τοῦ Πειραιέως κατιδῶν καὶ τὸ τεῖχος ἀκόντων Λακεδαιμονίων τῇ πόλει περιβαλῶν, τίς δ' ὁ μετὰ τοῦτον ἀργυρίου καὶ χρυσίου τὴν ἀκρόπολιν ἐμπλήσας καὶ τοὺς οἴκους τοὺς ἰδίους μεστοὺς πολλῆς εὐδαιμονίας καὶ πλοῦτου ποιήσας· 308 εὐρήσετε γὰρ, ἦν ἐξετάζητε τούτων ἕκαστον, οὐ τοὺς συκοφαντικῶς βεβιωκότας οὐδὲ τοὺς ἀμελῶς οὐδὲ τοὺς τοῖς πολλοῖς ὁμοίους ὄντας ταῦτα διαπραγμαμένους, ἀλλὰ τοὺς διαφέροντας καὶ προέχοντας μὴ μόνον ταῖς εὐγενεῖαις καὶ ταῖς δόξαις ἀλλὰ καὶ τῷ φρονεῖν καὶ λέγειν, τούτους ἀπάντων ἀγαθῶν αἰτίους 309 γέγονε γεγενημένους. ὧν εἰκὸς ὑμᾶς ἐνθυμουμένους ὑπὲρ μὲν τοῦ πλήθους τοῦτο σκοπεῖν, ὅπως ἐν τε τοῖς ἀγῶσι τοῖς περὶ τῶν συμβολαίων τῶν δικαίων τεύξονται καὶ τῶν ἄλλων τῶν κοινῶν μεθεξουσι, τοὺς δ' ὑπερέχοντας καὶ τῇ φύσει καὶ ταῖς μελέταις καὶ τοὺς τοιοῦτους γενέσθαι προθυμουμένους ἀγαπᾶν καὶ τιμᾶν καὶ θεραπεύειν, ἐπισταμένους, ὅτι καὶ τὸ καλῶν καὶ μεγάλων ἡγήσασθαι πραγμάτων καὶ τὸ δύνασθαι τὰς πόλεις ἐκ τῶν κινδύνων σώζειν καὶ τὴν δημοκρατίαν διαφυλάττειν ἐν τοῖς τοιοῦτοις ἔνεστιν ἀλλ' οὐκ ἐν τοῖς συκοφάνταις.

310 (κζ'). Πολλῶν δ' ἐφεστῶτων μοι λόγων ἀπορῶ, πῶς αὐτοὺς διαθεῖμαι· δοκεῖ γάρ μοι καθ' αὐτὸ μὲν ἕκαστον ὧν διανοοῦμαι ῥηθῆν ἐπιεικὲς ἂν φανῆναι, πάντα δὲ νυνὶ λεγόμενα πολὺν ἂν ὄχλον ἐμοί τε καὶ τοῖς ἀκούουσι παρασχεῖν. ὅπερ καὶ περὶ τῶν ἤδη προειρημένων δέδοικα, μὴ τοιοῦτόν τι πάθος αὐτοῖς

Pag. Steph.

343

311 διὰ τὸ πλήθος τυγχάνη συμβεβηκός. οὕτω γὰρ ἀπλήστως ἅπαντες ἔχομεν περὶ τοὺς λόγους, ὥστ' ἐπαινοῦμεν μὲν τὴν εὐκαιρίαν καὶ φαμὲν οὐδὲν εἶναι τοιοῦτον, ἐπειδὴν δ' οἰηθῶμεν, ὡς ἔχομεν τι λέγειν, ἀμελήσαντες τοῦ μετριάξειν, κατὰ μικρὸν αἰεὶ προστιθέντες εἰς τὰς ἐσχάτας ἀκαιρίας ἐμβάλλομεν ἡμᾶς αὐτούς· ὅπου γε καὶ λέγαν ἐγὼ ταῦτα καὶ γιγνώσκων, ὅμως 312 ἔτι βούλομαι διαλεχθῆναι πρὸς ὑμᾶς. (κη'). Ἀγανακτῶ γὰρ ὄρων τὴν συκοφαντίαν ἄμεινον τῆς φιλοσοφίας φερομένην, καὶ τὴν μὲν κατηγοροῦσαν, τὴν δὲ 313 κρινομένην. ὃ τίς ἂν τῶν παλαιῶν ἀνδρῶν γενήσθαι προσεδόκησεν, ἄλλως τε καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς ἐπὶ σοφίᾳ μείζον τῶν ἄλλων φρονοῦσιν; οὐκ οὐκ ἐπὶ γε τῶν προγόνων οὕτως εἶχεν, ἀλλὰ τοὺς μὲν καλομένους σοφιστὰς ἐθανύμαζον καὶ τοὺς συνόντας αὐτοῖς ἐξήλουν, τοὺς δὲ συκοφάντας πλείστον κακῶν αἰτίους ἐνόμιζον εἶναι. μέγιστον δὲ τεκμήριον· Σόλωνά μὲν γὰρ, τὸν πρῶτον τῶν πολιτῶν λαβόντα τὴν ἐπωνυμίαν ταύτην, προστάτην ἤξιωσαν τῆς πόλεως εἶναι, περὶ δὲ τῶν συκοφαντῶν χαλεπωτέρους ἢ περὶ τῶν 314 ἄλλων τοὺς νόμους ἔθεσαν. τοῖς μὲν γὰρ μεγίστοις τῶν ἀδικημάτων ἐν ἐνὶ τῶν δικαστηρίων τὴν κρίσιν ἐποίησαν, κατὰ δὲ τούτων γραφᾶς μὲν πρὸς τοὺς θεσμοθέτας, εἰσαγγέλλας δ' εἰς τὴν βουλὴν, προβολὰς δ' ἐν τῷ δήμῳ, νομίζοντες τοὺς ταύτη τῇ τέχνῃ χρωμένους ἀπάσας ὑπερβάλλειν τὰς πονηρίας. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους πειρασθῆναι γε λανθάνειν κακουροῦν- 315 τας, τούτους δ' ἐν ἅπασιν ἐπιδείκνυσθαι τὴν αὐτῶν ὁμότητα καὶ μισανθρωπίαν καὶ φιλαπεχθημοσύνην. (κθ'). Κάκεινοι μὲν οὕτως ἐγίγνωσκον περὶ αὐτῶν· ὑμεῖς δὲ τοσοῦτον ἀπέχετε τοῦ κολάζειν αὐτούς, ὥστε τούτοις χρῆσθε καὶ κατηγοροῖς καὶ νομοθέταις περὶ

τῶν ἄλλων. καίτοι προσῆκεν αὐτοὺς νῦν μισεῖσθαι
 316 μᾶλλον ἢ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον. τότε μὲν γὰρ ἐν
 τοῖς ἐγκυκλίοις μόνον καὶ τοῖς κατὰ τὴν πόλιν ἔβλα- d
 πτον τοὺς συμπολιτευομένους· ἐπειδὴ δ' ἀύξηθείσης
 τῆς πόλεως καὶ λαβούσης τὴν ἀρχὴν οἱ πατέρες ἡμῶν
 μᾶλλον θαρρήσαντες τοῦ συμφέροντος τοῖς μὲν κα-
 317 λοῖς κάγαθοις τῶν ἀνδρῶν καὶ μεγάλην τὴν πόλιν
 ποιήσασι διὰ τὰς δυναστείας ἐφθόνησαν, πονηρῶν δ'
 ἀνθρώπων καὶ μεστῶν θρασύτητος ἐπεθύμησαν, οἴη-
 θέντες ταῖς μὲν τόλμαις καὶ ταῖς φιλαπεχθημοσύναις
 ἱκανοὺς αὐτοὺς ἔσεσθαι διαφυλάττειν τὴν δημοκρα- e
 τίαν, διὰ δὲ τὴν φανυλότητα τῶν ἐξ ἀρχῆς αὐτοῖς ὑπαρ-
 ξάντων οὐ μέγα φρονήσειν οὐδ' ἐπιθυμήσειν ἐτέρας
 πολιτείας, ἐκ ταύτης τῆς μεταβολῆς τί τῶν δεινῶν οὐ
 συνέπεσε τῇ πόλει; τί δὲ τῶν μεγίστων κακῶν οἱ ταύ- 345
 τὴν ἔχοντες τὴν φύσιν οὐ καὶ λέγοντες καὶ πράττου-
 318 τες διετέλεσαν; οὐ τοὺς μὲν ἐνδοξοτάτους τῶν πολι-
 τῶν καὶ μάλιστα δυναμένους ποιῆσαι τι τὴν πόλιν
 ἀγαθόν, ὀλιγαρχίαν ὀνειδίζοντες καὶ λακωνισμόν, οὐ
 πρότερον ἐπαύσαντο πρὶν ἠνάγκασαν ὁμοίους γενέ-
 σθαι ταῖς αἰτίαις ταῖς λεγομέναις περὶ αὐτῶν; τοὺς
 δὲ συμμάχους λυμαινόμενοι καὶ συκοφαντοῦντες καὶ
 τοὺς βελτίστους ἐκ τῶν ὄντων ἐβάλλοντες οὕτω διέ- b
 θεσαν ὥσθ' ἡμῶν μὲν ἀποστῆναι, τῆς δὲ Λακεδαι-
 319 μονίων ἐρασθῆναι φιλίας καὶ συμμαχίας; ἐξ ὧν εἰς
 πόλεμον καταστάντες πολλοὺς ἐπίδομεν τῶν πολιτῶν
 τοὺς μὲν τελευτήσαντας, τοὺς δ' ἐπὶ τοῖς πολεμίοις
 γενομένους, τοὺς δ' εἰς ἐνδειαν τῶν ἀναγκαίων κατα-
 στάντας, ἔτι δὲ τὴν δημοκρατίαν δις καταλυθεῖσαν
 καὶ τὰ τεῖχη τῆς πατρίδος κατασκαφέντα, τὸ δὲ μέγι-
 στον, ὅλην τὴν πόλιν περὶ ἀνδραποδισμού κινδυνεύ- c
 σασαν καὶ τὴν ἀκρόπολιν τοὺς πολεμίους οἰκήσαντας.

320 (λ.) Ἀλλὰ γὰρ αἰσθάνομαι, καίπερ ὑπὸ τῆς ὀργῆς
 βία φερόμενος, τὸ μὲν ὕδαρ ἡμᾶς ἐπιλείπον, αὐτὸς
 δ' ἐμπεπτωκῶς εἰς λόγους ἡμερησίους καὶ κατηγορίας.
 ὑπερβάς οὖν τὸ πλῆθος τῶν συμφορῶν τῶν διὰ τού-
 τους γεγενημένων, καὶ διωσάμενος τὸν ὄχλον τῶν
 ἐνότων εἰπεῖν περὶ τῆς τούτων συκοφαντίας, μικρῶν
 321 ἔτι πάνυ μνησθεῖς ἤδη καταλύσω τὸν λόγον. (λα.) Τοὺς d
 μὲν οὖν ἄλλους ὄρω τοὺς κινδυνεύοντας, ἐπειδὴν
 περὶ τὴν τελευτὴν ὥσι τῆς ἀπολογίας, ἰσχυεύοντας,
 δεομένους, τοὺς παῖδας, τοὺς φίλους ἀναβιβαζομένους·
 ἐγὼ δ' οὔτε πρόπειν οὐδὲν ἠγοῦμαι τῶν τοιοῦτων
 τοῖς τηλικούτοις, πρὸς τε τῶ ταῦτα γινώσκειν αἰ-
 σχυνθεῖν ἂν, εἰ δι' ἄλλο τι σωζοίμην ἢ διὰ τοὺς
 λόγους τοὺς προειρημένους. οἶδα γὰρ ἑμαυτὸν οὐ- e
 τως ὁσίως καὶ δικαίως κεχρημένον αὐτοῖς καὶ περὶ
 τὴν πόλιν καὶ περὶ τοὺς προγόνους καὶ μάλιστα περὶ
 τοὺς θεοὺς, ὥστ' εἴ τι μέλει τῶν ἀνθρωπίνων αὐτοῖς
 πραγμάτων ἔκδοτον, τῶν νῦν περὶ ἐμὲ γιγνομένων
 322 οὐδὲν αὐτοὺς οἶμαι λανθάνειν. διόπερ οὐκ ὀρθωδῶ 345
 τὸ μέλλον συμβῆσεσθαι παρ' ὑμῶν, ἀλλὰ θαρρῶ
 καὶ πολλὰς ἐλπίδας ἔχω τότε μοι τοῦ βίου τὴν τελευ-
 τὴν ἤξειν, ὅταν μέλλη συνοίσειν, σημείω χρώμενος,
 ὅτι καὶ τὸν παρελθόντα χρόνον οὕτω τυγχάνω βεβιω-
 κῶς μέχρι ταύτης τῆς ἡμέρας, ὥσπερ προσήκει τοὺς
 323 εὐσεβεῖς καὶ θεοφιλεῖς τῶν ἀνθρώπων. ὡς οὖν ἐμοῦ
 ταύτην ἔχοντος τὴν γνώμην καὶ νομίζοντος, ὅτι ἂν
 ὑμῖν δόξη, τοῦθ' ἔξειν μοι καλῶς καὶ συμφερόντως,
 ὅπως ἕκαστος ὑμῶν χαίρει καὶ βούλεται, τοῦτον τὸν
 τρόπον φερέτω τὴν ψῆφον.

16.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΖΕΥΓΟΥΣ.

(α'.) Περὶ μὲν οὖν τοῦ ζεύγους τῶν ἵππων, ὡς οὐκ ἀφελόμενος ὁ πατήρ Τισίαν εἶχεν ἀλλὰ προιάμ-
 νος παρὰ τῆς πόλεως τῆς Ἀργείων, τῶν τε πρέσβειων
 τῶν ἐκείθεν ἠκόντων καὶ τῶν ἄλλων τῶν εἰδότεων
 ἀκηκόατε μαρτυρούντων· τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἅπαν-
 2 τές εἰσιν εἰδισμένοι με συνοφαντεῖν. τὰς μὲν γὰρ δι-
 κας ὑπὲρ τῶν ἰδίων ἐγκλημάτων λαγχάνουσι, τὰς δὲ ὁ
 κατηγορίας ὑπὲρ τῶν τῆς πόλεως πραγμάτων ποιοῦν-
 ται, καὶ πλείω χρόνον διατρέβουσι τὸν πατέρα μου δια-
 βάλλοντες ἢ περὶ ὧν ἀντάμοσαν διδάσκοντες, καὶ
 τοσοῦτον καταφρονοῦσι τῶν νόμων, ὥστε περὶ ὧν
 ὑμᾶς ὑπ' ἐκείνου φασὶν ἠδικῆσθαι, τούτων αὐτοὶ δι-
 3 κην παρ' ἐμοῦ λαβεῖν ἀξιοῦσιν. ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι μὲν
 οὐδὲν προσήκειν τὰς κοινὰς αἰτίας τοῖς ἰδίοις ἀγῶσιν·
 ἐπειδὴ δὲ Τισίας πολλάκις ὀνειδίζει μοι τὴν φνγῆν
 τὴν τοῦ πατρὸς καὶ μᾶλλον ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων ἢ
 τῶν αὐτοῦ σπουδάζει πραγμάτων, ἀνάγκη πρὸς ταῦτα
 τὴν ἀπολογία ἀποιεῖσθαι· καὶ γὰρ ἂν ἀσχυροίμην, εἴ
 τω δόξαιμι τῶν πολιτῶν ἤτιον φροντίζειν τῆς ἐκείνου
 δόξης ἢ τῶν ἐμῶν κινδύνων.
 4 (β'.) Πρὸς μὲν οὖν τοὺς πρεσβυτέρους βραχὺς ἂν
 ἐξήρκει λόγος· ἅπαντες γὰρ ἴσασι, ὅτι διὰ τοὺς αὐ-
 τοὺς ἄνδρας ἢ τε δημοκρατία κατελύθη καὶ ἐκείνος ἐκ
 τῆς πόλεως ἐξέπεσεν· τῶν δὲ νεωτέρων ἕνεκα, οἱ τῶν
 μὲν πραγμάτων ὕστεροι γερόνασι, τῶν δὲ διαβαλλόν-
 των πολλάκις ἀκηκόασι, πορρωτέρωθεν ἄρξομαι δι-
 δάσκειν.

5 (γ'.) Οἱ γὰρ τὸ πρῶτον ἐπιβουλεύσαντες τῷ δή-
 μῳ καὶ καταστήσαντες τοὺς τετρακοσίους, ἐπειδὴ πα-
 ρακαλούμενος ὁ πατήρ οὐκ ἤθελε γενέσθαι μετ' αὐ-
 τῶν, ὀφῶντες αὐτὸν καὶ πρὸς τὰς πράξεις ἐρρωμένως
 ἔχοντα καὶ πρὸς τὸ πλῆθος πιστῶς διακείμενον, ἠ-
 γοῦντ' οὐδὲν οἰοῖ τ' εἶναι κινεῖν τῶν καθεστῶτων,
 6 πρὶν ἐκποδῶν ἐκείνοις αὐτοῖς γένοιτο. εἰδότες δὲ τὴν
 πόλιν τῶν μὲν περὶ τοὺς θεοὺς μάλιστ' ἂν ὀργισθεῖ-
 σαν, εἴ τις εἰς τὰ μυστήρια φαίνοιτ' ἐξαμαρτάνων,
 τῶν δ' ἄλλων εἴ τις τὴν δημοκρατίαν τολμῶς κατα-
 λύειν, ἀμφοτέρας ταύτας συνθέντες τὰς αἰτίας εἰς- 348
 ἠγγελλον εἰς τὴν βουλήν, λέγοντες, ὡς ὁ πατήρ μὲν
 συνάγοι τὴν ἐταιρείαν ἐπὶ νεωτέροις πράγμασιν, οὗ-
 τοι δ' ἐν τῇ Πουλυτίανος οἰκίᾳ συνδειπνοῦντες τὰ
 7 μυστήρια ποιήσειαν. ὀρθῆς δὲ τῆς πόλεως γενομένης
 διὰ τὸ μέγεθος τῶν αἰτιῶν καὶ διὰ ταχέων συλλε-
 γείσης ἐκκλησίας οὕτω σαφῶς ἐπέδειξεν αὐτοὺς ψευ-
 δομένους, ὥστε παρὰ μὲν τῶν κατηγορῶν ἠδέως ἂν ὁ
 δῆμος δίκην ἔλαβε, τὸν δ' εἰς Σικελίαν στρατηγὸν ἔχει- ὁ
 ροτόνησεν. μετὰ δὲ ταῦθ' ὁ μὲν ἐξέπλευσεν ὡς ἀπηλλαγ-
 μένος ἤδη τῆς διαβολῆς, οἱ δὲ συστήσαντες τὴν βουλήν
 καὶ τοὺς ῥήτορας ὑφ' αὐτοῖς ποιησάμενοι πάλιν ἠγείρον
 8 τὸ πρᾶγμα καὶ μηνυτὰς εἰσέπεμπον. καὶ τί δεῖ μακρο-
 λογεῖν; οὐ γὰρ πρότερον ἐπαύσαντο, πρὶν τὸν τε πα-
 τέρ' ἐκ τοῦ στρατοπέδου μετεπέμψαντο, καὶ τῶν φίλων
 αὐτοῦ τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξέ-
 βαλον. πυνθόμενος δὲ τὴν τε τῶν ἐχθρῶν δύναμιν καὶ ὁ
 τὰς τῶν ἐπιτηδείων συμφορὰς, καὶ νομίζων θεινὰ πά-
 σχειν, ὅτι παρόντα μὲν αὐτὸν οὐκ ἐκρινον, ἀπόντος δὲ
 κατεγίνωσκον, οὐδ' ὡς ἀπελθεῖν ἠξίωσεν εἰς τοὺς
 9 πολεμίους· ἀλλ' ἐκείνος μὲν τοσαύτην πρόνοιαν ἔσχεν
 ὑπὲρ τοῦ μηδὲ φεύγων μηδὲν ἐξαμαρτεῖν εἰς τὴν πό-
 12*

λιν, ὥστ' εἰς Ἄργος ἔλθων ἡσυχίαν εἶχεν, οἱ δ' εἰς το-
σοῦτον ὕβρεως ἤλθον, ὥστ' ἐπεισαν ὑμᾶς ἐλαύνειν αὐ-
τὸν ἐξ ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος καὶ στηλίτην ἀναγράφειν
καὶ πρέσβεις πέμποντας ἐξαιτεῖν παρ' Ἀργείων. ἀπο-
ρῶν δ' ὅ τι χρήσαιτο τοῖς παροῦσι κακοῖς καὶ πανταχό-
θεν εἰργόμενος καὶ σωτηρίας οὐδεμιᾶς ἄλλης αὐτῶ
φαινομένης τελευτῶν ἐπὶ Λακεδαιμονίους ἠναγκά-
σθη καταφυγεῖν.

10 (δ.) Καὶ τὰ μὲν γενόμενα ταῦτ' ἐστίν· τοσοῦτον
δὲ τοῖς ἐχθροῖς τῆς ὕβρεως περίεστιν, ὥστ' οὕτως ἀνό-
μως τοῦ πατρὸς ἐκπεσόντος ὡς δεινὰ δεδρακότος αὐ-
τοῦ κατηγοροῦσιν, ὡς Δεκέλειαν τ' ἐπετείχισε καὶ τὰς
νῆσους ἀπέστησε καὶ τῶν πολεμίων διδάσκαλος κατέ-
στη. καὶ ἐνίοτε μὲν αὐτοῦ προσποιοῦνται καταφρο-
11 νεῖν, λέγοντες, ὡς οὐδὲν διέφερε τῶν ἄλλων, νυνὶ δ'
ἀπάντων αὐτὸν τῶν γεγενημένων αἰτιῶνται καὶ φασὶ
παρ' ἐκείνου μαθεῖν Λακεδαιμονίους, ὡς χρηὶ πολε-
μεῖν, οἱ καὶ τοὺς ἄλλους διδάσκουν τέχνην ἔχουσιν. 349
ἐγὼ δ' εἰ μοι χρόνος ἱκανὸς γένοιτο, ἁδιῶς ἂν αὐ-
τὸν ἐπιδείξαιμι τὰ μὲν δικαίως πράξαντα, τῶν δ' ἀδί-
κως αἰτίαν ἔχοντα. πάντων δ' ἂν εἴη δεινότατον, εἰ
τοῦ πατρὸς μετὰ τὴν φυγὴν δωρεὰν λαβόντος ἐγὼ διὰ
τὴν ἐκείνου φυγὴν ζημιωθεῖην.

12 (ε.) Ἡγοῦμαι δ' αὐτὸν παρ' ὑμῶν δικαίως ἂν
πλείστης συγγνώμης τυγχάνειν· ὑπὸ γὰρ τῶν τριά-
κοντ' ἐκπεσόντες ταῖς αὐταῖς ἐκείνῳ συμφοραῖς ἐχρή-
13 σασθε. ἐξ ὧν ἐνθυμισθεὶς χρηὶ, πῶς ἕκαστος ὑμῶν
διέκειτο καὶ τίνα γνώμην εἶχε καὶ ποῖον κίνδυνον οὐκ
ἂν ὑπέμεινεν, ὥστε παύσασθαι μὲν μετοικῶν, κατελθεῖν
δ' εἰς τὴν πατρίδα, τιμωρησασθαι δὲ τοὺς ἐκβαλόν-
13 τας. ἐπὶ τίνα δ' ἢ πόλιν ἢ φίλον ἢ ξένον οὐκ ἤλθετε
δεησόμενοι συγκαταγαγεῖν ὑμᾶς; τίνας δ' ἀπέσχεσθε

πειρώμενοι κατελθεῖν; οὐ καταλαβόντες τὸν Πειραιᾶ
καὶ τὸν σῖτον τὸν ἐν τῇ χώρᾳ διεφθείρετε καὶ τὴν γῆν
ἐτέμνετε καὶ τὰ προάστεια ἐνεπρόσησατε καὶ τελευτῶν-
14 τες τοῖς τείχεσι προσεβάλετε; καὶ ταῦθ' οὕτω σφόδρ'
ἐνομίζετε χρῆναι ποιεῖν, ὥστε τοῖς ἡσυχίαν ἄγουσι
τῶν συμφυγάδων μᾶλλον ἀργίζεσθε ἢ τοῖς αἰτίοις τῶν
συμφορῶν γεγενημένοις. (ς.) Ὡστ' οὐκ εἰκὸς ἐπιτι-
μᾶν τοῖς τῶν αὐτῶν ὑμῶν ἐπιθυμοῦσιν, οὐδὲ κακοὺς
ἄνδρας νομίζειν, ὅσοι φυρόντες κατελθεῖν ἐζήτησαν, d
ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅσοι μένοντες φυγῆς ἄξι' ἐποίησαν·
οὐδ' ἐντεῦθεν ἀρξάμενους κρίνειν, ὁποῖός τις ἦν ὁ
πατήρ πολίτης, ὅτ' οὐδὲν αὐτῷ τῆς πόλεως προσήκειν,
15 ἀλλ' ἐπ' ἐκείνου τοῦ χρόνου σκοπεῖν, οἷός τις ἦν πρὶν
φυγεῖν περὶ τὸ πλῆθος, καὶ ὅτι διακοσίους ὀπλίτας
ἔχων τὰς μεγίστας πόλεις τῶν ἐν Πελοποννήσῳ Λα-
κεδαιμονίων μὲν ἀπέστησεν, ὑμῶν δὲ συμμάχους
ἐποίησε, καὶ εἰς οἷους κινδύνους αὐτοὺς κατέστησε, e
καὶ ὡς περὶ Σικελίαν ἐστρατήγησεν. τούτων μὲν γὰρ
ἐκείνῳ προσήκει χάριν ὑμᾶς ἔχειν· τῶν δ' ἐν τῇ συμ-
φορᾷ γενομένων τοὺς ἐκβαλόντας αὐτὸν δικαίως ἂν
αἰτίους νομίζοιτε.

16 (ς.) Ἄναμνήσθητε δὲ πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, ἐπειδὴ
κατήλθεν, ὡς πόλλ' ἀγαθὰ τὴν πόλιν ἐποίησεν, ἔτι 350
δὲ πρότερον, ὡς ἐχόντων τῶν πραγμάτων αὐτὸν κατε-
εδέξασθε, καταλελυμένον μὲν τοῦ δήμου, στασια-
ζόντων δὲ τῶν πολιτῶν, διαφορομένων δὲ τῶν
στρατιωτῶν πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς ἐνθάδε καθεστη-
κυίας, εἰς τοῦτο δὲ μανίας ἀμφοτέρων ἀφιγμένων
17 ὥστε μηδετέροις μηδεμίαν ἐλπίδ' εἶναι σωτηρίας· οἱ
μὲν γὰρ τοὺς ἔχοντας τὴν πόλιν ἐχθροὺς ἐνόμιζον b
μᾶλλον ἢ Λακεδαιμονίους, οἱ δὲ τοὺς ἐκ Δεκελείας
μετεπέμποντο, ἡγοῦμενοι κρεῖττον εἶναι τοῖς πολε-

- μίοις τὴν πατρίδα παραδοῦναι μᾶλλον ἢ τοῖς ὑπὲρ
 τῆς πόλεως στρατευομένοις τῆς πολιτείας μεταδοῦναι.
 18 τοιαύτην μὲν τῶν πολιτῶν γνώμην ἔχόντων, κρατούν-
 των δὲ τῶν πολεμίων καὶ τῆς γῆς καὶ τῆς θαλάττης,
 ἔτι δὲ χρημάτων ὑμῖν μὲν οὐκ ὄντων, ἐκείνοις δὲ βα-
 σιλέως παρέχοντος, πρὸς δὲ τούτοις ἐνενήκοντα νεῶν ^c
 ἐκ Φοινίκης εἰς Ἄσπενδον ἠκουσῶν καὶ παρεσκευασμέ-
 νων Λακεδαιμονίοις βοηθεῖν, ἐν τοσαύταις συμφοραῖς
 19 καὶ τοιούτοις κινδύνοις τῆς πόλεως οὔσης, μεταπεμ-
 ψαμένον αὐτὸν τῶν στρατῶν οὐκ ἐσεμνύνατ' ἐπὶ
 τοῖς παρούσιν, οὐδ' ἐμέμψατο περὶ τῶν γεγενημένων,
 οὐδ' ἐβουλεύσατο περὶ τῶν μελλόντων, ἀλλ' εὐθύς
 εἴλετο μετὰ τῆς πόλεως ὀτιοῦν πάσχειν μᾶλλον ἢ μετὰ
 Λακεδαιμονίων εὐτυχεῖν, καὶ πᾶσι φανερὸν ἐποίησεν,
 ὅτι τοῖς ἐκβαλοῦσιν ἀλλ' οὐχ ὑμῖν ἐπολέμει, καὶ ὅτι ^d
 κατελθεῖν ἀλλ' οὐκ ἀπολέσαι τὴν πόλιν ἐπεθύμει.
 20 γενόμενος δὲ μεθ' ὑμῶν ἔπεισε μὲν Τισσαφέρην μὴ
 παρέχειν χρήματα Λακεδαιμονίοις, ἔπαυσε δὲ τοὺς
 συμμάχους ὑμῶν ἀφισταμένους, διέδωκε δὲ παρ' αὐ-
 τοῦ μισθὸν τοῖς στρατιώταις, ἀπέδωκε δὲ τῷ δήμῳ
 τὴν πολιτείαν, διήλλαξε δὲ τοὺς πολίτας, ἀπέστρεψε δὲ ^e
 21 τὰς ναῦς τὰς Φοινίσσας. καὶ μετὰ ταῦτα καθ' ἕναστον
 μὲν, ὅσας τριήρεις ἔλαβεν ἢ μάχας ἐνίκησεν ἢ πόλεις
 κατὰ κράτος εἴλεν ἢ λόγῳ πείσας φίλας ὑμῖν ἐποίησε,
 πολὺ ἂν ἔργον εἶη λέγειν· πλείστον δὲ κινδύνων τῆ πό-
 λει κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν γενομένων οὐδεπώποτε τοῦ
 πατρὸς ἠγουμένου τρόπαιον ὑμῶν ἔστησαν οἱ πολέμοιοι.
 22 Περὶ μὲν οὖν τῶν ἐστρατηγημένων οἶδα μὲν, ὅτι ³⁵¹
 πολλὰ παραλείπω, διὰ τοῦτο δ' οὐκ ἀκριβῶς εἰρηκα
 περὶ αὐτῶν, ὅτι σχεδὸν ἅπαντες μνημονεύετε τὰ πρα-
 χθέντα. (ἦ.) Λοιδοροῦσι δὲ λίαν ἀσελγῶς καὶ θρασέως
 καὶ τὸν ἄλλον βίον τὸν τοῦ πατρὸς, καὶ οὐκ αἰσχύ-

- νονται τοιαύτη παρηγορία χρώμενοι περὶ τοῦ τεθνεῶ-
 23 τος, ἣν ἔδεισαν ἂν ποιήσασθαι περὶ τοῦ ζώντος ἀλλ'
 εἰς τοσοῦτον ἀνοίας ἐληλύθασιν, ὥστ' οἴονται καὶ
 παρ' ὑμῖν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐδοκιμήσειν, ἣν ὡς ^b
 ἂν δύνωνται πλείστα περὶ αὐτοῦ βλασφημήσωσιν,
 ὥσπερ οὐ πάντας εἰδότες, ὅτι καὶ τοῖς φανλοτάτοις
 τῶν ἀνθρώπων ἔξεστιν οὐ μόνον περὶ τῶν ἀνδρῶν
 τῶν ἀρίστων ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν θεῶν ὑβριστικούς
 24 λόγους εἰπεῖν. (θ'.) Ἴσως μὲν οὖν ἀνόητόν ἐστιν ἀπάν-
 των τῶν εἰρημένων φροντίζειν· ὅμως δ' οὐχ ἦμισι'
 ἐπιθυμῶ περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῶν τοῦ πατρὸς
 διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς, μικρὸν προλαβὼν καὶ τῶν προ- ^c
 γόνων ἐπιμνησθεῖς, ἵν' ἐπίστηθ' ὅτι πόρρωθεν ἡμῖν
 ὑπάρχει μέγιστα καὶ κάλλιστα τῶν πολιτῶν.
 25 (ι'.) Ὁ γὰρ πατήρ πρὸς μὲν ἀνδρῶν ἣν Εὐπατρι-
 δῶν, ὧν τὴν εὐγένειαν ἐξ αὐτῆς τῆς ἑπωνυμίας φά-
 ριδιον γινῶναι, πρὸς γυναικῶν δ' Ἀλκμαιωνιδῶν, οἱ
 τοῦ μὲν πλοῦτου μέγιστον μνημεῖον κατέλιπον, ἵπ-
 πων γὰρ ζεύγει πρῶτος Ἀλκμαίων τῶν πολιτῶν Ὀλυμ-
 πιασιν ἐνίκησε, τὴν δ' εὐνοίαν, ἣν εἶχον εἰς τὸ πλή-
 θος, ἐν τοῖς τυραννικοῖς ἐπεδείξαντο· συγγενεῖς γὰρ ^d
 ὄντες Πεισιστράτου καὶ πρὶν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστή-
 ναι μάλιστα αὐτῷ χρώμενοι τῶν πολιτῶν, οὐκ ἠξίω-
 σαν μετασχεῖν τῆς ἐκείνου τυραννίδος, ἀλλ' εἴλοντο
 φυγεῖν μᾶλλον ἢ τοὺς πολίτας ἰδεῖν δουλεύοντας.
 26 τετταράκοντα δ' ἔτη τῆς στάσεως γενομένης ὑπὸ μὲν
 τῶν τυράννων τοσοῦτῳ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐμισήθη- ^e
 σαν, ὥσθ' ὅποτε τὰ κείνων κρατήσεσιν, οὐ μόνον τὰς
 οἰκίας αὐτῶν κατέσκαπτον ἀλλὰ καὶ τοὺς τάφους
 ἀνώρυττον, ὑπὸ δὲ τῶν συμφυγάδων οὕτω σφόδρ'
 ἐπιστεῦθησαν, ὥσθ' ἅπαντα τοῦτον τὸν χρόνον ἠγρού-
 μενοι τοῦ δήμου διετέλεσαν. καὶ τὸ τελευταῖον Ἀλ-

κιβιάδης καὶ Κλεισθένης, ὁ μὲν πρὸς πατρός, ὁ δὲ πρὸς μητρός ἂν πρόπαππος τοῦ πατρὸς τοῦμοῦ, στρατηγήσαντες τῆς φυγῆς κατήγαγον τὸν δῆμον καὶ 352
 27 τοὺς τυράννους ἐξέβαλον, καὶ κατέστησαν ἐκείνην τὴν δημοκρατίαν, ἐξ ἧς οἱ πολῖται πρὸς μὲν ἀνδρίαν οὕτως ἐπαιδευθήσαν ὥστε τοὺς βαρβάρους τοὺς ἐπὶ πᾶσαν ἔλθοντας τὴν Ἑλλάδα μόνοι νικᾶν μαχόμενοι, περὶ δὲ δικαιοσύνης τοσαύτην δόξαν ἔλαβον ὥσθ' ἐκόντας αὐτοῖς τοὺς Ἑλληνας ἐγχειρίσαι τὴν ἀρχὴν τῆς θαλάττης, τὴν δὲ πόλιν τηλικαύτην τὸ μέγεθος ἐποίησαν καὶ τῇ δυνάμει καὶ ταῖς ἄλλαις κατασκευαῖς ὥστε τοὺς φάσκοντας αὐτὴν ἄστυ τῆς Ἑλλάδος εἶναι καὶ τοιαύταις ὑπερβολαῖς εἰδισμένους χρησθαι δοκεῖν ἀληθῆ λέγειν.

28 (ια'.) Τὴν μὲν οὖν φιλίαν τὴν πρὸς τὸν δῆμον οὕτω παλαιὰν καὶ γνησίαν καὶ διὰ τὰς μεγίστας εὐεργεσίας γεγενημένην παρὰ τῶν προγόνων παρέλαβεν· αὐτὸς δὲ κατελείφθη μὲν ὄρφανός, ὁ γὰρ πατὴρ αὐτοῦ μαχόμενος ἐν Κορωνεῖα τοῖς πολεμίοις ἀπέθανεν, ἐπετροπεύθη δ' ὑπὸ Περικλέους, ὃν πάντες ἂν ὁμο- 353
 λογῆσειαν καὶ σωφρονέστατον καὶ δικαιοτάτον καὶ σφωτάτον γενέσθαι τῶν πολιτῶν. ἡγοῦμαι γὰρ καὶ τοῦτ' εἶναι τῶν καλῶν, ἐκ τοιούτων γενόμενον ὑπὸ τοιούτοις ἤθεσιν ἐπιτροπευθῆναι καὶ τροφῆναι καὶ 29 παιδευθῆναι. δοκιμασθεῖς δ' οὐκ ἐνδεέστερος ἐγένετο τῶν προειρημένων, οὐδ' ἠξίωσεν αὐτὸς μὲν ῥαθύμως ζῆν, σεμνύνεσθαι δ' ἐπὶ ταῖς τῶν προγόνων ἀρεταῖς, ἀλλ' εὐθύς οὕτω μέγ' ἐφρόνησεν, ὥστ' ᾤθη δεῖν δι' αὐτὸν καὶ τὰ κείνων ἔργα μνημονεύεσθαι. (ιβ'.) Καὶ 30
 πρῶτον μὲν, ὅτε Φορκίων ἐξήγαγεν ἐπὶ Θοράκης χιλίους Ἀθηναίων, ἐπιλεξάμενος τοὺς ἀρίστους, μετὰ τούτων στρατευσάμενος τοιοῦτος ἦν ἐν τοῖς κινδύνοις

ὥστε στεφανωθῆναι καὶ πανοπλίαν λαβεῖν παρὰ τοῦ 30
 στρατηγοῦ. καίτοι τί χρὴ τὸν τῶν μεγίστων ἐπαίνων ἄξιον; οὐ μετὰ μὲν τῶν βελτίστων ἐκ τῆς πόλεως στρατευόμενον ἀριστείων ἀξιούσθαι, πρὸς δὲ τοὺς κρατίστους τῶν Ἑλλήνων ἀντιστρατηγοῦντ' ἐν ἅπασιν τοῖς κινδύνοις αὐτῶν φαίνεσθαι περιγυγνόμενον; ἐκεῖνος τοίνυν τῶν μὲν νέος ἂν ἔτυχε, τὰ δ' ἐπειδὴ πρεσβύτερος ἦν ἔπραξεν.

31 (ιγ'.) Μετὰ δὲ ταῦτα τὴν μητέρα τὴν ἐμὴν ἐγη- 353
 μεν· ἡγοῦμαι γὰρ καὶ ταύτην ἀριστεῖον αὐτὸν λαβεῖν. ὁ γὰρ πατὴρ αὐτῆς Ἰππόδικος, πλούτω μὲν πρῶτος ἂν τῶν Ἑλλήνων, γένει δ' οὐδενὸς ὑστερος τῶν πολιτῶν, τιμώμενος δὲ καὶ θαυμαζόμενος μάλιστα τῶν ἐφ' αὐτοῦ, μετὰ προικὸς δὲ πλείστης καὶ δόξης μεγίστης ἐκδιδούς τὴν θυγατέρα, καὶ τοῦ γάμου τυχεῖν εὐχομένων μὲν ἀπάντων, ἀξιούντων δὲ τῶν πρῶτων, τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν ἐξ ἀπάντων ἐκλεξάμενος 32
 κηδεστὴν ἐπεθύμησε ποιήσασθαι.

32 (ιδ'.) Περὶ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὄρων τὴν ἐν Ὀλυμπίᾳ πανήγυριν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ἀγαπωμένην, καὶ τοὺς Ἑλληνας ἐπίδειξιν ἐν αὐτῇ ποιούμενους πλούτου καὶ ῥώμης καὶ παιδείσεως, καὶ τοὺς τ' ἀθλητὰς ζηλουμένους καὶ τὰς πόλεις ὀνομαστάς γυγνομένας τὰς τῶν νικούντων, καὶ πρὸς τούτοις ἡγούμενος τὰς μὲν ἐνθάδε λειτουργίας ὑπὲρ τῶν ἰδίων πρὸς τοὺς πολίτας εἶναι, τὰς δ' εἰς ἐκείνην τὴν πανήγυριν ὑπὲρ τῆς πόλεως εἰς ἅπασαν τὴν Ἑλλάδα γίνεσθαι, ταῦτα διανοηθεῖς, οὐδενὸς ἀφνέστερος οὐδ' 33
 ἀφρωστότερος τῷ σώματι γενόμενος τοὺς μὲν γυμνικούς ἀγῶνας ὑπερείδεν, εἰδὼς ἐνίοις τῶν ἀθλητῶν καὶ κακῶς γεγονότας καὶ μικρὰς πόλεις οἰκοῦντας καὶ ταπεινῶς πεπαιδευμένους, ἵπποτροφεῖν δ' ἐπιχειρή-

σας, ὃ τῶν εὐδαιμονεστάτων ἔργον ἐστὶ, φαῦλος δ' οὐδείς ἂν ποιήσειεν, οὐ μόνον τοὺς ἀνταγωνιστάς δ
 34 ἀλλὰ καὶ τοὺς πάποτε νικῆσαντας ὑπερεβάλετο. ζεύγη γὰρ καθήκει τοσαῦτα μὲν τὸν ἀριθμὸν, ὅσοις οὐδ' αἱ μέγιστα τῶν πόλεων ἠγωνίσαντο, τοιαῦτα δὲ τὴν ἀρετὴν ὥστε καὶ πρῶτος καὶ δεύτερος γενέσθαι καὶ τρίτος. χωρὶς δὲ τούτων ἐν ταῖς θυσίαις καὶ ταῖς ἄλλαις ταῖς περὶ τὴν ἑορτὴν δαπάναις οὕτως ἀφειδῶς διέκειτο καὶ μεγαλοπρεπῶς ὥστε φαίνεσθαι τὰ κοινὰ ε
 τὰ τῶν ἄλλων ἐλάττω τῶν ἰδίων τῶν ἐκείνου. κατέλυσε δὲ τὴν θεωρίαν, τὰς μὲν τῶν προτέρων εὐτυχίας μικρὰς πρὸς τὰς αὐτοῦ δόξαι ποιήσας, τοὺς δ' ἐφ' αὐτοῦ νικῆσαντας παύσας ζηλουμένους, τοῖς δὲ μέλ- 354
 λουσιν ἱπποτροφεῖν οὐδεμίαν ὑπερβολὴν καταλιπών.

35 περὶ δὲ τῶν ἐνθάδε χορηγιῶν [καὶ γυμνασιαρχιῶν] καὶ τριηραρχιῶν αἰσχύνομαι λέγειν· τοσοῦτον γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις διήνεγκεν, ὥσθ' οἱ μὲν ἐνδεεστέρως ἐκείνου λειτουργήσαντες ἐκ τούτων σφᾶς αὐτοὺς ἐγκωμιάζουσιν, ὑπὲρ ἐκείνου δ' εἴ τις καὶ τῶν τηλικούτων χάριν ἀπαιτοίη, περὶ μικρῶν ἂν δόξειε τοὺς λόγους ποιεῖσθαι.

36 (15.) Πρὸς δὲ τὴν πολιτείαν οὐδέ γε τοῦτο πα- b
 ραλειπτέον· οὐδὲ γὰρ ἐκείνος αὐτῆς ἠμέλησεν ἀλλὰ τοσοῦτω τῶν μάλιστ' εὐδοκίμησάντων ἀμείναι περὶ τὸν δῆμον γέγονεν, ὅσον τοὺς μὲν ἄλλους εὐρήσθ' ὑπὲρ αὐτῶν στασιάσαντας, ἐκείνον δ' ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύοντα. οὐ γὰρ ἀπελαννόμενος ἀπὸ τῆς ὀλιγαρχίας ἀλλὰ παρακαλούμενος ἦν δημοτικός· καὶ πολλάκις ἐκγενόμενος αὐτῷ μὴ μόνον μετ' ὀλίγων τῶν ἄλλων ἄρχειν ἀλλὰ καὶ τούτων αὐτῶν πλέον ἔχειν, οὐκ ἠθέλησεν ἀλλ' εἴλεθ' ὑπὸ τῆς πόλεως ἀδι- e
 37 κηθῆναι μᾶλλον ἢ τὴν πολιτείαν προδοῦναι. καὶ ταῦθ'

ἕως μὲν συνεχῶς ἐδημοκρατεῖσθ' οὐδείς ἂν ὑμᾶς λε-
 γων ἔπεισεν· νῦν δ' αἱ στάσεις αἱ γενόμεναι σαφῶς
 ἐπέδειξαν καὶ τοὺς οὐδετέρων ἐπιθυμοῦντας καὶ τοὺς
 ἀμφοτέρων μετέχειν ἀξιοῦντας. ἐν αἷς δις ὑπὸ τῶν
 ἐχθρῶν τῶν ὑμετέρων ἐξέπεσεν· καὶ τὸ μὲν πρότε-
 ρον, ἐπειδὴ τάχιστ' ἐκείνον ἐκποδῶν ἐποίησαντο, τὸν δ
 δῆμον κατέλυσαν, τὸ δ' ὕστερον οὐκ ἔφθασαν ὑμᾶς
 καταδουλωσάμενοι, καὶ πρῶτου τῶν πολιτῶν αὐτοῦ
 φρυγεῖν κατέγνωσαν· οὕτω σφόδρ' ἢ τε πόλις τῶν τοῦ
 πατρὸς κακῶν ἀπέλαυσε ἀκείνους τῶν τῆς πόλεως
 38 συμφορῶν ἐκοινωνήσεν. καίτοι πολλοὶ τῶν πολιτῶν
 πρὸς αὐτὸν δυσκόλως εἶχον ὡς πρὸς τυραννεῖν ἐπι-
 βουλεύοντα, οὐκ ἐκ τῶν ἔργων σκοποῦντες, ἀλλ' ἠ-
 γοούμενοι τὸ μὲν πράγμ' ὑπὸ πάντων ζηλοῦσθαι, δύ- e
 νασθαι δ' ἂν ἐκείνον μάλιστα διαπραΰνασθαι. διὸ καὶ
 δικαίως ἂν αὐτῷ πλείω χάριν ἔχοιτε, ὅτι τὴν μὲν αἰ-
 τίαν μόνος τῶν πολιτῶν ἄξιος ἦν ταύτην ἔχειν, τῆς δὲ 355
 πολιτείας ἴσον ᾤετο δεῖν καὶ τοῖς ἄλλοις μετεῖναι.

39 (15.) Διὰ δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐνότων εἰπεῖν ὑπὲρ
 τοῦ πατρὸς ἀπορῶ, τίνας ἐν τῷ παρόντι πρέπει μνη-
 σθῆναι καὶ ποῖ' αὐτῶν χρὴ παραλιπεῖν· αἰ γὰρ μοι
 δοκεῖ μείζον εἶναι τὸ μήπω πεφρασμένον τῶν ἤδη
 πρὸς ὑμᾶς εἰρημένων. ἐπεὶ καὶ τοῦθ' ἠγοῦμαι πᾶσιν
 εἶναι φανερόν, ὅτι τοῦτον ἀναγκαῖόν ἐστιν εὐνοῦστα-
 τον εἶναι ταῖς τῆς πόλεως εὐτυχίαις, ὅτῳ τὸ πλείστον b
 40 μέρος καὶ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν μέτεστιν. ἐκεί-
 νου τοίνυν εὐ μὲν πραττούσης τῆς πόλεως τίς εὐδαι-
 μονέστερος ἢ θαυμαστότερος ἢ ζηλωτότερος ἦν τῶν
 πολιτῶν, δυστυχησάσης δὲ τίς ἐλπίδων μειζόνων ἢ
 χρημάτων πλείονων ἢ δόξης καλλίονος ἐστερηθή; οὐ
 τὸ τελενταῖον ἐπειδὴ κατέστησαν οἱ τριακονθ'· οἱ
 μὲν ἄλλοι τὴν πόλιν ἔφευγον, ἐκείνος δ' ἐξ ἀπάσης

τῆς Ἑλλάδος ἐξέπεσεν; οὐ Λακεδαιμόνιοι καὶ Λύσανδρος ὁμοίως ἔργον ἐποιήσαντ' ἐκείνον ἀποκτείνειν καὶ τὴν ὑμετέραν καταλῦσαι δύναμιν, οὐδεμίαν ἡρούμενοι πίστιν ἔξειν παρὰ τῆς πόλεως, εἰ τὰ τείχη καταβάλοιεν, εἰ μὴ καὶ τὸν ἀναστήσαι δυνάμενον ἀπολέσειαν; ὥστ' οὐ μόνον ἐξ ὧν ὑμᾶς εὖ πεποίηκεν ἀλλὰ καὶ ἐξ ὧν δι' ὑμᾶς κακῶς πέπονθε θάδιον γινῶναι τὴν εὐνοίαν τὴν ἐκείνου. φαίνεται γὰρ τῷ δήμῳ βοηθῶν, τῆς αὐτῆς πολιτείας ὑμῖν ἐπιθυμῶν, ὑπὸ τῶν αὐτῶν κακῶς πάσχων, ἅμα τῇ πόλει δυστυχῶν, τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους ὑμῖν νομίζων, ἐκ παντὸς δ τρόπου κινδυνεύων τὰ μὲν ὑφ' ὑμῶν, τὰ δὲ δι' ὑμᾶς, τὰ δ' ὑπὲρ ὑμῶν, τὰ δὲ μεθ' ὑμῶν, ἀνόμοιος πολιτῆς Χαρικλεῖ τῷ τούτου κηδεστῇ γεγεννημένος, ὃς τοῖς μὲν πολεμίοις δουλεύειν ἐπεθύμει, τῶν δὲ πολιτῶν ἄρχειν ἤξιον, καὶ φεύγων μὲν ἡσύχλιαν εἶχε, καταλεθῶν δὲ κακῶς ἐποίει τὴν πόλιν. καίτοι πῶς ἂν γένοιτ' ἢ φίλος πονηρότερος ἢ ἐχθρὸς ἐλάττονος ἄξιος; εἴτα σὺ κηδεστῆς μὲν ὧν ἐκείνου, βεβουλευκῶς δ' ἐπὶ τῶν τριάκοντα τολμᾶς ἑτέροις μνησικακεῖν, καὶ οὐκ αἰσχύνει τὰς συνθήκας παραβαίνων, δι' ἃς αὐτὸς οἰκεῖς τὴν πόλιν, οὐδ' ἐνθυμεῖ, διότι, ὅποταν δόξη τῶν παρεληλυθότων τιμωρίαν ποιεῖσθαι, σοὶ καὶ προτέρῳ καὶ μᾶλλον ἢ ἐμοὶ κινδυνεύειν ὑπάρχει; οὐ γὰρ δήπου παρ' ἐμοῦ μὲν ὑπὲρ ὧν ὁ πατήρ ἐπραξε δίκην λήφονται, σοὶ δὲ καὶ ὧν αὐτὸς ἡμάρτηκας συγγνώμην ἔξουσιν. ἀλλὰ μήτ' οὐδ' ὁμοίως ἐκείνῳ φανήσει τὰς προφάσεις ἔχων· οὐ γὰρ ἐκπεσῶν ἐκ τῆς πατρίδος ἀλλὰ συμπολιτευόμενος, οὐδ' ἀναγκασθεὶς ἀλλ' ἐκῶν, οὐδ' ἀμυνόμενος ἀλλ' ὑπάρχων ἠδίκεις αὐτοὺς, ὥστ' οὐδ' ἀπολογίας σοὶ προσήκει τυχεῖν παρ' αὐτῶν.

(15.) Ἀλλὰ γὰρ περὶ μὲν τῶν Τισία πεπολιτευμένων ἴσως πότεν ἐν τοῖς τούτου κινδύνοις ἐγγενήσεται καὶ διὰ μακροτέρων εἰπεῖν· ὑμᾶς δ' ἀξιῶ μὴ προέσθαι με τοῖς ἐχθροῖς μηδ' ἀνηκέστοις συμφοραῖς περιβαλεῖν. ἱκανῶς γὰρ καὶ νῦν πεπειράμαι κακῶν, ὃς εὐθύς μὲν γενόμενος ὄρφανὸς κατελείφθην, τοῦ μὲν πατρὸς φνυγόντος, τῆς δὲ μητρὸς τελευτησάσης, οὐπω δὲ τέτταρ' ἔτη γεγονῶς διὰ τὴν τοῦ πατρὸς φνυγὴν περὶ τοῦ σώματος εἰς κίνδυνον κατέστην, ἐτι δὲ παῖς ὧν ὑπὸ τῶν τριάκοντ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξέπεσον. κατελθόντων δὲ τῶν ἐκ Πειραιέως καὶ τῶν ἄλλων κοιμιζομένων τὰς οὐσίας ἐγὼ μόνος τὴν γῆν, ἣν ὑμῖν ἀπέδωκεν ὁ δῆμος ἀντὶ τῶν δημευθέντων χρημάτων, διὰ τὴν τῶν ἐχθρῶν δύναμιν ἀπεστερήθην. τοσαῦτα δὲ δεδυστυχηκῶς καὶ δις τὴν οὐσίαν ἀπολωλεκῶς νυκτὶ πέντε ταλάντων φεύγω δίκην. καὶ τὸ μὲν ἔγκλημ' ἐστὶ περὶ χρημάτων, ἀγωνίζομαι δ' εἰ χρημεινεῖν μοι τῆς πόλεως. τῶν γὰρ αὐτῶν τιμημάτων ἐπιγεγραμμένων οὐ περὶ τῶν αὐτῶν ἅπασιν ὁ κίνδυνός ἐστιν, ἀλλὰ τοῖς μὲν χρήματα κεκτημένοις περὶ ζημίας, τοῖς δ' ἀπόρως ὥσπερ ἐγὼ διακειμένοις περὶ ἀτιμίας, ἣν ἐγὼ φνυγῆς μείζω συμφορὰν νομίζω· πολὺ γὰρ ἀθλιώτερον παρὰ τοῖς αὐτοῦ πολίταις ἠτιμωμένον οἰκεῖν ἢ παρ' ἑτέροις μετοικεῖν. δέομαι δ' οὐν ὑμῶν βοηθησαί μοι καὶ μὴ περιδεῖν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑβρισθέντα μηδὲ τῆς πατρίδος στερηθέντα μηδ' ἐπὶ τοιαύταις τύχαις περιβλεπτον γενόμενον. δικαίως δ' ἂν ὑφ' ὑμῶν ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων ἐλεηθείην, εἰ καὶ τῷ λόγῳ τυγχάνω μὴ δυνάμενος ἐπὶ τοῦθ' ὑμᾶς ἄγειν, εἴπερ χρημεινέτωσιν τοὺς ἀδίκως μὲν κινδυνεύοντας, περὶ δὲ τῶν μεγίστων ἀγωνιζομένους, ἀναξίως δ' αὐτῶν καὶ τῶν προγόνων πράττοντας,

πλείστων δὲ χρημάτων ἀπεστερημένους καὶ μεγίστη μεταβολῇ τοῦ βίου κεχρημένους.

49 Πολλὰ δ' ἔχων ἑμᾶντὸν ὀδύρασθαι μάλιστα ἐπὶ τούτοις ἀγανακτῶ, πρῶτον μὲν εἰ τούτῳ δώσω δίκην, παρ' οὗ λαβεῖν μοι προσήκει, δευτέρον δ' εἰ διὰ τὴν ^b τοῦ πατρὸς νίκην τὴν Ὀλυμπίασιν ἀτιμωθήσομαι, δι' ἣν τοὺς ἄλλους ὄρω δωρεὰν λαμβάνοντας, πρὸς δὲ ^c 50 τούτοις εἰ Τισίας μὲν μηδὲν ἀγαθὸν ποιήσας τὴν πόλιν καὶ ἐν δημοκρατίᾳ καὶ ἐν ὀλιγαρχίᾳ μέγα δυνήσεται, ἐγὼ δ' εἰ μηδετέρους ἀδικήσας ὑπ' ἀμφοτέρων κακῶς πείσομαι, καὶ περὶ μὲν τῶν ἄλλων τάναντία τοῖς τριάκοντα πράξετε, περὶ δ' ἐμοῦ τὴν αὐτὴν ἐκείνοις γνώμην ἔχετε, καὶ τότε μὲν μεθ' ὑμῶν, νῦν δ' ^e ὑφ' ὑμῶν τῆς πόλεως στερήσομαι.

17.

ΤΡΑΠΕΖΙΤΙΚΟΣ.

(α'.) Ὁ μὲν ἀγὼν μοι μέγας ἐστίν, ὃ ἄνδρες δικασταί. οὐ γὰρ μόνον περὶ πολλῶν χρημάτων κινδυνεύω ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ μὴ δοκεῖν ἀδίκως τῶν ἀλλοτριῶν ἐπιθνυμῖν· ὃ ἐγὼ περὶ πλείστον ποιοῦμαι. οὐσία μὲν γὰρ ἱκανὴ μοι καταλειφθήσεται καὶ τούτων στερηθέντι· εἰ δὲ δόξω μηδὲν προσήκον τοσαῦτα χρήματα ἐγκαλέσαι, διαβληθείην ἂν τὸν ἅ-^bπαντα βίον.

2 (β'.) Ἔστι δ' ὃ ἄνδρες δικασταί πάντων χαλεπώτατον τοιούτων ἀντιδίκων τυχεῖν. τὰ μὲν γὰρ

συμβόλαια τὰ πρὸς τοὺς ἐπὶ ταῖς τραπέζαις ἄνευ μαρτύρων γίνεται, τοῖς ἀδικουμένοις δὲ πρὸς τοιοῦτους ἀνάγκη κινδυνεύειν, οἱ καὶ φίλους πολλοὺς κέκτηνται καὶ χρήματα πολλὰ διαχειρίζουσι καὶ πιστοὶ διὰ τὴν τέχνην δοκοῦσιν εἶναι. ὅμως δὲ καὶ τούτων ὑπαρχόντων ἠγροῦμαι φανερόν πᾶσι ποιήσειν, ὅτι ἀποστεροῦμαι τοσοῦτων χρημάτων ὑπὸ Πασίανος.

3 (γ'.) Ἐξ ἀρχῆς οὖν ὑμῖν, ὅπως ἂν δύνωμαι, διηγῆσομαι τὰ πεπραγμένα. ἐμοὶ γὰρ, ὃ ἄνδρες δικασταί, πατήρ μὲν ἐστὶ Σινωπεύς, ὃν οἱ πλείοντες εἰς τὸν Πόντον ἅπαντες ἴσασι οὕτως οἰκείως πρὸς Σάτυρον διακείμενον, ὥστε πολλῆς μὲν χώρας ἄρχειν, ^c 359 ἀπάσης δὲ τῆς δυνάμεως ἐπιμελεῖσθαι τῆς ἐκείνου. ^d 4 πυνθανόμενος δὲ καὶ περὶ τῆσδε τῆς πόλεως καὶ περὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐπεθύμησ' ἀποδημῆσαι. γεμίσας οὖν ὁ πατήρ μου δύο ναῦς σίτου καὶ χρήματα δούς ἐξέπεμψεν ἅμα καὶ κατ' ἐμπορίαν καὶ κατὰ θεωρίαν· συστήσαντος δὲ μοι Πυθοδώρου τοῦ Φοίνικος Πασίανος ^e 5 να ἐχρῶμην τῇ τούτου τραπέζῃ. (δ'.) Χρόνῳ δ' ὕστερον διαβολῆς πρὸς Σάτυρον γενομένης, ὡς καὶ ὁ πατήρ οὐμὸς ἐπιβουλεύοι τῇ ἀρχῇ κατὰ τοὺς φηγάσι συγγιγνοίμην, τὸν μὲν πατέρα μου συλλαμβάνει, ἐπιστέλλει δὲ τοῖς ἐνθάδ' ἐπιδημοῦσιν ἐκ τοῦ Πόντου τὰ τε ^c 6 χρήματα παρ' ἐμοῦ παραλαβεῖν καὶ αὐτὸν εἰσπλεῖν κελεύειν· ἐὰν δὲ τούτων μηδὲν ποιῶ, παρ' ὑμῶν ἐξαιτεῖν. (ε'.) Ἐν τοσοῦτοις δὲ κακοῖς ὢν, ὃ ἄνδρες δικασταί, λέγω πρὸς Πασίαναν τὰς ἑμᾶντοῦ συμφοράς· οὕτω γὰρ οἰκείως πρὸς αὐτὸν διεκείμεν ὥστε μὴ μόνον περὶ χρημάτων ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων τούτῳ μάλιστα πιστεύειν, ἠγροῦμην δ' εἰ μὲν προοίμην ἅπαντα τὰ χρήματα, κινδυνεύσειν, εἰ τι πάθοι ἐκείνος, στερηθεὶς καὶ τῶν ἐνθάδε καὶ τῶν ἐκεῖ, πάντων ἐνδεής

γενήσεσθαι· εἰ δ' ὁμολογῶν εἶναι ἐπιστεῖλαντος Σα-
 7 τύρου μὴ παραδοίην, εἰς τὰς μερίστας διαβολὰς ἐμαυ-
 λευομένοις οὖν ἡμῖν ἐδόκει βέλτιστον εἶναι τὰ μὲν φα-
 νερὰ τῶν χρημάτων παραδοῦναι, περὶ δὲ τῶν παρὰ
 τούτῳ κειμένων μὴ μόνον ἔξαρον εἶναι ἀλλὰ καὶ
 ὀφείλοντά με καὶ ἑτέροις ἐπὶ τόκῳ φαίνεσθαι καὶ
 πάντα ποιεῖν, ἐξ ὧν ἐκεῖνοι μάλιστ' ἤμελλον πεισθῆ-
 σεσθαι μὴ εἶναι μοι χρήματα.

8 (ζ.) Τότε μὲν οὖν, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἐνόμιζόν
 μοι Πασίωνα δι' εὐνοϊαν ἅπαντα ταῦτα συμβουλεύειν·
 ἐπειδὴ δὲ πρὸς τοὺς παρὰ Σατύρου διεπραξάμην,
 ἔγνω αὐτὸν ἐπιβουλεύοντα τοῖς ἐμοῖς. βουλομένου
 γὰρ ἐμοῦ κομίσασθαι τὰ μαντοῦ καὶ πλεῖν εἰς Βυζάν-
 9 τιον, ἡγησάμενος οὗτος κάλλιστον καιρὸν αὐτῷ πα-
 ραπεπτωκέναί· τὰ μὲν γὰρ χρήματα πολλὰ εἶναι τὰ
 παρ' αὐτῷ κείμενα καὶ ἄξι' ἀναισχυντίας, ἐμὲ δὲ πολ-
 λῶν ἀκουόντων ἔξαρον γεγενῆσθαι μὴδὲν κεκτῆ-
 σθαι, πᾶσι τε φανερόν ἀπαιτούμενον καὶ ἑτέροις
 9 προσομολογοῦντα ὀφείλειν· καὶ πρὸς τούτοις, ὧ ἄν-
 δρες δικασταί, ἐνόμιζεν, εἰ μὲν αὐτοῦ μένειν ἐπιχει-
 ροίην, ἐκδοθήσεσθαι μ' ὑπὸ τῆς πόλεως Σατύρῳ, εἰ
 δ' ἄλλοσέ ποί τραποίμην, οὐδὲν μελήσειν αὐτῷ τῶν
 ἐμῶν λόγων, εἰ δ' εἰσπλευσοίμην, ἀποθανεῖσθαι με
 μετὰ τοῦ πατρός· ταῦτα διαλογιζόμενος διανοεῖτό με
 ἀποστρεφῆναι τὰ χρήματα. καὶ πρὸς μὲν ἐμὲ προσεποι-
 εῖτ' ἀπορεῖν ἐν τῷ παρόντι καὶ οὐκ ἂν ἔχειν ἀποδοῦ-
 ναι· ἐπειδὴ δ' ἐγὼ βουλόμενος εἰδέναι τὸ πρᾶγμα
 προσπέμπω Φιλόμηλον αὐτῷ καὶ Μενέξενον ἀπαιτή-
 10 τῶν ἐμῶν. πανταχόθεν δέ μοι τοσούτων κακῶν προσ-
 πεπτωκότων τίν' οἴεσθέ με γνώμην ἔχειν, ὧ γ' ὑπ-

ἦρχε σιγῶντι μὲν ὑπὸ τούτου ἀπεστερηῆσθαι τῶν χρη-
 μάτων, λέγοντι δὲ ταῦτα μὲν μὴδὲν μᾶλλον κομίσασ-
 θαι, πρὸς Σάτυρον δ' εἰς τὴν μερίστην διαβολὴν
 καὶ ἐμαυτὸν καὶ τὸν πατέρα καταστήσαι; κράτιστον
 οὖν ἡγησάμην εἶναι ἡσυχίαν ἄγειν.

11 (ζ.) Μετὰ δὲ ταῦτ' ὧ ἄνδρες δικασταί ἀφικνοῦν-
 ταί μοι οἱ ἀπαγγέλλοντες, ὅτι ὁ πατὴρ ἀφείται, καὶ
 Σατύρῳ οὕτως ἀπάντων μεταμέλει τῶν πεπραγμέ-
 νων, ὥστε πίστευς τὰς μερίστας αὐτῷ δεδωκῶς εἶη,
 καὶ τὴν ἀρχὴν ἐτι μείζω πεποιηκῶς ἣς εἶχε πρότερον,
 καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν εἰληφῶς γυναῖκα τῷ αὐ-
 τοῦ υἱεῖ. πυνθόμενος δὲ ταῦτα Πασίῳν καὶ εἰδῶς, ὅτι
 φανερῶς ἤδη πράξω περὶ τῶν ἐμαντοῦ, ἀφανίζει Κίτ-
 12 τον τὸν παῖδα, ὃς συνήδει περὶ τῶν χρημάτων. ἐπει-
 δὴ δ' ἐγὼ προσελθὼν ἐξήτηον αὐτὸν, ἡγούμενος
 ἔλεγχον ἂν τοῦτου σαφέστατον γενέσθαι περὶ ὧν
 ἐνεκάλου, λέγει λόγον δεινότατον, ὡς ἐγὼ καὶ Με-
 νέξενος διαφθείραντες καὶ πείσαντες τὸν ἐπὶ τῇ τρα-
 πέξῃ καθημέρον ἐξ τάλαντ' ἀργυρίου λάβοιμεν παρ'
 αὐτοῦ· ἵνα δὲ μὴδεις ἔλεγχος μὴδὲ βάσανος γένοιτο
 περὶ αὐτῶν, ἔφασκεν ἡμᾶς ἀφανίσαντας τὸν παῖδ'
 ἀντεγκαλεῖν αὐτῷ καὶ ἐξαιτεῖν τοῦτον, ὃν αὐτοὶ ἤφα-
 361 νίσσαμεν. καὶ ταῦτα λέγων καὶ ἀγανακτῶν καὶ δακρύων
 εἰλέμε πρὸς τὸν πολέμαρχον, ἐγγυητὰς αἰτῶν, καὶ
 οὐ πρότερον ἀφῆκεν, ἕως αὐτῷ κατέστησα ἐξ τάλαν-
 των ἐγγυητὰς. καὶ μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

13 (η.) Τῶν μὲν μαρτύρων ἀκηκόατε, ὧ ἄνδρες
 δικασταί· ἐγὼ δὲ τὰ μὲν ἀπολωλεκῶς ἤδη, περὶ δὲ
 τῶν αἰσχίστας αἰτίας ἔχων, αὐτὸς μὲν εἰς Πελοπόννη-
 σον ὄχθμην ζητήσω, Μενέξενος δ' εὕρισκει τὸν
 παῖδα ἐνθάδε, καὶ ἐπιλαβόμενος ἡξίου αὐτὸν βασιλί-
 13

ξεσθαι καὶ περὶ τῆς παρακαταθήκης καὶ περὶ ὧν οὐ-
 14 τος ἡμᾶς ἠτιάσατο. Πασίων δ' εἰς τοῦτο τόλμης ἀφί-
 κεθ' ὥστ' ἀφηρεῖτ' αὐτὸν ὡς ἐλεύθερον ὄντα, καὶ
 οὐκ ἠσχύνετ' οὐδ' ἐδεδοίκει, ὃν ἔφασκεν ὑφ' ἡμῶν
 ἠνδραποδίσθαι καὶ παρ' οὗ τοσαῦτα χρήματα ἡμᾶς
 ἔχειν, τοῦτον ἐξαιρούμενος εἰς ἐλευθερίαν καὶ κωλύων
 βασανίζεσθαι. ὃ δὲ πάντων δεινότατον· κατεγγυῶν-
 15 τος γὰρ Μενεξένου πρὸς τὸν πολέμαρχον τὸν παῖδα,
 Πασίων αὐτὸν ἐπὶ ταλάντων διηγγυήσατο. καὶ μοι
 τούτων ἀνάβητε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

15 (θ'.) Τούτων τοίνυν αὐτῷ πεπραγμένων, ὃ ἄν-
 δρες δικασταί, ἠγούμενος περὶ μὲν τῶν παρεληλυθό-
 των φανερῶς ἡμαρτηκέναι, οἴομενος δ' ἐκ τῶν λοι-
 πῶν ἐπανορθώσεσθαι, προσῆλθεν ἡμῖν φάσκων
 ἔτοιμος εἶναι παραδοῦναι βασανίζεῖν τὸν παῖδα. ἐλό-
 16 μνοι δὲ βασανιστὰς ἀπηντήσαμεν εἰς τὸ Ἡφαιστεῖον.
 κἀγὼ μὲν ἤξιον αὐτοὺς μαστιγοῦν τὸν ἐκδοθέντα
 καὶ στρεβλοῦν, ἕως ἂν τάληθῆ δόξειεν αὐτοῖς λέγειν.
 Πασίων δ' οὐτοσί οὐ δημοκοίνοὺς ἔφασκεν αὐτοὺς
 ἐλέσθαι, ἀλλ' ἐκέλευε λόγῳ πυνθάνεσθαι παρὰ τοῦ
 16 παιδός, εἴ τι βούλοιντο. διαφερομένων δ' ἡμῶν οἱ
 βασανισταὶ αὐτοὶ μὲν οὐκ ἔφασαν βασανεῖν, ἔγνω-
 σαν δὲ Πασίωνα ἐμοὶ παραδοῦναι τὸν παῖδα. οὗτος
 δ' οὕτω σφόδρα ἔφηνε τὴν βάσανον, ὥστε περὶ μὲν
 17 τῆς παραδόσεως οὐκ ἔθελεν αὐτοῖς πείθεσθαι, τὸ δ'
 ἀργύριον ἔτοιμος ἦν ἀποτίνειν, εἰ καταγνοίεν αὐτοῦ.
 καὶ μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

362

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

17 (ι'.) Ἐπειδὴ τοίνυν ἐκ τῶν συνόδων, ὃ ἄνδρες
 δικασταί, πάντες αὐτοῦ κατερίγνωσκον ἀδικεῖν καὶ
 δεινὰ ποιεῖν, ὅστις τὸν παῖδα, ὃν ἔφασκον ἐγὼ συν-

ειδέναι περὶ τῶν χρημάτων, πρῶτον μὲν αὐτὸς ἀφα-
 νίσας ὑφ' ἡμῶν αὐτὸν ἠτιάτο ἠφανίσθαι, ἔπειτα δὲ
 συλληφθέντα ὡς ἐλεύθερον ὄντα διεκώλυσε βασανί-
 ξεσθαι, μετὰ δὲ ταῦθ' ὡς δοῦλον ἐκδοὺς καὶ βασανί-
 στὰς ἐλόμενος λόγῳ μὲν ἐκέλευσε βασανίζεῖν, ἔργῳ
 δ' οὐκ εἶα, διὰ ταῦθ' ἠγούμενος οὐδεμίαν αὐτῷ σω-
 τηρίαν εἶναι, εἰάνπερ εἰς ὑμᾶς εἰσέλθῃ, προσπέμπων
 18 ἐδεῖτό μου εἰς ἱερὸν ἐλθόνθ' ἑαυτῷ συγγενέσθαι.
 καὶ ἐπειδὴ ἤλθομεν εἰς ἀκρόπολιν, ἐγκαλυψάμενος
 ἔκλαε καὶ ἔλεγεν, ὡς ἠναγκάσθη μὲν δι' ἀπορίαν ἐξ-
 αρνος γενέσθαι, ὀλίγου δὲ χρόνου πειράσοιτο τὰ
 χρηματ' ἀποδοῦναι· ἐδεῖτο δὲ μου συγγνώμην ἔχειν
 αὐτῷ καὶ συγκρούσαι τὴν συμφορὰν, ἵνα μὴ παρακα-
 19 ταθήκας δεχόμενος φανερός γένηται τοιαῦτ' ἐξημαρ-
 τηκῶς. ἠγούμενος δ' αὐτῷ μεταμέλει τῶν πεπραγμέ-
 νων συνεχώρουν καὶ ἐκέλευον αὐτὸν ἐξευρεῖν, ὄν-
 τινα ἂν βούληται τρόπον, ὅπως τούτῳ τε καλῶς ἔξει
 19 κἀγὼ τὰμαντοῦ νομιοῦμαι. τρίτῃ δ' ἡμέρᾳ συνελ-
 θόντες πίστιν τ' ἔδομεν ἀλλήλοις ἢ μὴν σιωπήσεσθαι
 τὰ πραχθέντα, ἢν οὗτος ἔλυσεν, ὡς ὑμεῖς αὐτοὶ προ-
 οῖοντος τοῦ λόγου γνώσεσθε, καὶ ὁμολόγησεν εἰς τὸν
 Πόντον μοι συμπλευσεῖσθαι κἀκεῖ τὸ χρυσίον ἀποδώ-
 20 σαι, ἵν' ὡς πορρωτάτω ἀπὸ τῆσδε τῆς πόλεως διαλύ-
 σαιε τὸ συμβόλαιον, καὶ τῶν μὲν ἐνθάδε μηδεὶς εἰδείῃ
 τὸν τρόπον τῆς καταλλαγῆς, ἐκπλεύσαντι δ' αὐτῷ ἐξ-
 εἶη λέγειν, ὃ τι αὐτὸς βούλοιο· εἰ δὲ μὴ ταῦτα ποιή-
 20 σαιε, δίαιταν ἐπὶ ῥητοῖς ἐπέτρεπε Σατύρῳ, ἐφ' ᾧτε
 καταργησάσκων ἡμιόλι' αὐτοῦ τὰ χρήματα. ταῦτα δὲ
 συγγράψαντες καὶ ἀναγαρόντες εἰς ἀκρόπολιν Πύρω-
 να Φεραῖον ἄνδρα, εἰδισμένον εἰσπλεῖν εἰς τὸν Πόν-
 τον, δίδομεν αὐτῷ φυλάττειν τὰς συνθήκας, προσ-
 τάξαντες αὐτῷ, εἰάν μὲν διαλλαγῶμεν πρὸς ἡμᾶς αὐ-

τοὺς, κατακαῦσαι τὸ γραμματεῖον, εἰ δὲ μὴ, Σατύρω ἀποδοῦναι.

21 (ια΄.) Τὰ μὲν οὖν ἡμέτερα, ὧ ἄνδρες δικασταί, οὕτω διεπέπρακτο· Μενέξενος δ' ὀργιζόμενος ὑπὲρ τῆς αἰτίας ἧς κἀκεῖνον Πασίων ἠτιάσατο, λαχὼν δίκην ἐξήτει τὸν Κίττον, ἀξίων τὴν αὐτὴν Πασίῳ ψευδο- 363 μένω γίνεσθαι ζημίαν, ἥσπερ ἂν αὐτὸς ἐτύγχανεν, εἴ τι τούτων ἐφαίνετο ποιήσας. καὶ οὗτος, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἐδεῖτό μου ἀπαλλάττειν Μενέξενον, λέγων, ὅτι οὐδὲν αὐτῷ πλέον ἔσται, εἰ τὰ μὲν χρήματα ἐκ τῶν συγγεγραμμένων εἰς τὸν Πόντον εἰσπλεύσας ἀποδώσει, αὐτὸς δ' ὁμοίως ἐνθάδε καταγέλαστος ἔσοιτο· ὁ γὰρ παῖς, ἐὰν βασανίζηται, περὶ πάντων τάληθ' κατα-

22 εροῖ. ἐγὼ δ' ἠξίουν πρὸς μὲν Μενέξενον πράττειν ὅτι βούλοιο, πρὸς δ' ἐμὲ ποιεῖν αὐτὸν τὰ συγκείμενα. ἐν ἐκείνῳ μὲν οὖν τῷ χρόνῳ ταπεινὸς ἦν, οὐκ ἔχων ὅτι χρήσαιτο τοῖς αὐτοῦ κακοῖς. καὶ γὰρ οὐ μόνον περὶ τῆς βασάνου καὶ τῆς δίκης ἐκείνης ἐδεδοίκει τῆς εἰληγμένης ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ γραμματείου, ὅπως μὴ

23 ὑπὸ τοῦ Μενέξενου συλληφθῆσοιτο. (ιβ΄.) Ἀπορῶν δὲ καὶ οὐδεμίαν ἄλλην εὐρίσκων ἀπαλλαγὴν, πείσας τοὺς παῖδας διαφθεῖρει τὸ γραμματεῖον, ὃ ἔδει Σά- c τυρον λαβεῖν, εἰ μὴ μ' ἀπαλλάξαιεν οὗτος. καὶ οὐκ ἔφθη διαπραξάμενος ταῦτα καὶ θρασύτατος ἀπάντων ἀνθρώπων ἐγένετο, καὶ οὗτ' εἰς τὸν Πόντον ἔφη μοι συμπλευσεῖσθαι οὗτ' εἶναι πρὸς ἐμ' αὐτῷ συμβόλαιον οὐδὲν, ἀνοίγειν τ' ἐκέλευε τὸ γραμματεῖον ἐναντίον μαρτύρων. τί ἂν ὑμῖν τὰ πολλὰ λέγοιμι, ὧ ἄνδρες δικασταί; εὐρέθη γὰρ ἐν τῷ γραμματεῖῳ γεγραμμένος ἀφειμένος ἀπάντων τῶν ἐγκλημάτων d ὑπ' ἐμοῦ.

24 (ιγ΄.) Τὰ μὲν οὖν γεγενημένα, ὡς ἀκριβέστατα

οἷός τ' ἦν, ἄπανθ' ὑμῖν εἴρηκα. ἡγοῦμαι δὲ Πασίωνα, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἐκ τοῦ διεφθαμένου γραμματείου τὴν ἀπολογίαν ποιήσεσθαι καὶ τούτοις ἰσχυριεῖσθαι μάλιστα. ὑμεῖς οὖν μοι τὸν νοῦν προσέχετε· οἶμαι γὰρ ἐξ αὐτῶν τούτων φανερὰν ὑμῖν ποιήσειν τὴν τούτου πονηρίαν.

25 (ιδ΄.) Πρῶτον δ' ἐκ τούτου σκοπεῖσθε. ὅτε γὰρ ἐδίδομεν τὴν συνθήκην τῷ ξένῳ, καθ' ἣν οὗτος μὲν ἀφείσθαι φησὶ τῶν ἐγκλημάτων, ἐγὼ δ' ὡς ἔδει με παρὰ τούτου κομίσασθαι τὸ χρυσίον, ἐκελεύομεν τὸν ξένον, ἐὰν μὲν διαλλαγῶμεν πρὸς ἡμᾶς αὐτοῦς, κατακαῦσαι τὸ γραμματεῖον, εἰ δὲ μὴ, Σατύρω ἀποδοῦναι· καὶ ταῦτα ῥηθῆναι ὑπ' ἀμφοτέρων ἡμῶν ὁμο-

26 λογεῖται. καίτοι τί μαθόντες, ὧ ἄνδρες δικασταί, προσεσάττομεν ἀποδοῦναι Σατύρω τὸ γραμματεῖον, 364 ἐὰν μὴ διαλλαγῶμεν, εἴπερ ἀπηλλαγμένος ἦδη Πασίων ἦν τῶν ἐγκλημάτων καὶ τέλος εἶχεν ἡμῖν τὸ πρῶμα; ἀλλὰ δῆλον, ὅτι ταύτας τὰς συνθήκας ἐποίησάμεθα ὡς ὑπολοίπων ὄντων ἡμῖν ἔτι πραγμάτων, περὶ ὧν ἔδει τοῦτον πρὸς ἐμὲ κατὰ τὸ γραμματεῖον

27 διαλύσασθαι. ἔπειτ' ἐγὼ μὲν, ὧ ἄνδρες δικασταί, ἔχω τὰς αἰτίας εἰπεῖν, δι' ἃς οὗτος ὁμολόγησεν ἀποδώσειν τὸ χρυσίον· ἐπεὶ γὰρ ἡμεῖς τε τῶν πρὸς Σά- b τυρον διαβολῶν ἀπηλλάγημεν καὶ τὸν Κίττον οὐχ οἷός τ' ἐγένετο ἀφανίσαι, τὸν συνειδότα περὶ τῆς παρακαταθήκης, ἡγησάμενος, εἰ μὲν ἐκδοίη τὸν παῖδα

28 βασανίσαι, φανερός γενήσεσθαι πανουργῶν, εἰ δὲ μὴ ποιήσειε ταῦτα, ὀφλήσειν τὴν δίκην, ἐβουλήθη πρὸς αὐτὸν ἐμὲ τὴν ἀπαλλαγὴν ποιήσασθαι. τούτου δὲ κελύσασθ' ὑμῖν ἀποδεῖξαι, τί κερδαίνων ἢ τίνα κίνδυνον φοβηθεῖς ἀφῆκ' αὐτὸν τῶν ἐγκλημάτων; ἐὰν δὲ c μὴδὲν ἔχη τούτων ὑμῖν ἀποφαίνειν, πῶς οὐκ ἂν δι-

καίως ἐμοὶ μᾶλλον ἢ τούτῳ περὶ τοῦ γραμματείου πιστεύετε; καὶ μὲν δὴ, ὡς ἄνδρες δικασταί, καὶ τότε ῥᾶδιον πᾶσι γινῶναι, ὅτι ἐμοὶ μὲν, ὅς ἐνεκάλουν, εἰ τοὺς ἐλέγχους ἐφοβούμην, ἐξῆν καὶ μηδεμίαν συνθήκην ποιησάμενον χαίρειν ἔαν τὸ πρᾶγμα· τούτῳ δὲ διὰ τε τὴν βάσανον καὶ τοὺς ἀγῶνας τοὺς ἐν ὑμῖν οὐχ οἶόν τ' ἦν ὁπότε βούλοιτ' ἀπηλλάχθαι τῶν κινδύων, εἰ μὴ πείσειεν ἐμὲ τὸν ἐγκαλοῦντα. ὥστ' οὐκ ἐμὲ περὶ τῆς ἀφέσεως ἀλλὰ τοῦτον περὶ τῆς ἀποδόσεως τῶν χρημάτων ἔδει τὰς συνθήκας ποιῆσθαι.

30 ἔτι δὲ κάκειν' ὑπερφυῆς, εἰ πρὶν μὲν συγγράψασθαι τὸ γραμματεῖον οὕτω σφόδρ' ἠπίστησα τοῖς πράγμασιν ὥστε μὴ μόνον ἀφεῖναι Πασίωνα τῶν ἐγκλημάτων ἀλλὰ καὶ συνθήκας περὶ αὐτῶν ποιῆσασθαι, ἐπεὶ δὲ τοιοῦτον ἔλεγχον κατ' ἐμαντοῦ συνεγραψάμην, τῆνικαὐτ' ἐπεθύμησα εἰς ὑμᾶς εἰσελθεῖν. καίτοι τίς ἂν οὕτω περὶ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων βουλευσαίτο; (ιε')

31 Ὅ δὲ πάντων μέγιστον τεκμήριον, ὡς οὐκ ἀφειμένος ἦν Πασίων ἐν ταῖς συνθήκαις ἀλλ' ὡμολογηκῶς ἀποδώσειν τὸ χρυσίον· ὅτε γὰρ Μενέξενος ἔλαχεν αὐτῷ τὴν δίκην οὕτω διεφθαρμένου τοῦ γραμματείου, προσπέμπων Ἀγύρριον, ὄντ' ἀμφοτέροις ἡμῖν ἐπιτή- 365

32 δῆκας τὰς γεγενημένας πρὸς αὐτὸν ἀναίρειν. καίτοι, ὡς ἄνδρες δικασταί, οἷεσθ' ἂν αὐτὸν ἐπιθυμῆν ἀναίρειν ταύτας τὰς συνθήκας, ἐξ ὧν ψευδομένους ἡμᾶς ἐμελλεν ἐξελέγξειν; οὐκ οὖν ἐπειδὴ γε μετεγράφησαν, τούτους ἔλεγε τοὺς λόγους, ἀλλὰ περὶ πάντων εἰς ἐκείνας κατέφηνε καὶ ἀνοίγειν ἐκέλευε τὸ γραμματεῖον. ὡς οὖν τὸ πρῶτον ἀναίρειν ἐξήτει τὰς συνθήκας, αὐτὸν Ἀγύρριον μαρτυροῦντα παρέξομαι. καὶ μοι ἀνάβηθι.

ΜΑΡΤΥΡΙΑ.

33 (ιζ') Ὅτι μὲν τοίνυν τὰς συνθήκας ἐποιησάμεθ' οὐχ ὡς Πασίων ἐπιχειρήσει λέγειν, ἀλλ' ὡς ἐγὼ πρὸς ὑμᾶς εἴρηκα, ἱκανῶς ἐπιδεδείχθαι νομίζω. οὐκ ἄξιον δὲ θαυμάζειν, ὡς ἄνδρες δικασταί, εἰ τὸ γραμματεῖον διεφθίρειν, οὐ μόνον διὰ τοῦτο, ὅτι πολλὰ τοιαῦτα ἤδη γέγονεν, ἀλλ' ὅτι καὶ τῶν χρωμένων τινὲς Πασίωνα πολὺ δεινότερα τούτων πεποιήκασιν. (ιζ') Πυθόδαρον γὰρ τὸν σκηνίτην καλούμενον, ὃς ὑπὲρ Πασίωνος ἅπαντα καὶ λέγει καὶ πράττει, τίς οὐκ οἶδεν ὑμῶν πέρυσιν ἀνοίξαντα τὰς ὑδρίας καὶ τοὺς κριτὰς ἐξελόντα 34 τοὺς ὑπὸ τῆς βουλῆς εἰσβληθέντας; καίτοι ὅστις μικρῶν ἔνεκεν καὶ περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύων ταύτας ὑπανοίγειν ἐτόλμησεν, αἱ σεσημασμένοι μὲν ἦσαν ὑπὸ τῶν πρυτάνεων, κατεσφραγισμένοι δ' ὑπὸ τῶν δ' ἐν ἀκροπόλει, τί δεῖ θαυμάζειν, εἰ γραμματείδιον παρ' ἀνθρώπῳ ξένῳ κείμενον τοσαῦτα μέλλοντες χρήματα κερδαίνειν μετέγραψαν, ἢ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πείσαντες ἢ ἄλλῳ τρόπῳ, ὃ ἠδύνατο, μηχανησάμενοι; περὶ μὲν οὖν τούτων οὐκ οἶδ' ὅτι δεῖ πλείω λέγειν.

35 (ιη') Εἰ δὲ τινὰς Πασίων ἐπεχείρησε πείθειν, ὡς τὸ παράπαν οὐδ' ἦν ἐνθάδε μοι χρήματα, λέγων, ὡς ἐπαρὰ Στρατοκλέους ἔδανεισάμην τριακοσίους στατήρας, ἄξιον καὶ περὶ τούτων ἀκούσαι, ἵν' ἐπίστηθε, οἷοις τεκμηρίοις ἐπαρθεῖς ἀποστερεῖ με τῶν χρημάτων. (ιθ') Ἐγὼ γὰρ, ὡς ἄνδρες δικασταί, μέλλοντος Στρατοκλέους εἰσπλεῖν εἰς τὸν Πόντον, βουλόμενος ἐκείθεν ὡς πλείστ' ἐκκομίσασθαι τῶν χρημάτων, ἐδεήθην Στρατοκλέους τὸ μὲν αὐτοῦ χρυσίον ἐμοὶ καταλιπεῖν, ἐν δὲ τῷ Πόντῳ παρὰ τοῦ πατρὸς τοῦμοῦ νο- 366

36 μίσασθαι, νομίζων μεγάλα κερδαίνειν, εἰ κατὰ πλοῦν
μὴ κινδυνεύοι τὰ χρήματα, ἄλλως τε καὶ Λακεδαιμο-
νίων ἀρχόντων κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον τῆς θαλάτ-
της. τούτῳ μὲν οὖν οὐδὲν ἠγοῦμαι τοῦτ' εἶναι ση-
μειον, ὡς οὐκ ἦν μοι ἐνθάδε χρήματα· ἐμοὶ δὲ μέγιστ'
ἔσται τεκμήρια τὰ πρὸς Στρατοκλέα πραχθέντα, ὡς
37 ἦν μοι παρὰ τούτῳ χρυσίον. ἐρωτῶντος γὰρ Στρατο-
κλέους, ὅστις αὐτῷ ἀποδώσει τὰ χρήματα, εἰάν ὁ πα-
τήρ ὁ ἐμὸς μὴ ποιήσῃ τὰ ἐπεσταλμένα, ἢ αὐτὸς ἐκ-
πλεύσας ἐνθάδ' ἐμὲ μὴ καταλάβῃ, Πασίωνα αὐτῷ
συνέστησα, καὶ ὁμολόγησεν οὗτος αὐτῷ καὶ τὸ ἀρ-
χαῖον καὶ τοὺς τόκους τοὺς γιγνομένους ἀποδώσειν.
καίτοι εἰ μηδὲν ἔκειτο παρ' αὐτῷ τῶν ἐμῶν, οἶεσθ'
ἂν αὐτὸν οὕτω θραδῖως τοσοῦτων χρημάτων ἐγγυητῆν
μου γενέσθαι; καὶ μοι ἀνάβητε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

38 (κ'.) Ἴσως τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, καὶ τού-
των ὑμῖν μάρτυρας παρέξεται, ὡς ἔξαρκος ἐγενόμην
πρὸς τοὺς ὑπὲρ Σατύρου πράττοντας μηδὲν κερτῆ-
σθαι πλὴν ὧν ἐκείνοις παρεδίδουν, καὶ ὡς αὐτὸς ἐπ-
ελαμβάνετο τῶν χρημάτων τῶν ἐμῶν ὁμολογοῦντος
ἐμοῦ ὀφείλειν τριακοσίας δραχμῶν, καὶ ὅτι Ἰππολά-
δαν, ξένον οὐτ' ἐμαντοῦ καὶ ἐπιτήδειον, περιεῶρων
39 παρὰ τούτου δανειζόμενον. (κα'.) Ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες
δικασταί καταστάς εἰς συμφορὰς, οἷας ὑμῖν διηγη-
σάμην, καὶ τῶν μὲν οἴκοι πάντων ἀπεστερημένος, τὰ δ'
ἐνθάδε ἀναγκαζόμενος παραδιδόναι τοῖς ἠκουσίν,
ὑπολοίπου δ' οὐδενὸς ὄντος μοι, πλὴν εἰ θνηθείην
λαθεῖν περιποιησάμενος τὸ χρυσίον τὸ παρὰ τούτῳ
κείμενον, ὁμολογῶ καὶ τούτῳ προσομολογήσαι τρια-
κοσίας δραχμῶν καὶ περὶ τῶν ἄλλων τοιαῦτα πράττειν
καὶ λέγειν, ἔξ ὧν ἐκείνοι μάλιστα ἤμελλον πεισθῆσε-

40 σθαι μὴ εἶναι μοι χρήματα. καὶ ταῦθ' ὡς οὐ δι' ἀπο-
ρίαν ἐρίγγετο, ἀλλ' ἵνα πιστευθείην ὑπ' ἐκείνων, θρα-
δῖως γνώσεσθε. πρῶτον μὲν γὰρ ὑμῖν μάρτυρας παρ-
έξομαι τοὺς εἰδότες πολλά μοι χρήματα ἐκ τοῦ Πόν-
του κομισθέντα, ἔπειτα δὲ τοὺς ὀρῶντάς με τῇ τούτου
τραπέζῃ χρώμενον, ἔτι δὲ παρ' ὧν ἐχρυσώνησα ὑπ'
41 ἐκείνων τὸν χρόνον πλέον ἢ χιλίους στατήρας. πρὸς 367
δὲ τούτοις εἰσφορᾶς ἡμῖν προσταχθείσης καὶ ἑτέρων
ἐπιγραφῶν γενομένων ἐγὼ πλείστον εἰσήνεγκα τῶν
ξένων, αὐτὸς τε αἰρεθείς ἐμαντῷ μὲν ἐπέγραψα τὴν
μεγίστην εἰσφορὰν, ὑπὲρ Πασίωνος δ' ἐδεόμην τῶν
συνεπιγραφέων, λέγων, ὅτι τοῖς ἐμοῖς χρήμασι τυγχά-
νει χρώμενος. καὶ μοι ἀνάβητε μάρτυρες.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

42 (κβ'.) Αὐτὸν τοίνυν Πασίωνα ἐργῶ παρέξομαι
τούτοις συμμαρτυροῦντα. ὀκτάδα γὰρ, ἐφ' ἣ πολλὰ β
χρήματα ἦν ἐγὼ δεδωκώς, ἔφηρέ τις ὡς οὖσαν ἀνδρὸς
Δηλίου. ἀμφισβητοῦντος δ' ἐμοῦ καὶ καθέλκειν ἀξι-
οῦντος οὕτω τὴν βουλὴν ἔθεσαν οἱ βουλόμενοι συ-
κοφαντεῖν, ὥστε παρὰ μικρὸν ἦλθον ἀκριτος ἀποθα-
νεῖν τὸ μὲν πρῶτον, τελευτῶντες δ' ἐπέισθησαν ἐγ-
43 γνητᾶς παρ' ἐμοῦ δέξασθαι. καὶ Φίλιππος μὲν ὧν μοι
ξένος πατρικὸς, κληθείς καὶ ὑπακούσας, δείσας τὸ
μέγεθος τοῦ κινδύνου ἀπιῶν ὄχετο· Πασίων δὲ Ἀρ-
44 χέστρατόν μοι τὸν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἑπτὰ ταλάντων
ἐγγυητῆν παρέσχευ. καίτοι εἰ μικρῶν ἀπεστερεῖτο
καὶ μηδὲν ἦδει μ' ἐνθάδε κερτῆμενον, οὐκ ἂν δήπου
44 τοσοῦτων χρημάτων ἐγγυητῆς μου κατέστη. ἀλλὰ
δήλον, ὅτι τὰς μὲν τριακοσίας δραχμῶν ἐνεκάλεσεν
ἐμοὶ χαριζόμενος, τῶν δ' ἑπτὰ ταλάντων ἐγγυητῆς
μοι κατέστη, ἠγοῦμενος πίστιν ἔχειν ἱκανὴν τὸ χρυ-
σίον τὸ παρ' αὐτῷ κείμενον. ὡς μὲν τοίνυν ἦν τέ μοι

πολλά χρήματ' ἐνθάδε καὶ ταῦτ' ἐπὶ τῇ τούτου τραπέξει κείται μοι, καὶ ἐκ τῶν ἔργων τῶν Πασίανος ὑμῖν δεδήλωκα καὶ παρὰ τῶν ἄλλων τῶν εἰδότεων ἀκηκόατε.

- 45 (κγ'.) Δοκεῖτε δέ μοι, ὦ ἄνδρες δικασταί, ἄριστ' ἂν γινῶναι περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν, ἀναμνησθέντες ἐκεῖνου τὸν χρόνον, καὶ τὰ πράγματα πῶς εἶχεν ἡμῖν, ὅτ' ἐγὼ Μενέξενου καὶ Φιλόμηλον προσέπεμψ' ἀπαίτησοντας τὴν παρακαταθήκην, καὶ Πασίων τὸ πρῶτον ἐτόλμησεν ἔξαρκος γενέσθαι. εὐρήσατε γὰρ τὸν μὲν πατέρα μου συνειλημμένον καὶ τὴν οὐσίαν ἀπασαν ἀφρησμένον, ἐμοὶ δ' οὐχ οἶόν τε ὄν δια τὰς παρούσας τύχας οὐτ' αὐτοῦ μένειν οὐτ' εἰς τὸν Πόντον
- 46 εἰσπλεῖν. καίτοι πότερον εἰκὸς ἐμὲ ἐν τοσοῦτοις ὄντα κακοῖς ἀδίκως ἐγκαλεῖν, ἢ Πασίωνα καὶ διὰ τὸ μέγεθος τῶν ἡμετέρων συμφορῶν καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν χρημάτων ἐπαρθῆναι τὴν ἀποστέρησιν ποιήσασθαι; τίς δὲ πάποτ' εἰς τοσοῦτον συκοφαντίας ἀφίκετο ὥστε αὐτὸς περὶ τοῦ σώματος κινδυνεύων τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν; μετὰ ποίας δ' ἂν ἐλπίδος ἢ τίς διανοηθεὶς ἀδίκως ἦλθον ἐπὶ τούτου; πότερον ὡς δεῖσας τὴν δύναμιν τὴν ἐμὴν ἡμελλεν εὐθύς ἐμοὶ δῶσειν ἀργύριον; ἀλλ' οὐχ οὕτως ἐκάτερος ἡμῶν ἐπραττεν.
- 47 ἀλλ' εἰς ἀγῶνα καταστάς ἦμην καὶ παρὰ τὸ δίκαιον πλέον ἔξειν Πασίανος παρ' ὑμῖν; ὅς οὐδὲ μένειν ἐνθάδε παρεσκευασζόμεν, δεδιώς, μὴ μ' ἐξαιτήσῃε Σάτυρος παρ' ὑμῶν. ἀλλ' ἵνα μηδὲν διαπραττόμενος ἐχθρὸς τούτῳ κατασταίην, ὧ μάλιστα ἐτύγχανον πάντων ἐν τῇ πόλει χρωόμενος; καὶ τίς ἂν ὑμῶν ἀξιόσῃε καταγνῶναί μου τοσαύτην μανίαν καὶ ἀμαθίαν;
- 48 (κδ'.) Ἐνθυμηθῆναι δ' ἀξιόν ἐστιν, ὦ ἄνδρες δικασταί, τὴν ἀτοπίαν καὶ τὴν ἀπιστίαν ὧν ἐκόστωτε

Πασίων ἐπεχείρει λέγειν. ὅτε μὲν γὰρ οὕτως ἐπραττον, ὥστ' οὐδ' ἂν, εἰ προσωμολόγει με ἀποστρεῖν τῶν χρημάτων, οἷός τ' ἂν ἦν παρ' αὐτοῦ δίκην λαβεῖν, τότε μὲν αἰτιᾶται με ἀδίκως ἐγκαλεῖν ἐπιχειρήσαι· ἐπειδὴ δ' ἐγὼ τε τῶν πρὸς Σάτυρον διαβολῶν ἀπηλλάγην καὶ τούτον ἅπαντες ὀφλήσειν τὴν δίκην ἐνόμιζον, τῆνικαυτὰ μέ φησιν ἀφείναι πάντων τῶν ἐγκλημάτων αὐτόν. καίτοι πῶς ἂν τούτων ἀλογώτερα γένοιτο;

- 49 (κε'.) Ἀλλὰ γὰρ ἴσως περὶ τούτων μόνον ἀλλ' οὐ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἐναντί' αὐτὸς αὐτῷ καὶ λέγων καὶ πράττων φανερός ἐστιν· ὅς τὸν μὲν παῖδα, ὃν αὐτὸς ἠφάνισεν, ὑφ' ἡμῶν ἐφασκεν ἀνδραποδισθῆναι, τὸν αὐτὸν δὲ τούτου ἀπεγράψατο μὲν ἐν τοῖς τιμήμασιν ὡς δοῦλον μετὰ τῶν οἰκετῶν τῶν ἄλλων, ἐπεὶ δ' αὐτὸν ἤξειον Μενέξενος βασανίζειν, ἀφρησθ' ὡς ἐλεύθερον ὄντα. πρὸς δὲ τούτοις ἀποστρεφῶν αὐτὸς τὴν παρακαταθήκην, ἐτόλμησεν ἡμῖν ἐγκαλεῖν, ὡς ἔχομεν ἔξ τάλαντ' ἀπὸ τῆς τούτου τραπέξης. καίτοι ὅστις περὶ πραγμάτων οὕτω φανερῶν ἐπεχείρει ψεύδεσθαι, πῶς χρὴ πιστεύειν αὐτῷ περὶ ὧν μόνος πρὸς μόνον ἐπραξεν;
- 51 (κς'.) Τὸ τελευταῖον τοίνυν, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὁμολογήσας ὡς Σάτυρον εἰσπλευσεῖσθαι καὶ ποιήσειν αἴτι' ἂν ἐκεῖνος γινῶ, καὶ ταῦτ' ἐξηπάτησε, καὶ αὐτὸς μὲν οὐκ ἠθέλεν εἰσπλευθεῖσαι πολλάκις ἐμοῦ προκαλεσάμενον, εἰσέπεμψε δὲ τὸν Κίττον· ὅς ἐλθὼν ἐκεῖσε ἔλεγεν, ὅτι ἐλεύθερος εἶη καὶ τὸ γένος Μιλήσιος, εἰσπέμψει δ' αὐτὸν Πασίων διδάζοντα περὶ τῶν χρημάτων.
- 52 ἀκούσας δὲ Σάτυρος ἀμφοτέρων ἡμῶν δικάζειν μὲν οὐκ ἤξειον περὶ τῶν ἐνθάδε γενομένων συμβολαίων, ἄλλως τε καὶ μὴ παρόντος τούτου μηδὲ μέλ-

λοντος ποιήσῃν, ἃ ἐκεῖνος δικάσειεν, οὕτω δὲ σφόδρ' ἐνόμιζεν ἀδικεῖσθαι με, ὥστε συγκαλέσας τοὺς ναυκλήρους ἐδεῖτ' αὐτῶν βοηθεῖν ἐμοὶ καὶ μὴ περιορᾶν ἀδικούμενον, καὶ πρὸς τὴν πόλιν συγγράψας ἐπιστολὴν ἔδωκε φέρειν Ξενοτίμῳ τῷ Καρκίνου. καὶ μοι ἀνάγνωθι αὐτοῖς.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ.

53 (κζ'.) Οὕτω τοίνυν, ὧ ἄνδρες δικασταί, πολλῶν μοι τῶν δικαίων ὑπαρχόντων, ἐκεῖν' ἠγοῦμαι μέγιστον εἶναι τεκμήριον, ὡς ἀποστερεῖ με Πασίων τῶν χρημάτων, ὅτι τὸν παῖδα οὐκ ἠθέλησε βασανίζειν ἐκδοῦναι τὸν συνειδότα περὶ τῆς παρακαταθήκης. καίτοι περὶ τῶν πρὸς τοὺς ἐπὶ ταῖς τραπέζαις συμβολαίων τίς ἂν ἐλεγχος ἰσχυρότερος τούτου γένοιτο; οὐ γὰρ 54 δὴ μάρτυράς γ' αὐτῶν ποιούμεθα. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς καὶ περὶ τῶν ἰδίων καὶ περὶ τῶν δημοσίων οὐδὲν πιστότερον οὐδ' ἀληθέστερον βασάνου νομίζοντας, καὶ μάρτυράς μὲν ἠγομένους οἷόν τ' εἶναι καὶ τῶν μὴ γεγενημένων παρασκευάσασθαι, τὰς δὲ βασάνους φανερώς ἐπιδεικνύναι, ὁπότεροι τἀληθῆ λέγουσιν. ἃ οὗτος εἰδὼς ἠβουλήθη εἰκάζειν ὑμᾶς περὶ τοῦ πράγματος μᾶλλον ἢ σαφῶς εἰδέναι. οὐ γὰρ δὴ τοῦτό γ' ἂν εἶπεν ἔχοι, ὡς ἔλαττον ἐμελλεν ἔξειν ἐν τῇ βασά- 55 νῳ, καὶ διὰ τοῦτ' οὐκ εἰκόσ ἦν αὐτὸν ἐκδοῦναι. πάντες γὰρ ἐπίστασθ' ὅτι κατεῖπὼν μὲν ἠμελλε τὸν ἐπίλοιπον χρόνον ὑπὸ τούτου κάκιστ' ἀνθρώπων ἀπολεῖσθαι, διακαρτερήσας δὲ καὶ ἐλευθέρος ἔσεσθαι καὶ μεθέξειν, ὧν οὗτος ἐμὲ ἀπεστέρησεν. ἀλλ' ὅμως τοσοῦτῳ μέλλων πλέον ἔξειν, συνειδὼς αὐτῷ τὰ πε- 370 πραγμαμένα, ὑπέμεινε καὶ δίκας φεύγειν καὶ τὰς ἄλλας αἰτίας ἔχειν, ὥστε μηδεμίαν βασάνου περὶ τοῦ πράγματος τούτου γενέσθαι.

56 (κη'.) Ἐγὼ οὖν ὑμῶν δέομαι μεμνημένους τούτων καταψηφίσασθαι Πασίωνος καὶ μὴ τοσαύτην πονηρίαν ἐμοῦ καταγνώναι, ὡς οἰκῶν ἐν τῷ Πόντῳ καὶ τοσαύτην οὐσίαν κεκτημένος ὥστε καὶ ἑτέρους εὖ ποιεῖν δύνασθαι, Πασίωνα ἤλθον συκοφαντήσων καὶ ψευδεῖς αὐτῷ παρακαταθήκας ἐγκαλῶν. b

57 (κθ'.) Ἄξιον δὲ καὶ Σατύρου καὶ τοῦ πατρὸς ἐνθυμηθῆναι, οἳ πάντα τὸν χρόνον περὶ πλείστον τῶν Ἑλλήνων ὑμᾶς ποιοῦνται, καὶ πολλάκις ἤδη διὰ σπάνιν σίτου τὰς τῶν ἄλλων ἐμπόρων ναῦς κενὰς ἐκπέμποντες ὑμῖν ἐξαγωγὴν ἔδοσαν· καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις συμβολαίοις, ὧν ἐκεῖνοι κριταὶ γίνονται, οὐ μόνον 58 ἴσον ἀλλὰ καὶ πλέον ἔχοντες ἀπέρχεσθε. ὥστ' οὐκ ἂν εἰκότως περὶ ὀλίγον ποιήσαισθε τὰς ἐκείνων ἐπιστολάς. δέομαι οὖν ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ καὶ ὑπὲρ ἐκείνων τὰ δίκαια ψηφίσασθαι καὶ μὴ τοὺς Πασίωνος λόγους ψευδεῖς ὄντας πιστοτέρους ἠγείσθαι τῶν ἐμῶν.

18.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ ΠΡΟΣ ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΝ.

(α'.) Εἰ μὲν καὶ ἄλλοι τινὲς ἦσαν ἠγωνισμένοι 371 τοιαύτην παραγραφὴν, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἠρχομένη ἂν τοὺς λόγους ποιείσθαι· νῦν δὲ ἀνάγκη περὶ τοῦ νόμου πρῶτον εἰπεῖν, καθ' ὃν εἰσεληλύθαμεν, ἵν' ἐπιστάμενοι, περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν, τὴν ψῆφον φέροιτε, καὶ μηδεὶς ὑμῶν θαυμάσῃ, διότι φεύ- 2 γων τὴν δίκην πρότερος λέγω τοῦ διώκοντος. ἐπειδὴ γὰρ ἐκ Πειραιέως κατελθόντες ἐνίους ἑωρᾶτε τῶν b

πολιτῶν συκοφαντεῖν ὠρμημένους καὶ τὰς συνθήκας
λύειν ἐπιχειροῦντας, βουλόμενοι τούτους τε παῦσαι
καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιδειξάιναι, ὅτι οὐκ ἀναγκασθέντες
ἐποιήσασθε αὐτὰς ἀλλ' ἠγρούμενοι τῇ πόλει συμφέ-
ρειν, εἰπόντος Ἀρχίνου νόμον ἔθεσθε, ἂν τις δικάζη-
ται παρὰ τοὺς ὄρκους, ἐξεῖναι τῷ φεύγοντι παραγράφω-
σθαι, τοὺς δὲ ἄρχοντας περὶ τούτου πρῶτον εἰσάγειν,
3 λέγειν δὲ πρότερον τὸν παραγραφάμενον, ὁπότερος c
δ' ἂν ἠτιτηθῆ, τὴν ἐπωβελίαν ὀφείλειν, ἵν' οἱ τολ-
μῶντες μνησικακεῖν μὴ μόνον ἐπισηκούντες ἐξε-
λέγχοιντο μηδὲ τὴν παρὰ τῶν θεῶν τιμωρίαν ὑπομέ-
νοιεν ἀλλὰ καὶ παραχρῆμα ζημοῖντο. δεινὸν οὖν
ἠρησάμην, εἰ τῶν νόμων οὕτως ἐχόντων ἐγὼ περιό-
ψομαι τὸν μὲν συκοφάντην ἐν τριάκοντα δραχμαῖς
κινδυνεύοντα, ἑμαυτὸν δὲ περὶ τῆς οὐσίας ἀπάσης
ἀγωνιζόμενον.

4 (β.) Ἀποδείξω δὲ Καλλιμάχον οὐ μόνον παρὰ d
τὰς συνθήκας δικαζόμενον ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐγκλη-
μάτων ψευδόμενον, καὶ προσέτι δίκαιαν ἡμῖν γεγενη-
μένην περὶ αὐτῶν. βούλομαι δ' ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν διη-
γήσασθαι τὰ πραχθέντα· ἂν γὰρ τοῦτο μάθητε, ὡς
οὐδὲν ὑπ' ἐμοῦ κακὸν πέπονθεν, ἠγροῦμαι ταῖς τε
συνθήκαις ὑμᾶς ἥδιον βοηθήσειν καὶ τούτῳ μᾶλλον
ὀρμηεῖσθαι.

5 (γ.) Ἦρχον μὲν γὰρ οἱ δέκα οἱ μετὰ τοὺς τριά- 372
κοντα καταστάντες, ὄντος δὲ μοι Πατροκλέους ἐπιτη-
δείου, τοῦ τότε βασιλεύοντος, ἔτυχον μετ' αὐτοῦ βα-
δίξω. ἐκεῖνος δὲ ἐχθρὸς ὢν Καλλιμάχῳ τῷ νῦν ἐμὲ
διώκοντι τὴν δίκην, ἀπήντησεν ἀργυρίου φέροντι.
λαβόμενος δὲ αὐτοῦ Φίλον ἐφασκεν αὐτὸ καταλιπεῖν
ᾧστε δεῖν δημόσιον γίνεσθαι· ἐκεῖνον γὰρ εἶναι
6 τῶν ἐν Πειραιεῖ. ἀμφισβητοῦντος δὲ περὶ τούτου καὶ

λοιδορίας αὐτοῖς γενομένης ἄλλοι μὲν πολλοὶ συνέ- b
δραμον, καὶ κατὰ τύχην Ῥίνων εἰς τῶν δέκα γενόμε-
νος προσῆλθεν. εὐθύς οὖν πρὸς αὐτὸν τὴν φάσιν
τῶν χρημάτων ὁ Πατροκλῆς ἐποιεῖτο· ὁ δ' ὡς τοὺς
συνάρχοντας ἠγεν ἀμφοτέρους. ἐκεῖνοι δ' εἰς τὴν
βουλήν περὶ αὐτῶν ἀπέδωσαν· κρίσεως δὲ γενομένης
7 ἔδοξε τὰ χρήματα δημόσια εἶναι. μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπει-
δὴ κατῆλθον οἱ φεύγοντες ἐκ Πειραιέως, ἐνεκάλει
τῷ Πατροκλεῖ καὶ δίκας ἐλάττανεν ὡς αἰτίῳ τῆς συμ-
φορᾶς γεγενημένων· διαλλαγὴς δὲ πρὸς ἐκεῖνον καὶ c
πραξάμενος αὐτὸν δέκα μνᾶς ἀργυρίου Λυσίμαχον
ἐσυκοφάντει· λαβὼν δὲ καὶ παρὰ τούτου διακοσίας
δραχμᾶς ἐμοὶ πράγματα παρεῖχεν. καὶ τὸ μὲν πρῶ-
τον ἐνεκάλει, φάσκων με συμπράττειν ἐκείνοις, τελευ-
τῶν δὲ εἰς τοῦτο ἀναιδείας ἦλθεν, ᾧστε ἀπάντων με
τῶν γεγενημένων ἠτιᾶτο· ἅπερ ἴσως καὶ νῦν τολμη-
8 σει κατηγορεῖν. ἐγὼ δ' ὑμῖν παρεξομαι μάρτυρας
πρῶτον μὲν τοὺς ἐξ ἀρχῆς παραγενομένους, ὡς οὔτ' d
ἐπελαβόμεν οὔτ' ἐφησάμην τῶν χρημάτων, ἔπειτα
[Ῥίωνα] καὶ τοὺς συνάρχοντας, ὡς οὐκ ἐγὼ τὴν φά-
σιν ἀλλὰ Πατροκλῆς ἐποιήσατο πρὸς αὐτούς, ἐτι δὲ
τοὺς βουλευτάς, ὡς ἐκεῖνος ἦν ὁ κατηγορῶν. καὶ μοι
κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

9 (δ.) Οὕτω τοίνυν πολλῶν παραγενομένων τοῖς
πραχθείσιν, ᾧσπερ οὐδενὸς συνειδότης αὐτὸς μὲν
οὗτος ἐπιστάμενος εἰς τοὺς ὄχλους καὶ καθίζων ἐπὶ
τοῖς ἐργαστηρίοις τοὺς λόγους ἐποιεῖτο ὡς δεινὰ πε- e
πονθῶς ὑπ' ἐμοῦ καὶ τῶν χρημάτων ἀπεστερημένος,
τῶν δὲ χρωμένων τινὲς τούτῳ προσιόντες μοι συνε-
βούλευον ἀπαλλάτεσθαι τῆς πρὸς τοῦτον διαφορᾶς
καὶ μὴ βούλεσθαι κακῶς ἀκούειν μηδὲ κινδυνεύειν

περὶ πολλῶν χρημάτων, μηδ' εἰ σφόδρα πιστεύω τῷ 373
 πράγματι, λέγοντες, ὡς πολλὰ παρὰ γνώμην ἐν τοῖς
 10 δικαστηρίοις ἀποβαίνει, καὶ ὅτι τύχη μᾶλλον ἢ τῷ
 δικαίῳ κρίνεται τὰ παρ' ὑμῖν, ὥστε λυσιτελεῖν μοι
 μικρὰ ἀναλώσαντι μεγάλων ἐγκλημάτων ἀπαλλαγῆναι
 μᾶλλον ἢ μηδὲν ἀποτίσαντι κινδυνεύειν περὶ τηλι-
 κούτων. τί ἂν ὑμῖν καθ' ἕκαστον διηροίμην, ἢ πολλὰ
 παρῆλπον τῶν εἰθισμένων περὶ τῶν τοιούτων λέ-
 γεσθαι; τελευτῶν δ' οὐκ ἐπέσθην, ἅπαντα γὰρ εἰρή- b
 σεται τάληθῆ πρός ὑμᾶς, δοῦναι τούτῳ διακοσίας
 δραχμάς. ἵνα δὲ μὴ πάλιν ἐξείη συνοφαντεῖν αὐτῷ,
 δαιταν ἐπὶ ῥητοῖς ἐπετρέψαμεν Νικομάχῳ Βατήθην.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

11 (ε'.) Τὸ μὲν τοίνυν πρῶτον ἐνέμεινε τοῖς ὁμο-
 λογημένοις, ὕστερον δ' ἐπιβουλεύσας μετὰ Ξενοτί-
 μου τοῦ τοῦς νόμους διαφθείροντος καὶ τὰ δικαστή-
 ρια δεκάξοντος καὶ τὰς ἀρχὰς λυμαινομένου καὶ
 πάντων κακῶν αἰτίου λαγχάνει μοι δίκην μυρίων c
 δραχμῶν. προβαλλομένου δ' ἐμοῦ μάρτυρα, ὡς οὐκ
 εἰσαγγέμιος ἦν ἡ δίκη διαίτης γεγενημένης, ἐκείνῳ
 12 μὲν οὐκ ἐπεξῆλθεν, εἰδὼς, ὅτι, εἰ μὴ μεταλάβοι
 τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων, τὴν ἐπωβελίαν ὀφλή-
 σει, πείσας δὲ τὴν ἀρχὴν πάλιν τὴν αὐτὴν δίκην
 ἐγράφατο, ὡς ἐν τοῖς πρυτανεῖσι μόνον κινδυνεύ-
 σων. ἀπορῶν δ' ὅ τι χρῆσαιμην τοῖς κακοῖς, ἡγησά-
 μην εἶναι κράτιστον ἐξ ἴσου καταστήσαντα ἀμφοτέροις d
 τὸν κίνδυνον εἰσελθεῖν εἰς ὑμᾶς. καὶ τὰ μὲν γενόμενα
 ταῦτ' ἐστίν.

13 (ς'.) Πυνθάνομαι δὲ Καλλιμάχον οὐ μόνον περὶ
 τῶν ἐγκλημάτων διανοεῖσθαι ψευδῆ λέγειν ἀλλὰ καὶ
 τὴν δαιταν μέλλειν ἔξαρον εἶναι καὶ παρεσκευάσθαι
 λέγειν τοιούτους λόγους, ὡς οὐκ ἂν ποτε ἐπέτρψε

Νικομάχῳ δαιτῶν, ὃν ἥπιστατο πάλαι χρωόμενον
 ἡμῖν, καὶ ὡς οὐκ εἰκὸς ἦν αὐτὸν ἀντὶ μυρίων δραχ- e
 14 μῶν διακοσίας ἐθελῆσαι λαβεῖν. ὑμεῖς δὲ ἐνθυμεί-
 σθε πρῶτον μὲν, ὅτι τὴν δαιταν οὐκ ἀμφισβητοῦν-
 τες ἀλλ' ἐπὶ ῥητοῖς ἐπετρέψαμεν, ὥστε οὐδὲν ἄτοπον
 ἐποίησεν, εἰ Νικόμαχον εἴλετο δαιτητὴν, ἀλλὰ πολὺ 374
 μᾶλλον εἰ περὶ τῶν πραγμάτων ὁμολογητῶς περὶ τοῦ
 δαιτητοῦ διεφέρετο. ἔπειτ' ὀφειλομένων μὲν αὐτῷ
 μυρίων δραχμῶν οὐκ εἰκὸς ἦν αὐτὸν ἐπὶ δυοῖν μυαῖν
 ποιήσασθαι τὴν διαλλαγῆν· ἀδίκως δὲ αἰτιώμενον καὶ
 συνοφαντοῦντα οὐδὲν θαναστὸν τοσοῦτον ἐθελῆσαι
 λαβεῖν. ἔτι δὲ, εἰ μεγάλα ἐγκαλῶν ὀλίγα ἐπράξατο,
 οὐ τούτῳ τοῦτο τεκμήριόν ἐστιν, ὡς ἡ δαιτα οὐ γέ- b
 γονεν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἡμῖν, ὡς καὶ τὴν ἀρχὴν οὐ
 15 δικαίως ἐνεκάλεσεν. θαναμάξω δ' εἰ αὐτὸν μὲν ἱκανὸν
 γινῶναι νομίζει, ὅτι οὐκ εἰκὸς ἀντὶ μυρίων δραχμῶν
 διακοσίας ἐθελῆσαι λαβεῖν, ἐμὲ δ' οὐκ ἂν οἶεται τοῦτ'
 ἐξευρεῖν, εἴπερ ἡβουλόμην ψευδῆ λέγειν, ὅτι πλέον
 ἔδει φάσκειν τούτων δεδωκέναι. ἀξιώ δὲ, ὅσον περ
 ἂν τούτῳ σημείον ἦν, ὡς ἡ δαιτα οὐ γέγονεν, ἐλόντι
 τὰ διαμαρτυρηθέντα, τοσοῦτον ἐμοὶ γενέσθαι τεκμή- c
 ριον, ὡς ἀληθῆ λέγω περὶ αὐτῆς, ἐπειδὴ τῷ μάρτυρι
 φανερός ἐστιν οὐδ' ἐπεξελθεῖν ἀξιώσας.

16 (η'.) Ἠγοῦμαι, δὲ εἰ μήτε ἡ δαιτα ἐγερόνει μήτε
 τῶν πεπραγμένων ἦσαν μάρτυρες, ἔδει δ' ἐκ τῶν εἰ-
 κόντων σκοπεῖν, οὐδ' οὕτω χαλεπῶς ἂν ὑμᾶς γινῶναι
 τὰ δίκαια. εἰ μὲν γὰρ καὶ τοὺς ἄλλους ἀδικεῖν ἐτόλ-
 μων, εἰκότως ἂν μου κατεγινώσκατε καὶ περὶ τοῦτον
 ἔξαμαρτάνειν· νῦν δὲ οὐδένα φανήσομαι τῶν πολι-
 τῶν οὔτε χρημάσι ζημιώσας οὔτε περὶ τοῦ σώματος d
 εἰς κίνδυνον καταστήσας, οὔτ' ἐκ μὲν τῶν μετεχόντων
 τῆς πολιτείας ἔχαλείψας, εἰς δὲ τὸν μετὰ Λυσάνδρου

- 17 κατάλογον ἐγγράφας. καίτοι πολλοὺς ἐπῆρεν ἢ τῶν τριάκοντα πονηρία τοιαῦτα ποιεῖν· οὐ γὰρ ὅτι τοὺς ἀδικοῦντας ἐκόλαζον, ἀλλ' ἐνίοις καὶ προσέταττον ἐξαμαρτάνειν. ἐγὼ μὲν τοίνυν οὐδ' ἐπὶ τῆς ἐκείνων ἀρχῆς οὐδὲν εὐρεθήσομαι τοιοῦτον ἐργασάμενος· οὗτος δὲ ἀδικηθῆναί φησιν, ὅτε ἐξεβέβληντο μὲν οἱ τριάκοντα, ὁ δὲ Πειραιεὺς ἦν κατειλημμένος, ἐκράτει δ' 18 ὁ δῆμος, περὶ διαλλαγῶν δ' ἦσαν οἱ λόγοι. καίτοι δοκεῖ ἂν ὑμῖν, ὅστις ἐπὶ τῶν τριάκοντα κόσμιον αὐτὸν παρέσχεν, εἰς τοῦτον ἀποθέσθαι τὸν χρόνον ἀδικεῖν, 375 ἐν ᾧ καὶ τοῖς πρότερον ἡμαρτηκόσι μετέμελεν; ὁ δὲ πάντων δεινότατον, εἰ τῶν μὲν ὑπαρχόντων ἐχθρῶν μὴδ' ἀμύνεσθαι μὴδένα ἤξιώσα, τοῦτον δὲ κακῶς ποιεῖν ἐπεχείρουν, πρὸς ὃν οὐδὲν πώποτε μοι συμβόλαιον ἐγένετο.
- 19 (θ'.) Ὡς μὲν οὖν οὐκ αἰτιός εἰμι Καλλιμάχῳ τῆς τῶν χρημάτων δημεύσεως, ἱκανῶς ἀποδεδείχθαι μοι νομίζω· ὡς δὲ οὐκ ἐξῆν αὐτῷ δικάζεσθαι περὶ τῶν b τότε γεγενημένων, οὐδ' εἰ πάντα ταῦτ' ἦν πεποιηκῶς, ἅ φησιν αὐτὸς, ἐκ τῶν συνθηκῶν γνώσεσθε. καί μοι λαβὲ τὸ βιβλίον.

ΣΤΥΝΘΗΚΑΙ.

- 20 (ι'.) Ἄρα μικρῶ τῷ δικαίῳ πιστεύων τὴν παραγραφὴν ἐποίησάμην, ἀλλ' οὐ τῶν μὲν συνθηκῶν διαφορῆδην ἀφεισῶν τοὺς ἐνδείξαντας ἢ φήναντας ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων πράξαντας, ἑμᾶντὸν δ' ἐχῶν ἀποφαίνειν, ὡς οὔτε ταῦτα πεποίηκα οὔτ' ἄλλο οὐδὲν ἐξήμαρτον; ἀνάγνωθι δὴ μοι καὶ τοὺς ὄρκους. c

ΟΡΚΟΙ.

- 21 (ια'.) Οὐκ οὖν δεινὸν, ᾧ ἄνδρες δικασταί, οὕτω μὲν τῶν συνθηκῶν ἐχουσῶν, τοιούτων δὲ τῶν ὄρκων γενομένων, τοσοῦτον φρονεῖν Καλλιμάχον ἐπὶ τοῖς

- λόγοις τοῖς αὐτοῦ ὥστε ἡγεῖσθαι πείσειν ὑμᾶς ἐναντία τούτοις ψηφίσασθαι; καὶ εἰ μὲν ἑώρα μεταμέλου τῇ πόλει τῶν πεπραγμένων, οὐκ ἄξιον ἦν θανατάζειν αὐτοῦ· νῦν δὲ οὐ μόνον ἐν τῇ θέσει τῶν νόμων ἐπε- 22 δεῖσασθε περὶ πολλοῦ ποιούμενοι τὰς συνθήκας, ἀλλὰ καὶ Φίλωνα τὸν ἐκ Κοίλης ἐνδειχθέντα παραπρο- d σβεύεσθαι, καὶ περὶ μὲν τοῦ πράγματος οὐδὲν ἔχοντα ἀπολογήσασθαι, τὰς δὲ συνθήκας παρεχόμενον, ἔδοξεν ὑμῖν ἀφείναι καὶ μὴδὲ κρίσιν περὶ αὐτοῦ ποιήσασθαι. καὶ ἢ μὲν πόλις οὐδὲ παρὰ τῶν ὁμολογούντων ἐξαμαρτάνειν ἄξιοι δίκην λαβεῖν, οὗτος δὲ καὶ τοὺς 23 οὐδὲν ἡδικοκότας τολμᾷ συκοφαντεῖν. καὶ μὴν οὐδὲ τὰδ' αὐτὸν λέληθεν, ὅτι Θρασύβουλος καὶ Ἄνντος μέγιστον μὲν δυνάμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει, πολλῶν δὲ e ἀπεστρεφημένοι χρημάτων, εἰδότες δὲ τοὺς ἀπογράφαν- 376 τας, ὅμως οὐ τολμῶσιν αὐτοῖς δίκας λαγχάνειν οὐδὲ μνησικακεῖν, ἀλλ' εἰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων μᾶλλον ἐτέρων δύνανται διαπρατέσθαι, ἀλλ' οὖν περὶ γε τῶν ἐν ταῖς συνθήκαις ἴσων ἔχειν τοῖς ἄλλοις ἀξιοῦ- 376 24 σιν. καὶ οὐχ οὗτοι μόνοι ταῦτα ἠξιώκασιν, ἀλλ' οὐδ' ὑμῶν οὐδεὶς τοιαύτην δίκην εἰσελθεῖν τετόλμηκεν. καίτοι δεινὸν, εἰ ἐπὶ μὲν τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν πράγμα- σιν ἐμμένετε τοῖς ὄρκοις, ἐπὶ δὲ τῇ τούτου συκοφαν- τία παραβαίνειν ἐπιχειρήσετε, καὶ τὰς μὲν ἰδίας ὁμο- λογίας δημοσίᾳ κυρίας ἀναγκάζετε εἶναι, τὰς δὲ τῆς πόλεως συνθήκας ἰδίᾳ τὸν βουλόμενον λύειν ἑάσετε. 25 ὁ δὲ πάντων ἂν τις μάλιστα θανατάσειεν, εἰ, ὅτε μὲν b ἄδηλον ἦν, εἰ συνοίσουσιν αἱ διαλλαγαὶ τῇ πόλει, τοι- ούτους ὄρκους ἐποιήσασθε περὶ αὐτῶν, ὥστ' εἰ καὶ μὴ συνέφερεν ἀναγκαῖον εἶναι τοῖς ὁμολογημένοις ἐμ- μένειν, ἐπειδὴ δὲ οὕτω καλῶς ὑμῖν συμβέβηκεν ὥστε καὶ μηδεμιᾶς πίστεως γεγενημένης ἄξιον εἶναι τὴν

παρουῶσαν πολιτείαν διαφυλάττειν, τηνικαῦτα τοὺς
 26 ὄρκους παραβήσεσθε· καὶ τοῖς μὲν εἰρηκόσιν, ὡς χρὴ
 τὰς συνθήκας ἐξαλείφειν, ὠργίζεσθε, τουτουὶ δὲ, ὃς
 γεγραμμένους αὐτὰς τολμᾷ παραβαίνειν, ἀζημίον ἀφή-
 σετε. ἀλλ' οὐτ' ἂν δίκαια οὐτ' ἄξια ὑμῶν αὐτῶν οὐτ'
 ἂν πρότερον τοῖς πρότερον ἐγνωσμένοις ποιήσαιτε.

27 (ιβ'.) Ἐνθυμεισθε δὲ, ὅτι περὶ τῶν μερίστων ἦκετε
 δικάσοντες· περὶ γὰρ συνθηκῶν τὴν ψῆφον οἴσετε,
 ἃς οὐδὲ πώποτε οὐθ' ὑμῖν πρὸς ἑτέρους οὐτ' ἄλλοις
 πρὸς ὑμᾶς ἐλυσιτέλησε παραβῆναι, τοσαύτην δ' ἔχουσι
 δύναμιν, ὥστε τὰ πλεῖστα τοῦ βίου καὶ τοῖς Ἑλλήσι δ

28 καὶ τοῖς βαρβάροις διὰ συνθηκῶν εἶναι. ταύταις γὰρ
 πιστεύοντες ὡς ἀλλήλους ἀφικνούμεθα καὶ ποριζό-
 μεθα, ὧν ἕκαστοι τυγχάνομεν δεόμενοι· μετὰ τούτων
 καὶ τὰ συμβόλαια τὰ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς ποιοῦμεθα
 καὶ τὰς ἰδίας ἐχθρας καὶ τοὺς κοινούς πολέμους δια-
 λυόμεθα· τούτῳ μόνῳ κοινῶ πάντες ἄνθρωποι δια-
 τελοῦμεν χρώμενοι. ὥστε ἅπασι μὲν προσήκει βοη-

29 θεῖν αὐταῖς, μάλιστα δ' ὑμῖν. (ιγ'.) Ἐπόγγιον γὰρ
 ἐστίν, ἐξ οὗ καταπολεμηθέντες, ἐπὶ τοῖς ἐχθροῖς γενό-
 μενοι, πολλῶν ἐπιθυμησάντων διαφθεῖραι τὴν πόλιν,
 εἰς ὄρκους καὶ συνθήκας κατεφύγομεν, ἃς εἰ Λακε-
 δαιμόνιοι τολμῶεν παραβαίνειν, σφόδρ' ἂν ἕκαστος

30 ὑμῶν ἀγανακτήσειεν. καίτοι πῶς οἶόν τ' ἐστὶν ἑτέρων
 377 κατηγορεῖν, οἷς αὐτὸς τις ἔνοχός ἐστιν; τῶ δ' ἂν δό-
 ξαιμιν ἀδικεῖσθαι παρὰ τὰς συνθήκας κακῶς πάσχον-
 τες, εἰ μὴδ' αὐτοὶ φαινοίμεθ' αὐτὰς περὶ πολλοῦ ποι-
 ούμενοι; τίνας δὲ πίστευς πρὸς τοὺς ἄλλους εὐρήσομεν,
 εἰ τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς γεγενημένας οὕτως εἰκῆ λύ-

31 σομεν; ἄξιον δὲ καὶ τῶνδε μνησθῆναι, διότι πολλῶν
 καὶ καλῶν τοῖς προγόνοις ἐν τῷ πολέμῳ πεπραγμε-
 νων οὐχ ἦκιστα ἡ πόλις ἐκ τούτων τῶν διαλλαγῶν εὐ- b

δοκίμησεν. πρὸς μὲν γὰρ τὸν πόλεμον πολλαὶ πόλεις
 ἂν εὐρεθεῖεν καλῶς ἡγωνισμένοι, περὶ δὲ στάσεως οὐκ
 ἐστίν ἢν ἂν τις ἐπιδειξείεν ἄμεινον τῆς ἡμετέρας βε-
 32 βουλευμένην. ἔτι δὲ τῶν μὲν τοιούτων ἔργων, ὅσα
 μετὰ κινδύνων πέπρακται, τὸ πλεῖστον ἂν τις μέρος
 τῆ τύχῃ μεταδοίη· τῆς δ' εἰς ἡμᾶς αὐτοὺς μετριότητος
 οὐδεὶς ἂν ἄλλ' ἢ τὴν ἡμετέραν γνώμην αἰτιάσαιτο.
 ὥστ' οὐκ ἄξιον προδότας ταύτης τῆς δόξης γενέσθαι. c

33 (ιδ'.) Καὶ μηδαὶς ἡγείσθω με ὑπερβάλλειν μηδὲ
 μείζω λέγειν, ὅτι δίκην ἰδίαν φεύγων τούτους εἰρηκα
 τοὺς λόγους. οὐ γὰρ μόνον περὶ τῶν ἐπιγεγραμμέ-
 νων χρημάτων ἐστίν οὗτος ὁ ἄγων, ἀλλ' ἐμοὶ μὲν
 περὶ τούτων, ὑμῖν δὲ περὶ τῶν ὀλίγων πρότερον εἰρη-
 μένων· ὑπὲρ ὧν οὐδεὶς οὐτ' ἂν εἰπεῖν ἀξίως δύναίτο

34 οὐτ' ἂν τίμημα ἱκανὸν ἐπιγράψαιτο. τοσοῦτον γὰρ
 αὐτῇ διαφέρει τῶν ἄλλων δικῶν, ὥστε τῶν μὲν τοῖς
 ἀγωνιζομένοις μόνον προσήκει, ταύτῃ δὲ τὸ κοινὸν δ
 τῆς πόλεως συγκινδυνεύει. περὶ ταύτης δύο ὄρκους
 ὁμόσαντες δικάζετε, τὸν μὲν, ὄνπερ ἐπὶ ταῖς ἄλλαις εἰ-
 θισθε, τὸν δ' ὄν ἐπὶ ταῖς συνθηκαῖς ἐποιήσασθε. ταύ-
 την ἀδίκως γνόντες οὐ τοὺς τῆς πόλεως μόνον νόμους
 ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπάντων κοινούς παραβήσεσθε. ὥστε
 οὐκ ἄξιον οὔτε κατὰ χάριν οὔτε κατ' ἐπιείκειαν οὔτε κατ'
 ἄλλο οὐδὲν ἢ κατὰ τοὺς ὄρκους περὶ αὐτῶν ψηφίσασθαι. e

35 (ιε'.) Ὡς μὲν οὖν χρὴ καὶ συμφέροι καὶ δίκαιον
 ὑμᾶς ἐστὶν οὕτω περὶ τῶν συνθηκῶν γινώσκειν, οὐδ'
 αὐτὸν ἡγοῦμαι Καλλιμάχον ἀντερεῖν· οἶμαι δ' αὐτὸν
 ὀδυρεῖσθαι τὴν παρουῶσαν πενίαν καὶ τὴν γεγενημέ-
 378 μιν αὐτῷ συμφορὰν, καὶ λέξειν, ὡς δεινὰ καὶ σχέτλια
 πείσεται, εἰ τῶν χρημάτων, ὧν ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας
 ἀφρηρέθη, τούτων ἐν δημοκρατία τὴν ἐπωβελίαν ὀφλή-
 σει, καὶ εἰ τότε μὲν διὰ τὴν οὐσίαν τὴν αὐτοῦ φνγείν

ἡναγκάσθη, νυνὶ δ' ἐν ᾧ χρόνῳ προσῆκεν αὐτὸν δέ-
 36 κην λαβεῖν, ἄτιμος γενήσεται. κατηγορήσει δὲ καὶ τῶν
 ἐν τῇ μεταστάσει γενομένων ὡς ἐκ τούτων μάλισθ'
 ὑμᾶς εἰς ὄργην καταστήσων· ἴσως γὰρ τινος ἀκήκοεν, b
 ὡς ὑμεῖς, ὅταν μὴ τοὺς ἀδικοῦντας λάβητε, τοὺς ἐν-
 τυγχάνοντας κολάζετε. ἐγὼ δὲ οὐθ' ὑμᾶς ταύτην ἔχειν
 τὴν γνώμην ἡγοῦμαι, πρὸς τε τοὺς ὑπειρημένους λό-
 37 γους θάδιον ἀντειπεῖν νομίζω. (15.) Πρὸς μὲν οὖν
 τοὺς ὀδυρμούς, ὅτι προσῆκει βοηθεῖν ὑμᾶς, οὐχ οἴ-
 τινες ἂν δυστυχεστάτους σφᾶς αὐτοὺς ἀποδείξωσιν,
 ἀλλ' οἵτινες ἂν περὶ ᾧν ἀντωμόσαντο δικαιοτέρα λέ-
 γοντες φαίνωνται. περὶ δὲ τῆς ἐπωβελίας, εἰ μὲν ἐγὼ c
 τούτων τῶν πραγμάτων αἴτιος ἦν, εἰκότως ἂν αὐτῷ
 μέλλοντι ζημιώσεσθαι συνηγήθεσθε· νῦν δ' οὐτός ἐστιν
 ὁ συκοφαντῶν, ὥστ' οὐδὲν ἂν δικαίως αὐτοῦ λέγον-
 38 τος ἀποδέχοισθε. ἔπειτα κἀκεῖνο χρηὶ σκοπεῖν, ὅτι
 πάντες οἱ κατελθόντες ἐκ Πειραιεύς ἔχοιεν ἂν τοὺς
 αὐτοὺς λόγους εἰπεῖν, οὔσπερ οὗτος, ᾧ οὐδεὶς ἄλλος
 τετόλμηκε τοιαύτην δίκην εἰσελεθεῖν. καίτοι χρηὶ μι-
 σεῖν ὑμᾶς τοὺς τοιοῦτους καὶ κακοὺς πολίτας νομί-
 ζειν, οἵτινες ταῖς μὲν συμφοραῖς ὁμοίαις τῷ πλήθει
 κέχρηται, τὰς δὲ τιμωρίας διαφόρους τῶν ἄλλων ἀξι- d
 39 οῦσι ποιεῖσθαι. πρὸς δὲ τούτοις ἔτι καὶ νῦν ἔξεστιν
 αὐτῷ, πρὶν ἀποπειραθῆναι τῆς ὑμετέρας γνώμης,
 ἀφέντι τὴν δίκην ἀπηλλάχθαι πάντων τῶν πραγμά-
 των. καίτοι πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστιν ἐν τούτῳ τῷ κιν-
 δύνῳ ζητεῖν αὐτὸν ἐλέους παρ' ὑμῶν τυγχάνειν, οὐ
 κύριος αὐτός ἐστι, καὶ εἰς ὃν αὐτὸς αὐτὸν καθίστησι,
 καὶ ὃν ἔτι καὶ νῦν ἔξεστιν αὐτῷ μὴ κινδυνεύειν;
 40 (15.) Ἄν δ' ἄρα μεμνήηται τῶν ἐπὶ τῆς ὀλιγαρχίας γε-
 γενημένων, ἀξιούτε αὐτὸν μὴ κείνων κατηγορεῖν,
 ὑπερ ᾧν οὐδεὶς ἀπολογήσεται, ἀλλ' ὡς ἐγὼ τὰ χρη-

ματα εἴληφα διδάσκειν, περὶ οὔπερ ὑμᾶς δεῖ ψηφίζε-
 σθαι, μηδ' ὡς αὐτὸς δεινὰ πέπονθεν ἀποφαίνειν, ἀλλ'
 ὡς ἐγὼ πεποίηκα, ἐξελέγχειν, παρ' οὔπερ ἀξιοὶ τὰ 379
 41 ἀπολωλότα κομίζεσθαι· ἐπεὶ κακῶς γε αὐτὸν πράτ-
 τουτα ἐπιδείξει καὶ πρὸς ἄλλον ὄντινον ἀγωνιζόμενος
 τῶν πολιτῶν δύναται. καίτοι χρηὶ μέγα παρ' ὑμῶν δύνα-
 σθαι τῶν κατηγοριῶν, οὐχ αἴς ἔξεστι χρησθαι καὶ πρὸς
 τοὺς μηδὲν ἡμαρτηκότας, ἀλλ' ἄς οὐχ οἷόν τ' εἰπεῖν ἀλλ' ἢ
 κατὰ τῶν ἡδικοτήτων. πρὸς μὲν οὖν τούτους τοὺς λό-
 γους καὶ ταῦτ' ἴσως ἀρκέσει καὶ τάχα ἀντειπεῖν ἔξεσται.
 42 (16.) Ἐνθυμείσθε δὲ, εἰ καὶ τῷ δόξω δις περὶ b
 τῶν αὐτῶν λέγειν, ὅτι πολλοὶ προσέχουσι ταύτῃ τῇ
 δίκῃ τὸν νοῦν, οὐ τῶν ἡμετέρων πραγμάτων φροντί-
 ζοντες ἀλλ' ἡγούμενοι περὶ τῶν συνθηκῶν εἶναι τὴν
 κρίσιν. οὐς ὑμεῖς τὰ δίκαια γνόντες ἀδεῶς οἰκτεῖν ἐν
 τῇ πόλει ποιήσετε· εἰ δὲ μὴ, πῶς οἴεσθε διακείσε-
 σθαι τοὺς ἐν ἄστει μέινοντας, ἢ ὁμοίως ἅπασιν ὀρ-
 43 γιζόμενοι φανήσεσθε τοῖς μετασχοῦσι τῆς πολιτείας;
 τίνα δὲ γνώμην ἔχειν τοὺς καὶ μικρὸν ἀμάρτημα σφί- c
 σιν αὐτοῖς συνειδότας, ὅταν ὀρώσι μὴδὲ τοὺς κοσμίως
 πεπολιτευμένους τῶν δικαίων τυγχάνοντας; πόσῃν δὲ
 χρηὶ προσδοκᾶν ἔσεσθαι ταραχὴν, ὅταν οἱ μὲν ἐπαρ-
 θῶσι συκοφαντεῖν ὡς ὑμῶν αὐτοῖς ἦδη ταῦτ' ἐγνω-
 44 δεμῖας αὐτοῖς ἔτι καταφυγῆς ὑπαρχούσης; ἄρ' οὐκ
 ἄξιον φοβεῖσθαι, μὴ συγγυθέντων τῶν ὄρκων πάλιν
 εἰς ταῦτα καταστᾶμεν, ἐξ ᾧσπερ ἡναγκάσθημεν τὰς d
 συνθήκας ποιήσασθαι; καὶ μὴν οὐ δεῖ γ' ὑμᾶς παρ'
 ἐτέρων μαθεῖν, ὅσον ἐστὶν ὁμόνοια ἀγαθὸν ἡστάσις κα-
 κόν· οὕτω γὰρ ἀμφοτέρων σφόδρα πεπειρασθε, ὥστε
 καὶ τοὺς ἄλλους ὑμεῖς ἄριστ' ἂν διδάξατε περὶ αὐτῶν.
 45 (16.) Ἴνα δὲ μὴ δοκῶ διὰ τοῦτο πολὺν χρόνον

περὶ τὰς συνθήκας διατρίβειν, ὅτι φάδιόν ἐστι περὶ
 αὐτῶν πολλὰ καὶ δίκαια εἰπεῖν, τοσοῦτον ὑμῖν ἔτι e
 διακελεύομαι μνημονεύειν, ὅταν φέρετε τὴν ψῆφον,
 ὅτι πρὶν μὲν ποιήσασθαι ταύτας ἐπολεμοῦμεν, οἱ μὲν
 τὸν κύκλον ἔχοντες, οἱ δὲ τὸν Πειραιᾶ κατειληφότες,
 μᾶλλον ἀλλήλους μισοῦντες ἢ τοὺς ὑπὸ τῶν προγό-
 46 νων πολεμίους ἡμῖν καταλειφθέντας, ἐπειδὴ δὲ τὰς
 πίστεις ἀλλήλοις ἔδομεν εἰς ταῦτόν συνελθόντες, οὐ- 380
 τω καλῶς καὶ κοινῶς πολιτευόμεθα, ὥσπερ οὐδεμιᾶς
 ἡμῖν συμφορᾶς γεγενημένης. καὶ τότε μὲν ἀμαθεστά-
 τους καὶ δυστυχεστάτους πάντες ἡμᾶς ἐνόμιζον· νῦν
 δὲ εὐδαιμονέστατοι καὶ σωφρονέστατοι τῶν Ἑλλήνων
 47 δοκοῦμεν εἶναι. ὥστ' ἄξιον οὐ μόνον τηλικαύταις ζη-
 μίαις κολάζειν τοὺς παραβαίνειν τολμῶντας τὰς συν-
 θήκας ἀλλὰ ταῖς ἐσχάταις, ὡς τῶν μεγίστων κακῶν
 αἰτίους ὄντας, ἄλλως τε καὶ τοὺς ὥσπερ Καλλίμαχος b
 βεβιωκότας. (κ'.) Ὅς δέκα μὲν ἔτη συνεχῶς ὑμῖν Λα-
 κεδαιμονίων πολεμησάντων οὐδὲ μίαν παρέσχευ αὐ-
 48 τὸν ἡμέραν τάξει τοῖς στρατηγοῖς, ἀλλ' ἐκείνοι μὲν
 τὸν χρόνον διετέλεσεν ἀποδιδράσκων καὶ τὴν οὐσίαν
 ἀποκρουπτόμενος, ἐπειδὴ δὲ οἱ τριάκοντα κατέστησαν,
 τηλικαῦτα κατέπλευσεν εἰς τὴν πόλιν. καὶ φησὶ μὲν
 εἶναι δημοτικὸς, τοσοῦτῳ δὲ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπε-
 θύμει μετασχεῖν ἐκείνης τῆς πολιτείας, ὥστ' οὐδ' εἰ c
 κακῶς ἔπαθεν, ἠξίωσεν ἀπελθεῖν, ἀλλ' ἤρπειτο μετὰ
 τῶν ἡμαρτηκότων εἰς αὐτὸν πολιορκεῖσθαι μᾶλλον ἢ
 49 μεθ' ὑμῶν τῶν συνηδικημένων πολιτεύεσθαι. καὶ μέχρι
 τῆς ἡμέρας ἐκείνης παρέμεινε μετέχων τῆς πολιτείας,
 ἐν ἣ προσβαλεῖν ἠμέλλετε πρὸς τὸ τεῖχος· τότε δ' ἐξῆλ-
 θεν, οὐ τὰ παρόντα μισήσας ἀλλὰ δεισας τὸν ἐπιόντα
 κίνδυνον, ὡς ὕστερον ἐδήλωσεν. ἐπειδὴ γὰρ Λακεδαι-
 μονίων ἐλθόντων ὁ δῆμος ἐν τῷ Πειραιεὶ κατεκλείσθη, d

παλιν ἐκείθεν διαδράς ἐν Βοιωτοῖς διητᾶτο· ὥστ'
 αὐτῷ προσήκει μετὰ τῶν αὐτομόλων ἀναγεγράφθαι
 50 πολὺ μᾶλλον ἢ τῶν φευγόντων ὀνομάζεσθαι. καὶ τοι-
 οῦτος γεγενημένος καὶ περὶ τοὺς ἐκ Πειραιέως καὶ
 περὶ τοὺς ἐν ἄστει μείναντας καὶ περὶ πᾶσαν τὴν πό-
 λιν, οὐκ ἀγαπᾷ τῶν ἴσων τυγχάνειν τοῖς ἄλλοις ἀλλὰ
 ζητεῖ πλέον ἔχειν ἡμῶν, ὥσπερ ἢ μόνος ἀδικηθεὶς ἢ
 βέλτιστος ἂν τῶν πολιτῶν ἢ μεγίσταις συμφοραῖς δι' e
 ἡμᾶς κεχρημένος ἢ πλείστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει
 γεγενημένος.
 51 Ἐβουλόμην δ' ἂν ὑμᾶς ὁμοίως ἐμοὶ γινώσκων
 αὐτόν, ἵν' αὐτῷ μὴ τῶν ἀπολωλότων συνήχθεσθε
 ἀλλὰ τῶν ὑπολοίπων ἐφθονεῖτε. νῦν δὲ περὶ μὲν
 τῶν ἄλλων ὅσοις ἐπιβεβούλευκε, καὶ δίκας οἷας δε- 381
 δικάσται καὶ γραφὰς εἰσελήλυθε, καὶ μεθ' ὧν συνέ-
 στηκε καὶ καθ' ὧν τὰ ψευδῆ μεμαρτύρηκεν, οὐδ' ἂν
 52 δις τοσοῦτον ὕδαρ ἱκανὸν διηγῆσασθαι γένοιτο· ἐν
 δὲ μόνον ἀκούσαντες τῶν τούτῳ πεπραγμένων φα-
 δίως καὶ τὴν ἄλλην αὐτοῦ πονηρίαν γνώσεσθε. (κα'.)
 Κρατῖνος γὰρ ἠμφισβήτησε χωρίου τῷ τούτου κηδεστή.
 μάχης δ' αὐτοῖς γενομένης ὑποκρουψάμενοι θεράπαι-
 ναν ἠτιῶντο τὸν Κρατῖνον συντρίψαι τῆς κεφαλῆς b
 αὐτῆς, ἐκ δὲ τοῦ τραύματος φάσκοντες ἀποθανεῖν
 τὴν ἀνθρωπὸν λαγγάνουσι αὐτῷ φόνου δίκην ἐπὶ
 53 Παλλαδίᾳ. πνθόμενος δὲ ὁ Κρατῖνος τὰς τούτων ἐπι-
 βουλάς τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν ἤγεν, ἵνα μὴ
 μεταθεῖντο τὸ πρᾶγμα μηδ' ἐτέρους λόγους ἐξευρί-
 σκοιεν, ἀλλ' ἐπ' αὐτοφῶρα ληφθεῖεν κακουργοῦντες·
 ἐπειδὴ δὲ ὁ κηδεστῆς μὲν ἦν ὁ τούτου κατηγορηκὼς,
 οὔτος δὲ ὁ μεμαρτυρηκὼς ἡμῖν τεθνᾶναι τὴν ἀνθρω-
 54 πον, ἐλθόντες εἰς τὴν οἰκίαν, ἵνα ἦν κεκρουμένη, c
 βία λαβόντες αὐτὴν καὶ ἀγαγόντες ἐπὶ τὸ δικαστήριον

ζῶσαν ἅπασιν τοῖς παροῦσιν ἐπέδειξαν. ὥσθ' ἑπτακο-
σίων μὲν δικαζόντων, τεττάρων δὲ καὶ δέκα μαρτυ-
ρησάντων ἄπερ οὗτος, οὐδεμίαν ψῆφον μετέλαβεν.
καὶ μοι κάλει τούτων μάρτυρας.

ΜΑΡΤΥΡΕΣ.

55 (κβ'.) Τίς οὖν ἂν ἀξίως δύναιτο κατηγορῆσαι
τῶν τούτῳ πεπραγμένων; ἢ τίς ἂν εὐρεῖν ἔχοι παρὰ-
δειγμα μείζον ἀδικίας καὶ συκοφαντίας καὶ πονηρίας; δ
ἔνια μὲν γὰρ τῶν ἀδικημάτων οὐκ ἂν ὄλον τὸν τρό-
πον δηλώσειε τῶν ἀδικησάντων, ἐκ δὲ τῶν τοιούτων
ἔργων ἅπαντα τὸν βίον τῶν ἐξαμαρτανόντων θάδιον
56 κατιδεῖν ἐστίν. ὅστις γὰρ τοὺς ζῶντας τεθνάναι μαρ-
τυρεῖ, τίνας ἂν ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκεῖ; ἢ ὅστις ἐπὶ
τοῖς ἀλλοτρίοις πράγμασιν οὕτω πονηρός ἐστί, τί οὐκ
ἂν ἐπὶ τοῖς αὐτοῦ τολμήσειεν; πῶς δὲ χρὴ τούτῳ πι-
στεύειν ὑπὲρ αὐτοῦ λέγοντι, ὃς ὑπὲρ ἐτέρων ἐπιου-
κῶν ἐξελέγχεται; τίς δὲ πώποτε φανερώτερον ἐπε-
δείχθη τὰ ψευδῆ μαρτυρῶν; τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ἐκ
τῶν λεγομένων κρίνετε, τὴν δὲ τούτου μαρτυρίαν,
57 ὅτι ψευδῆς ἦν, εἶδον οἱ δικάζοντες. καὶ τοιαῦθ' ἡμαρ-
τηκῶς ἐπιχειρήσει λέγειν, ὡς ἡμεῖς ψευδόμεθα, 382
ὁμοιον ἐργαζόμενος, ὥσπερ ἂν εἴ τῳ Φρυννῶνδας παν-
ουρηγίαν ὀνειδίσειεν ἢ Φιλοουργὸς ὁ τὸ Γοργόνειον
ὑπελόμενος τοὺς ἄλλους ἱεροσύλους ἐφασκεν εἶναι.
τίνα δὲ προσήκει τῶν μὴ γενομένων παρασχέσθαι
μάρτυρα μᾶλλον ἢ τοῦτον, ὃς αὐτὸς ἐτέροις τὰ ψευδῆ
τολμᾷ μαρτυρεῖν;

58 (κγ'.) Ἀλλὰ γὰρ Καλλιμάχου μὲν ἐξέσται πολλά-
κις κατηγορεῖν, οὕτω γὰρ παρεσκευάσται πολιτεύε-
σθαι, περὶ δὲ ἑμαυτοῦ τὰς μὲν ἄλλας πάσας παραλείψω β
λειτουργίας, ἧς δ' οὐ μόνον ἂν μοι δικαίως ἔχοιτε
χάριν ἀλλὰ καὶ τεκμηρίῳ χρήσασθε περὶ τοῦ παν-

τὸς πράγματος, ταύτης δὲ μνησθήσομαι πρὸς ὑμᾶς.
59 ὅτε γὰρ ἡ πόλις ἀπώλεσε τὰς ναῦς ἐν Ἑλλησπόντῳ
καὶ τῆς δυνάμεως ἐστερήθη, τῶν μὲν πλείστων τριη-
ράρχων τοσοῦτον διήνεγκον, ὅτι μετ' ὀλίγων ἔσωσα
τὴν ναῦν, αὐτῶν δὲ τούτων, ὅτι καταπλεύσας εἰς τὸν
60 Πειραιᾶ μόνος οὐ κατέλυσα τὴν τριηραρχίαν, ἀλλὰ
τῶν ἄλλων ἀσμένως ἀπαλλαττομένων τῶν λειτουρ-
γιῶν καὶ πρὸς τὰ παρόντα ἀθύμως διακειμένων, καὶ
τῶν μὲν ἀνηλωμένων αὐτοῖς μεταμέλον, τὰ δὲ λοιπὰ
ἀποκρυπτομένων, καὶ νομιζόντων τὰ μὲν κοινὰ διε-
φθάρθαι, τὰ δ' ἴδια σκοπομένων, οὐ τὴν αὐτὴν
ἐκείνοις γνώμην ἔσχον, ἀλλὰ πείσας τὸν ἀδελφὸν
συντριηραρχεῖν, παρ' ἡμῶν αὐτῶν μισθὸν διδόντες
61 τοῖς ναύταις κακῶς ἐποιούμεν τοὺς πολεμίους. τὸ δὲ
τελευταῖον προειπόντος Λυσάνδρου, εἰ τις εἰσάγει δ
σίτον ὡς ὑμᾶς, θάνατον τὴν ζημίαν, οὕτω φιλοτίμως
εἶχομεν πρὸς τὴν πόλιν, ὥστε τῶν ἄλλων οὐδὲ τὸν
σφέτερον αὐτῶν εἰσάγειν τολμώντων ἡμεῖς τὸν ὡς
ἐκείνους εἰσπλέοντα λαμβάνοντες εἰς τὸν Πειραιᾶ
κατήγομεν. ἀνθ' ὧν ὑμεῖς ἐψηφίσασθε ἡμᾶς στεφα-
νῶσαι καὶ πρόσθε τῶν ἐπωνύμων ἀνειπεῖν ὡς μεγά-
62 λων ἀγαθῶν αἰτίους ὄντας. καίτοι χρὴ τούτους δη-
μοτικούς νομίζειν, οὐχ ὅσοι κρατοῦντος τοῦ δήμου e
μετασχεῖν τῶν πραγμάτων ἐπεθύμησαν, ἀλλ' οἱ δυσ-
τυχησάσης τῆς πόλεως προκινδυνεύειν ὑμῶν ἠθέ-
λησαν, καὶ χάριν ἔχειν, οὐκ εἰ τις αὐτὸς κακῶς πέ-
πονθεν, ἀλλ' εἰ τις ὑμᾶς εὖ πεποίηκε, καὶ πένητας 383
γενομένους ἔλεειν οὐ τοὺς ἀπολωλεκότας τὴν οὐσίαν
63 ἀλλὰ τοὺς εἰς ὑμᾶς ἀνηλωκότας. (κδ'.) Ὡν εἰς ἐγὼ φανή-
σομαι γεγενημένος, ὃς πάντων ἂν εἴην δυστυχεστάτος,
εἰ πολλὰ τῶν ἑμαυτοῦ δεδαπανημένος εἰς τὴν πόλιν
εἶτα δόξαιμι τοῖς ἀλλοτρίοις ἐπιβουλεύειν καὶ περὶ

μηδενὸς ποιῆσθαι τὰς παρ' ὑμῖν διαβολὰς, ὅς οὐ μόνον τὴν οὐσίαν ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἑμαντοῦ περὶ ἐλάττονος φαίνομαι ποιούμενος τοῦ παρ' ὑμῖν ^b
 64 εὐδοκίμειν. τῶδ' οὐκ ἂν ὑμῶν μεταμελήσειεν, εἰ καὶ μὴ παραχρηῖμα ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον, εἰ τὸν μὲν συκοφάντην ἴδοιτε πλούσιον γεγενημένον, ἐμὲ δ' ἐξ ὧν ὑπέλιπον λειτουργῶν, καὶ τούτων ἐκπεπτωκότα; καὶ τὸν μὲν μηδὲ πάποτε ὑπὲρ ὑμῶν κινδυνεύσαντα μείζον καὶ τῶν νόμων καὶ τῶν συνθηκῶν δυνάμενον,
 65 ἐμὲ δὲ τὸν οὕτω πρόθυμον περὶ τὴν πόλιν γεγενη- ^c
 μένον μηδὲ τῶν δικαίων ἀξιούμενον τυγχάνειν; τίς δ' οὐκ ἂν ὑμῖν ἐπιτιμήσειεν, εἰ πεισθέντες ὑπὸ τῶν Καλλιμάχου λόγων τσαύτην πονηρίαν ἡμῶν καταγνοίητε, οὓς ἐκ τῶν ἔργων κρίναντες δι' ἀνδραγαθίαν ἐστεφανώσατε, ὅτ' οὐδ' οὕτω θάδιον ἦν ὥσπερ
 66 νῦν τυχεῖν ταύτης τῆς τιμῆς; τούναντίου δ' ἡμῖν συμβέβηκεν ἢ τοῖς ἄλλοις· οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι τοὺς εὐληφότητας τὰς δωρεὰς ὑπομιμνήσκουσιν, ἡμεῖς δ' ὑμᾶς ^d
 τοὺς δεδωκότας ἀξιούμεν μνημονεύειν, ἵν' ὑμῖν τεκμηρίον τῶν εἰρημένων ἀπάντων καὶ τῶν ἐπιτηδευ-
 67 μάτων τῶν ἡμετέρων γένηται. δῆλον δ' ὅτι ταύτης τῆς τιμῆς ἀξίους ἡμᾶς αὐτοὺς παρείχομεν, οὐχ ἵνα ὀλιγαρχίας γενομένης τὰλλότρια διαρπάξοιμεν, ἀλλ' ἵνα σωθείσης τῆς πόλεως οἱ τ' ἄλλοι τὰ σφέτερόν αὐτῶν ἔχοιεν, ἡμῖν τε παρὰ τῶ πλήθει τῶν πολιτῶν χάρις ὀφείλοιο· ἦν ἡμεῖς νῦν ἀπαιτοῦμεν, οὐ πλέον ἔχειν τοῦ δικαίου ζητοῦντες, ἀλλ' ἀποφαίνοντες μὲν, ^e
 ὡς οὐδὲν ἀδικοῦμεν, τοῖς δ' ὅρκοις καὶ ταῖς συνθήκαις
 68 ἐμμένοντες. καὶ γὰρ ἂν εἴη θεινόν, εἰ τοὺς μὲν ἡδικηκότας τιμωρίας ἀφεῖναι κύριαί γένοιοντο, ἐφ' ἡμῖν δὲ τοῖς εὐπεποιηκόσιν ἄκυροι κατασταθεῖεν. ἄξιον δὲ τὴν παροῦσαν τύχην διαφυλάττειν, ἐνθυμουμένους, ³⁸⁴

ὅτι ἑτέρας μὲν πόλεις ἐποίησαν αἱ συνθήκαι στασιόσαι, τὴν δ' ἡμετέραν μᾶλλον ὁμοιοεῖν. ὧν χρὴ μεμνημένους ἅμα τὰ τε δίκαια καὶ τὰ συμφέροντα ψηφισέσθαι.

19.

ΑΙΓΙΝΗΤΙΚΟΣ.

(α'.) Ἐνόμιζον μὲν, ὧ ἄνδρες Αἰγινῆται, οὕτω ³⁸⁴
 καλῶς βεβουλεύσθαι περὶ τῶν αὐτοῦ Θρασύλοχον ^b
 ὥστε μηδὲν ἂν ποτ' ἐλθεῖν ἐναντία πράξοντα ταῖς διαθήκαις αἷς ἐκεῖνος κατέλιπεν· ἐπειδὴ δὲ τοῖς ἀντιδικοῖς τοιαύτη γνώμη παρέστηκεν ὥστε καὶ πρὸς οὕτως ἐχούσας αὐτὰς ἀμφισβητεῖν, ἀναγκαίως ἔχει
 2 παρ' ὑμῶν πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. τούναντίον δὲ πέπονθα τοῖς πλείστοις τῶν ἀνθρώπων. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους ὀρῶ χαλεπῶς φέροντας, ὅταν ἀδίκως περὶ τινος κινδυνεύουσιν, ἐγὼ δ' ὀλίγου δέω χάριν ἔχειν τούτοις, ὅτι μ' εἰς τουτουὶ τὸν ἀγῶνα κατέστησαν. ἀκρίτου μὲν γὰρ ὄντος τοῦ πράγματος ³⁸⁵
 οὐκ ἂν ἠπίστασθ' ὁποῖός τις γεγενημένος περὶ τὸν τετελευτηκότα κληρονόμος εἶμι τῶν ἐκείνου· πυθόμενοι δὲ τὰ πραχθέντα πάντες εἰσεσθ' ὅτι δικαίως
 3 ἂν καὶ μείζονος ἢ τσαύτης δωρεᾶς ἠξιώθην. ἐχοῖν μέντοι καὶ τὴν ἀμφισβητοῦσαν τῶν χρημάτων μὴ παρ' ὑμῶν πειρᾶσθαι λαμβάνειν τὴν οὐσίαν, ἦν Θρασύλοχος κατέλιπεν, ἀλλὰ περὶ ἐκείνου χρηστὴν οὐσαν οὕτως ἀξιοῦν αὐτῆς ἐπιδικάζεσθαι. νῦν δ' αὐτῇ τοσούτου δεῖ μεταμέλειν ὧν εἰς ζῶντ' ἐξήμαρτεν, ὥστε ^b
 καὶ τεθνεῶτος αὐτοῦ πειρᾶται τὴν τε διαθήκην ἄκν-

4 ρον ἅμα καὶ τὸν οἶκον ἐρημον ποιῆσαι. θανμάξω δὲ
καὶ τῶν πρατιόντων ὑπὲρ αὐτῆς, εἰ διὰ τοῦτ' οἴονται
καλὸν εἶναι τὸν κίνδυνον, ὅτι μὴ κατορθώσαντες
οὐδὲν μέλλουσιν ἀποτίσειν. ἐγὼ μὲν γὰρ ἠγοῦμαι με-
γάλην εἶναι καὶ ταύτην ζημίαν, ἂν ἐξελεγχθέντες, ὡς
ἀδίκως ἀμφισβητοῦσιν, ἐπειθ' ὑμῖν δόξωσι χεῖρους
εἶναι. τὴν μὲν οὖν τούτων κακίαν ἐξ αὐτῶν τῶν ἐρ-
γων γνώσεσθ' ἐπειδὴν διὰ τέλους ἀκούσητε τῶν πε-
πραγμένων· ὅθεν δ' οἶμαι τάχιστ' ἂν ὑμᾶς μαθεῖν,
περὶ ὧν ἀμφισβητοῦμεν, ἐντεῦθεν ἄρξομαι διη-
γεῖσθαι.

5 (β.) Θρασύλλος γὰρ ὁ πατὴρ τοῦ καταλιπόντος
τὴν διαθήκην παρὰ μὲν τῶν προγόνων οὐδεμίαν οὐ-
σίαν παρέλαβεν, ξένος δὲ Πολεμαινέτῳ τῷ μάντει
γενόμενος οὕτως οἰκείως διετέθη πρὸς αὐτόν, ὥστ'
ἀποθνήσκων ἐκεῖνος τὰς τε βίβλους τὰς περὶ τῆς μαν-
τικῆς αὐτῷ κατέλιπε καὶ τῆς οὐσίας μέρος τι τῆς νῦν d
6 οὔσης ἔδωκεν. λαβὼν δὲ Θρασύλλος ταύτας ἀφορμὰς
ἐχρήματο τῇ τέχνῃ· πλάνης δὲ γενόμενος καὶ διαιτηθεὶς
ἐν πολλαῖς πόλεσιν ἄλλαις τε γυναιξὶ συνεγένετο, ὧν
ἔναι καὶ παιδάρι' ἀπέδειξαν, ἃ ἐκεῖνος οὐδὲ πάποτε
7 γνήσι' ἐνόμισε, καὶ δὴ καὶ τὴν ταύτης μητέρ' ἐν τού-
τοις τοῖς χρόνοις ἔλαβεν. ἐπειδὴ δ' οὐσίαν τε πολλὴν
ἐκτήσατο καὶ τὴν πατρίδ' ἐπόθεσεν, ἐκείνης μὲν καὶ e
τῶν ἄλλων ἀπηλλάγη, καταπλεύσας δ' εἰς Σίφνον
ἐγγημεν ἀδελφὴν τοῦ πατρὸς τοῦμοῦ, πλούτῳ μὲν αὐ-
τὸς πρῶτος ὧν τῶν πολιτῶν, γένει δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις
ἀξιόμασιν εἰδὼς τὴν ἡμετέραν οἰκίαν προέχουσαν.
8 οὕτω δὲ σφόδρ' ἠγάπησε τὴν τοῦ πατρὸς φιλίαν, 386
ὥστ' ἀποθανούσης ἐκείνης ἄπαιδος αὐθις ἠγάγετο
τὴν ἀνεψιάν τοῦ πατρὸς, οὐ βουλόμενος διαλύσασθαι
τὴν πρὸς ἡμᾶς οἰκειότητα. οὐ πολὺν δὲ χρόνον συν-

οικήσας ταῖς αὐταῖς τύχαις ἐχρήσατο καὶ περὶ ταύτην,
9 αἰσπερ καὶ περὶ τὴν προτέραν. μετὰ δὲ ταῦτ' ἐγγημεν
ἐκ Σεριφου παρ' ἀνθρώπων πολὺ πλείονος ἀξίων ἢ
κατὰ τὴν αὐτῶν πόλιν, ἐξ ἧς ἐγένετο Σώπολις καὶ ἡ
Θρασύλλος καὶ θυγάτηρ ἢ νῦν ἐμοὶ συνοικοῦσα.
Θρασύλλος μὲν οὖν τούτους μόνους παῖδας γνησίους
καταλιπὼν καὶ κληρονόμους τῶν αὐτοῦ καταστήσας
τὸν βίον ἐτελεύτησεν.

10 (γ.) Ἐγὼ δὲ καὶ Θρασύλλος τοσαύτην φιλίαν
παρὰ τῶν πατέρων παραλαβόντες, ὅσην ὀλίγῳ πρό-
τερον διηγησάμην, ἔτι μείζω τῆς ὑπαρχούσης αὐτὴν
ἐποιήσαμεν. ἕως μὲν γὰρ παῖδες ἦμεν, περὶ πλείονος e
ἡμᾶς αὐτοὺς ἠγοῦμεθα ἢ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ οὔτε
θυσίαν οὔτε θεωρίαν οὔτ' ἄλλην ἐορτὴν οὐδεμίαν
χωρὶς ἀλλήλων ἠγομεν· ἐπειδὴ δ' ἄνδρες ἐγενόμεθα,
οὐδὲν πάποτε ἔναντιον ἡμῖν αὐτοῖς ἐπράξαμεν, ἀλλὰ
καὶ τῶν ἰδίων ἐκοινωνοῦμεν καὶ πρὸς τὰ τῆς πόλεως
ὁμοίως διεκείμεθα καὶ φίλοις καὶ ξένοις τοῖς αὐτοῖς
11 ἐχρώμεθα. καὶ τί δεῖ λέγειν τὰς οἰκοὺς χρήσεις; ἀλλ'
οὐδὲ φυγόντες ἀπ' ἀλλήλων ἠξιώσαμεν γενέσθαι. τὸ
δὲ τελευταῖον φθόρῃ σχόμενον αὐτὸν καὶ πολὺν χρό-
νον ἀσθενήσαντα, καὶ τοῦ μὲν ἀδελφοῦ Σωπόλιδος d
αὐτῷ πρότερον τετελευτηκότος, τῆς δὲ μητρὸς καὶ
τῆς ἀδελφῆς οὕτω παρῶν, μετὰ τοσαύτης ἐρημίας
γενόμενον οὕτως ἐπιπόνως καὶ καλῶς αὐτὸν ἐθερά-
πευσα, ὥστ' ἐκείνον μὴ νομίζειν ἀξίαν μοι δύνασθαι
12 χάριν ἀποδοῦναι τῶν πεπραγμένων. ὅμως δ' οὐδὲν
ἐνέλιπεν, ἀλλ' ἐπειδὴ πονήρως διέκειτο καὶ οὐδεμίαν
ἐλπίδ' εἶχε τοῦ βίου, παρακαλέσας μάρτυρας υἱὸν μ' e
ἐποίησατο καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν αὐτοῦ καὶ τὴν οὐσίαν
ἔδωκεν. καὶ μοι λαβὲ τὰς διαθήκας.

ΔΙΑΘΗΚΑΙ.

(δ.) Ἀνάγνωθι δὴ μοι καὶ τὸν νόμον τὸν Αἰγινῶν· κατὰ γὰρ τοῦτον ἔδει ποιεῖσθαι τὰς διαθήκας· ἐνθάδε γὰρ μετρωκοῦμεν.

ΝΟΜΟΣ.

- 13 (ε.) Κατὰ τουτουὶ τὸν νόμον, ὃ ἄνδρες Αἰγινῆται, νίόν μ' ἐποίησατο Θρασύλοχος, πολίτην μὲν αὐτοῦ καὶ φίλον ὄντα, γεγονότα δ' οὐδενὸς χεῖρον 387 Σιφνίων, πεπαιδευμένον δ' ὁμοίως αὐτῷ καὶ τετραμμένον. ὥστ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν μᾶλλον κατὰ τὸν νόμον ἐπραξεν, ὃς τοὺς ὁμοίους κελεύει παιδας εἰσποιεῖσθαι. λαβὲ δὴ μοι καὶ τὸν Κείων νόμον, καθ' ὃν ἡμεῖς ἐπολιτευόμεθα.

ΝΟΜΟΣ.

- 14 (ς.) Εἰ μὲν τοίνυν, ὃ ἄνδρες Αἰγινῆται, τούτοις μὲν τοῖς νόμοις ἠναντιοῦντο, τὸν δὲ παρ' αὐτοῖς κείμενον σύνδικον εἶχον, ἦττον ἄξιον ἦν θαυμάζειν αὐτῶν· νῦν δὲ κάκεινος ὁμοίως τοῖς ἀνεγνωσμένοις b κείται. καί μοι λαβὲ τὸ βιβλίον.

ΝΟΜΟΣ.

- 15 (ζ.) Τί οὖν ὑπόλοιπόν ἐστιν αὐτοῖς, ὅπου τὰς μὲν διαθήκας αὐτοὶ προσομολογοῦσι Θρασύλοχον καταλιπεῖν, τῶν δὲ νόμων τούτοις μὲν οὐδεὶς, ἐμοὶ δὲ πάντες βοηθοῦσι, πρῶτον μὲν ὁ παρ' ὑμῖν τοῖς μέλλουσι διαγνώσεσθαι περὶ τοῦ πράγματος, ἐπειθ' ὁ Σιφνίων, ὅθεν ἦν ὁ τὴν διαθήκην καταλιπών, ἔτι δ' ὁ παρ' αὐτοῖς τοῖς ἀμφισβητοῦσι κείμενος; καίτοι τίνος ἂν ὑμῖν ἀποσχέσθαι δοκοῦσιν, οἵτινες ζητοῦσι c πείθειν ὑμᾶς, ὡς χρὴ τὰς διαθήκας ἀκέρους ποιῆσαι τῶν μὲν νόμων οὕτως ἐχόντων, ὑμῶν δὲ κατ' αὐτοὺς ὁμωμοκότων ψηφιεῖσθαι;

- 16 (η.) Περὶ μὲν οὖν αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἱκανῶς

ἀποδεδείχθαι νομίζω· ἵνα δὲ μηδεὶς οἴηται μῆτ' ἐμὲ διὰ μικρὰς προφάσεις ἔχειν τὸν κληρὸν μῆτε ταύτην ἐπιεικῆ γεγεννημένην περὶ Θρασύλοχον ἀποστρεφείσθαι τῶν χρημάτων, βούλομαι καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν. αἰ- d σχυνθείην γὰρ ἂν ὑπὲρ τοῦ τετελευτηκότος, εἰ μὴ πάντες πεισθείητε, μὴ μόνον ὡς κατὰ τοὺς νόμους 17 ἀλλ' ὡς καὶ δικαίως ταῦτ' ἐπραξεν. ὁθίας δ' ἠγοῦμαι τὰς ἀποδείξεις εἶναι. τοσοῦτον γὰρ διηνέγκαμεν, ὥσθ' αὕτη μὲν ἢ κατὰ γένος ἀμφισβητοῦσα πάντα τὸν χρόνον διετελέσεε καὶ πρὸς αὐτὸν ἐκείνον καὶ πρὸς Σώπολιν καὶ πρὸς τὴν μητέρ' αὐτῶν διαφερομένη καὶ δυσμενῶς ἔχουσα, ἐγὼ δ' οὐ μόνον περὶ Θρασύλοχον e καὶ τὸν ἀδελφὸν ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὴν τὴν οὐσίαν, ἧς ἀμφισβητοῦμεν, φανήσομαι πλείστου τῶν φίλων ἄξιος γεγεννημένος.

- 18 (θ.) Καὶ περὶ μὲν τῶν παλαιῶν πολὺ ἂν ἔργον εἶη λέγειν· ὅτε δὲ Πασίνος Πάρον κατέλαβεν, ἔτυχεν αὐτοῖς ὑπεκκείμενα τὰ πλείστα τῆς οὐσίας παρὰ τοῖς ξένοις τοῖς ἐμοῖς· φόμεθα γὰρ μάλιστα ταύτην τὴν 388 νῆσον ἀσφαλῶς ἔχειν. ἀπορούντων δ' ἐκείνων καὶ νομιζόντων αὐτ' ἀπολωλέναι, πλεύσας ἐγὼ τῆς νυκτὸς ἐξεκόμισ' αὐτοῖς τὰ χρήματα, κινδυνεύσας περὶ τοῦ σώματος· ἐφρουρεῖτο μὲν γὰρ ἡ χώρα, συγκατελιγηφότες δ' ἦσαν τινες τῶν ἡμετέρων φυγάδων τὴν πόλιν, οἱ μῖα ἡμέρας ἀπέκτειναν αὐτόχειρες γενόμενοι τὸν τε πατέρα τὸν ἐμὸν καὶ τὸν θεῖον καὶ τὸν κηδεστήν καὶ πρὸς τούτοις ἀνεψιὸς τρεῖς. ἀλλ' ὅμως οὐ- b δέν με τούτων ἀπέτρεψεν, ἀλλ' ὀχόμην πλέων, ἠγοῦμενος ὁμοίως με δεῖν ὑπὲρ ἐκείνων κινδυνεύειν ὥσπερ 20 ὑπὲρ ἐμαντοῦ. (ι.) Μετὰ δὲ ταῦτα φυγῆς ἡμῖν γενομένης ἐκ τῆς πόλεως μετὰ τοιοῦτου θοροῦβου καὶ δέους ὥστ' ἐνίοις καὶ τῶν σφετέρων αὐτῶν ἀμελεῖν,

οὐδ' ἐν τούτοις τοῖς κακοῖς ἠγάπησα, εἰ τοὺς οἰκέτας τοὺς ἔμμαντοῦ διασῶσαι δυνηθείην, ἀλλ' εἰδὼς Σώπολιν μὲν ἀποδημοῦντα, αὐτὸν δ' ἐκείνον ἀρρώστως διακεί-
μενον, συνεξεκόμισ' αὐτῷ καὶ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν καὶ τὴν οὐσίαν ἅπασαν. καίτοι τίνα δικαιο-
τερον αὐτὴν ἔχειν ἢ τὸν τότε μὲν συνδιασώσαντα, νῦν δὲ παρὰ τῶν κυρίων εἰληφότα;

2. (α'.) Τὰ μὲν τοίνυν εἰρημένα ταῦτ' ἐστίν, ἐν οἷς ἐκινδύνευσα μὲν, φλαῦρον δ' οὐδὲν ἀπέλαυσα· ἔχω δὲ καὶ τοιαῦτ' εἰπεῖν, ἐξ ὧν ἐκείνῳ χαριζόμενος αὐτὸς ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιέπεσον. (ιβ'.) Ἐπειδὴ δὲ γὰρ ἤλθομεν εἰς Μῆλον, αἰσθόμενος, ὅτι μέλλοιμεν αὐτοῦ καταμένειν, εἰδείτό μου συμπλεῖν εἰς Τροιζῆνα καὶ μηδαμῶς αὐτὸν ἀπολιπεῖν, λέγων τὴν ἀρρωστίαν τοῦ σώματος καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐχθρῶν, καὶ ὅτι χω-
ρις ἐμοῦ γενόμενος οὐδὲν ἔξοι χρῆσθαι τοῖς αὐτοῦ
22 πράγμασιν. φοβουμένης δὲ τῆς μητρὸς, ὅτι τὸ χωρίον ἐπινυθάνετο νοσῶδες εἶναι, καὶ τῶν ξένων συμβου-
λεπόντων αὐτοῦ μένειν, ὅμως ἔδοξεν ἡμῖν ἐκείνῳ χα-
ριστέον εἶναι. καὶ μετὰ ταῦτ' οὐκ ἔφθημεν εἰς Τροι-
ζῆν' ἐλθόντες καὶ τοιαύταις νόσοις ἐλήφθημεν, ἐξ ὧν αὐτὸς μὲν παρὰ μικρὸν ἤλθον ἀποθανεῖν, ἀδελ-
φὴν δὲ κόρην τετρακαίδεκέτιν γεροντίαν ἐντὸς τριά-
κονθ' ἡμερῶν κατέθαψα, τὴν δὲ μητέρ' οὐδὲ πένθ'
ἡμέραις ἐκείνης ὑστερον. καίτοι τίς οἴσθητέ με γνώ-
μην ἔχειν τοσαύτης μοι μεταβολῆς τοῦ βίου γεγενη-
389 μένης; ὅς τὸν μὲν ἄλλον χρόνον ἀπαθῆς ἦν κακῶν, νεωστὶ δ' ἐπειρώμην φνυγῆς καὶ τοῦ παρ' ἑτέροις μὲν μετοικεῖν, στέρεσθαι δὲ τῶν ἔμμαντοῦ, πρὸς δὲ τού-
τοις ὄρων τὴν μητέρα τὴν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀδελφὴν ἐκ μὲν τῆς πατρὸδος ἐκπεπτωκυίας, ἐπὶ δὲ ξένης καὶ παρ' ἄλλοτρίοις τὸν βίον τελευτώσας. ὥστ' οὐδεὶς ἂν μοι

δικαίως φθονήσειεν, εἴ τι τῶν Θερασυλόχου πραγμα-
των ἀγαθὸν ἀπολέλανκα· καὶ γὰρ ἵνα χαρισαίμην ἐκείνῳ, κατοικισάμενος ἐν Τροιζῆνι τοιαύταις ἐρη-
σάμην συμφοραῖς, ὧν οὐδέποτε ἂν ἐπιλαθέσθαι δυ-
νηθείην.

- 24 (ιγ'.) Καὶ μὴν οὐδὲ τοῦθ' ἔξουσιν εἰπεῖν, ὡς εὖ μὲν πρῶτοντος Θερασυλόχου πάντα ταῦθ' ὑπέμενον, δυστυχήσαντα δ' αὐτὸν ἀπέλιπον· ἐν αὐτοῖς γὰρ τού-
τοις ἐτι σαφέστερον καὶ μᾶλλον ἐνεπεδειξάμην τὴν εὐ-
νοϊαν, ἣν εἶχον εἰς ἐκείνον. ἐπειδὴ γὰρ εἰς Αἰγίναν
κατοικισάμενος ἠσθένησεν ταύτην τὴν νόσον, ἐξ ἧσπερ ἀπέθανεν, οὕτως αὐτὸν ἐθεράπευσα, ὡς οὐκ οἶδ'
ὅστις πῶποθ' ἕτερος ἕτερον, τὸν μὲν πλεῖστον τοῦ
25 χρόνου πονήσας μὲν ἔχοντα, περιέμειναι δ' ἐτι δυνά-
μενον, ἔξ μηνῶν δὲ συνεχῶς ἐν τῇ κλίνῃ κείμενον. καὶ
τούτων τῶν ταλαιπωριῶν οὐδεὶς τῶν συγγενῶν μετα-
σχεῖν ἠξίωσεν, ἀλλ' οὐδ' ἐπισκεψόμενος ἀφίκετο πλὴν
τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς, αἱ πλέον θάτερον ἐποίησαν·
ἀσθενοῦσαι γὰρ ἤλθον ἐκ Τροιζῆνος, ὥστ' αὐταὶ θερα-
4 πείας ἐδέοντο. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ, τοιούτων τῶν ἄλλων περὶ
αὐτὸν γεγενημένων, οὐκ ἀπέειπον οὐδ' ἀπέστην ἀλλ'
26 ἐνοσήλευον αὐτὸν μετὰ παιδὸς ἐνός· οὐδὲ γὰρ τῶν οἰκετῶν οὐδεὶς ὑπέμενεν. καὶ γὰρ φύσει χαλεπὸς ὢν
ἐτι δυσκολώτερον διὰ τὴν νόσον διέκειτο, ὥστ' οὐκ ἐκείνων ἄξιον θαναμάζειν, εἰ μὴ παρόμενον, ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον, ὅπως ἐγὼ τοιαύτην νόσον θεραπεύων ἀνταρ-
κεῖν ἠδυνάμην· ὅς ἔμπρος μὲν ἦν πολὺν χρόνον, ἐκ
27 δὲ τῆς κλίνης οὐκ ἠδύνατο κινεῖσθαι, τοιαῦτα δ' ἐπα-
σχεν ὥσθ' ἡμᾶς μηδεμίαν ἡμέραν ἀδακρύτους διαγα-
γεῖν, ἀλλὰ θρηνοῦντες διετελοῦμεν καὶ τοὺς πόνοους
τοὺς ἀλλήλων καὶ τὴν φνυγὴν καὶ τὴν ἐρημίαν τὴν
ἡμετέραν αὐτῶν. καὶ ταῦτ' οὐδένα χρόνον διέλειπεν.

οὐδὲ γὰρ ἀπελθεῖν οἶόν τ' ἦν ἢ δοκεῖν ἀμελεῖν, ὅ μοι 390
πολὺ δεινότερον ἦν τῶν κακῶν τῶν παρόντων.

28 (ιδ'.) Ἡβουλόμην δ' ἂν ὑμῖν οἶός τ' εἶναι ποιῆ-
σαι φανερόν, οἷος περὶ αὐτὸν ἐγενομένη· οἶμαι γὰρ
οὐδ' ἂν τὴν φωνὴν ὑμᾶς ἀνασχέσθαι τῶν ἀντιδίκων.
νῦν δὲ τὰ χαλεπώτατα τῶν ἐν τῇ θεραπείᾳ καὶ δυσχε-
ρέστατα καὶ πόνους ἀηδεστάτους ἔχοντα καὶ πλεί-
στης ἐπιμελείας δεηθέντ' οὐκ εὐδιήγητ' ἐστίν. ἀλλ'
ὑμεῖς αὐτοὶ σκοπεῖτε, μετὰ πόσων ἂν τις ἀγρυπνιῶν ^b
καὶ ταλαιπωριῶν τοιοῦτον νόσημα τοσοῦτον χρόνου
29 θεραπεύσειεν. ἐγὼ μὲν γὰρ οὕτω κακῶς διετέθην,
ὥσθ' ὅσοι περ εἰσῆλθον τῶν φίλων, ἔφασαν δεδιέναι,
μὴ κἀγὼ προσαπόλωμαι, καὶ συνεβούλευόν μοι φυ-
λάττεσθαι, λέγοντες, ὡς οἱ πλείστοι τῶν θεραπευ-
σάντων ταύτην τὴν νόσον αὐτοὶ προσδιεφθάρησαν.
πρὸς οὓς ἐγὼ τοιαῦτ' ἀπεκρινάμην, ὅτι πολὺ ἂν θάτ-
τον ἐλοίμην ἀποθανεῖν ἢ κείνον περιδεῖν δι' ἐνδειαν ^c
τοῦ θεραπεύσοντος πρὸ μοίρας τελευτήσαντα.

30 (ιε'.) Καὶ τοιοῦτῳ μοι γεγενημένῳ τετόλμηκεν
ἀμφισβητεῖν τῶν χρημάτων ἢ μηδ' ἐπισκέψασθαι πώ-
ποτ' αὐτὸν ἀξιώσασα, τοσοῦτον μὲν χρόνον ἀσθενή-
σαντα, πνυθανομένη δὲ καθ' ἐκάστην τὴν ἡμέραν, ὡς
διέκειτο, ἡγάδιος δ' οὔσης αὐτῇ τῆς πορείας. εἶτα νῦν
αὐτὸν ἀδελφίζειν ἐπιχειρήσουσιν, ὥσπερ οὐκ ὄσῳ περ
ἂν οἰκειότερον προσεῖπωσι τὸν τεθνεῶτα, τοσοῦτῳ
31 δόξουσιν αὐτὴν μείζω καὶ δεινότερ' ἐξαμαρτεῖν· ἥτις ^d
οὐδ' ἐπειδὴ τελευτᾶν ἤμελλε τὸν βίον, ὁρῶσα τοὺς
πολίτας τοὺς ἡμετέρους, ὅσοι περ ἦσαν ἐν Τροϊζήνι,
διαπλέοντας εἰς Αἰγίναν, ἴν' αὐτὸν συγκαταθάψαιαν,
οὐδ' εἰς τοῦτον τὸν καιρὸν ἀπήντησεν ἀλλ' οὕτως
ὡμῶς καὶ σχετλίως εἶχεν, ὥστ' ἐπὶ μὲν τὸ κῆθος οὐκ
ἠξίωσεν ἀφικέσθαι, τῶν δὲ καταλειφθέντων οὐδὲ δέχ'

ἡμέρας διαλιποῦσ' ἦλθεν ἀμφισβητοῦσα, ὥσπερ τῶν
32 χρημάτων ἀλλ' οὐκ ἐκείνου συγγενῆς οὔσα. καὶ εἰ μὲν ^e
ὁμολογήσει τοσαύτην ἐχθρὰν ὑπάρχειν αὐτῇ πρὸς
ἐκείνον ὥστ' εἰκότως ταῦτα ποιεῖν, οὐκ ἂν κακῶς εἴη
βεβουλευμένος, εἰ τοῖς φίλοις ἠβουλήθη μᾶλλον ἢ
ταύτην τὴν οὔσιαν καταλιπεῖν· εἰ δὲ μηδεμιᾶς διαφο- 391
ρᾶς οὔσης οὕτως ἀμελῆς καὶ κακῇ περὶ αὐτὸν ἐγένετο,
πολὺ ἂν δικαιοτέρον στερηθεῖ τῶν αὐτῆς ἢ τῶν ἐκεί-
33 νου κληρονόμος γίγνοιτο. ἐνθυμείσθε δ' ὅτι τὸ μὲν
ταύτης μέρος οὐτ' ἐν τῇ νόσῳ θεραπείας ἔτυχεν οὐτ'
ἀποθανῶν τῶν νομιζομένων ἠξιώθη. δι' εἰε δ' ἀυ-
φοτερα ταῦτ' αὐτῷ γεγένηται. καίτοι δίκαιόν ἐστιν
ὑμᾶς τὴν ψῆφον φέρειν, οὐκ εἰ τινες γένει μὲν φασί
προσηκείν, ἐν δὲ τοῖς ἔργοις ὅμοιοι τοῖς ἐχθροῖς γε- ^b
γόνασιν, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅσοι μηδὲν ὄνομα συγ-
γενείας ἔχοντες οἰκειότερους σφᾶς αὐτοὺς ἐν ταῖς συμ-
φοραῖς τῶν ἀναγκαίων παρέσχον.

34 (ις'.) Λέγουσι δ' ὡς τὰς μὲν διαθήκας οὐκ ἀπι-
στοῦσι Θερασύλοχον καταλιπεῖν, οὐ μέντοι καλῶς οὐδ'
ὀρθῶς φασὶν αὐτὰς ἔχειν. καίτοι, ὡς ἄνδρες Αἰγινή-
ται, πῶς ἂν τις ἄμεινον ἢ μᾶλλον συμφερόντως περὶ
τῶν αὐτοῦ πραγμάτων ἐβουλεύσατο; ὅς οὐτ' ἔρημον ^c
τὸν οἶκον κατέλιπε τοῖς τε φίλοις χάριν ἀπέδωκεν,
ἔτι δὲ τὴν μητέρα καὶ τὴν ἀδελφὴν οὐ μόνον τῶν αὐ-
τοῦ κυρίας ἀλλὰ καὶ τῶν ἐμῶν κατέστησε, τὴν μὲν
35 ἐμοὶ συνοικίσας, τῇ δ' οὐκ ἔμῳ εἰσποιήσας; ἄρ' ἂν
ἐκείνως ἄμεινον ἐπραξεν, εἰ μήτε τῆς μητρὸς τὸν ἐπι-
μελησόμενον κατέστησε, μήτ' ἐμοῦ μηδεμίαν μνησίαν
ἐποίησατο, τὴν δ' ἀδελφὴν ἐπὶ τῇ τύχῃ κατέλιπε, καὶ
τὸν οἶκον ἀνάνυμον τὸν αὐτοῦ περιεῖθε γενόμενον;
36 (ιζ'.) Ἀλλὰ γὰρ ἴσως ἀνάξιός ἦν νόσος εἰσποιηθῆ- ^d
ναι Θερασυλόχῳ καὶ λαβεῖν αὐτοῦ τὴν ἀδελφὴν. ἀλλὰ

πάντες ἂν μαρτυρήσειαν Σίφνιοι τοὺς προγόνους τοὺς ἑμοὺς καὶ γένει καὶ πλούτῳ καὶ δόξῃ καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν πρῶτους εἶναι τῶν πολιτῶν. τίνες γὰρ ἢ μειζόνων ἀρχῶν ἠξιώθησαν, ἢ πλείω χρημάτων εἰσήνεγκαν, ἢ κάλλιον ἐχορήγησαν, ἢ μεγαλοπρεπέστερον τὰς ἄλλας λειτουργίας ἐλειτούργησαν; ἐκ ποίας δ' οἰκίας τῶν ἐν Σίφνῳ πλείους βασιλεῖς γεγόνασιν; ^e

37 ὥστε Θρασύλοχός τ' εἰ καὶ μηδὲ πάποτ' αὐτῷ διελέχθην, εἰκότως ἂν ἠβουλήθην μοι διὰ ταῦτα δοῦναι τὴν ἀδελφῆν, ἐγὼ τ' εἰ καὶ μηδὲν μοι τούτων ὑπῆρχεν, ἀλλὰ φαυλότατος ἦν τῶν πολιτῶν, δικαίως ἂν παρ' αὐτοῦ διὰ τὰς εὐεργεσίας τὰς εἰς ἐκείνον τῶν μεγίστων ἠξιώθην. ³⁹²

38 (ιη'.) Οἶμαι τοίνυν αὐτὸν καὶ Σωπόλιδι τὰ δελφῶ μάλιστα κεχαρισθαι ταῦτα διαθέμενον. καὶ γὰρ ἐκείνος ταύτην μὲν ἐμίσει καὶ κακόνουν τοῖς αὐτοῦ πράγμασιν ἐνόμιζεν, ἐμὲ δὲ περὶ πλείστον τῶν αὐτοῦ φίλων ἐποιεῖτο. ἐδήλωσε δ' ἐν ἄλλοις τε πολλοῖς καὶ ὅτ' ἔδοξε τοῖς συμφυγάσιν ἐπιχειρεῖν τῇ πόλει μετὰ τῶν ἐπικυρῶν. ἀρεθεῖς γὰρ ἄρχειν αὐτοκράτωρ ἐμὲ καὶ γραμματεῖα προσεῖλετο καὶ τῶν χρημάτων ταμίαν ἀπάντων κατέστησε, καὶ ὅτ' ἠμέλλομεν κινδύ- ^b

39 νεύειν, αὐτὸς αὐτῷ με παρετάξατο. καὶ σκέψασθ' ὡς σφόδρ' αὐτῷ συνήνεγκεν· δυστυχησάντων γὰρ ἡμῶν ἐν τῇ προσβολῇ τῇ πρὸς τὴν πόλιν καὶ τῆς ἀναχωρήσεως οὐχ οἷας ἠβουλόμεθα γενομένης, τετραωμένον αὐτὸν καὶ βαδίζειν οὐ δυνάμενον ἀλλ' ὀλιγοφυχοῦντα ἀπεκόμισ' ἐπὶ τὸ πλοῖον μετὰ τοῦ θεράποντος τούμαντοῦ, φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων, ὥστ' ἐκείνον πολ- ^c

40 αῖτιος εἶην αὐτῷ τῆς σωτηρίας. καίτοι τίς ἂν μείζων ταύτης εὐεργεσία γένοιτο; ἐπειδὴ τοίνυν εἰς Λυκίαν

ἐκπλεύσας ἀπέθανεν, αὕτη μὲν οὐ πολλαῖς ἡμέραις ὕστερον μετὰ τὴν ἀγγελίαν ἔθνε καὶ ἐώραζε καὶ οὐδὲ τὸν ἀδελφὸν ἠσχύνετο τὸν ἐτι ζῶντα, οὕτως ὀλιγον φροντίζουσα τοῦ τεθνεῶτος, ἐγὼ δ' ἐπένηθον ⁴¹ αὐτὸν, ὥσπερ τοὺς οἰκείους νόμος ἐστίν. καὶ ταῦτα πάντ' ἐποίουν διὰ τὸν τρόπον τὸν ἑμαντοῦ καὶ τὴν ^d φιλίαν τὴν πρὸς ἐκείνους ἀλλ' οὐ ταυτησί τῆς δίκης ἕνεκα· οὐ γὰρ ὦμην αὐτοὺς οὕτω δυστυχήσειν ὥστ' ἀπαιδᾶς ἀμφοτέρους τελευτήσαντας εἰς ἔλεγχον καταστήσειν, ὁποῖός τις ἕκαστος ἡμῶν περὶ αὐτοὺς ἐγένετο.

42 (ιθ'.) Πρὸς μὲν οὖν Θρασύλοχόν τε καὶ Σωπόλιν ὡς αὕτη τε καὶ ἐγὼ διεκείμεθα, σχεδὸν ἀκηκόατε· τρέφονται δ' ἴσως ἐπ' ἐκείνον τὸν λόγον, ὥσπερ αὐτοῖς ^e λοιπός ἐστιν, ὡς Θράσυλλος ὁ πατήρ ὁ ταύτης ἠγοῖτ' ἂν δεινὰ πάσχειν, εἰ τίς ἐστίν αἰσθησις τοῖς τεθνεῶσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, ὁρῶν τὴν μὲν θυγατέρ' ἀποστερουμένην τῶν χρημάτων, ἐμὲ δὲ κληρο- ⁴³ νόμον ὦν αὐτὸς ἐκτήσατο γιγνόμενον. (κ'.) Ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι μὲν οὐ περὶ τῶν πάλαι τεθνεῶτων ἀλλὰ ³⁹³ περὶ τῶν ἐναγχος τὸν κλῆρον καταλιπόντων προσήκειν ἡμῖν τοὺς λόγους ποιεῖσθαι. Θράσυλλος μὲν γὰρ, οὗσπερ ἠβούλετο, τούτους κυρίους τῶν αὐτοῦ κατέλιπεν· δίκαιον δὲ καὶ Θρασυλόχῳ ταῦτά ταῦτ' ἀποδοθῆναι παρ' ἡμῶν, καὶ γενέσθαι διαδόχους τῆς κληρονομίας μὴ ταύτην, ἀλλ' οἷς ἐκείνος διέθετο· οὐ μὲντ' ἂν μοι δοκῶ φυγεῖν οὐδὲ τὴν Θρασύλλον ⁴⁴ γνώμη. οἶμαι γὰρ ἂν αὐτὸν πάντων γενέσθαι ταύ- ^b τη χαλεπώτατον δικαστήν, εἴπερ αἰσθοίτο, οἷα περὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ γεγένηται. πολλοῦ ἂν δεήσειεν ἀχθεσθῆναι κατὰ τοὺς νόμους ἡμῶν ψηφισαμένων, ἀλλὰ πολὺ ἂν μᾶλλον, εἰ τὰς τῶν παίδων διαθήκας

ἀκύρους ἴδιοι γενομένας. καὶ γὰρ εἰ μὲν εἰς τὸν οἶ-
 κον τὸν ἐμὸν δεδωκώς ἦν Θρασύλοχος τὴν οὐσίαν,
 τοῦτ' ἂν ἐπιτιμᾶν εἶχον αὐτῷ· νῦν δ' εἰς τὸν αὐτῶν
 εἰσεποίησατο, ὥστ' οὐκ ἐλάττω τυγχάνουσιν εἰληφό-
 45 τες ὢν δεδωκάσιν. χωρὶς δὲ τούτων, οὐδένα μᾶλλον
 εἰκός ἐστιν ἢ Θράσυλλον εὖνουν εἶναι τοῖς κατὰ δό-
 σιν ἀμφισβητοῦσιν· καὶ γὰρ αὐτὸς καὶ τὴν τέχνην
 ἔμαθε παρὰ Πολεμαινέτου τοῦ μάντεως καὶ τὰ χρη-
 ματ' ἔλαβεν οὐ κατὰ γένος ἀλλὰ δι' ἀρετὴν, ὥστ'
 οὐκ ἂν δήπου φθονήσειεν, εἴ τις περὶ τοὺς παῖδας
 αὐτοῦ χρηστὸς γενομένος τῆς αὐτῆς δωρεᾶς ἤσπερ
 46 ἐκεῖνος ἤξιώθη. (κᾶ.) Μεμνήσθαι δὲ χρῆ καὶ τῶν
 ἐν ἀρχῇ φηθέντων. ἐπέδειξα γὰρ ὑμῖν αὐτὸν οὕτω
 περὶ πολλοῦ τὴν ἡμετέραν οἰκειότητα ποιησάμενον
 ὥστε γῆμαι καὶ τὴν ἀδελφὴν τὴν τοῦ πατρὸς καὶ τὴν
 ἀνεψιάν. καίτοι τίσιν ἂν θάττω τὴν αὐτοῦ θυγα-
 τέρ' ἐξέδωκεν ἢ τούτοις παρ' ὧν αὐτὸς λαμβάνειν
 ἤξιώσεν; ἐκ ποίας δ' ἂν οἰκίας ἡδίου εἶδεν υἱὸν αὐ-
 τῷ κατὰ τοὺς νόμους εἰσποιηθέντα μᾶλλον ἢ ταύτης,
 ἐξ ἧσπερ καὶ φύσει παῖδας ἐξήτησεν αὐτῷ γενέσθαι;
 47 (κβ.) Ὡστ' ἂν μὲν ἐμοὶ ψηφίσθητε τὸν κληρὸν,
 καὶ πρὸς ἐκείνον ὑμῖν καλῶς ἔξει καὶ πρὸς τοὺς ἄλ-
 λους ἅπαντας, οἷς προσήκει τι τούτων τῶν πραγμά-
 των· ἢν δ' ὑπὸ ταύτης πεισθέντες ἐξαπατηθῆτε, οὐ
 μόνον ἐμ' ἀδικήσετε ἀλλὰ καὶ Θρασύλοχον τὸν τὴν
 διαθήκην καταλιπόντα καὶ Σώπολιν καὶ τὴν ἀδελ- 394
 φὴν τὴν ἐκείνων, ἢ νῦν ἐμοὶ συνοικεῖ, καὶ τὴν μητέρ'
 αὐτῶν, ἢ πασῶν ἂν εἴη δυστυχεστάτη γυναικῶν, εἰ
 μὴ μόνον ἐξαρχέσειεν αὐτῇ στέρεσθαι τῶν παίδων,
 ἀλλὰ καὶ τοῦτ' αὐτῇ προσγένοιτο, ὥστ' ἐπιθεῖν ἄκυ-
 ρον μὲν τὴν ἐκείνων γνώμην οὖσαν, ἔρημον δὲ τὸν
 48 οἶκον γιγνώμενον, καὶ τὴν μὲν ἐπιχαίρουσαν τοῖς ἀ-

τῆς κακοῖς ἐπιδικαζομένην τῶν χρημάτων, ἐμὲ δὲ μη-
 δενὸς δυνάμενον τῶν δικαίων τυχεῖν, ὃς τοιαῦτ'
 ἔπραξα περὶ τοὺς ἐκείνης, ὥστ' εἴ τις με σκοποῖτο μὴ
 πρὸς ταύτην ἀλλὰ πρὸς τοὺς πάποτε κατὰ δόσιν ἀμ-
 φισβητήσοντας, εὐρεθείην ἂν οὐδενὸς χείρων αὐτῶν
 περὶ τοὺς φίλους γεγενημένος. καίτοι χρῆ τοὺς τοι-
 ούτους τιμᾶν καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι πολὺ μᾶλλον
 ἢ τὰς ὑφ' ἐτέρων δεδομένας δωρεᾶς ἀφαιρεῖσθαι.
 49 ἄξιον δ' ἐστὶ καὶ τῷ νόμῳ βοηθεῖν, καθ' ὃν ἔξεστιν
 ἡμῖν καὶ παῖδας εἰσποιήσασθαι καὶ βουλευσάσθαι
 περὶ τῶν ἡμετέρων αὐτῶν, ἐνθυμηθέντας, ὅτι τοῖς
 50 ἐρήμοις τῶν ἀνθρώπων ἀντὶ παίδων οὗτός ἐστιν· διὰ
 γὰρ τοῦτου καὶ οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ μηδὲν προσήκον-
 τες μᾶλλον ἀλλήλων ἐπιμελοῦνται.
 50 (κγ.) Ἴνα δὲ παύσωμαι λέγων καὶ μηκέτι πλείω
 χρόνον διατρέψω, σκέψασθ' ὡς μεγάλα καὶ δίκαι'
 ἦκα πρὸς ὑμᾶς ἔχων, πρῶτον μὲν φιλίαν πρὸς τοὺς
 καταλιπόντας τὸν κληρὸν παλαιὸν καὶ πατρικὴν καὶ
 πάντα τὸν χρόνον διατελέσασαν, ἔπειτ' εὐεργεσίας
 51 πολλὰς καὶ μεγάλας καὶ περὶ δυστυχοῦντας ἐκείνους
 γεγενημένας, πρὸς δὲ τούτοις διαθήκας παρ' αὐτῶν
 τῶν ἀντιδίκων ὁμολογουμένας, ἐτι δὲ νόμον ταύταις
 βοηθοῦντα, ὃς δοκεῖ τοῖς Ἑλλήσιν ἅπασιν καλῶς κείσθαι.
 51 τεκμήριον δὲ μέγιστον· περὶ γὰρ ἄλλων πολλῶν περι-
 φερόμενοι περὶ τοῦτου ταῦτα γιννώσκουσιν. θέομαι
 δ' οὖν ὑμῶν καὶ τούτων μεμνημένους καὶ τῶν ἄλλων
 τῶν εἰρημένων τὰ δίκαια ψηφίσασθαι, καὶ τοιούτους
 μοι γενέσθαι δικαστὰς, οἷων περ' ἂν αὐτοὶ τυχεῖν
 ἀξιώσαιτε.

20.
ΚΑΤΑ ΛΟΧΙΤΟΥ

[ΜΑΡΤΥΡΙΑΙ].

(α΄.) Ὡς μὲν τοίνυν ἐτυπτε με Λοχίτης, ἄρχων 395
χειρῶν ἀδίκων, ἅπαντες ὑμῖν οἱ παρόντες μεμαρτυ-
ρήκασιν. (β΄.) Τὸ δ' ἀμάρτημα τοῦθ' οὐχ ὅμοιον δεῖ
νομίζειν τοῖς ἄλλοις οὐδὲ τὰς τιμωρίας ἴσας ποιεῖσθαι
περὶ τε τοῦ σώματος καὶ τῶν χρημάτων, ἐπισταμέ-
νους, ὅτι τοῦτο πᾶσιν ἀνθρώποις οἰκειότατόν ἐστι,
καὶ τοὺς τε νόμους ἐθέμεθα καὶ τῆς δημοκρατίας b
ἐπιθυμοῦμεν καὶ τᾶλλα πάντα τὰ περὶ τὸν βίον ἕνεκα
τούτου πράττομεν. ὥστ' εἰκὸς ὑμᾶς ἐστὶ τοὺς περὶ
τοῦτ' ἐξαμαρτάνοντας, ὃ περὶ πλείστου ποιεῖσθε, τῇ
μεγίστῃ ζημίᾳ κολάζειν.

(γ΄.) Εὐρήσετε δὲ καὶ τοὺς θέντας ἡμῖν τοὺς νό-
μους ὑπὲρ τῶν σωμάτων μάλιστα σπουδάσαντας.
πρῶτον μὲν γὰρ περὶ μόνου τούτου τῶν ἀδικημάτων
καὶ δίκας καὶ γραφὰς ἀνευ παρακαταβολῆς ἐποίησαν, c
ἴν' ὅπως ἂν ἕκαστος ἡμῶν τυγχάνῃ δυνάμενος, οὐ-
τως ἔχη τιμωρεῖσθαι τοὺς ἀδικούντας. ἔπειτα τῶν
μὲν ἄλλων ἐγκλημάτων αὐτῷ τῷ παθόντι μόνον ὁ
δράσας ὑπόδικός ἐστιν· περὶ δὲ τῆς ὕβρεως ὡς κοι- 396
νοῦ τοῦ πράγματος ἔξεστι τῷ βουλομένῳ τῶν πολι-
τῶν γραφαιμένῳ πρὸς τοὺς θεσμοθέτας εἰσελθεῖν εἰς
3 ὑμᾶς. (δ΄.) Οὕτω δ' ἠγήσαντο δεινὸν εἶναι τὸ τύ-
πτειν ἀλλήλους, ὥστε καὶ περὶ τῆς κακηγορίας νόμον
ἔθεσαν, ὃς κελεύει τοὺς λέγοντάς τι τῶν ἀπορρητῶν
πεντακοσίας δραχμὰς ὀφείλειν. καίτοι πληκίας τινὰς
χρῆ ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας ὑπὲρ τῶν ἔργῳ παθόν-
των κακῶς, ὅταν ὑπὲρ τῶν λόγῳ μόνον ἀκηκοότων b
οὕτως ὀργιζόμενοι φαίνησθε;

4 (ε΄.) Θαναμαστὸν δ' εἰ τοὺς μὲν ἐπὶ τῆς ὀλιγαρ-
χίας ὑβρίσαντας ἀξίους θανάτου νομίζετε, τοὺς δ' ἐν
δημοκρατίᾳ ταῦτ' ἐκείνοις ἐπιτηδεύοντας ἀζημίους
ἀφήσετε. καίτοι δικαίως ἂν μείζονος οὗτοι τιμωρίας
τυγχάνοιεν· φανερώτερον γὰρ ἐπιδείκνυνται τὴν
αὐτῶν πονηρίαν. ὅστις γὰρ νῦν τολμᾷ παρανομεῖν,
ὅτ' οὐκ ἔξεστι, τί ποτ' ἂν ἐποίησεν, ὅθ' οἱ κρατοῦν- c
τες τῆς πόλεως καὶ χάριν εἶχον τοῖς τὰ τοιαῦτ' ἐξα-
μαρτάνουσιν;

5 (ς΄.) Ἴσως οὖν Λοχίτης ἐπιχειρήσει μικρὸν ποιεῖν
τὸ πρᾶγμα, διασύρων τὴν κατηγορίαν καὶ λέγων, ὡς
οὐδὲν ἐκ τῶν πληγῶν κακὸν ἔπαθον ἀλλὰ μείζονος
ποιοῦμαι τοὺς λόγους ἢ κατὰ τὴν ἀξίαν τῶν γεγενη-
μένων. (ζ΄.) Ἐγὼ δ' εἰ μὲν μηδεμίᾳ προσῆν ὕβρις
τοῖς πεπραγμένοις, οὐκ ἂν ποτ' εἰσῆλθον εἰς ὑμᾶς·
νῦν δ' οὐχ ὑπὲρ τῆς ἄλλης βλάβης τῆς ἐκ τῶν πληγῶν d
γενομένης ἀλλ' ὑπὲρ τῆς αἰκίας καὶ τῆς ἀτιμίας ἤκω-
6 παρ' αὐτοῦ δίκην ληψόμενος, ὑπὲρ ὧν προσήκει τοῖς
ἐλευθέροις μάλιστα ὀργίζεσθαι καὶ μεγίστης τυγχάνειν
τιμωρίας. ὁρῶ δ' ὑμᾶς, ὅταν του καταγνῶθ' ἱεροσυ-
λίαν ἢ κλοπὴν, οὐ πρὸς τὸ μέγεθος ὧν ἂν λάβωσι
τὴν τιμῆσιν ποιουμένους ἀλλ' ὁμοίως ἀπάντων θά-
νατον καταργινώσκοντας καὶ νομίζοντας δίκαιον
εἶναι τοὺς τοῖς αὐτοῖς ἔργοις ἐπιχειροῦντας ταῖς αὐ-
7 ταῖς ζημίαις κολάζεσθαι. χρῆ τοίνυν καὶ περὶ τῶν e
ὑβριζόντων τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν καὶ μὴ τοῦτο
σκοπεῖν, εἰ μὴ σφόδρα συνέκοψαν, ἀλλ' εἰ τὸν νόμον
παρέβησαν, μηδ' ὑπὲρ τοῦ συντυχόντος μόνον ἀλλ'
ὑπὲρ ἅπαντος τοῦ τρόπου δίκην παρ' αὐτῶν λαμβά-
νειν, ἐνθυμουμένους, ὅτι πολλάκις ἤδη μικραὶ προ-
8 φάσεις μεγάλων κακῶν αἰτιαὶ γερόνασι, καὶ διότι διὰ 397
τοὺς τύπτειν τολμῶντας εἰς τοῦτ' ἤδη τινὲς ὀργῆς

προήχθησαν ὥστ' εἰς τραύματα καὶ θανάτους καὶ φυγὰς καὶ τὰς μεγίστας συμφορὰς ἐλθεῖν· ὧν οὐδὲν διὰ τὸν φεύγοντα τὴν δίκην ἀγένητόν ἐστιν, ἀλλὰ κατὰ μὲν τὸ τοῦτου μέρος ἅπαντα πέπρακται, διὰ δὲ τὴν τύχην καὶ τὸν τρόπον τὸν ἐμὸν οὐδὲν τῶν ἀνηκέστων συμβέβηκεν.

- 9 (θ'.) Ἡγοῦμαι δ' ὑμᾶς οὕτως ἂν ἀξίως ὀργισθῆ- b
ναι τοῦ πράγματος, εἰ διεξέλθοιτε πρὸς ὑμᾶς αὐτοὺς, ὅσῳ μείζον ἐστὶ τοῦτο τῶν ἄλλων ἀμαρτημάτων. εὐ-
ρήσετε γὰρ τὰς μὲν ἄλλας ἀδικίας μέρος τι τοῦ βίου
βλαπτούσας, τὴν δ' ὑβρίον ὅλοις τοῖς πραγμασι λυμαι-
νομένην, καὶ πολλοὺς μὲν οἴκους δι' αὐτὴν διαφθα-
ρέντας, πολλὰς δὲ πόλεις ἀναστάτους γεγενημένας.
- 10 (ι'.) Καὶ τί δεῖ τὰς τῶν ἄλλων συμφορὰς λέγοντα δια-
τρίβειν; αὐτοὶ γὰρ ἡμεῖς δις ἤδη τὴν δημοκρατίαν c
ἐπειδομεν καταλυθεῖσαν καὶ δις τῆς ἐλευθερίας ἀπε-
στερήθημεν οὐχ ὑπὸ τῶν ταῖς ἄλλαις πονηρίαις ἐνό-
χων ὄντων ἀλλὰ διὰ τοὺς καταφρονοῦντας τῶν νόμων
καὶ βουλομένους τοῖς μὲν πολεμίοις δουλεῦν, τοὺς
- 11 δὲ πολίτας ὑβρίζειν. ὧν οὗτος εἰς ὧν τυγχάνει. καὶ
γὰρ εἰ τῶν τότε κατασταθέντων νεώτερός ἐστιν,
ἀλλὰ τὸν γε τρόπον ἔχει τὸν ἐξ ἐκείνης τῆς πολιτείας.
αὐταὶ γὰρ αἱ φύσεις εἰσὶν αἱ παραδοῦσαι μὲν τὴν δύ-
ναμιν τὴν ἡμετέραν τοῖς πολεμίοις, κατασκάψασαι
δὲ τὰ τεῖχη τῆς πατρίδος, πεντακοσίουσ δὲ καὶ χιλίουσ d
ἀκρίτους ἀποκτείνασαι τῶν πολιτῶν.
- 12 (ια'.) Ὡν εἰκὸς ὑμᾶς μεμνημένους τιμωρεῖσθαι
μὴ μόνον τοὺς τότε λυμνημένους ἀλλὰ καὶ τοὺς νῦν
βουλομένους οὕτω διαθεῖναι τὴν πόλιν, καὶ τοσοῦτω
μᾶλλον τοὺς ἐπιδόξους γενήσεσθαι πονηροὺς τῶν
πρότερον ἡμαρτηκότων, ὅσῳ περ κρείττον ἐστὶ τῶν
μελλόντων κακῶν ἀποτροπὴν εὐρεῖν ἢ τῶν ἤδη γεγε-

- 13 νημένων δίκην λαβεῖν, καὶ μὴ περιμείνηθ' ἕως ἂν
ἀθροισθέντες καὶ καιρὸν λαβόντες εἰς ὅλην τὴν πόλιν e
ἐξαμάρτωσιν, ἀλλ' ἐφ' ἧς ἂν ὑμῖν προφάσεως παρα-
δοθῶσιν, ἐπὶ ταύτης αὐτοὺς τιμωρεῖσθε, νομίζοντες
εὐρημ' ἔχειν, ὅταν τινὰ λάβητ' ἐν μικροῖς πράγμασι
- 14 ἐπιδεδειγμένον ἅπασαν τὴν αὐτοῦ πονηρίαν. κράτι- 398
στον μὲν γὰρ ἦν, εἰ τι προσῆν ἄλλο σημεῖον τοῖς πο-
νηροῖς τῶν ἀνθρώπων, πρὶν ἀδικηθῆναι τινα τῶν
πολιτῶν, πρότερον κολάζειν αὐτούς· ἐπειδὴ δ' οὐχ
οἶόν τ' ἐστὶν αἰσθῆσθαι πρὶν κακῶς τινα παθεῖν ὑπ'
αὐτῶν, ἀλλ' οὖν γ' ἐπειδὴν γνωρισθῶσι, προσήκει
πᾶσι μισεῖν τοὺς τοιοῦτους καὶ κοινοὺς ἐχθροὺς νο-
μίζειν.
- 15 (ιβ'.) Ἐνθυμείσθε δ' ὅτι τῶν μὲν περὶ τὰς οὐ-
σίας κινδύνων οὐ μέτεστι τοῖς πένησι, τῆς δ' εἰς τὰ
σώματ' αἰκίας ὁμοίως ἅπαντες κοινωνοῦμεν· ὥσθ' b
ὅταν μὲν τοὺς ἀποστεροῦντας τιμωρῆσθε, τοὺς πλου-
σίους μόνον ἀφελείτε, ὅταν δὲ τοὺς ὑβρίζοντας κολά-
16 ζήτε, ὑμῖν αὐτοῖς βοηθεῖτε. ὧν οὖν ἕνεκα δεῖ περὶ
πλείστον ποιεῖσθαι ταύτας τῶν δικῶν, καὶ περὶ μὲν
τῶν ἄλλων συμβολαίων τοσοῦτου τιμᾶν, ὅσον προσ-
ῆκει τῷ δίκωντι κομίσασθαι, περὶ δὲ τῆς ὑβρεως,
ὅσον ἀποτίσας ὁ φεύγων παύσεσθαι μέλλει τῆς παρ-
17 οῦσίας ἀσελγείας. ἂν οὖν περιαιρήτε τὰς οὐσίας τῶν
νεανισσομένων εἰς τοὺς πολίτας καὶ μηδεμίαν νομί- c
ζηθ' ἱκανὴν εἶναι ζημίαν, οἵτινες ἂν εἰς τὰ σώματ'
ἐξαμαρτάνοντες τοῖς χρήμασι τὰς δίκας ὑπέχωσιν,
ἅπανθ' ὅσα δεῖ τοὺς καλῶς δικάζοντας διαπράξεσθε·
- 18 καὶ γὰρ περὶ τοῦ παρόντος πράγματος ὀρθῶς γνώ-
σεσθε καὶ τοὺς ἄλλους πολίτας κοσμιωτέρους ποιή-
σετε καὶ τὸν βίον τὸν ὑμέτερον αὐτῶν ἀσφαλέστερον
καταστήσετε. ἐστὶ δὲ δικαστῶν νοῦν ἔχόντων περὶ

τῶν ἀλλοτρίων τὰ δίκαια ψηφίζομένους ἅμα καὶ τὰ δ
σφέτερο' αὐτῶν εὖ τίθεσθαι.

- 19 (ιγ'.) Καὶ μηδεὶς ὑμῶν εἰς τοῦτ' ἀποβλέψας, ὅτι
πένης εἰμὶ καὶ τοῦ πλήθους εἷς, ἀξιούτω τοῦ τιμή-
ματος ἀφαιρεῖν. οὐ γὰρ δίκαιον ἐλάττους ποιεῖσθαι
τὰς τιμωρίας ὑπὲρ τῶν ἀδόξων ἢ τῶν διανομασμένων,
οὐδὲ χείρους ἡγεῖσθαι τοὺς πενομένους ἢ τοὺς πολλὰ
κεκτημένους. ὑμᾶς γὰρ ἂν αὐτοὺς ἀτιμάζοιτ' εἰ τοι-
20 αὐτὰ γιννώσκοιτε περὶ τῶν πολιτῶν. ἔτι δὲ καὶ πάν- c
των ἂν εἴη δεινότερον, εἰ δημοκρατουμένης τῆς πό-
λεως μὴ τῶν αὐτῶν ἅπαντες τυγχάνοιμεν, ἀλλὰ τῶν
μὲν ἀρχῶν μετέχειν ἀξιοῖμεν, τῶν δ' ἐν τοῖς νόμοις
δικαίων ἀποστεροῖμεν ἡμᾶς αὐτοὺς, καὶ μαχομένοι 399
μὲν ἐθέλοισιν ἀποθνήσκουσιν ὑπὲρ τῆς πολιτείας, ἐν
δὲ τῇ ψήφῳ πλέον νέμοισιν τοῖς τὰς οὐσίας ἔχουσιν.
21 οὐκ ἂν γε σωφρονῆθ' οὕτω διακείσεσθε πρὸς ὑμᾶς
αὐτοὺς, οὐδὲ διδάξετε τοὺς νεωτέρους καταφρονεῖν
τοῦ πλήθους τῶν πολιτῶν, οὐδὲ ἀλλοτρίους ἡγήσεσθ'
εἶναι τοὺς τοιοῦτους τῶν ἀγῶνων, ἀλλ' ὡς ὑπὲρ αὐ-
τοῦ δικάζων, οὕτως ἕκαστος ὑμῶν οἶσει τὴν ψήφον.
ἅπαντας γὰρ ὁμοίως ἀδικοῦσιν οἱ τολμῶντες τοῦτον
τὸν νόμον παραβαίνειν τὸν ὑπὲρ τῶν σωμάτων τῶν
22 ὑμετέρων κείμενον. (ιδ'.) Ὅστ' ἂν σωφρονῆτε, παρα-
καλέσαντες ἀλλήλους ἐνσημανεῖσθε Λοχίτη τὴν ὄργην
τὴν ὑμετέραν αὐτῶν, εἰδότες, ὅτι πάντες οἱ τοιοῦτοι
τῶν μὲν νόμων τῶν κειμένων καταφρονουσί, τὰ δ'
ἐνθάδε γιννώσκιμα, ταῦτα νόμους εἶναι νομίζουσιν.
(ιε'.) Ἐγὼ μὲν οὖν ὡς οἶός τ' ἦν εἴρηκα περὶ
τοῦ πράγματος· εἰ δὲ τις τῶν παρόντων ἔχει τί μοι
συνειπεῖν, ἀναβὰς εἰς ὑμᾶς λεγέτω.

21.

ΠΡΟΣ ΕΥΘΥΝΟΥΝ ΑΜΑΡΤΥΡΟΣ.

(α'.) Οὐ προφάσεως ἀπορῶ, δι' ἣντινα λέγω 400
ὑπὲρ Νικίου τουτουί· καὶ γὰρ φίλος ὢν μοι τυγχάνει
καὶ δεόμενος καὶ ἀδικούμενος καὶ ἀδύνατος εἰπεῖν,
ᾧστε διὰ ταῦτα πάντα ὑπὲρ αὐτοῦ λέγειν ἀναγκά-
ζομαι.

- 2 (β'.) Ὅθεν οὖν τὸ συμβόλαιον αὐτῷ πρὸς Εὐθύ-
νουν γεγένηται, διηγῆσομαι ὑμῖν ὡς ἂν δύνωμαι διὰ
βραχυτάτων. (γ'.) Νικίας γὰρ οὐτοσί, ἐπειδὴ οἱ b
τριάκοντα κατέστησαν καὶ αὐτὸν οἱ ἐχθροὶ ἐκ μὲν
τῶν μετεχόντων τῆς πολιτείας ἐξήλειπον, εἰς δὲ τὸν
μετὰ Λυσάνδρου κατάλογον ἐνέγραφον, δεδιώς τὰ
παρόντα πράγματα τὴν μὲν οἰκίαν ὑπέθηκε, τοὺς δ'
οἰκέτας ἔξω τῆς γῆς ἐξέπεμψε, τὰ δ' ἐπιπλα ὡς ἐμὲ
ἐκόμισε, τρία δὲ τάλαντα ἀργυρίου Εὐθύνηφ φυλά-
3 τειν ἔδωκεν, αὐτὸς δ' εἰς ἀγρὸν ἐλθὼν διητᾶτο. οὐ
πολλῷ δὲ χρόνῳ ὕστερον βουλόμενος ἐκπλεῖν ἀπήτησε c
τὰ ἀργύρια· Εὐθύνηφ δὲ τὰ μὲν δύο τάλαντα ἀποδί-
δωσι, τοῦ δὲ τρίτου ἕξαρος γίγνεται. ἄλλο μὲν οὖν
οὐδὲν εἶχε Νικίας ἐν τῷ τότε χρόνῳ ποιῆσαι, προσ-
ιῶν δὲ πρὸς τοὺς ἐπιτηδείους ἐνεκάλει καὶ ἐμέμφετο
καὶ ἔλεγεν, ἃ πεπονθὼς εἴη. καίτοι οὕτω τοῦτόν τε
περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο καὶ τὰ καθεστῶτα ἐφοβεῖτο,
ᾧστε πολὺ ἂν θάττον ὀλίγων στερηθεὶς ἐσιώπησεν ἢ
μηδὲν ἀπολέσας ἐνεκάλεσεν.

- 4 Τὰ μὲν οὖν γεγενημένα ταῦτ' ἐστίν. (δ'.) Ἀπό- d
ρως δ' ἡμῖν ἔχει τὸ πρᾶγμα. Νικία γὰρ οὔτε παρα-
κατατιθεμένῳ τὰ χρήματα οὔτε κομιζομένῳ οὐδεὶς
οὔτ' ἐλεύθερος οὔτε δούλος παρεγένετο, ᾧστε μήτ'

ἐκ βασάνων μὴτ' ἐκ μαρτύρων οἷόν τ' εἶναι γινῶναι περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἀνάγκη ἐκ τεκμηρίων καὶ ἡμᾶς διδάσκειν καὶ ὑμᾶς δικάζειν, ὁπότεροι ἀληθῆ λέγουσιν.

5 (ε'.) Οἶμαι δὴ πάντας εἰδέναι, ὅτι μάλιστα συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦσιν οἱ λέγειν μὲν δεινοί, ἔχοντες δὲ μὴδὲν, τοὺς ἀδυνάτους μὲν εἰπεῖν, ἱκανοὺς δὲ χρή- 401
ματα τελεῖν. Νικίας τοίνυν Εὐθύνου πλείω μὲν ἔχει, ἥττον δὲ δύναται λέγειν ὥστε οὐκ ἔστι δι' ὅτι ἂν ἐπήρθη
6 ἀδίκως ἐπ' Εὐθύνου ἐλθεῖν. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἂν τις τοῦ πράγματος γνοίῃ, ὅτι πολὺ μᾶλλον εἰκὸς ἦν Εὐθύνου λαβόντα ἐξαρνεῖσθαι ἢ Νικίαν μὴ δόντα αἰτιάσθαι. δηλοῦν γὰρ, ὅτι πάντες κέρδους ἐνεκ' ἀδικουῦσιν. οἱ μὲν οὖν ἀποστεροῦντες ἄνπερ ἐνεκ' ἀδικουῦσιν, ἔχουσιν, οἱ δ' ἐγκαλοῦντες οὐδ' εἰ λήψεσθαι b
7 μέλλουσιν ἴσασιν. (ζ'.) Πρὸς δὲ τούτοις, ἀκαταστάτως ἐχόντων τῶν ἐν τῇ πόλει καὶ δικῶν οὐκ οὐσῶν τῷ μὲν οὐδὲν πλείον ἦν ἐγκαλοῦντι, τῷ δὲ οὐδὲν ἦν δέος ἀποστεροῦντι. ὥστε τὸν μὲν οὐδὲν ἦν θαναμαστόν, ὅτε καὶ οἱ μετὰ μαρτύρων δανεισάμενοι ἐξηγοῦντο, τότε ἂ μόνος παρὰ μόνου ἔλαβεν ἀποστερηῆσαι· τὸν δ' οὐκ εἰκὸς, ὅτε οὐδ' οἷς δικαίως ὀφείλετο οἷόν τ' ἦν πράττεσθαι, τότε ἀδίκως ἐγκαλοῦντα c
οἶεσθαι τι λήψεσθαι.

8 (η'.) Ἐτι δ' εἰ καὶ μὴδὲν αὐτὸν ἐκώλυεν, ἀλλὰ καὶ ἐξῆν καὶ ἐβούλετο συκοφαντεῖν, ὡς οὐκ ἂν ἐπ' Εὐθύνου ἦλθε, ῥάδιον γινῶναι. οἱ γὰρ τοιαῦτα πράττειν ἐπιθυμοῦντες οὐκ ἀπὸ τῶν φίλων ἄρχονται ἀλλὰ μετὰ τούτων ἐπὶ τοὺς ἄλλους ἐρχονται, καὶ τούτοις ἐγκαλοῦσιν, οὓς ἂν μὴτ' αἰσχύωνται μῆτε δεδίωσι, καὶ οὓς ἂν ὀρώσι πλουσίους μὲν, ἐρήμους δὲ
9 καὶ ἀδυνάτους πράττειν. (θ'.) Εὐθύνω τοίνυν τὰ d
ναντία τούτων ὑπάρχει· ἀνεπιὸς γὰρ ὢν Νικίου τυ

χάνει, λέγειν δὲ καὶ πράττειν μᾶλλον δύναται τούτου, ἔτι δὲ χρήματα μὲν ὀλίγα, φίλους δὲ πολλοὺς κέκτηται. ὥστ' οὐκ ἔστιν ἐφ' ὅντινα ἂν ἥττον ἢ ἐπὶ τούτου ἦλθεν· ἐπεὶ ἔμοιγε δοκεῖ, εἰδοῦσι τὴν τούτων οἰκειότητα, οὐδ' ἂν Εὐθύνου Νικίαν ἀδικῆσαι, εἰ
10 ἐξῆν ἄλλον τινὰ τοσαῦτα χρήματα ἀποστερηῆσαι. νῦν e
δ' ἀρχαιότερον ἦν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα· ἐγκαλεῖν μὲν γὰρ ἐξεστὶν ἐξ ἀπάντων ἐκλεξάμενον, ἀποστερεῖν δ' οὐχ οἷόν τ' ἄλλον ἢ τὸν παρακαταθέμενον. ὥστε Νικίας μὲν συκοφαντεῖν ἐπιθυμῶν οὐκ ἂν ἐπὶ τούτου ἦλθεν, Εὐθύνου δ' ἀποστερεῖν ἐπιχειρῶν οὐκ ἄλλον εἶχεν.

11 (ι'.) Ὁ δὲ μέγιστον τεκμήριον καὶ πρὸς ἅπαντα 402
ἱκανόν· ὅτε γὰρ τὸ ἐγκλημα ἐγένετο, ὀλιγαρχία καθειστήκει, ἐν ἣ ὁὕτως ἐκάτερος αὐτῶν διέκειτο, ὥστε Νικίας μὲν, εἰ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον εἰθιστο συκοφαντεῖν, τότε ἂν ἐπαύσατο, Εὐθύνου δὲ, καὶ εἰ μὴδὲ
12 πώποτε διενοήθη ἀδικεῖν, τότε ἂν ἐπήρθη. ὁ μὲν γὰρ διὰ τὰ ἁμαρτήματα ἐτιμάτο, ὁ δὲ διὰ τὰ χρήματα ἐπεβουλεύετο. πάντες γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ δεινότερον ἦν πλουτεῖν ἢ ἀδικεῖν· οἱ μὲν b
γὰρ τὰ ἀλλότρια ἐλάμβανον, οἱ δὲ τὰ σφέτερόν αὐτῶν ἀπώλλουν. ἐφ' οἷς γὰρ ἦν ἡ πόλις, οὐ τοὺς ἁμαρτάνοντας ἐτιμωροῦντο ἀλλὰ τοὺς ἔχοντας ἀφροῦντο, καὶ ἠγοῦντο τοὺς μὲν ἀδικούντας πιστούς,
13 τοὺς δὲ πλουτούντας ἐχθρούς. ὥστε μὴ περὶ τούτ' εἶναι Νικία, ὅπως συκοφαντῶν τὰλλότρια λήψοιτο, ἀλλ' ὅπως μὴδὲν ἀδικῶν κακόν τι κείσοιτο. τῷ μὲν γὰρ ὅσον Εὐθύνου δυναμένῳ ἐξῆν ἂ τ' ἔλαβεν ἀπο- c
στερεῖν καὶ οἷς μὴ συνέβαλεν ἐγκαλεῖν· οἱ δ' ὥσπερ Νικίας διακείμενοι ἠναγκάζοντο τοῖς τ' ὀφείλουσι τὰ χρέα ἀφιέναι καὶ τοῖς συκοφαντοῦσι τὰ αὐτῶν διδό-

- 14 να. καὶ ταῦθ' ὅτι ἀληθῆ λέγω, αὐτὸς ἂν ὑμῖν Εὐ-
 δύνους μαρτυρήσειεν· ἐπίσταται γὰρ, ὅτι Τιμόδημος
 τουτοῦ τριάκοντα μνᾶς ἐπράξατο, οὐ χρέος ἐγκαλῶν
 ἀλλ' ἀπάξειν ἀπειλῶν. καίτοι πῶς εἰκὸς Νικίαν εἰς
 τοῦτ' ἀνοίας ἐλθεῖν ὥστ' αὐτὸν περὶ τοῦ σώματος
 15 κινδυνεύοντα ἐτέρους συκοφαντεῖν καὶ μὴ δυνάμε- d
 νον τὰ αὐτοῦ σώζειν τοῖς ἄλλοτροίοις ἐπιβουλεύειν
 καὶ πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἐχθροῖς ἐτέρους διαφόρους
 ποιεῖσθαι καὶ τούτοις ἀδίκως ἐγκαλεῖν, παρ' ὧν οὐδ'
 ὁμολογούντων ἀποστερεῖν οἶός τ' ἂν ἦν δίκην λαβεῖν,
 καὶ τότε πλεον ἔχειν ζητεῖν, ὅτε οὐδὲ ἴσον ἐξῆν αὐ-
 τῷ; καὶ ὅτε ἂ οὐκ ἔλαβεν ἀποτίνειν ἠναγκάξεται, τότε
 καὶ ἂ μὴ συνέβαλεν ἐλπίζειν πράξασθαι; e
- 16 Περὶ μὲν οὖν τούτων ἱκανὰ τὰ εἰρημένα. (α'.)
 Ἴσως δ' Εὐθύνοους ἐρεῖ, ἂ καὶ πρότερον ἤδη, ὅτι οὐκ
 ἂν ποτ' ἀδικεῖν ἐπιχειρῶν τὰ μὲν δύο μέρη τῆς παρα-
 καταθήκης ἀπέδωκε, τὸ δὲ τρίτον μέρος ἀπεστέρη- 403
 σεν, ἀλλ' εἴτε ἀδικεῖν ἐπεθύμει εἴτε δίκαιος ἐβούλετο
 εἶναι, περὶ πάντων ἂν τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχεν.
- 17 (ιβ'.) Ἐγὼ δ' ἠγοῦμαι πάντας ὑμᾶς εἰδέναι, ὅτι πάν-
 τες ἄνθρωποι, ὅταν περ ἀδικεῖν ἐπιχειρῶσιν, ἅμα καὶ
 τὴν ἀπολογίαν σκοποῦνται· ὥστ' οὐκ ἄξιον θανμά-
 ξειν, εἰ τούτων ἕνεκα τῶν λόγων οὕτως Εὐθύνοους
 ἠδίκησεν. ἐτι δ' ἔχοιμ' ἂν ἐπιδείξει καὶ ἐτέρους, οἳ
 χρήματα λαβόντες τὰ μὲν πλείστ' ἀπέδωσαν, ὀλίγα δ' b
 ἀπεστέρησαν, καὶ ἐν μικροῖς μὲν συμβολαίοις ἀδική-
 σαντας, ἐν μεγάλοις δὲ δικαίους γενομένους· ὥστ'
 οὐ μόνος οὐδὲ πρῶτος Εὐθύνοους τοιαῦτα πεποίηκεν.
- 18 ἐνθυμεισθαι δὲ χρῆ, εἰ ἀποδέξεσθε τῶν τὰ τοιαῦτα
 λεγόντων, ὅτι νόμον θήσετε, πῶς χρῆ ἀδικεῖν· ὥστε
 τοῦ λοιποῦ χρόνου τὰ μὲν ἀποδώσουσι, τὰ δ' ὑπο-
 λείφονται. λυσιτελήσει γὰρ αὐτοῖς, εἰ μέλλουσιν, οἷς

- ἂν ἀποδώσι τεκμηρίοις χρώμενοι, ὧν ἂν ἀποστερῶσι
 μὴ δώσουσι δίκην. c
- 19 (ιγ'.) Σκέψασθε δὲ καὶ, ὡς ὑπὲρ Νικίου ῥάδιον
 εἶπειν ὅμοια τῇ Εὐθύνου ἀπολογία. ὅτε γὰρ ἀπελάμ-
 βανε τὰ δύο τάλαντα, οὐδεὶς αὐτῷ παρεγένετο· ὥστ'
 εἶπερ ἐβούλετο καὶ ἐδόκει αὐτῷ συκοφαντεῖν, δῆλον,
 ὅτι οὐδ' ἂν ταῦτα ὁμολόγει κεκομίσθαι ἀλλὰ περὶ
 πάντων ἂν τοὺς αὐτοὺς λόγους ἐποιεῖτο, καὶ περὶ
 πλείονων τε χρημάτων Εὐθύνοους ἂν ἐκινδύνευεν,
 καὶ ἅμα οὐκ ἂν εἶχεν οἷσπερ νυνὶ τεκμηρίοις χρῆσθαι.
- 20 (ιδ'.) Καὶ μὲν δὴ καὶ Νικίαν μὲν οὐδ' ἂν εἰς δύ- d
 ναιτο ἀποδείξει, δι' ἣντινὰ ποτε αἰτίαν ἐνεκάλεσεν,
 Εὐθύνοον δὲ ῥάδιον γνώμαι, ὧν ἕνεκεν τοῦτον τὸν
 τρόπον ἠδίκησεν. ὅτε γὰρ Νικίας ἦν ἐν ταῖς συμφο-
 ραῖς, πάντες οἱ συγγενεῖς καὶ οἱ ἐπιτήδειοι ἀκηκοότες
 ἦσαν, ὅτι τὸ ἀργύριον, ὃ ἦν αὐτῷ, τούτῳ παρακατέ-
 21 θετο. ἐρίγνωσκεν οὖν Εὐθύνοους, ὅτι μὲν ἔκειτο τὰ
 χρήματα παρ' αὐτῷ, πολλοὺς ἠσθημένους, ὅποσα δὲ,
 οὐδένα πεπυσμένον· ὥστ' ἠγείτο ἀπὸ μὲν τοῦ ἀριθ- e
 μοῦ ἀφαιρῶν, οὐ γνωσθήσεσθαι, πάντα δ' ἀποστε-
 ρῶν καταφανῆς γενήσεσθαι. ἐβούλετο οὖν ἱκανὰ λα-
 βῶν ἀπολογίαν ὑπολείπεσθαι μᾶλλον ἢ μηδὲν ἀπο-
 δοῦς μὴδ' ἀρνηθῆναι δύνασθαι.

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ.

1.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΩΙ ΧΑΙΡΕΙΝ.

(α'.) Εἰ μὲν νεώτερος ἦν, οὐκ ἂν ἐπιστολὴν 404
 ἐπεμπον ἀλλ' αὐτὸς ἂν σοι πλείσας ἐνταῦθα διε-

λέχθην· ἐπειδὴ δ' οὐ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους ὃ τε τῆς ἡλικίας τῆς ἐμῆς καιρὸς καὶ τῶν σῶν πραγμάτων συμβέβηκεν, ἀλλ' ἐγὼ μὲν προαπείρηκα, τὰ δὲ πράττεσθαι νῦν ἀκμὴν εἴληφεν, ὡς οἶόν τ' ἐστὶν ἐκ τῶν παρόντων, οὕτω σοὶ πειράσομαι δηλώσαι περὶ αὐτῶν.

- 2 (β'.) Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι τοῖς συμβουλευέειν ἐπιχειροῦσι πολὺ διαφέρει μὴ διὰ γραμμάτων ποιεῖσθαι τὴν συνουσίαν ἀλλ' αὐτοὺς πλησιάσαντας, οὐ μόνον ὅτι περὶ τῶν αὐτῶν πραγμάτων ᾄδον ἂν τις παρῶν πρὸς παρόντας φράσειεν ἢ δι' ἐπιστολῆς δηλώσειεν, οὐδ' ὅτι πάντες τοῖς λεγομένοις μᾶλλον ἢ τοῖς γεγραμμένοις πιστεύουσι, καὶ τῶν μὲν ὡς εἰσηγημάτων, 3 τῶν δ' ὡς ποιημάτων ποιοῦνται τὴν ἀκρόασιν· ἐτι 405 δὲ πρὸς τούτοις ἐν μὲν ταῖς συνουσίαις ἢν ἀγνοηθῆ τι τῶν λεγομένων ἢ μὴ πιστευθῆ, παρῶν ὁ τὸν λόγον διεξιὼν ἀμφοτέροις τούτοις ἐπήμυνεν, ἐν δὲ τοῖς ἐπιστελλομένοις καὶ γεγραμμένοις ἢν τι συμβῆ τοιοῦτον, οὐκ ἔστιν ὁ διορθώσων· ἀπόντος γὰρ τοῦ γράφαντος ἔρημα τοῦ βοηθήσοντός ἐστιν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ σὺ μέλλεις αὐτῶν ἔσεσθαι κριτῆς, πολλὰς ἐλπίδας ἔχω φανήσεσθαι λέγοντας ἡμᾶς τι τῶν δεόντων ἡγοῦμαι γὰρ ἀπάσας ἀφέντα σε τὰς δυσχερεῖας τὰς προειρημένας αὐταῖς ταῖς πράξεσι προσέξειν τὸν νοῦν. b
- 4 (γ'.) Καίτοι τινὲς ἤδη με τῶν σοὶ πλησιάσαντων ἐκφοβεῖν ἐπεχείρησαν, λέγοντες, ὡς σὺ τοὺς μὲν κολακεύοντας τιμᾶς, τῶν δὲ συμβουλευόντων καταφρονεῖς. ἐγὼ δ' εἰ μὲν ἀπεδεχόμην τοὺς λόγους τούτους ἐκείνων, πολλὴν ἂν ἡσυχίαν εἶχον· νῦν δ' οὐδεὶς ἂν με πείσειεν, ὡς οἶόν τ' ἐστὶ τοσοῦτον καὶ τῇ γνώμῃ καὶ ταῖς πράξεσι διενεγκεῖν, ἂν μὴ τις τῶν μὲν μαθητῆς, τῶν δ' ἀκροατῆς, τῶν δ' εὐρετῆς γένηται καὶ c

πανταχόθεν προσαγάγῃται καὶ συλλέξῃται, δι' ὧν οἶόν τ' ἐστὶν ἀσκήσαι τὴν αὐτοῦ διάνοιαν.

- 5 Ἐπήρθη μὲν οὖν ἐπιστέλλειν σοὶ διὰ ταῦτα. (δ'.) Λέγειν δὲ μέλλω περὶ μεγάλων πραγμάτων καὶ περὶ ὧν οὐδεὶς τῶν ζώντων ἀκούσαι μᾶλλον ἢ σοὶ προσήκει. καὶ μὴ νόμιζέ με προθύμως οὕτω σε παρακαλεῖν, ἵνα γένη συγγράμματος ἀκροατῆς· οὐ γὰρ οὐτ' ἐγὼ τυγχάνω φιλοτίμως διακείμενος πρὸς τὰς ἐπιδείξεις οὔτε σὺ λανθάνεις ἡμᾶς ἤδη πλήρης ὧν τῶν 6 τοιούτων. πρὸς δὲ τούτοις κἀκείνο πᾶσι φανερόν, d ὅτι τοῖς μὲν ἐπιδείξεως δεομένοις αἱ πανηγύρεις ἀρμόττουσιν, ἐκεῖ γὰρ ἂν τις ἐν πλείστοις τὴν αὐτοῦ δύναμιν διασπείρειεν, τοῖς δὲ διαπραξασθαί τι βουλομένοις πρὸς τοῦτον διαλεκτέον, ὅστις τάχιστα μέλλει τὰς πράξεις ἐπιτελεῖν τὰς ὑπὸ τοῦ λόγου δηλω- 7 θείσας. εἰ μὲν οὖν μιᾶ τινι τῶν πόλεων εἰσηγοῦμην, πρὸς τοὺς ἐκείνης προσετώτας τοὺς λόγους ἂν ἐποιούμην· ἐπειδὴ δ' ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων σωτηρίας παρεσκευάσμαι συμβουλευεῖν, πρὸς τίν' ἂν δικαιότε- e ρον διαλεχθεῖην ἢ πρὸς τὸν πρωτεύοντα τοῦ γένους καὶ μεγίστην ἔχοντα δύναμιν; 406
- 8 (ε'.) Καὶ μὴν οὐδ' ἀκαιρῶς φανησόμεθα μεμνημένοι περὶ τούτων. ὅτε μὲν γὰρ Λακεδαιμόνιοι τὴν ἀρχὴν εἶχον, οὐ θάδιον ἦν ἐπιμεληθῆναί σοι τῶν περὶ τὸν τόπον τὸν ἡμέτερον, οὐδὲ τούτοις ἐναντία πράττειν ἅμα καὶ Καρχηδονίοις πολεμεῖν· ἐπειδὴ δὲ Καρχηδόνιοι μὲν οὕτω πράττουσιν ὥστ' ἀγαπᾶν, ἦν τὴν χώραν τὴν αὐτῶν ἔχουσιν, ἢ δ' ἡμετέρα πόλις ἡδέως ἂν αὐτῇ σοὶ παράσχοι συναγωνιζομένην, εἰ τι πράττοις ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἀγαθόν, πῶς ἂν παραπέσοι καλλίαν καιρὸς τοῦ νῦν σοὶ παρόντος; b
- 9 (ς'.) Καὶ μὴ θαυμάσης, εἰ μήτε δημηγορῶν μήτε

στρατηγῶν μὴτ' ἄλλως δυνάστης ὢν οὕτως ἐμβριδὲς αἰρομαι πρᾶγμα καὶ θνοῖν ἐπιχειρῶ τοῖν μερίστοιν, ὑπὲρ τε τῆς Ἑλλάδος λέγειν καὶ σοὶ συμβουλεύειν. ἐγὼ γὰρ τοῦ μὲν πράττειν τι τῶν κοινῶν εὐθύς ἐξέστην, δι' ἧς δὲ προφάσεις πολὺ ἂν ἔργον εἴη λέγειν, τῆς δὲ παιδεύσεως τῆς τῶν μὲν μικρῶν καταφρονούσης, τῶν δὲ μεγάλων ἐφικνεῖσθαι πειρωμένης οὐκ ἂν φανείην ἄμοιρος γεγενημένος. ὥστ' οὐδὲν ἄτοπον, εἴ τι τῶν συμφερόντων ἰδεῖν ἂν μᾶλλον δυνηθείην τῶν εἰκῆ μὲν πολιτευομένων, μεγάλην δὲ δόξαν εὐλογοῦντων. δηλώσομεν δ' οὐκ εἰς ἀναβολάς, εἴ τινας ἄξιοι τυγχάνομεν ὄντες, ἀλλ' ἐκ τῶν ῥηθῆσθαι μελλόντων.

2.

Φ Ι Λ Ι Π Π Ω ι.

(α.) Οἶδα μὲν, ὅτι πάντες εἰώθασι πλείω χάριν ἔχειν τοῖς ἐπαινοῦσιν ἢ τοῖς συμβουλευούσιν, ἄλλως τε κὰν μὴ κελευσθεὶς ἐπιχειρῆ τις τοῦτο ποιεῖν. ἐγὼ δ' εἰ μὲν μὴ καὶ πρότερον ἐτύγχανόν σοι παρηνεκῶς μετὰ πολλῆς εὐνοίας, ἐξ ὧν ἐδόκει μοι τὰ πρόποντα μάλιστ' ἂν σαντῶ πράττειν, ἴσως οὐδ' ἂν νῦν ἐπιχείρουσι ἀποφαίνεσθαι περὶ τῶν σοὶ συμβεβηκότων. ἔπειδ' ἂν προειλόμην φροντίζειν τῶν σῶν πραγμάτων καὶ τῆς πόλεως ἕνεκα τῆς ἑμαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, αἰσχυρθείην ἂν, εἰ περὶ μὲν τῶν ἥττον ἀναγκαίων φαινοίμην σοὶ συμβεβουλευκῶς, ὑπὲρ δὲ τῶν μᾶλλον κατεπειρόντων μηδένα λόγον ποιούμην, καὶ ταῦτ' εἰδὼς ἐκεῖνα μὲν ὑπὲρ δόξης ὄντα, ταῦτα δ' ὑπὲρ σωτηρίας, ἧς ὀλιγοῦσιν ἄπασιν ἐδοξας τοῖς ἀκούσσι τὰς περὶ σοῦ ῥηθείσας βλασφημίας. (β.) Οὐ-

δεῖς γὰρ ἔστιν, ὅστις οὐ κατέγνω προπετέστερόν σε κινδυνεύειν ἢ βασιλικότερον, καὶ μᾶλλον σοὶ μέλειν τῶν περὶ τὴν ἀνδρίαν ἐπαίνων ἢ τῶν ὄλων πραγμάτων. ἔστι δ' ὁμοίως αἰσχρὸν περιστάτων τε τῶν πολεμίων μὴ διαφέροντα γενέσθαι τῶν ἄλλων, μηδεμιᾶς τε συμπεσοῦσης ἀνάγκης αὐτὸν ἐμβαλεῖν εἰς τοιούτους ἀγῶνας, ἐν οἷς κατορθώσας μὲν οὐδὲν ἂν ἦσθα μέγα διαπεπραγμένος, τελευτήσας δὲ τὸν βίον ἄπασαν ἂν τὴν ὑπάρχουσαν εὐδαιμονίαν συναείλες. χρὴ δὲ μὴ καλὰς ἀπάσας ὑπολαμβάνειν τὰς ἐν τοῖς πολέμοις τελευτὰς, ἀλλὰ τὰς μὲν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῶν γονέων καὶ τῶν παιδῶν ἐπαίνων ἀξίας, τὰς δὲ ταῦτά τε πάντα βλαπτούσας καὶ τὰς πράξεις τὰς πρότερον κατορθωμένας καταρροπαινούσας αἰσχρὰς νομίζειν καὶ φεύγειν ὡς αἰτίας πολλῆς ἀδοξίας γιγνομένης.

(γ.) Ἦγοῦμαι δὲ σοὶ συμφέρειν μιμεῖσθαι τὰς πόλεις, ὃν τρόπον διοικοῦσι τὰ περὶ τοὺς πολέμους. ἅπασαι γὰρ, ὅταν στρατόπεδον ἐκπέμπωσιν, εἰώθασι τὸ κοινὸν καὶ τὸ βουλευσόμενον ὑπὲρ τῶν ἐνεστώτων εἰς ἀσφάλειαν καθιστάναι. διὸ δὴ συμβάλει μὴδὲ μιᾶς ἀτυχίας συμπεσοῦσης ἀνηρησθαι καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἀλλὰ πολλὰς ὑποφέρειν δύνασθαι συμφορὰς καὶ πάλιν αὐτὰς ἐκ τούτων ἀναλαμβάνειν. ὁ καὶ σὲ δεῖ σκοπεῖν καὶ μὴδὲν μείζον ἀγαθὸν τῆς σωτηρίας ὑπολαμβάνειν, ἵνα καὶ τὰς νίκας τὰς συμβαινούσας κατὰ τρόπον διοικῆς. ἴδοις δ' ἂν καὶ Λακεδαιμονίους περὶ τῆς τῶν βασιλέων σωτηρίας πολλὴν ἐπιμέλειαν ποιουμένους καὶ τοὺς ἐνδοξοτάτους τῶν πολιτῶν φύλακας αὐτῶν καθιστάντας, οἷς αἰσχρὸν ἔστιν ἐκεῖνους τελευτήσαντας περιδεῖν ἢ τὰς ἀσπίδας ἀποβαλεῖν. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἐκεῖνά σε λέληθεν, ἃ ἔφερον

τε τῷ καταδουλώσασθαι τοὺς Ἕλληνας βουλευθέντι καὶ Κύρῳ τῷ τῆς βασιλείας ἀμφισβητήσαντι συνέπεσεν. ὁ μὲν γὰρ τηλικαύταις ἤτιταις καὶ συμφοραῖς περιπεσὼν, ἡλικίας οὐδεὶς οἶδεν ἄλλοις γενομένης, διὰ τὸ περιποιῆσαι τὴν αὐτοῦ ψυχὴν τὴν τε βασιλείαν κατέσχε καὶ τοῖς παισὶ τοῖς αὐτοῦ παρέδωκε καὶ τὴν Ἀσίαν οὕτω διώκησεν ὥστε μηδὲν ἦττον αὐτὴν εἶναι φοβεράν τοῖς Ἕλλησιν ἢ πρότερον. Κύρος δὲ νικήσας ἄπασαν τὴν βασιλείαν δύναμιν καὶ κρατήσας ἂν τῶν πραγμάτων, εἰ μὴ διὰ τὴν αὐτοῦ προπέτειαν, οὐ μόνον αὐτὸν ἀπεστέρησε τηλικαύτης δυναστείας ἀλλὰ καὶ τοὺς συνακολουθήσαντας εἰς τὰς ἐσχάτας συμφορὰς κατέστησεν. ἔχοιμι δ' ἂν παμπληθεῖς εἰπεῖν, οἳ μεγάλων στρατοπέδων ἡγεμόνες γενομένοι διὰ τὸ προδιαφθαρήναι πολλὰς μυριάδας αὐτοῖς συναπάλεσαν.

9 (δ'.) Ὡν ἐνθυμούμενον χρῆ μὴ τιμᾶν τὴν ἀνδρίαν τὴν μετ' ἀνοίας ἀλογίστου καὶ φιλοτιμίας ἀκαίρου γιγνομένην, μηδὲ πολλῶν κινδύνων ἰδίων ὑπαρχόντων ταῖς μοναρχίαις ἑτέροισι ἀδόξοις καὶ στρατιωτικοῖς αὐτῷ προσεξευρίσκειν, μηδ' ἀμιλλᾶσθαι τοῖς ἢ βίου δυστυχοῦς ἀπαλλαγῆναι βουλομένοις ἢ μισθοφορᾶς ἕνεκα μείζονος εἰκῆ τοὺς κινδύνους προαιρουμένοις, μηδ' ἐπιθυμῆναι τοιαύτης δόξης, ἣς πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων τυγχάνουσι, ἀλλὰ τῆς τηλικαύτης τὸ μέγεθος, ἣν μόνος ἂν τῶν νῦν ὄντων κτήσασθαι δυνήσκηται. μηδ' ἀγαπᾶν λίαν τὰς τοιαύτας ἀρετὰς, ἃν καὶ τοῖς φαύλοις μέτεστιν, ἀλλ' ἐκείνας, ἃν οὐδεὶς ἂν πονηρὸς κοινωρήσειεν.

11 μηδὲ ποιεῖσθαι πολέμους ἀδόξους καὶ χαλεποὺς, ἐξὸν ἐντίμους καὶ θαδύλους, μηδ' ἐξ ὧν τοὺς μὲν οἰκειοτάτους εἰς λύπας καὶ φροντίδας καταστήσεις, τοὺς δ'

ἐχθροὺς ἐν ἐλπίσι μεγάλας ποιήσεις, οἷας καὶ νῦν αὐτοῖς παρέσχε· ἀλλὰ τῶν μὲν βαρβάρων, πρὸς οὓς νῦν πολεμεῖς, ἐπὶ τοσοῦτον ἐξαρκέσει σοι κρατεῖν, ὅσον ἐν ἀσφαλείᾳ καταστήσαι τὴν σπαντοῦ χώραν, τὸν δὲ νῦν μέγαν προσαγορευόμενον καταλύειν ἐπιχειρήσεις, ἵνα τὴν τε σπαντοῦ δόξαν μείζω ποιήσης καὶ τοῖς Ἕλλησιν ὑποδείξης, πρὸς ὃν χρῆ πολεμεῖν.

12 (ε'.) Πρὸ πολλοῦ δ' ἂν ἐποίησάμην ἐπιστεῖλαι σοὶ ταῦτα πρὸ τῆς στρατείας, ἵν' εἰ μὲν ἐπέισθης, μὴ τηλικούτῳ κινδύνῳ περιέπεσες, εἰ δ' ἠπίστησας, μὴ συμβουλευεῖν ἐδόκουν ταῦτα τοῖς ἤδη διὰ τὸ πάθος ὑπὸ πάντων ἐγνωσμένοις, ἀλλὰ τὸ συμβεβηκὸς ἐμαρτύρει τοὺς λόγους ὀρθῶς ἔχειν τοὺς ὑπ' ἐμοῦ περὶ αὐτῶν εἰρημένους.

13 (ς'.) Πολλὰ δ' ἔχων εἰπεῖν διὰ τὴν τοῦ πράγματος φύσιν παύσομαι λέγων· οἶμαι γὰρ καὶ σὲ καὶ τῶν ἐταίρων τοὺς σπουδαιοτάτους θαδίως ὁπόσ' ἂν βούλησθε προσθήσειν τοῖς εἰρημένοις. πρὸς δὲ τοῦτοις φοβοῦμαι τὴν ἀκαιρίαν· καὶ γὰρ νῦν κατὰ μικρὸν προῖων ἔλαθον ἑμᾶντὸν οὐκ εἰς ἐπιστολῆς συμμετρίαν· ἀλλ' εἰς λόγον μῆκος ἐξοκέειλας.

14 (ζ'.) Οὐ μὴν ἀλλὰ καίπερ τοῦτων οὕτως ἐχόντων οὐ παραλειπτέον ἐστὶ τὰ περὶ τῆς πόλεως ἀλλὰ πειρατέον παρακαλέσαι σε πρὸς τὴν οἰκειότητα καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῆς. οἶμαι γὰρ πολλοὺς εἶναι τοὺς ἀπαγγέλλοντας καὶ λέγοντας οὐ μόνον τὰ δυσχερέστατα τῶν περὶ σοῦ παρ' ἡμῖν εἰρημένων ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν προστιθέντας· οἷς οὐκ εἰκὸς προσέχειν τὸν νοῦν. καὶ γὰρ ἂν ἄτοπον ποιοίης, εἰ τὸν μὲν δῆμον τὸν ἡμέτερον ψέγοις, ὅτι θαδίως πείθεται τοῖς διαβάλλουσιν, αὐτὸς δὲ φαίνοιο πιστεύων τοῖς τὴν τέχνην ταύτην ἔχουσι καὶ μὴ γιγνώσκουσιν, ὡς

ὄσῳ περ ἂν τὴν πόλιν εὐαγωγότεραν ὑπὸ τῶν τυχόντων οὖσαν ἀποφαίνωσι, τοσοῦτῳ μᾶλλον σοι συμφερόντως ἔχουσιν αὐτὴν ἐπιδεικνύουσιν. εἰ γὰρ οἱ μηδὲν ἀγαθὸν οἰοί τ' ὄντες ποιῆσαι διαπράττονται τοῖς λόγοις ὅ τι ἂν βουλευθῶσιν, ἢ που σέ γε προσήκει τὸν πλείστ' ἂν ἔργῳ δυνάμενον εὐεργετῆσαι μηδενὸς ἀποτυχεῖν παρ' ἡμῶν.

- 16 (ή). Ἡγοῦμαι δὲ δεῖν πρὸς μὲν τοὺς πικρῶς τῆς πόλεως ἡμῶν κατηγοροῦντας ἐκείνους ἀντιτάττεσθαι τοὺς πάντα γε ταῦτ' εἶναι λέγοντας καὶ μήτε μείζον 410 μήτ' ἔλαττον αὐτὴν ἡδικηκέναι φάσκοντας· ἐγὼ δ' οὐδὲν ἂν εἴποιμι τοιοῦτον· αἰσχυνθείην γὰρ ἂν, εἰ τῶν ἄλλων μηδὲ τοὺς θεοὺς ἀναμαρτήτους εἶναι νομιζόντων αὐτὸς τολμῆν λέγειν, ὡς οὐδὲν πάποθ' ἢ πόλις ἡμῶν πεπλημμέληκεν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐκεῖν' ἔχω περὶ αὐτῆς εἰπεῖν, ὅτι χρησιμότεραν οὐκ ἂν εὖροις ταύτης οὔτε τοῖς Ἕλλησιν οὔτε τοῖς σοῖς πράγμασιν· ὃ μάλιστα προσεκτέον τὸν νοῦν ἐστίν. οὐ μόνον γὰρ 17 ἂν συναγωνιζομένη γίγνοιτ' ἂν αἰτία σοι πολλῶν ἀγαθῶν ἀλλὰ καὶ φιλικῶς ἔχειν δοκοῦσα μόνον· τοὺς τε γὰρ ὑπὸ σοι νῦν ὄντας ἕξου ἂν κατέχοις, εἰ μηδεμίαν ἔχοιεν ἀποστροφὴν, τῶν τε βαρβάρων οὐς βουληθείης θάττον ἂν καταστρέψαιο. καίτοι πῶς οὐ καὶ προθύμως ὀρέγεσθαι τῆς τοιαύτης εὐνοίας, δι' ἣν οὐ μόνον τὴν ὑπάρχουσαν ἀρχὴν ἀσφαλῶς καθέξεις 18 ἀλλὰ καὶ πολλὴν ἑτέραν ἀκινδύνως προσκτήσεις; θανμάξω δ' ὅσοι τῶν τὰς δυνάμεις ἐχόντων τὰ μὲν τῶν ξενιτευόμενων στρατόπεδα μισθοῦνται καὶ χρήματα πολλὰ δαπανῶσι, συνειδότες, ὅτι πλείους ἡδίκηκε τῶν πιστευσάντων αὐτοῖς ἢ σέσωκε, τὴν δὲ πόλιν τὴν τηλικαύτην δυνάμιν κεκτημένην μὴ πειρῶνται θεραπεύειν, ἢ καὶ μίαν ἐκάστην τῶν πόλεων καὶ σύμπα-

- 20 σαν τὴν Ἑλλάδα πολλάκις ἤδη σέσωκεν. ἐνθυμοῦ δ' ὅτι πολλοῖς καλῶς βεβουλευσθαι δοκεῖς, ὅτι δικαίως κέχρησαι Θετταλοῖς καὶ συμφερόντως ἐκείνοις, ἀνδράσιν οὐκ εὐμεταχειρίστοις ἀλλὰ μεγαλοψύχοις καὶ στάσεως μεστοῖς. καὶ τοῖνυν καὶ περὶ ἡμᾶς πειρᾶσθαι γίγνεσθαι σε τοιοῦτον, ἐπιστάμενον, ὅτι τὴν μὲν χώραν Θετταλοὶ, τὴν δὲ δυνάμιν ἡμεῖς ὁμορὸν σοι τυγχάνομεν ἔχοντες, ἢν ἐκ παντὸς τρόπου ζητεῖ προσαγα- 21 γέσθαι. πολὺ γὰρ κάλλιόν ἐστι τὰς εὐνοίας τὰς τῶν πόλεων αἰρεῖν ἢ τὰ τεῖχη. τὰ μὲν γὰρ τοιαῦτα τῶν ἔργων οὐ μόνον ἔχει φθόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν τοιούτων τὴν αἰτίαν τοῖς στρατοπέδοις ἀνατιθέασιν· ἢν δὲ τὰς οἰκειότητος καὶ τὰς εὐνοίας κτήσασθαι δυναθῆς, ἅπαντες τὴν σὴν διάνοιαν ἐπαινέσονται.
- 22 (θ'). Δικαίως δ' ἂν μοι πιστεύσοις οἷς εἴρηκα περὶ τῆς πόλεως· φανήσομαι γὰρ οὔτε κολακεύειν αὐτὴν 411 ἐν τοῖς λόγοις εἰθισμένος ἀλλὰ πλείστα πάντων ἐπιτετιμηκῶς, οὔτ' εὖ παρὰ τοῖς πολλοῖς καὶ τοῖς εἰκῆ δοκιμάζουσι φερόμενος ἀλλ' ἀγνοούμενος ὑπ' αὐτῶν καὶ φθονούμενος ὡσπερ σύ. πλὴν τοσοῦτον διαφέρομεν, ὅτι πρὸς σέ μὲν διὰ τὴν δυνάμιν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὕτως ἔχουσι, πρὸς δ' ἐμέ, διότι προσποιούμαι τὸ βέλτιον αὐτῶν φρονεῖν, καὶ πλείους ὀρώσιν ἐμοὶ διαλέγεσθαι 23 βουλομένους ἢ σφίσι αὐτοῖς. ἡβουλόμην δ' ἂν ἡμῖν ὁμοίως ῥάδιον εἶναι τὴν δόξαν, ἢν ἔχομεν παρ' αὐτοῖς, διαφεύγειν. νῦν δὲ σύ μὲν οὐ χαλεπῶς, ἢν βουληθῆς, αὐτὴν διαλύσεις, ἐμοὶ δ' ἀνάγκη καὶ διὰ τὸ γῆρας καὶ δι' ἄλλα πολλὰ στέργειν τοῖς παροῦσιν.
- 24 (ι'). Οὐκ οἶδ' ὅ τι πλείω δεῖ λέγειν πλὴν τοσοῦτον, ὅτι καλὸν ἐστὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τὴν ὑπάρχουσαν ὑμῖν παρακαταθέσθαι τῇ τῶν Ἑλλήνων εὐνοίᾳ.

3.

Φ Ι Λ Ι Π Π Ω ι.

(α.) Ἐγὼ διελέχθην μὲν καὶ πρὸς Ἀντίπατρον 411
περὶ τε τῶν τῆ πόλει καὶ τῶν σοι συμφερόντων ἐξα-
κούντως, ὡς ἑμαυτὸν ἐπειθον, ἠβουλήθη δὲ καὶ
πρὸς σὲ γράψαι, περὶ ὧν μοι δοκεῖ πρακτέον εἶναι
μετὰ τὴν εἰρήνην, παραπλήσια τοῖς ἐν τῷ λόγῳ γε-
γραμμένοις, πολὺ δ' ἐκείνων συντομώτερα.

2 (β.) Κατ' ἐκείνον μὲν γὰρ τὸν χρόνον συνεβού-
λευον, ὡς χρῆ διαλλάξαντά σε τὴν πόλιν τὴν ἡμετέ-
ραν καὶ τὴν Λακεδαιμονίων καὶ τὴν Θηβαίων καὶ τὴν
Ἀργείων εἰς ὁμόνοιαν καταστήσαι τοὺς Ἕλληνας, ἡγού-
μενος, ἂν τὰς προεχούσας πόλεις πείσῃς οὕτω φρο-
νεῖν, ταχέως καὶ τὰς ἄλλας ἐπακολουθήσειν. τότε 412
μὲν οὖν ἄλλος ἦν καιρὸς, νῦν δὲ συμβέβηκε μηκέτι
δεῖν πείθειν· διὰ γὰρ τὸν ἀγῶνα τὸν γενενημένον
ἠναγκασμένοι πάντες εἰσὶν εὖ φρονεῖν καὶ τούτων
ἐπιθυμεῖν, ὧν ὑπενοούμην σε βούλεσθαι πράττειν
καὶ λέγειν, ὡς δεῖ πανσαμένους τῆς μανίας καὶ τῆς
πλεονεξίας, ἦν ἐποιούντο πρὸς ἀλλήλους, εἰς τὴν Ἀσίαν
3 τὸν πόλεμον ἐξενεγκεῖν. (γ.) Καὶ πολλοὶ πυνθάνονται
παρ' ἐμοῦ, πότερον ἐγὼ σοι παρήνεσα ποιεῖσθαι τὴν
στρατείαν τὴν ἐπὶ τοὺς βαρβάρους ἢ σοῦ διανοηθέντος
συνεῖπον· ἐγὼ δ' οὐκ εἰδέναι μὲν φημι τὸ σαφές, οὐ
γὰρ συγγεγενησθαί σοι πρότερον, οὐ μὴν ἄλλ' οἴεσθαι
σὲ μὲν ἐγνωκέναι περὶ τούτων, ἐμὲ δὲ συνειρηκέναι
ταῖς σαῖς ἐπιθυμίαις. ταῦτα δ' ἀκούοντες ἐδέοντό μου
πάντες παρακελεύεσθαι σοὶ καὶ προτρέπειν ἐπὶ τῶν
αὐτῶν τούτων μένειν, ὡς οὐδέποτε ἂν γενομένων
οὔτε καλλίωνων ἔργων οὔτ' ὠφελιμωτέρων τοῖς Ἑλ-
λησιν οὔτ' ἐν καιρῷ μᾶλλονπραχθησομένων. c

4 (δ.) Εἰ μὲν οὖν εἶχον τὴν αὐτὴν δύναμιν, ἦνπερ
πρότερον, καὶ μὴ παντάπασιν ἦν ἀπειρηκώς, οὐκ ἂν
δι' ἐπιστολῆς διελεγόμην ἀλλὰ παρῶν αὐτὸς παρώ-
ξυνον ἂν σε καὶ παρεκάλουν ἐπὶ τὰς πράξεις ταύτας.
νῦν δ' ὡς δύναμαι παρακελεύομαι σοὶ μὴ καταμελή-
σαι τούτων, πρὶν ἂν τέλος ἐπιθῆς αὐτοῖς. ἔσται δὲ
πρὸς μὲν ἄλλο τι τῶν δεόντων ἀπλήστως ἔχειν οὐ κα-
λὸν, αἱ γὰρ μετριότητες παρὰ τοῖς πολλοῖς εὐδοκί- d
μοῦσι, δόξης δὲ μεγάλης καὶ καλῆς ἐπιθυμεῖν καὶ μη-
δέποτε ἐμπέλασθαι προσήκει τοῖς πολὺ τῶν ἄλλων
5 διενεγκοῦσιν· ὅπερ σοὶ συμβέβηκεν. ἡγοῦ δὲ τόθ'
ἔχειν ἀνυπέβλητον αὐτὴν καὶ τῶν σοὶ πεπραγμένων
ἀξίαν, ὅταν τοὺς μὲν βαρβάρους ἀναγκάσῃς εἰλωτεύειν
τοῖς Ἑλλησι πλὴν τῶν σοὶ συναγωνισαμένων, τὸν δὲ
βασιλέα τὸν νῦν μέγαν προσαγορευόμενον ποιήσῃς
τοῦτο πράττειν, ὅ τι ἂν σὺ προστάτῃς. ταῦτα δὲ e
κατεργάσασθαι πολὺ ἡξιόν ἐστιν ἐκ τῶν νῦν παρόν-
των ἢ προελθεῖν ἐπὶ τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν, ἦν
νῦν ἔχεις, ἐκ τῆς βασιλείας τῆς ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν ὑπαρ-
ξάσης· οὐδὲν γὰρ ἔσται λοιπὸν ἔτι πλὴν θεὸν γενέ-
6 σθαι. χάριν δ' ἔχω τῷ γήρῳ ταύτην μόνην, ὅτι προ- 413
ήγαγεν εἰς τοῦτό μου τὸν βίον, ὥσθ' ἂ νέος ὦν διανο-
ούμην καὶ γράφειν ἐπεχείρουν ἐν τε τῷ πανηγυρικῷ
λόγῳ καὶ τῷ πρὸς σὲ πεμφθέντι, ταῦτα νῦν τὰ μὲν
ἤδη γιγνόμενα διὰ τῶν σῶν ἐφορῶ πράξεων, τὰ δ'
ἐλπίζω γενήσεσθαι.

4.

Α Ν Τ Ι Π Α Τ Ρ Ω ι.

(α.) Ἐγὼ, καίπερ ἐπικινδύνου παρ' ἡμῖν ὄντος 413
εἰς Μακεδονίαν πέμπειν ἐπιστολήν, οὐ μόνον νῦν,
ὅτε πολεμοῦμεν πρὸς ὑμᾶς, ἀλλὰ καὶ τῆς εἰρήνης οὐ-

σης, ὅμως γράψαι πρὸς σὲ προειλόμην περὶ Διοδότου, δίκαιον εἶναι νομίζων πάντας μὲν περὶ πολλοῦ ποιέσθαι τοὺς ἑμαυτῷ πεπλησιακότας καὶ γεγενημένους ἀξίους ἡμῶν, οὐχ ἥμισθα δὲ τοῦτον καὶ διὰ τὴν εὐνοϊαν τὴν εἰς ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἄλλην ἐπιείκειαν. μάλιστα μὲν οὖν ἠβουλόμην ἂν αὐτὸν συσταθῆναι σοι δι' ἡμῶν· ἐπειδὴ δὲ δι' ἐτέρων ἐντετύχηκέ σοι, λοιπόν ἐστὶ μοι μαρτυρῆσαι περὶ αὐτοῦ καὶ βεβαιῶσαι τὴν γεγενημένην αὐτῷ πρὸς σὲ γνώσιν. ἐμοὶ γὰρ πολλῶν καὶ παντοδαπῶν συγγεγενημένων ἀνδρῶν καὶ δόξας ἐνίων μεγάλας ἔχοντων, τῶν μὲν ἄλλων ἀπάντων οἱ μὲν τινες περὶ αὐτὸν λόγον, οἱ δὲ περὶ τὸ διανοηθῆναι καὶ προᾶξαι δεινοὶ γενόμεσιν, οἱ δ' ἐπὶ μὲν τοῦ βίου σώφρονες καὶ χαριέντες, πρὸς δὲ τὰς ἄλλας 3 χρήσεις καὶ διαγωγὰς ἀφυσὶς παντάπασιν· οὗτος δ' οὕτως εὐάρμοστος τὴν φύσιν ἔσχεν ὥστ' ἐν ἅπασιν τοῖς εἰρημένοις τελειότατος εἶναι. καὶ ταῦτ' οὐκ ἂν ἐτόλμων λέγειν, εἰ μὴ τὴν ἀκριβεστάτην πείραν αὐτός τ' εἶχον αὐτοῦ καὶ σὲ λήψεσθαι προσεδόκων, τὰ μὲν αὐτὸν χρώμενον αὐτῷ, τὰ δὲ καὶ παρὰ τῶν ἄλλων 4 τῶν ἐμπείρων αὐτοῦ πυνθανόμενον, ὧν οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν, εἰ μὴ λίαν εἴη φθονερός, καὶ εἰπεῖν καὶ βουλευσασθαι μηδενὸς ἤτιον αὐτὸν δύνασθαι καὶ δικαιοτάτον καὶ σαφρονέστατον εἶναι καὶ χρημάτων ἐγκρατέστατον, ἔτι δὲ συνημερεῦσαι καὶ συμβιῶναι πάντων ἡδιστον καὶ λιγυρώτατον, πρὸς δὲ τούτοις πλείστην ἔχειν παρρησίαν, οὐχ ἦν οὐ προσῆκεν, ἀλλὰ τὴν εἰκότως ἂν μέγιστον γιγνομένην 5 σημείον τῆς εὐνοίας τῆς πρὸς τοὺς φίλους· ἦν τῶν β δυναστῶν οἱ μὲν ἀξιόχρεων τὸν ὄγκον τὸν τῆς ψυχῆς ἔχοντες τιμῶσιν ὡς χρησίμην οὖσαν, οἱ δ' ἀσθενέστεροι τὰς φύσεις ὄντες ἢ κατὰ τὰς ὑπαρχούσας ἔξου-

σίας δυσχεραίνουσιν, ὡς ὧν οὐ προαιροῦνται τι ποιεῖν βιαζομένην αὐτοὺς, οὐκ εἰδότες, ὡς οἱ μάλιστα περὶ τοῦ συμφέροντος ἀντιλέγειν τολμῶντες, οὗτοι πλείστην ἔξουσίαν αὐτοῖς τοῦ πράττειν ἂ βούλονται παρρασκενάξουσιν. εἰκόσ γὰρ διὰ μὲν τοὺς αἰεὶ πρὸς ἡδονὴν λέγειν προαιρουμένους οὐχ ὅπως τὰς μοναρχίας δύνασθαι διαμένειν, αἱ πολλοὺς τοὺς ἀναγκαίους ἐφέλκονται κινδύνους, ἀλλ' οὐδὲ τὰς πολιτείας, αἱ μετὰ πλείονος ἀσφαλείας εἰσὶ, διὰ δὲ τοὺς ἐπὶ τῷ βελτίστῳ παρρησιαζομένους πολλὰ σώζεσθαι καὶ τῶν ἐπιδοξῶν διαφθαρήσεσθαι πραγμάτων. ὧν ἕνεκα προσῆκε μὲν παρὰ πᾶσι τοῖς μονάρχοις πλέον φέρεσθαι τοὺς τὴν ἀλήθειαν ἀποφαινομένους τῶν ἅπαντα δ μὲν πρὸς χάριν, μηδὲν δὲ χάριτος ἄξιον λεγόντων· συμβαίνει δ' ἕλαττον ἔχειν αὐτοὺς παρ' ἐνόις αὐτῶν. 7 ὁ καὶ Διοδότῳ παθεῖν συνέπεσε παρὰ τισὶ τῶν περὶ τὴν Ἀσίαν δυναστῶν, οἷς περὶ πολλὰ χρήσιμος γενόμενος οὐ μόνον τῷ συμβουλευεῖν ἀλλὰ καὶ τῷ πράττειν καὶ κινδυνεύειν διὰ τὸ παρρησιάζεσθαι πρὸς αὐτοὺς περὶ ὧν ἐκείνοις συνέφερε, καὶ τῶν οἴκοι τιμῶν ἀπεστέρηται καὶ πολλῶν ἄλλων ἐλπίδων, καὶ μετ' 8 τῶν εὐεργεσιῶν τῶν τούτου. διὸ δὴ καὶ πρὸς ὑμᾶς αἰεὶ προσιέναι διανοούμενος ὀκνηρῶς εἶχεν, οὐχ ὡς ἅπαντας ὁμοίους εἶναι νομίζων τοὺς ὑπὲρ αὐτὸν ὄν- 415 τας, ἀλλὰ διὰ τὰς πρὸς ἐκείνους γεγενημένας δυσχερείας καὶ πρὸς τὰς παρ' ὑμῶν ἐλπίδας ἄθνημότερος ἦν, παραπλήσιον, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, πεπονθῶς τῶν πεπλευκότων τισιν, οἱ τὸ πρῶτον, ὅταν χρήσωνται χειμῶσιν, οὐκέτι θαρροῦντες εἰσβαίνουσιν εἰς θάλατταν, καίπερ εἰδότες, ὅτι καὶ καλοῦ πλοῦ πολλάκις ἐπιτυχεῖν ἔστιν. οὐ μὴν ἀλλ' ἐπειδὴ συνέστηκέ σοι, καλῶς

9 ποιῆ. λογίζομαι γὰρ αὐτῷ συνοίσειν, μάλιστα μὲν ἢ τῇ φιλοφροσύνῃ τῇ σὴ στοχαζόμενος, ἣν ἔχειν ὑπέληφαι παρὰ τοῖς ἔξωθεν ἀνθρώποις, ἔπειτα νομίζων οὐκ ἄγνοεῖν ὑμᾶς, ὅτι πάντων ἐστὶν ἡδιστον καὶ λυσιτελεστάτον πιστοὺς ἅμα καὶ χρησίμους φίλους κτᾶσθαι ταῖς εὐεργεσίαις καὶ τοὺς τοιούτους εὖ ποιεῖν, ὑπὲρ ὧν πολλοὶ καὶ τῶν ἄλλων ὑμῖν χάριν ἔξουσιν. ἅπαντες γὰρ οἱ χαρίεντες τοὺς τοῖς σπουδαίοις τῶν ἀνδρῶν καλῶς ὁμιλοῦντας ὁμοίως ἐπαινοῦσι καὶ τιμῶσιν ὥσπερ αὐτοὶ τῶν ὠφελειῶν ἀπολαύοντες.

10 (β.) Ἄλλὰ γὰρ Διόδοτον αὐτὸν οἶμαι μάλιστα σε προτρέψασθαι πρὸς τὸ φροντίζειν αὐτόν. συνέπειθον δὲ καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ τῶν ὑμετέρων ἀντέχεσθαι πραγμάτων καὶ παραδόνθ' ὑμῖν αὐτὸν ὥσπερ μαθητὴν εἰς τοῦμπροσθε πειραθῆναι προελθεῖν. ὁ δὲ ταῦτά μου λέγοντος ἐπιθυμῶ μὲν ἔφασκε τῆς ὑμετέρας φιλίας, οὐ μὴν ἀλλὰ παραπλήσιόν τι πεπονθέναι πρὸς αὐτήν καὶ πρὸς τοὺς στεφανίτας ἀγῶνας. ἐκείνους τε γὰρ νικᾶν μὲν ἂν βούλεσθαι, καταβῆναι δ' εἰς αὐτοὺς οὐκ ἂν τολμῆσαι διὰ τὸ μὴ μετεσχηκέναι θώμης ἀξίας τῶν στεφάνων, τῶν τε παρ' ὑμῶν τιμῶν εὐξασθαι μὲν ἂν τυχεῖν, ἐφίξεσθαι δ' αὐτῶν οὐ προσδοκᾶν· τὴν τε γὰρ ἀπειρίαν τὴν αὐτοῦ καταπεπλήχθαι καὶ τὴν λαμπρότητα τὴν ὑμετέραν, ἔτι δὲ καὶ τὸ σωματίον οὐκ εὐκρινὲς ὄν ἄλλ' ἔχον ἅττα σίνη νομίζειν ἐμποδιεῖν αὐτὸν πρὸς πολλὰ τῶν πραγμάτων.

12 (γ.) Οὗτος μὲν οὖν, ὅτι ἂν αὐτῷ δοκῆ συμφέρειν, τοῦτο πράξει· σὺ δ' ἂν τε περὶ ὑμᾶς ἂν θ' ἡσυχίαν ἔχων διατρέβῃ περὶ τούτους τοὺς τόπους, ἐπιμελοῦ καὶ τῶν ἄλλων μὲν ἅπαντων, ὧν ἂν τυγχάνῃ θεόμενος, μάλιστα δὲ τῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς τούτου καὶ τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, νομίσας ὥσπερ παρακαταθήκην

ἔχειν τούτου παρὰ τε τοῦ γῆρας ἡμῶν, ὃ προσηκόντως ἂν πολλῆς τυγχάνοι προνοίας, καὶ τῆς δόξης τῆς ὑπαρχούσης, εἴ τινος ἄρα σπουδῆς ἐστὶν ἀξία, καὶ τῆς εὐνοίας τῆς περὶ ὑμᾶς, ἣν ἔχων ἅπαντα τὸν χρόνον διατετέλεκα. καὶ μὴ θαυμάσης, μήτ' εἰ μακροτέραν γέγραφα τὴν ἐπιστολήν μήτ' εἰ τι περιοργότερον καὶ πρεσβυτικώτερον εἰρήκαμεν ἐν αὐτῇ· πάντων γὰρ τῶν ἄλλων ἀμελήσας ἐνὸς μόνου ἐφρόντισα, τοῦ φανῆναι σπουδάζων ὑπὲρ ἀνδρῶν φίλων καὶ προσφιλεστάτων μοι γεγενημένων.

5.

Α Λ Ε Ξ Α Ν Δ Ρ Ω Ι.

(α.) Πρὸς τὸν πατέρα σου γράφων ἐπιστολήν αἴτοπον ἦμην ποιήσειν, εἰ περὶ τὸν αὐτὸν ὄντα σὲ τόπον ἐκείνῳ μήτε προσερεῶ μήτ' ἀσπάσομαι μήτε γράψω τι τοιοῦτον, ὃ ποιήσει τοὺς ἀναγνόντας μὴ νομίζειν ἤδη με παραφρονεῖν διὰ τὸ γῆρας μηδὲ παντάπασι ληρεῖν ἀλλ' ἔτι τὸ καταλελειμμένον μου μέρος καὶ λοιπὸν ὄν οὐκ ἀνάξιον εἶναι τῆς δυνάμεως, ἣν ἔσχον νεώτερος ὢν.

2 (β.) Ἀκούω δὲ σε πάντων λεγόντων, ὡς φιλόφρωνος εἶ καὶ φιλαθήναιος καὶ φιλόσοφος, οὐκ ἀφρόνως ἀλλὰ νοῦν ἐχόντως. τῶν τε γὰρ πολιτῶν ἀποδέχεσθαι σε τῶν ἡμετέρων οὐ τοὺς ἡμεληκότας αὐτῶν καὶ πονηρῶν πραγμάτων ἐπιθυμοῦντας, ἀλλ' οἷς συνδιατρέβων τ' οὐκ ἂν λυπηθείης, συμβάλλων τε καὶ κοινωνῶν πραγμάτων οὐδὲν ἂν βλαβεῖς οὐδ' ἀδικηθείης, οἷς περὶ χρηρῆ πλησιάζειν τοὺς εὖ φρονοῦντας· τῶν τε φιλοσοφῶν οὐκ ἀποδοκιμάζειν μὲν οὐδὲ τὴν περὶ τὰς ἔριδας ἀλλὰ νομίζειν εἶναι πλεονεκτικὴν ἐν ταῖς ἰδίαις διατριβαῖς, οὐ μὴν ἀρμόττειν οὔτε τοῖς τοῦ

πλήθους προεστῶσιν οὔτε τοῖς τὰς μοναρχίας ἔχουσιν· οὐδὲ γὰρ συμφέρον οὐδὲ πρέπον ἐστὶ τοῖς μείζον τῶν ἄλλων φρονούσιν οὔτ' αὐτοῖς ἐρίζειν πρὸς τοὺς συμ- b πολιτευομένους οὔτε τοῖς ἄλλοις ἐπιτρέπειν πρὸς αὐ- 4 τοὺς ἀντιλέγειν. ταύτην μὲν οὖν οὐκ ἀγαπᾶν σε τὴν διατριβὴν, προαιρεῖσθαι δὲ τὴν παιδείαν τὴν περὶ τοὺς λόγους, οἷς χρῶμεθα περὶ τὰς πράξεις τὰς προσ- πιπτούσας καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν καὶ μεθ' ὧν βουλευόμεθα περὶ τῶν κοινῶν· δι' ἣν νῦν τε δοξάζεις περὶ τῶν μελλόντων ἐπιεικῶς, τοῖς τ' ἀρχομένοις προστάττειν οὐκ ἀνοήτως, ἃ δεῖ πράττειν ἑκάστους, c ἐπιστήσει, περὶ δὲ τῶν καλῶν καὶ δικαίων καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὀρθῶς κρίνειν, πρὸς δὲ τούτοις τι- μᾶν τε καὶ κολάζειν, ὡς προσήκόν ἐστιν ἑκατέρους. 5 σωφρονεῖς οὖν νῦν ταῦτα μελετῶν· ἐλπίδας γὰρ τῷ τε πατρὶ καὶ τοῖς ἄλλοις παρέχεις, ὡς, ἂν πρεσβύτερος γενόμενος ἐμμείνῃς τούτοις, τοσοῦτον προέξεις τῇ φρονήσει τῶν ἄλλων, ὅσον περὶ ὁ πατήρ σου διενήνο- χεν ἐπάντων.

6.

ΤΟΙΣ ΙΑΣΟΝΟΣ ΠΑΙΣΙΝ.

(α'.) Ἀπήγγελλέ τις μοι τῶν πρεσβευσάντων ὡς 417 ὑμᾶς, ὅτι καλέσαντες αὐτὸν ἄνευ τῶν ἄλλων ἐρωτή- σαιτ' εἰ πεισθεῖν ἂν ἀποδημῆσαι καὶ διατρίψαι παρ' 418 ὑμῖν. ἐγὼ δ' ἔνεκα μὲν τῆς Ἰάσονος καὶ Πολυαλοῦς ξενίας ἠδέως ἂν ἀφικοίμην ὡς ὑμᾶς· οἶμαι γὰρ ἂν τὴν ὁμίλιαν τὴν γενομένην ἅπασιν ἡμῖν συνενεγκεῖν· 2 ἀλλὰ γὰρ ἐμποδίζει με πολλὰ, μάλιστα μὲν τὸ μὴ δύ- νασθαι πλανᾶσθαι καὶ τὸ μὴ πρέπειν ἐπιξενουῖσθαι τοῖς τηλικούτοις, ἔπειθ' ὅτι πάντες οἱ πνυθόμενοι τὴν ἀποδημίαν δικαίως ἂν μου καταφρονήσειαν, εἰ προη- b

ρημένος τὸν ἄλλον χρόνον ἡσυχίαν ἄγειν ἐπὶ γῆρας ἀποδημῆσαι ἐπιχειροῖν, ὅτ' εἰκὸς ἦν, εἰ καὶ πρότερον ἄλλοθί που διέτριβον, νῦν οἶκαδε σπεύδειν, οὔτως 3 ὑπογνίου μοι τῆς τελευτῆς οὔσης. πρὸς δὲ τούτοις φοβοῦμαι καὶ τὴν πόλιν· χρὴ γὰρ ἀληθῆ λέγειν. ὁρᾷ γὰρ τὰς συμμαχίας τὰς πρὸς αὐτὴν γιγνομένας ταχέως διαλυομένας. εἰ δὲ τι συμβαίῃ καὶ πρὸς ὑμᾶς τοιοῦτον, εἰ καὶ τὰς αἰτίας καὶ τοὺς κινδύνους δια- c φνγεῖν δυναθεῖν, ὃ χαλεπὸν ἐστίν, ἀλλ' οὖν ἀ- σχυνθεῖν ἂν, εἴτε διὰ τὴν πόλιν δόξαιμι τισιν ἀμε- λεῖν ὑμῶν, εἴτε δι' ὑμᾶς τῆς πόλεως ὀλιγορεῖν. μὴ κοινοῦ δὲ τοῦ συμφέροντος ὄντος οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἀμφοτέροις ἀρέσκων δυναθεῖν. αἱ μὲν οὖν αἰτίαι, δι' ἃς οὐκ ἔξεστί μοι ποιεῖν ἃ βούλομαι, τοιαῦτα συμβεβήκασιν.

4 (β'.) Οὐ μὴν περὶ τῶν ἐμαντοῦ μόνον ἐπιστείλας οἶμαι δεῖν ἀμελήσαι τῶν ὑμετέρων, ἀλλ' ἄπερ ἂν παραγενόμενος πρὸς ὑμᾶς διελέχθην, πειράσομαι d καὶ νῦν περὶ τῶν αὐτῶν τούτων ὅπως ἂν δύναμαι διεξελθεῖν. μηδὲν δ' ὑπολάβητε τοιοῦτον, ὡς ἄρ' ἐγὼ ταύτην ἔγραψα τὴν ἐπιστολήν οὐχ ἔνεκα τῆς ὑμετέρας ξενίας ἀλλ' ἐπίδειξιν ποιήσασθαι βουλόμε- νος. οὐ γὰρ εἰς τοῦθ' ἦκα μανίας ὥστ' ἀγνοεῖν, ὅτι κρείττω μὲν γράψαι τῶν πρότερον διαδεδομένων οὐκ ἂν δυναίμην, τοσοῦτον τῆς ἀκμῆς ὑστερῶν, χείρω δ' 5 ἐξενεγκῶν πολὺ φανυλοτέρων ἂν λάβοιμι δόξαν τῆς e νῦν ἡμῖν ὑπαρχούσης. ἔπειτ' εἴπερ ἐπιδείξει προσ- εἶχον τὸν νοῦν ἀλλὰ μὴ πρὸς ὑμᾶς ἐσπούδαζον, οὐκ ἂν ταύτην ἐξ ἁπασῶν προειλόμην τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς χαλεπὸν ἐστὶν ἐπιεικῶς εἰπεῖν, ἀλλὰ πολὺ καλλίους ἑτέρας ἂν εὔρον καὶ μᾶλλον λόγου ἐχούσας. ἀλλὰ γὰρ οὔτε πρότερον οὐδὲ πάποτε' ἐφιλοτιμήθην 419

ἐπὶ τούτοις, ἀλλ' ἐφ' ἑτέροις μᾶλλον, ἂ τοὺς πολλοὺς
 διαλέληθεν, οὔτε νῦν ἔχων ταύτην τὴν διάνοιαν
 6 ἐπραγματευσάμην, ἀλλ' ὑμᾶς μὲν ὄρων ἐν πολλοῖς
 καὶ μεγάλοις πράγμασιν ὄντας, αὐτὸς δ' ἀποφύνα-
 σθαι βουλόμενος, ἦν ἔχω γνώμην περὶ αὐτῶν. ἡγοῦ-
 μαι δὲ συμβουλεύειν μὲν ἀκμῆν ἔχειν, αἱ γὰρ ἐμπει-
 ρίαὶ παιδεύουσι τοὺς τηλικούτους καὶ ποιούσι μᾶλλον ^b
 τῶν ἄλλων δύνασθαι καθορᾶν τὸ βέλτιστον, εἰπεῖν
 δὲ περὶ τῶν προτεθέντων ἐπιχαρίτως καὶ μουσικῶς
 καὶ διαπεπονημένως οὐκέτι τῆς ἡμετέρας ἡλικίας
 ἐστίν, ἀλλ' ἀγαπῶν ἂν, εἰ μὴ παντάπασιν ἐκλελυ-
 μένως διαλεχθεῖν περὶ αὐτῶν.

7 (γ') Μὴ θαυμάζετε δ' ἂν τι φαίνωμαι λέγων ὧν
 πρότερον ἀκηκόατε· τῷ μὲν γὰρ ἴσως ἄκων ἂν ἐντύ-
 χοιμι, τὸ δὲ καὶ προειδώς, εἰ πρότερον εἰς τὸν λόγον
 εἶην, προσλάβοιμι· καὶ γὰρ ἂν ἄτοπος εἶην, εἰ τοὺς ἄλ-
 8 λους ὄρων τοῖς ἑμοῖς χρωμένους αὐτὸς μόνος ἀπε-
 χοίμην τῶν ὑπ' ἑμοῦ πρότερον εἰρημένων. τούτου
 δ' ἕνεκα ταῦτα προεῖπον, ὅτι τὸ πρῶτον ἐπιφερόμε-
 8 νον ἐν τῶν τεθρυλημένων ἐστίν. εἰδισμαὶ γὰρ λέγειν
 πρὸς τοὺς περὶ τὴν φιλοσοφίαν τὴν ἡμετέραν διατρέ-
 βοντας, ὅτι τοῦτο πρῶτον δεῖ σκέψασθαι, τί τῷ λόγῳ
 καὶ τοῖς τοῦ λόγου μέρεσι διαπρακτέον ἐστίν· ἐπει-
 9 δὲν δὲ τοῦτ' εὐρωμεν καὶ διακριβωσάμεθα, ζητητέον ^d
 εἶναι φημι τὰς ἰδέας, δι' ὧν ταῦτ' ἐξεργασθήσεται καὶ
 λήψεται τέλος, ὅπερ ὑπεθέμεθα. καὶ ταῦτα φράζω
 μὲν ἐπὶ τῶν λόγων, ἐστὶ δὲ τοῦτο τὸ στοιχεῖον καὶ κατὰ
 τῶν ἄλλων ἀπάντων καὶ κατὰ τῶν ἡμετέρων πραγμά-
 9 των. οὐδὲν γὰρ οἶόν τ' ἐστὶ πραχθῆναι νοῦν ἐχόντως,
 ἂν μὴ τοῦτο πρῶτον μετὰ πολλῆς προνοίας λογισησθε
 καὶ βουλευσησθε, πῶς χρῆ τὸν ἐπίλοιπον χρόνον ^e
 ὑμῶν αὐτῶν προστεῖναι καὶ τίνα βίον προελέσθαι καὶ

ποιᾶς δόξης ὀριγνηθῆναι καὶ ποτέρας τῶν τιμῶν ἀγα-
 πῆσαι, τὰς παρ' ἐκόντων γιγνομένας ἢ τὰς παρ' ἀκόν-
 των τῶν πολιτῶν· ταῦτα δὲ διορισμένους τότε ἤδη
 τὰς πράξεις τὰς καθ' ἑκάστην τὴν ἡμέραν σκεπτέον,
 ἵπως συντενοῦσι πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἐξ ἀρχῆς ⁴²⁰
 10 γενομένας. καὶ τοῦτον μὲν τὸν τρόπον ζητοῦντες
 ὥσπερ σκοποῦ κειμένον στοχάσεσθε τῇ ψυχῇ καὶ μᾶλ-
 λον ἐπιτεύξεσθε τοῦ συμφέροντος· ἂν δὲ μηδεμίαν
 ποιήσησθε τοιαύτην ὑπόθεσιν ἀλλὰ τὸ προσπίπτον
 ἐπιχειρῆτε πράττειν, ἀναγκαῖόν ἐστιν ὑμᾶς ταῖς δια-
 νοίαις πλανᾶσθαι καὶ πολλῶν διαμαρτάνειν πραγ-
 μάτων.

11 (δ') Ἴσως ἂν οὖν τις τῶν εἰκῆ ξῆν προηρημένων ^b
 τοὺς μὲν τοιούτους λογισμοὺς διασύρειν ἐπιχειρή-
 σειεν, ἀξιώσεις δ' ἂν ἤδη με συμβουλεύειν περὶ τῶν
 προειρημένων. ἐστὶν οὖν οὐκ ὀκνητέον ἀποφύνασθαι
 περὶ αὐτῶν, ἂ τυγχάνω γινώσκων. ἐμοὶ γὰρ αἰρε-
 τώτερος ὁ βίος εἶναι δοκεῖ καὶ βελτίων ὁ τῶν ἰδιωτευ-
 ὄντων ἢ τῶν τυραννούντων, καὶ τὰς τιμὰς ἡδίους
 ἡγοῦμαι τὰς ἐν ταῖς πολιτείαις ἢ τὰς ἐν ταῖς μοναρχ-
 12 χείαις· καὶ περὶ τούτων λέγειν ἐπιχειρήσω. καίτοι μ' ^c
 οὐ λέληθεν, ὅτι πολλοὺς ἔξω τοὺς ἐναντιουμένους,
 καὶ μάλιστα τοὺς περὶ ὑμᾶς ὄντας. οἶμαι γὰρ οὐχ
 ἡμιστά τούτους ἐπὶ τὴν τυραννίδα παροξύνειν ὑμᾶς·
 σκοποῦσι γὰρ οὐ πανταχῆ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος
 ἀλλὰ πολλὰ παραλογίζονται σφᾶς αὐτούς. τὰς μὲν
 γὰρ ἐξουσίας καὶ τὰ κέρδη καὶ τὰς ἡδονὰς ὄρωσι καὶ
 τούτων ἀπολαύσεσθαι προσδοκῶσι, τὰς δὲ ταραχὰς
 καὶ τὰς συμφορὰς τὰς τοῖς ἀρχουσι συμπιπτούσας καὶ ^d
 τοῖς φίλοις αὐτῶν οὐ θεωροῦσιν, ἀλλὰ πεπόνθασιν,
 ὅπερ οἱ τοῖς αἰσχίστοις καὶ παρανομοτάτοις τῶν ἐφ-
 13 γων ἐπιχειροῦντες. καὶ γὰρ ἐκείνοι τὰς μὲν πονηρίας

τάς τῶν πραγμάτων οὐκ ἀγνοοῦσιν, ἐλπίζουσι δ' ὅσον μὲν ἀγαθόν ἐστὶν ἐν αὐτοῖς, τοῦτο μὲν ἐκλήψεσθαι, τὰ δὲ δεινὰ πάντα τὰ προσόντα τῷ πράγματι καὶ τὰ κακὰ διαφεύξεσθαι, καὶ διοικήσειν τὰ περὶ σφᾶς αὐτοὺς οὕτως, ὥστε τῶν μὲν κινδύνων εἶναι 1+ πόρρω, τῶν δ' ὠφελειῶν ἐγγύς. τοὺς μὲν οὖν ταύτην εἶχοντας τὴν διάνοιαν ζηλωτῆς ἡθρυμίας, αὐτὸς δ' αἰσχυνθείην ἂν, εἰ συμβουλευῶν ἑτέροις ἐκείνων ἀμελήσας τὸ συμφέρον ποιόηεν καὶ μὴ παντάπασιν ἔξω θεῖς ἑμαυτὸν καὶ τῶν ὠφελειῶν καὶ τῶν ἄλ- 421 λων ἀπάντων τὰ βέλτιστα παραινοίην. ὡς οὖν ἑμοῦ ταύτην ἔχοντος τὴν γνώμην, οὕτως ἑμοὶ προσέχετε τὸν νοῦν.

7.

ΤΙΜΟΘΕΩΣ.

(α΄.) Περὶ μὲν τῆς οἰκειότητος τῆς ὑπαρχούσης 421 ἡμῖν πρὸς ἀλλήλους οἶμαι σε πολλῶν ἀκηκοέναι, συγχαίρω δὲ σοὶ πυνθανόμενος, πρῶτον μὲν ὅτι τῇ δυναστείᾳ τῇ παρούσῃ κάλλιον χοῆ τοῦ πατρὸς καὶ φρονιμώτερον, ἔπειθ' ὅτι προαιρεῖ δόξαν καλὴν κτήσασθαι μᾶλλον ἢ πλοῦτον μέγαν συναγαγεῖν. σημεῖον γὰρ οὐ μικρὸν ἐκφέρεται ἀρετῆς ἀλλ' ὡς δυνατόν μεγιστοι, ταύτην ἔχων τὴν γνώμην· ὥστ' ἦν ἑμμείνης τοῖς περὶ σοῦ νῦν λεγομένοις, οὐκ ἀπορήσεις τῶν ἐγκωμισασομένων τὴν τε φρόνησιν τὴν σὴν καὶ τὴν 2 προαίρεσιν ταύτην. ἠγοῦμαι δὲ καὶ τὰ διηγγελμένα περὶ τοῦ πατρὸς σου συμβάλλεσθαι μεγάλην πίστιν πρὸς τὸ δοκεῖν εὖ φρονεῖν σε καὶ διαφέρειν τῶν ἄλλων· εἰώθασι γὰρ οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων οὐχ οὕτως ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν τοὺς ἐκ τῶν πατέρων τῶν

εὐδοκιοῦντων γεγονότας, ὡς τοὺς ἐκ τῶν δυσκόλων καὶ χαλεπῶν, ἣν περ φαίνονται μηδὲν ὅμοιοι τοῖς γονεῦσιν ὄντες. μᾶλλον γὰρ ἐπὶ πάντων κεχαρισμένον αὐτοῖς ἐστὶ τὸ παρὰ λόγον συμβαῖνον ἀγαθὸν τῶν εἰκότως καὶ προσηκότως γιγνομένων.

3 (β΄.) Ὡν ἐνθυμούμενον χοῆ ζητεῖν καὶ φιλοσοφεῖν, ἔξ ὅτου τρόπου καὶ μετὰ τίνων καὶ τίσι συμβούλοις χρώμενος τάς τε τῆς πόλεως ἀτυχίας ἐπανορθώσεις καὶ τοὺς πολίτας ἐπὶ τε τὰς ἐργασίας καὶ τὴν σωφροσύνην προτρέψεις καὶ ποιήσεις αὐτοὺς ἥδιον 422 ζῆν καὶ θαρραλεώτερον ἢ τὸν παρελθόντα χρόνον. ταῦτα γὰρ ἐστὶν ἔργα τῶν ὀρθῶς καὶ φρονίμως τυ- 4 ραννεύοντων. ὧν ἐνιοὶ καταφρονήσαντες οὐδὲν ἄλλο σκοποῦσι, πλὴν ὅπως αὐτοὶ θ' ὡς μετὰ πλείστης ἀσελγείας τὸν βίον διάξουσιν, τῶν τε πολιτῶν τοὺς βελτίστους καὶ πλουσιωτάτους καὶ φρονιμωτάτους λυμανοῦνται καὶ δασμολογήσουσι, κακῶς εἰδότες, ὅτι προσήκει τοὺς εὖ φρονούντας καὶ τὴν τιμὴν ταύτην ἔχοντας μὴ τοῖς τῶν ἄλλων κακοῖς αὐτοῖς ἡδονὰς b παρασκευάζειν ἀλλὰ ταῖς αὐτῶν ἐπιμελείαις τοὺς πο- 5 λίτας εὐδαιμονεστέρους ποιεῖν, μηδὲ πικρῶς μὲν καὶ χαλεπῶς διακείσθαι πρὸς ἅπαντας, ἀμελεῖν δὲ τῆς αὐτῶν σωτηρίας, ἀλλ' οὕτω μὲν πράως καὶ νομίμως ἐπιστατεῖν τῶν πραγμάτων ὥστε μηδένα τολμᾶν αὐτοῖς ἐπιβουλεύειν, μετὰ τοσαύτης δ' ἀκριβείας τὴν τοῦ σώματος ποιείσθαι φυλακὴν ὡς ἀπάντων αὐτοὺς c ἀνελεῖν βουλομένων. ταύτην γὰρ τὴν διάνοιαν ἔχοντες αὐτοὶ τ' ἂν ἔξω τῶν κινδύνων εἶεν καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐδοκιοτερον· ὧν ἀγαθὰ μείζω χαλεπὸν εὖρετον 6 ἐστίν. ἐνεθυμήθην δὲ μεταξὺ γράφων, ὡς εὐτυχῶς ἅπαντά σοι συμβέβηκεν. τὴν μὲν γὰρ εὐπορίαν, ἣν ἀναγκαῖον ἦν κτήσασθαι τυραννικῶς μετὰ βίας καὶ

πολλῆς ἀπεχθείας, ὁ πατήρ σοι καταλέλοιπε, τὸ δὲ
 χρῆσθαι τούτοις καλῶς καὶ φιλανθρωπῶς ἐπὶ σοὶ γέ- d
 γουεν· ὧν χρῆ σε πολλὴν ποιείσθαι τὴν ἐπιμέλειαν.

7 (γ'.) Ἄ μὲν οὖν ἐγὼ γινώσκω, ταῦτ' ἐστίν· ἔχει
 δ' οὕτως. εἰ μὲν ἐρῶς χρημάτων καὶ μείζονος δυνα-
 στείας καὶ κινδύνων, δι' ὧν αἱ κτήσεις τούτων εἰσὶν,
 ἐτέρους σοι συμβούλους παρακλητέον· εἰ δὲ ταῦτα
 μὲν ἱκανῶς ἔχεις, ἀρετῆς δὲ καὶ δόξης καλῆς καὶ τῆς
 παρὰ τῶν πολλῶν εὐνοίας ἐπιθυμῆς, τοῖς τε λόγοις e
 τοῖς ἐμοῖς προσεκτέον τὸν νοῦν ἐστὶ καὶ τοῖς καλῶς
 τὰς πόλεις τὰς αὐτῶν διοικοῦσιν ἀμιλλητέον καὶ πει-
 8 ρατέον αὐτῶν διενεργεῖν. ἀκούω δὲ Κλέομμιν τὸν ἐν
 Μηθύμνῃ ταύτην ἔχοντα τὴν δυναστείαν περὶ τε τὰς
 ἄλλας πράξεις καλὸν κἀγαθὸν εἶναι καὶ φρόνιμον,
 καὶ τοσοῦτον ἀπέχειν τοῦ τῶν πολιτῶν τινας ἀπο-
 κτείνειν ἢ φνγαδεύειν ἢ δημεύειν τὰς οὐσίας ἢ ποι- 423
 εἶν ἄλλο τι κακὸν, ὥστε πολλὴν μὲν ἀσφάλειαν παρ-
 ἔχειν τοῖς συμπολιτενομένοις, κατάργειν δὲ τοὺς φευ-
 9 γοντας, ἀποδιδόναί δὲ τοῖς μὲν κατιούσι τὰς κτήσεις,
 ἐξ ὧν ἐξέπεσον, τοῖς δὲ πριαμένοις τὰς τιμὰς τὰς ἐκά-
 στοις γιγνομένας, πρὸς δὲ τούτοις καθοπλίζειν ἅπαν-
 τας τοὺς πολίτας, ὡς οὐδενὸς μὲν ἐπιχειρήσοντος
 περὶ αὐτὸν νεωτερίζειν, ἦν δ' ἄρα τινὲς τολμήσωσιν,
 ἡγούμενος λυσιτελεῖν αὐτῷ τεθνᾶναι τοιαύτην ἀρε- b
 τὴν ἐνδειξαμένῳ τοῖς πολίταις μᾶλλον ἢ ζῆν πλείω
 χρόνον τῇ πόλει τῶν μεγίστων κακῶν αἰτίῳ γενομένῳ.

10 (δ'.) Ἐτι δ' ἂν πλείω σοι περὶ τούτων διελέχθην,
 ἴσως δ' ἂν καὶ χαριέστερον, εἰ μὴ παντάπασιν ἔδει με
 διὰ ταχέων γράψαι σοὶ τὴν ἐπιστολήν. νῦν δὲ σοὶ
 μὲν αὐθις συμβουλευόμεν, ἂν μὴ κωλύσῃ με τὸ γῆ-
 ρας, ἐν δὲ τῷ παρόντι περὶ τῶν ἰδίων δηλώσωμεν.
 (ε'.) Αὐτοκράτωρ γὰρ ὁ τὰ γράμματα φέρων οἰκείως e

11 ἡμῖν ἔχει· περὶ τε γὰρ τὰς διατριβὰς τὰς αὐτὰς γεγό-
 ναμεν καὶ τῇ τέχνῃ πολλάκις αὐτοῦ κέχημαι καὶ τὸ
 τελευταῖον περὶ τῆς ἀποδημίας τῆς ὡς σε σύμβουλος
 ἐγενομένη αὐτῷ. διὰ δὲ ταῦτα πάντα βουλομένη ἂν
 σε καλῶς αὐτῷ χρῆσασθαι καὶ συμφερόντως ἀμφοτέ-
 ροις ὑμῖν, καὶ γενέσθαι φανερόν, ὅτι μέρος τι καὶ δι'
 ἐμὲ γίγνεται τῶν δεόντων αὐτῷ.

12 (ς'.) Καὶ μὴ θαυμάσης, εἰ σοὶ μὲν οὕτως ἐπιστέλλω d
 προθύμως, Κλεάρχου δὲ μηδὲν πάποτ' ἔδεήθην. σχε-
 δὸν γὰρ ἅπαντες οἱ παρ' ὑμῶν καταπλέοντες σε μὲν ὁ-
 μοῖόν φασιν εἶναι τοῖς βελτίστοις τῶν ἐμοῖ πεπλησια-
 κότων, Κλεάρχου δὲ κατὰ μὲν ἐκείνον τὸν χρόνον, ὅτ'
 ἦν παρ' ἡμῖν, ὠμολόγουν, ὅσοι περ' ἐνέτυχον, ἐλευ-
 θεριώτατον εἶναι καὶ πραότατον καὶ φιλανθρωπότα-
 τον τῶν μετεχόντων τῆς διατριβῆς· ἐπειδὴ δὲ τὴν δύ- e
 ναμιν ἔλαβε, τοσοῦτον ἔδοξε μεταπεσεῖν ὥστε πάντας
 13 θαυμάζειν τοὺς πρότερον αὐτὸν γινώσκοντας. πρὸς
 μὲν οὖν ἐκείνον διὰ ταύτας τὰς αἰτίας ἀπηλλοτριώθην·
 σὲ δ' ἀποδέχομαι καὶ πρὸ πολλοῦ ποιησαίμην ἂν οἰ-
 κείως διατεθῆναι πρὸς ἡμᾶς. δηλώσεις δὲ καὶ σὺ διὰ
 ταχέων, εἰ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχεις ἡμῖν· Αὐτοκρά- 424
 τορός τε γὰρ ἐπιμελήσει καὶ πέμψεις ἐπιστολήν ὡς
 ἡμᾶς, ἀνανεούμενος τὴν φιλίαν καὶ ξενίαν τὴν πρό-
 τερον ὑπάρχουσαν. ἔρρωσο, κἂν του δέη τῶν παρ'
 ἡμῶν, ἐπίστελλε.

8.

ΤΟΙΣ ΜΥΤΤΛΗΝΑΙΩΝ ΑΡΧΟΤΣΙΝ.

(α'.) Οἱ παῖδες οἱ μὲν Ἀφαρέως, υἱοὶ δ' ἐμοῖ,
 παιδευθέντες ὑπ' Ἀγήνορος τὰ περὶ τὴν μουσικὴν, b
 ἐδεήθησάν μου γράμματα πέμψαι πρὸς ὑμᾶς, ὅπως
 ἂν, ἐπειδὴν καὶ τῶν ἄλλων τινας καταγάγητε φυγά

δων, και τοῦτον καταδέξασθε και τὸν πατέρα και τοὺς ἀδελφούς. λέγοντος δέ μου πρὸς αὐτούς, ὅτι δέδοικα, μὴ λίαν ἄτοπος εἶναι δόξα και περιεργος, ζητῶν εὐρίσκεισθαι τηλικαῦτα τὸ μέγεθος παρ' ἀνδρῶν, οἷς οὐδὲ πώποτε πρότερον οὔτε διελέχθην οὔτε συνήθησεν ἐγενόμεν, ἀκούσαντες ταῦτα πολὺ μᾶλλον ἐλιπάρουν.

2 ὡς δ' οὐδὲν αὐτοῖς ἀπέβαινε ὧν ἠλπιζον, ἅπασιν ἦσαν καταφανεῖς ἀηδῶς διακαίμενοι και χαλεπῶς φέροντες. ὁρῶν δ' αὐτούς λυπουμένους μᾶλλον τοῦ προσήκοντος, τελευτῶν ὑπεσχόμεν γράψειν τὴν ἐπιστολὴν και πέμψειν ὑμῖν. ὑπὲρ μὲν οὖν τοῦ μὴ δικαίως ἂν δοκεῖν μωρὸς εἶναι μηδ' ὀλιγηρὸς ταῦτ' ἔχω λέγειν.

3 (β'.) Ἦγοῦμαι δὲ καλῶς ὑμᾶς βεβουλεύσθαι και διαλλαττομένους τοῖς πολίταις τοῖς ὑμετέροις, και πειρωμένους τοὺς μὲν φεύγοντας ὀλίγους ποιεῖν, τοὺς δὲ συμπολιτευομένους πολλοὺς, και μιμουμένους τὰ περὶ τὴν στάσιν τὴν πόλιν τὴν ἡμετέραν. μάλιστα δ' ἂν τις ὑμᾶς ἐπαινέσειεν, ὅτι τοῖς κατιούσιν ἀποδίδοτε τὴν οὐσίαν· ἐπιδείκνυσθε γὰρ και ποιεῖτε πᾶσι φανερόν, ὡς οὐ τῶν κτημάτων ἐπιθυμήσαντες τῶν ἀλλοτριῶν ἀλλ' ὑπὲρ τῆς πόλεως δείσαντες ἐποιήσασθε τὴν

4 ἐκβολὴν αὐτῶν. (γ'.) Οὐ μὴν ἀλλ' εἰ και μηδὲν ὑμῖν ἔδοξε τούτων μηδὲ προσεδέχεσθε μηδένα τῶν φυγάδων, τούτους γε νομίζω συμφέρειν ὑμῖν κατάγειν. αἰσχρὸν γὰρ τὴν μὲν πόλιν ὑμῶν ὑπὸ πάντων ὁμολογεῖσθαι μουσικωτάτην εἶναι και τοὺς ὀνομαστοτάτους ἐν αὐτῇ παρ' ὑμῖν τυγχάνειν γεγονότας, τὸν δὲ πρόεχοντα τῶν νῦν ὄντων περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς παιδείας ταύτης φεύγειν ἐκ τῆς τοιαύτης πόλεως, και τοὺς μὲν ἄλλους Ἑλλήνας τοὺς διαφέροντας περὶ τι τῶν καλῶν ἐπιτηδευμάτων, κἂν μηδὲν προσήκωσι, ποιεῖσθαι πολίτας, ὑμᾶς δὲ τοὺς εὐδοκιμοῦντάς τε παρὰ τοῖς ἄλ-

λοῖς και μετασχόντας τῆς αὐτῆς φύσεως περιορᾶν παρ' ἑτέροις μετοικούντας. θαυμάζω δ' ὅσαι τῶν πόλεων αειζώνων δωρεῶν ἀξιούσι τοὺς ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσι κατορθοῦντας μᾶλλον ἢ τοὺς τῇ φρονήσει και τῇ φιλοπονίᾳ τι τῶν χρησίμων εὐρίσκοντας, και μὴ συνορᾶσιν, ὅτι πεφύκασιν αἱ μὲν περὶ τὴν βίωμην και τὸ τάχος δυνάμεις συναποθνήσκειν τοῖς σώμασιν, αἱ δ' ἐπιστήμαι παραμένειν ἅπαντα τὸν χρόνον ὠφελούσαι τοὺς χρωμένους αὐταῖς. ὧν ἐνθυμουμένους χρηστὸς τοὺς νοῦν ἔχοντας περὶ πλείστου μὲν ποιεῖσθαι τοὺς καλῶς και δικαίως τῆς αὐτῶν πόλεως ἐπιστατοῦντας, δευτέρους δὲ τοὺς τιμὴν και δόξαν αὐτῇ καλὴν συμβαλέσθαι δυναμένους· ἅπαντες γὰρ ὡσπερ δαίγματι τοῖς τοιούτοις χρωμένοι και τοὺς ἄλλους τοὺς συμπολιτευομένους ὁμοίους εἶναι τούτοις νομίζουσιν.

7 (δ'.) Ἴσως οὖν εἴποι τις ἂν, ὅτι προσήκει τοὺς εὐρέσθαι τι βουλομένους μὴ τὸ πρᾶγμα μόνον ἐπαινεῖν ἀλλὰ και σφᾶς αὐτοὺς ἐπιδεικνύναι δικαίως ἂν τυγχάνοντας, περὶ ὧν ἂν ποιῶνται τοὺς λόγους.

(ε'.) Ἐχει δ' οὕτως. ἐγὼ τοῦ μὲν πολιτεύεσθαι και φηγορεύειν ἀπέστην· οὔτε γὰρ φωνὴν εἶχον ἱκανὴν οὔτε τόλμαν· οὐ μὴν παντάπασιν ἄχρηστος ἔφην οὐδ' ἀδόκιμος, ἀλλὰ τοῖς τε προηρημένοις λέγειν ἀγαθόν τι περὶ ὑμῶν και τῶν ἄλλων συμμάχων φανεῖν ἂν και σύμβουλος και συναγωνιστὴς γεγεννημένος, αὐτός τε πλείους λόγους πεποιημένος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας και τῆς αὐτονομίας τῆς τῶν Ἑλλήνων ἢ σύμπαντες οἱ τὰ βήματα κατατετριφότες. ὑπὲρ ὧν ὑμεῖς ἂν μοι δικαίως πλείστην ἔχοιτε χάριν· μάλιστα γὰρ ἐπιθυμοῦντες διατελεῖτε τῆς τοιαύτης καταστάσεως. οἶμαι δ' εἰ Κόνων μὲν και Τιμόθεος ἐτύγχανον ζῶντες, Διόφαντος δ' ἦκεν ἐκ τῆς Ἀσίας, πολλὴν ἂν αὐτοὺς

ποιήσασθαι σπουδῆν, εὐρέσθαι με βουλομένους ὧν τυγχάνω δεόμενος. περὶ ὧν οὐκ οἶδα, τί δεῖ πλείω β λέγειν· οὐδείς γὰρ ὑμῶν οὕτως ἐστὶ νέος οὐδ' ἐπιλήσιμων, ὅστις οὐκ οἶδε τὰς ἐκείνων εὐεργεσίας.

9 (ς.) Οὕτω δ' ἂν μοι δοκεῖτε κάλλιστα βουλεύσασθαι περὶ τούτων, εἰ σκέψεσθε, τίς ἐστὶν ὁ δεόμενος καὶ ὑπὲρ ποίων τινῶν ἀνθρώπων. εὐρήσετε τοίνυν ἐμὲ μὲν οἰκειότατα κεχρημένον τοῖς μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίοις γεγενημένοις ὑμῖν τε καὶ τοῖς ἄλλοις, ὑπὲρ ὧν δὲ δέομαι τοιούτους ὄντας, οἴους τοὺς μὲν πρεσβυτέρους καὶ τοὺς περὶ τὴν πολιτείαν ὄντας μὴ λυπεῖν, τοῖς δὲ νεωτέροις διατριβὴν παρέχειν ἡδεῖαν καὶ χρησίμην καὶ πρέπουσαν τοῖς τηλικούτοις.

10 (ζ.) Μὴ θαυμάζετε δ' εἰ προθυμότερον καὶ διὰ μακροτέρων τῶν ἄλλων γέγραφα τὴν ἐπιστολήν· βούλομαι γὰρ ἀμφοτέρω, τοῖς τε παισὶν ἡμῶν χαρίσασθαι καὶ ποιῆσαι φανερόν αὐτοῖς, ὅτι, κἂν μὴ δημηγορῶσι μὴδὲ στρατηγῶσιν ἀλλὰ μόνον μιμῶνται τὸν τρόπον τὸν ἐμὸν, οὐκ ἡμελημένως διάξουσιν ἐν τοῖς Ἑλλησιν. ἐν ἔτι λοιπόν· ἂν ἄρα δόξῃ τι τούτων ὑμῖν πράττειν, Ἀγήνορι τε δηλώσατε καὶ τοῖς ἀδελφοῖς, ὅτι μέρος τι καὶ δι' ἐμὲ τυγχάνουσιν ὧν ἐπεθύμουν.

9.

ΑΡΧΙΔΑΜΩΙ.

(α.) Εἰδὼς ὧ Ἀρχίδαμε πολλοὺς ὠρμημένους ἐγκωμιάζειν σὲ καὶ τὸν πατέρα καὶ τὸ γένος ὑμῶν, εἰλόμην τοῦτον μὲν τὸν λόγον, ἐπειδὴ λαν θάδιος ἦν, ἐκείνοις παραλιπεῖν, αὐτὸς δὲ σε διανοοῦμαι παρακαλεῖν ἐπὶ στρατηγίας καὶ στρατείας οὐδὲν ὁμοίας ταῖς νῦν ἐνεστηκυῖαις, ἀλλ' ἐξ ὧν μεγάλων ἀγαθῶν

Pag.

Cor.

434

αἴτιος γενήσει καὶ τῇ πόλει τῇ σαυτοῦ καὶ τοῖς Ἑλλησιν ἅπασιν. ταύτην δ' ἐποίησάμην τὴν αἴρεσιν, οὐκ ἄγνοῶν τὸν λόγον τὸν εὐμεταχειριστότερον ἀλλ' ἀκριβῶς εἰδὼς, ὅτι πράξεις μὲν εὐρεῖν καλὰς καὶ μεγάλας καὶ συμφερούσας χαλεπὸν καὶ σπάνιον ἐστίν, ἐπαινεῖσαι δὲ τὰς ἀρετὰς τὰς ὑμετέρας θάδιως οἴος τ' ἂν ἐγενόμην. οὐ γὰρ ἔδει με παρ' ἑμαντοῦ πορίζεσθαι τὰ λεχθησόμενα περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ἐκ τῶν ὑμῖν πεπραγμένων τωσαύτας ἂν καὶ τοιαύτας ἀφορμὰς ἔλαβον ὥστε τὰς περὶ τῶν ἄλλων εὐλογίας μὴδὲ κατὰ μικρὸν ἐναμίλλους γενέσθαι τῇ περὶ ὑμᾶς φηθείσῃ.

3 (β.) Πῶς γὰρ ἂν τις ἢ τὴν εὐγένειαν ὑπερεβάλετο τῶν γεγονότων ἀφ' Ἡρακλέους καὶ Διός, ἣν πάντες ἴσασι μόνοις ὑμῖν ὁμολογουμένως ὑπάρχουσαν, ἢ τὴν ἀρετὴν τῶν ἐν Πελοποννήσῳ τὰς Δωρικὰς πόλεις κτισάντων καὶ τὴν χώραν ταύτην κατασχόντων, ἢ τὸ πλῆθος τῶν κινδύνων καὶ τῶν τροπαίων τῶν διὰ τὴν ὑμετέραν ἡγεμονίαν καὶ βασιλείαν σταθέντων; τίς δ' ἂν ἠπόρησε, διεξιέναι βουλευθεὶς τὴν ὅλης τῆς πόλεως καὶ σωφροσύνην καὶ πολιτείαν τὴν ὑπὸ τῶν προγόνων τῶν ὑμετέρων συνταχθεῖσαν; πόσοις δ' ἂν λόγοις ἐξεγένετο χρησασθαι περὶ τὴν φρόνησιν τοῦ σου πατρὸς καὶ τὴν ἐν ταῖς συμφοραῖς διοίκησιν καὶ τὴν μάχην τὴν ἐν τῇ πόλει γενομένην, ἧς ἡγεμῶν σὺ καταστάς καὶ μετ' ὀλίγων πρὸς πολλοὺς κινδυνεύσας καὶ πάντων διενεγκῶν αἴτιος ἐγένου τῇ πόλει τῆς σωτηρίας, οὐ κάλλιον ἔργον οὐδεὶς ἂν ἐπιδείξειεν; οὔτε γὰρ πόλεις ἐλεῖν οὔτε πολλοὺς ἀποκτείνειν τῶν πολεμίων οὕτω μέγα καὶ σεμνόν ἐστίν, ὥς ἐκ τῶν τοιούτων κινδύνων σῶσαι τὴν πατρίδα, μὴ τὴν τυχοῦσαν ἀλλὰ τὴν τωσοῦτον ἐπ' ἀρετῇ διενεγκοῦσαν. περὶ ὧν μὴ κομψῶς ἀλλ' ἀπλῶς διελεθῶν, μὴδὲ τῇ

435

λέξει κοσμήσας ἀλλ' ἐξαριθμήσας μόνον καὶ χύδην εἰπῶν οὐδεὶς ὅστις οὐκ ἂν εὐδοκιμήσειεν.

6 (γ.) Ἐγὼ τοίνυν δυνηθεὶς ἂν καὶ περὶ τούτων ἐξαρκούντως διαλεχθῆναι, κάκεινο γιγνώσκων, πρῶτον μὲν ὅτι ὁρῶν ἔστι περὶ τῶν γεγενημένων εὐπόρως ἐπιδραμεῖν ἢ περὶ τῶν μελλόντων νοῦν ἔχόντως εἰπεῖν, ἔπειθ' ὅτι πάντες ἀνθρώποι μεῖζω χάριν ἔχουσι τοῖς ἐπαινοῦσιν ἢ τοῖς συμβουλευούσι, τοὺς μὲν γὰρ ὡς εὖνους ὄντας ἀποδέχονται, τοὺς δ' ἂν μὴ κελευσθέντες παραινῶσιν, ἐνοχλεῖν νομίζουσιν, ἀλλ' ὅμως ἅπαντα ταῦτα προειδῶς τῶν μὲν πρὸς χάριν ἂν ᾔθύντων ἀπεσχόμεν, περὶ δὲ τοιούτων μέλλω λέγειν, περὶ ὧν οὐδεὶς ἂν ἄλλος τολμήσειεν, ἡγούμενος δεῖν τοὺς περὶ ἐπιεικείας καὶ φρονήσεως ἀμφισβητοῦντας μὴ τοὺς ῥᾶστοις προαιρεῖσθαι τῶν λόγων ἀλλὰ τοὺς ἐργωδεστάτους, μηδὲ τοὺς ἡδίστους τοῖς ἀκούουσιν, ἀλλ' ἐξ ὧν ὠφελήσουσι καὶ τὰς πόλεις τὰς αὐτῶν καὶ τοὺς ἄλλους Ἑλληνας· ἐφ' οἷσπερ ἐγὼ τυγχάνω νῦν ἐφεστηκώς.

8 (δ.) Θαυμάζω δὲ καὶ τῶν ἄλλων τῶν πράττειν ἢ λέγειν δυναμένων, εἰ μηδὲ πώποτε αὐτοῖς ἐπῆλθεν ἐνθυμηθῆναι περὶ τῶν κοινῶν πραγμάτων, μηδ' ἐλεῆσαι τὰς τῆς Ἑλλάδος δυσπραξίας οὕτως αἰσχρῶς καὶ δεινῶς διατιθεμένης, ἧς οὐδεὶς παραλέλειπται τόπος, ὅς οὐ γέμει καὶ μεστός ἔστι πολέμου καὶ στάσεων καὶ σφαγῶν καὶ κακῶν ἀναριθμητῶν· ὧν πλεῖστον μέρος μετελήφασιν οἱ τῆς Ἀσίας τὴν παραλίαν οἰκοῦν-
436
τες, οὓς ἐν ταῖς συνθήκαις ἅπαντας ἐκδεδώκαμεν οὐ μόνον τοῖς βαρβάροις ἀλλὰ καὶ τῶν Ἑλλήνων τοῖς τῆς μὲν φωνῆς τῆς ἡμετέρας κοινωνοῦσι, τῷ δὲ τρόπῳ
9 τῷ τῶν βαρβάρων χωρμένοις· οὓς, εἰ νῦν εἶχομεν, οὐκ ἂν περιερωῶμεν ἀθροισζομένους οὐδ' ὑπὸ τῶν

τυχόντων στρατηγούμενους, οὐδὲ μείζους καὶ κρείττους συντάξεις στρατοπέδων γιγνομένας ἐκ τῶν πλανωμένων ἢ τῶν πολιτευομένων· οἱ τῆς μὲν βασιλείας χώρας μικρὸν μέρος λυμαίνονται, τὰς δὲ πόλεις τὰς Ἑλληνίδας, εἰς ἣν ἂν εἰσέλθωσιν, ἀναστάτους ποιούσι, τοὺς μὲν ἀποκτείνοντες, τοὺς δὲ φυγαδεύοντες,
10 τῶν δὲ τὰς οὐσίας διαρπάζοντες, ἔτι δὲ παῖδας καὶ γυναῖκας ὑβρίζοντες, καὶ τὰς μὲν εὐπρεπεστάτας καταισχύνοντες, τῶν δ' ἄλλων ἂ περὶ τοῖς σώμασιν ἔχουσι περισπῶντες, ὥσθ' ἄς πρότερον οὐδὲ κεκοσμημένας ἦν ἰδεῖν τοῖς ἀλλοτρίοις, ταύτας ὑπὸ πολλῶν ὀραῖσθαι γυμνάς, ἐνίας δ' αὐτῶν ἐν ῥάκεσι περιφθειρομένας δι' ἐνδειαν τῶν ἀναγκαίων.

11 (ε.) Ἦπερ ὧν πολλὸν ἤδη χρόνον γιγνομένων οὔτε πόλις οὐδεμία τῶν προεστάναι τῶν Ἑλλήνων ἀξιοσῶν ἠγανάκτησεν, οὔτ' ἀνὴρ τῶν πρωτεούντων οὐδεὶς βαρέως ἠνεγκε, πλην ὁ σὸς πατήρ· μόνος γὰρ Ἀγησίλαος ὧν ἡμεῖς ἴσμεν ἐπιθυμῶν ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσε τοὺς μὲν Ἑλληνας ἐλευθερῶσαι, πρὸς δὲ τοὺς βαρβάρους πόλεμον ἐξενεγκεῖν. οὐ μὲν
12 ἀλλὰ κάκεινος ἐνὸς πράγματος διήμαρτεν. καὶ μὴ θαυμάσης, εἰ πρὸς σὲ διαλεγόμενος μνησθήσομαι τῶν οὐκ ὀρθῶς ὑπ' αὐτοῦ γνωσθέντων· εἰθισμαί τε γὰρ μετὰ παρησίας αἰεὶ ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, καὶ δεξιάνην ἂν δικαίως ἐπιτιμῆσας ἀπεχθῆσθαι μᾶλλον
13 ἢ παρὰ τὸ προσήκον ἐπαινέσας χαρίσασθαι. τὸ μὲν οὖν ἐμὸν οὕτως ἔχον ἔστιν, ἐκεῖνος δ' ἐν πᾶσι τοῖς ἄλλοις διενεγκῶν καὶ γενόμενος ἐγκρατέστατος καὶ δικαιοτάτος καὶ πολιτικώτατος διττὰς ἔσχεν ἐπιθυμίας, χωρὶς μὲν ἐκατέραν καλὴν εἶναι δοκοῦσαν, οὐ συμφωνούσας δ' ἀλλήλαις οὐδ' ἅμα πράττεσθαι δυναμένας· ἡβούλετο γὰρ βασιλεῖ τε πολεμεῖν καὶ τῶν

φίλων τους φεύγοντας εἰς τὰς πόλεις καταγαγεῖν καὶ 437
 14 κυρίους καταστήσαι τῶν πραγμάτων. συνέβαινε
 οὖν ἐκ μὲν τῆς πραγματείας τῆς ὑπὲρ τῶν ἐταίρων
 ἐν κακοῖς καὶ κινδύνοις εἶναι τοὺς Ἕλληνας, διὰ δὲ
 τὴν ταραχὴν τὴν ἐνθάδε γιγνομένην μὴ σχολὴν ἄγειν
 μηδὲ δύνασθαι πολεμεῖν τοῖς βαρβάροις. ὥστ' ἐκ
 τῶν ἀγνοηθέντων κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ῥάδιον
 καταμαθεῖν, ὅτι δεῖ τοὺς ὀρθῶς βουλευομένους μὴ
 πρότερον ἐκφέρειν πρὸς βασιλέα πόλεμον, πρὶν ἂν
 διαλλάξῃ τις τοὺς Ἕλληνας καὶ παύσῃ τῆς μανίας καὶ
 τῆς φιλονεικίας ἡμᾶς. περὶ ὧν ἐγὼ καὶ πρότερον εἴ-
 ρηκα καὶ νῦν ποιήσομαι τοὺς λόγους.

15 (ε'.) Καίτοι τινὲς τῶν οὐδεμιᾶς μὲν παιδείας μετ-
 εσχηκότων, δύνασθαι δὲ παιδεύειν τοὺς ἄλλους ὑπ-
 ισχνομένων, καὶ φέγειν μὲν τὰ μὰ τολμῶντων, μι-
 μεισθαι δὲ γλιχομένων, τάχ' ἂν μανίαν εἶναι φήσειαν
 τὸ μέλειν ἐμοὶ τῶν τῆς Ἑλλάδος συμφορῶν, ὥσπερ
 παρὰ τοὺς ἐμοὺς λόγους ἢ βέλτιον ἢ χεῖρον αὐτὴν
 πράξουσιν. (ζ'.) Ὡν δικαίως ἂν ἅπαντες πολλὴν ἀναν-
 δρσίαν καὶ μικροψυχίαν καταγνοῖεν, ὅτι προσποιού-
 μενοι φιλοσοφεῖν αὐτοὶ μὲν ἐπὶ μικροῖς φιλοτιμοῦν-
 ται, τοῖς δὲ δυναμένοις περὶ τῶν μεγίστων συμβου-
 16 λεύειν φθονοῦντες διατελοῦσιν. οὗτοι μὲν οὖν βοη-
 θοῦντες ταῖς αὐτῶν ἀσθενείαις καὶ ἠσθηνίαις ἴσως
 τοιαυτ' ἐροῦσιν· ἐγὼ δ' οὕτως ἐπ' ἐμαυτῷ μέγα φρο-
 νῶ, καίπερ ἔτη γεγονῶς ὀγδοήκοντα καὶ παντάπασιν
 ἀπειρηκῶς, ὥστ' οἶμαι καὶ λέγειν ἐμοὶ προσήκειν μά-
 λιστα περὶ τούτων καὶ καλῶς βεβουλευθῆναι πρὸς σὲ
 17 ποιούμενου τοὺς λόγους, καὶ τυχόν ἂν αὐτῶν γενή-
 σεσθαι τι τῶν δεόντων. ἠγοῦμαι δὲ καὶ τοὺς ἄλλους
 Ἕλληνας, εἰ δεήσειεν αὐτοὺς ἐξ ἀπάντων ἐκλέξασθαι
 τὸν τε τῷ λόγῳ κάλλιστ' ἂν δυνηθέντα παρακαλέσαι

τοὺς Ἕλληνας ἐπὶ τὴν τῶν βαρβάρων στρατείαν καὶ
 τὸν τάχιστα μέλλοντα τὰς πράξεις ἐπιτελεῖν τὰς συμ-
 φέρειν δοξάσας, οὐκ ἂν ἄλλους ἀνθ' ἡμῶν προκρι-
 θήναι. καίτοι πῶς οὐκ ἂν αἰσχροὺν ποιήσαιμεν, εἰ
 8 τούτων ἀμελήσαιμεν οὕτως ἐντίμων ὄντων, ὧν ἅπαν-
 438 τες ἂν ἡμᾶς ἀξιώσειαν; τὸ μὲν οὖν ἐμὸν ἔλαττόν
 ἐστίν· ἀποφῆνασθαι γὰρ, ἃ γινώσκει τις, οὐ πάντων
 τῶν χαλεπῶν πέφυκεν· σοὶ δὲ προσήκει προσέχοντι
 τὸν νοῦν τοῖς ὑπ' ἐμοῦ λεγομένοις βουλευσασθαι,
 πότερον ὀλιγορητέον ἐστὶ τῶν Ἑλληνικῶν πραγμά-
 των γεγονότι μὲν, ὥσπερ ὀλίγῳ πρότερον ἐγὼ διήλ-
 θον, ἠγεμόνι δὲ Λακεδαιμονίῳ ὄντι, βασιλεῖ δὲ
 προσαγορευομένῳ, μεγίστην δὲ τῶν Ἑλλήνων ἔχοντι
 δόξαν, ἢ τῶν μὲν ἐνεστώτων πραγμάτων ὑπεροπτεῖν,
 μείζοσι δ' ἐπιχειρητέον.

19 (η'.) Ἐγὼ μὲν γὰρ φημι χοῖναί σε πάντων
 ἀφήμενον τῶν ἄλλων δυοῖν τούτοις προσέχειν τὸν
 νοῦν, ὅπως τοὺς μὲν Ἕλληνας ἀπαλλάξεις τῶν πολέ-
 μων καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν νῦν αὐτοῖς παρόν-
 των, τοὺς δὲ βαρβάρους παύσεις ὑβρίζοντας καὶ πλείω
 κεκτημένους ἀγαθὰ τοῦ προσήκοντος. ὥς δ' ἐστὶ
 ταῦτα δυνατὰ καὶ συμφέροντα καὶ σοὶ καὶ τῇ πόλει
 καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ἐμὸν ἔργον ἤδη διδάξει περὶ
 αὐτῶν ἐστίν.

10.

[Δ Ι Ο Ν Τ Σ Ι Ω ι .

Πρόπομποι καὶ ἑαβδοῦχοι καὶ κήρυκες καὶ θρό- 427
 νων ὑψηλοτάτων ἐπίτευξις φιλοσοφίας εἰσὶν ἀχλὺς,
 καὶ διαιρητικώτατος πέφυκε τῶν ἀρετῶν χωρισμός.
 οὐκ ἠμειψας μετὰ τῆς τύχης τὴν φύσιν. ἐτι τὸν θύ-
 ISOCRATES. II.

λακον ἔχεις δερμάτινον· θνητὴν γὰρ ἔχεις ἐκ προοιμίου τὴν σύστασιν. τί δὴ τὰ τὸ κενὸν τοῦτο καὶ κοῦφον δοξάζειον ἐπὶ τοσοῦτο τὸν πῆλινον ἄσκον διεφύσησε; μεγάλης ἀνοίας ἐνεφορήθης, ᾧ δύστηνε, καὶ τῆς φύσεως τὴν γνώσιν ἀφήρησαι· οὕτω τὰ μετέωρα τῆς τύχης κινήματα ἐκστῆναί σε τῆς πάλαι θεωρίας ἠνάγκασε καὶ τῆς σώφρονος ἐκείνης ματιίας ἀπαναχωρεῖν παρεσκεύασε. ἦν σοι πάλαι μετάρσιον τὸ χαμαίληλον, νῦν δὲ καὶ χθαμαλὸν καὶ περιγρειον ὁ τῆς τύχης ὄρος ἀκρότατος. οὐκοῦν τῆς ψευδοῦς εὐδαιμονίας ἀφίστασο, καὶ τὴν δραπέτιν τύχην δραπέτενε· προφθάνων γὰρ τὴν ἀγνώμονα, ἄφρα τὴν μεταβολὴν οὐ δυσφορήσεις προσπίπτουσαν.]

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ.

I.

ΛΟΓΟΙ ΕΠΕΙΣΦΕΡΟΜΕΝΟΙ.

(Anonym. Vit. Isocr.)

Ἐὶ δὲ τινες ἐπεισάγουσιν ἄλλους τινὰς λόγους ἄς ὄντας αὐτοῦ, οὐ προσδεκτέον ἐκείνους παρὰ τοὺς φερομένους· εἰσὶ δὲ οἱ ἐπεισφερόμενοι οὔτοι·

Συμβουλευτικοὶ ἑννέα·

α'. Περὶ παρασκευῆς ἵππομεδῶν. (?)

β'. Περὶ ἀυτονομίας.

γ'. Σινοπικός.

δ'. Νησιωτικός.

ε'. ζ'. ζ'. Σύμμικτοι τρεῖς·

(ε'. ὑπὲρ Τιμοθέου,

ς'. ἐπιτροπικός,

ξ'. περὶ τῆς ὕδρας).

η'. Ἀμφικτυονικός.

θ'. Περὶ τοῦ κατοικισμοῦ Μιλησίοις.

Ἐπιδεικτικοὶ ἑπτὰ·

α'. Κλυταιμνήστρας ἐγκώμιον.

β'. Πηλεόπης.

γ'. Μενεκράτης.

δ'. Ἐπιτάφιος τοῖς ἐν Θυραία.

ε'. Νεοπτόλεμος.

ς'. Παριακός.

ξ'. Συναγορία πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἐπιστάτου περὶ τοῦ ὄρνυτος.

Σύμμικτοι πέντε·

α'. Περὶ φιλοσοφίας.

β'. Περὶ Πλάτωνος.

γ'. Περὶ Ἐριδος.

δ'. Προτρεπτικός.

ε'. Καταδρομὴ σοφιστῶν.

(Photius Cod. CCLX.)

Ἀνεγνώσθησαν Ἰσοκράτους λόγοι διάφοροι. Φέρονται δὲ αὐτοῦ τὸν ἀριθμὸν ἑξήκοντα· ἂν ἐκρίθησαν γνήσιοι κατὰ μὲν Διονύσιον ἐπὶ τοῖς πέντε καὶ εἴκοσι, κατὰ δὲ Καιλίλιον ὀκτὼ καὶ εἴκοσι. Γεγραφεῖναι δὲ αὐτὸν τέχνην ἠτορικὴν λέγουσιν, ἦν καὶ ἡμεῖς ἴσμεν τοῦ ἀνδρὸς ἐπιγραφομένην τῷ ὀνόματι. Οἱ δὲ συκασήσει μάλλον ἢ τέχνη χρησασθαι κατὰ τοὺς λόγους τὸν ἄνδρα φασί.

II.
Τ Ε Χ Ν Η.

1. Ἰσοκράτης φησὶ μηδὲν ἄλλο ἐπιτηδεύειν τοὺς δῆτορας ἢ ἐπιστημὴν πειθοῦς. (Sextus Empir. πρὸς μαθημ. II. §. 62. p. 301, F.) — esse rhetorice persuadendi officium, id est, πειθοῦς δημιουργόν. (Quint. inst. orat. II, 15, 4.)

2. Ἐν γὰρ τοῖς καταστάσει τὰ τε οἰκεία συνιστῶμεν καὶ τὰ τῶν ἐναντίων διαβάλλομεν πρὸς τὸ οἰκείον συμφέρον ἐργαζόμενοι τὰς καταστάσεις, ὡς Ἰσοκράτης ἐδίδαξεν. (Anon. et Maxim. Planud. V, 551, 10. W.)

3. Ἰσοκράτης ἐν τῇ τέχνῃ φησὶν· ὡς ἐν τῇ διηγήσει λεκτέον τὸ τε πρᾶγμα καὶ τὰ πρὸ τοῦ πρᾶγματος καὶ τὰ μετὰ τὸ πρᾶγμα καὶ τὰς διανοίας, αἷς ἐκότερος τῶν ἀγωνιζομένων χρώμενος τότε τι πέπραχεν ἢ μέλλει πράττειν, καὶ τούτων τοῖς συμβαλλομένοις ἡμῖν χρηστέον. (Syrrianus Venetus IV. p. 302. not. Sopater Aldinus IV. p. 712, 23. Anonymus VII. p. 721, 17. et 917, 16. Walz.)

4. Ἐκ τῆς Ἰσοκράτους τέχνης διδασκόμεθα, ποῖα τῶν λέξεων λέγονται καθαρά· τοσοῦτον γὰρ πεφρόντικε τῆς καθαρότητος τῶν λέξεων ὁ ἀνὴρ, ὡς καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ τέχνῃ τοιάδε παραγγέλλειν περὶ λέξεως· δεῖ δὲ ἐν τῇ μὲν λέξει τὰ φανήεντα μὴ συμπύπτειν· χωλὸν γὰρ τὸ τοιοῦτον· μηδὲ τελευτᾶν καὶ ἀρχεσθαι ἀπὸ τῆς αὐτῆς συλλαβῆς, οἷον εἰ ποῦσα σαφῆ, ἢ λέκα καλὰ, ἐνθα Θαλῆς· καὶ τοὺς συνδέσμους τοὺς αὐτοὺς μὴ συνέγγυς τιθέναι καὶ τὸν ἐπόμενον τῷ ἡγουμένῳ εὐθὺς ἀνταποδιδόναι, ὀνόματι δὲ χρῆσθαι ἢ μεταφορᾷ μὴ συληρᾷ ἢ τῷ καλλίστῳ ἢ τῷ ἡμιστῷ πεποιημένῳ ἢ τῷ γνωριμωτάτῳ· ὅπως δὲ ὁ λόγος μὴ λόγος ἔστω· ξηρὸν γὰρ· μηδὲ ἕμμετρος· καταφανὲς γὰρ· ἀλλὰ μεμύχθῳ παντὶ ὄντι μᾶλλον, μάλιστα λαμβικῷ ἢ τροχαϊκῷ. Διηγητέον δὲ τὸ πρῶτον καὶ τὸ δευτέρον καὶ τὰ λοιπὰ ἐπομένως· καὶ μὴ πρὶν ἀποτελέσαι τὸ πρῶτον ἐπ' ἄλλο λέναι, εἴτα ἐπὶ τὸ πρῶτον ἐπανέναι ἀπὸ τοῦ τέλους· καὶ αἱ ἐπὶ μέρος δὲ διάνοιαι τελειοῦσθωσαν ἐφ' ἐαυτὰς περιγραφόμεναι. (Maxim. Planud. ad Hermog. V. p. 469, 8. et Ioannes Sicel. VI. p. 156, 19.)

5. Οἱ Ἀττικιστὰι παντελῶς ἀποτρέπονσι τοῦ ὀνοματοποιεῖν καὶ μόνους προστάττουσι κερῆσθαι ταῖς εἰρημέναις λέξεσι καὶ τοῖς τεταγμένοις ὀνόμασιν, ὡς φησὶν Ἰσοκράτης. (Maxim. Planud. V. p. 497, 26.)

III.
ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ.

(α.) 1. Ἰσοκράτης ὁ δῆτωρ ἔλεγεν ὑπὲρ τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ὅμοιαν εἶναι ταῖς ἑταίραις. Καὶ γὰρ ἐκείναις τοὺς ἀλλοκομένους ὑπὸ τῆς ὄρας αὐτῶν βούλεσθαι συνείναι αὐταῖς· ὁμοίως δὲ μηδένα εὐτελῶς οὕτως αὐτοῦ περὶ φρονεῖν, ὡς ὑπομείναι ἂν συνοικήσαι μὲν εἶναι ἡδίστην καὶ κατὰ γὰρ τοῦτο τῆν Ἀθηναίων πόλιν ἐνεπιδημήσαι μὲν εἶναι ἡδίστην καὶ κατὰ γὰρ τοῦτο πασῶν τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα διαφέρειν· ἐνοικήσαι δὲ ἀσφαλῆ μῆκετι εἶναι. Ἡνίκα τε δὲ διὰ τούτων τοὺς ἐπιχωριάζοντας αὐτῇ συνοικάντας καὶ τὰς ἐν τῶν δημαγωγούντων ἐπιβουλὰς. (Aelian. V. Hist. XII, 52.)

2. Ἐστιαίμενος δὲ ποτε παρὰ Νικοκρέοντι (I. Νικοκλείῃ) τῷ Κύπρου

τυράνῳ, προτρεπομένων αὐτὸν τῶν παρόντων διαλεχθῆναι, ἔφη· οἷς μὲν ἐγὼ δεινός, οὐχ ὁ νῦν καιρός· οἷς δ' ὁ νῦν καιρός, οὐκ ἐγὼ δεινός. (Pseudoplut. p. 838, F. Plutarch. qu. symp. p. 913, A. Macrobi. qu. Saturn. VII. 1. Ioannes Sicel. VI. p. 449, 24. Maxim. Planud. V. p. 543. Alexander VIII. p. 480. W. Anonym. de schemat. v. 17.)

3. Ἰσοκράτης κάκιστον ἄρχοντα ἔλεγεν εἶναι τὸν ἄρχειν ἑαυτοῦ μὴ δυνάμενον. (Stephan. Apophthegm. syllog. p. 697. Arsen. Violet. ed. Walz. p. 307. Maxim. Confess. Serm. p. Excerpti. p. 559.)

4. Ἰσοκράτης εἶπεν, ὅτι τὸν χρηστὸν καὶ ἀγαθὸν ἄνδρα δεῖ τῶν μὲν προγεγενημένων μεμνήσθαι, τὰ δὲ ἐνεστώτα πράττειν, περὶ δὲ τῶν μελλόντων φυλάττεσθαι. (Stob. Flor. 1, 45.)

5. Ἐν σοὶ τὸ μέλλον ἔξει, ἂν τὸ παρὸν εὖ τιθῆς. Ἰσοκράτους. (Anton. Melissus p. 10. Gesu.)

6. Ἰσοκράτους. Ἐδωρ θολερὸν καὶ ἀπαίδετον ψυχῆν οὐ δεῖ ταράττειν. (Georgides gnomol. p. 93.)

7. Οἱ ἄνθρωποι τότε γίνονται βελτίους, ὅταν θεῶ προσέζωχονται· ὅμοιον δὲ ἔχουσι θεῶ τὸ εὐεργετεῖν καὶ ἀληθεύειν. Ἰσοκράτους. (Anton. Meliss. p. 53. Maxim. Conf. p. 578.)

8. Ἐρωτηθεὶς, τίνοι οἱ φιλόπονοι τῶν δεσφύμων διαφέρουσιν, εἶπεν, ὡς οἱ εὐσεβεῖς τῶν ἀσεβῶν, ἐλπίας ἀγαθαῖς. (Steph. Apophthegm. p. 697. Arsen. Viol. p. 307. Maxim. Conf. p. 621.)

9. Περύκασιν αἱ πονηραὶ φύσεις καὶ φιλόνοικοι μὴ πρότερον λήγειν τῆς διαμάχης καὶ ἐριδος, πρὶν ἢ καιρίαν δέξασθαι τὴν πληγὴν καὶ ἀνεπιλήστον τιμωρίαν πεῖραν λαβεῖν. Ἰσοκράτους. (Anton. Meliss. p. 133.)

10. Ἐὰν καλὸν ἔχῃς σῶμα καὶ ψυχὴν κακὴν, καλὴν ἔχεις καὶν καὶ κακὸν κνβερωτήτην. Ἰσοκράτους. (Anton. Meliss. p. 65.)

11. Τὸν λογισμὸν ὥσπερ λατρὸν ἀγαθὸν ἐπιμαλεῖσθαι δεῖ ἐν ἀντιζία βοηθόν. Ἰσοκράτους. (Anton. Meliss. p. 71. Maxim. Conf. p. 590.)

(β.) 1. Πρὸς τὸν εἰπόντα πατέρα, ὡς οὐδὲν ἄλλ' ἢ ἀνδράποδον συνέπεμψε τῷ παιδίῳ, τοιγαροῦν, ἔφη, ἀπίθι, δύο γὰρ ἀνδ' ἐνός ἔξεις ἀνδράποδα. (Pseudoplut. Vitt. X Oratt. 838, B. Phot. Bibl. Cod. CCLX.)

2. Σοφοκλεῖα δὲ τὸν τραγικὸν θεασάμενος ἐπόμενον ἰσχυρῶς παιδί, εἶπεν, οὐ μόνον δεῖ, Σοφοκλεῖς, τὰς χεῖρας ἔχειν παρ' αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὀφθαλμούς. (Pseudoplut. Vitt. X Oratt. 839. Stob. Serm. VI, 78.)

3. Ἰδὼν νεανίαν φιλοπονοῦντα, ἔφη, κάλλιστον ὄφρον τῷ γῆρατι ἀρτῆεις. (Steph. Apophth. 697. Arsen. Viol. p. 307. Maxim. Conf. p. 621.)

4. Ὁ Ἰσοκράτης ἔφησε τῆς παιδείας τὴν μὲν ἴζαν εἶναι πικρὰν, τὸν δὲ καρπὸν γλυκύν. (Hermog. I. 22, 1. W. Aphthon. I. p. 63, 14. Liban. Prog. Chr. III.)

5. Καὶ εἰ τοῖς χεῖροσι καὶ ἦττοσι καὶ ἀφρονεστέροις δυνατὸν, καὶ τοῖς ἐναντίοις μᾶλλον· ὥσπερ καὶ Ἰσοκράτης ἔφη δεινὸν εἶναι, εἰ ὁ μὲν Εὐθύνοσ ἔμαθεν, αὐτὸς δὲ μὴ δυνήσεται εὐρεῖν. (Aristot. rhetor. II, 19.)

6. Περὶ δὲ Θεοπόμπον καὶ Ἐσφρον φέρεται τι τοιοῦτο αὐτοῦ καὶ ἀστεῖον· εἶχε γὰρ καὶ ταῦτο. ὡς ἔωρα τὸν Θεοπόμπον μικρὰν ὑπόθεσιν τῶνα λαμβάνοντα καὶ ἐπεκτείνοντα ταύτην καὶ διὰ πολλῶν λέγοντα, ὥσπερ ἐν τῇ Φιλίππειῳ αὐτοῦ ἱστορίᾳ ἐποίησε, τὸν δὲ Ἐσφρον μεγάλην καὶ ἐν ὑπόθεσιν λαμβάνοντα καὶ πολλῶν δεομένην, εἴτα δι' ὀλίγων αὐτην

λέγοντα και ἔλλειπῶς, ἔφησεν, ὡς ὅτι ἔγω τινὰς δύο μαθητὰς, ὧν ὁ μὲν δέεται μάλιστα, ὁ δὲ χαλινοῦ· μάλιστα μὲν λέγων περὶ τοῦ Ἐφόρου δια τὸ ραθὲς και βραδύ τῆς φύσεως· χαλινοῦ δὲ διὰ τὸ Θεοπόμπον πολὺ τε και ἀκρατὲς τῆς γλώττης. (Anonym. Vit. Isocr. et Suidas s. v. Εφορος. cf. Cic. d. or. II, 13. Phot. Bibl. Cod. CLXXVI. CCLX. et Pseudoplut. Vitt. X Oratt. 839.)

7. Τοῦ δὲ Κυμαίου Ἐφόρου ἀπράκτου τῆς σχολῆς ἐξελεθόντος και πάλιν ὑπὸ τοῦ πατρὸς Δημοφίλου πεμφθέντος ἐπὶ δευτέρῳ μισθῷ, καί-ζων Δίφορον αὐτὸν ἐκάλει. (Pseudoplut. 839. Anonym. Vit. Isocr.)

8. Ἰσοκράτης ὁ σοφιστὴς τοὺς εὐφρείς τῶν μαθητῶν θεῶν παιδὰς ἔλεγεν εἶναι. (Theo I. p. 203. cf. 220. 215.)

9. Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ παρήγει τοῖς γνωρίμοις προτιμῶν τῶν γονέων τοὺς διδασκάλους, ὅτι οἱ μὲν τοῦ ζῆν μόνον, οἱ δὲ διδάσκαλοι και τοῦ καλῶς ζῆν αἰτίοι γέγονασιν. (Theo I. p. 207, 2. cf. 213, 4.)

(γ.) 1. Καρέωνος ὄντος λάλον και σχολάζειν παρ' αὐτῷ βουλευμένου διττοῦς ἤτησε μισθούς. Τοῦ δὲ τὴν αἰτίαν πυνθόμενου, ἔνα μὲν, ἔφη, ἔνα λαλεῖν μάθης· τὸν δὲ ἕτερον, ἔνα σιγᾶν. (Steph. Arophthegm. p. 697. Arsen. Viol. p. 307. Maxim. Conf. 647.)

2. Ἰσοκράτης τοῖς μαθηταῖς παρεκελεύετο μὴ πράγματα λέγειν ἀλλὰ πράγματα παρέχειν τοῖς ἀκροαμένοις. (Ioannes Damascen. app. flor. Stob. XVI, 104.)

3. Εἰώθει δὲ πρὸς τοὺς γνωρίμους αὐτοῦ λέγειν, ὡς αὐτὸς μὲν δέκα μῶν διδάσκει, τῷ δὲ αὐτὸν διδάξαντι τόλιαν και εὐφωρίαν δώσειν δεκαμισχίλιας. (Pseudoplut. Vitt. X Oratt. 838, E.)

4. Ἦνίκα και τὸν μισθὸν ἰδὼν τῆς διδασκαλίας ἀριθυμύμενον φά-ναι θαυμάσαντο, ὡς „νὺν ἔμακτόν ἔγνων τούτοις πεπραμένον.“ (Phot. Bibl. Cod. CCLX.)

5. Καὶ Δημοσθένην δὲ ἔτι δητορνεόντι φασὶ μετὰ σπουδῆς προσελθεῖν αὐτῷ και χιλίας μὲν ἄς εἰσεπράττετο οὐκ ἔχειν φάνα παρασεῖν, διακοσίας δὲ μόνας δώσειν ἐφ' ᾧ τε τὸ πέμπτον μέρος ἐκμάθη, τὸν δὲ ἀποκρίνασθαι ὡς „οὐ τεμαχίζομεν, ὦ Δημοσθενες, τὴν πραγματείαν, ὥσπερ δὲ τοὺς καλοὺς ἰχθύς ὄλους παλοῦμεν, οὕτω κάγω σοι, εἰ βούλοιο μαθητεύειν, ὀλόκληρον ἀποδώσομαι τὴν τέχνην.“ (Pseudoplutarch. Vitt. X Oratt. 837, D.)

6. Εἶπε δ' ἄλλοτριῶς πρὸς ἐπίδειξιν, ὡς ἀφικόμενον ποτὲ πρὸς αὐτὸν τριῶν ἐπὶ τὴν ἀκρόασιν τοὺς μὲν δύο κατασεῖν, τὸν δὲ τρίτον ἀπολύσαι, φάμενος εἰς τὴν ἐπιούσαν ἤξειν, νὺν γὰρ αὐτῷ τὸ θέατρον εἶναι ἔν ἀκροατηρίῳ. (Pseudoplut. Vitt. X Oratt. 838, D.)

7. Καὶ πρὸς τὸν ἐρόμενον, διότι οὐκ ἂν αὐτὸς ἱκανὸς ἄλλους ποιεῖ, εἶπεν, ὅτι και αἱ ἀνόμοι αὐταὶ μὲν τεμῆν οὐ δύνανται, τὸν δὲ σίδηρον τυητικὸν ποιοῦσιν. (Pseudoplut. Vitt. X Oratt. 838, E. Photius Bibl. Cod. CCLX. Stephan. Arophthegm. p. 697. Arsen. Viol. p. 307.)

8. Κατὰ ἀμφιβολίαν δὲ, ὅλον Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ συνισταμένου αὐτῷ παιδίου και ἐρωτῶντος, τίνος αὐτῷ δεῖ, εἶπε· πινακίδιον και ἰοῦ, και γραφεῖδιον και ἰοῦ· ἀμφιβαλλόμενον γὰρ, πότερον νοῦ αἰ πινακίδιον λέγει ἢ πινακίδος καινῆς και καινοῦ γρα-φειδίου. (Theo I. p. 209, I. W.)

9. Πάλιν δὲ ἐρομένου τίνος αὐτὸν, τί ῥητορικὴ, εἶπεν, τὰ μὲν μικρὰ μεγάλα, τὰ δὲ μεγάλα μικρὰ ποιεῖν. (Pseudoplut. 838, F. coll. Max. Planud. V. p. 455, 10. W. Hermog. III. p. 363, 15. Ioannes Sicel. VI. p. 132, 17. 133, 13. 459, 12. Longin. π. ὕψους 39, 2. Auctor epist. Socrat. p. 37. Orell. Harpocr. p. 36, 3. 105, 3. Suidas s. v. ἀρχαίως et καινῶς. Bekk. Aneecd. p. 449.)

(δ.) 1. Ἰσοκράτης εἰπόντος αὐτῷ τίνος, ὅτι ὁ δῆμος ὑπὸ τῶν ῥητόρων ἀρπάζεται, τί θαυμαστόν, εἰ Κόρανος ἐφευρόντος τὴν ῥητορικὴν ὀφ' ἀπ' ἐκείνου κόρακὲς εἰσιν. Arsen. Violet. ed. Walz. p. 506.

2. Οὗτος ἀκούσας παρα τίνος, ὅτι ὁ δεῖνα ἐπ' ἐμοῦ τάδε κατὰ σοῦ εἰλοιδόρει· Εἰ μὴ σὺ, εἶπεν, ἠδέως ἤκουσας, οὐκ ἂν ἐκείνος εἰλοιδόρει. Maxim. Confess. Serm. per Excerpt. p. 563. ed. Combef.

3. Καὶ κυβερνήτης ἀγαθὸς ἐνίοτε ναυαγεὶ και ἀνὴρ σπουδαῖος ἀτυχεῖ. Ibid. p. 589.

4. Εὐτυχίας ὥσπερ μέθης ἄφρων ἐπὶ πλείον ἀπολαύσας ἀνοητότερος γίνεται. Ibid. p. 590.

5. Τῶν εὐτυχεῶν ἀνταγωνιστὴς ὁ φθόνος. Ibid.

6. Ὁ μεμνημένος τί ἐστὶν ἀνθρώπος, ἐπ' οὐδενὶ τῶν συμβάντων δυσχαιρανεῖ. Ibid.

7. Εἰς μὲν τὸ εὐπλοῆσαι κυβερνήτου και πνεύματος, εἰς δὲ τὸ εὐδαιμονῆσαι λογισμοῦ δεῖ και τέχνης. Ibid. p. 591.

8. Τῆς εὐτυχίας ὥσπερ ὀπώρας παρουσίας ἀπολαύειν δεῖ. Ibid.

9. Ἀλόγιστός ἐστὶν ὁ ἐν τοῖς συμβαίνοισι κατὰ φρεσὶν ἀνάγκην ἀχθόμενος. Ibid.

10. Φαῦλον ἀνδρὸς καθάπερ κυνὸς σιγηροῦ δεῖ τὴν σιγὴν ἢ τὴν φωνὴν εὐλαβεῖσθαι. Ibid. p. 597.

11. Γύμναζε τοῖς μὲν πόνοις τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν γενναίως ὑπομένειν τοὺς κινδύνους. Ibid. p. 621.

12. Ὡν τὰς δόξας ζηλοῖς, τούτων και τὰ ἀγαθὰ πράξης. Ibid. p. 645.

13. Νόμῳ και ἄρχοντι και τῷ σοφωτέρῳ εἴκειν κόσμιον. Ibid. p. 650.

14. Ἄ ἂν σοι λογισμῶ βέλιστα, ταῦτα τοῖς ἔργοις ἐπιτελεῖ. Ibid. p. 669.

15. Λεῖ ὥσπερ ἐξ εὐνομονμένης πόλεως φρυγαδεύειν στασιαστὴν ἀνθρώπον, οὕτως ἐκ τῆς ψυχῆς τὸν πρὸς τὰ φαῦλα κεκλικότα λογισμὸν. Ibid.

16. Τῷ γὰρ πάθει τοῦ σώματος και τὸ νοερόν τῆς ψυχῆς συνολογεῖν ἀνεχεται. Ibid.

17. Προαιρετικὸν μέτριον μετα δικαισύνης μᾶλλον ἢ μέγαν πλοῦτον μετ' ἀδικίας. Ibid. p. 689.

18. Ἡ ἀληθινὴ φίλια τρία ζητεῖ μάλιστα· τὴν ἀρετὴν, ὡς καλὸν· και τὴν συνήθειαν, ὡς ἡδύ· και τὴν χρείαν, ὡς ἀναγκαῖον. δεῖ γὰρ ἀποδέξασθαι κρίναντα και χαίρειν συνόντα και χρῆσθαι δεόμενον. (Ibid. p. 548.)

INDEX NOMINUM.

A.

Abrocomas. Οὗτος σατραπῆς ἦν Ἄρταξέρξου τοῦ Περσῶν βασιλέως. (Harpocr.) IV, 140.

Achaicae urbes a Spartanis occupatae. VII, 42.

Achilles, Thetidis et Pelei filius, ad bellum Troianum missus X, 52, in illo bello omnibus aliis antecelluit. IX, 17, 18.

[*Ἀκρόπολις:* τόπος ὑψηλός. τὰ δὲ ἐπ' αὐτὴν ὑπόκοιλις ὀνομάσθη. Bekk. Anecd. 212. — XVII, 18, 20, V, 146. VIII, 47, 126. XV, 234.]

Adrastus, Talai f., rex Argivorum, Atheniensibus supplex tempore Thesei, quia Oedipi filium Polyniceum in regnum reducturus rem ad Thebas male gesserat. IV, 54, XII, 168 — 170, X, 31. Omnia per Athenienses est consecutus, quae petebat. IV, 59.

Adrias (Ἀδρίας: ὁ καὶ Ἰωνικὸν πέλαγος λέγεται. λέγεται δὲ καὶ Ἀδριατικὸν πέλαγος τὸ αὐτό. τὸ δὲ ἔθνηκον Ἀδριανός, ὡς ἀπὸ τοῦ Φάσιδος Φασιανός. Bekk. Anecd. 346.) Illyrii accolunt. V, 21.

Aeacidae heroes, Nicoctis generis auctores. III, 42, semideorum a Iove procreatorum praestantissimi. IX, 13.

Aeacus, Iovis f., Teucridarum generis auctor. IX, 14. Iustitia et pietate insignis. XII, 205. Et Graeci, quos a siccitate liberaverat, commune templum in Aegina exstruxerunt. IX, 14. Post bellum e terra Plutoni et Proserpinae assidere perhibetur. IX, 15. (*Ἀιακός ἢ Παδάμανθος ἢ Μίνως:* οὗτοι εἰσὶ κριταὶ τῶν κατοικομένων. Bekk. Anecd. 211.) Eius filii Telamon et Peleus. IX, 16.

Aegeus, pater Thesei. X, 18.

Aegina insula, XIX, 24, 31., in qua Graeci Aeaco commune templum condiderunt. IX, 15.

Aeginetae invocantur XIX, 1, 13, 14, 34. Eorum lex XIX, 12.

Aeginetica Isocratis oratio XIX. nomen inde traxit, quod reus, cui oratio tribuitur, in Aegina tunc commorabatur. Scripta fortasse a. Ch. n. 402.

Aegyptiorum regio, leges, pietas et sapientia laudantur XI, 10 — 30. Eorum rex Lacedaemoniis auxillum praebebit. VI, 63.

Aegyptus. (Ἀἴγυπτος: ὁ Νεῖλος ποταμὸς, ἀπ' οὗ καὶ ἡ χώρα ὑπὸ τῶν νεωτέρων Ἀἴγυπτος ἐκλήθη. Bekk. Anecd. 361.) Eius natura aliis regionibus longe praestantior. XI, 11. Incolae imbrium et inopiae aquarum arbitri. XI, 13. Iidem Nili beneficio continentem et insulam simul incolunt. XI, 14. Celebrissimi scriptores eius formam civitatis aliis anteponunt. XI, 17. Religio. XI, 21, 24, 25. Sacerdotes artis medicae auxillum invenerunt non periculosum illud sed tutum. XI, 22. Adolescentes operam dant astronomiae, arithmeticae, geometriae. XI, 23. Belluarum cultus unde originem traxerit. XI, 26 — 27. Pythagoras Aegyptiorum discipulus est factus. XI, 28. Erat patria Danai. X, 68. — A rege Persarum defecit et feliciter cum eius ducibus Abrocoma, Tithrauste et Pharnabazo per tres annos bellum gessit. IV, 140, et 161 (Diodorus hanc Persicam expeditionem contra Nephereum aut Acoridem susceptam non commemoravit.) Artaxerxe Mnemone imperante defecit Oechumque bellum sibi inferentem fugavit et derisit. V, 101. Thebani et Argivi Persis auxilia miserunt ad hoc bellum (Diod. XVI, 44.). XII, 159. Athenienses ibi ducentas triremes perdidit (Thuc. I, 109.). VIII, 86.

Aeolis ab Dercylida cum mille armatis occupata. IV, 144. (a. Chr. n. 398.)

Aeolis humanam se erga hospites praestitit. XI, 7.

Aeschines. Pax per eum facta. Τρόθ. 5.

Agamemnon, Argivus. XII, 72 — 89. totius Graeciae dux contra barbaros. XII, 76, 77, 79. Expeditionis eius in Troiam verum consilium. 80.

Agenor Mytilenaeus, praestantissimus in arte musica. magister musices factus

INDEX NOMINUM.

Apharei filius Ep. VIII, 1. Eum commendat Isocrates restituendum cum patre et fratribus Mytilenaeorum magistratibus. Epist. VIII.

Agasilas. Οὗτος ἦν, ὡς ὁ Ξενοφῶν δηλοῖ, βασιλεὺς Λακεδαιμονίων ἐπιφανῆς καὶ γενναῖος, καὶ πολλὰ τῆς Ἀσίας κατεστρέψατο τοῖς Κῆρξοι συναναβᾶσιν χρησάμενος στρατιώταις. (Harp.) Semper erat cupidus Graeciae liberandae bellique barbaris inferendi. Ep. IX, 11. Cyri minoris copiis usus totam fere Asiam intra Halys fluvium expugnavit a. Ch. n. 396, 395. IV, 144, V, 62. Exercitus eius per octo menses a Persarum satrapis sustentatus. IV, 153. Prudentissimus Lacedaemoniorum conatus est eodem tempore regi Persarum bellum inferre et amicos suos patria expulsos reducere. V, 86, 87. Ep. IX, 13, 14.

Agis, f. Archidami. Τρόθ. 6.

Agryrius. XVII, 31, 32. (Δημαγωγὸς οὗτος οὐκ ἀγανῆς, ὃς πρῶτος ἤρξατο τοῦ κατατίθεσθαι τὰ θεωρικά ἐς τὴν δημοσίαν κατασκευὰς καὶ διανομίης. Harp.)

Aias, Telamonis f., bello Troiano interfuit, virtute ab Achille secundus. IX, 17, 18.

Alcibiades, ὃν φησὶ Ἀναίας ἐν τῷ κατ' Ἀλκιβιάδου λειποταξίῳ, εἰ γνήσιος ὁ λόγος, αὐτὸν τε καὶ τὸν πρὸς μητρὸς πάππον δις ἐξοστρακισθῆναι (Harp.), proavus Alcibiadis cum Clisthene populum ab exilio reduxit tyrannosque eiecit. XVI, 26.

Alcibiades, Cliniae f., e gente Eupatridarum. XVI, 25. Patre in proelio ad Coroneam occiso pupillus relictus Periclem habuit tutorem, educatorem vitaeque magistratum. XVI, 28. Socratis discipulus nequaquam est nominandus. XI, 5. Adolescens a Phormione, Athen. duce, ob virtutem in proelio adversus Thraeces patefactam coronam et armaturam integram in praemium accepit. XVI, 29.

Hippocratici, ditissimi et nobilissimi civis, fillam duxit. XVI, 31. omnes omnino Olympiae victores bigis quam plurimis et optimis vicit. XVI, 32. Bis patria ab adversariis pulsus XVI, 37., primus ab iis, a quibus democratia eversa est. XVI, 4. Cum iis esse noluit, qui quadraginta viros constituerunt. XVI, 5. Accusatus impietatis et crimine solutus in Sicilliam

missus est. XVI, 7. Inde avocatus ad causam dicendam (a. Ch. n. 415.) Argos et Lacedaemonem profugit. XVI, 9. Ob reditum in patriam bellum suscepit, quo Athenienses omnesque Graecos valde perturbavit. V, 58, 59. Lacedaemoni quum eius impulsu maris imperium concupissent, terrae principatum amiserunt V, 60. (Ante exilium a. Ch. n. 420. ducentis armatis instructus maximas Peloponnesi civitates a societate Lacedaemoniorum abduxerat. XVI, 15.) Revocatur a ducibus Atheniensis exercitus XVI, 19. et idem, qui triginta viris regnantibus tota Graecia fuit exterminatus, XVI, 40., redit magna cum laude in patriam (a. Ch. n. 407.). V, 61, 67. In patriam receptus Tissaphernem induxit, ne Lacedaemonis belli sumtus praerberet. XVI, 21., et omnino patriae res restituit, civibus rempublicam reddidit, eos inter se reconcillavit, socios illis adiunxit Lacedaemoniosque ubi fugavit. XVI, 21. Eius ab oligarchia abstinentia. XVI, 36.

Alcibiades, Alcibiadis f., cui oratio de bigis (XVI.) tribuitur, ab ineunte aetate fortuna adversa est usus. XVI, 45.

Alcmaeon, Megaclis f., Alcibiadis atavus maternus, primus Atheniensium Olympiae bigis vicit. XVI, 25.

Alcmaeon philosophus, duas res solas esse docuit. XV, 268.

Alcmaeonidae, γένος ἐπιφανὲς Ἀθήνησιν ἀπὸ Ἀλκιμαίωνος. (Harp.) Alcibiadis maiores a matre, ditissimi. XVI, 25. Pisistrati cognati tyrannidis eius participes esse noluerunt sed exularunt tyrannisque ita fuerunt invis, ut vel post quadraginta annos cadavera eorum e sepulchris domesticis eicerentur. XVI, 25, 26.

Alcmene, Amphitryonis coniux, a Iove amata, decepta et mater Herculis facta. X, 16, 59.

Alexander, Priami f. (Paris), contra quem bellum Troianum susceptum esse dicitur IV, 186. sed non vere X, 51., certaminis deorum de pulcritudine arbiter. X, 41.

Alexander, Philippi f., Macedo, octodecim fere annos natus, quo tempore Isocrates paucis ante mortem annis epistulam quintam ei mittebat. Humanus, Atheniensibus amicus et sapientiae studiosus fuisse, dialecticae studium tamen improbasse, eloquentiae practulisse dicitur. Ep. V, 2, 3, 4. Contra Persas bellum gessit. Τρόθ. 5.

Amado, us (Ἰσοκράτης Φιλίππου δῦο

γεγόνασιν οἱ τοὶ, πατρὸς καὶ υἱός, ὃς καὶ Φιλίππου συμμαχησάντων ἤλθεν εἰς τὸν πόρος Κερσοβλέπτην πόλεμον. ἀμφοτέρων μὲννηται Θεόποπος ἐν τῇ α' τῶν Φιλίππων. Harp.) ὁ παλαιός, quem Athenienses colunt propter coloniam in Chersoneso. V, 6.

Amazones, filiae Martis, bellum contra Athenienses susceperunt. IV, 68. VI, 42. VII, 75. XII, 193. Nulla earum ex incursione in Atticam facta domum rediit et domi relictæ hac clade accepta regno sunt privatae. IV, 70.

Amphictyonis συνέδριον αἱ ἐστὶν Ἑλληνικὸν, συναγόμενον ἐν Θεσσαλονίαις. ἀνομάσθη δὲ ἦτοι ἀπὸ Ἀμφικτύονος τοῦ Δευκαλιωνος, ὅτι αὐτὸς συνήγαγε τὰ ἔθνη βασιλεύων, ὡς φησὶ Θεόποπος ἐν ἡ' — ταῦτα δ' ἦν ἰβ', Ἴωνες Δωριεῖς Πελαγονοὶ Βοιωτοὶ Μάγνητες Ἄγαιοι Φθιώται Μηλιεῖς Δόλοπες Αἰνιᾶνες Δελφοὶ Φωκεῖς — ἡ ἀπὸ τοῦ περιόικους εἶναι τῶν Δελφῶν τοὺς συναχθέντας, ὡς Ἀναξιμένης ἐν α' Ἑλληνικῶν. (Harp.), his Clisthenes persuasit, ut sibi Dei pecuniam mutuam darent. XV, 232.

Amphictyoniae socii sunt Philippo adiecti. V, 74.

Amphictyonicus, orat. Isocr. Injuria tributæ, v. Ἀποστ. I.

Amphipolis (Ἀντιφῶν περὶ τοῦ Ἀνδριανῶν φόρου. πόλις αὐτῆ τῆς Θράκης. πρότερον δὲ Ἐννεα ὁδοὶ ἐκαλεῖτο, ὡς Ἀνδροτίαν ἐν ἰβ' Ἀντίδος. Μαρόνας δ' ἐν Μακεδονικαῖς διὰ τὸ περιρικεῖσθαι τὸν τόπον Ἀμφίπολιν ἀνομάσθη, πρότερον Ἄκραν καλουμένην. οἱ δὲ Ἄρεος πόλις. Harp.). Suos colonos quater aut quinque perdidit. V, 5. Brasidas ibi Cleontem vicit a. Ch. n. 424. (Thuc. V, 6.) VI, 53. Eius possessio neque Philippo neque Atheniensibus utilis. V, 5. 6. VIII, 22. bellum tamen de Amphipoli inter Athenienses et Philippum multarum calamitatum causa. V, 2. Isocrates propterea de ea orationem scripserat, a. Ch. n. 347., priusquam Philippicam com-

poneret. V, 1. — Chares contra eam missus. Τρόθ. 8.

Amphitryo, Alcmenes coniux. X, 59. Amyntas, rex Macedonum, a Lacedaemoniis adiutus (a. Ch. n. 382.). IV, 126. a finitimis (Illyris) proelio superatus regnoque privatus (a. Ch. n. 393.) iam omni spe abiecta castellum occupavit et trimestri spatio Macedoniam universam recepit et senio confectus in regia dignitate decessit. VI, 46.

[Ἀνακτες καὶ Ἀνασσαί. οἱ μὲν υἱοὶ τοῦ βασιλέως καὶ οἱ ἀδελφοὶ καλοῦνται Ἀνακτες, αἱ δὲ ἀδελφαὶ καὶ γυναῖκες Ἀνασσαί. Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Κυπρίῳ πολιτείᾳ. Harp. — IX, 72.]

Anaxagoras σοφιστῆς, Ἠγησιβόλου υἱὸς Κλαζομένιος, Ἀναξιμένους μαθητῆς Μιλήσιον. νοῦς δ' ἐπεκαλεῖτο, ἐπεὶ ὅλην τε καὶ νοῦν πάντων φρουρὸν εἶπεν. οὗτός ἐστιν ὁ τὸν ἥλιον μύθρον εἰπὼν διάπυρον. (Harp.), Periclis magister, civium prudentissimus. XV, 235. dixit infinitum esse numerum rerum. XV, 268. et ibi BS.

Anaximenes Lampsacenus. Contra eum Helena scripta. Τρόθ. 10.

Antalcidae pax (a. Ch. n. 381.). VII, 16. VIII, 68. XII, 106. Per eam piratae mare tenent, armati urbes occupant, cives intra moenia proeliantur. IV, 115. Dedecus Graeciae (IV, 180.) Lacedaemoniis non solum opprobrio vertitur, sed etiam Atheniensibus. IV, 175. (Eius formula Xenoph. Hell. I, 28.)

Anticles, Isocratis discipulus, a civitate corona aurea ornatus. XV, 93—94.

[Ἀντίδοσις: τὸ τὴν οὐσίαν δοῦναι τινὰ τινὶ εὐποροτέρῳ πρὸς τὸ τὴν δοθεῖσαν λειτουργίαν, δαπανηρὰν οὖσαν, ἐκείνου λειτουργεῖν, ἢ οὐ θέλοντα ἐκείνου λειτουργεῖν ἀντιδοῦναι τὴν ἑαυτοῦ καὶ τοῦτον ἀντιλαβόντα λειτουργεῖν. Bekk. Anecd. 197. et 406. Scripta est de ea oratio XV. a. Ch. n. 353.]

Antipater, Macedo, finito de Amphipoli bello (a. Ch. n. 359.) legatus Athenas missus est, ubi Isocrates eum convenit. Ep. III, 1. Laudatur eius humanitas Ep. IV, 9. commendaturque ei Diodotus in Epistola quarta ad eum missa.

Anytus cum Thrasylulo potens in ci-

ritate. XVIII 23. Ἀριστοτέλης δ' ἐν Ἀθηναίων πολιτείᾳ Ἄνυτον φησὶ καταδείξει τὸ δεκάξειν τὰ δικαστήρια. Harp. Socratem accusavit. Τρόθ. 11.

Aphareus. Οὗτος Ἰππίου μὲν ἦν υἱός, ἐνομιζέτο δὲ Ἰσοκράτους. (Harp.). Eius liberi ut nepotes Isocratis commemorantur Ep. VIII, 1. V. s. v. Isocrates. Negavit Isocratem orat. forensis scripsisse. Τρόθ. 16—21.

Aphidna, Atticae oppidum. X, 19. Aphrodite (Venus) de pulchritudine certans promisit Helenae nuptias. X, 41. Arcadium pugna cum Lacedaemoniis (Herod. IX, 35. Paus. III, 11.). VI, 99. Archestratus, mensae praefectus. XVII, 43.

Archidamus, Zeuxidami fil. Τρόθ. 6. Archidamus, Agesilai f., Ep. IX, 11. qui originem a Iove et Hercule ducit, ib. 3., impellitur ab Isocrate epistola nona ad eum missa, ut contra Persas expeditionem suscipiat. Ib. 18. 19. Lacedaemoniis in oratione (VI) suo nomine inscripta (a. Ch. n. 366.) suadet, ne Thebanorum imperata faciant neve Messenam sibi eripi patiantur. V. Τρόθ. 6.

Archinus, Eo rogante translationis legem sciverunt (a. Ch. n. 403.). XVIII, 2.

[Ἀρχοντες οἱ ἐννεα τίνες: θεσμοθῆται ἕξ, ἄρχων, βασιλεὺς, πολέμαρχος. καὶ πρὸ μὲν τῶν Σόλωνος νομῶν οὐκ ἔξην αὐτοῖς ἅμα δικαστοὺς, ἀλλ' ὁ μὲν βασιλεὺς καθήστο παρὰ τῷ καλουμένῳ βουκολίῳ — τὸ δὲ ἦν πλησίον τοῦ πρυτανείου — ὁ πολέμαρχος ἐν Ἀρκείῳ, καὶ ὁ ἄρχων παρὰ τοὺς ἐπανύμους, οἱ θεσμοθῆται παρὰ τὸ θεσμοθέσιον, κύριοι τε ἦσαν ὥστε τὰς δίκας ἀποτελεῖς ποιεῖσθαι, ὕστερον δὲ Σόλωνος οὐδὲν ἕτερον αὐτοῖς τελεῖται ἢ μόνον ὑποκρίνοναι τοὺς ἀντιδίκους. Bekk. Anecd. 449. — XVIII, 2.]

Areopagitae commemorantur Τρόθ. 7.

Areopagiticae, oratio VII. dicta, quia in tota oratione Isocrates nihil aliud vult, nisi ut Areopagus in pristinam restitueretur dignitate. Scripta est a. Ch. n. 353. V. Τρόθ. 7.

Areopagus [Ἄρειος πάγος: δικαστήριον Ἀθήνησιν. ἦσαν οὖν

Ἀθήνησιν βουλαὶ δύο, ἡ μὲν τῶν πεντακοσίων, καθ' ἕκαστον ἔνιαυτὸν κληρουμένη βουλευεῖν, ἡ δὲ εἰς βίον τῶν Ἀρεοπαγιτῶν. ἐδίκαζε δὲ τὰ φρονικά, καὶ τὰ ἄλλα πολιτικά διώκει σεμνῶς. ἐκλήθη δὲ Ἄρειος πάγος ἦτοι ὅτι ἐν πάγῳ ἐστὶ καὶ ἐν ὑψει τὸ δικαστήριον. Ἄρειος δὲ ἐπεὶ τὰ φρονικά δικάζει δὲ ὁ Ἄρης ἐπὶ τὸν φόνον. ἢ ὅτι ἐπήξε τὸ δόρον ἐκεῖ ὁ Ἄρης ἐν τῇ πρὸς Ποσειδῶνα ὑπὲρ Ἀλιφροθίου δίκῃ, ὅτε ἀπέκτεινεν αὐτὸν βιασάμενον Ἀκλίπην, τὴν αὐτοῦ καὶ Ἀγορεύου τῆς Κέκροπος θυγατρὸς, ὡς φησὶν Ἑλ- λάνικος ἐν πρώτῳ. Bekk. Anecd. 444.). — Censurae morum praefectus (VII, 37.) a Lycurgo est expressus. XII, 154. In eum admitti nefas erat nisi et honesto loco natos et virtute ac vitae modestia spectatissimos. VII, 37. Eorum munus et bona administratio. VII, 39—55.

Ares (Mars). Filiae eius Amazones. IV 68. XII, 193.

Argivi. Eorum urbem olim Danaus occupavit. XII, 80. Agamemnon praestantissimus rex et dux fuit. XII, 72. Antiquissimis temporibus bella tum contra Thebanos duce Adrasto tum contra Heraculis liberos gesserunt. IV, 64. 65. XII, 169. Quo facto rex eorum supplex Atheniensium est factus. IV, 54—60. XII, 173. XIV, 53. Spartani cum iis et Messeniis regionem sunt partiti. XII, 42. 253. Inimicissimi tamen semper Lacedaemoniis fuerunt V, 30. 39. 74. Ep. III, 2. neque potuerunt prorsus ab iis opprimi XII, 46. 256. sed bellum adhuc cum iis gerunt XII, 91. Clades eorum ad Thyreas a Lacedaemoniis accepta (Herod. I, 82.) VI, 99., qui Agesilao duce eorum agrum incursarunt (Xenoph. IV, 4. 19.) VIII, 100. Alcibiades equos ab iis emerat (XVI, 1.) et postquam ad eos confugit, ab iis exposcitur. XVI, 9. Duce Nicostrato Persarum regem in subigenda Aegypto luvant (Diod. XVI, 48.) XII, 159. sed tempore orationis Philippicae miserima erat eorum conditio V, 51., qui quovis fere anno agros suos vastari sinebant et si quando a bellis vacabant, nobilissimos pulentissimosque cives trucidabant. V, 51. 52.

Argos in maximis semper fuit Graeciae civitatibus. IV, 64. Adrastus eius rex. IV

54. A Danao est occupata X, 68. ab Heraclidis IV, 61. VI, 18. (hinc patria Philippi ab Heraclidis orti. V, 32.) et a Lacedaemoniis IV, 61. XII, 177. 253—254. Alcibiades huc confugit. XVI, 9.

Aristides optimus Atheniensis civis. VIII, 75.

Aristides rhetor contra Isocratis orat. VIII, scripsit. *Ἰσόθ.* 8. (14.)

Aristoteles commemoratur *Ἰσόθ.* 7. Fuit inimicus Isocratis. *Ἰσόθ.* 13. 16—21.

Artemisium Atheniensis cum classe profecti. IV, 90. (*Ἰδίως τὸ τῆς Ἀρτέμιδος ἄγαλμα Ἰσουλίδης Δηλιακῶ λέγεται δὲ καὶ ἀρωατήριον τῆς Εὐβοίας, ὡς Δημοσθένης ὑπὲρ Κτησιφώντος.* Harp.)

Asia et Europa, duas terrae totius partes. IV, 179. Asia a Cnido usque ad Sinopen a Graecis colitur IV, 162. qui etiam maritima incolunt. Ep. IX, 8. Asia minor vocatur tractus a Cilicia ad Sinopen. Eam expugnare Isocrates suadet Philippo. V, 120. et 123. (*ὑπὸ τῶν παλαιῶν πᾶσα λέγεται, ἧς οἱ Πέρσαι τὴν ἀρχὴν ἐπέκτηντο, οὐχ ἡ νῦν Ἰδίως ονομαζομένη οὕτως.* Bekk. Anecd. 451.) Regnum Asiae est potentissimum et opulentissimum, ita ut in proverbium fere abierit. II, 5. IV, 133. 166. 187. V, 9. 132. VIII, 42. IX, 71. X, 41. 43. Primam contra eam expeditionem suscepit Hercules. V, 111—112. deinde bello Troiano pro Asia et Europa est pugnatum. X, 51. XII, 83. et Europa tum primum Asiam vicit. X, 67. 68. XII, 83. Postea autem rex Persarum regnum eius obtinuit IV, 88. 126. 135. 137. 142. 145. 154. 162. 178. 186. V, 66. 76. 83. 86. 89. 100. 104. VI, 27. IX, 65. 68. XII, 103. 106. Ep. II, 7. Ep. III, 2. et Athenienses fortiter et feliciter contra eam pugnassee dicuntur IV, 82. 83. XII, 47. 60. XIV, 59. Incolae eius minime sunt fortes et bellicosi. V, 124. 125. quamobrem Persae in maritimis eius locis multis proeliis sunt victi IV, 149. et Lacedaemonii eos aggressi multas reportarunt victorias. V, 62. VI, 54. IX, 54. XII, 107. Eius dynastiae Lacedaemoniis amici. VI, 63. 73. quomodo Diodoti sint usi. Ep. IV, 7. Diophantus ibi Isocratis amicus. Ep. VIII, 8. Emigrarunt inde Phocaei. VI, 84.

Aspendus. Huc classis Phoenicum venit. XVI, 18.

Atarneus (*πολίχνιον τι κατανηκρὶ Λέσβου κείμενον, Ἰσοκράτης Πανηγυρικῶ, Ἡρόδοτος ἐν 5.* Harp.), oppidum Mysiae, cui Draco erat praefectus. IV, 144.

Athena (Minerva) de Attica certans cum Neptuno XII, 193. de pulchritudine cum Venere et Iunone X, 41. Eius simulacrum a Phidia confectum. XV, 2.

Athensae, Argos, Thebae, Lacedaemon quattuor potentissimae Graeciae civitates. IV, 64. Athenae maxima et celeberrima Graeciae urbs. IV, 23. X, 35. Est torrentis instar. XV, 172. Est ἄστυ τῆς Ἑλλάδος XV, 299. XVI, 27. a Pindaro propugnaculum Graeciae nominatum. XV, 166.

Athenienses viri invocantur XIV, 1. 6. — Sunt soli e Graecis eodem innati solo, quod incolunt. IV, 24—25. VIII, 49. XII, 125. (*Ἀντόχθονες οἱ Ἀθηναῖοι, Δημοσθένης ἐν τῷ παραπικροβίαις „μόνοι γὰρ τῶν πάντων ἀντόχθονες ὑμεῖς ἐστέ.“* Apollodoro *ἐν τοῖς περὶ θεῶν κληθήναί φησιν αὐτοὺς ἀντόχθονας, ἐπεὶ τὴν γῆν, οὐχ ἡ νῦν Ἰδίως ονομαζομένη οὕτως, οὐδὲν ἐπέκτησαν, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐκείνης ἐκείνην, ὅθεν Πίνδαρος καὶ ὁ τὴν Λαλαῖδα πεπονηκώς φασιν Ἐρικθόνιον καὶ Ἡφαιστον ἐκ γῆς φανῆναι. ἀντόχθονες δὲ καὶ Ἀργαῖδες ἦσαν, ὡς Ἑλλάνικος φησιν, καὶ Ἀλγινῆται καὶ Θεβαῖοι.* Harp.) Graecos agriculturam docuerunt IV, 28. 29. et inde quotannis a plurimis Graeciae civitatibus frugum primitias acceperunt. IV, 31. Docuerunt mysteria. IV, 29. et philosophiam atque eloquentiam. IV, 47. 50. XV, 181. 295. Hinc iuvenes Isocratis temporibus Athenas conflunt, ut eloquentiam et philosophiam discant. XV, 224. Sophistae plurimorum urbi existerunt auctores honorum, veluti Solon, qui res eius ordinavit, XV, 232. 313. Clithenes, qui tyrannos expulit, XV, 232. 306. Themistocles, qui civis suos dominos Graecorum reddidit. XV, 233. 307. Pericles, qui urbem delubris et donariis exornavit et in arcem non minus decem millibus talentorum invexit. XV, 234. 307. Suadae singulis animis sacrum faciunt eamque unam ex deabus esse existimant. XV, 249. Simul spectacula

plurima et pulcherrima dederunt IV, 43. et artem gymnasticam magni aestimant. XV, 182. Praeterea artes ad vitae necessitates et commoda invenerunt et portum Piraeum condiderunt. IV, 40. Leges primi tulerunt et civitatis formam instituerunt. IV, 39. XII, 124. Tempore Thesei ipsis democratia aristocratica erat. XII, 128. 132—138. et sqq. Hac reipublicae forma ultra mille annos usque ad Solonem et Pisistratum sunt usi. XII, 148. Democratia Solonis est secuta, quae describitur VII, 20—45. ubi urbem in tribus, agros in pagos distribuerunt. VII, 46. Comparatur deinde respública, quae tempore Areopagiti erat, cum ea, quae sub triginta tyrannis fuerat. Ib. 50. At tempore Symmachici (orat. VIII, scripta a. Ch. n. 356.) malos consiliarios in rebus ad rempublicam pertinentibus adhibent VIII, 13., nulli est libere loquendi potestas, nisi in suggestu stolidissimis et in theatro fabularum auctoribus VIII, 14., est civitas a mercatoribus, hospitibus et inquilinis deserta VIII, 21. mercenariusque militibus utuntur abjectissimis VIII, 44. 79. cives sunt remiges, Ib. 48., tota civitatis administratio male habet VIII, 49. et sqq. et democratia est bis soluta. VIII, 51. 123. XX, 10. Iuvenes in comotationibus, conventiculis et lusibus aetatem ducere, ad Enneacrum vinum refrigerare, in ludis alea ludere et in tibicinarum ludis tempus terere solent. XV, 287. — Antiquissimis vero temporibus miserunt duces in Graeciae civitates, qui collectis egenis incolis barbaros (Cares) Graecia (Cycladibus) expellerent et Graecia sic amplificata in omnibus insulis urbes conderent. IV, 34—37. XII, 43. 44. 163. 190. Sunt semper imbecillioribus civitatibus opitulati. IV, 52. VIII, 42. XIV, 1. Ep. II, 19. Quamobrem Thebanos coegerunt cadavera ad Cadmeam occisorum reddere suis. IV, 55. 58. XII, 109. XIV, 53. Peloponnesios cum Eurystho pro Heraclidis vicerunt IV, 56. 58. V, 34. VI, 42. VII, 75. XII, 194. Item Thracas cum Eumolpo IV, 68. VI, 42. VII, 75. XII, 193. Scythas cum Amazonibus IV, 68—70. VI, 42. VII, 75. XII, 193. Persas cum Dario et Xerxe IV, 71. 72. 88—99. V, 147. VII, 75. XII, 49. et sqq. 92. 195., ubi Xerxis praemiis repudiatis terram suam deseruerunt. IV, 94. 96. V, 147. VI, 83. VIII, 43. Post victorias bello Persico reportatas ad Marathonem, Artemisium, Salaminem principatum acceperunt. VII, 6. 17. VIII, 30. 42. 76. Quo

facto socios induxerunt, ut reipublicae formam amplecterentur et civitatibus ubique democraticas darent formas. IV, 105. XII, 54. Quo factum est, ut Graeci septuaginta (IV, 106.) aut sexaginta quinque annos (XII, 56.) feliciter degerent. Ipsi tamen sunt per hunc principatum Graecis invis facti. VI, 42. Per decennium sese omnibus Graecis barbarisque infensis opposuerunt. XII, 57. Scionaeorum agrum Plataensium profugis distribuerunt IV, 109. et Messeniorum reliquis Naupactum dederunt habitatum. XII, 94. Persarum regis ditlonem circumscriperunt. IV, 118. At postea Ignominiosum foedus cum Persarum rege inierunt XII, 138. et multas magnasque urbes ei tradiderunt. IV, 135—136. Decelicio bello Thebani Atheniensium urbem esse evertendam decreverunt. XIV, 31. Athenienses autem ducentas naves in Aegyptum missas amiserunt, ad Cyprum centum et quinquaginta, in Datis decem millia armatorum, in Sicilia quadraginta millia militum cum ducentis et quadraginta navibus, in Hellesponto ducentas, VIII, 86. Sepulcra publica caesorum sunt habita et antiquissimae familiae perierunt. VIII, 88. Conon victoria ad Cnidum reportata (ob quam Evagoras civitate donatus et cum Conone statua honoratus est, IX, 54. 57.) Atheniensibus moenia et priscum decus restituit. V, 64. VII, 12. IX, 56. 68. Principes inde Graeciae facti (VI, 104.) tempore Areopagiti ducentas triremes possident, pace fruuntur. mari imperant, sociosque multos habent. VII, 1. Fuerunt Thebanis Chabria duce auxilio, quum Lacedaemonii Boeotiam vastare conarentur a. Ch. n. 376. V, 43. XIV, 27. Idem Lacedaemoniis causa salutis, quum Thebani Peloponnesiis iuncti Spartam evertere vellent a. Ch. n. 369. V, 44. Cum Chiis, Rhodiis et Byzantiis pacem fecerunt a. Ch. n. 356. XV, 63. Corcyram ceperunt Timotheo duce XV, 109. Item Samum, Sestum, Crithoten, Potidaeam, Toronam XV, 108—112. Chalcidenses vicerunt. XV, 113. Timotheo nihilominus magnam multam imposuerunt. XV, 129. Cum Philippo etiam pacem fecerunt, V, 7. 8.

Athenodorus Ἀθηναῖος τῷ γενεῖ, στρατιώτης. *Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Ἀριστοκράτους.* (Harp.), urbium conditor in Thracia. VIII, 24. *Athos* mons a Xerxe perfossus. IV, 99. *Attica.* Urbs eius Aphidna. X, 19. In-

fra Atticam Euboea sita. IV, 108. Bellum ibi cum Darii copiis ab Atheniensibus gestum. IV, 86. Xerxis copiae terrestres in eam erant irrupturae. IV, 93. *Autocrator*, Isocratis discipulus et familiaris. Epist. VII, 10.

B.

Batensis dicitur Nicomachus XVIII, 10. *Boeotia* a Lacedaemoniis in eo est, ut vastetur. V, 43. Thebani eam male habent. VIII, 115. tempore Plataici pro Atheniensium regione propugnat. XIV, 33.

Boeotiorum nemo nisi Plataenses Atheniensibus in pugna contra Persas auxilium fert. XII, 93. Thebani quorundam moenia subruerunt, quorundam agros raperunt, omnibusque imperare conati sunt. XIV, 35. Apud eos Callimachus est commoratus, quum populus Atheniensis a Lacedaemoniis erat inclusus. XVIII, 49.

Brasidas Lacedaemonius Amphipolin ab obsidione liberavit. VI, 53.

[*Βουλαὶ πόσι ἦσαν*: βουλαὶ ἦσαν δύο, ἡ μὲν Ἀριστοκράτης, εἰς ἣν ἀνέβαινον οἱ ἐννεα ἀρχόντες μετὰ εὐθύνας τὰς ἐν τῆς ἀρχῆς. ἡ δὲ ἐκ τῶν προτάσεων συνεστῶσα. προτάσεις δὲ ἦσαν πεντακῶσιοι ἀπὸ γὰρ ἐκάστης φυλῆς πενήκοντα ἦσαν προτάσεις ἀποδεδειγμένοι. Bekk. Anecd. 222. — VII, 51. XVII, 33.]

Busiris, filius Neptuni et Libyae. XI, 10, 35. regnum in Aegypto constituit XI, 11. idque ita, ut subiecti in eadem arte permanere cogenter civisque in sacerdotibus, milites, artifices dividerentur. XI, 15, 16. Perperam dicitur ab Hercule occisus, ducentis enim annis eum anteivit. XI, 36, 37. A Polycrate, qui defensionem eius scriperat, dicebatur Nilum regionem circumfluere coegisse et hospites devorasse. XI, 4, 5, 31. Laudationem eius continet orat. XI, scripta a Ch. n. 393.

Busiris urbs. *Ἰσόθ.* 11.

Byzantii, socii Atheniensium bello Corinthiaco in fide manserunt. XIV, 28. Pax est cum iis facta. VIII, 16. XV, 63. *Byzantium* Thebani tirremes miserunt V, 53. et hac navigaturus erat, qui orationem XVII, habet. XVII, 8.

C.

Cadmea (Καδμεία· Ἰσοκράτης Πανηγυρικῶ, τῆς Καδμείας καὶ οἱ ἄλλοι ἡγήτορες πολλὰ μὲν μνημονεύουσι. λέγεται δὲ οὕτως ἢ τῶν Θεβαίων ἀκρόπολις, ὡς παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς ἱστορικοῖς ἀμολόγηται. (Harp.) ἀπὸ Κάδμου τοῦ ποιησαντος αὐτήν. Bekk. Anecd. 270.). IV, 55. X, 31. XIV, 53. est a Lacedaemoniis expugnata a. Chr. n. 381. IV, 126. XIV 19, 28.

Cadmus (Σιδώνιος Κάδμος, βάρβαρος ὢν, ἡ γὰρ Σιδῶν καὶ αὐτὴ ὑπὸ τούτων Πέρσας ἦν, ἐξελθὼν ἐπὶ ζήτησιν τῆς ἐαυτοῦ ἀδελφῆς Εὐρώπης, ἐλθὼν εἰς Θήβας κατέσχε τούτων. Schol.). X, 68. XII, 80.

Caecilius de Isocr. orat. *Ἀποσπ.* 1. *Callimachus* ei, cui tribuitur oratio paragrafica (XVIII.), litem decem mille drachmarum intendit. XVIII, 14, 15. Patrocles fuit eius inimicus. ib. 5. Eius pau pertas 35. mores 47. Quo tempore (i. e. a. Chr. n. 397.) oratio adversus Callimachum scripta sit, disci potest 29, 46. *Callippus*, Isocratis discipulus, a civibus aurea corona ornatus. XV, 93. (*Caranus*) unus Graecorum pericula tyrannidis effugit regnum in Macedonia natum. V, 107, 108.

Carcinus (ἔστι δὲ καὶ κύριον ὄνομα, οὐ μνημονεύει Ἰσοκράτης Τραπεζιτικῶ, εἰη δ' ἀνοῦτος ὁ Ἀθηναίων στρατηγός, πεμφθεὶς περιπλεῦσαι Πελοπόννησον. Harp.). Eius filius Xenotimus. XVII, 52.

Cares barbari Cyclades insulas tenuerunt, ex quibus sunt ab Atheniensibus expulsi. XII, 43, et X, 68.

Cariae praeses Hecatomnus a Persis defecit. IV, 162.

Carthaginienses optime civitatem suam administrant et domi oligarchiam, militiae monarchiam sectantur. III, 24. Dionysium, Siculorum tyrannum, obsidione clausurunt, a quo fugati et caesi contenti postea erant, si suam ditionem tueri possent. VI, 44, 45. Ep. I, 8.

Carthagini imperium Atheniensis sperasse dicuntur. VIII, 85.

Castor, Tyndareus f. VI, 18. Helenae frater. X, 19. ab Helena inter deos cum fratre relatus lucidum nunc est sidus. X, 61.

Cecrops masculis liberis orbus (Athenis) decessit. XII, 126.

Centauri bimembres et fortitudine atque celeritate insignes a Theseo victi. X, 26. Pugna eorum cum Peleo. IX, 16.

Ceorum lex. XIX, 13. (Κέως μὲν τῶν Κυνυλάδων ἠσαν, παρακειμένη τῇ Ἀττικῇ. Harp.)

Cephisodorus, Isocratis discipulus de Isocratis orat. forensis. *Ἰσόθ.* 16—21. *Cerberus*, eum Hercules adducere est iussus. X, 24.

Cercyon latro a Theseo interfectus. X, 29.

Cersobleptes. Πολλὰ μὲν τούτου μνημονεύουσι οἱ ἡγήτορες, ὡς περὶ καὶ Δημοσθένης κατ' Ἀριστοκράτους. ἦν δὲ παῖς Κόττος, καὶ νεώτατος ὢν βασιλεὺς κατεστάθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς Θερσῆος. ὅτι δὲ καὶ περὶ Χερρονήσου ποτὲ ἐπολέμησεν Ἀθηναίους, δηλοῖ καὶ Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ εἰρήνης. — VIII, 22. — Harp.

Ceryces (Ἰσοκράτης Πανηγυρικῶ — 157.) — γένος ἐστὶν ἐν Ἀθήναις οὐ Κλήρονος τοῦ Ἐρμοῦ. Harp.), familia sacra in Eleusiniis praeconum munere fungens, nomine Eumolpidarum edicunt, ut Persae procul sint. *Chalcidenses* a Timotheo debellati. XV, 113.

Chares contra Amphipolin missus. *Ἰσόθ.* 8.

Charicles (εἰς τῶν Ἰ. Ἀσσίας. Harp.). Tisias affinis, pravus civis. XVI, 42.

Charmantides, Isocratis discipulus, a civibus aurea corona ornatus. XV, 93.

Chersonesus. Atheniensium colonia huc deducta. V, 6. Cersobleptes de ea pugnavit. VIII, 22. Timotheus ad eam adtendere animas fecit. XV, 112.

Chit eos reddiderunt superiores, quibus auxilium tulerunt IV, 139. navales copias Lacedaemonis praebuerunt (Thuc. VIII, 106. Xenoph. Hell. I, 6, II, 1.) VIII, 97., qui eorum principes decerunt, ibid. 98. Socii Atheniensium in fide manserunt bello Corinthiaco exorto. XIV, 28. Pax cum iis facta. VIII, 16. XV, 63. — *Ἰσόθ.* 8.

Chius insula ad Persas defectura. IV, 163. Pedaritus Lacedaemonius urbem eorum servavit (Thuc. VIII, 28.). VI, 53.

Cilicia, Asia minor tractus a Cilicia ad

Sinopen. V, 120. Urbs eius Soli. IX, 27. Evagoras eam ad defectionem impulit. IX, 62. Defecit a Persarum rege (Ocho). V, 102. Tempore Panegyrici eius urbes partim tenent Atheniensium amici, partim facile conciliantur. IV, 161.

Cisthene Ἰσοκράτης Πανηγυρικῶ 153. ὄρος τῆς Θερσῆος. Κρατῖνος „κἀνθὲνδ' ἐπὶ τέρατα γῆς ἤξει καὶ Κισθῆνης ὄρος ὄψει.“ (Harp.). *Citus* Pasionis mensarii puer. XVII, 11. 21, 27. Milesium se esse dixit et liberum. ib. 51.

Clazomenius nominatur Anaxagoras XV, 235.

Clearchus a Lacedaemoniis missus expeditionem suscepit cum Cyro contra Persarum regem Artaxerxem. V, 90, 95, 99. VIII, 98. XII, 104. a Persis insidiosie interfectus. V, 91. Antea nunquam exercitum duxerat. V, 97.

Clearchus (tyrannus Heracleensis in Ponto. Diod. Sic. XV, 81. XVI, 36. Photii Bibl. Cod. 224. Iustin. XVI, 4.), quo tempore apud Isocratem fuit, liberalissimus, mansuetissimus et humanissimus inter eius discipulos. Posteaquam autem principatum est adeptus, animum multasse visus est. Fuit pater Timothei. Ep. VII, 12.

Cleomnis, Methymnae princeps, probus et prudens vir. Ep. VII, 8.

Cleophon demagogus. VIII, 75.

[*Κληροῦχοι*. Δημοσθένης ἐν τῇ Φιλιππικῶν κληροῦχοι ἐκαλοῦντο, οὓς Ἀθηναῖοι ἐπεμπον ἐπὶ τὰς πόλεις, ἃς ἐλάβανον, κληρὸν ἐκάστοις διανεμοῦντες. Ἰσοκράτης Πανηγυρικῶ (107.) „ὅπερ ἂν προσῆκει τοῖς ἐν φρονούντας μεγάλην χάριν ἔχειν πολὺ μᾶλλον ἢ τὰς κληρονομίας ἡμῖν ὀνειδίσειν, ἃς ἡμεῖς εἰς τὰς ἐρημομένης τῶν πόλεων φυλακῆς ἕνεκα τῶν χωρίων ἀλλ' οὐ διὰ πλεονεξίαν ἐξεπέμπομεν.“ ἐν δὲ τῷ περὶ τῶν συμμοριῶν Δημοσθένης κληρονομία ἂν λέγοι τὰ τῶν ἐκπεμφθέντων εἰς ἕτερον χώραν ἠντιναδῆποτε κατὰ κληρονομία· πᾶς γὰρ οἷόν τε τὸν μὴ ἐπιδημοῦντα Ἀθηναῖοι τριηραρχεῖν; Harp.]

(*Clintias*), Alcibiadis pater, ad Coroneam pugnans cecidit. XVI, 28.

Clisthenes, Megacis f., Alcibiadis a matre proavus, populum Atheniensem a tyrannide expulsum eiecitis tyrannis reduxit et Solonis democratiam restituit, VII, 16, XV, 232, (306.) XVI, 26, 27.

Clytaemnestra Orat. Isocrati falso ascripta, v. *Ἀποστ.* 1.

Cnidus, A Cnido usque ad Sinopen Graeci Asiam incolunt, IV, 162, Cononis victoria ad Cnidum a. Ch. n. 394, IX, 68, *Coele*, Philo inde ortus, XVIII, 22.

[*Κῶμαι*: τὰ μέρη τῆς πόλεως ἢ τὰς ἀγορῶσεις, Bekk. Anecd. 274. — VII, 46.]

Conon, Timothei f., Isocratis familiaris et de Mytilenaeis bene meritis, Ep. VIII, 8. Accepta in Hellesponto clade Cyprium ad Evagoram navigat (a. Ch. n. 405.) atque Lacedaemonios vincit patriaque priscum decus restituit (a. Ch. n. 394.). IV, 154, V, 61—64, 67, VII, 12, 65, IX, 52—57, XII, 105, qua de caussa status in eius honorem est posita, IX, 57. In bello Cnidico fuit regis Persarum dux IV, 142, et est a Persarum satrapis interemptus, IV, 154.

Corax, artis oratoriae inventor, *Ἀποστ.* III, 8, 1.

Coreyra (*Κέρυρα*: ἢ παρ' Ὀμήρω *Σχερία*, Bekk. Anecd. 275.) opportunissimo et pulcherrimo omnium circa Peloponnesum situ collocata et octoginta triremes possidens a Timotheo est subacta, XV, 108, 109.

Core (Proserpina), filia Iovis et Cereris, raptata est IV, 28, et in Orco versatur coniux Plutonis IX, 15, unde eam Piritheus erat abducturus, X, 20.

Corinthiacum bellum ob Thebanorum insolentiam ortum, XIV, 27.

Corinthii populus nullius momenti, VI, 91. Eorum agrum Lacedaemonii sunt populati, VIII, 100.

Corinthus, Societas contra Spartanos ibi conflata, IV, 142.

Coronea, ubi Alcibiades pater cecidit, XVI, 28.

Cratinus litigavit de fundo, XVIII, 52—54.

Cresphontes, conditor Messeniorum, ex Herculis posteritate ortus a Messeniis occiditur, VI, 22. Eius filii Lacedaemonem confugunt Lacedaemonisque Messeniam tradunt, VI, 31.

Creta, Monstrum ex Pasiphae, Solis filia, natum, e viro et tauro confiatum, ibi educatum e a Theseo superatum, X, 27.

Cretensis vocatur Minos, XII, 43.

Critote (*Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Ἀριστοκράτους. Κριθωτὴ μία πό-*

λις τῶν ἐν Χερρονήσῳ, καθὰ φησιν Ἑλλάκιος ἐν ἁ Τρωϊκῶν. Ἐφορος δ' ἐν τῇ δ' φησιν αὐτῆν κατοικισθῆναι ὑπὸ Ἀθηναίων τῶν μετὰ Μιλτιάδου ἐκεῖ παραγενομένων. Harp.), urbs opportunissime in Hellesponto sita et a Timotheo capta, XV, 108, 112. *Crisaeus* ager proverbialiter dicitur (cf. Plut. Sol. c. 11.), XIV, 31.

Cyclades insulae antiquitas a Caribus obsessae et a Graecis occupatae, XII, 43. Athenienses de iis rixantur, IV, 136.

[*Κύκλοι*: *Δείναρχος ἐν τῷ κατὰ Καλλιάρχου, κύκλοι ἐκαλούντο οἱ τόποι, ἐν οἷς ἐπωλούντο τινες ἀνομάσθησαν δὲ ἀπὸ τοῦ κύκλου περιεστάναι τοὺς παλουμένους. Μενανδρος Ἐφεσίου „ἐγὼ μὲν ἦδη μοι δοκῶ νῆ τοὺς θεοὺς ἐν τοῖς κύκλοις ἐμαυτὸν ἐκδεδυκότα ὄραν, κύκλω τρέγοντα καὶ παλούμενον.“* Harp. — XVIII, 45.]

Cycnus, Neptuni f., Troiam missus, X, 52.

Cyprii Salaminii succedunt quo tempore Nicocles imperio est potius, III, 33.

Nicocles rex Cyprii nominatur XV, 67, et orat. III. est inscripta: *Νικοκλήης ἡ Κύπριοι*. Cyprius etiam Hipponicus fuisse dicitur, *Τρόθ.* 1.

Cyprus, Teucer ibi Salaminem condidit, IX, 18. Persis est subiecta IX, 20, qui navales copias inde collegerunt, V, 102.

Defecit tamen a Persis, IV, 161, V, 102.

Evagoras eam fere subegerat, IX, 51, quo regnante multi Graecorum huc confugerunt IX, 51, inter eos Conon, V, 62, IX, 52, 53. Bellum deinde ibi est gestum inter Evagoram et Persas Graecis adiuvantibus, IV, 134, 153, IX, 58, 60, 67 et finitum a. Ch. n. 376. Athenienses ibi centum quinquaginta triremes amiserunt, VIII, 86.

Cyrenaei, Lacedaemoniorum coloni, V, 5.

Cyrene, Lacedaemoniorum uxores cum liberis huc mittendae, VI, 73.

Cyrus maior, Cambysis f., a matre in viam abiectus et a Persica muliere sublatu totius Asiae dominus est factus, V, 66, 67., ita ut eius posterii magni reges dicantur, V, 132. Transfert imperium a Medis ad Persas IX, 37. interfecto avo suo, IX, 38.

Cyrus minor, Darii f., cum fratre Artaxerxe de regno contendit aditatus a Lacedaemoniis (a. Ch. n. 401.), XII, 104.

Eius exercitus (*Ἰσοκράτης Πανηγυρικῶ Κυρεῖον στρατεύμα, τὸ μετὰ Κύρου συναναβερηκός, ὅτε ἐστράτευσεν ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν Ἀρταξέρην, οὐ μετεἰχκεν αἰ Ξενοφῶν.* Harp.) et Clearchi copiae auxiliares Persarum regis copias quovis proelio fugarunt et fere ad regiam ipsam pervenerunt, IV, 145, V, 90, IX, 58. Sed Cyri temeritate, qui in persequendis hostibus perilit, infelices fuere, V, 90, 92. Ep. II, 7, 8. Quo mortuo omnes Asiae incolae conflunt ad extinguendum eius exercitum, IV, 146. Nam etiam Graecos in Asia inimicissimos habuerunt, V, 95. Eius copias deinde Agesilaus est usus, IV, 144. *Cythera* a Persis post cladem in Hellesponto vi expugnata, IV, 119.

D.

Danon, ὄνομα κύριον, διδάσκαλος Περικλέους, (Harp.) XV, 235.

Danae a Iove amata X, 59, peperit Perseum, XI, 37.

Danaus (*Δαναός*, *Αἰγύπτιος* ὢν βάρβαρος, ἢ γὰρ *Αἰγύπτιος* τότε ὑπὸ τοὺς Πέρσας ἦν, φυγὼν τὸν ἀδελφὸν, διὰ τὸν περιφερόμενον χρησμὸν, ἐλθὼν εἰς Ἀργὸς κατέσχε τοῦτον. Schol.), X, 68, XII, 80.

Darius, Hytaspis f., bellum cum Graecis gessit IV, 71. eiusque imperatores ad Marathonem fugati Graeciam relinquunt, IV, 86, XII, 195.

Darius Codomanus, *Τρόθ.* 5. confusus cum Artaxerxe III. Ocho.

Datus (*Δατός* πόλις ἐστὶ Θρακίης σφόδρα εὐδαίμων, ἀπὸ ταύτης γοῦν ἐλέγετο τις καὶ παροιμία, *Δατός ἀγαθῶν, δεδηλώκεισι δὲ περὶ τε αὐτῆς καὶ τῆς παρακειμένης χώρας* ὅτε μὲν τὸ *Δατόν* οὐδέτερος λέγοντες, ὅτι δὲ τὴν *Δατόν* θηλωνίως, ὡς αἰὲν Ἐφορος ἐν τῇ δ' ἀπαξ δ' ἄρσενικῶς τὸν *Δατόν* Θεόπομπος ἢ *Φιλιππικῶν, μετανομάσθη μὲν τοὶ ἢ πόλις τῶν Δατηνῶν Φιλίππου τοῦ Μακεδόνων βασιλέως κρητῆσαντος αὐτῆς, ὡς Ἐφορός τε φησὶ καὶ Φιλόχορος ἐν τῇ ε. Harp.), Cladem magnam ibi Athenienses acceperunt, VIII, 86.*

[*Δεκαρχία*, *Δεκαδαρχία*: *Ἰσοκράτης* (IV, 110, V, 95, XII, 68.), τὰς μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατασθαισας ἐν ταῖς πόλεσι δεκαδαρχίας συνεχῶς ὀνομάζουσιν οἱ ἱστορικοὶ, ὁ μὲντοι Ἰσοκράτης ἐν τῷ Παναθηναϊκῷ (68.) τρόπον τινὰ ἐξηγήσατο τοῦνομα: φησὶ γάρ, ὅτι Λακεδαιμόνιοι ἰ μόνον ἄνδρας κυρίους ἐκάστης πόλεως ἐποίησαν, Φίλιππος μὲντοι παρὰ Θεταλοῖς δεκαδαρχίαν οὐ κατέστησεν, ὡς γέγραπται ἐν 5 Φιλιππικῷ *Δημοσθένους*, ἀλλὰ τετραρχίαν. Harp.]

Decelba (*δῆμος Ἰπποθωντίδος*, Bekk. Anecd. 240.) munita ab Alcibiade dicebatur XVI, 10. occupabatur a Lacedaemoniis eorumque amicis (a. Ch. n. 413.), XVI, 17, VIII, 84.

Deceliacum bellum (*Δεκελεικός* ὁ Πελοποννησιακός πόλεμος, ἀπὸ μέρους τοῦ τελευταίου, Harp. λέγουσι — *Δεκελεικόν*, καθότι Ἀθηναῖοι *Δεκελεια* ἐπετείχισθη, Bekk. Anecd. 234.) nominabatur bellum Peloponnesia cum a duodevicesimo anno, VIII, 37, XIV, 31.

Decemviri: *Ἰσοκράτης ἐν τῇ πρὸς Καλλιμάχου παραγραφῇ* (5.), ἤρχον μὲν γὰρ οἱ μετὰ τοὺς ἰ καταστάντες, "περὶ τῶν μετὰ τὴν κατάλυσιν τῶν ἰ Ἀθηναίων χειροτονηθέντων ἀνδρῶν ἰ καὶ τῶν ἐξῆς εἰρηκεν Ἀνδροτίαν ἐν τῇ γ'. ἐκαλεῖτο μὲντοι τούτων ἕκαστος τῶν ἀρχόντων δεκαδοῦχος, ὡς Ἀνσίας δῆλον ποιεῖ ἐν τῷ περὶ τοῦ Διογένους κλήρου. (Harp.) Rhison unus ex iis, XVIII, 6.

Delius vir, XVII, 42.

Delphi, Oraculum ibi antiquissimum, omnibus commune, fide dignissimum VI, 17. ad quod et Lacedaemonii et Messenii mittunt, VI, 31. Inscriptio eius XII, 230. (*Γνώθι σαυτὸν ἀπόσθημα, οἱ δὲ Χελωνός φασιν, Ἐρμιππος δὲ Δελφὸν εὐνοῦχόν φησιν εἰρηκέναι το γνάθι σαυτὸν καὶ ἐν τῷ ν αῶ ἐπιγράφαι, Χαμαιλέων δὲ Θαλοῦ φησιν εἶναι τὴν γνώμην ταύτην.* Bekk. Anecd. 233.) Opes eorum The

bani sunt conati superare privatis sumptibus. V. 54.

Demeter (Ceres) in erroribus suis, rapta quum sibi esset filia Proserpina (X. 20.), Atheniensibus ob accepta beneficia fruges et mysteria donat. IV, 88.

[*Δημόκοινος* ὁ δημοσίος βασιανιστής. *Ἰσοκράτης* ἐν τῷ *Τραπεζιτικῷ* (13.) σχεδὸν ἐξηγήσατο τὸννομα. Harp.]

Demonicus, Hippnici filius. I, 2. Ad eum orat. I. missa esse dicitur. V. *Τρόθ.* 1.

Demosthenes. Pax per eum facta. *Τρόθ.* 5. Isocratis discipl. *Ἀποστ.* III.

Dercyides (*Δερκυλλίδας Λακεδαιμονίαν* βασιλεύς. Harp.) cum mille armatis Aeolidem occupavit IV, 144.

[*Διαιτηταί*: *Δημοσθένης* ἐν τῷ κατὰ *Μειδίον*. εἰσι δὲ οἱ διαιτηταί ἕτεροι τῶν δικαστῶν· οὗτοι μὲν γὰρ ἐν δικαστηρίοις ἐδίκαζον ἀποδεδειγμένοις καὶ τὰς ἀπὸ τῶν διαιτητῶν ἐφεσίμους ἐκρινον, οἱ δὲ διαιτηταί πρότερον κλήρω λαχόντες ἤ ἐπιτρεφάντων αὐτοῖς τῶν κρινόμενων τοῖς κρινόμενοις διήτουν. καὶ εἰ μὲν ἤκεσε τοῖς ἀντιδίκιοις, τέλος εἶχεν ἡ δίκη· εἰ δὲ μὴ, τὰ ἐγκλήματα καὶ τὰς προκλήσεις καὶ τὰς μαρτυρίας, ἐτι δὲ καὶ τοὺς νόμους καὶ τὰς ἄλλας πίστεις ἐκατέρωθεν ἐμβαλόντες εἰς κἀδίκους καὶ σημηγνάμενοι παρεδίδουσαν τοῖς εἰσαγωγέσι τῶν δικῶν. λέγει δὲ περὶ αὐτῶν *Ἀριστοτέλης* ἐν *Ἀθηναίων πολιτείᾳ*. Harp. — *Ἐγένοντο* δὲ διαιτηταί πάντες *Ἀθηναῖοι*, οἷς ἐξημοστὸν ἔτος ἦν. Bekk. Anecd. 235. — XVIII, 14.]

[*Διακόσιοι* καὶ *χιλίοι*: *διακόσιοι* καὶ *χιλίοι* ἦσαν *Ἀθήνησι* πλουσιώτατοι. εἰς τὰς τριηραρχίας τηρούμενοι. Bekk. Anecd. 238. — XV, 145.]

Diodotus, Isocratis discipulus et amicus. Ep. IV, 1. ob libere loquendi studium apud aliquot Asiae principes munere excidit. lb. 7. Habuit filium cum corpusculo minus elegante et naevis quibusdam insperato. lb. 10.

Dionysia (ἑορτὴ *Ἀθήνησι* *Διονύσου*. ἦγετο δὲ τὰ μὲν κατ' ἀγροὺς μηνὸς *Ποσειδεῶνος*, τὰ δὲ *Ἀθηναῖα* *Γαμηλιῶνος*, τὰ δὲ ἐν ἄστει *Ἐλαφρηβολιῶνος*. Bekk. Anecd. 235.). — Ludi scenici in iis. VIII, 82. XII, 168.

Dionysius Syracusanorum unus e multis Syracusas occupavit, omnes Siciliae urbes Graecae originis cepit, maximas copias sibi comparavit et totam Siciliam potentissimam fecit (a. Ch. n. 406.). V. 65. 67. III, 23. Lacedaemonii ei auxilium praestant. IV, 126. A Carthaginiensibus obsessus prosperum habuit eventum. Nam Carthaginiensibus multis magnis cladibus devictis vitam in regno exegit filioque imperium reliquit a. Ch. n. 367. VI, 44. 45. Assentatores magni habuit monitoribus contentis. Ep. I, 4., tamen Isocrates ei epistolam misit V, 81. et quidem Epist. I. Nam epistola X., quae etiam ad eum scripta fertur, non est Isocratis.

Dionysius, Dionysii f., Lacedaemoniorum amicus. VI, 63.

Dionysius Halicarnassensis de Isocrate *Ἀποστ.* 1.

Diophantus (ὄνομα κύριον. Harp.), ex Asia, dux (Diod. XVI, 48.), de Mytilenaeis bene meritus, Isocratis familiaris. Ep. VIII, 8.

Dipaea, urbs Arcadiae, victoria magna a Lacedaemoniis de Arcadibus reportata insignis (Herod. IX, 35. Paus. III, 11.). VI, 99.

Dores Lacedaemonii a prima origine fuerunt. VI, 16. Heraclidae apud eos conserderunt. VI, 17. Peloponnesum occuparunt et urbes agrosque trifariam diviserunt (Lacedaemon, Argos, Messene). XII, 177. 253. 254. Athenienses ab iis in bello de coloniis condendis non adiuvantur. XII, 190.

Draco (Pelleneus) Atarneum cepit et Mysium campum devastavit (Xenoph. Hell. III, 2. 11.). IV, 144. (ὄντος ἐπιφανέστατος νομοθέτης, ὡς *Ἀλκιμένης*. *ἔτερος* δ' ἐστὶ *Δράκων*, οὗ *Ἰσοκράτης* ἐν τῷ *Πανηγρικῷ* μὲννηται. Harp.)

E.

[*Εἰρὴν ἦν*. De pace cum sociis facienda et a. Ch. n. 355. facta oratio περὶ *Εἰρήνης* (VIII.) est a. Ch. n. 356. scripta.]

Elei, Lacedaemonii iis agri partem ademerunt (Diod. XIV, 17.). VIII, 100.

Empedocles quatuor dixit esse rerum elementa. XV, 268. (foruit 435. a. Ch. n.)

Enneacrurus (*Ἀσσίας* (immo Isocrates) ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως. κρήνη τις ἐν Ἀθήναις, πρότερον δ' ἐκαλεῖτο *Καλλιρόη*. Harp.). Vinum ad eum refrigerant. XV, 287.

Eos (Aurora), mater Memnonis. X, 52.

Eraphus, pater Libya. XI, 10.

[*Ἡπειρον* συνηθές ἐστι τῷ Ἰσοκράτει τὴν ὑπὸ τῷ βασιλεῖ τῶν Περσῶν γῆν οὕτω καλεῖν, ὥσπερ ἐν τῷ *Φιλιππῷ* (112.) καὶ *Ἀρχιδάμῳ* (73.). Harp.]

Ephialtes diminuit Areopagi auctoritatem. *Τρόθ.* 7.

[*Ἐφοροί*: ἄρχοντες ἦσαν ἄνδρες ἐννεα ἐν *Λακεδαίμονι*, κληθέντες ἀπὸ τοῦ πάντας ἐφορῶν· ἦσαν δὲ ἡμεγίστη ἀρχή. Bekk. Anecd. 267. — XII, 181.]

Ephorus, Isocratis discipulus. *Ἀποστ.* III, β'. 6. 7.

[*Ἐπιγραφεῖς*: ἀρχὴ τίς ἐστιν ἡ τῶν ἐπιγραφῶν, ἣτις ἐν ταῖς δίκαις ἐπέγραψε τὰ ἐπιτίμια τοῖς ἀλισκομένοις. ἡ ἐπιγραφεῖς οἱ ὀρίζοντες καὶ ἐπιγράφοντες τὰς εἰσφορὰς ἐκάστω. Bekk. Anecd. 254. — XVII, 41.]

Epidaurii, nullius momenti populus. VI, 91.

[*Ἐπιστάτης*: ἄρχων ἐπὶ τῆς βουλῆς κληρωτός, ὁ ἐφεστῶς τοῖς ὑπὸ πάντων βουλευτῶν πραττομένοις. εἰσι δὲ δύο, εἰς μὲν ἐκ τῶν περτανέων κληρούμενος, ἔτερος δὲ ἐκ τῶν δέκα προέδρων, ὧν ἐκάτερος διοικῆσιν τινα διώκει. Bekk. Anecd. 244. — IV, 121. Oratio *Συνηγορία* πρὸς τὴν ἐπιστολήν τοῦ ἐπιστάτου iniuria Isocrati tributa. V *Ἀποστ.* 1.]

[*Ἐπίσταθοι*: οἱ ἄρχοντες καὶ σατραπαί, οἱ κατέχοντες βασιλεῖ τὰς ἀπηκόους πόλεις, παρὰ τὸ ἐπὶ τοῖς σταθμοῖς εἶναι· σταθμοὶ δὲ αἱ καταγωγαί, οἱ δὲ *Λακεδαιμόνιοι* τοὺς τοιούτους ἀμοστὰς ἐκάλουν. Bekk. Anecd. 253. *Ἰσοκράτης* *Πανηγρικῷ* (162.) „Ἐκάτομος ὁ *Καρίας*

ἐπίσταθος,” ὅς οὐδὲν ἕτερον ἦν ἢ κατὰ *σατραπείαν* *Καρίας* κύριος. Harp.] IV, 120.

[*Ἐπώνυμοι*: *Δημοσθένης* ἐν τῷ κατὰ *Τιμοκράτους* (18.). *Λιττοὶ* εἰσιν οἱ ἐπώνυμοι, οἱ μὲν ἰ τὸν ἀριθμὸν, ἀφ' ὧν αἱ φυλαί, ἕτεροι δὲ β' καὶ μ', ἀφ' ὧν αἱ ἡλικίαι προσαγορεύονται τῶν πολιτῶν κατ' ἕκαστον ἔτος, ἀπὸ ἡ' ἑτῶν μέχρις ξ'. (Harp.) XVIII, 61.]

Erechtheus contendit cum Eumolpo de urbe Athenarum. XII, 193.

Erichthonius, Vulcani et Terrae f., a Cecrope regnum Athenarum accepit, a quo omnes Athenienses ad Theseum reges originem ducunt. XII, 126.

Erythea insula, unde Hercules boves abduxit. VI, 19. X, 24.

Ἐρις. *Περὶ Ἐριδος* oratio iniuria Isocrati tributa. V *Ἀποστ.* 1.

Euagoras (ὄνομα κύριον, εἰς ὃν τὸ ἐγκώμιον *Ἰσοκράτους*. Harp.). Aecidae (Teucridae) eius maiores. IX, 12. Patre exulante nascitur Salamine. IX, 20. 21. Eius a pueritia virtus. 22—26. E Solis in Cilicia, quo confugerat, in patriam redit. 27. Salaminis regnum in Cypro suis recuperat et Phoenicibus eripit. III, 28. Merita eius de civitate sua. IX, 41—50. Graecorum multi et inter eos Conon ad eum confugiunt et ab Atheniensibus ob merita ius civitatis accipit et statua ei ponitur. IX, 51—57. Socio Alio *Paytagora* tota paene Cypro est potitus et postquam rex Persarum ei bellum intulerat, Phoenicem vastavit, Tyrum expugnavit, Ciliciam ad defectionem compulit regemque pacem facere coegit. IX, 57—69. Nam unius urbis in Cypro rex et in foedere Antalcidae cum aliis insulis Persarum regi traditus (a. Ch. n. 387.) ab eo subigi non potuit IV, 141. sed beatam egit vitam IX, 71. et plures reliquit liberos (mortuus a. Ch. n. 374.) 72., inter eos Nicoclem. III, 42. Laudatio eius funebri Orat. IX. *Euagoras* inscripta et ab Isocrate sene est composita, v. s. Isocrat. et *Τρόθ.* 9., fort. a. Ch. n. 352.

Euander de Isocrate. *Τρόθ.* 2.

Euboea insula, multis commodis abundans, cuius situs ad maris imperium est aptissimus. IV, 108. Thebani eam vastant. V 53.

Eumolpidae (Εὐμόλιπιδῶν γένους εἶναι λέγουσι τῶν Εὐμόλιπου παίδων, Bekk. Anecd. 187.), familia sacra, in initiis Eleusinis edici iusserunt, ut Persae procul sint. IV, 137.

Eumolpus, Neptuni f., cum Erechtheo de Athenarum possessione contendit, dicens Neptunum ante Minervam urbem possedisse XII, 193., et irruptionem in Atticam fecit. IV, 68.

Eunomus, Isocratis discipulus, aurea corona a civitate ornatus. XV, 93.

Eupatridae (εὐπατρίδαι ἐκαλοῦντο οἱ αὐτὸ τὸ ἄστυ οἰκοῦντες καὶ μετέγοντες βασιλικὸν γένους καὶ τὴν τῶν ἱερῶν ἐπιμέλειαν ποιούμενοι. Bekk. Anecd. 257.), Alcibiadis maiores. XVI, 25.

Euripides de Socrate. Τπόθ. II.

Europa ut altera terrae pars (IV, 179.) Asiae opposita IV, 187. V, 137. VI, 54. est tamen minus fortunata quam Asia. V, 132. Contendit cum ea et triumphavit bello Troiano. X, 51. 67. Postea etiam beneficio Atheniensium Asia superior est facta. IV, 117. 149. XII, 47. Eius imperium Thraeces, Scythae, Persae affectarunt IV, 68. cum barbaris in ea Philippus bellum gessit. V, 132. Ut urbes eius sui iuris essent, praescriptum in pace Antalcidae. IV, 176.

Eurybiades, Lacedaemoniorum dux, in proelio navali adversus Xerxem Graecos paene perdidisset. XII, 51.

Eurystheus, Argivorum rex, Herculem, Iovis filium, imperata facere coegit. IV, 60. X, 24. Nemo tamen eius potentiam laudibus ornavit. V, 144. IncurSIONE in Atticam facta ab Atheniensibus victus et captus est. IV, 58. 59. 65. V, 34. VI, 42. XII, 194. Inimicus Heraclidarum IV, 56. contumeliosa morte perit. IV, 60. Quid post eius mortem Heraclidae fecerint. VI, 17. 18.

Euthynus, Niciae consobrinus XXI, 9., acceperat a Nicia tria talenta custodienda, lb. 2. unum est infatigatus, lb. 3. Qua de causa orat. XXI. (a. Ch. n. 402.) in eum est habita.

Euthynus. Άποσπ. III. β. 5.

G.

Ge (Terra) peperit Erichthonium. XII, 126.

[Γερουσία καὶ Γέροντες: ἄρχοντες ἦσαν ἐν Λακεδαιμόνι, οἱ ἀπὸ τῆς πρώτης ἡλικίας μέχρι γή-

ρας καλῶς βεβιωότες, τὸν ἀριθμὸν εἰκοσὶν ὄκτω. ἦν δὲ ἡ μεγίστη ἀρχὴ μετὰ τοὺς ἐφόρους ἢ γερονσία. Bekk. Anecd. 227. — XII, 154.]

Gigantes (Γιγαντία ἢ Ἀντία πρότερον καὶ οἱ κατοικοῦντες Γιγαντες. Bekk. Anecd. 232.). Gigantomachia levior quam deorum pugna ad Ilium. X, 53.

Gorgias Leontinus in Thessalia vixit sine uxore et liberis, reliquitque mille stateres. XV, 155. 156. (mortuus a. Ch. n. 390.) Dicere ausus est nihil esse eorum, quae videamus. X, 3. XV, 268.

Contra eum or. X. scripta esse dicitur Τπόθ. 10.

Gorgonium surripuit Philargus. XVIII, 57.

Gylippus (ὄνομα κύριον, Λακεδαιμόνιος. Harp.) solus Syracusias ab ossidione liberavit exercitumque Atheniensium terra marique fugatum cepit (a. Ch. n. 414.). VI, 53.

H.

Hades (Orcus). Theseus cum Pirithoo in eum descendit X, 20. 39. et Orpheus ex eo mortuos rediit. XI, 8.

Halyz, fluvius Asiae, intra quem quae erant provinciae Asiae, expugnavit Agesilaus. IV, 144. Quo tempore Athenienses principatum tenebant, exercitus Persici intra eum descendere non audebant. VII, 80. XII, 59.

[Ἀρμοσταί: οἱ ὑπὸ τῶν Λακεδαιμόνιων εἰς τὰς ὑπὸ γήρας πόλεις ἄρχοντες καὶ φρονήραρχοι ἐκπεμπόμενοι, παρὰ τὸ ἀρμοζεῖν καὶ καθίσταν τὰς ὑπ' αὐτῶν φυλαττομένας πόλεις. Bekk. Anecd. 445. — IV, 117.]

Hecatomnus (ὄνομα κύριον. Harp.), Cariae satrapa, quo tempore Isocrates Panegyricum scribebat, iam dudum revera a Persis defecerat. IV, 162.

Helena, Iovis et Ladae f., Herculi a patre praelata et pulchritudine donata est. X, 14. 16. Theseus primus eam amavit, lb. 18—38. Eius nuptias omnes illo tempore reges civitatumque principes ambiebant. 39. Pollicita est eas Venus Paridi. lb. 42. Illa Menelai coniuge facta et rapta Graeci omnes surrexerunt, quasi patria sua vastata; et sic Graeciae libertas effectrix evasit. lb. 49. 67. et XII, 80. Ob formam immortalis (X, 61.),

fratres suos iam mortuos et Menelaum immortalitate donavit. X, 62. Stesichoro potentiam suam ostendit. X, 64. Homero mandavit, ut de iis scriberet, qui ad Troiam militassent. X, 65. Illi et Menelao Therapnis in Laconia sacrificatur. X, 63. Scripsit eius non laudationem sed defensionem Gorgias X, 14. quamobrem Isocrates veram eius laudationem in orat. X., Helena inscripta, est aggressus. Scripta esse videtur a. Ch. n. 400., paulo post orationem in Sophistas.

Helios (Sol) procreavit filiam Pasiphaen. X, 27.

Hellas (Graecia) antiquissimis temporibus humilis erat IV, 68. sed coloniis conditis duplo maior est reddita. XII, 44. 47. 167. Media in ea Piraeus portus constitutus. IV, 42. Athenae omnino urbs Graeciae dicenda XV, 299. XVI, 27. a Pindaro propugnaculum Graeciae dicta. XV, 166. In tota Graecia pro Athenis excelluit in certamine Olympiaco Alcibiades XVI, 32., qui postea ex tota Graecia est expulsus. XVI, 9. 40. Non minus Timotheus vir Graecia dignus vocatur XV, 138., fuit enim omnibus Graeciae imperatoribus praestantior. XV, 107. Antiquissimis temporibus Hercules beneficia in eam contulit. V, 76. 111. Ex dignitate Graeciae loqui non multi possunt XV, 80. tamen orationes in Graecia possunt vulgari. IX, 74. Omnino in rebus Graeciae secundis florent etiam virorum eruditiorum res. VIII, 145. Debent autem barbari ei servire. IV, 131. Contra eos igitur est ei bellum gerendum, qui Graeciam magnam est redditurus. XII, 44. 47.

Ep. I, 8. Bello Troiano tota Graecia coniuncta Agamemnone duce Troiam expugnavit. IX, 65. X, 49. XII, 76. 80. Postea Persae eam erant subacturi. IV, 89. 183. V, 124. XII, 195. Thebani erant eius proditores. XIV, 30. At Deus Graeciae providet V, 149. et Athenienses communem esse patriam censentes IV, 81. pro eius libertate pericula subeunt IV, 75. 83. 86. 98. 154. VIII, 76. XII, 52. XIV, 59. XVI, 27. Ep. II, 19. adiuti a Plataeensibus bene de Graecia meritis. XII, 94. Postea Conon eius statum mutavit. V, 64. IX, 55. Quo facto principatum eius Athenienses tenuerunt VII, 12. et speraverunt eam se subigere posse. VII, 3. Principatum autem Graeciae qui student, quid illi sit faciendum, docetur IV, 95. VIII, 140. XIV, 39. XV, 79. Nunc multi in ea sunt erronei, ex quibus facile est exercitum cogere. V, 96. 121. VIII, 79. Sunt ex his civitates constituendae ad Graeciam munien-

dam. V, 122. Quod Persarum rex eius copiis utitur IV, 134. eiusque res curat IV, 175. id Graeciae est dedecori IV, 180. 182. ita ut bellum cum Persis debeat suscipi. IV, 185. V, 70. Ep. I, 8. 9. Sic malis, quibus premitur, potest liberari. XV, 65. Ep. IX, 8. 15. Philippus, cui patria est, V, 127., inimicus eius esse dicitur, V, 73. Cypris aliquamdiu ob bellum erat clausa. III, 33. — Qui oratio nem XVII. habet, eam erat visurus. XVII, 4.

Hellenes (Graeci) parvam antiquitus in colebant terram bellis et inopia pressi, IV, 34. Athenienses eorum fines dilataverunt. IV, 37. Habebant sparsim, sine legibus, sub dominatu potentiorum vel sine magistratibus. IV, 39. Athenae praebuerunt illi communem conventum. IV, 44. Postea in Olympiacis ludis opes, vires et dexteritatem ostentare solebant. XVI, 32. Ipsi etiam in Aegina commune templum condiderunt. IX, 14. 15. Nomen Graecorum deinde nomen humanitatis et eruditionis factum IV, 50. IX, 66. 70. XV, 293. (XIX, 50.) et barbaris oppositum. III, 50. IV, 17. 67. 68. 85. 155. 158. V, 9. 80. 115. 121. 124. 125. 130. 132. 139. 140. 141. VII, 79. IX, 37. 59. 66. X, 49. 50. 52. XII, 45. 47. 60. 105. 152. 163. 213. XV, 80. XVIII, 27. Epp. II, 10. III, 5. IX, 11. Pythagoras iis ex Aegypto philosophiam et sacra attulit XI, 28. et Athenienses eorum magistri sunt facti. XII, 44. 190. Communis eorum lex de sepeliendis mortuis. XII, 170. Unius imperium non ferunt V, 107. 108., sed alii cum Lacedaemoniis faciunt, alii cum Atheniensibus prae civitatum suarum formis. IV, 16. Principatum Graecorum quoniam obtinere debeant. IV, 22. 57. 102. 128. VII, 66. VIII, 24. Athenienses eum antiquissimis temporibus tenuerunt IV, 57. 65. 72. 178. V, 40. VI, 104. VII, 6. 17. 64. 89. VIII, 30. XIV, 59. XV, 64. 233. XVI, 27. et optime de Graecis sunt meriti, quippe qui eos servaverint IV, 52. 67. 91. VIII, 42. XII, 42. 92. et pro Graecorum libertate suam terram reliquerint V, 147. VI, 83. VIII, 43. quamquam deserti a Graecis. IV, 94. Sunt enim mitissimi, iustissimi et prudentissimi Graecorum. XIV, 2. XV, 20. 297. XVIII, 46. Quales se omnino erga Graecos praebuerint, exponitur IV, 89. 85. 100. V, 129. VII, 51. XII, 24. 35. 41. 96. 108. 112. 156. 189. XIV, 32. XV, 68. 127. 171. 307. Opponuntur et comparantur ceteris Graecis V, 8. 23. 43. 44. 82. VII, 84. VIII, 14. 71. 136. IX, 56. XII, 2. 129. 157. XV, 85. Ep. II, 2. Item etiam eorum socii. VIII, 82.

Oderunt tandem eos Graeci VI, 42. VII, 8, 10, 81. VIII, 17, 78, 79, 116, 125. XV, 299, et Lacedaemonii principatum obtulerunt. V, 63, VI, 94, 110. VIII, 107, 116. XII, 257. XV, 57. Nam hi quoque bene de Graecis meriti IV, 73, XII, 62, 202, et sunt inter Graecos tolerantissimi laborum VI, 56, et insignes, quod eorum respublica exercitui similis est, VI, 81. Opulentiores Graecorum imprimis iis student. VI, 63. At Graecos turbaverunt XII, 226, eos Persis tradiderunt (a. Ch. n. 387.), IV, 122, 124. Auctores enim pacis Antaichidae fuerunt, IV, 177, V, 100, XII, 106. Odium hinc Graecorum in eos est conflatum V, 49, VIII, 96, XII, 207, et opponuntur ceteris Graecis XII, 181. XIV, 60, quibus omnino Peloponnesii etiam opponuntur VIII, 58. Privati igitur sunt principatu. V, 47, 104, XII, 100. Post eos inter Graecorum quattuor maximas civitates (Argos, Thebae, Lacedaemon, Athenae XII, 159.) Thebani, Graecorum proditores (XIV, 62.), principatum affectarunt et tenuerunt. V, 55, VI, 66. At Graecorum conditio erat miseranda IV, 169, paupertate enim pressi VIII, 24, XII, 43, 166, 167, mercenarii et remiges ex iis conducuntur. VII, 54, VIII, 48, 79. Megareses soli sunt vere opulenti VIII, 117, uti Thessali felicissimi eorum XV, 155. Graecorum ditissimus Hipponicus, XVI, 31. Possunt tamen Graecorum mala sanari bello contra Persas suscipiendo. IV, 20, V, 111, 123, XII, 13, XV, 77. Epp. I, 7, III, 7, IX, 1, 19. Nam infortunium incipit, ex quo tempore rex Persarum eorum res administrat IV, 119, 120, 138, XII, 160, et Graeci viribus suis Persicum regnum firmiter IV, 125, uti etiam Conon participes expeditionis Cyri minoris IV, 146, Persia semper Graecis timenda Ep. II, 7, postquam Xerxes iis infestus fuit V, 43, et quamquam Graeci ut sint sui iuris praescribitur VIII, 16, 67, IX, 68, XIV, 43, tamen Graeci Asiam colentes barbaris sunt subiecti. XII, 106. Incolunt autem Graeci Asiam a Cnido usque Sinopen IV, 162. Est igitur Graecia coniuncta bellum inferendum Persis IV, 164, 173, V, 16, 88, Ep. III, 2, uti Graeci coniuncti Troiam expugnaverunt. V, 112, IX, 17, X, 50, 67, XII, 77. Nam quod Graeci multi verum habent, ei fides est tribuenda, IV, 31. Graecorum autem opes, qui tempore Philippicae orat. (V.) male habebant propter bellum V, 38, 40., cum Philippi opibus et virtute comparantur V, 15, quae Graecis sunt timendae. V, 74, 75, 76. At quam Hercules, cuius columnae termini

sunt Graecae terrae (V, 112.), a quo originem ducit Philippus, benevolam se praebuit erga Graecos V, 114, X, 24., Philippus eundem se praebere debet. V, 116, 128, 154. Nam gloriam et benevolentiam sunt nacli, qui de Graecis optime meriti V, 145, 154, VI, 42, VIII, 19, 141, 144, XII, 73, et benevolentia Graecorum est magna habenda. V, 68, 80, 86, 95, VIII, 135, XII, 189, 263, XV, 124, Ep. II, 23. Est ad eos, qui bene sunt meriti, referendus minus Alcibiades, qui magnas turbas in iis excitavit V, 59., quam Miltiades XV, 307, et Conon, qui eos liberavit V, 64, et iis fuit fidelissimus IV, 142, minus Agesilaus, cui certe Graeci in Asia non savebant V, 87, 95., quam Nicocles III, 35., qui Graecorum nemine inferior IX, 77, praesertim quem antea Salamis Graecis fuerit infesta, IX, 47, 49, tunc autem multi Graecorum Cyprum se conferebant habitatum IX, 51, uti etiam in Macedonia multi non ignobiles neque indocti Graeci habitabant. V, 19. Etiam Satyrus Graecos magni fecit XVII, 57, et Mytilenaei Graecis, qui aliqua re sive moribus excellere, ius civitatis dabant. Ep. VIII, 4. Isocrates de eorum libertate et iure suo restituendo plura verba fecit quam ceteri omnes, Ep. VIII, 7, qua de causa ab iis est honoratus, ib. 10.

Hellenica regio V, 107, administratio, opposita barbarico dominatu. V, 154, res Hellenicas olim barbari non curabant. VII, 80. Salaminii nunc eas et Hellenicos mores amant. IX, 50. Consultatio de rebus Hellenicis, VIII, 55, XII, 11, XV, 116, Ep. IX, 18. Hellenicae orationes et politicae et panegyricae, XV, 46, Hellenica bella, XII, 1.

Hellenides urbes, III, 23, IV, 37, 64, 137, V, 64, 65, 68, VI, 26, VIII, 42, IX, 47, X, 35, 68, XII, 45, 59, 77, 119, 159, 163, 190, 191, 258, XV, 121, 224, 250, Ep. IX, 9. *Hellesponti* urbes Sestus et Crithote, XV, 108. Hellespontum Xerxes ponte iunxit. IV, 89. Clades in Hellesponto ad Aegos flumen (a. Ch. n. 405.). IV, 119, V, 62, VII, 64, VIII, 86, XII, 99, XVII, 59.

Helotes (ἐλωτεύειν τὸ δουλεύειν, Ἰσοκράτης Πανηγυρικό (131).) ἔλλωται γὰρ οἱ μὴ γόνω δοῦλοι Λακεδαιμονίων, ἀλλ' οἱ πρότωι χειρωθέντες τῶν Ἑλλοσ τῆν πόλιν οἰκούντων, ὡς ἄλλοι τε πολλοὶ μακτροῦσι καὶ Ἑλλάνιοι ἐν τῇ Ἄ. (Harp.). Lacedaemonii vicinos coegerunt Helotes esse IV, 131, et olim oppressos

male habebant. XII, 104. A Thebanis tamen in vicinia Lacedaemoniorum collocabantur (Messeni sunt intelligendi, Paus. IV, 23.). VI, 28, 87. Lysander unus ex iis fuit, cui servire dicuntur Lacedaemonii. IV, 111. (Eum μόθωνα fuisse testantur Phylarchus Athenaei 6, p. 271, E. et Aelianus V. H. XII, 43. Spp. ad h. l.) *Hera* (Iuno) de pulchritudine certans. X, 41.

Heraclidae dant Lacedaemoniis Messenam. VI, 24. Nominatur sic Philippus Macedo Ἰπτόθ. 5.

Hercules, Iovis et Alcmenae f. X, 16, Perseo quattuor aetatibus posterior XI, 37, aequalis et affinis Thesei X, 23, XII, 205, quocum saepe componitur. I, 8, V, 144. Labores ei ab Eurystheo sunt impositi. IV, 60, X, 23, XII, 194. Reducit Tyndareum et accipit regnum. VI, 18. Est a Neleo eiusque filius bobus, quos ex Erythea abegerat, spoliatus. VI, 19. Expeditionem contra Troiam et Laomedontem suscepit. V, 111, IX, 16. Busitridem interemisse dicitur XI, 36. Columnas erexit ut monumentum virtutis suae et terminum Graecae terrae. V, 112, XII, 250. Excelluit prudentia, philosophia, iustitia. V, 109—112, 144. Virtute immortalis est factus et inter deos receptus. I, 50, V, 132, VI, 17. Athenienses ei simul immortalitatis auctores. V, 33. Optime de Graecia est meritus. V, 76, 114. Ex eius gente orti Philippus V, 115, et Archidamus VI, 8, Ep. IX, 3. Liberi eius Eurysthei inimicitiam fugientes Atheniensibus supplices sunt facti IV, 54, 56, 58, 62, 65, V, 33, 34, X, 31, XII, 194, et post receptum in Deos Hercule in multis erant erroribus. VI, 17, 32. Posterii tamen Spartam condiderunt et Argos, Lacedaemonem atque Messenam occuparunt. IV, 61, VI, 22.

Hephaestion, Vulcani templum. XVII, 15. *Hephaestus* (Vulcanus), pater Erichthonii. XII, 126.

Hermippus de Isocrate scripsit. Ἰπτόθ. 2, 5.

Hesiodus, optimus vitae humanae consiliarius. II, 43. De eo disputare solebant Sophistae in Lyceo. XII, 18, 33. Allatus in Ἰπτόθ. 1.

Hesperidum mala afferre Herculi erat mandatum. X, 24.

Hippolaidas, XVII, 38.

Hippolyta ex Amazonibus amavit et secuta est Theseum. XII, 193.

Hipponicus, ditissimus et nobilissimus Atheniensium, Alcibiadis socer. XVI, 31. *Hipponicus*, Cyprius, Democri pater

I, 2, et familiaris eius, qui orat. I. scripsit. Ibid. Virtute excelluit. I, 9—11. (V. de eo Ἰπτόθ. 1.)

Homeridae (Ἰσοκράτης Ἐλένη (65).) Ὀμηροῖδα γένος ἐν Χίῳ, ὅπερ Ἀκουσίλαος ἐν γ', Ἑλλάνιος ἐν τῇ Ἀτλαντιάδι ἀπὸ τοῦ ποιητοῦ φησὶν ἀνομάσθαι. Σέλενος δὲ ἐν β' περὶ βίαν ἀμαρτάνειν φησὶ Κράτητα νομίζοντα ἐν ταῖς ἱεροποιαις Ὀμηροῖδας ἀπογόνοὺς εἶναι τοῦ ποιητοῦ ἀνομάσθησαν γὰρ ἀπὸ τῶν ὀμηρῶν, ἐπεὶ αἱ γυναικὲς ποτὲ τῶν Χίων ἐν Διονυσίοις παραφρονήσασαι εἰς μάχην ἦλθον τοῖς ἀνδράσι καὶ δόντες ἀλλήλοις ὄμηρα νυμφίους καὶ νύμφας ἐπιώσαντο, ὧν τοὺς ἀπογόνους Ὀμηροῖδας λέγουσιν. Harp.) narrat Homerum per somnum ad celebrandos heroes ad Troiam militantes ab Helena excitatum esse.

Homerus per somnum ad carmina sua componenda excitatus narratur. X, 65. Illo omnes inferiores, qui in eodem poeseos genere elaboraverunt. XII, 263. Aestimatur eius poesis magni apud Graecos, quod eos, qui barbaros expugnaverunt, praeclaris extulerit laudibus. IV, 159. Sophistae de ea disserere solebant. XII, 18, 33. Persecutus est fabulose certamina et bella semideorum. II, 48. Nunquam deos de futuris rebus deliberrantes facit. XIII, 2.

Hyperbolus (Ἀντιφῶν ἐν τῷ πρός Νικοκλέα. ἦν δὲ δημαγωγός, ὃν Θουκυδίδης ἐν τῇ ἡ' ἐξωστρακίσθαι φησὶν. Harp.), demagogus Atheniensium. VIII, 75.

I.

Iason, Pheraeorum in Thessalia tyrannus. Eius gloria inde est orta, quod regi Persarum se bellum esse illaturum dicit. V, 119, 120. Eius liberis epistola VI, est missa, ubi §. 1. de Iasonis hospitio est sermo.

Idrius (Ἰσοκράτης Φιλίππο (103).) δυνάστης ἦν αὐτός ἐν Καρίᾳ, υἱὸς Ἐκατόμνου, ἀδελφὸς δὲ Μανσάλου καὶ Ἀρτεμισίας. Harp.), opulentissimus Asiae satrapa, regi Persarum haud favens ob fratris contumeliam. V, 103.

Mythiae multitudinis dominus Philippus. V. 21.

Ion. Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως (268.). Ἰωνος τοῦ τῆς τραγωδίας ποιητοῦ μνημονεύοι ἂν νῦν ὁ ὄητωρ, ὃς ἦν Χίος μὲν γένος, νῖος δὲ Ὀρθομένους, ἐπέκλησεν δὲ Σούθον. ἔγραψε δὲ μέλη πολλὰ καὶ τραγωδίας καὶ φιλόσοφόν τι σύγγραμμα τὸν Τριαγμὸν ἐπιγραφόμενον, ὅπερ Καλλιμάχος ἀντιλέγεσθαι φησὶν ὡς Ἐπιγένης· ἐν ἐνίοις δὲ καὶ πηθοντικῶς ἐπιγράφεται Τριαγμοί, καθὰ Δημήτριος ὁ Σηήσιος καὶ Ἀπολλωνίδης ὁ Νικαεύς, ἀναγράφουσι δὲ ἐν αὐτῷ ταῦδε, Ἄρχη ἦδε μοι τοῦ λόγου· πάντα τρία καὶ πλέον οὐδὲ ἔλασον. τοῦτων τῶν τριῶν ἐνὸς ἐκάστου ἀρετῆ τριᾶς, σύνεσις καὶ κράτος καὶ τύχη. (Harp.)

Iones coloni Atheniensium, Persis infestissimi, tamen a Lacedaemonis his sunt traditi et ab Atheniensibus abstracti. IV. 122. Sunt laudandi, quod eos diris devoverint, qui templorum a Persis crematorum aliquot instaurarent aut in iisdem fundamentis exaedificarent. IV. 156.

Ionia. (Ἰωνία γὰρ καὶ Ἰωνίας πόλεις ἰα, Ἐφεσος, Ἀνδρούλος, Μίλητος, Μυοῦς, Κλαζομεναί, Χίος, Σάμος. Harp.) Inde maxima pars classis est secuta ad Cyprium. IV. 135. Ibi exercitum esse collocandum dicit IV. 163. Samus praestans in Ionia. XV. 108. Iphicrates crimen recepit de rebus gestis c. Timotheo et absolutus est 354. a. Chr. XV. 129.

Isocrates (ὁ Ἀθηναῖος ἐγεννήθη μὲν ἐπὶ τῆς ὀδομοστικῆς καὶ ἐκτῆς Ὀλυμπιάδος (s. Ch. n. 436.) ἀρχοντος Ἀθηναῖ Ἀνσιμάχου [Μυρρινουσίου. φ.], πέμπτῳ πρότερον ἔτι τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, δυοὶ καὶ εἰκοσὶν ἔτεσι νεώτερος Ἀναίου [πρεσβύτερος δὲ Πλάτωνος ἐπτά. φ.]. Dion. et Pseudoplatarch. Θεοδώρου [τοῦ Ἐρχαίου. φ.] τοῦ αὐλοποιοῦ ἐγένετο παῖς, Ἠδόντος μητροῦς. Anonym. et Pseudopl. Ἀδελφοὶ δ' αὐ-

τῷ ἐγένοντο Τίσιππος καὶ Θεόμνηστος καὶ Θεόδωρος. Suid.). Pater eum ita studiose educavit, ut inter aequales et condiscipulos clarior etiam et notior esset quam postea inter cives. XV. 161. (Γενόμενος δ' ἀκουστής Προδίκου τε τοῦ Κείνου καὶ Γοργίου τοῦ Ἀσωντινοῦ καὶ Τισίου τοῦ Συρακουσίου, τῶν τότε μέγιστον ὄνομα ἐν τοῖς Ἑλλήσιν ἐχόντων ἐπὶ σοφίᾳ, ὡς δὲ τινες ἱστοροῦσι, καὶ Θεραμένους τοῦ ὄητορος, ὃν οἱ τριακόντα ἀπέκτειναν, — a. Ch. n. 404. — δημοτικὸν εἶναι δοκοῦντα — [οὐ συλλαβνομένου ὑπὸ τῶν τριακόντα καὶ φηγόντος ἐπὶ τὴν Βουλαιὰν ἐστίν, ἀπάντων καταπεπληγμένων, μόνος ἀνέστη βοηθήσων. φ.]. Dion. et Pseudopl. μαθητῆς ἐγένετο φιλοσόφου Σωκράτους. [ἐλυπήθη δὲ οὐ μετρίως ἐπὶ τῷ Σωκράτους θανάτῳ καὶ μελανειμονῶν τῆ ὕστερα προήλθε. φ.] Anonym. et Pseudopl. νέος δὲ ἂν ἐδόκει διοίσειν τῶν περὶ Ἀναίαν τὸν ὄητορα πρὸ αὐτοῦ γενομένων· καὶ τοῦτο μαρτυρεῖ Πλάτων ἐν τῷ Φαίδρῳ (278.) Σωκράτην λέγοντα ποιήσας οὕτω· νέος μὲν ἔτι, ὦ Φαίδρε, Ἰσοκράτης, ὃ μόντοι περὶ αὐτοῦ μαντεύομαι εἰπεῖν ἐθέλω· δοκεῖ γὰρ μοι ἀμείνων ἢ κατὰ τοὺς περὶ Ἀναίαν εἶναι [λόγους τὰ τῆς φύσεως· ἔτι δὲ ἦδει γεννητικῶρα κερᾶσθαι. Ὡστε οὐδὲν ἂν γένοιτο θανατοῦν, προοιούσης τῆς ἡλικίας, εἰ περὶ αὐτοῦς τε τοὺς λόγους, οἷς νῦν ἐπιχειροῦ, πλέον ἢ παίδων διενέγκοι τῶν πώποτε ἀφαμένων λόγων· ἔτι τε εἰ αὐτῷ μὴ ἀποχρησάι ταῦτα, ἐπὶ μείζῳ δὲ τις αὐτὸν ἄγει ὀρηθῆσιότερα. φύσει γὰρ, ὦ φίλε, ἔσσει τις φιλοσοφία τῆ τοῦ ἀνδρός διανοία. Πλ.] Anonym. et Plato.). Ammissis in bello contra Lacedaemonis cunctis facultatibus mederi coepit rebus suis et aliquotum esse magister. XV. 162. (σχολῆς δὲ σοφιστικῆς ἠγεῖτο. ὡς

μὲν τινὲς φασὶ, τὰ πρῶτα ἐπὶ Χίῳ, μαθητὰς ἔχων ἐννέα. Photius.) Primi ad eum accesserunt Eunomus et Lythithides et Callippus, post hos Onetor, Anticles, Philonides, Philomelus, Charmantides, quos omnes civitas aureis coronis donavit. XV. 93—94. Fuit etiam amicus et magister Timothei. XV. 102. Ep. VIII. 8. (Ἡκοῦσαντο δὲ αὐτοῦ ἄλλοι τε πολλοὶ, ὡς καὶ εἰς ἐκατὸν συντελεσάι, καὶ δὴ καὶ Τιμόθεος ὁ Κόνωνος· μεθ' οὗ καὶ πολλὰς ἐπιὰν πόλεις τὰς πρὸς Ἀθηναίους ἐπιστολάς συντίθει, αἱ τὸν Τιμόθεον ἐπεγράφοντο (a. Ch. n. 375.). Ὅθεν ἐκείνος ταλάντῳ αὐτὸν ἐδώρησάτο. Γεγόνασι δὲ αὐτοῦ ἀκροαταὶ καὶ Ξενοφῶν ὁ Γρύλλον καὶ Θεόπομπος ὁ Χίος καὶ Ἐφορος ὁ Κυμαῖος· οὗς καὶ ταῖς ἱστορικαῖς συγγραφαῖς προὔτρεψάτο χρησασθαι, πρὸς τὴν ἐκάστον φῶσιν ἀναλόγως καὶ τὰς ὑποθέσεις τῆς ἱστορίας αὐτοῖς διακειμήμενος. Ἐπὶ τούτοις καὶ Ἀσκληπιάδης, ὃς τὰ τραγωδοῦμενα συγγράφατο· Θεοδέκτης δὲ ὁ Φασηλίτης, καὶ αὐτὸς ὕστερον τραγωδίας συνταξάμενος. Ἀλλὰ καὶ Λαοδάμας ὁ Ἀθηναῖος καὶ Ἀνκρίτος ὁ νομοθετήσας Ἀθηναῖοις. [Ἔσχε δὲ μαθητὰς πολλοὺς μὲν, τοὺς δὲ εὐδοκίμητους καὶ ἐπιφανεῖς τούτους, Θεόπομπον, Ἐφορον, ἂν καὶ ἱστορίας φέρονται, Περσίδην, Ἰσαῖον, Ἀνκουργον, οἷτινες εἰσὶ τῶν δέκα ὀητόρων τῶν κοιδέντων τε καὶ ἀναγνωσσομένων, εἶτα Φίλισκον, Ἰσοκράτην ὁμώνυμον αὐτοῦ, Θεοδέκτην, Ἀνδροτίωνα, τὸν τῆν Ἀθίδαι γράψαντα, καθ' οὗ καὶ ὁ Δημοσθένης ἔγραψε, καὶ Πύθωνα τὸν Βυζάντιον, τὸν ὄητορα Φιλίππου. Ἄν.] Phot. et Anon.) Divitias inde nactus invidiam excitavit. XV. 4. 146. 154. Nam non solum privatos homines discipulos habuit, sed rhetores, duces, reges et tyrannos, omnino plures, quam omnes reliqui rhetores. XV. 30. 42. Indicat ipse se plura bona sibi

comparasse quam Gorgiam ib. 158., quae tamen ab externis potissimum accepit et a Nicocle. XV. 39. 40. Τρόθ. 2. (Ἐλάμβανε δὲ χρήματα κάμπολλα ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας, παρὰ μὲν τῶν πολιτῶν οὐδὲν, ὥσπερ γέρας τοῦτο κατατιθέμενος καὶ τροφεῖα καταβάλλων τῇ πατρίδι, παρὰ δὲ τῶν ξένων χιλίας δραχμᾶς. Anon.) Erā ea de causa inter mille et ducentos illos, qui tributum militare conferebant una cum filio, et ter trierarchia est functus, ceteris etiam ministeriis sumtuosius gestis et pulcrius, quam leges iubebant. XV. 145. (Ἐπύρρησε δ' ἱκανῶς, οὐ μόνον ἀργύριον εἰσπραττων τοὺς γνωρίμους, ἀλλὰ καὶ παρὰ Νικολέου τοῦ Κυπρίαν βασιλέως, ὃς ἦν νῖος Ἐυαγόρου, εἰκοσι τάλαντα λαβῶν ὑπὲρ τοῦ πρὸς αὐτὸν γραφέντος λόγου· ἐφ' οἷς φθονηθεῖς τοῖς προεβλήθη τριηραρχεῖν, καὶ δις μὲν ἀσθένειαν σηψάμενος διὰ τοῦ παιδὸς παρητήσατο· τὸ δὲ τρίτον ὑποστάς ἀνήλασεν οὐκ ὀλίγα. Pseudopl.) Quam vitae finis prope ei instabat, facultatum permutatio ob treremium instruendum munus ei est facta et per Lysimachum ea de re iudicium conflatum. XV. 4. 14. Antea enim nunquam erat in iudicium vocatus, neque in praetoriis, neque apud arbitrum apparuit XV. 27., quia neminem laesit. XV. 33. (Ἄνο δ' ἐν ἀπαντι τῷ βίῳ συνέστησαν αὐτῷ ἀγῶνες· πρότερος μὲν εἰς ἀντιδόσιν προκαλεσαμένου αὐτὸν Μεγακλείδου, πρὸς ὃν οὐκ ἀπήνησε διὰ νόσον· τὸν δὲ νῖον πέμψας Ἀραρία (a. Ch. n. 355.) ἐνίκησε. Δεύτερος δὲ Ἀνσιμάχου αὐτὸν προκαλεσαμένου περὶ τριηραρχίας εἰς ἀντιδόσιν· ἤτηθεις δὲ τὴν τριηραρχίαν ὑπέστη. Pseudopl.) Nam sophistae et alii oratores ei invidabant, quis sapienterem se obrectatoribus profestebatur et plures discipulos habebat, etiam civitati Atheniensium non adulari sed illam oburgare solebat. XII. 5. Epp. II. 22. IX. 15. Erat autem ad capessendam rempublicam omnium civium minime a natura instructus, voce et audacia carens, et ingenio praeditus, quod

ad bene sentiendum et cogitandum valebat, sed ad res gerendas infirmus neque ad eloquentiam satis aptum et ad dicendum in magna hominum frequentia prorsus ineptum erat. V, 81, 82, XII, 9, 10, Epp. 1, 9, VIII, 7. His igitur omnibus destitutus ad sapientiae studium deque Graeciae statu regumque et rerum publicarum negotiis scribendum confugit. XII, 11. Orationes conscripsit Atheniensium civitati totique Graeciae utilia suadentes, ornate copioseque compositas. XII, 2. Non destitit Graecos ad concordiam et expeditionem in Asiam excitare. XII, 13. et plures de libertate Graecorum conscripsit orationes, quam omnes Graeci oratores. Ep. VIII, 7. Adolentem ad virtutem et patriae defensionem est adhortatus Atheniensium maiores laudibus extollens, ut nemo alius, quam in aliis orationibus, XV, 67., tum in Panegyrico. XV, 60, 61. (Τίς γὰρ οὐκ ἂν γένοιτο φιλόπολις τε καὶ φιλόδημος; ἢ τίς οὐκ ἂν ἐπιτηδεύσει τὴν πολιτικὴν καλοκαγαθίαν, ἀναγνούς αὐτοῦ τὸν Πανηγυρικόν; ἐν ᾧ διεξιὼν τὰς τῶν ἀρχαίων ἀρετὰς, φησὶν, ὡς οἱ τὴν Ἑλλάδα ἐλευθερώσαντες ἀπὸ τῶν βαρβάρων οὐ τὰ πολέμια δεινοὶ μόνον ἦσαν ἀλλὰ καὶ τὰ ἥδη γενναῖοι καὶ φιλότιμοι καὶ σώφρονες· οἳ γε τῶν μὲν κοινῶν μᾶλλον ἐφροντίζον ἢ τῶν ἰδίων, τῶν δ' ἄλλοτριῶν ἤττον ἐπεθύμουν ἢ τῶν ἰδίων· καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οὐ πρὸς ἀργύριον ἔκρινον ἀλλὰ πρὸς εὐδοξίαν· μέγα οἰόμενοι τοῖς παισὶ καταλείψειν πλοῦτον καὶ ἀνεπίφθονον, τὴν παρὰ τοῖς πλείεσι τιμὴν. Κριτικτὸν δ' ἠγοῦντο τὸν εὐσχήμονα θάνατον ἢ τὸν ἀλιεῖ βίον· ἰσκόπου δ' οὐχ ὅπως οἱ νόμοι καλῶς καὶ ἀκριβῶς αὐτοῖς ἔξουσιν, ἀλλ' ὡς ἡ τῶν καθ' ἡμέραν ἐπιτηδεύματων μετριότης μηδὲν ἐκβήσεται τῶν πατριῶν· οὗτω δ' εἶχεν αὐτοῖς τὰ πρὸς ἀλλήλους φιλοτίμος καὶ πολιτικῶς, ὥστε καὶ τὰς στάσεις ἐποιούντο πρὸς ἀλλήλους, πότεροι πλείω τὴν πόλιν ἀγαθὰ ποιήσουσιν, οὐχ οἰτινες ἐτέ-

ρους ἀπολέσαντες τῶν λοιπῶν αὐτοὶ ἄρξουσι· τῇ δ' αὐτῇ προθυμίᾳ χρώμενοι καὶ πρὸς τὴν Ἑλλάδα τῶν θεραπεύειν προσήγοντο τὰς πόλεις, καὶ τῶν πείθειν ταῖς εὐεργεσίαις μᾶλλον ἢ τῶν βιάζεσθαι τοῖς ὄπλοις κατεῖχον, πιστοτέροις χρώμενοι τοῖς λόγοις ἢ τῶν τοῖς ὁμοίως, καὶ ταῖς συνθήκαις ἀξιούντες μᾶλλον ἐμμένειν ἢ ταῖς ἀνάγκαις τοιαῦτα δὲ περὶ τῶν ἡττόνων ἀξιούντες γινώσκειν, οἷα περὶ σφῶν αὐτῶν τοὺς κρείττους ἂν ἤξισαν φρονεῖν· οὗτω δὲ παρεσκευασμένοι τὰς γνώμας, ὡς ἰδίᾳ μὲν ἔχοντες τὰς ἐκείνων πόλεις, κοινῇ δὲ πατριᾷ τὴν Ἑλλάδα οἰκοῦντες. Dion.) Quam orationem hac ipsa de causa et invidi et obtractatores imitabantur. V, 11. (Συνέθηκε μέντοι τὸν Πανηγυρικόν, οἱ μὲν ἔτεσι φασὶ δέκα, οἱ δὲ ἐπὶ τοῖς ἑξήκοντα καὶ ἑπτὰ τοῖς ἐκείνων τοῦ Λεοντίου καὶ Ἀνσίου τῶν ἐκδομημάτων καὶ ἐπιχειρημάτων μικροῦ μεταβολῆ καθέστηκε καὶ μεταθέσει· ὁ Πανηγυρικός Ἰσοκράτους λόγος. Διατριβῆ δ' ἂν τις οἰηθεῖ μακρὸν οὗτω χρόνον τοῦ Πανηγυρικοῦ προσεδροῦντα τὸν ὄητορα τῇ συνθήκῃ διὰ τὸ τῆς λέξεως κατεσκευασμένον καὶ περιττὸν καὶ διὰ τὴν εἰς ἀκριβείαν τῶν ὀνομάτων ἐκλογὴν καὶ διὰ καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλα τούτων συνθήκης. Ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν κώλων καὶ περιόδων ἐπὶ τοσούτον ἀκριβείαν ἵκανῆ καταναλώσει χρόνον. Μάλιστα δὲ αὐτῷ ἡ τῶν πραγμάτων εὐρεσις καὶ διοικήσις τὴν τοσαύτην ἀσχολίαν ἐνεποίησε· τὰ γὰρ κεφάλαια καὶ τὰ ἐπιχειρήματα, οἷς ὁ λόγος οἰκονομούμενος ἀπαρτίζεται, εἰ τις ἐπιμελῶς καὶ καθ' ἑαστον μέρος ἐπισκέψεται, εὐρήσει συντελεσθῆναι πολλοῦ δέοντα χρόνον. Διὸ καὶ πολλὰς πολλοὺς παρέσχε τῶν κριτικῶν διατριβῶν μὲν καθ' ἑαυτοῦς, διαφωνίας δὲ

πρὸς ἀλλήλους, τῶν μὲν ἐμβαθνομένων τῇ μελέτῃ καὶ διασκέψει τοῦ λόγου, τῶν δὲ κατὰ τὸ ἐπιπόλειον τὴν ἀνάγνωσιν ποιουμένων· ἐστὶ δ' εἰπεῖν καὶ διότι τοῖς μὲν ἔνεστι φῦσις ἐν ἔχουσα πρὸς τὰς κρήσεις, τοὺς δὲ ὁ ἐλαττούμενος ἐπιγινώσκει λόγος. Photius.) Eadem patriae caritate instigatus est aetate iam proventus de Graecis reconciliandis inferendoque Persis communi Graecorum bello scribere in oratione ad Philippum. V, 10. et squ. 16. Ep. III, 2. Idem fecit in epistolis ad Philippum scriptis (Epp. II et III.). Omnino non desit bellum gerere cum Persis idoneos viros ad id hortando. V, 130. Qua de causa etiam epistolam ad Dionysium tyrannum misit. V, 81. et Epist. I. Nunquam operam dedit orationibus ad ostentationem compositis. Ep. VI, 5. neque orat. forens. XV, 39. XII, 1. Tamen a civibus suis est neglectus XII, 11. et inde, quum senio esset confectus, morosus factus et querulus XII, 8., quamquam neque gloria destitutus erat et sanitatis insignis corporis et animi particeps XII, 7., ita ut octoginta esset natus, quum epistolam nonam scribebat. Ep. IX, 16. Etiam epistolam quartam et sextam aetate senili scripsit. Epp. IV, 13. VI, 6. item orationem ad Philippum scriptam V, 1, 10, 149. et Evagoram IX, 73. et orationem de Permutatione anno aetatis octogesimo secundo XV, 9., voluitque hanc imaginem vitae et animi esse. XV, 7. Panathenaiici autem scribendi initium fecit annos nonaginta quattuor natus XII, 3. eumque absolvit nonaginta septem annos habens, quum triennium morbo laborasset. XII, 267. et sqq. Nam quinque et nonaginta annos natus in morbum incidit periculosissimum, qui verecunde nominari nequit, cum eoque ipsum triennium conflixit. XII, 267. (Ἐτελεύτα τὸν βίον ἐπὶ Χαιρωνίδου ἀρχόντος, ὀλίγαις ἡμέραις ὑστερον τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ μάχης (a. Ch. n. 338.), ὄνοιν δέοντα βεβιωκῶς ἑκατὸν ἑτη, γνώμῃ χρησάμενος ἅμα τοῖς ἀγαθοῖς τῆς πόλεως συγκυριατικῶς τὸν ἐκείνου βίον, ἀδήλου ἐτιόντος, πῶς χρῆσται τῇ τύχῃ Φίλιππος παραλαβὼν τὴν τῶν Ἑλλήνων ἀρχὴν. Dion. Ἀποκαρτερήσας δ' ἐτελεύτη-

σεν, ὡς μὲν Δημήτριος φησὶν, ἐν- νέα ἡμέρας, ὡς δὲ Ἀφαρέως, δεκα- τέσσαρας, προαναγνούς δὲ τούτους τοὺς στίχους ἐτελεύτησεν, ἐν τριῶν δραμάτων Εὐριπίδου·

Δαναὸς ὁ πεντήκοντα θυγατέρων πατήρ.

Σιδωνίον ποτ' ἄστν Κάδμος ἐκ- λιπών.

Πέλοψ ὁ Ταντάλειος εἰς Πίσαν μολών.

δηλῶν ἐκ τούτων ὡς ὅτι, ὥσπερ ἐκεῖνοι, βάρβαροι ὄντες, ἐλθόντες εἰς τὴν Ἑλλάδα κατέσχεον αὐτῆς, οὗτω καὶ τέταρτος τις οὗτος ἀνεφύη δεσπότης τῆς Ἑλλάδος ὁ Φίλιππος. Anon. Ἐτάφη δὲ μετὰ τῆς συγγενείας πλησίον Κυρσοάργου ἐπὶ τοῦ λόφου ἐν ἀριστερῇ αὐτοῦ τε καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ Θεόδωρος καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ, ταύτης τε ἀδελφῆ, τῆθις τοῦ ὄητορος, Ἀνακῶ καὶ ὁ ποιητὸς υἱὸς Ἀφαρέως καὶ ὁ ἀνεψιὸς αὐτοῦ Σωκράτης, μητρὸς Ἰσοκράτους ἀδελφῆς Ἀνακῶς υἱὸς ἄν, ὃ τε ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁμώνυμος τοῦ πατρὸς Θεόδωρος καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ, τοῦ ποιηθέντος αὐτῶν παῖδες Ἀφαρέως, ἢ τε γυνὴ Πλαθάνη, μήτηρ δὲ τοῦ ποιητοῦ Ἀφαρέως, — νέον μὲν ὄντα μὴ γῆ- μαί, γηράσαντα δὲ ἑταίρα συνείναι (a. Ch. n. 384.), ἢ ὄνομα ἦν Λαγί- σκη, ἐξ ἧς ἔσχε θυγατέριον, ὃ γε- νόμενον ἑτῶν δάδεκα πρὸ γαμῶν ἐτελεύτησεν. Ἐπειτα Πλαθάνην τὴν Ἰπίλιον τοῦ ὄητορος γυναῖκα ἠγάγετο τρεῖς παῖδας ἔχουσαν, ἄν- τον Ἀφαρέα, ὡς προειρηται, ἐποι- ἦσατο· ὃς καὶ εἰκόνα αὐτοῦ χαλ- κῆν ἀνέθηκε πρὸς τῷ Ὀλυμπιεῶ ἐπὶ κίονος καὶ ἐπέγραψεν·

Ἰσοκράτους Ἀφαρέως πατρὸς εἰ- κὼνα τὴνδ' ἀνέθηκε

Ζηνί, θεοῦς τε εἶβαν καὶ γο- νῶν ἀρετήν. —

Ἐπὶ μὲν οὖν τούτων τράπεζαι

ἐπῆσαν ἕξ, αἱ νῦν οὐ σώζονται. Ἀπὸ δ' Ἰσοκράτει ἐπὶ τοῦ μνήματος ἐπὶν κίων τριάκοντα πηχῶν, ἐφ' οὗ σειρὴν πηχῶν ἑπτὰ συμβολικῶς, ὅς νῦν οὐ σώζεται. Ἦν δὲ καὶ αὐτοῦ τράπεζα πλησίον, ἔχουσα ποιητὰς τε καὶ τοὺς διδασκάλους αὐτοῦ, ἐν οἷς καὶ Γοργίαν εἰς σφαιραδαναστρολογικῆν βλέποντα, αὐτὸν τε τὸν Ἰσοκράτην παρεστάτα. ἀνάκειται δὲ αὐτοῦ καὶ ἐν Ἐλενσίῳ ἐκλῶν χαλκῆ ἔμπροσθεν τοῦ προστάου ὑπὸ Τιμοθέου τοῦ Κόνωνος καὶ ἐπιγέγραπται:

Τιμόθεος φίλιος τε χάριν, ξενίην τε προτιμῶν
Ἰσοκράτους ἐκὼς τήνδ' ἀνέθηκε
θεαῖς.

Λεωχάρους ἔργον. Pseudopl.) Usus autem est praeter Timotheum familiaritate Cononis et Diophanti Epist. VIII, 8. [et Hipponici, I, 2, et Ἰππόδη, I.] et Iasonis et Polyalcis. Ep. VI, 1. Habuit nepotes Apharei liberos. Ep. VIII, 1. *Isthmus ὁ κατὰ Κόρινθον τόπος.* (Bekk. Anecd. 265.) Eum Peloponnesium muro intercludebant. IV, 93. Lacedaemonii per Timotheum eo redacti, ut nullus eorum exercitus per Isthmum proficisceretur. XV, 110.

Italia. Eius regnum Athenienses affectate dicuntur (Locros enim vicerunt a. Ch. n. 426.) VIII, 85. Lacedaemonii ibi respublicas abrogarunt. VIII, 99. Erat tempore Panegyrici devastata. IV, 169.

L.

Lacedaemon ad maximas Graecarum urbium est referenda IV, 64, cum Argis et Messena prima in Peloponneso. XII, 253. Fruitur gloria antiqua VI, 12, et quod huic gloriae convenit, faciendum. VI, 90, 104. Misit ad bellum Troianum Menelaum. XII, 72. Helena a Theseo inde rapta X, 19. post eius descensum ad inferos huc rediit. X, 39. Spartani iure eam possident. VI, 16. Nam Hercules posteri, maiores eorum, qui nunc Lacedaemone regnant, eam occuparunt IV, 61. XII, 254. aut ab Hercule acceperunt. VI, 18. Regna haec ibi valde sunt honorata. VIII, 142. Thebani huc legatos misisse dicuntur XIV, 29.

Lacedaemonii origine Dores quomodo in Peloponneso considerint et maxima

terra sint potiti et Messenam acceperint VI, 16, 24. XII, 45, 177. quam tempore Archidami postquam occupaverunt VI, 23, ultra quadringentos annos possident. VI, 26. Est iis ab oraculo assignata. VI, 31. Eam everterunt, quamquam de Graecis optime meritas. XII, 91. Omnino ex quo in Peloponnesum venerunt, nihil potius habuerunt, quam ut omnibus Graecis imperarent. XII, 98, 117, 228. Occupata Peloponneso factionibusque ortis plebem in servitutem redactam circa se in vicinia collocarunt atque ei exiguum agrum dederunt. XII, 177, et sqq. Posteris contra Herculis regiam dignitatem dederunt V, 33, quos venerant. V, 80. Ep. II, 6. A principio cum finitimis bella gerunt. V, 51, et omnes in Peloponneso civitates invaserunt. XII, 45, 228. Hinc Argivi, Messenii et Megalopolitae iis sunt infesti V, 74, neque cum Argivis et Thebanis in amicitiam possunt redire V, 39, quos ut conciliet Philippus, suadet orator V, 30. Ep. III, 2. Boeotiam vastare conati sunt. V, 43. Thebanis insidias struxerunt VIII, 98, et cum iis, qui ipsis serviebant, XIV, 30., bellum gesserunt XIV, 27, et eorum arcem occuparunt. XIV, 19. Gloria a maioribus tradita per septingentos annos salva permansit. VI, 12. Celebratae sunt pugnae eorum ad Thyreas et Dipaeam VI, 99, et ad Thermopylas IV, 90, 91, V, 147, 148, VI, 93, XII, 187, 189. Omnino Asiam et Europam tropaeis impleverunt. VI, 32, 54. Victi tamen sunt per Cononem ad Rhodum (Cnidum) V, 63, 64, 129. VII, 65, IX, 54, 56, 69, XIV, 41, XV, 109, qui iis imperium eripuit IV, 154, XV, 110, et ad Leuctra VIII, 58, XII, 58, et a Persis trium annorum spatio regno privati V, 99, IX, 64, uti a Thebanis oppressi. XII, 58. Nam media in urbe de liberis et uxoris cum Thebanis et Peloponnesiis pugnare sunt coacti V, 48, et timent Thebanorum novam incursionem. V, 49. Incusantur, quod Graecos Persis subiecerint iisdemque durios imperaverint. IV, 117, 122, XII, 59, 103, 104, 106. Nam socios suos miseris esse et Persam viribus Graecorum regnum suum firmare patiuntur, nunc monarchiae faventes. IV, 125, 129. Mantinensium urbem everterunt, Cadmeam ceperunt, Olynthios et Philasios expugnarunt, Amyntae, Dionysio et Persarum regi operam navarunt. IV, 126. Cyprii se iis dederunt. IV, 135. Bellum inferunt tantum non singulis diebus Graecis, cum barbaris aeterna societate inita IV, 128.

asiam regis Persarum esse concesserunt IV, 137., auctores pacis Antalcidae, cuius condiciones afferuntur VIII, 16, 67, 68. Omnino Persae amicitiam sectantur. V, 42, Ep. II, 6. Idem faciunt eorum socii. IV, 142. Post victoriam ad Aegios flumen Decemviris cuique urbi praeficiunt maxime molestos XII, 54, 55, 66, XIV, 40, et Asiam vastant. IX, 54. Plures Graecos indicta caussa interfecerunt, quam Athenienses, ex quo urbem incolunt, in iudicium adduxerunt XII, 66, 68., et plures civitates everterunt. XII, 70. Plataeenses de Graecia optime meritis in Thebanorum gratiam expugnarunt XII, 92, 93, 208, XIV, 11, 26, 45, in Thebanorum gratiam etiam Athenienses perdidit XIV, 62, sed tamen prohibuerunt, ne Athenae everterentur. XIV, 30. Bello Peloponnesiaco, quo Isocrates sua amisit XV, 161., populum in Piraeo includunt. XVIII, 47, 49. Decelliam munit VIII, 84, domini facti Atheniensium VII, 65, 69., qui centum talenta ab iis contra populum sunt mutuati, quo facto, ut solutio fieret, populus decrevit. VII, 68. Denique pax est facta. XVIII, 29. Sunt cum Atheniensibus conciliandi. IV, 188. Notatur eorum pigritia et cupiditas bandi. XI, 20. Eorum gymnasia et exercitia tamen sunt optima. XII, 217, XV, 248. Hinc etiam in Olympiis sunt insignes. VI, 95. Ipsi equos alunt VI, 55, negligunt tamen agriculturam et artes. XII, 46. Item eorum democratia est optima. VII, 61. Nam optime rempublicam administrant, domi sub imperio paucorum, militiae sub rege. III, 24. Sunt Aegyptiorum civitatis statum ex parte imitati. XI, 17. Ab Aegyptiis enim petierunt et conconationes et ut militum nemo sine venia magistratum abeat (καὶ γὰρ τὸ μηδὲνα τῶν μαζιμῶν ἀνευ τῆς τῶν ἀρχόντων γνώμης ἀποδημεῖν. Ἰσοκράτους ἐν Βουσίριδι (18.). περὶ Λακεδαιμονίων ταῦτα λέγοντος ἦντέον, ὅτι καὶ οἱ τὰς Λακεδαιμονίων πολιτείας γεγραφοῦτες τὰ ὁμοία εἰρηκαίων ὁ δὲ Ἀριστοτέλης οὐκ ἐξείναι φησὶν ἀποδημεῖν τοῖς Λακεδαιμονίοις, ὅπως μὴ ἐθίζονται ἄλλων νόμων εἶναι φίλοι. τοῦ μέντοι Ἰσοκράτους καλῆσθαι ἀποδημεῖν οἱ περὶ Ἀριστοτέλην τους

πάντας Λακεδαιμονίους φασίν. Harp.). Eorum forma imperii similis est exercitui bene instituto VI, 81. ita ut etiam eorum maiores non multitudine copiarum sed virtute sedes in Peloponneso occuparent VI, 82, VII, 6, 7, et ipsi nunquam vincerentur duce rege e familia Archidami. VI, 111. Operam igitur dare debent, ne quid hac gloria in digni committant. VI, 91. Quoniam virtute sua de Graecis sunt bene meriti IV, 73, VI, 52, cum Atheniensibus, quibus cum comparantur XII, 24, 112, 189, 238, XV, 77, et per quos Graeci iis benevoli sunt facti XV, 318., aemulati sunt IV, 85, et cum iis, qui de Lacedaemoniorum maioribus optime erant meriti IV, 61, 65., principatum obtinuerunt IV, 16, et putaverunt principatum sibi antiquius deberi. IV, 18, VI, 110. Imperium denique terra marique acceperunt. VII, 7, VIII, 107, XV, 57, XVII, 36. Ep. I, 8. At Graecis invisit facti V, 86, 95, quippe qui eos sub Decemviris male et crudeliter tractaverint. XII, 67, 68, 90, 117, accepto maritimo et terrestri imperio prae fastu ac superbia in servitutem paene inciderunt VIII, 95 — 106, 116, IX, 68, XII, 158, XV, 64, et principatum amiserunt V, 40, 47, 104, VII, 7, 69, VIII, 58, XII, 52, XV, 307, quem vix decem annos tenuerunt. XII, 57. Solent igitur a multis temere laudari. XII, 109, 200, 216. Isocrates contra apte de iis scripsit. XII, 249. Originem omnium calamitatum suarum consecuti sunt cum imperio maritimo, quod iis Alcibiades probaverat. V, 59, 60, XVII, 38. Ep. I, 8. Hic enim ad eos confugit XVI, 9, et eos rationem belli gerendi docuit. XVI, 11. Postea tamen ei succensebant XVI, 40., qui socios et Persas abalienavit. XVI, 15, 20. Phoenices naves auxilio mittunt. XVI, 18. Archidamus rex eorum. Ep. IX, 18. De colonia Cyrenaica eorum V, 5, LX, 11. *Laches* archon. Ἰππόδη. 11. *Laconica.* Persae in eam descenderunt. IV, 119. Eias urbs Therapnae. X, 63. *Laomedon.* Contra eum Hercules expeditionem suscepit. IX, 16. *Lapithae.* Theseus cum iis iunctus contra Centauros pugnavit. X, 26. *Leda* sub specie oloris a Iove amata. X, 59. Liberi eius. X, 16. *Leontinus* Gorgias. XV, 155. *Leucani,* ignobilis gens. VIII, 59. *Leuctra* (Ἀημοσθένης ἐν τῷ ὑπὲρ Κτησιφῶντος. ἔστι δὲ χωρίον Βουσίριον περὶ Θεσπίας. Harp.). Pugna

ibi commissa a. Ch. n. 371. V. 47. VI. 10. VIII. (58.) 100. XV. 110. Τπόθ. 6. 8. 14.

[*Ληξιαρχικὸν γραμματεῖον*. *Δισχίνης ἐν τῷ κατὰ Τιμάρχου* (18.), εἰς ὃ ἐνεγράφοιτο οἱ τελευθέντες τῶν παίδων, οἷς ἐξῆν ἤδη τὰ πατρῶα οἰκονομεῖν, παρ' ὃ καὶ τοῦνομα γερονέειν, διὰ τὸ τῶν λήξιαρχων ἀρχεῖν· λήξεις δ' εἰσὶν οἱ τε κληροὶ καὶ αἱ οὐσίαι, ὡς καὶ Δεινάρχος ἐν τῇ ἀ' καθ' Ἡγελόχου συνηγορίᾳ ὑπὲρ ἐπικλήρου. Harp. VIII, 88.]

Libya, mater Busiridis, filia Epaphi. XI, 10.

Libya terra. Τπόθ. 11.
Lochites. De verberibus ab eo inflictis XX, 1. 5. 22. Hinc orat. XX, fortasse 402. a. Ch. n. contra eum scripta et habita est.

Lycium (*Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους*. ἐν τῶν παρ' Ἀθηναίων γυμνασίων ἐστὶ τὸ Ἀνκίον, ὃ Θεόποπος μὲν ἐν τῇ κ' Πεισίστρατον ποιῆσαι, Φιλόχορος δ' ἐν τῇ δ' Περικλέους φησὶν ἐπιστατοῦντος αὐτὸ γενέσθαι. Harp.). Sophistae in eo Homerum recitant. XII, 18. 33. (Ἰσοκράτης — διατριβὴν εἶχε πρὸς τῷ Ἀνκίῳ τῷ γυμνασίῳ. Anon. Vit. Isocr.)

Lycia a nemine Persarum expugnata. IV, 161. Thrasylochus huc navigans mortuus. XIX, 40.

Lycurgus, Spartanorum legislator, imitatus est tantum Athenensium praeae administrationis formam, democratiam aristocratia (oligarchia) temperatam. XII, 132. 153.

Lydia. Thibron eam vastavit. IV, 144. A Persis est defectura. IV, 163. Circa eam exercitus est a Graecis collocandus. IV, 165.

Lysander (ὄνομα κύριον. *Λακεδαιμονίων ναύαρχος*. Harp.), felix magis quam bonus dux. XV, 128. Athenas irpugnans interdixit, ne quis Atheniensibus frumenta importaret. XVIII, 61. Catalogus eius. XVIII, 6. XXI, 2. Alcibiadem e medio tollere studuit. XVI, 40.

Lysias c. Isocr. comparatus. Τπόθ. 16 — 21.

Lysimachus, Isocratis in oratione de

Permutatione adversarius, victum quae rit in calumniando et accusando. XV 164. De orationibus Isocratis locutus XV 14. 16. fecit id, ut ipse lucrum inde caperet, ib. 25. Opprobrio ei vertit Timothei amicitiam 102. et divitias. 154. Dixit Isocratis disciplina iuvenes corrumpi. XV, 224. 240. 257.

Lysimacho cuidam a Callimacho ducentae drachmae extorquentur. XVIII, 7.

Lysitheides, Isocratis discipulus, a populo aurea corona ornatus. XV, 93.

M.

Machaon de Isocr. Helena. Τπόθ. 10.

Macedones. Rex eorum Amyntas IV, 126. VI, 46. et Philippus, qui integerrimos eorum circum se habet. V, 19. 154.

Macedonia. Eam Thessali antiquitus tenebant. V, 20. Caranus hic regno est positus. V, 107. Amyntas intra trium mensium spatium totam obtinuit. VI, 46. Nunc Philippus eius rex. V, 66. Periculosum est epistolam in hanc terram mittere. Ep. IV, 1.

Magnetes a Philippo subacti. V, 21.

Malea. Lacedaemoniorum classis post victorias a Timotheo reportatas non audebat intra Maleam navigare. XV, 110.

Mantineia. Pugna ibi commissa. Τπόθ. 6.

Mantineenses. Eorum urbem Lacedaemonii pace facta everterunt. a. Ch. n. 385. IV, 126. et in vicis redegerunt. *Μαντινέων διωκισμός*. Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς εἰρήνης (100.) περὶ τῶν Λακεδαιμονίων λόγον φησὶ *Μαντινέας διώκισαν* καὶ Ἐφορος ἐν τῇ κ' φησὶν, ὅτι εἰς ἐκάστας τῆν *Μαντινέων διώκισαν πόλιν Λακεδαιμόνιοι*. (Harp.) Cf. Polyb. IV, 27, 6.

Marathon. Pugna ibi commissa. IV, 91 V, 147. VIII, 38. XII, 193. XV, 306.

Massilia. Ἰσοκράτης μὲν φησὶν ἐν Ἀρχιδάμῳ (84.) ὡς Φωκαεῖς φηγόντες τὴν τοῦ μεγάλου βασιλείως δεσποτείαν εἰς Μασσαλίαν ἀπέκμησαν ὅτι δὲ πρὸ τούτων τῶν χρόνων ἤδη ὑπὸ Φωκαέων ἄριστο ἦ Μασσαλία, καὶ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Μασσαλιωτῶν πολιτείᾳ δηλοῖ. (Harp.)

Medi. Eos Cyrus cum Persarum copiis vicit. IX, 37.

Megalopolitae Lacedaemoniis infesti V, 74.

Megarenses sempiterna pace fruuntur et maximas Graecorum domos possident, quamquam nec terram amplam nec portus nec metalla habentes. VIII, 117. Thebani iis ut vicinis sunt minitati. V, 53.

Meletus cum Anyto Socratem accusavit. Τπόθ. 11.

Melii. In eorum urbe expugnanda Atheniensis sumtus fecerunt. XV, 113. Eorum excidium (a. Ch. n. 416.) iis obiicitur. IV, 100, 110. XII, 63. 89.

Melissus (ἦν ἐπὶ τῶν Ζήνωνος τοῦ Ἐλεάτου καὶ Ἐμπεδοκλέους χρόνων. οὗτος ἔγραψε περὶ τοῦ ὄντος καὶ ἀντεπολιτεύσατο δὲ Περικλεῖ· καὶ ὅπερ Σαμίον στρατηγήσας ἐναντιώσας πρὸς Σοφοκλῆν τὸν τραγικόν, Ὀλυμπιάδι ὀδοηροστῆ τετάρατῃ. Suid.). Probare studuit universum esse unum. X, 3. XV, 268.

Melos. XIX, 21.

Memnon, Aurorae f., Troianum ad bellum missus. X, 52.

Meneceates ἐγκώμιον iniuria Isocrati tributum. V. Ἀποσπάσμ. 1.

Menelaus ob iustitiam et modestiam (XII, 89.) Iovis gener est factus. XII, 72. Uxor eius Helena. XII, 80. Coetendit de ea cum Paride X, 51. et est ab ea immortalis factus. X, 62.

Meneceus (filius Iphicratis, Rhamnusius) crimen recepti de pecuniae ratione et est absolutus. XV, 129.

Meneceus. XVII, 9. 12. 13. 14. 21. 23. 31. 45. 49.

Messena ad primas referenda in Peloponneso civitates. XII, 253. Nestor inde ortus. XII, 72. Cresphontis liberi dederunt eam Lacedaemoniis. VI, 31. Quo facto hi eam expugnaverunt. IV, 61. VI, 16. 19. 26. 33. XII, 177. Thebani iis sunt hanc terram erepturi. VI, 11. 13. 23. 27. 58. 86. Τπόθ. 6., quod praeter eos nemo conatus est. VI, 30. Neque deerant, qui dicerent Thebanis id esse concedendum. VI, 38.

Messenii cum Lacedaemoniis et Argivis terram dividerunt. XII, 42. 255. Cresphontem interfecerunt. VI, 22. Qua de causa a Lacedaemoniis sunt expugnati. VI, 23. 33. et terra sua privati. VI, 70. XII, 91. Viginti tamen annos obsidionem Lacedaemoniorum sustinuerunt. VI, 57. Atheniensis iis, qui relictis erant, Naupactum habitandum dederunt. XII, 94. Lacedaemonii eorum terram tempore Archidami quadringentos per annos tenuerunt, quum Thebani eos erant reducturi. VI, 28. Semper erant Lacedaemoniis infesti V, 74. et Philippi obtretractores dicebant, eum esse illis auxilium latum. V, 74.

Methymna. Eius imperium Cleommiis tenebat. Ep. VII, 8.

[*Μέτοικοι*: οἱ καταλιπόντες τὰς αὐτῶν πατρίδας καὶ Ἀθήνησιν οἰκήσαντες, οἱ καὶ ἐτέλουν μετοίκιον ἐκάστου ἔτους δραχμὰς δώδεκα. Bekk. Anecd. 281. — VIII, 21.]

Milesium se esse Cittus dicebat. XVII, 51. Περὶ τοῦ κατοικισμοῦ Μιλησίων oratio erat Isocrati iniuria tributa. V. Ἀποσπάσμ. 1.

Miltiades, f. Cimonis, praeclarus vir. VIII, 75.

Minos Cretensis, f. Iovis, virtute insignis. XII, 205. Sub eius imperio multae turbae de Cycladibus ortae sunt. XII, 43.

Mytilenaei socii Atheniensium in fide manserunt. XIV, 28. Isocrates ad eorum archontes epistolam misit iisque Agenorum commendavit. Ep. VIII.

Mysium agrum Draco vastavit. IV, 144.

N.

[*Ναύκληρος*: σημαίνει μὲν καὶ τὸν τῆς νεῶς κύριον, σημαίνει δὲ τὸν ἐπιπλέοντα αὐτῇ, ἐφ' ᾧ τὰ ναῦλα λαμβάνειν, σημαίνει δὲ καὶ τὸν τὰ ἐνοίκια τῆς οἰκίας ἐπιλέγοντα. Bekk. Anecd. 282. XVII, 52.]

Naupactus. Huc Messeniorum reliquiae ab Atheniensibus deductae. XII, 94.

Neleus cum filiis praeter Nestorem Herculi boves rapuit et inde ab eo captus et punitus est. VI, 19.

Nemesis a Iove sub oloris specie amata. X, 59.

Neoptolemus, oratio Isocrati iniuria adscripta. V. Ἀποσπάσμ. 1.

[*Νεώσοικοι*: καταγῶγια ἐπὶ τῆς θαλάττης ὀδοδομημένα εἰς ὄποδοχὴν τῶν νεῶν, ὅτε μὴ θαλαττεύοιεν. τὰ νεώρια δὲ ἦ τῶν ὄλων περιβολή. Bekk. Anecd. 282. — VII, 66.]

Nereus, pater Thetidis. IX, 16.

Nestor, filius Nelei, ab Hercule Messenae regnum accepit. VI, 19. Fuit prudentissimus omnium aequalium. XII, 72. 80.

Nicias Euthyno consobrinus (XXI, 9.) ditior, sed non pariter dicendi peritus XXI, 5. ad eos pertinebat, qui sub imperio paucorum debitoribus aes alienum remittere cogebantur. XXI, 13, 14. In *Lysandri* catalogum receptus oppignerauit facultates suas et Euthyno tria talenta custodienda tradidit. XXI, 9. Scripta est et hac ipsa de causa orat. XXI. contra Euthynum.

Nicoles Cyprius, Salaminiarum rex (IX, 1.), Evagorae filius, III, 42. Patris funus magnifico apparatu et choris et musica et ludis gymniciis et equorum trimitumque certaminibus ornavit. IX, 1. Ut imperio politus est, regiam pecuniis vacuum et negotia turbarum plena suscepit. Tam iustum autem se erga cives praebuit, ut neque exilia, neque caedes, neque publicationes honorum eo regnante incidere. III, 31 — 32, 45. Erat enim temperans III, 36, et castus III, 42, 45, et liberalis erga omnes, III, 35. *Isocrati*, qui apud eum etiam coenavit, *Απόσπ.* III, multa dedit munera XV, 40. (v. s. v. *Isocrates*). Studebat philosophiae. IX, 78. Ad eum orat. II. est scripta a. Ch. n. 373. II, 1. XV, 67, 71. Non minus eius nomen orat. III, gerit, scripta a. Ch. n. 372, ut videtur, et Evagorae laudatio ad eum postea missa. IX, 73.

Nicomachus, Batensis arbiter. XVIII, 10, 13, 14.

Nilus, Aegypti fluvius, muri instar, qui et munit et alit incolas, opportunus ad derivationes et alia. XI, 12. *Bustris* eum coegisse dicitur, ut regionem circumfluat. XI, 31.

O.

Ochus. *Τρόθ.* 5. V. *Darius* Codomanus. *Oedipi* filius *Polyoices*. XII, 169.

Olympia. Conventus ibi ab omnibus celebratur, quia et opes et vires et ingeniorum dexteritates ostentantur. XVI, 32. *Lacedaemonii* ibi magni habentur. VI, 95. *Viciti* ibi bigis *Alcmaeon* XVI, 23, et *Alcibiades*. XVI, 49.

Olympii vocantur dii datores honorum. V, 117.

Olympia a *Lacedaemoniis* obsidentur a. Ch. n. 352, 351, et 350. IV, 126.

Onetor (*Ισοκράτης* εν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως — 93. — προς τοῦτον ἀν εἶεν οἱ γεγραμμένοι *Δημοθένης* περὶ τῆς ἐξουλῆς λόγοι. ὅτι δὲ τῶν χορηγησάντων ἦν εἷς, *Ἡλιόδωρος* περὶ τῶν Ἀθήνησι τριπόδων. Harp.),

discipulus *Isocratis*, a populo aurea rona ornatus.

Orchomenii. His tributa dare *Thebanos* aequum erat. XIV, 10.

Oropii Atheniensibus agrum donaverunt. XIV, 20.

Oropium *Thebani* male tractarunt. XIV, 37.

Orpheus *Bustride* aetate posterior mortuus ex *Orco* reduxit. XI, 7. et sqq. *Deorum* inprimis calumniator discerptus interiit. XI, 39.

P.

Paones *Philippus* Macedo subegit. V, 21.

Palladium (ἐπὶ Παλλάδιῳ· *Δημοσθένης* εν τῷ κατ' *Ἀριστοκράτους* (π1.). *δικαστήριόν* ἐστὶν οὗτω καλούμενον, ὡς καὶ *Ἀριστοτέλης* εν *Ἀθηναίων πολιτείᾳ*, εν ᾧ δικάζουσι ἀνοσοῖον φόρον καὶ βουλευσέως οἱ ἐρέται. ἔσχε δὲ καὶ τὸ δικαστήριον τῆν τοῦ Παλλάδιου ἐπωνυμίαν καὶ οἱ δικασταὶ τῆν τῶν ἐφετῶν ἐντεῦθεν· *Ἀγαμέμνονος* μετὰ τῶν Ἀργείων σὺν τῷ Παλλάδιῳ προσενεγθέντος Ἀθήναις ἐξ Ἰλίου, *Δημοφῶν* ἀρπάξει τὸ Παλλάδιον καὶ πολλοὺς τῶν διακόντων ἀναρεῖ· *Ἀγαμέμνον* δὲ δυσχεράνας δίκην τῶν ἀρπάσαντα ἀπαιτεῖ, καὶ συνίσταται τὸ κριτήριον ἐπὶ τῷ μὲν Ἀθηναίων, τῷ δὲ Ἀργείων, οὗς ἐφέτας ἐκάλεσαν παρὰ τὸ ἀμφοτέρωθεν ἐφεθῆναι αὐτοῖς τὰ τῆς κρίσεως. Harp.). In eo dies dicitur *Cratino*. XVIII, 52.

Panathenaea magna. *Δημοσθένης* *Φιλίππικος*. *Ἀντὶ* Παναθηναίων ἤγετο Ἀθήνησι, τὰ μὲν κατ' ἑκάστον ἑνιαυτὸν, τὰ δὲ διὰ πεντητηρίδος, ἀπὸρ καὶ μεγάλα ἐκάλεον. *Ἰσοκράτης* Παναθηναϊκῶ — 17. — φησὶ· „μικρόν δὲ πρὸ τῶν μεγάλων Παναθηναίων.“ ἤγαγε δὲ τὴν ἑορτὴν πρῶτος *Ἐριχθόνιος* ὁ *Ἡφαίστου*, κατὰ φησὶν *Ἑλλάνικος* τε καὶ *Ἀνδροτίων*, ἑκάτερος ἐν Ἄττιδος. πρὸ τούτου δὲ Ἀθήναις ἐκαλεῖτο, ὡς δεδήλωκεν *Ἰστρος* εν γ' τῶν Ἀττικῶν. (Harp.)

Panathenaeus inscribitur orat. XII. *Summarium* eius et descriptio. XII, 24, et 39. *Atheniensium* res gestas et laudes continet. XII, 5. Quomodo differat a *Panegyrico*. XII, 35. Scribere coepit eam a. Ch. n. 342, et finivit 340.

Panegyricus inscribitur orat. IV. *Summarium* eius XV, 57. *Rhetores* copiosiores reddidit, auctorem inopiorem. V, 84. Etiam adversarii eam admirantur et imitari student. V, 11. *Commem. Ep.* III, 6. Scripta est a. Ch. n. 380. V. s. v. *Isocrates*.

Παριακός, orat. *Isocrati* iniuria tributa. *Ἀποσπάσι*, 1.

Parmenides unum esse dixit universum. XV, 268.

Parthasius. *Ἰσοκράτης* εν τῷ περὶ τῆς ἀντιδόσεως — 2. — ὅτι μὲν *ζωγράφος Παροσάσιος*, παντὶ δῆλον· *Ἰάβας* δὲ ἐν ἡ περὶ *ζωγράφων διεξέχεται* τὰ περὶ τῶν ἀνδρα. φησὶ δ' αὐτὸν εἶναι νῖον καὶ μαθητὴν *Εὐήνηρος*, *Ἐφέσιον* δὲ τὸ γένος. (Harp.)

Parum *Pasinus* cepit. XIX, 18.

Pasinus (*Ἰσοκράτης* *Ἀλγινητικῶ* 18. ὄνομα κύριον. Harp.) *Paro* est potitus.

Pasio (ὄνομα κύριον, *τραπεζίτης*. Harp.) XVII, 4. *Eius* puer *Cittus*. XVII, 51.

Pasiphae, *Solis* filia, *monstri* *Cretensis* mater. X, 27.

Patrocles, qui regem i. e. archontem, qui sacra curat, agebat (ἐπὶ τῶν ἰ μετὰ τοὺς ἴ). inimicus *Callimachi*. XIII, 5.

Pedarius (*Ἰσοκράτης* εν τῷ περὶ *Ἀρχιδάμου* (53.). τῶν ἐν *Λακεδαιμόνος* ἐκπεμφθέντων ἐστὶν οὗτος, ἀρμωστής ἀνὴρ, τῶν γενομένων καλῶν, ὡς φησὶ *Θεόπομπος* εν β' *Ἑλλήνικῶν*. Harp.) *Chium* ab obsidione liberavit.

Peitho, una dearum, cui quotannis sacrum offerunt *Athenienses*. XV, 249.

Peleus, *Aeaci* f., mortalis *Thetidem* immortalē in matrimonium duxit, quibus nuptiis *Dii* ipsi interfuerunt. IX, 16. *Pater* *Achillis* est factus. IX, 17. *Pugna* contra *Centaurus* excelluit. IX, 16.

Pelopidarum infelicis generis felicissimus *Menelaus* fuit. X, 62.

Peloponnesiacum bellum commemorat. *Τρόθ.* 14.

Peloponnesii. Cum *Eurystheo* in *Attici*. *ISOCRATES*. II.

cam irraunt, ut sibi *Heracidae* ab *Atheniensibus* tradantur. IV, 58, 65. VI, 42, VII, 75. X, 31. XII, 194. *Xerxes* adveniente *Isthmum* muro muniunt. IV, 93. *Postea* tamen in eodem bello *Persico* pericula subeunt pudore acti. IV, 97. VII, 75. *Lacedaemonii* eorum imperium affectarunt XII, 50, 98. quomobrem hi oderunt *Lacedaemonios* V, 49. et una cum *Thebanis* *Spartam* evertere student V, 47, 48. Etiam cum *Atheniensibus* bellum gesserunt. XII, 114. *Ipsi* immunes erant. XII, 69. Inter *Peloponnesios*, *Thebanos* et *Athenienses* siti sunt *Megareses*. VIII, 118.

Peloponnesus, *Graeci* extra et intra *Peloponnesum* dividuntur VI, 43. XIV, 57. *Pelops* huc venit et eius dominus est factus. X, 68. XII, 80. Deinde *Heracidae* in eam cum paucis copiis venerunt et agros eius trifariam dividerunt. IV, 61. VI, 16, 83. XII, 98, 177, 204, 253. *Epist.* IX, 3. *Postea* *Lacedaemonii* eam vexarunt, turbarunt et *Eleos*, *Corinthios*, *Mantinenses*, *Phliasios*, *Argivos* iniuriis affecerunt VIII, 99, et maximas eius urbes everterunt XII, 70. eaque sunt potitii exceptis *Argis*. VII, 7. XII, 46, 47, 70, 98, 166, 255. *Xerxes* etiam speravit se capturum esse eam, quum navales *Atheniensium* copiae suis accesserint IV, 94, et *Persae* eam vexaverunt circumnavigantes. IV, 119. *Alcibiades* maximas eius civitates a societate *Lacedaemoniorum* abduxit et ad *Atheniensium* societatem adduxit. XVI, 15. *Timotheus* eam circumnavigans *Coreyram* cepit. XV, 109., quae optime est sita inter civitates circa *Peloponnesum*. XV, 108. *Peloponnesi* urbes commemorantur VI, 75. *Postea* *Thebani* eam liberant VIII, 58. sunt tamen simul civitatibus eius molesti. V, 53. *Plebis* conditio omnino misera sub *Thebanorum* principatu. VI, 64 — 68. *Demique* *Philippus* eam est subacturus. V, 74. *Profectus* est huc is, qui orat. XVII. habet. XVII, 13.

Pelops (ὁ Φοῦγίος, ἡ δὲ Φογγία καὶ αὐτὴ τῆς Ἀσίας ἦν, φησὶν τὴν ἐπιβουλήν τοῦ Ἴλου πολεμοῦντος αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοῦ πατέρα, ἤλθεν εἰς Πίσσαν καὶ ὕστερον συμπάσης Πελοποννήσου ἐνοράτησεν· ἐξ οὗ καὶ Πελοπόννησος ἐκλήθη. Schol.). *Tantali* f., tota *Peloponneso* est potitus. X, 68. XII, 80. *Eius* imperium tamen a nemine est laudatum. V, 144.

Nici
ditor
XXI,
perio
remi
Lysa
vit
talen
Scrip
XXI
Nici
(IX,
funt
mus
rem
Ut
vac
cep
pra
neq
inet
ten
et l
qui
mu
Isc
78
n.
et
Cl
de
I
e
d
e
x

[Πελασταί: στρατιώται τινες, πέλτην έχοντες. ο δὲ πέλτης εἰδός ἐστίν ὄπλον, ὄλον ἀσπίς, ἴσον οὖν έχουσα, οὐδὲ βούς ἀλλ' αἰγὸς ἢ γὸς δέρματι περιτεταμένη. Bekk. Anecd. 297. — IV, 115. 141, 144, VIII, 118.]

Penelopes ἐγκώμιον iniuria Isocrati tributum. V. Ἀποσπάσιμ. 1.

Pericles, Alcibiadis tutor, educator atque vitae magister XVI, 28., demagogus Atheniensium abstinens fuit et octo milia talentorum in acropoli praeter sacras pecunias congescit VIII, 126. XV, 307. urbem magnificis aedibus et sacris monumentis ornavit XV, 234. et ob iustitiam et modestiam celebratus Samum cepit. XV, 111.

Perrhaebos Philippus subegit. V, 21.

Persae, antiquissimus et potentissimus populus IV, 67. cui Cyrus imperium acquisivit. IX, 37. Tempore Archidami eorum reges nondum ducentes annos imperarunt. VI, 26. (IV, 178.) Potentia eorum uni monarchicae imperii formae tribuenda. III, 23. Graecis semper insidiantes et inimici fuerunt IV, 153. 183. Nam etiam iis deorum sedes spoliare et comburere sunt ausi. IV, 156. Quot Persarum copiae in Thermopylis fuerint. VI, 100. Devotionibus obstringitur, si quis Atheniensium civium pacem aut amicitiam Persarum expetat. IV, 157. Eorum fortitudo est tamen minime timenda. IV, 145. Nam administrandae civitatis ratio est ignaviae causa. IV, 150. et sq. Sunt molles et enervati homines. V, 124. 125. Tempore democratiae Atheniensium optime constitutae Graecis timentes neque longis navibus intra Phaselidem navigarunt neque cum exercitu intra Halyn descenderunt. VII, 80. At post Atheniensium ad humen Aegos cladem maris imperium tenuerunt, in Laconicam descenderunt, Cythera ceperunt IV, 119. et eorum rex (Mnemom) totam Asiam a Graecis accepit V, 99. IV, 137. 178. estque tot hominum dominus, quorum numerum inire haud facile est. IV, 127. Est rerum Graecarum arbiter. IV, 120. Persae Graecae urbes partim destruant partim arces in eis exstruant IV, 136. 137. et utuntur Graecorum ropiis ad Cyprum partim, partim eas obsident. IV, 134. Nam rex Persarum contra Evagoram exercitum misit IV, 141. et in hanc expeditionem amplius quinquaginta milia insumpsit IX, 60. sed decem annos belligerans nihil effe-

cit. IX, 61. 64. Ochus enim ne traditarum quidem sibi orbium dominus est. V, 99. 100. Persae in Cyri minoris expeditione ad ipsam regiam sunt derisi. IV, 145. 146. 149. Celeberrimi eorum viri, Abrocomas, Tithraustes, Pharnabazus Aegyptum non potuerunt expugnare. IV, 140. Persa a deficientibus Aegyptiis est fugatus et derisus. V, 101. In bello Rhodiaco Lacedaemonius et Athenienses socios habet, sed Asiaticam classem a centum triremibus occupari patitur militibus stipendiis privat. IV, 142. Lycia is non potuit potiri. IV, 161. Tyrus ab hostibus eius est occupata et Hecatomnus, Cariae praeses, defecit ibid. Erga Idriem fratrem eius quomodo se gesserit. V, 103. Perseus, Iovis et Danae filius, Herculem quattuor aetatibus anteivit. XI, 37.

Persicum bellum erat praclarissimum omnium IV, 68., unde hymni sunt facti et Persici mythi gratissimi. IV, 158. Eius belli ratio et tempus. VI, 42. VII, 75. VIII, 37. 88. 90. XII, 49. XIV, 57. XV, 233.

Persidae. Heraclidae soli ex iis relicti VI, 18.

Persis i. e. Persica femina Cyrum a matre in viam abiectum sustulit. V, 66.

Pharnabazus, clarissimus Persarum dux. IV, 140.

Phaselis. Post bellum Persicum Persae intra Phaselidem longis navibus navigare non audebant. IV, 128. VII, 80. XII, 59.

Pheraeus vir Pyro. XVII, 20.

Phidias, qui Minervae statnam fecit. XV, 2.

Philippus, Amyntae f. Macedoniae rex. Argos eius patria. V, 32. Est enim ab Hercule ortus. V, 76. Hinc Graecus vocatur. V, 139. Eius pater iam primariis Graeciae civitatibus amicus. V, 105. Ipse Thessalos sibi conciliavit. V, 20. Ep. II, 20. Magnetes, Perrhaebos et Paenones devicit, Illyriorum, exceptis iis, qui Adriam incolunt, dominus et in tota Thracia potens est factus a. Ch. n. 359. V, 21. Hinc tempore orationis (V.), Philippi nomine inscriptae, potentissimus erat in Europa V, 110. 137. et divitias et opes tantas possidebat, quantas nemo Graecorum. V, 15. Habet Macedonum prudentissimos nec minus multos Graecos minime stultos secum V, 19. et est non solum belli (V, 139.) sed etiam philosophiae peritus. V, 29. Obtrectatores tamen dicunt, eum Peloponnesum (et Graeciam) sibi esse subacturum. V, 73. 74. Cum Atheniensibus certe bellum de Amphipoli gessit et pacem fecit. V, 7. VIII, 22. Quo tempore Isocrates epistolam tertiam scripsit, Phi-

ippus expeditionem in Persas parabat. Ep. III, 3. Isocrates non solum orationem quintam ad eum scripsit et misit a. Ch. n. 346. V, 1. cuius argumentum et consilium V, 9. 16. exponitur, sed etiam epistolam secundam et tertiam.

Philippus, Atheniensis, hospes eius, qui orat. XVII, habet. XVII, 43.

Philo Coelensis, amnestiae beneficio absolutus. XVIII, 22.

Phlometus, Isocratis discipulus, a civibus aurea corona ornatus. XV, 93.

Philonides, Isocratis discipulus, a civibus aurea corona ornatus. XV, 93.

Phalargus (ὄνομα κύριον Ἀθηναίου ἑροσούλου. Bekk. Anecd. 315.), fur, qui Gorgonium surripuit. XVIII, 57.

Philus. XVIII, 5.

Phitiasti populus nullius momenti. VI, 91. a Lacedaemoniis obsidentur. IV, 126. VIII, 100.

Phocaei Persarum regis dominationem fugientes Asia relicta Massiliam condiderunt. VI, 84.

Phocensium urbes a Thebanis bello petitae sed non captae a. Ch. n. 356. V, 50. 54. Philippus eorum res curat. V, 74.

Phocis. In Phocide Thebanis miseros aliquot homines occiderunt. V, 55.

Phocylides poeta, optimus vitae humanae consiliarius. II, 43.

Phoenices Salamine dominantes (IX, 47.) ab Evagora regno pelluntur. III, 28.

Phoenicia, unde Persarum navales copiae sunt collectae V, 102. XVI, 18. 20., bello devastata est. IV, 161. V, 102. IX, 62. Exul e Phoenicia regnum Salaminis occupavit. IX, 19.

Phoenix, pater Pythodori. XVII, 4.

Phormio adversus Thracas mille Atheniensis duxit Alcibiade adolescente. XVI, 29. Factum id est Ol. 87, 1. v. Thucyd. 1, 65.

[Φρατρία ἐστὶ τὸ τρίτον μέρος τῆς φυλῆς, φρατρίες δὲ οἱ τῆς αὐτῆς φρατρίας μετέχοντες, καὶ φρατρίων τὸ τῆς αὐτῆς φρατρίας μετέχων φρατρίαρχος δ' ἐστὶν ὁ τῆς φρατρίας ἀρχων. Harp. VIII, 88.]

Phrygia a Persis defectura. IV, 163.

Phrynomas, ἦν δὲ Ἀθηναῖος περὶ βόητος ἐπὶ πονηρία, οὐδὲν ἦπτον Εὐσούρατον. (Harp.) XVIII, 57.

Phyle. Ἰσοκράτης ἐν τῷ περὶ τῆς εἰρήνης — 18. — δημῶς ἐστὶ

φυλῆς τῆς Οἰνηίδος. Μένανδρος Ἰνσοῖδιω
"τῆς Ἀττικῆς νομίζετ' εἶναι τὸν τόπον
Φυλῆν, τὸ Ννυραῖον δ' ὄθεν προέρομαι

Φυλασίον. Φιλόχορος δ' ἐν ζ' Ἀτθίδος φησὶ ὅτι οὐκ ἀπὸ φησὶν εἶναι. (Harp.)

Pindarus ob unum dictum (Athenas esse Graeciae propugnaculum) ab Atheniensibus proxenus factus et decem millibus drachmarum est donatus (cf. Paus. I, 8, 4.). XV, 166.

Piraeus (λιμὴν Ἀθήνησιν. Bekk. Anecd. 288. Ἄγοράν φησὶν εἶναι ἐν Πειραιεὶ καλομένην Ἰπποδάμειαν ἀπὸ Ἰπποδάμου Μιλησίου ἀρχιτέκτονος τοῦ οἰκοδομησάμενον τοῖς Ἀθηναίοις τὸν Πειραιᾶ. Harp.) XVIII, 59. 61. emporium Graeciae. IV, 42. The mistocles natura eius perspecta eum muris circumdedit. XV, 307. Quinque milia Piraeum confugere sunt coacta. VII, 67. 68. XVI, 46. XVIII, 2. 5. 7. 38. 50. Occupatur (a Thrasybulo a. Ch. n. 404.). XVIII, 17. 45. 49. Qui eum occupaverunt, segetes vastarunt, agros populati sunt, suburbia incenderunt. XVI, 13.

Pirithous, Thesei in Helena rapienda socius, ad inferos descendit, ut Proserpinam repeteret. X, 20.

Pisistratus democratiam Atheniensium veterem solvit et se tyrannum fecit. XII, 148. Alcmaeonidae eius cognati. XVI, 25.

Plataeae a Thebanis dirutae a. Ch. n. 374. VI, 27., qui eas praeter foedus et ius tenent. VIII, 17. V. Τρόφ. 14.

Plataeenses, Atheniensium cognati XIV, 58. in bello Persico soli Atheniensium in Boeotia socii XII, 93. XIV, 57. habent in sua regione monumenta maximae Atheniensium gloriae. XIV, 58. Bis tamen sunt propter Atheniensium amicitiam expugnati (a. Ch. n. 431. et 374.) XIV, 26. a Lacedaemoniis in Thebanorum gratiam XII, 92. 93. a Thebanis pacis tempore XIV, 7. 8. 12., ita ut urbe, regione, opibus uno die orbati erronee et mendici essent. XIV, 46. Athenienses iis Scironaeorum terram IV, 109. et Naupactum concesserunt. XII, 94.

Plataicus, oratio XIV. quam Plataeenses coram populo Atheniensium habuissent. Scripta a. Ch. n. 374.

Plato. Περὶ Πλάτωνος oratio iniuria Isocrati tributa. Ἀποσπάσμ. 1. Ipse affertur Ἰσοκράτῃ. 13.

Pluto in orco, IX, 15.

Pythagoras, Evagorae filius, IX, 62.

Polemaceus, vates, cuius hospes Thrasylus, XIX, 5, 45.

[Πολέμαρχος. ἀρχὴ τις ἦν παρ' Ἀθηναίους οὕτω καλουμένη, ἔστι δὲ εἰς τῶν θ' ἀρχόντων. Ἀριστοτέλης δ' ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτεία διεξελθὼν, ὅσα διοικεῖ ὁ πολέμαρχος, πρὸς ταῦτά φησιν, αὐτὸς τε εἰσάγει δίκας τὰς τε τοῦ ἀποστασίου καὶ κλήρων καὶ ἐπικληθῶν τοῖς μετοίκους, καὶ τὰλλα, ὅσα τοῖς πολίταις ὀφείλων, ταῦτα τοῖς μετοίκους ὁ πολέμαρχος. Harp. — XVII, 12, 14.]

Polyalces (Πολύλοχος καὶ Πολυάλκης) ὀνόματα ἄνθρωποι. Harp.), Isocratis hospes. Ep. VI, 1.

Polycrates sophista, ad quem scripta est oratio XI., Busiris inscripta, et uti nonnulli volunt etiam Helena. Ἰσοκράτῃ. 10. Erat defensionis Busiris et accusatio Socratis auctor, XI, 1, 4. At eius defensio Busiris revera est accusatio et eius accusatio Socratis laudatio. XI, 5. Vid. Ἰσοκράτῃ. 11.

Polydeuces (Pollux), Tyndarei filius et Helenae frater. VI, 18, X, 19.

Pontus. Inde iuvenes confluebant ad Isocratis aliorumque praeceptorum disciplinam. XV, 224. In Ponto habitabat Sinopeus. Hinc commemoratur in or. XVII, 3, 5, 19, 20, 21, 23, 35, 40, 45, 56.

Poseidon (Neptunus) prius Athenarum regnum tenens quam Minerva XII, 193. taurum immisit, qui Atticam vastaret. X, 25. Pater fuit Busiris XI, 10, 35. Cyni X, 52. Eumolpi IV, 68. Theseus ab eo originem duxit. X, 18, 23.

Potidaeam Timotheus cepit. XV, 108, 113.

Priamus, pater Alexandri. X, 41.

[Προστάτης. οἱ τῶν μετοίκων Ἀθήνησι προσεστηγότες προστάται ἐκαλοῦντο· ἀναγκαῖον γὰρ ἦν ἕνα στον τῶν μετοίκων πολίτην τινα Ἀθηναίον νέμειν προστάτην. Ἰσοκράτῃ ἐν τῷ κατ' Ἀριστοτέλους, μίμνηται καὶ Μένανδρος ἐν ἀρχῇ τῆς Περὶ Περικλέους. Harp. VIII, 53.]

Protagoras sophista. X, 2.

[Πρωτανεία. Ἰσοκράτῃ ἐν τῇ πρὸς Καλλιμαχὸν παραγραφή (12.). ἔστι δὲ καὶ παρὰ τοῖς ἄλλοις Ἀττικοῖς τὰ πρωτανεία· ἦν δὲ ἀργυρίον τι ὅπερ κατετίθεσαν οἱ διαζόμενοι ἀμφοτέροι, καὶ ὁ φεύγων καὶ ὁ διώκων. Harp.]

[Πρωτάνεις. τὸ δέκατον μέρος τῆς βουλῆς τῶν φ', ἢ ἄνδρες ἀπὸ μίας φυλῆς, οἱ διοικούντες ἅπαντα τὰ ὑπὸ τῆς βουλῆς πρατόμενα, πρωτάνεις ἐκαλοῦντο. ἐπρωτάνειον δὲ ἐκ διαδοχῆς ἀλλήλους αἱ ἑφθαλμὶ κλήρω λαχούσαι. Ἀλκιμένη ἐν τῷ κατὰ Κτησιφώντος. Harp. VIII, 15, XVII, 34.]

Prytaneum. Viri bene de civibus meriti publice ibi aluntur. XV, 93.

Pulytionis domus, ubi Alcibiades una cum sociis mysteria fecisse dicebatur. XVI, 6.

Pyro Pheraeus. XVII, 20.

Pythagoras Samius, sacerdotum Aegyptiorum discipulus, philosophiam inde ad Graecos transtulit, apud quos eius discipuli magno sunt in honore. XI, 28.

Pythia imperavit saepe, ut Graecae urbes primitias frugum Athenas mitterent. IV, 31. Oraculum eius de Helena datum. X, 19.

Pythodorus, Phoenicis f. cognomine Scenites (σκηνίτης· εἰσικεν ἐπὶ ὀνόματι εἶναι, μήποτε δὲ ὡς ἀγοραῖον ἐκαλοῦμενον, ἐπειδὴ ἐν σκηνῇ ἐπιπράσσεται πολλὰ τῶν ὀνίων. Harp.). XVII, 4. Pasionis res curat. XVII, 33.

R.

Rhadamanthus propter virtutem celebratus. XII, 205. (Ραδάμανθους τὸν τροπὸν· ὁηθεῖται ἐν ἐπινομῶν δικαίων. Bekk. Anecd. 61.)

Rhinon (Ἰσοκράτῃ ἐν τῇ πρὸς Καλλιμαχὸν παραγραφή. κύριον. Harp.), unus e decemviris. XVIII, 6, 8.

Rhodii socii Atheniensium, quibuscum pax est facta. VIII, 16, XV, 63. Ἰσοκράτῃ. 8.

Rhodus insula. Bellum ibi a Persia male gestum. IV, 142. Lacedaemoni ibi victi (all pugnam ad Cnidum vocant). V, 63. Ad Persas deficiet. IV, 163.

S.

Salaminiorum (in Cypro) regnum Phoenices tenebant, quibus Evagoras id eripuit. III, 28. Nicocles, rex eorum. XV, 40.

Salamis insula, pugna navali contra Persas commissa insignis. V, 147.

Salamis Cypria a Teucro condita IX, 18, a barbaris impleta. IX, 20, 47. Evagoras tenuit eius regnum. IX, 71. postea μητροπόλις Κύπρου, Κωνσταντινὸν nominata Ἰσοκράτῃ. 2.

Samius Pythagoras vocatur XI, 28.

Samus insula in Ionia ad Persas facile defectura IV, 163, a Timotheo Atheniensibus acquisita et decem mensibus expugnata. XV, 108, 111. Pericles antea etiam eam ceperat. XV, 111.

Sarpedon, Iovis filius, ad bellum Troianum missus. X, 52.

Satyrus, in Ponto princeps (a. Ch. n. 392.). XVII, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 19, 20, 23, 25, 26, 27, 38, 47, 48, 51, 52. Graecus magni fecit. XVII, 57.

Scironaeorum interitum (a. Ch. n. 421.) Atheniensibus opprobrio vertunt. IV, 100, XII, 63. Eorum terram Athenienses Plataeensibus dederunt. IV, 109.

[Σκιράφια. Δελφάρχος ἐν τῷ κατὰ Προξένου. σκιράφια ἔλεγον τὰ κυβερνήτεια, ἐπειδὴ διέτριβον ἐν Σκίρῳ οἱ κυβερνῶντες, ὡς Θεόδοτος ἐν τῇ ὑπόσημαίνει. Harp. — ἦτοι ἐπεὶ σκείρατος τις ἐστὶν ὄργανον κυβερνητικὸν ἢ ἀπὸ σκείρατος τινὸς κυβερνητικῶν, ἢ ὅτι ἐν τῷ κατὰ Σκείρατος Ἀθηναίων ἱερῶν οἱ κυβερνηταὶ ἐπαίζον, ἔξω τῆς πόλεως ὄντι. Bekk. Anecd. 300. — VII, 48, XV, 287.]

Sciron latro, a Theseo interemptus. X, 29.

Scythae, antiquissimus et potentissimus populus IV, 67., propter Hippolytam a Theseo ductam XII, 193. cum Amazonibus in Atticam incurunt. IV, 68.

Seriphus. XIX, 9.

Sestum in Hellesponto Timotheus expugnavit. XV, 108, 112.

Sicilia vastata, quo tempore Dionysius dominus eius fiebat. III, 23. Dionysius, tyrannus eius (IV, 126.), omnes in Sicilia urbes, quae Graecae erant, subegit. V, 65. Athenienses infellecem contra eum susceperunt expeditionem (a. Ch. n. 415—413.). VIII, 84, 85, 86, XVI, 7, 15. A Lacedaemoniis tyranni hic sunt constituti VIII, 99., erat tamen Lacedaemoniis amica VI,

73. quamquam tempore Panegyrici servitute oppressa dicitur. IV, 169. Iuvenes ex Sicilia Athenarum scholas frequenter bant. XV, 224.

Sidonius Cadmus vocatur. X, 68.

Sinope urbs. Asiae est tractus, qui vocatur a Cilicia usque ad Sinopen. V, 120. Graeci in Asia a Cnido usque ad Sinopen habitant. IV, 162.

Sinopeus. XVII, 3. (5, 11, 57.)

Σινωπικὸς, oratio iniuria Isocrati tributa. Ἀποσπάσμ.

Siphniorum lex de adoptione. XIX, 15. Qui orationem XIX. habet, erat e nobilissimis Siphniis unus. XIX, 13, 36.

Siphus. Reges i.e. archontes ibi. XIX, 36. Thrasylus uxorem inde duxit. XIX, 7.

Socrates. Accusationem eius Polycrates scripsit XI, 4. Ἰσοκράτῃ. 11. qui perperam Alcibiadem eius discipulum habuit. XI, 5.

Soli, urbs Ciliciae. (Σόλοι· Ἰσοκράτῃ ἐν τῇ Εὐαγόρα — 27. — Σόλοι ἢ μὲν Κυπριακὴ πόλις, ἢ δὲ τῆς Κιλικίας, ὡς ἄλλοι τε ἱστοροῦσι καὶ Ἐφορος ἐν τῇ ε'. (Harp.)

Solon, unus e septem sapientibus XV, 233. et primus sophista cognominatus XV, 313. aequalis Pistrati XII, 148. optimam constituit democraticam. VII, 16, XV, 232.

Sopaeus alii pro Sinopeus, quem vide.

Sophistae. Contra eos scripta orat. XIII. fort. a. Ch. n. 402. Καταδρομὴ σοφιστῶν iniuria ei adscripta. Ἀποσπάσμ. 1.

Sophocles ab Isocr. admonitus. Ἀποσπ. III.

Sopolis, Thrasylli filius, frater Thrasyllochi XIX, 9. archon est factus XIX, 38. moritur ante Thrasyllochum. XIX, 11. Commemoratur praeterea XIX, 17, 20, 42, 47.

Spartae ab Heraclidis conditae IV, 61.

XII, 255. nomen celebre VI, 110. ob temperantiam et obedientiam inprimis laudatur. XII, 111. Forma tamen eius civitatis minime praefereunda Atheniensi. XII, 134. Post pugnam Leuctricam (VIII, 100.) Thebani cum Peloponnesis eam evertere cupiverunt. V, 44. Num sit relinquenda exponitur VI, 25.

Spartatae urbes in Peloponneso expugnaverunt XII, 166, 259. idque tempore Panathenaei non ultra septingentos annos factum est XII, 204, 205., et plebem servire coegerunt. XII, 178. Eorum Ephori adeo servos pro lubito trucidant. XII, 181, 184. Lycurgi quidem legibus utantur XII, 152. et antiqua instituta maxime servant X, 63. XII, 250.

ita ut non internis dissidiis et caedibus et rerum novarum studiis unquam perturbentur XII, 259. quamobrem a multis laudantur XII, 41. Inprimis eorum civitatis forma probatur XII, 109, 239. At concordia eorum aliis semper noxia fuit XII, 229, 225. neque quidquam unquam iis curae fuit quam res alienas possidere XII, 188, 241, 243. et Atheniensium duces Spartanis imitati sunt in male tractandis civitatibus nonnullis. XII, 100. Hinc Spartani decem annos vix principatum Graecorum tenuerunt XII, 56. nec postea pristinum dignitatis gradum recuperare potuerunt. XII, 58. Sed in Thermopylis semper sunt laudati. XII, 187. ad pugnam Salaminiam tamen, quamquam Peloponnesiorum regnum tenentes, decem tantummodo triremes miserunt. XII, 50. Comparantur igitur cum Atheniensibus XII, 47, 65, 153, 175, 176. quibus semper infesti fuerunt. XII, 114, 159, 161.

Stesichorus poeta oculis privatus ob concivium in principio carminis in Helenam coniectum. X, 64.

Stratocles. XVII, 35, 36, 37.

Sycophantae. Leges contra eos latae. XV, 313, 314.]

[*Συγγραφεῖς*: *Ἰσοκράτης Ἀρεοπαγίτικῶς* (38.), εἰδικαμένον ἢ παρ' Ἀθηναίους, ὁπότε δεῖοι, πλήθος τι αἰρεῖσθαι, ὡς περ εἰς ῥήτην ἡμέραν εἰσέφερε γνώμας εἰς τὸν δῆμον. τούτο δὲ καὶ πρὸ τῆς καταστάσεως τῶν ὕ' ἐγένετο, καθά Ἰουκτιδίδης ἐν τῇ ἡ' φησὶν, „ἐν δὲ τούτῳ τῷ καιρῷ οἱ περὶ Πεισανδρον ἰλθόντες εὐθὺς τῶν λοιπῶν εἶχοντο, καὶ πρῶτον μὲν τὸν δῆμον συνέλεξαντες εἶπον γνώμην, ἡ ἀνδρας εἰσθαι συγγραφεῖας ἀυτοκράτορας, τούτους δὲ συγγραφαντας γνώμην ἐξεργεῖν ἐς τὸν δῆμον ἐς ἡμέραν ῥήτην, καθότι ἄριστα ἢ πόλις οἰκίησεται.“ ἦσαν δὲ οἱ μὲν πάντες συγγραφεῖς λ' οἱ τότε αἰρεθίντες, καθά φησιν Ἀνδροτίων τε καὶ Φιλόχορος, ἑκάτερος ἐν τῇ Ἀ' θίδι. ὁ δὲ Ἰουκτιδίδης τῶν ἡμνημόνευσε μόνον τῶν προβούλων. Harp. οἱ ἡρημένοι παρὰ τῆς πόλεως ἄνδρες, ἵνα συγγραφῶσι τοὺς μετέξοντας τῆς τῶν τε-

τρακοσίων ἀρχῆς. οἱ δ' αὐτοὶ ἐκαλοῦντο καὶ καταλογεῖς. Bekk. Anecd. 301.—XVIII, 16.]

[*Σύνεδροι*: οἱ ἀπὸ τῶν συμμάχων μετὰ τῶν Ἀθηναίων βουλευόμενοι περὶ τῶν πραγμάτων. (Bekk. Anecd. 302.) VII, 58.]

Syracusae a Dionysio captae. V, 65. Oppugnabantur, quum Dionysius rerum summarum est potitus. Dionysius tamen patriam suam liberavit et maximam Graecarum urbium fecit. III, 23.

Syracusanis Gylippus auxilio missus eorum hostes vicit. VI, 53. Dionysius erat Syracusanus et quidem non insignis genere. V, 65.

Syria bello vastata tempore Panegyrici. IV, 161.

[*Συσσίτια*: δειπνα, ἃ κοινῇ ποιοῦσιν οἱ Λακεδαιμόνιοι, ὡς ἂν οἱ στρατεύομενοι σύσσιτοι γίνωντο. Bekk. Anecd. 303, XI, 18.]

T.

Talaus, rex Argivorum, pater Adrastil. IV, 54.

[*Ταμίαι*: Ἰσαῖος ἐν τινι τῶν κληρικῶν ἀρχῆς τις παρ' Ἀθηναίους ἦν οἱ ταμίαι, ἢ τὸν ἀριθμὸν παραλαμβάνονσι δ' οὗτοι τὸ τε ἀγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τὰς νίκας καὶ τὸν ἄλλον κόσμον καὶ τὰ χρηματὰ ἐναντίον τῆς βουλῆς, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτεῖα. εἰσὶ δὲ τινες καὶ τῶν τριήρων ταμίαι, ὡς ὁ αὐτὸς φιλόσοφος φησὶν. οὗτι δὲ καὶ τοῖς τριήραρχοις παρεῖποντο ταμίαι, δεδῆλωκεν Ἐυπολις ἐν Μαριῖα. Harp. XVII, 34.]

Tanagrae Thebanis vectigales facti. XIV, 9.

Tantalus, Iovis filius. Eius opes nemo laudibus ornavit. V, 144. Propter improbitatem a Iove est summis suppliciis affectus. I, 50. Eius filius Pelops. X, 68. *Telamon*, filius Aecae, cum Hercule contra Laomedontem expeditione suscepta praeclarum se praestitit. IX, 16. Eius filii Ajax et Teucer. IX, 17.

[*Τετρακόσιοι*: Ἀντιφῶν ἐν τῷ περὶ τῆς μεταστάσεως. οἱ ὕ' πρὸ

ξ' ἐτῶν κατέστησαν τῶν λ' τριήρων παρ' Ἀθηναίους, οἵτινες ὀμνῆσας ἤρξαν τῆς πόλεως, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης ἐν Ἀθηναίων πολιτεῖα. Harp. VIII, 108, XVI, 5.]

Teucer, Telamonis filius, Aiacis frater, belli Troiani particeps. IX, 17. Troia expugnata Salamina condit. IX, 18., ita ut eius posterum regnum Salaminis teneant IX, 19. et ipse auctor sit Nicoclei generis. III, 28.

Teucidarum generis auctor Aecaeus. IX, 14.

Thebae ad amplissimas Graeciae civitates pertinet. IV, 64. Ibi Cadmus regnavit. X, 68. XII, 80. Adrastus Oedipi filium redactus infelicem contra eam suscepit expeditionem. IV, 55. XII, 168. Atheniensibus tamen legatis mortuos sepeliendos concedit. XII, 170. Olim Lacedaemonios timens postea iis praescripsit, quid sit faciendum VI, 47. et Tanagraeos atque Thespienses sibi vectigales fecit. XIV, 9.

Thebani. Obicitur iis superbia VI, 10. et ἀμαθία. XV, 248. Eorum civitas tamen ad quattuor primarias civitates pertinet et inprimis a Philippo reconcilianda est. IV, 64. V, 30. Ep. III, 2. Nam Hercules, Philippii generis auctorem, maxime colunt. V, 32. Athenienses contra eos antiquissimis temporibus pro Adrasto bellum susceperunt IV, 58, 64. X, 31. XII, 171. XIV, 53. et Thebanorum domini mortuos sepeliendos concesserunt. XII, 171, 174. In bello Persico ut proditores Graeciae sunt notati. XIV, 59, 61, 62. Postea etiam Persis auxilia in Aegyptum miserunt. XII, 159. Athenienses contra multis malis affecerunt V, 43. et post eadem Hellesponticam soli consilium dederunt Athenarum evertendarum. XIV, 44. Lacedaemonios etiam, qui ipsis insidiatii sunt et eorum arcem Cadmeam occupaverunt IV, 126. VIII, 98. et quibus semper servierunt XIV, 39., fuerunt inimicissimi V, 39. et post pugnam Leuctricam eos turbant (a. Ch. n. 369.) et iis Messenam eripere tentant a. Ch. n. 368. V, 44, 48. VI, 8, 9, 10, 27, 97. VIII, 58, 59. XII, 57. qui in eorum gratiam Plataeas evertent. XII, 93. ita ut a Lacedaemoniis timeantur V, 50. quippe qui sint Amphictyoniae particeps et Philippi amici. V, 74. Messenam etiam revera post trecentos annos restauraverunt et Helotis habitandam tradiderunt. VI, 27. VIII, 17. XIV, 1, 14, 17, 25. At Thespias et

Plataeas praeter foedus occuparunt a. Ch. n. 431. VIII, 17. XIV, 1. omnes vicinos male tractaverunt VIII, 113. Euboeam vastaverunt, Byzantium triremes miserunt, Phocenses bello petiverunt, sed frustra, et thesaurum Delphicum privatis opibus superare conati sunt. At proprias urbes amiserunt et eo redacti sunt, ut omnem salutis spem in Philippo ponerent V, 53, 54., quamquam tempore Archidami et orationis de Pace cum Atheniensibus principes Graeciae erant VI, 104. VIII, 17. sibi quidem invicem inimici. VIII, 59. Athenienses tamen coacti erant Thebanorum amicos servare. VII, 10. Inter eos Athenienses et Peloponnesios Megareses habitant et pace fruuntur. VIII, 118.

Themistocles, Atheniensis, optimus civis VIII, 74. in proelio navali adversus Xerxem Graecos unus servavit XII, 61. et Atheniensibus principatum acquisivit XV, 233. Piraeumque muris circumdedit invitis Lacedaemoniis, XV, 307. A Persis magnis praemiis est cumulatus. IV, 154. Cum Pericles mutatus *Ἰπὸθ.* 7.

Theognis. Τοῦ δὲ ποιητοῦ Θεογνιδος μνημονεύει Ἰσοκράτης ἐν ταῖς πρὸς Νικολία ὑποθήκαις (43.). οὗτος δ' ἦν Μεγαρέων ἀπὸ τῶν πρὸς τῇ Ἀττικῇ Μεγάρων· αὐτὸς γὰρ φησὶν ὁ ποιητὴς „ἦλθον μὲν γὰρ ἐγωγε καὶ εἰς

Σικελίην ποτε γαίαν.“ ὃ μὴ ἐπιστήσας Πλάτων ἐν ἁ' Νουμῶν τῶν ἐν Σικελίᾳ Μεγάρων πολίτην ἐφασκεν [εἰς Σικελίαν], κατηκολούθησαν δὲ τῷ Πλάτῳ οὐκ ὀλίγοι. (Harp.)

Theodectes, Isocratis discipulus. *Ἰπὸθ.* 13.

Theopompus, Isocr. discip. *Ἄποσι* III *Therapnae*. Ἰσοκράτης Ἐλένη (63.). τόπος ἐστὶν ἐν Λακεδαιμόνι Θεραπναί, ὃ μνημονεύει καὶ Ἀλκιμᾶν ἐν ἁ'. (Harp.) Ibi Helenae sacra offerebantur.

Thermopylae (Ἰσοκράτης Πανηγυρικῶν. ἐνιοι μὲν τὴν πόλιν ταύτην Πύλας καλοῦσι. Φιλίας δὲ φησὶν ἐν γῆς περιόδῳ Θερμοπύλας κληθῆναι, ἐπεὶ ἐκεῖ ἡ Ἀθηνᾶ θερμα λουτρὰ τῷ Ἡρακλεῖ ἐποίησε.

Harp.), pugna et interitu Lacedaemoniorum insignes. IV, 90. V, 148. VI, 99. XII, 187.

Theseus, Aegaei filius dictus, revera Neptuni fuit. X, 18. Herculis affinis et amicus. X, 23. Aetas eius XII, 205. Virtute sua immortalis est factus. I, 8. V, 144. X, 21. Nam tauro a Neptuno missum interimit X, 25. Lapithis socius contra Centauros vincit eosdem et delet X, 26. monstrum in Creta trucidat Athenasque a foedo tributo liberat X, 27. Seironem et Cercyonem latrones interficit X, 29. Adrasto et Heraclidis opem fert, Peloponnesios vincit Thebanosque cadavera reddere cogit. X, 31. XII, 169. Atheniensium rex. XII, 126. Eius administratio civitatis monarchia democraticae mixta fuit. Nam civitatem multitudini administrandam permisit. X, 32. et sq. XII, 128. et sq. Helenam deperit et a Pirithoo adiutus Aphidam vi abduxit X, 19. 20. quocum deinde ad inferos descendit X, 39. Amazonem Hippolytam Athenas duxit uxorem. XII, 193.

[Θεομοθεται: Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Ἀνδροτίωνος. ἀρχὴ τίς ἐστὶν Ἀθήνην ἢ τῶν θεομοθετῶν ἕξ τῶν ἀριθμῶν ὄντων, εἰσὶ δὲ ἐκ τῶν καλουμένων θ' ἀρχόντων. καλοῦνται δὲ οὕτως, ὅτι τῶν νόμων τὴν ἐπιμέλειαν εἶχον. θεομοί δὲ ἐκαλοῦντο οἱ νόμοι, ὡς προείπομεν. ὅτι δὲ τοὺς νόμους οὗτοι διώρθον κατ' ἐναντίον ἑκάστου, εἴρηκεν Ἀλοχίης τε ἐν τῷ κατὰ Κτησιφάντος καὶ Θεοφραστοῦ ἐν γ' Νόμων. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης ἐν τῇ Ἀθηναίων πολιτείᾳ διαίρεται, ὅσα οὗτοι πράττουσιν. Harp. XV, 314. XX, 2.]

Thespias. Lacedaemoniorum magnus exercitus ibi erat collocatus. XIV, 13. Thebani urbem occuparunt (a. Ch. n. 423.) VIII, 17. et everterunt a. Ch. n. 374. VI, 27.

Thespienses Thebanis contribuere sunt coacti. XIV, 9.

Thessali re equestri insignes XV, 298. tria millia equitum habent et innumerabiles peltastas, tamen ad egestatem sunt redacti. VIII, 117. Ante Philippum Macedoniam imperabant V, 20. nunc sunt ut vicini et cari et amici, Ep. II, 20. V, 20. et Amphictyoniae participes. V, 74.

Thessalia opulentissima regio XV, 155 quam Thebani subigere sunt conati. V, 53. *Thetis*, filia Nerei, nupsit Peleo X, 16. et Achilles mater facta est. X, 52.

Thibro (Ἰσοκράτης Πανηγυρικό (144). Λακεδαιμόνιος οὗτος ἦν πεμφθεὶς εἰς τὴν Ἀσίαν ἀρμοστής μετὰ τὰ Πελοποννησιακά. Harp.) Lydiam totam est depopulatus a. Ch. n. 399. (cf. Xenoph. Anab. 7, 6, 1. Hellen. 3, 1, 3. Diod. Sic. 14, 36.) IV, 144.

Thracas, antiquissimus et potentissimus populus. IV, 67. cum Eumolpo in Atheniensem terram irruerunt. IV, 68. VI, 42. VII, 75. XII, 193. Olim Atheniensibus vicini, finibus suis ab Atheniensibus pulsati. IV, 70.

Thracia. Athenodorus et Callistratus Athenienses urbes hic condiderunt. VIII, 24. Phormio contra eam mille Athenienses duxit, in iis Alcibiadem. XVI, 29. Athenienses urbes eius amiserant. VII, 9. Potidaeam et Toronam Timotheus recuperavit. XV, 108. 113. Philippus ibi dominos constituit, quos vult. V, 21.

Thrasylbulus, filius Lyci, potentissimus vir Athenis. XVIII, 23.

Thrasylus Siphnius, a patre pauper, relictus vatis artem didicit eaque divitias sibi comparavit XIX, 5. 6. 45. moritur et relinquit heredes Sopolide mortuo sororem suam una cum patrimonio tradidit. XIX, 10. 11. 12. 13.

Thrasyllochus, Thrasylli filius, Siphnius eum, qui in Aeginetica (or. XIX.) reus est, dudum sibi iunctum amicitiae vinculo adoptavit equum fratre Sopolide mortuo sororem suam una cum patrimonio tradidit. XIX, 10. 11. 12. 13.

Thyreas. Pugna inter Argivos et Lacedaemonios ibi commissa. VI, 99. *Ἐπιτάφιος τοῖς ἐν Θυραῖα* iniuria Isocrati tributus. V. *Ἀποσπασμ.* 1.

Timodemus extorsit ab Euthyno triginta minas. XXI, 14.

Timotheus, Cononis f., Isocratis amicus XV, 101. Ep. VIII, 8., Atheniensibus imperium recuperavit. VII, 12. Nam plures urbes cepit quam ullus dux unquam XV, 107. i. e. viginti quattuor XV, 113. in iis Corecyram, Samum, Sestum, Crithotam, Potidaeam, Toronam, a. Ch. n. 374. XV, 107 — 113. Quae arte id effecerit qualemque se erga socios praebuerit. XV, 114 — 128. Tamen magna multa (a. Ch. n. 354.) ei est imposita. XV, 129. Hoc unde factum

sit. XV, 139 — 139. Oratio ὑπὲρ Τιμοθέου iniuria Isocrati tributa. V. *Ἀποσπασμ.* 1.

Timotheus, Clearchi f., Heracleae tyrannus. Ei commendatur Autocrator ab Isocrate epistola VII.

Tiribazus. Eius exercitus e Graecis constat. IV, 135.

Tisias sub imperio triginta virorum Atheniensium senator et Chariclis propinquus XVI, 43. civitati Atheniensium nunquam profuit. XVI, 49. Adversarius est filii Alcibiadis. XVI, 1, 3.

Tissaphernes per Alcibiadem a Lacedaemoniis abalienatur XVI, 20. cum equitibus persequitur Graecos ex expeditione Cyri redeuntes. IV, 148.

Tithraustes, clarissimus Persarum dux. XII, 140.

Torona (Ἰσοκράτης Παναθηναϊκό. 63. πόλις ἐν Θυραῖα, ὡς Ἐφορος ἐν Ἰστορίαι. Harp.) a Timotheo capta. XV, 108. (Thucyd. V, 3. et 32.) *Toronaeorum* infortunium deploratur XII, 63.

[*Τραπεζικὸς* nominata est oratio XVII, contra mensarium Pasionem scripta anno a. Ch. n. 392.]

[*Τριάκοντα*, of, quum regnabant Athenis (a. Ch. n. 404.), quae fuerit Atheniensium conditio VII, 65. Eorum *μανία* VIII, 108. *πυρρία* XVIII, 17. Mille et quingentos cives indicta causa interfecerunt VII, 66. 67. XX, 11. et quinque millia civium in Piraeum confugere compulerunt. Ib. Eorum sub imperio periculosus fuit divitem esse quam improbum. XXI, 12.]

Triballi, ignobilis populus. VIII, 50. Omnium hominum maxime concordēs, sed aliis perniciosissimi. XII, 227.

Troezen. XIX, 21. 22. 23. 25. 31.

Troia, tempore Herculis potentissima Asiae civitas, ab Hercule intra paucos dies vi expugnata. V, 111. A Graecis unius feminae causa decem annis expugnata et capta. IV, 181. V, 112. IX, 18. 65. Messena, Lacedaemon, Argos praestantissimos viros ad hoc bellum miserant. XII, 71. Ipsi deorum filii eius belli participes erant. X, 52. Laudatur igitur virtus eorum, qui Troiam expugnaverunt. IV, 83. sed virtuti eorum, qui Persas vicerunt, postponitur. V, 144. X, 65. XII, 205.

Troiana tempora. IV, 54. 181. Inde argumenta petenda iis, qui de patrio

iure contendunt. IV, 54. Bellum Troianum, quo Europa Asiam vicit, multarum rerum utilium causa. X, 67. XII, 189. Hinc Troiani mythi gratissimi IV, 158. et Troiani heroes hymnis et tragoediis celebrati. IX, 6. Inimicitia Graecorum et barbarorum ex eo derivanda. XII, 42.

Tyndareus, Lacedaemoniorum rex, Helenae pater X, 19., ab Hercule in regnum reductus moribundus illi Lacedaemonem donat. VI, 18.

Tyrus, Persarum regum superbia, ab hostibus eorum expugnata IV, 161. et quidem ab Evagora. IX, 62.

X.

Xenotimus, Carcini filius. XVII, 52. *Xenotimus* leges adulterat, iudicia corrumpt, magistratus vexat. XVIII, 11. *Xerxes*, rex Persarum, cum Graecis bellum gessit IV, 71. XII, 189. Ep. II, 7. et ipse dux contra Graecos omnes Asiae incolas congregavit. IV, 88. Coegerat autem trecentis mille et trecentas, pedestris exercitus quinquies millies millia universorum, septies centena millia bellicosorum XII, 49. et cum hac classe per continentem navigavit, Atho perfosso et Hellesponto ponte iuncto. IV, 69. Tamen postea eius amicitiam et Lacedaemonii et Athenienses sunt sectati V, 42. qui omnino post hoc bellum Graecis multorum malorum auctores exstiterunt. XII, 156. 161. Antea *Ξέρξης ἐπεκλήρουσαν οἱ Ἕλληνες, εἰ τις ἦ ζῶντα ἢ νεκρὸν κατάγοι Ἀθήνας, δάσειν ὁ τάλαντα*. Harp.

Z.

Zeno eadem fieri posse et non fieri posse demonstravit. X, 3.

[*Ζεῦχος*: οὐ μόνον τὸ ἐν δυνεῖν ἐπὶ τῶν βοῶν ἢ ἱππῶν ἐξευγμένον ζεῦχος καλεῖται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν πλείονων. Bekk. Anecd. 260. Inscripta est: *περὶ τοῦ ζεῦχους* oratio. XVI, a. Ch. n. 396. scripta.]

Zeus (Iupiter), rex deorum III, 26., cum fratribus mundum divisit. IV, 179. Est imbrium et siccitatum promus condus. XI, 13. Cognomen gerit *Ζωτήρος*. IX, 57. Ad pulcritudinem humill per-

sona suscepta accedit, ad Almenam Amphitryoni similis, ad Danaen in aureum imbrem mutatus, in sinum Nemesis et ad Ledam oloridis figura. X, 59. Ex amore Almenae et Ladae liberi sunt procreati Helena et Hercules IV, 60. X, 16, 23, 38, 42, 43, 53. Ep. IX, 3. unde Menelaus eius affinis. XII, 72. Reddidit Herculem filium propter virtutem immortalem, sed Tantatum propter improbitatem gravissimis poenis affect. I, 50. Cum Cerere genuit Proserpinam.

X, 20. Non minus fuit pater Aeaci IX, 13, 14. (et sic auctor generis Evagora et Nicoelis III, 42. IX, 81.) Epaphi XI, 10, 35. Minois XII, 205. Persei XI, 37. et Sarpedonis. X, 52.

Zeuxidamus, pater Archidami. T. πόθ. 6.

Zeus. Ἰσχυράτης περὶ τῆς ἀντιδόσεως (2.), ἄριστος τῶν κατ' ἐκείνους τὸν χρόνον ζωγράφων. (Harp.)